

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı
Yayın Nu: 140

Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri Dizisi: IX

91 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (H. 1056 / M. 1646-1647)

< ÖZET - ÇEVİRİ YAZI - TIPKIBASIM >

İstanbul 2015

T.C.
BAŞBAKANLIK
Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü

Proje Yöneticisi
Doç. Dr. Uğur ÜNAL
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

Proje Sorumluları
Sebahattin BAYRAM
Devlet Arşivleri Genel Müdür Yardımcısı

Önder BAYIR
Daire Başkanı

Koordinatör
Mümin YILDIZTAŞ

Yayına Hazırlayanlar
Dr. Murat CEBECİOĞLU
Numan YEKELER
Vahdettin ATİK
Hacı Osman YILDIRIM
Ahmet ÖZKILINÇ
Yusuf İhsan GENÇ
Yılmaz KARACA
Resul KÖSE
Ersin KIRCA

Fotoğraf
Osman Furkan KESKİN

Grafik-Tasarım
Esra AKBURAK DERİN

Baskı
SEÇİL OFSET
100. Yıl Matbaacılar Sitesi 4. Cadde No:77 Bağcılar-İstanbul
Tel: 0212 629 06 15
www.secilofset.com

ISBN
978-975-19-6470-0

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nin en üst karar mercii olan Divân-ı Hümayun'a ait Mühimme Defterleri, Osmanlı'nın birçok yönünü yansıtmaları ve taşıdığı büyük öneme binaen, Osmanlı arşiv mirasının en değerli defter serilerinin başında gelmektedir. Mühimme Defterleri, günümüzdeki Bakanlar Kurulu Kararları gibi de değerlendirilebilir. Bu sebeple Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki Osmanlı Arşivi'nde mevcut bulunan 400'ü aşkın Mühimme Defterinden Kanunî Sultan Süleyman ve II. Selim devirlerine ait 3, 5, 6, 7 ve 12 numaralı defterler ile II. Osman ve IV. Murad dönemlerine ait 82, 83 ve 85 numaralı defterler, 1993-2002 yılları arasında yayımlanmış idi. Kurumumuz uzun bir aradan sonra şimdi de *'91 Numaralı Mühimme Defteri'*ni neşretmiş bulunmaktadır.

Bütün Mühimme Defterlerinde olduğu gibi 91 Numaralı Defter de hükümlerden müteşekkil olup, Defterde tasnif sırasında atlanmış veya mükerrer verilmiş numaralar çıkarıldığında 1'den 516'ya kadar numaralandırılmış 506 adet hüküm kaydı yer almaktadır.

Söz konusu defterdeki kayıtlar, en sondaki 1-10 Ramazan 1057 / 30 Eylül-10 Ekim 1647 tarihli hüküm kaydı istisna tutulursa hicrî 1056 (miladî 1646 / 1647) tarihli olup Sultan İbrahim dönemine aittir. Hüküm kayıtları ağırlıklı olarak kadı, nâib, beylerbeyi, sancakbeyi ve bunların adamlarının haksız uygulamalarına yönelik halkın şikâyetleri ile ilgilidir.

Defterde sefer ve donanma, kale ve kıyıların muhafazası, avâriz, tekâlif vs. vergiler, aşiretler, mukâtaalar ve vakıflar, bazı yerlerdeki Mevlevihane vakıfları, tüccar, esnaf, esnaf grupları, üretim standardı, hasır üretimi ve saz nakli, tuz tekeli, uluslararası ticaret, zahîre ihraç yasağı, başhane, mezbaha, akıncı tahriri, menzilcilik, yeniçeri kullukları, koruların muhafazası, hacıların yol güvenliği gibi konular yer almaktadır. Ayrıca; han, bedesten ve su yolu gibi yapıların tamiri, köprü yapımı, cerrahlık ve sünnetçilik, zelzele, toplanma yasağı, şahıslar arasında borç-alacak, murabaha ile para alışverişi, miras, vasilik, dirlik, arazi, su, kölelik vb. konularda ortaya çıkan hukukî anlaşmazlık ve davalar ile bazı bölgelerdeki eşkıyalık faaliyetlerinin önlenmesi, yol kesme, katl, yağma, gasp, mahkeme ve ev baskını, fuhuş vb. asayişle ilgili olaylar hüküm kayıtlarında yer alan diğer konulardır.

O devrin en önemli olayı olan Girit Seferinin de hüküm kayıtlarına yansıdığı görülmektedir. Gürcistan coğrafyasındaki Başaçık ve Dadyan melikleri arasındaki anlaşmazlığın halli için Sefer Paşa'nın arabuluculukla görevlendirilmesi, bir yeniçerinin Şavşad'daki zimmî annesini İslâmla müşerref olması için İstanbul'a getirme isteği, Filibe'deki Baçkova Manastırı rahiplerinin yemek mahalline yapılan müdahalenin menedilmesi, Kösem Valide Sultan'ın yaptırdığı han için İngiliz bazergânlarından kurşun satın alınması gibi hükümlere rastlanmaktadır. İlâveten; bir hanın kapısına demir tahta işlenme ücreti, bir Fransız ve bir İngiliz gemisinin İstanbul'a gelmeleri

için Boğazhisar'dan geçişlerine izin verilmesi, bir Frenk bazergânın Sayda'da yerli tacirleri dolandırıp firar etmesi, bir Felemenk ticaret gemisinin Girit Seferi'nden dolayı Gümülcine'de alıkonulması gibi bazı farklı konulara ilişkin hüküm kayıtlarının da Defter'de mevcut olduğu göze çarpmaktadır.

Hüküm kayıtlarından bir kısım davaların, yerel mahkemelerde çözüme kavuşturulamaması sebebiyle devlet merkezine taşındığı görülmektedir. Bu itibarla defterde Divan-ı Hümayun'un temyiz mahkemesi özelliğine örnek olan kayıtlar da mevcuttur.

Defterin maruz kaldığı su ve nem gibi harici etkenlerin, sayfaların birbirine yapışmasına yol açarak yer yer yazıların bozulmasına ve okunmayı imkânsız hale getirecek derecede tahribata sebep olduğu gözlenmektedir. Defterin ilim dünyasının hizmetine sunulması bu açıdan da önemlidir.

Defterin neşrinde daha önceki defterlerde takip edilen usule riayet edilmiştir. Ancak öncekilerden farklı olarak kullanım kolaylığı sağlamak bakımından, bütün hüküm kayıtlarının başlık özetlerinden meydana gelen bir *İçindekiler* bölümü oluşturulmuştur.

Bu yayının hazırlanmasında emeği geçen tüm kurum personeline teşekkür eder, eserin ilgililere faydalı olmasını dilerim.

Doç. Dr. Uğur ÜNAL
Devlet Arşivleri Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	3
İÇİNDEKİLER	5
KISALTMALAR	35

I. BÖLÜM

1	Gebze'nin Çerkeşli köyü yakınında iki çobanın öldürülmesi olayının araştırılması	39
2	Ayasofya-i Kebir Vakfı'nın İstanbul - Çatladıkapı'daki boş arazisinin Pir Mehmed'in tasarrufuna verilmesi	39
3	Dimetoka'daki Tavşan Korusu avlağının muhafazası vazifesinin Edirne bostancıbaşılarınca yürütülmesi	40
4	Karaağaç kazasındaki bir köy ahalisinin uğradığı haksızlığın giderilmesi	40
5	Rumeli Hisarı vakıf pazar kayıklarının yolcu alma hakkına yönelik tecavüzlerin önlenmesi	41
6	Yenişehir ve Fener kazasında Ayşe hatunun evini basan şahısların Asitane-i Saadet'e getirilmesi	41
7	Ohri'nin Vişna köyünün basılıp yağmalanması hadisesinin araştırılması	42
8	Attar esnafının, sabuncu esnafının orducu akçesine müdahalesinin men'i	42
9	Mirî kasaplardan, Prevadi'de ölen Mustafa'nın zimmetindeki devlet alacağının tahsili	43
10	Rakka valilerinin emirlere aykırı uygulamaları	43
11	Kayseri'de Şeyh İbrahim isimli vakıf sahibinin evladından olduğunu iddia eden Zahide hatunun davasının görülmesi	44
12	Tefecilik yaptığı iddia edilen Filorinalı Mehmed'in Asitane-i Saadet'e getirtilmesi	44
13	Aydın'ın Bozdoğan kazasında meydana gelen depremin araştırılması ve nüzül ve kürekçi bedellerinin tahsil edilmesi	45
14	Ohri'nin Akçahisar nahiyesindeki bir derbent köyünde vergi hususunda yaşanan anlaşmazlığın halli	45
15	Gürcü Mehmed Paşa'nın duhan vergisi toplarken ahaliden fazla tahsil ettiği paranın iadesi	46
16	Maktul Bekir Paşa'nın çiftliğini satın alan sipahi ile adı geçen kızı arasında bu satıştan dolayı ortaya çıkan anlaşmazlık	46
17	Hacı İlyas isimli kişiye Süleymaniye Camii Evkafı gelirlerinden vazife tayini	47
18	Bolu sancakbeyi ve subaşısının Mudurnu ve Bendereğli kazaları gelirlerindeki paylarının tahsil edilmesi	48

19	Tarsuslu Ali'nin sancak mutasarrıfı Mahmud'a yönelik şikâyetinin yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.....	48
20	Leskofca, Ürgüb ve Medvege kazalarında ticarî faaliyet yürüten keşiş ve papaslara haksız para talebiyle suhte taifesi tarafından yapılan müdahalenin önlenmesi	48
21	Muhzır ve subaşların Balıkesir'deki İlyas Paşa Hanı'na gelen yolcuların at ve bargirlerini alıp ulağa vermelerine müsaade edilmemesi.....	49
22	Dördüncü Haseki Sultan'ın Amasya ve Canik'teki paşmaklık haslarının hâlen has Voyvodası olan Ali'ye zaptettirilmesi.....	49
23	İpsala'da bezirgânların eskiden olduğu gibi Hüsrev Kethüda Vakfı'na ait bezzazistanda faaliyet göstermelerinin sağlanması.....	50
24	Mensuhât sancakları bedeliyesinin bir an önce toplanması	50
25	Kayseri'deki Köşk Medresesi Müderrisi Şeyh Seyyid Mehmed'in Argıncık köyünün suyuna yaptığı müdahale.....	51
26	Bağdad'daki İmam Hüseyin ve İmam Musa kasabasına yasakçı gönderilmemesi.....	52
27	Sivas Beylerbeyi Siyavuş ve adamlarının Veli isimli sipahiden aldıkları para ve erzakın iadesi	52
28	Rum beylerbeyinin, Mehmed isimli şahıstan haksız olarak aldığı para, mal ve erzakı iade etmesi	53
29	Arnavud Belgradı kazasının Birkinik(?) köyünden Süleyman'ın Tapkatis(?) köyüne ait mera ve yaylaklara yönelik tecavüzünden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.....	53
30	Salina Kadısı Mehmed'in mahkemede bıçaklı saldırıya uğraması ile ilgili davanın görülmesi	54
31	Haleb'deki Peynir Hanı Mukataası'nın Süleyman isimli şahsa zaptettirilmesi	54
32	Karahisâr-ı Sahib'de sonradan kurulan ve Mevlevîhane'nin başhanesini işlemez hâle getiren başhanenin faaliyetten men edilmesi	55
33	Selanik cizyesinin toplanmasına güç sahibi kişiler tarafından engel çıkarılmasına izin verilmemesi	55
34	Malkara kazasındaki kapıkulu süvarilerine kethüdayeri tayini.....	56
35	Osmancık kazası ahalisinden aynı dönem için iki defa mahsul talebinde bulunulmaması	56
36	Yeniçeri Ocağı hasekilerinden Ali'nin, Ahmed isimli naibdeki alacağının tahsil edilmesi.....	57
37	Çorum ahalisinden aynı dönem için iki defa mahsul talebinde bulunulmaması.....	57
38	Kıbrıs eski Beylerbeyi Ali Paşa'nın, davacıları ile mahkeme olunmak üzere Asitane-i Saadet'e gelmesi	58
39	Ahyolu'da Osman isimli sipahinin evinin basılıp yağmalanması	58

40	İstanbul'da ikamet eden Saliha isimli kadının davalılarının Rodoscuk'tan Asitane-i Saadet'e gönderilmesi	59
41	Ahalinin haksız yere paralarını, mallarını aldıkları ve zulmettikleri bildirilen Zağra-i Cedid Kadısı Seyyid Mehmed ile naibinin Edirne kadısı tarafından teftiş edilmesi	59
42	İnebahtı sancakbeyinin ahaliiden haksız yere para almasına izin verilmemesi	60
43	Hâss-ı cedid eminleri tarafından Bolu sancakbeyine verilmesi gereken yava ve kaçkın müjdeğânesinin ödenmesinde güçlük çıkarılmaması	60
44	Bolu sancağındaki kadı ve naiblerin halka zulüm ve haksızlık yapmamaları	61
45	Haksız para talebiyle Duşniçe hassı zimmî reâyâsına zulmettiğinden şikâyet olunan Üsküb'de sakin Davudoğlu isimli muamelecinin mahkemeye çıkarılması	61
46	Erzurum'un Künbed köyü ahalisinin haksız malî yükümlülüklerle rahatsız edilmemesi	62
47	Başgelembe'de Hayreddin Hoca'nın yaptırdığı han ve tabhanenin rakabe usulüyle tamir edilmesi	62
48	Kadirîler Tekkesi Vakfı'nın Eflaklı Kostantin'deki alacağının tahsil edilmesi	63
49	Kâmile isimli kadının, Arım Kadısı Mehmed'in borcundan dolayı alacaklıların kendi oğlu Şaban'a musallat olup zulmettiklerine dair şikâyetinin mahkemede görülmesi	63
50	Âyinecik kazasında ölü bulunan Ömer'in katlinden dolayı Halil isimli sipahinin rahatsız edilmemesi	64
51	Sekban Kara Ali Bey Vakfı'na bağlı köylerin kanunsuz vergi talebiyle rahatsız edilmemesi	64
52	Avlonya Sancakbeyi'nin Kethüdası Ebubekir'in yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi	65
53	Dergâh-ı Muallâ yeniçerilerinden Mehmed'in İznikmid kazası sakinlerinden diğer Mehmed tarafından, üzerinde vakıf alacağı bulunduğu iddiasıyla rahatsız edilmesine izin verilmemesi	65
54	Dramalı Ayşe ve Fâtıma kardeşlerin miras mağduriyetinin giderilmesi	66
55	Bursa'da Ali isimli küçük çocuğun miras mağduriyetinin giderilmesi	67
55/mükerrer	Alâiyeli müteveffa Davud Han'dan alacak iddiasında bulunanların davalarının yerinde görülmesi	67
56	Kelikiras Mütevelliliğinin Müteveli Yusufun adamı Fazlı'ya zaptettirilmesi	67
57	İçel'in Karataş kazası ahalisinden olup tüccarların yolunu keserek bazısını öldüren ve paralarını gasbeden şakîlerin yakalanıp mahkemede yargılanmaları	68
58	Halka zulmettiği bildirilen Ergirikası kazasının Goneş köyü ahalisinden Hüseyin'in mahkemede yargılanması	69
59	Rusikasrı'nda bir çiftliğin Beytülmal'e aidiyeti konusunda çıkan anlaşmazlık	69

60	Kastamonu'nun Fatra köyündeki Enbiyâ Hoca Câmii imamlarına şart kılınmış olan vakıf gallesine, başkaları tarafından müdahale olunmaması.....	70
61	Üsküdar'daki mirî koruların muhafazası ve o bölgede dolaşan eşkıyanın yakalanması.....	70
62	Valide Sultan'ın paşmaklık hassı olan A'zâz hâslarına yapılan müdahalenin önlenmesi	71
63	Mudurnu ahalisinden Hacı Mustafa'nın uğradığı haksızlığın giderilmesi	71
64	Ahaliye zulmeden Bozöyük Kadısı Ahmed'in teftiş olunması.....	72
65	Budun'da Halil Çavuş'un timarına yapılan müdahaleden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın halli.....	73
66	Bayramiç kazasında Halil isimli zaimin zeametine dahil olan köylerine Hasan isimli sipahi ve ortaklarının müdahalesinin engellenmesi	73
67	Gönen kazasında Halil isimli zaimin zeametine dahil Koyunçalı Korusu'na yapılan müdahalenin engellenmesi	74
68	Ramazan oğlu Osman isimli kişiye tecavüz ederek öldürenlerden firarda bulunanların yakalanarak diğer suç ortaklarıyla birlikte Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri	75
69	Hüseyin isimli şahsın yeğenini, köledir diye alıp hizmetinde kullandığı bildirilen şahsın, davacısıyla birlikte Asitane-i Saadet'e gönderilmesi	75
70	Nablus sancağı mahsulünden hâlen Nablus sancağına mutasarrıf olan Mustafa'nın dönemine ait olan mahsulün adı geçenin adamlarına zaptettirilmesi.....	75
71	Mustafa ve Osman isimli şahısların babalarına zulmettiği ve hâlen firarda olduğu bildirilen Eşekçekmezoğlu Mehmed'in buldurulup Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	76
72	Absafi kazası ahalisinin, kadıları Himmet'in kendilerinden haksız yere ve fazladan para aldığı yolundaki şikâyetlerinin mahkemece görülmesi	76
73	Rumeli eski Kazaskeri Abdülaziz'in damadı müteveffa Râi-zade Mehmed'in, Güzelhisar, Köşk, Sultanhisar, Ezine ve Bozdoğan'daki mal varlıklarının adı geçen kazaskerin adamına zaptettirilmesi	77
74	Siroz'daki Karasu nehri üzerine köprü yapılması	77
75	Lubin kazasının Ubaguska köyü sakinlerinden iken vefat eden Mustafa adlı yeniçeriden miras kalan dükkânların satışı hususunda adı geçenin kızları ile Sipahi Mustafa arasında ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması	78
76	Hersek sancağına mutasarrıf olan İsmail'in, Başkapıcıbaşılık dönemine ait hasları mahsulünün mahkemece, gönderdiği adamına alıverilmesi.....	79
77	Konya kazasında sakin Murat adlı zimmîden, yapmış olduğu döğün tedavisinde hastasının ölmesi üzerine, Karaman eyaletine mutasarrıf olan Mustafa Paşa tarafından haksız yere alınan paranın iade edilmesi.....	79

78	Taşköprü kadısının, Saray köyü ahalisinin haksız yere paralarını alıp zulmettiği iddiasının mahkemece araştırılması.....	80
79	Prespe kazasının Nikoliçe köyü ahalisinin kürekçi vermeye yanaşmadıkları bildirildiğinden durumun etraflıca teftiş olunması.....	80
80	Tırhalalı Ömer isimli şahıs tarafından haksız yere el konulan Rumeli eyaletinin Gerboy(?) hasları mahsulünün geri alınması.....	81
81	İştib Kadısı Seyyid Hasan'ın halka zulmettiği yolundaki iddiaların mahkemece araştırılması.....	81
82	Şehit Vezirazam Ali Paşa'nın oğlu Mehmed'in Sakız ve İstanköy'deki emlâk ve akarlarını idare eden çiftlik kethüdası vs.'nin teftiş olunması	82
83	Asker toplamakla görevli olan Sağkol Alaybeyi Yusufun Selanik'teki zahiresinin, mirî gemilere yüklenerek uygun bir yere yerleştirilmesi.....	82
84	Eğribucak kazasının İslamlı köyü sakinlerinden Ahmed'in, Yusuf isimli kişinin evini, tarlasını ve bağını zaptedip 300 adet meyve ağacını kestirmesi üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması	83
85	Niğbolu'da alışverişlerde damgalı kile kullanılması	83
86	Bursa'da müteveffa İsmail isimli kişinin muhallefatının, Anadolu Kazaskeri Mehmed tarafından tayin edilen kassama taksim ettirilmesi	83
87	Kaptan Paşa'nın Mora'daki Tavla hasları mahsulünün yağmalanması hadisesinin mahkemece teftiş olunması	84
88	Kuruçeşme Kalesi neferlerinin Silistre kazasında tasarruflarındaki köylere yerleşen çingenelerin suç işledikleri takdirde yakalanmaları.....	84
89	Mehmed isimli tacirin mallarının Gümölcine'nin Kalfa köyünde yağmalanması hadisesinin yerinde mahkemece görülmesi.....	85
90	Edremid kazasının bazı köyleri ahalisinin firarından dolayı, bunların gürihtesinin Maliye tarafından verilen emr-i şerife göre tahsil edilmesi	85
91	Dimyat sancağına mutasarrıf olan Ahmed'in eski vali zimmetindeki alacağının tahsili.....	85
92	Gelibolu'da Tanaş'ın karısı Vasilike'nin Yakomi tarafından hapsedtirildiği iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması	86
93	<i>Tasnif sırasında bu numara sehven "92" numaralı hükmün devamına verildiği için Defter'de bu numaraya ait bir hüküm kaydı mevcut değildir .....</i>	86
94	Niğbolu sancağı yalılarında eşkıyalık yapanların yakalanması	87
95	Dergâh-ı Muallâ müteferrikalarından Yusuf'un, Eflak vilâyetine kaçan Kofi isimli şahıstaki alacağının tahsil edilmesi.....	87
96	Yako isimli Yahudi'nin Aksaray Sancakbeyi Musli ve oğlu Ahmed'de alacağı olduğu yolundaki iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması.....	88
97	Arslan adlı kişinin kardeşi Ömer'in, Cumapazarı kazasının Karapınar köyünde öldürülmesi hadisesinin yerinde mahkemece görülmesi.....	88

98	Eğribucak'a bağlı Turhanlı köyü sakinlerinden maktul Halil'in vârislerinin, adı geçen ölümünü bahane edip Şaban isimli şahsın mallarına haksız yere el koyup zulmetmeleri hadisesinin yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması	88
99	Ürgüblü Ümmî isimli kadının, malına ve parasına zorla el konulduğu yolundaki şikâyetinin yerinde mahkemece görülmesi	89
100	Karadağ kazasından getirilirken kaçan kürekçiler için görevli naib tarafından Tersane'ye ödenen paranın, kürekçilerin kefillerinden tahsil edilmesi	89
101	Kürekçi yükümlülüğünü yerine getirmeyen Nasîç'in Samarina köyü adına tedarik olunan yedi kürekçi için ödenen paranın köylülerden tahsil edilmesi	90
102	Celil adlı şahsa borcunu ödemeyen Rakka eski Beylerbeyi Dilaver Bey'in kethüdasının Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	90
103	Seyfi Ali Çavuş'un zeameti içerisindeki sazlığa müdahale edip yalancı şahitle on bin akçeden fazla parasını alan Kayalı'nın, davacısı ile mahkeme olunmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	91
104	Boyabad Yörükleri zabitanın, yörüklerle yaptığı haksızlıkların önlenmesi	91
105	Plevne Kadısı Şeyhzâde Ahmed'in, Plevne kasabası sakinelerinden Şeyma Hatun'un haksız yere parasını aldığı iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması	92
106	Mahmud isimli şahsın, Sipahi İbrahim'in timarına dahil olan Sarıçayır kazasının Bedil köyüne müdahale etmesinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması.....	92
107	Vâlîde Sultan'ın Kilis ve A'zaz'daki paşmaklık hasları reâyâsına Haleb beylerbeyinin ve defterdarının adamları tarafından yapılan haksız uygulama ve müdahalelerin önlenmesi.....	92
108	Mihaliç'teki Hundi ve kızı Hadice Hatun Vakfı Mütevelliliğine maktul zorba Rum Mehmed'in Kethüdası Mehmed ve kardeşi Derviş tarafından yapılan müdahale	93
109	Kastamonu kıyılarının korunması	93
110	Karaman'dan İstanbul'a barut nakli sırasında yapıldığı iddia olunan yolsuzluğun araştırılması	94
111	Ahmed isimli şahsın, Ali isimli şahsın Ankara sancağının Ayaş nahiyesine bağlı Kemender ve diğer köylerdeki timarına yaptığı müdahalenin önlenmesi	94
112	Sancakbeyi adamlarının Saravalo, Karaova ve Bodrum köylerine devre çıkmasına ve sekban talep etmesine izin verilmemesi.....	95
113	Karadağ kadısı ile naibi arasındaki kürekçi masrafı anlaşmazlığının mahkemece çözüme kavuşturulması.....	95
114	Yenişehir ve Fener, Armiye, Tırhala ve İnebahtı'da İzdin Tuzlası tuzundan başka tuz getirilip satılmaması	96

115	Bendereğli kazasının firar eden kürekçilerinden kürekçi bedelinin tahsili	96
116	Tarhala kazasının Öveçli köyü sakinlerinden Abdullah'ın, Nasuh isimli şahsa ait olup aynı kazanın Çavdır köyü toprağında bulunan, zorla zaptettiği yerlerin Nasuh'a iade edilmesi	97
117	Kütahya'da, oğlu öldükten sonra gelini Güneş Hatun'u zorla hizmetkârına nikâhladığı ve babasından miras kalan evini zorla zaptettiği bildirilen kayınpeder Yeğen Hasan Hüseyin'in yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	97
118	Karasu Yenicesi'ne bağlı Yelkenci köyü sipahisi Siyavuş'un, Ahi Çelebi Vakfı'na ait Ketenlik köyü ahalisine yaptığı müdahale ve haksızlıkların önlenmesi	98
119	Küre-i Nühas eski Emini Mustafa'nın Küre Kadısı Mehmed'den hak talebi	98
120	Bazı barutçuların Tersane-i Âmire'deki sefer ehli askerlere ucuz barut satmasına diğerk bazı barutçular tarafından yapılan engellemenin önlenmesi.....	99
121	Efendisini öldürmeye yeltenen Talaklı Mehmed'in Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	99
122	İştib hasırlarının Yeniçeri Mahmud tarafından zaptına engel olunmaması	100
123	Eflak taraflarında ölen Yeniçeri Yayabaşısı Yusuf Subaşı'nın terekesinin Asitane-i Saadet'e gönderilmesi	100
124	Rakka Beylerbeyi Dilaver tarafından zulme uğrayan Yeniçeri Koca'nın haksız yere alınan paralarının geri verilmesi	101
125	Kangırı sancağındaki zeamet ve timar sahiplerinden, hizmetlerini yerine getirdikleri sürece, yoklama ve sürücü akçesi adı altında herhangi bir şey istenmemesi.....	101
126	Bursa sakinlerinden İsak isimli Yahudi'nin Aslan isimli Yahudi zimmetindeki alacağının tahsil edilmesi	101
127	Yenişehir ve Fener kazasına bağlı Karacafer köyünden Çavuşzade Sinan'ın küffara buğday sattığı yolundaki iddianın araştırılıp sonucun Asitane-i Saadet'e arzedilmesi	102
128	Bayram Çavuş'un Sakızlı Papas Sart, Pandili ve diğerk Pandili'de alacağı olduğu yolundaki iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması.....	102
129	Hüdâvendigâr Sancakbeyi Ahmed Bey'in, Müteferrika Dilaver'in Kepsud kazasındaki zeameti köylerinden haksız yere topladığı paranın sahiplerine iade edilmesi.....	103
130	Silistre sancağı mahsulatından Vezir Siyavuş Paşa'ya ait olan kısmın kendisine verilmesi.....	103
131	Müslüman hacıları korumak üzere Şam yeniçerilerinden her sene ne kadar yeniçeri veriliyorsa bu sene de o kadar yeniçeri verilmesi	104
132	Mesevli Kadısı Mustafa'nın ahaliden kürekçi bedeli olarak fermanla yazılı olan miktardan fazla aldığı paralar ile mürâsele akçesi ve sicil akçesi adı altında haksız yere topladığı paraların iade ettirilmesi	104

133	( ) Mukataaları Emîni Tûrabî-oğlu'nun yanında bulunan Safed Mukataası reâyâsının vergilerinin, eskiden beri ne şekilde alınmış ise yine o şekilde tahsil edilmesi.....	105
134	( ) Mukataaları Emîni Emîr Alî'nin yanında bulunan Safed Mukataası reâyâsının vergilerinin, eskiden beri ne şekilde alınmış ise yine o şekilde tahsil edilmesi.....	105
135	Arpalık olarak sancak tasarruf eden bir şahsın, Divan-ı Hümayun'da yapılan yargılama sonucunda üzerine sabit olan borcu hak sahiplerine ödemesi.....	106
136	Karahisâr-ı Şarkî'ye uğrayan ulakların, bârgir ihtiyaçlarını reâyâdan, kılavuzu da şehirden tedarik etmeleri	106
137	Araç kazasında, müteveffa Yeniçeri Hacı Mehmed'in terekesini haksız yere zapteden Piri-oğlu İbrahim'in, yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	107
138	Safed Mukataası reâyâsından Şeyh Şehbaz ve Şeyh Ali'nin devlete ödemeleri gereken verginin tahsili	107
139	Kudüs ve Çorum sancakları eski mutasarrıfı Mehmed'in, Seyyid Hayreddin'e olan borcunu ödemesi	107
140	Hantuman Kalesi kulları ile ağaları Mustafa arasındaki alacak davası.....	108
141	Tavas Kadısı Ahmed'in halka zulmettiği ve kanunsuz olarak paralarını aldığı iddiasının yerinde mahkemece görülüp hak sahiplerine haklarının verilmesi.....	108
142	Hezargrad kasabasında Kapıcıbaşı Ahmed'i katledenlerin Divan-ı Hümayun'a getirilmesi	109
143	Arkadya Kadısı Abdülkerim'in ahaliden haksız yere para topladığı iddiasının yerinde mahkemece görülmesi.....	109
144	Yako isimli Yahudi'nin, Murtazabad sakinlerinden Aksaray eski Sancakbeyi Mustafa'yı tacizden menedilmesi	110
145	Çavuş-zâde Hüseyin'in, Tavas kazasına bağlı Yarangömi köyünden Mahmud ve Hasan adlı şahıslarla olan davasının görülmesi için Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	110
146	Hundî Hatun ve Şah-ı Huban Hatun Evkafı Mütevellisi Behram Dede'yi dövüp yaralayan Mehmed ve kardeşi Derviş'in Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	111
147	Barut ve güherçile hizmeti karşılığında tekâlîf-i şâkkadan muaf olan Ürgüb kazası ahalisine Niğde sancakbeyi subaşıları tarafından yapılan müdahalenin önlenmesi.....	111
148	Eski beylerbeyilerden Derviş Mehmed'in Drama sakinlerinden Çavdaroğlu Mehmed isimli sipahideki alacağının tahsil edilmesi	111
149	Beylerbeyi Derviş'in Narda Metropolitide Avekiyus(?) ile Voniçe Piskoposu David'e borç olarak verdiği paranın tahsil edilmesi.....	112

150	Arnavud Belgradı'na bağlı Krepse köyü ahalisi ile davası olan Kanlı Sinan Paşazâde Hasan'ın Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	112
151	Vezir Ahmed Paşa'nın hanımı Hadice Hatun'un İznikmid'deki çiftliğine hariçten yapılan müdahalenin men'i.....	113
152	Mazarak Kazası'nın Frikoco(?) köyünde müteveffa Hasan'ın, evleri ve değirmenleri basılan küçük çocuklarının maduriyetinin giderilmesi.....	113
153	Mihaliç kazasında Gâzi Hüdâvendigâr Camii Vakfı zevaidinden hile ile kendi adına vazife çıkarttıran Müderris Ahmed'in beratına itibar edilmemesi	114
154	Bir beylerbeyinin adamlarının bir kaza ahalisinden çayır parası almaktan vs. haksız uygulamalarda bulunmaktan menedilmeleri.	115
155	Beylerbeyi subaşılarının Silistre köyleri ahalisine zulmetmelerinin önlenmesi	115
156	Beylerbeyi subaşılarının Karasu kazası köyleri ahalisine zulmetmelerinin önlenmesi	115
157	Adam öldürdüğü iddia olunan Bacı Kadısı Kasım'ın yargılanması	116
158	Şam'da Divane Hasan isimli şahsın ölen amcasının eşinin evlendiği yeniçerinin, müteveffanın malına el koymak amacıyla müteveffanın küçük kızını kendi oğluna nikâhladığı iddiasının yerinde mahkemece görülmesi	116
159	Hacı Osman isimli şahsın Fethülislam sakinlerinden Arif Mehmed'deki alacağının tahsil edilmesi	117
160	Menzilci olan Çorlu'ya bağlı Türkmenli köyü ahalisinden, pençik oğlanı ve acemi oğlanları tarafından, konak akçesi adı altında haksız yere para ve araba alınmaması.....	117
161	İnecik'de Osman oğlu Ömer isimli kişinin ölü bulunması olayının soruşturulması	118
162	Ilıca kazası sakinlerinden Hızır oğlu Mehmed'in, Veli isimli şahsın azatlı köleleri ile olan vakıf ev davasından dolayı Asitane'ye gönderilmesi	118
163	Karaferiye kadısının, ahaliden haksız yere para ve arpa aldığı iddiasının İpsala kadısı tarafından görülüp çözüme kavuşturulması	119
164	Eğin'de sakin Zülfikar isimli kethüdayerinin ahaliye zulmettiği iddialarının mahkemece araştırılması ve sonucun ayrıntılı olarak sicil edilip arzedilmesi.....	119
165	Kadı Mehmed'in Yalvaç Karaağaç köyü ahalisinden haksız yere para aldığı iddiasının mahkemece araştırılması ve sonucun bildirilmesi.....	120
166	Mustafa adlı şahsa babasından kalan Alaşehir'deki Alikadı Çiftliği'ne, Vezir Siyavuş Paşa tarafından yapılan müdahalenin men'i.....	120
167	Ruscuk'un Yeniceköy ahalisinden haksız yere alınan kan parasının iade edilmesi	121
168	Belgrad'daki Yahyalı Gâzi Mehmed Paşa Vakfı'nın eski Mütevellisi Yusuf'un, yeni müteveli tarafından haksız yere el konulan para ve eşyasının kendisine iade edilmesi	121

169	Hamid sancağı kazaları ahalisinin silahlı olarak bir araya gelip, cürm ü cinayet ve bad-ı heva vergilerinin toplanmasına engel olmalarına izin verilmemesi.....	122
170	Boyalı Kadısı Abdüllatif'in, hakkındaki yolsuzluk iddialarından dolayı yargılanması.....	122
171	Asitane-i Saadet ve bağlı yerler Patriği ile ilgili, eksik bırakılmış bir hüküm kaydı.....	123
172	Elbistan ahalisinin, beylerbeyi subaşları tarafından, eskiden beri vergeldiklerinden fazla ve değişik adlar altında haksız para talebiyle rahatsız edilmemesi.....	123
173	Konya'da, işkence ile ölüme sebep olmak ve haksız yere para almak iddialarından dolayı Divan-ı Hümayun'da yargılanan ve mübaşir elinde iken firar eden Kadı Eşekçekmezoğlu Mehmed'in yakalanması.....	124
174	İzmir'e tayin olunup görev yerine karayoluyla gitmek isteyen İngiltere konsolusuna yollarda gerekli kolaylığın gösterilmesi.....	124
175	Larende Yeniçeri Serdarlığı'na Eyüb isimli yeniçerinin tayin olunduğu	124
176	Biga kadısının ahaliden, belirlenenden daha yüksek miktarda vergi tahsil ettiği iddiasının mahkemece görülmesi ve hakkın yerine getirilmesi.....	125
177	Kütahya'daki Gedik Ahmed Paşa Vakfı'na ait bezzazistanın çatısının onarılması.....	125
178	Suhorika kazasının Miruşa ve Crni Lug köyleri ahalisine ait tarla, çayır ve değirmenlere Mustafa Paşa isimli mütegalibenin kızı tarafından yapılan müdahalenin men'i	126
179	İznik tarafında kaybolan hazineden sorumlu tutulan İznik hasları reâyâsının rahatsız edilmemesi ve daha önce zaptolunan eşyalarının iadesi.....	126
180	Donanma-i Hümayun için kereste toplamakla görevli kişinin, Biga ve Gügercinlik kazaları ahalisinden haksız yere para aldığı iddiasının mahkemece görülmesi.....	126
181	Timar sahiplerinden Mehmed Çavuş ve ortaklarının Divan-ı Hümayun Kâtibi Abdurrahman'ın Kocaeli'nin Ada nahiyesindeki timarına müdahale etmelerinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın halli için İznikmid kadısının görevlendirildiği	127
182	Arslan adlı timar sahibinin Şeyhlü kazasının Karaca köyündeki timarı sınırları içinde bulunan Yakalukır adlı yere hariçten yapılan müdahalenin men'i	128
183	Danişmendli Ekrad taifesinden Mehmed'i, mallarını yağmalayıp öldürdükleri bildirilen şahısların yakalanıp Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri	128
184	Hacı Hasan'ın direk ve seren getirmek üzere İstanbul'da Halıcı Rıdvan'dan kiralayıp Bartın'a gönderdiği gemiye müdahale olunmaması.....	129
185	Anadolu eyaletindeki Sarubanlar taifesinin Ladik Hasları Zabiti Mehmed'de alacakları olduğu iddiasının mahkemece görülmesi	129

186	Ayşe Sultan'ın İznikmid'deki çiftliğinde katlolunan kölesinin, yakalanıp hapsedilen kâtillerinin Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.....	129
187	Pendik'te Dimitri adlı şahsın yolculara ucuz fiyatla arpa vs. satmasına Topal Kosta isimli şahıs tarafından mâni olunmasına izin verilmemesi.....	130
188	Yenişehir kadısı iken ölen Râi-zâde'nin Güzelhisar taraflarındaki çiftliklerinin tapu ile başkalarına satılmasının, hamile olan karısı doğuruncaya kadar ertelenmesi.....	130
189	Vâlîde Sultan'ın Kethüdası Müteferrika Behram'ın Mora'daki zeameti köylerinden toplanacak vergilerin, zeamet subaşısından değil reâyâdan talep edilmesi	130
190	Mazarak'a bağlı Kızılkaya ve Mazarak köyleri ahalisinin murabaha yoluyla aldıkları paradan dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece halledilmesi	131
191	Gemlik'e bağlı Katırlı köyünde ölü bulunan Baraklu(?) Halil isimli kişinin kâtillerinin tesbit edilip yakalanması	132
192	Bağdad'da baba dayağından dolayı vefat eden Hüseyin için babası Ali isimli sipahi-zadededen öşr-i diyet talep edilmemesi	132
193	Ayntab Sancakbeyi iken ölen Mustafa Bey'in zimmetindeki devlet alacağının tahsil edilmesi	132
194	Sultaniye Kalesi'nde mahbus bulunan Ali Çavuş'un serbest bırakılması.....	133
195	Aksaray kazasındaki Karamanoğlu İbrahim Bey Vakfı'na ait harap hamamı yeni baştan bina etmek üzere kiralayan şahıslara hariçten kimsenin müdahale etmemesi.....	133
196	Ohri sancağına mutasarrıf olan Ahmed'in Prez Kalesi neferlerini, ya para vermeleri veya 200 adamını evlerinde misafir etmeleri için sıkıştırmasına izin verilmemesi	134
197	Merhum Nasuh Paşa-zâde Ali Bey'in oğlu Mustafa'nın Palu sancakbeyindeki alacağının mahkemece tahsil edilmesi	134
198	Ayntab sancağına arpalık olarak mutasarrıf iken vefat eden Mustafa'nın uhdesinde bulunan Ayntab Dimosu köylerinin, yetimlerinin vasisine zaptettirilmesi	134
199	Hezargrad ve Ruscuk kazalarında çubuk koyunu olanların, koyunlarını gizlememesi ve vermeleri gereken çubuk koyunu akçesini görevli Durmuş'a ödemeleri	135
200	Hezargrad ve Ruscuk kazalarında çubuk koyunu akçesi toplanmasının koyun sahipleri tarafından toplu hareket edilerek engellenmemesi	135
201	Bertik(?) köyünde çubuk koyunu akçesi toplanırken defter ve kanuna göre hareket edilmesi	136
202	Pir Mehmed'in parasını alıp firar eden Geredeli Hacı Mehmed'in yakalanması.....	136
203	Ayntab sancağına mutasarrıf iken vefat eden Mustafa'nın muhalledatına hariçten kimsenin müdahale ettirilmemesi.....	136

204	Merhum Müderris Abdülkadir'in çiftliğinin satışından dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece halli	137
205	Istranca dağında ortaya çıkan ve sayıları 40-50 civarında olan eşkıyanın yakalanıp Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	137
206	Seyfi Ali Çavuş'un, zeameti köylerinden olan Homa'nın Meded köyündeki saz, hasır ve kamış mahsulüne Kayali isimli timar sahibi tarafından müdahale olunmaması.....	138
207	Ahyolu Kadısı Halil'in Ali isimli şahıstan kısmet adı altında zorla aldığı para ve eşyayı iade etmesi.....	138
208	Filib'e'deki Baçkova Manastırı'nda bulunan yemek mahalline müdahale edilmemesi	139
209	Yalakabad kazasında ortaya çıkan eşkıyanın yakalanması	139
210	Yalakabad kazasında, Kaldırımbaşı isimli mahalde ortaya çıkan eşkıyanın yakalanması.....	140
211	Bazı zimmîleri öldürüp paralarını aldığı bildirilen Hazo eski Hakimi Davud'un teftiş olunması.....	140
212	Ahaliye zulmedip kimisini öldürdüğü ve kimisinin de haksız yere paralarını aldığı bildirilen Hazo Hassı eski Hakimi Davud'un Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	141
213	Erzurum beylerbeyi tarafından tevcih edilen timarların kaydedildiği ruzmançe defterlerinin, Timar Tezkirecisi Ömer'in evinde değil Timar Defterdarı Kâtib Sefer'in yanında muhafaza edilmesi	141
214	İstanbul Ümmühani Hatun'un, öldüğünde defnedilmesi için Şeyh Vefa yakınlarındaki Sarı Bayezid Mescidi havlusunda bir miktar yer kiraladığı.....	141
215	Siroz'un Bereketlü köyü ahalisinden müteveffa Hasan'ın terekesi üzerinde ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece halli.....	142
216	Mustafa isimli şahsın, Eflaklı Yorgo isimli porkolapdaki alacağının tahsil edilmesi	142
217	Sultan Selim Han Camii Vakfı'na ait Varna, Galata ve İkerya(?) mukataalarını uhdesinde bulunduran Mehmed'in kefil öldüğünden adı geçenin, zimmetindeki vakıf alacağını ödemesi veya yeni kefil göstermesi	143
218	Anadolu kazaskerinin, Yenişehir Kadısı iken ölen Râi-zâde'nin Aydın'daki emlak vs. mallarının vârisleri arasında paylaştırılması ve davalarının görülmesi hususunda müteveffanın kayınpederi olan Rumeli eski Kazaskeri Abdülaziz'e yetki verdiği	143
219	Hantuman Kalesi neferlerinden eşkıya olduğu bildirilen isimleri yazılı kişilerin yerlerine, hak edenlerin tayin edilmesi	144
220	Arım kazasında, borç iddiasıyla Cennet Hatun'u rahatsız eden şahısların davaları görülmek üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.....	144
221	Şehit Mehmed Paşa Vakfı'nın Selanik'te Bazargâh-ı Cedîd'de olan köylerinden kadı tarafından para toplanmasına izin verilmemesi.....	145

222	Hacı Süleyman oğlu Mustafa adlı çocuğun kâtillerinin teftiş olunması	145
223	Müteveffa İbrahim Bey'in kızı Saliha'nın Üsküb'den gelirken, Edirne'de arabasını basıp geri götüren Sinan isimli kadı ile Saliha Hatun'un Asitane-i Saadet'e getirilmesi	145
224	Anadolu sancağındaki Gâzi Sultan Murad Han Türbesi Evkafı reâyâsından resm-i raiyyet ve devr akçesi adı altında kanuna aykırı para alınmaması.....	146
225	Eğre'de tahrir edilmemiş akıncı bulunmadığından Maliye emri doğrultusunda bunlara müdahale olunmaması.....	146
226	İsmihan ve Hanım isimli kadınların mallarını zaptettiği ve çıkarılan emirlere itaat etmediği bildirilen Karahisâr-ı Şarkî sakinlerinden Seyyid Mehmed isimli şahsın Asitane-i Saadet'e getirilmesi.....	147
227	Homa kazası ahalisinin Homa kadısı hakkındaki şikâyetinin mahkemece halli.....	147
228	Vezir Hasan Paşa'nın Trablusşam eyaletinden gönderdiği hazinenin İznik'te çalınan kısmının buldurulması	147
229	Jabyak Kalesi reâyâsından, Kale yakınındaki ırmak ve gölden kendi geçimleri için tuttukları balıktan dolayı haksız yere para alınmaması.....	148
230	Muhib Çavuş-oğlu Mehmed isimli kişinin Erzurum ahalisine zulmetmekten menedilmesi	148
231	Kütahya'da Rüstem isimli şahsın, müteveffa Süleyman isimli şahsa borçlu olduğu iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması.....	149
232	Trablusşam beylerbeyinin, Hacı Mehmed isimli şahsın eşinden, kendisinin eski karısı olduğu gerekçesi ile aldırıldığı zinet eşyalarını iade etmesi	149
233	Konar-göçer evli Kıbtî taifesinin Kengiri sancağı civarında çadırlar kurup fuhuş yaptırmalarına izin verilmemesi.....	150
234	Gladko isimli zimmî Reis'in Selanik'teki bazı kişilerde bulunan alacaklarının mahkemece aliverilmesi	150
235	Akşehir Sancağı Mütesellimi Mehmed'in ahalinin haksız yere paralarını aldığı ve hapsedtirdiği iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması ve mahbusların serbest bırakılması.....	150
236	Yenişehir Kadısı iken ölen Râi-zâde Mehmed'in Aydın sancağındaki arazisinin, hamile olan karısı doğuruncaya kadar başkasına verilmemesi; verilmiş olan var ise ekilen ürünlerin kıymeti ödenerek geri alınması	151
237	Celep kasabının Tuna yalısından getirdiği koyun ve sığırlardan Silivri'den geçerken serdar ve subaşı tarafından haksız yere para alınmaması	151
238	Istranca dağının eşkiyadan temizlenmesi.....	152
239	Uskumru Çayırı Korucusu Mehmed'in evinin hırsızlar tarafından soyulması hadisesinin teftiş olunması	152
240	Kilis'de, toplanma yasağına aykırı hareket edenlerin bildirilmesi	153
241	Müteveffa Pertev Paşa'nın İznikmid'de yaptırdığı camideki görevlilerin, vakfiyeye aykırı olarak ve mütevellî izni olmadan maaş artışı yaptırmalarının önlenmesi	153

242	Eskiden beri Edirne merkezinde menzilci olan ve hizmette kusuru olmadığı hâlde menzilciliği başkasına verilen Hüseyin'in yeniden menzilcilik hizmetine tayin edilmesi	154
243	Trabzon sancağındaki köylerin sipahilerinin, öşrü kanunda belirlendiği şekilde almayıp ahali üzerine kesim ettikleri ve bunu vesile yaparak halka zulmettiklerine dair ahali tarafından yapılan şikâyetin adaletle teftiş olunması	154
244	Müteveffa Gümrük Emmini Ali Ağa'nın Vize ve Çorlu'daki mirî koyun kışlaklarının mirî için zaptolunması.....	155
245	Sultan Selim Han-ı Kadîm Vakfı'nın İkerya(?) ve ona bağlı vakıf köylerinin zabıtlığına önceki zabıt Ali'nin ölmesi üzerine Ahmed adlı kişinin tayini	155
246	Eğribucak kazasına bağlı Korite köyü ahalisinden kanunda öngörülenden daha fazla kürekçi harcı akçesi alınmaması	156
247	Eğribucak kadısının Korite köyü ahalisinden Goş adlı şahsın haksız yere parasını aldığı iddiasının araştırılması	156
248	Eğribucak kadısının ahaliden haksız ve kanunsuz olarak aldığı paraların alınıp sahiplerine verilmesi	156
249	Kayseri'deki Anbarviranı mezraasının Ömer'den alınıp Mehmed Çavuş'a verildiği	157
250	Edirne sakinlerinden Licse(?) ve Kosta arasındaki borç-alacak davası	157
251	Kesriye kazasının etrafı eşkıya ile dolu olduğundan, kale dizdarının zulmünden dolayı sağa sola dağılmış olan Kesriye Kalesi müstahfizlarının getirilip kalenin muhafazasında istihdam edilmeleri	157
252	Hayrabolulu Avraham isimli Yahudi'nin, hakkındaki borç iddiasından dolayı davasının görülmesi için Edirne'ye gönderilmesi	158
253	Filorina Kadısı İbrahim'in, teslim edemediği kürekçiler için Tersane-i Amire'ye ödemek üzere borç olarak aldığı para ile yol masraflarının ahaliden tahsil edilmesine karşı çıkan Hasan Voyvoda'nın Asitane-i Saadet'e getirilmesi	158
254	Ahaliye zulmettiği iddia olunan Balat Kadısı Mehmed'in davayı Asitane-i Saadet'e taşıma girişimlerine itibar edilmemesi ve davanın yerinde görülmesi.	159
255	Seyfi Ali Çavuş'un zeametine dahil olan Homa kazasının Meded köyündeki saz, hasır ve kamış mahsülüne Kaya Ali tarafından tekrar müdahale edildiği takdirde Asitane-i Saadet'e havale edilmesi	159
256	İngiliz bazergânlarının İzmir'de bulunan mallarına İngiliz balyoslarının yeni bir emre kadar müdahalesine izin verilmemesi.....	160
257	Daha önce Mudanya naibi tarafından görülen Nuh ve Ali isimli şahıslar arasındaki bağ satışı davasının Bursa kadısı tarafından görülmesi.....	160
258	Bolu'da Müfettişzâde Ahmed'in hizmetkârı Mehmed'in, rehin koyduğu eşyanın yerini göstermek üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi	161

259	İğdir Kadısı Mustafa'nın, haksız yere keçilerini ve paralarını aldığına dair ahalî tarafından yapılan şikâyetin mahkemece görülmesi	161
260	Beyşehir kadısının yasak olmasına rağmen mahkeme günü adı altında köyleri gezip bî-namaz akçesi diye ahaliden haksız yere para almasına izin verilmemesi	162
261	Gönye Camii İmam Hatibi Mehmed'in, Gönye beyi olanlar tarafından, maaşına müdahalede bulunularak mağdur edilmesine izin verilmemesi	162
262	Gürle kazasına bağlı Çeltikî köyünden Mehmed'in mülk bahçesi içinde akan suya başkaları tarafından müdahale edilmesi üzerine çıkan anlaşmazlığın mahkemece halli.....	163
263	Ustrumca kazasında, Rüstem Paşa Vakfı'na bağlı Dolyani Bazarı'na gelen tüccar taifesine yasakçılar tarafından zulüm ve haksızlık yapılmasının önlenmesi	163
264	Edirneli Ahmed ve Mehmed isimli şahısların vefat eden amcalarının mirasına haksız yere el konulduğu iddiası	163
265	Gürle kazasına bağlı Çeltikî köyünden Mehmed'in mülk bahçesi içinde akan suya başkaları tarafından müdahale edilmesi üzerine çıkan anlaşmazlığın mahkemece halli.....	164
266	Nasuh Paşa Vakfı'na ait Beypazarı'ndaki hanların etrafında bulunan vakıf dükkânların kiracılarından salyane veya diğer adlar altında para talep olunmaması	165
267	Üsküb'deki bazı dükkânlardan dolayı Hacı Hüseyin Vakfı ile Dülgeroğlu Vakfı arasında ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece halli.....	165
268	Honaz kadısının, ahalinin haksız yere paralarını aldığı ve zulmettiği iddialarından dolayı mahkemeye çıkarılıp teftiş olunması	166
269	Osman isimli yeniçeri serdarının, Karaferyeli Ali'nin vasiliğini yaptığı dönemde suistimalde bulunduğu yolundaki iddiaların mahkemece çözüme kavuşturulması	166
270	Kırılı kazası ahalisinin, Beyşehir sancakbeyi tarafından haksız yere alındığını iddia ettikleri paralarını ödemesi için Sancak Mütesellimi Ali'yi rahatsız etmemeleri	167
271	Yakubbey kazasına bağlı Derbend Limanı'nın Kazak eşkıyasının saldırılarından korunması.....	168
272	Gürile kazasındaki dağlarda ortaya çıkan eşkıyanın yakalanması.....	168
273	Çağlayık kazasının Tarıovası köyü ahalisinin aynı köyden Zülfikâr ve oğulları hakkındaki şikâyetlerinin mahkemece çözüme kavuşturulması.....	169
274	Erzurum'un Aşkalesi köyü ahalisinin mesnetsiz suçlamalarla rahatsız edilmemesi	169
275	Şehzâde Sultan Mehmed Han Cami ve İmareti Vakfı'na ait Ayasefid köyü ve ona bağlı köyler ahalisinin öşür ve resmlerinin kesim usulüyle tahsil edilmesi.....	170

276	Akşehir'deki Sultan Süleyman Camii Vakfı'na ait dükkânların kirasıyla caminin ihtiyaçları karşılandığından alışverişin eskiden olduğu gibi buralardan yapılması	171
277	Musul paşasının, Şehvan aşiretinden, devlete ödemeleri gereken maktu verginin dışında fazladan aldığı camus ve atları iade etmesi	171
278	Sinoblu iki kadına ait emlâk ve yerlere Yazıcı Mustafa ve Mehmed adlı kişiler tarafından yapılan müdahalenin önlenmesi.....	171
279	Üsküdar'a bağlı Pendik köyü yakınındaki hana gelen yolculara hancılardan başkasının arpa, saman ve ot satmasına izin verilmemesi	172
280	Safed kazasının Nusret köyü zimmîlerinden, giydikleri giyeceklerden dolayı para alınmaması	173
281	Vize, Midye, Saray ve Pınarhisar kazalarındaki mîrî koruların korucusunun vefatından dolayı, korucubaşılığa Hasan isimli yeniçerinin tayin olunduğu	173
282	Kuşadası Kalesi'ne yönelik muhtemel düşman saldırılarına karşı hazırlıklı bulunulması	173
283	Beyşehir sancağı mutasarrıfı Mehmed ile Mütesellimi Ali'nin halka zulmetmelerine izin verilmemesi	174
284	Rodoscuk'taki menzillerde, ellerinde sadece beylerbeyi buyuruldusu olup ulak emri bulunmayanlara ulak bargiri verilmemesi.....	175
285	Boğdan voyvodasının, Bergos kazasının Meşeli(?) köyünde bulunan çiftliğine hayvanların girip zarar vermemesi için hendek kestirmesine kimsenin müdahale etmemesi	175
286	Boğdan voyvodasının Bergos kazasındaki çiftliğine yolcuların kondurulmasına izin verilmemesi	176
287	Yeniçeri Ocağı'nın Piyade beylerinden Ahmed ile Sultan Murad Han-ı Sâni Vakfı câbileri arasındaki arazi anlaşmazlığının mahkemece çözüme kavuşturulması	176
288	Tersane-i Amire için Silivri'den sekiz adet marangoz gönderilmesi.....	177
289	Kocaeli'nin Karamürsel nahiyesindeki Mustafa mezraasının Hasan'ın tımarına dahil olduğu mahkemece sabit olmasına rağmen buraya müdahale etmeye devam eden Mehmed Çavuş'un, davacısı ile birlikte mahkemede duruşmaya çıkarılması	177
290	Gürle kazasında Yeniçeri Yusuf ile Kadri isimli kişi arasındaki davanın mahkemece çözüme kavuşturulması.....	178
291	Depremde harap olmasından dolayı içerisinde Müslümanların namaz kılamadıkları Van'daki Sinaniye Camii'nin tamiri	178
292	Devir akçesi yüzünden birbirleriyle davalık olan Kırili kazası ahalisiyle Beyşehir Sancağı Mütesellimi Ali'nin ellerindeki emirlerin Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	178

293	Bendereğli'de, her işe karıştıkları ve gerçek dışı suçlamalarla ahalinin haksız yere paralarını aldıkları bildirilen Yeniçeri Mahmud, Karasipahioğlu Şeyh Mehmed ve Halil isimli şahısların kendileriyle ilgisi olmayan işlere karıştırılmaması	179
294	Hacı Hüseyin isimli tacirin Çorum Beyi Mehmed'deki alacağının mahkeme marifetiyle tahsil edilmesi	180
295	Gönen'deki Gâzi Hüdâvendigâr Camii'nde, ücretini camiye ait değirmen kiracısından almak üzere vaizlik yapan Mustafa'nın, değirmen kiracısı Hüseyin'in zimmetinde kalan ücret alacağının tahsil edilmesi	180
296	Dergâh-ı Muallâ görevlilerinden Dilsiz Osman'ın Diyarbekir'de yeniçeri serdari tarafından zaptedilen malının iade edilmesi.....	180
297	Harput kazasına bağlı Hüseyin köyünde eskiden beri kasaplık yapan üç şahsa Harput kazası kasapları tarafından haksız yere yapılan müdahalenin menedilmesi	181
298	Harem Musahibi Dilsiz Osman'ın, Eğil'in Telmisme köyündeki çiftliğinden 1/10 oranından daha fazla öşür talep olunmaması	181
299	Sefer isimli zaimin Ağrıboz kazasındaki zeameti köylerinde eskiden beri kurulan ve beratında kayıtlı olan panayırın başka köylerde kurulmasına izin verilmemesi.....	182
300	Dunce(?) kazası ve Kurveleş köyü ahaliyelerinden haksız yere alınan para ve malların sahiplerine iade edilmesi.....	182
301	Mehmed Çavuş'un, Sakız eski salyane Beyi müteveffa Mehmed'deki alacağının tahsili için açtığı davanın, rüşvet ve yalancı şahit iddiasından dolayı Divan-ı Hümayun'da yeniden görülmesi.....	183
302	Safa Hatun ile çocuklarının, Gracaniceli Hacı Ahmed aleyhindeki alacak iddialarının mahkemece çözüme kavuşturulması	183
303	<i>Tasnif sırasında Defter'deki hüküm kayıtları numaralandırılırken sehven bu numara atlandığından, Defter'de bu numaraya tekabül eden bir hüküm kaydı mevcut değildir .....</i>	184
304	Martolos Reisi Yovan Balaban ve beraberindeki eşkıyanın, Köstendil sancağının Eğridere kazasındaki Sultan I. Ahmed Han Vakfı'na ait yaylaklara yaptıkları tecavüzün önlenmesi ve mandıralardan aldıkları koyun ve yağların sahiplerine iade edilmesi	184
305	Eski Saray'ın Kapıcılar Kethüdası müteveffa Mehmed'in vârisleri olduklarını iddia eden kişilerin Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri	184
306	Şeyh Sinan-ı Erdebilî Zaviyesi zaviyedarının tasarrufunda olan Çorlu'nun Kemaller köyüne, Fatih Sultan Mehmed Han Vakfı görevlilerince yapılan müdahalenin menedilmesi.....	185
307	Niğbolı kadısına hitaben yazılıp yarım bırakılmış hüküm kaydı	186
307/mükerrer	Adana Beylerbeyi Osman Paşa'nın çok hasta olan Mütesellimi İbrahim'in yerine Mehmed'in tayini.....	186

308	Sultan I. Ahmed Han Vakfı'nın Köstendil sancağının İvranya kazasındaki köylerine müdahalede bulunan Martolosbaşı Yovan Balaban'ın, davacıları ile yargılanmak üzere mahkemeye getirilmesi.....	186
309	Yapağı ve şap almak için Gümölcine'ye bağlı Marula İskeleyi'ne gelen Felemenk gemisinden dışarıyı çıkmalarına müsaade edilmediğini bildiren Arslan isimli Yahudi ve adamlarının serbest bırakılması ve izin alınmadan gemiye yük verilmemesi	187
310	Rum eyaleti mutasarrıfı Vezir Siyavuş Paşa'nın adamı Receb'in, Mehmed adlı kişiden haksız olarak aldığı eşyanın iade edilmesi	187
311	Hasan ve Mehmed adlı zaimler arasında, Üsküdar'daki zeametleri köylerinde bulunan mera yüzünden çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması.....	188
312	Frengistan'da kırk seneyi aşkın bir süre esir kaldıktan sonra memleketi olan Sinob'un Bozdepe köyüne dönen Yakub'un, müteveffa babası Hamza'dan kalan miras hissesinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlık	188
313	İshak isimli Yahudi'ye olan borcundan dolayı İzmir'e firar eden Sakızlı Tomarin'in, davası Divan-ı Hümayun'da görülmek üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	189
314	İzmirli Hadice Hatun'un ölen kocasından kendisine ve çocuklarına kalan dükkân vs. emlak vakıf olduğu gerekçesiyle müdahale eden Emir oğlu Seyyid Ali'nin, davası görülmek üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi	189
315	Niğbolu sancağının, resm-i dönümünün eskiden beri ödenen miktar üzerinden toplanması	190
316	Eleşkird sancağının, Hazine'ye yıllık altışar bin kuruş teslim etmek şartıyla Hasan Bey'e tevcih olunduğu	190
317	Mudanya'nın Yürükali köyünden müteveffa Emrullah'ın küçük çocuklarının vasisi Hüseyin adlı kişi aleyhine açılan davanın Mudanya'da görülmesi	191
318	Keşan'daki Vezâret-i Uzmâ hâslarından elde edilen buğdayın İbrice Limanı'ndan Bozcaada'ya nakledilmesi	191
319	Mehmed Zeman isimli kaçak sancakbeyinin, her nerede bulunursa yakalanıp Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi.....	192
320	Birecik ahalisinin Rakka Beylerbeyi Dilâver Paşa ve adamları hakkındaki şikâyeti	192
321	Eğrigöz kazasına bağlı Emed kasabasında üstad cerrah olup çocukları sünnet eden Ali oğlu Mehmed'in mesleğini yapmasına engel olunmaması.....	193
322	İstanbul'daki kemhacıların bükülmemiş ipek ile kemha işlemelerine müsaade edilmemesi	193
323	Haymana sakinlerinden Bahşı, İdris ve Seydi Ahmed'in kanunsuz olarak beş yüz kuruşlarını alan Ankaralı Şehsüvaroğlu Ahmed adlı şakî sipahinin, kethüdayeri marifetiyle mahallinde yargılanması	194

324	Suruç ve Biretü'l-Fırat kazalarının Rakka Beylerbeyi Abdülbâki tarafından görülmesi gerekli işlerine Haleb muhafazasında olan Vezir İbrahim Paşa tarafından müdahale edilmemesi.....	194
325	Vulçitrın Sancakbeyi olan Ahmed Bey'in sancak işlerini daha önceden uygulandığı şekilde yürütmesi	195
326	Rukiye Hatun'un vasisi tarafından başkasına satılan çiftliğinin kendisine iadesi	195
327	Mehmed adlı kişi ile Özi'nin Ramazan köyünden Bayram isimli şahıs arasındaki alacak davasının mahkemece çözüme kavuşturulması.....	196
328	Selanik'teki yeniçeri çukasının geciktirilmeden Ambar-ı Hâssa'ya teslim olunması	196
329	Tophane'deki Galata Sarayı'nın et ihtiyacının müteveffa Ali Ağa'nın kasap dükkânından karşılanması.....	197
330	Hüdâvendigâr sancağının önceki ve yeni sancakbeyleri arasında sancak mahsulünün kime ait olduğu hususunda ortaya çıkan anlaşmazlığın Bursa Mollası tarafından çözüme kavuşturulması	197
331	Manastır kazasının bin elli beş senesi Kıbtıyan cizyesi bedelinden dolayı Odabaşı Ali ile adı geçen kaza sakinlerinden Musli isimli şahıs arasındaki alacak davasının mahkemece çözüme kavuşturulması	198
332	Rodoscuklu Gavrayıl isimli tüccara çuka ve kumaş bedelinden dolayı borçlu olduğu mahkeme kararıyla sabit olan ve hapiste bulunan Yahudi Hayım'ın, borcunu ödeyinceye kadar hapisten çıkarılmaması.....	198
333	Kirpas akçesi tahsil etmek üzere Ahyolu kazasına bağlı Raron(?) köyünde bulunan Yusuf isimli bostancıyı konakladığı sırada basıp para ve mallarını gasbeden eşkıyanın yakalanması.....	199
334	Ankara ve Kütahya piyade ve müsellemlerinin avarız bedelini toplamakla görevli Veli isimli şahıs, zimmetinde kalan parayı vermek istemezse Asitane-i Saadet'e gönderilmesi	199
335	Ehl-i fesad oldukları bildirilen Alacahisar sakinlerinden Kurd Alaybeyioğlu Ali ve Umurlu Mehmed adlı kişilerin mahkemede yargılanmaları; suçları sabit olduğu takdirde şer'an gerekenin yapılması	200
336	Ohri'nin İşim kazasına bağlı İspaelmop(?) köyü ahalisinin, ödemeleri gereken şer'î ve örfî vergileri ödemedikleri ve toplanıp mütesellimin üstüne geldikleri	200
337	Gümülcine'ye bağlı Marula İskeleyi'nde alıkonulan Felemenk gemisinin, Girit seferinden haber gelinceye kadar bekletilmesi	201
338	Selanik'te Ekmekcizâde Ahmed Paşa'nın yaptırdığı ve hâlen yanık durumda bulunan Mevlevihane'nin, vakfın gelirleri rakabe olunmak suretiyle tamir edilmesi	201
339	Cündioğlu Zülfi'nin, Musul eyaletine bağlı sancaklardaki mutrib ve çingân tairesine zâbit tayin edildiği	202

340	Girit seferine gitmiş olan Kastamonu sancakbeyine ait vergilerin mütesellimi tarafından toplanmasına kadılar tarafından engel olunmaması ve el konulmaması.....	202
341	Sinob kadısının, Kastamonu sancağı mutasarrıfı Siyavuş Paşa'nın subaşısının Sinob kazasında oturup sancakbeyine ait vergileri toplama ve bölgedeki eşkiyayı zaptetme görevini yerine getirmesine engel olmaması.....	203
342	Mimarbaşı Kasım'ın Golos'taki buğdayının İstanbul'a naklettirilmesi	203
343	Çay kadısının ahaliden bî-namaz teftişi adı altında kanunsuz olarak aldığı paranın sahiplerine iade edilmesi	204
344	Gelibolu sakinelerinden Ayşe Hatun'un bir çiftlik davası yüzünden davalısı olan Fazlı oğlu Musli ile davanın şahitlerinin, mahkemenin daha adil yapılabilmesi için Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	204
345	Sultan Mehmed Han-ı Gâzi Vakfı'na ait Terkoz nahiyesinin Muradköyü'nde Yazıcıoğlu isimli şahsın, yaptığı ziraat neticesinde elde ettiği terekeden, geçmişi de kapsayacak şekilde öşür alınması	205
346	Belviranlı Koyunoğlu İvaz isimli fesatçının, mahkemede davacıları ile bir araya getirilip yargılanması.....	205
347	Menteşe sancağı müteselliminin Üzümlü kazası ahalisinden devir harcı adı altında aldığı paranın sahiplerine iade edilmesi	206
348	Karahisâr-ı Şarkî sancağında eskiden beri uygulanagelen zahire ve rüsum toplama zamanına riayet olunması.....	206
349	Üsküdar'daki Mihrimah Sultan Vakfı İmareti'ne Selanik'teki vakıf köylerinden buğday nakli.....	207
350	Valide Sultan'ın İstanbul'da yaptırdığı han için kurşun tedariki.....	207
351	Valide Sultan'ın İstanbul'da yaptırdığı han için kurşun tedariki.....	208
352	Sandıklılı Telbis İbrahim'in idamından sonra oğullarının, idamın müsebbibi olarak gördükleri Ulukuyucak köyü ahalisine zulmetmeleri hadisesinin adaletle teftiş olunması.....	208
353	Tuğrakeş Mustafa'nın Voyvodası Süleyman'ı haslardan tahsil ettiği parayı Asitane-i Saadet'e getirirken yolda soyan hizmetkârı Mustafa'nın yargılanması	209
354	Akseki Kadısı Halil'in ahaliden kanunsuz olarak aldığı paranın sahiplerine iadesi	209
355	Kefe beylerbeyi olanların, haslarında bulunan zimmîlerden kanun ve defterde yazılı olandan daha fazla vergi talep etmemeleri.....	210
356	Reâyâyâ zulmettiği iddiasıyla mahkemece yapılan davete itaat etmeyen Saruhan Nazırı Mustafa'nın Asitane-i Saadet'e getirilmesi.....	210
357	Türkmen-i Haleb'e bağlı Abalu cemaatinin kethüdaları Ali ve Şaban hakkındaki iddiaların araştırılması.....	210
358	Çengizâde Ali'nin, zeametine dahil olan Lubin kazasının Popova nahiyesine bağlı köyler ahalisine zulmettiği iddialarının araştırılması.....	211

359	Gelibolulu Tanaş'ın eşini hapsedtiren Yakomi isimli Yahudi'nin, adı geçenin eşi ile birlikte yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	211
360	Yeniil ve Türkmen-i Haleb Voyvodalığı defterlerinin yeni tayin olunan Voyvoda Mustafa'ya teslimi	212
361	Silahdar Hasan'ın oğulluğu ve kölesi olan Kenan'ı Kirmasti'de öldüren kâtillerin yakalanıp yargılandıktan sonra Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri	212
362	Lek taifesinden Mustafa ve Halil'in, kendilerinin haksız yere para ve hayvanlarını aldıklarını iddia ettikleri şahıslarla olan davalarının görülmesi	213
363	Ankara'da müteveffa İsa Evkafı'na ait Kapan Hanı diye bilinen hanın harap ve oturulamaz hâlde olması sebebiyle burada bulunan mirî kapanın Mehmed Efendi Hanı'na taşınması	213
364	Yeniil ve Türkmen-i Haleb Voyvodalığı defterlerinin yeni tayin olunan Voyvoda Mustafa'ya teslimi	214
365	Saruhan'da Raziye hatundan aldığı borcu ödemeyen Receb'in yakalanarak Asitane-i Saadet'e getirilmesi.....	214
366	Vize'nin Sofular köyünde Üveys ve Mahmud beyler ile Turşan hatunun yaptırdığı mescidin mütevelliliği hususunda ortaya çıkan anlaşmazlık.....	215
367	Vize'nin Sofular köyünde Üveys ve Mahmud beyler ile Turşah hatunun yaptırdığı mescidin mütevelliliği hususunda ortaya çıkan anlaşmazlık.....	215
368	Rüstem Paşa ve Mihrimah Sultan Vakıflarının Tırnovi, Burgaz, Hezargrad ve Ruscuk kazalarındaki köyleri mahsulünün vakıf görevlileri tarafından toplanmasına başkalarının müdahale ettirilmemesi	216
369	Kaya Sultan'ın Seferihisar'daki paşmaklık hasları voyvodalığına tayin edilen şahıs kendi isteği ile bu görevden ayrıldığından bu döneme ait has mahsulünün kendisinden alınıp yeni voyvoda Mustafa'ya verilmesi.....	216
370	Osman adlı şahıs ile Gemlik'in Kumlu kasabasından Kömürcü oğlu Seyyid Mehmed arasındaki alacak davasının mahkemece çözüme kavuşturulması.....	217
371	Bolu sancakbeyine ve subaşılarına her kaza ve köyden, bad-ı heva vergisine karşılık olmak üzere tayin olunan paranın ödenmesine Büyük Kirmedos köyünden bazı kişiler tarafından yapılan itirazın dikkate alınmaması.....	217
372	Bırvenik kazasının Çirna Glava ve Kadider(?) köylerinden iki madencinin maden nazırı ile olan davalarının Divan-ı Hümayun'a havale edilmesi.....	217
373	Valide Sultan'ın yaptırdığı hanın kapısına demir tahta işlenmesi için talep edilen ücret yüksek olduğundan bu iş için eskiden beri hangi ücret ödenmekte ise yine aynı ücretin ödenmesi.....	218
374	İstanbul, Galata, Haslar ve Üsküdar kadılıklarında hayvan kesimi, çıkan yağın satışı ve hayvan nakillerinde alınacak resmler	218
375	Silistre'deki İvaz Paşa Camii Vakfı'na ait olan dükkânları daha önce içinde kiracı olarak bulunanlardan herhangi bir hukukî dayanağı olmaksızın satın alan kişilerin, dükkânlar yanıp Vakıf tarafından yeniden yaptırıldıktan sonra, mülkiyet iddiasıyla dükkânlara yaptıkları müdahalenin menedilmesi	219

376	Silistre'deki İvaz Paşa Camii Vakfı'na ait bedestenin ve dükkânların yanmadan önceki dönemine ait kiralarından dolayı kiracılarının zimmetlerinde kalan vakıf alacağının mahkeme marifetiyle tahsil edilmesi.....	220
377	Mihaliç'te Aharon isimli Yahudi ile yaptıkları ortak işin parasını alıp kaçan Mosi isimli Yahudi'nin her nerede bulunur ise mahkemeye çıkarılıp davasının görülmesi	220
378	Eşkîyalıkta babası müteveffa Kara Haydar'ı geçtiği bildirilen şakînin, Anadolu ve Karaman eyaletlerinde her nerede bulunursa yakalanıp Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	221
379	Galata'daki Peremecilerin Pereme yapımında kullandıkları kerestenin madrabazlar tarafından alınmamasına dair daha önce verilen emr-i şerifin yenilenmesi	221
380	Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Hasan ve Seyfi çavuşların zeametine dahil olan Kütahya'nın Şeyhli kazasına bağlı İmranlar köyü sınırları içerisindeki Baba Boyacı Çiftliği'nin öşür ve resmine Ahi Hayreddin Zaviyesi Zaviyedarı Kadı Abdurrahman tarafından yapılan müdahalenin men edilmesi.....	222
381	Bosna Seraskeri Vezir İbrahim Paşa'nın adamı Hasan'a Bosna'da mahlûl bir zeamet verilmesi	222
382	Kırımlı hacıların hacca gidiş ve dönüşlerinde vefat edenlerinin muhallefatına Beytûlmalcilerin müdahale ettirilmemesi	222
383	Yenişehir ve Fener kazasının Selyani köyü ahalisinden Yani Kapıcı isimli şahsın köyün işlerine karıştırılmaması ve köyden çıkarılması.....	223
384	Darüssaâde ağasının Lazkiye kazasında bulunan has köyleri ahalisine beylerbeyi mütesellimleri tarafından haksız gerekçelerle para alınmak suretiyle zulmedilmesine müsaade edilmemesi	223
385	Manol isimli şahıs ile kardeşleri arasındaki miras anlaşmazlığının mahkemece çözüme kavuşturulması.....	224
386	Aydın kazasına bağlı bir köy ahalisinden olup sipahi geçinen ve halka her türlü zulmü yaptıkları bildirilen şahısların uygun bir şekilde ele geçirilerek yargılanmaları	224
387	Isparta sancağının Karaürekli(?) ve Menli(?) ahalisine zulmettiği bildirilen Hamid Sancağı Mütesellimi Hasan'ın yargılanması	225
388	Valide Sultan'ın Menemen'deki paşmaklık hasları içerisinde bulunan Üçtepe Alanı denilen yerde yapılan ziraatten 1/8'den daha yüksek oranda öşür ve salariye talep edilmemesi	225
389	Vulçitrın Sancağı Mütesellimi Osman Çavuş ile Mustafa isimli şahsın, cizye toplamakla görevli İbrahim'i, halktan fazla para aldığını öne sürerek dövmeleri hadisesinin mahkemece çözüme kavuşturulması.....	226
390	Bozulus Cemaati'nden Mehmed isimli eşkıyanın Derviş isimli kişiyi yaralayıp hapsetmesi hadisesinin yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması	226

391	Seydikadı civarındaki köprü üzerinde Konyalı yolculara saldıran eşkıyanın yakalanması.....	227
392	Geyve'deki Elvan Bey Evkafı Mütevellisi İbrahim ile Yusuf ve Mustafa isimli sipahiler arasında Kozan Çiftliği arazisinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması.....	227
393	Kemah'ın Orman köyü üzerine kayıtlı derbendciliğe Posti köylülerinin müdahale ettirilmemesi	228
394	Gelibolu'daki Mevlevihane Tekkesi vakfı olan Güreci köyü ahalisine odun ve kereste tekâlifi yüklenmemesi	228
395	Ayntab Sancakbeyi Yusuf'un, kendisi gelinceye kadar yerine babası müteveffa Mustafa'nın Kethüdası Ali'yi vekil tayin ettiği	228
396	Yeniil Voyvodası müteveffa Mustafa'nın kaymakamı olup henüz hayatta iken kendisi ile ilişkisini kesmiş bulunan Ali isimli şahsın bazı kişiler tarafından o dönemle ilgi olarak rahatsız edilmemesi.....	229
397	Demirci, Alaşehir Nif ve Turgutlu kazalarının 1056 senesine ait mahsulatı önceki Anadolu Beylerbeyi Derviş Mehmed Paşa'ya ait olduğundan, yeni Vali Mustafa Paşa veya başkalarının müdahale ettirilmemesi	229
398	Marmara ve Kayacık kazalarındaki konar-göçer doğancı ve yalkamacı(?) yörüklerinin sancakbeyi tarafından kanuna ve deftere aykırı olarak başka adlar altında para talebiyle rencide edilmemeleri	230
399	Gelibolu'daki Mevlevihane Tekkesi vakfı olan Lapseki'nin Güreci köyü ahalisi tekâliften muaf olduklarından, kendilerine odun ve kereste tekâlifi yüklenmemesi	230
400	Çeşitli adlar altında para almak suretiyle ahaliye zulmettiği bildirilen Sındırgı kadısının yargılanması ve üzerine şer'an sabit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi	231
401	Karahisâr-ı Sahib Kalesi eski Dizdarı Abdülbâki'nin babasının devletten satın aldığı kale bitişiğindeki palanka ve odaya yapılan müdahalenin menedilmesi	231
402	Peklin mütesellimi Hüseyin'in kâtillerinin yakalanıp yargılanmaları	232
403	Kayseri'de koyun satıcısı Abdürrezzak'ın yolunu kesen şakîlerin yakalanarak yargılanmaları	232
404	Kayseri'de Hacılar Ekrad Cemaati'nden Şahkulu isimli şahsı yaralayarak ölümüne sebep olan kişilerin yargılanmaları	233
405	İlbasan sakinlerinden Mahmud oğlu Hasan ile aralarında borç, alacak anlaşmazlığı bulunan firarî Bıçakçioğlu Müteferrika Ahmed'in Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi	233
406	İlbasanlı Mahmud oğlu Hasan'ın çiftliğini haksız yere zapteden Jabyaklı Beyzade Süleyman'ın, Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi	234

407	Musul ve Şehr-i Zol'daki Pesyan, Zilan ve Bucyan aşiretleri mensuplarından, ödemeleri gereken vergilerin tahsil edilmesi	234
408	Maraş, Karaman, Rum, Musul, Türkmen voyvodalığı, Van, Diyarbakir, Erzurum, Ahıska ve Kars'daki Pesyan, Zilan ve Bucyan aşiretleri mensuplarından, ödemeleri gereken vergilerin tahsil edilmesi.....	234
409	Zilan ve Pesyan aşiretlerinin vergilerinin tahsil edilmesi	235
410	Mefarkın sancağında Pesyan ve Zilan aşiretlerinin pirinç ektikleri yerlerde beylerbeyi tarafından zorla ziraat yapılmasının menedilmesi.....	235
411	Pesyan ve Zilan aşiretlerinin vergileri toplanırken haksızlık yapılmaması.....	235
412	Bir müteferrika ile Hasan Çavuş'un müştereken tasarruflarında olan Sarıahmed köyüne, Saruhan Sancağı Mütessellimi Kenan tarafından yapılan müdahaleden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece halli	236
413	Vezir Yusuf Paşa'nın İskilip'teki hasları reâyâsından haksız yere alınan paraların iadesi	237
414	Bandırma iskelesinden Asitane-i Saadet'e zahire taşıyan gemilere saz yükletilmemesi	237
415	İznik'te Ahi Erdiñç Vakfı'nın mütevellisi ile adı geçen vakfın ambarından vakfa ait üç senelik mahsul ile mütevellinin bazı eşyalarını yağmaladıkları bildirilen şahıslar arasındaki davanın yerinde mahkemece görülüp çözüme kavuşturulması	238
416	Başaçık melikinin oğlu Mamuka ile Dadyan melikinin kızının nişanlanacağı sırada ortaya çıkan anlaşmazlığın Sefer Paşa tarafından uygun bir yolla düzeltilmesi	238
417	Ereğli ve Tekirdağ'da mirî koyun için alınan tuz, kepek, arpa ve buğdayı taşıyan arabalardan subaşı ve yasakçılar tarafından âdete aykırı olarak para talep edilmemesi.....	239
418	Devlete ödemeleri gereken vergilerini ödemeye yanaşmadıkları bildirilen Safed reâyâsının muhalefetine izin verilmeyip vergilerinin Safed Zabiti Şaban'a tahsil ettirilmesi.....	239
419	Yenişehir'deki Maşkolor Panayırı kulluğunun hâlâ Selanik ağası olan kişiye verilmesi	239
420	Müteveffa Rüstem Paşa Panayırı'nın Mustafa isimli şahsa zaptettirilmesi.....	240
421	Selanik kazasındaki Kakarnaş(?) kulluğunun hâlâ Selanik ağası olan kişiye verilmesi.....	240
422	Selanik'teki yeniçeri, acemi oğlanı, cebeci ve topçu zümresinden vefat edenlerin tereke işlerinin eskiden olduğu gibi Selanik ağaları tarafından yürütülmesi.....	240
423	Platimana kulluğunun eskiden olduğu gibi Selanik ağasına zaptettirilmesi	241
424	Beypazarı kazasının Sarılar köyü derbendinde öldürülenlerden köy halkının sorumlu tutulmaması.....	241

425	Ankara'da Haremeyn-i Şerifeyn Evkafı'ndan Balıkhisarı köyünün geçen sene satılmayıp kalan mahsulünün, vakfın zarara uğramaması için, Ankara'daki ekmekçilere günlük narh üzerinden satılması.....	241
426	Kudüs'teki Yahudilerin mallarını ve terekelerini alarak zulmettiği bildirilen İsak Sabac isimli Haham'ın Kudüs'ten ihraç edilmesi	242
426/1	Receb(?) ve Balagorgi(?) aşiretleri halkının mallarını yağmaladığı bildirilen Hoşab Sancakbeği Süleyman'ın davacılarıyla birlikte Van'da Divan'a çıkarılması	242
427	Bolu Sancağı Mütesellimi Ali'nin, İstanbul tüccarından Hacı Mehmed ile aralarındaki borç, alacak davasında kendisini temsil etmek üzere bir vekil tayin edip Asitane-i Saadet'e göndermesi.....	243
428	Bolu sancağında bulunan sipah taifesi ile bunların oğulları ve sefere giden hizmetkârlarının davalarının eskiden olduğu gibi kethüdayerleri marifetiyle görülmesi; beylerbeyi, sancakbeyi ve bunların subaşlarının karıştırılmaması	243
429	Malatya'daki İzoli köyü ahalisinden menzil beygirleri için her sene alınan verginin eksiksiz tahsil edilmesi	244
430	Müteveffa Rüstem Paşa'nın Van'daki vakıflarının tamir masrafları	244
431	Girit seferinde vefat eden Eminzade Mustafa isimli zaimin zeamet köylerinin gelirinin kızına tahsil ettirilmesi	245
432	Osman ve İlyas isimli şahısların, Göril memleketine kaçan Mehmed isimli şahıstaki alacaklarının Göril meliki tarafından tahsil edilmesi	245
433	Varna kasabasına getirilen abadan Sultan Süleyman Evkafı için 1/40 oranında aba bacı alınmaya devam edilmesi.....	245
434	Diyarbakir İçkalesi müstahfızlarından olup şakî ve ehl-i fesad oldukları bildirilen isimleri yazılı kişilerin mahkemeye çıkarılıp hak sahiplerine haklarının verilmesi.....	246
435	Süleyman ve Osman isimli doğancıların Çirmen sancağının Rodoscuk kazasına bağlı Büyük Yazır köyündeki timarlarına aynı köyde zeameti olan Abdülbâki Çavuş tarafından yapılan müdahale üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece halli	246
436	Potoroşiçe kazasının Doyran köyündeki camiye vakıf olan dükkânlardan ve cuma namazı için oraya gelenlerin yaptığı ticarî faaliyetlerden alınacak resmler vakfa ait olduğundan, hariçten bâc-ı bazar talebiyle müdahale olunmaması	247
437	Vasil isimli zimminin babasının ve kardeşinin, isimleri yazılı şahıslar tarafından Arnavut Belgradı kazasına bağlı Kayalu(?) köyünün ortasında öldürülmesi hadisesinin mahkemece görülmesi ve adaletin yerine getirilmesi	247
438	Murtazabad kazasının Örencik köyü sakinlerinden Hüsam isimli şahsın azatlı kölesi Hasan'ı yakalayıp hapsettiği ve zulmettiği bildirilen Aksaray eski Sancakbeyi Musli'nin, adı geçen elinden azatlık belgesini aldığı doğru ise Asitane-i Saadet'e gönderilmesi	247

439	Nişancı haslarının önceki Nişancı Mustafa'nın görevde olduğu döneme ait gelirlerine hâlâ işbaşında olan nişancının voyvodalarının müdahale ettirilmemesi.....	248
440	İnegöl Kadısı Ali'nin oğlu Ömer'in, İnegöl Kadı Naibliğinden uzaklaştırılması	248
441	İzmir'de birkaç İngiliz'in, evlerinde öldürülmüş vaziyette bulunmaları hadisesinin mahkemece teftiş edilip sonucun bildirilmesi.....	249
442	İzmir'de yeniçeri, acemi oğlanı, kuloğlu, topçu ve cebecilerin beytûmaline dışardan başkalarının karıştırılmaması.....	249
443	Eşkıyalık yaptığı ve halka zulmettiği bildirilen Ağrıboz kazasından Mehmed isimli kuloğlunun Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	249
444	Peklin kasabasında Hüseyin adlı şahsın öldürülmesi bahane edilerek kasabaya yapılan baskın ve yağmalama hadisesinin yerinde mahkemece görülmesi ve adaletin yerine getirilmesi	250
445	Kilis'de Emir isimli şahsın boyahane işletmesine dışardan bazı kişiler tarafından yapılan müdahalenin menedilmesi.....	250
446	Göynük kasabası mahkemesinde kâtiplik yapan Ali isimli şahsın iyi hâlli olduğu anlaşıldığından, kötü niyetli kişilerin engellemesine bakılmayıp kâtiplikte istihdam edilmesi	250
447	Medine-i Münevvere'de görevli bütün ağaların ve hizmetkârlarının yönetim, tayin, azil, mahkemeye çıkarma vs. işlerinde yetkili kişinin Şeyhül-Harem olduğu.....	251
478 [448]	Rıdvan isimli Yeniçerinin Macahil sancağının Şavşad kazasında yaşayan annesini, İslâm'a girmesi için Asitane-i Saadet'e getirmesine mâni olunmaması	251
449	Bursa'da ekmekçilik sanatını bilmeyen, usta yanında yetişmemiş kişilerin fırın açıp ekmekçilik yapmalarına izin verilmemesi.....	252
450	İskenderiye sancağı mutasarrıfı Ahmed'in haksız yere adam öldürdüğü iddiasının araştırılması	252
451	İznikmid kazasında Fâtıma ve Mustafa isimli şahısların, bir ölünün terekesinden satın aldıkları eve müdahale eden, ölünün azatlı kölesi Handan'ın Asitane-i Saadet'e getirilmesi.....	252
452	Yanya Sancakbeyi Mahmud'un mirliva hassı köylerin gelirlerini karşılık göstererek Hızır adlı kişiden aldığı borçtan dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın halli	253
453	Valide Sultan'ın İzdin'deki paşmaklık haslarından elde edilen buğdayın Girit Seferi için zahire tedariki ile görevli Mustafa tarafından satın alınıp Girit'e gönderilmesi.....	253
454	Şam'da yeniçeri kâtibi olanlara yasakçılık da verilmesine dair eskiden beri var olan uygulamanın hâlen Yeniçeri Kâtibi olan Abdülbâki hakkında da uygulanması	254

455	Ekrağ taifesinden bazı kişilerin, şam'a 32.000 baş koyun götürürken bazı kişilerin saldırısına �ğrayarak koyun ve atlarının yağmalanması hadisesinin mahkemece g�r�l�p hak sahiplerine haklarının aliverilmesi.....	254
456	Türkmen taifesinden bazı kişilerin şam'a 32.000 baş koyun götürürken bazı kişilerin saldırısına �ğrayarak koyun ve atları ile adamlarının mal ve erzaklarının yağmalanması hadisesinin mahkemece g�r�l�p hak sahiplerine haklarının aliverilmesi	255
457	Çatalca'nın Babanakkaş mevkiiinde bulunan �l� şahsın k�tilinin araştırılması.....	255
458	Ankara ve Kütahya sancakları piyade ve müsellemlerinin avarız vergilerini toplayıp kaçan Veli isimli şahsın mahkemeye çıkarılması ve borcunun tahsil edilmesi.....	256
459	Saray-ı Atik mutfağının ocaklığı olan �n�z Memlehası ambarlarındaki buğdayın gemilerle Asitane-i Saadet'e nakli	256
460	Gürle kazasına bağlı Yenice köylü Nikola ve Panayot'u yaralayıp mallarını yağmaladıkları iddia olunan Gedelek köylü Demir Halil, Mehmed ve �smail'in yargılanmaları.....	257
461	Ahmed isimli şahsın Kestel ve diğer kaza ve köyleri haraca kestiği ve ahaliye zulmettiği iddiasının mahkemece etraflı olarak araştırılması.....	258
462	Karlılı sancağı alaybeyinin, Dergâh-ı Muallâ müteferrikalarından Civan-ı B�-zebân'in zeameti köylerinden Aytos'u basarak sürüp götürdüğü s�ğırlarının iade ettirilmesi	258
463	Osmanlı ülkesinde toprak tasarruf etmeyip Kili �skelesi'ne sadece ticaret için gelen Leh ve Boğdanlılardan haraç talep edilmemesi.....	259
464	Konya ahalisinden Receb'i bir bahane ile hapsedtiği bildirilen Mütesellim Hüseyin'in Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	259
465	Eski kethüdası Mustafa'ya zulmettiği bildirilen �orum eski Sancakbeyi Mehmed'in Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.....	260
466	Yenice-i Taraklı, Geyve, Gölpazarı ve Akhisar kazaları üzerine devre çıkıp halktan haksız yere para topladığı ve zulmettiği bildirilen Kadı Halil'in devre çıkmaması ve haksız yere aldığı sabit olan paraların sahiplerine iade edilmesi	260
467	Diyarbakir beylerbeyi iken vefat eden Murad Paşa'nın hanımı ve kızı ile oğulları arasında miras taksimi yüzünden ortaya çıkan anlaşmazlığın, daha önce Divan-ı Hümayun'da verilen hüküm doğrultusunda çözüme kavuşturulması..	261
468	Bozcaada muhafazasındaki askerlerin kışlık ihtiyaçları için öne, Tuzla ve Bayramiç kazalarından zahire satın alınmasına izin verilmesi	262
469	Kefe kulları görevden alındığından bu gibi Kefe kullarına müdahale ve taarruz ettirilmemesi.....	262
470	Hazinedar Kaftancı Ali'nin Resime Kalesi'nde şehit olan Sağkol Alaybeyi Yusuf'un zimmetindeki alacağının tahsil ettirilmesi	262

471	Barçınî kazası köylerinin, bargir hizmetini mevkufat defteri gereği eşit olarak 18,5 hane üzerinden eda etmeleri; Bozgan köyünün itirazının dikkate alınmaması.....	263
472	Millü(?) Nahiyesi Başkethüdası Hasan'ın, kethüdalığı başkasına verilerek Payas Kalesi'nde hapsedilmesi.....	263
473	İstar Eflak topraklarına gelen Kıbtî taifesi hırsızlık, katl, yağma vb. suçları işledikleri takdirde mahkeme marifetiyle haklarından gelinmesi	264
474	Mehmed isimli şahsın, Selanik'teki yanık kapan ile civarındaki yanık mescidi kendi malıyla yaptırmasına izin verildiği	264
475	Karaferye, Vodine ve Yenice-i Vardar kazalarında bedel-i nüzül tahsil edilmeden cizye ve avarız toplanmaması.....	265
476	Selanik'te işlenmesi ferman olunan ve bir kısmı İstanbul ve Girit'e gönderilen yeniçeri çukasının, kalan kısmı da vaktiyle işlenerek bu işle görevli Yahya Çavuş'a teslim edilmesi.....	265
477	<i>Tasnif sırasında Defter'deki hüküm kayıtları numaralandırılırken sehven bu numara atlandığından, Defter'de bu numaraya tekabül eden bir hüküm kaydı mevcut değildir .....</i>	266
478	İstanbul'a gelmesine izin verilen bir Fransız ve bir İngiliz gemilerinin Boğaz Hisarı'ndan geçişine mâni olunmaması.....	266
479	İstanbul'a gelmesine izin verilen Liyonet(?) isimli İngiliz gemisinin Boğaz Hisarı'ndan geçişine mâni olunmaması.....	266
480	Sebeb-i tahrir hükmüyle istenen parayı ödemedikleri bildirilen Gâzi ve Mehmed isimli cizyedarların yakalanıp Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.....	266
481	Büyük Çekmece kasabası ahalisinin mevcudu ile menzilcilik hizmetinde yardıma ihtiyaçları bulunup bulunmadığının araştırılıp bildirilmesi	267
482	Mihaliç kazasındaki Gâzi Hüdâvendigâr Camii Vakfı mütevellisinin, vazife talebiyle Müderris Ahmed tarafından rahatsız edilmesine izin verilmemesi.....	267
483	Ayntab kazasındaki Handan Ağa Camii'ne su bağlanması.....	268
484	Aksaray Sancağı Mütesellimi Osman'ın, Hasan isimli kadı ile oğlu Mehmed isimli müderrisi haksız yere hapsedip zulmettiği iddiasının araştırılması	268
485	Kostantin isimli sürücünün Yenişehir metropolidindeki alacağının mahkeme yoluyla tahsil edilmesi; ödemediği takdirde Asitane-i Saadet'e havale edilmesi.....	269
486	Rodos'un tevliyet ve avarızını iltizamla alan İbrahim isimli kişinin, Dergâh-ı Muallâ Müteferrikası Mahmud aleyhindeki alacak iddiasının halli için Divan-ı Hümayun'a getirilmesi	269
487	İlbasanlı maktul Mahmud'un oğlu Hasan'ın, babasının muhallefatını zaptetmekle görevli müteveffa Müteferrika Bıçakçıoğlu hakkındaki yolsuzluk iddiası.....	270

488	Kastamonu sancağına bağlı bir kaza ahalisinin vermeye yanaşmadığı bildirilen bedel-i nüzülün eksiksiz olarak tahsil ettirilmesi	270
489	Dergâh-ı Muallâ kapıcı ve yeniçerilerinin üsküflerini işleyen zimmî ustanın sanatını yapmasına kimsenin engel olmamasına dair emr-i şerifin yenilenmesi	271
490-499	<i>Tasnif sırasında Defter'deki hüküm kayıtları numaralandırılırken sehven bu numaralar atlandığından, Defter'de bu numaralara tekabül eden hiçbir hüküm kaydı bulunmamaktadır</i>	271
500	Dergâh-ı Muallâ yeniçerilerinden Ali'nin, Balıkesir'in Helalce köyü sakinlerinden Umuroğlu ve Bayramoğlu Mustafa isimli şahısların, hizmetçisinin yolunu keserek mal ve erzakını yağmaladıkları yolundaki iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması	271
501	Safed sancağındaki zeamet ve timar sahiplerine ait olan şer'î ve örfî vergi gelirlerine Safed sancağı zabiti tarafından müdahalede bulunulmaması	272
502	Görölmüş mera davalarını yeniden görüp başkasına verdiği, ahaliye arpa, odun ve saman yükümlülüğü getirdiği bildirilen Manyas Kadısı Mehmed'in Asitane-i Saadet'e getirilmesi	273
503	Zorbalık yapıp halka zulmettikleri bildirilen Demirciborlu kazasının Tonşa-i Kebir köyü halkından Kapıcı Ahmed ile hizmetkârı Ondördüncü Bölük'ten Ali bin Mustafa'nın Asitane-i Saadet'e getirilmeleri	273
504	Donanma-i Hümayun için Samsun bölgesinden tedariki daha önce ferman olunan halatın, vaktinden önce Tersane-i Amire'ye gönderilmesi	274
505	Mısır'da Havaniye(?) isimli yerde Tûr-i Sina keşişlerinin yaptırdığı kilise, şayet sonradan ve izinsiz olarak yaptırılmış ise yıktırılması	274
506	Harem-i Hümayun'a hasır imali için Bandırma'dan gemilerle saz gönderilmesi	275
507	Divan-ı Hümayun'dan verilen ferman gereğince Karlılı sancağındaki timar ve zeamet sahiplerinden bedel toplanması	275
508	Divan-ı Hümayun'dan verilen ferman gereğince Karlılı sancağındaki timar ve zeamet sahiplerinden toplanacak bedelin Alaybeyi Mehmed tarafından toplanması	276
509	Karlılı sancağında zeamete mutasarrıf olan Receb'in ödemediği bildirilen zeamet bedelinin kendisinden veya zeameti köylerinden tahsil edilmesi	276
510	Sayda'da Göbin isimli frenk bazergân tarafından yapılan dolandırıcılık	276
511	Kütahya sancağında timar ve zeamet bedeli toplanmasına timar ve zeametlerin subaşı ve reâyâsı tarafından engel çıkarılmasına meydan verilmemesi	277
512	Harem-i Hümayun'a hasır imali için Bandırma'dan gemilerle saz gönderilmesi	277
513	Edirne ve bağlı yerlerdeki gayrimüslimlerin Metropolitidi olan Moknor'un(?) ferman gereğince topladığı rüsumla ilgili davaların Divan-ı Hümayun dışında başka yerde görölmemesi	278

514	Konya Karapınar'daki Sultan Selim Han Vakfı Mütevelliliğine yapılan tayinler.....	278
515	Sıçanlı ve Sivas kazalarında Mehmed ve Ali isimli şahısların müteveffa Lala Sinan Paşa Evkafı Mütevelliliği üzerindeki hak iddialarının, ellerindeki beratlar Nişancı ve Askerî beratları olduğu için dikkate alınmaması	279
516	Mahkemece Debre kazasının Lukova köyüne ait olduğuna hükmedildiği bildirilen İslice(?) yaylağına Yablanice köyü halkı tarafından müdahale ettirilmemesi.....	279

II. BÖLÜM

İNDEKS	281
BELGE GÖRÜNTÜLERİ	354

KISALTMALAR

M	Muharrem
S.	Safer
Ra.	Rebî'ü'l-evvel
R.	Rebî'ü'l-âhır
Ca.	Cemâziye'l-evvel
C.	Cemâziye'l-âhır
B.	Receb
Ş.	Şa'bân
N.	Ramazan
L.	Şevvâl
Za.	Zi'l-ka'de
Z.	Zi'l-hicce
bkz.	bakınız
k.	karyesi
ks.	kasabası
kz.	kazâsı
nh.	nâhiyesi
s.	sayfa
sn.	sancağı
vb.	ve benzeri
vs.	vesâire

[*Dış kapak Etiketi*]

91

MÜHİMME DEFTERİ

Min-evâ'ili Muharremi'l-harâm

Sene: 1056

İlâ-evâsıtı Zi'l-hicce

Sene: 1056

1

Gebze'nin Çerkeşli köyü yakınında iki çobanın öldürülmesi olayının teftiş edilerek kâtillerin ortaya çıkarılması; ancak teftişin genel teftiş biçiminde yapılmaması ve bu sırada kimseden kanuna aykırı olarak para vs. alınmaması.

Buyurıldı.

Üsküdar monlâsına hüküm ki:

Hâssa bostâncılarumdan olup Kireçcibaşı ( ) zîde mecdühû arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûr muzâfâtından olup Geçibuze nâhiyesine tâbî Çerkeşli nâm karye kurbinde iki nefer çobân maktûl bulunup kâtili nâ-ma'lûm olmağla şer'le mahallinde teftîş ü tefahhus olunmak için emr-i şerîfüm" recâ eylediği ecilden imdi; umûm teftîş olmayup ve hılâf-ı şer' bir ferdden bir akça ve bir habbe alınmamak üzere mahallinde şer'le tefahhus olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzere amel idüp dahı umûm teftîş olmayup ve hılâf-ı şer'-ı şerîf bir ferdden bir akça ve bir habbe alınmamak üzere mahallinde şer'le teftîş ü tefahhus olunup icrâ-yı hakk eylesin. :: *diyü yazılmışdur.*

2

İstanbul - Çatladıkapi'da Ayasofya-i Kebir Vakfı'na ait 550 zirakarelik boş arazinin tasarrufunun, daha önceki mutasarrıfı Hassa Kasapbaşı Hacı Süleyman'ın torunu Pir Mehmed'e verilmesi.

Buyurıldı.

Ahmed.

Fâtıma Sultân hazretleri tarafından alınıp buyurıldısı mütevellî temessüğü üzerindedür.

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

Pir Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "mahmiyye-i İstanbul'da vâkı' Ayasofya-i Kebir Evkâfı'ndan Çatladıkapusı hâricinde sol cânibinde, bir cânibi mahzen ve bir cânibi Handân Ağa Vakfı ve bir tarafı¹ tarîk-ı âmm ve taraf-ı âharı Mîrî Selhâne Meydânı ile mahdûd olup her sene yüz yigirmi akça mukâta'alu, tûlen yigirmi sekiz zirâ' ve arzan bir başı yigirmi üç ve bir başı on dört zirâ', bi-hısâbı şatrancî beş yüz elli zirâ' arz-ı hâliye, ceddi olan Hâssa Kassâbbaşı Hâcî Süleymân nâm kimesnenün üzerinde iken fevtolmağla babası Hâcî Mustafâ'ya intikâl idüp ol dahı fevtolmağla bi-hasebi'l-kânûn kendüye intikâl itmişken defter-i evkâfa intikâlleri kaydolunmayup ve elinde olan temessükât dahı zâyi' olmağla cânib-i Vakf'a icâre-i mu'accele nâmına elli beş bin akça virilüp yedine mütevellî tarafından temessük virilmekle" mücebince zabtitedirilüp âhardan kimesne müdâhale itdürilmemek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan arâziyi mütevellî temessüğü mücebince kemâ-kân zabtitedirilüp âhardan kimesneyi müdâhale itdürmeyesin.

Evâyil-i Muharremü'l-harâm, sene: [10]56

1 Metinde "tarîki" şeklinde geçmektedir.

3

Dimetoka'daki Tavşan Korusu avlağının muhafazası vazifesinin, eskiden olduğu gibi Edirne bostancıbaşıları tarafından yürütülmesi; burasını rüşvet karşılığında köylülere koyun kışlağı yaptığı ve kırdırdığı bildirilen Murtaza isimli Yeniçeri'nin hak iddiasının dikkate alınmaması.

Buyurıldı.

Sâbıkâ Rûmili Kâdî-askeri olup ber-vech-i arpalık Dimetoka kazâsına mutasarrıf olan Mevlânâ Abdülazîz'e hüküm ki:

Nâyibün Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûrda vâkı' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Bâyezîd Hân *tâbe serâhü* binâ eylediği Sarây'un ustası olan Hasan *zîde kadruhû* meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'kazâ-i mezbûre kurbinde vâkı' Tavşan Korusu dimekle ma'rûf koru avgâh olmağla Edirne bostancıbaşısı olanlar korıyup âhardan dahlolunmaz iken hâlâ yeniçeri tâyifesinden Murtazâ nâm Yeniçeri; '*Zikrolunan korıya ben dahı şerîküm.*' diyü civârında olan kurânun arpa vü buğdayların alup korıyı kırdurmağa izin virüp ve içine Razlık keferesinün koyunların getürüp kışlak ta'yîn idüp kıbel-i şer'den defe'âtle tenbîh olunmuşken mezbûr Murtazâ mütenebbih olmayup vech-i meşrûh üzre dahl ü ta'arruzdan hâlî olmaduğın' bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylediğün" arzeylediği² ecilden, kadîmden olıgeldüğü üzre amel eylesin. :: diyü şurûtıyla hükm-i şerîf yazılmışdur.

Evâyil-i M., sene: 1056

4

Anadolu Beylerbeyiliği'ne bağlı Karaağaç kazasının bir köyünde bir adamın kaybolması gerekçe gösterilerek sancakbeyi ve kadı tarafından haksız yere paralarının alındığına dair köylülerin yapmış oldukları şikâyetin, taraflar bir araya getirilerek adil bir şekilde teftiş edilmesi ve çıkan sonuca göre hak sahiplerine haklarının verilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli beğlerbeğisine ve Karaağaç kâdîsına hüküm ki:

Karaağaç kazâsına tâbî' dârendegâ[n-ı] fermân-ı hümayûn ( ) nâm karye ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "karye-i mezbûre sâkinlerinden³ ( ) nâm kimesne nâ-bedîd olup bunların alâkası yoğiken mîr-liv[â] tarafından âdem gelüp; '*Karyenüzde âdem zâyi' olmuşdur.*' diyü cebren bunlardan⁴ dört yüz gurusı aldıklarından gayr[i] hâlîyâ Karaağaç Kâdîsı olan ( ) nâm Kâdî dahı cebren *huccet akçası* nâmına elli riyal gurusların alup te'addî vü gadr eyledüklerin ve bu bâbda ellerinde huccet-i şer'ıyyeleri olduğın" bildürüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le görölüp ihkâk-ı hakk olunmak emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

² Metinde "arzeylediğün" şeklinde geçmektedir.

³ Metinde "sâkinlere" şeklinde geçmektedir.

⁴ Metinde "bunlarında" şeklinde geçmektedir.

Vusûl buldukda, ihzâr-ı husamâ kılup mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslolmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise tamâm hakk u adl üzre teftiş ü tefahhus idüp göresiz; arzolunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîmle amel idüp dahı ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakların hükmidüp alıviresiz.

Evâyil-i Muharremü'l-harâm, sene: [10]56

5

Hasır İskeleyi'nde Rumeli Hisarı'nın vakıf pazar kayıkları için ayrılan yere kayıklarıyla gelen bazı kimselerin, vakıf kayıklarının yolcularını kapmalarına ve buna karşı çıkanlara sövüp sayarak vakıf kayıklarının iş yapmalarını engellemelerine izin verilmemesi.

Buyurıldı.

İstanbul kâdisına hüküm ki:

( ) Hısâr kayıkçıları Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Rûmili Hısârı'nun vakıf bâzâr kayıklarına Hasır İskeleyi'nde dört zirâ' yir kadîmden ta'yîn olunmışken hâliyâ ba'zı kimesneler birkaç kayık ihdâs idüp bunların kayıkları tolmadın âdem alup ve bunların kayıkları üzerinden âdem çıkarup olıgeldüğü üzre men' itmek istediklerinde hılâf-ı şer' şütüm-ı galîza ile şetmidüp vakıf kayıkların ibtâl eyledüklerin" bildürüp ellerinde olan emr-i şerîf mücebince amel olunup men' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, kadîmden olıgeldüğü üzre tenbîh olunup zinhâr kadîme muhâlif vaz' olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukaddemâ ve hâliyâ sâdır olan evâmîr-i şerîfe ve kadîmden olıgeldüğü üzre amel idüp dahı vech-i meşrûh üzre muhdes olan kayıkların bunlara te'addîsi ve zararı mukarrer ise muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesiz ki, zikrolunan bâzâr kayıkların mādâm ki mu'ayyen iskelelerinde tolup salmayınca ol makûle küçük kayıkları iskelelerine getürmeyüp ve bunlardan mukaddem âdem almayup bunlara muzâyaka virmeyeler ve te'addî vü tecâvüz eylemeyeler ve itdürmeyesin. Kadîmden olıgelene ve emr-i şerîfûme muhâlif vaz' idenleri ism ü resmleriyle vukû'ı üzre yazup bildüresin; şöyle bilesin.

Tahrîran; fî-evâyili Muharremi'l-harâm, sene: sitte ve hamsîn ve elf.

6

Yenişehir ve Fener kazasının Eski köyü sakinlerinden Ayşe hatunun evini basıp iki çuval eşyasını götüren Arnavut Hasan, Faik, Tatar ve Urgancıoğulları'nın yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmeleri.

Buyurıldı.

Emri çavuşbaşıya virilmişdür.

Yenişehir ü Fenar kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbî' Eski nâm karye sâkin[e]lerinden Âyişe nâm hâtûn arz-ı hâl idüp; "mezbûr[e] kendü hâlinde iken karye-i mezbûre sâkinlerinden Arnavud Hasan ve Fâyık ve Tatar ve

Urgancı-oğulları evin basup iki girâr esbâbın fuzûlen alup te'addî üzre [oldukların" bildürmeğin] mezbûrlar şer'le tefahhus olunmağıçün Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzârları içün ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 3 M., sene: [10]56

7

İlbasan kazasına bağlı Nevruz(?) köyü abalisinin Çermenika nahiyesinden 150 kadar eşkıya ile birleşerek Ohri kazasının Vişna köyünü basmaları ve abalinin mallarını yağmalayıp bazılarını yaralamaları hadisesinin dikkatlice teftiş edilmesi ve bu kötülükleri yapanların yakalanması.

Buyurıldı.

Bâ-hatt-ı Hüseyin Efendi.

Ohri ve İlbasan sancakbeğlerine ve zikrolunan sancaklarda vâkı' kâdîlara hüküm ki:

Bi'l-fi'l Şikk-ı Sâni Defterdârı olup mukaddemâ Rûmili câniblerinde Muhassıl-ı Emvâl olan Mehmed *dâme ulüvvühû* ile Ohri kâdîsı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûblar gönderüp; "İlbasan kazâsına tâbi' Nevruz(?) nâm karye ahâlîsi Çermenika nâhiyesinde yüz elli nefer eşkıyâ ile ittifâk idüp alâ-mele'i'n-nâs bayraklar açup varup Ohri kazâsına tâbi' Vişna nâm karyeyi basup üç-dört nefer zimmî re'âyâyı âlet-i harb ile mecrûh idüp ve cümle emvâl ü erzâkların yağmâ vü gâret ve koyun u sığır ve sâyir hayvânların sürüp ziyâde zulm ü hayf u fesâd itmeleri ile karye-i mezbûre ahâlîsi perişân oldukların ol vilâyetün a'yânı haber virdüklerin" vukû'ı üzre arzeyledüklerinden gayri karye-i mezbûre ahâlîsi Dîvân-ı Hümâyûnum'a gelüp ızhâr-ı tezellüm eyledükleri ecilden, husûs-ı mezbûr ziyâde dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus idüp vech-i meşrûh üzre fesâd iden eşkıyâyı elegetürüp icrâ-yı hakk eylemeleri fermân olunup husûs-ı mezbûr içün ... :: *mü'ekked emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâyili M., sene: [10]56

8

Bursa'da attar esnafının, eskiden beri mumcu esnafının yamağı olan sabuncu esnafının orducu akçesine, kendileri tarafından alınması gerektiği iddiasıyla yaptığı müdahalenin, şayet bu iddiaları eskiden beri yürürlükte olan uygulamaya aykırı ise engellenmesi.

Buyurıldı.

Bâ-hatt-ı Ahmed Efendi.

Hüseyin.

Bursa kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i Bursa'da vâkı' mûmcı tâyifesi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "yine mahrûse-i merkûmede vâkı' sabuncı tâyifesi ordu teklîfin bunlar ile viregelmişleriken attâr tâyifesi mücerred sabuncıları; *'Yamakdur; ordu akçasın biz aluruz.'* diyü kadîme muhâlif tecâvüz eyledüklerin"

bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, kadîmden olıgeldüğü üze amel olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üze amel idüp dahı husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; zikrolunan sabuncı hirefi kadîmden mûmcı hirefinün yamakları olup bu âna dek vâkı' olan ordu teklifini mûmcılarınle viregelmişler iken hâliyâ attâr tâyifesi kadîmden olıgelmişe muhâlif vech-i meşrûh üze dahl ü nizâ' eyledükleri vâkı' ise men' u def' idüp şer' u kânûna ve kadîmden olıgelmişe muhâlif kimesneye iş itdürmeyüp; eslemeyüp inâd üze olanları yazup arzeyelesin.

Fî 4 M., sene: [10]56

9

Mirî kasaplardan, Prevadi'de ölen Mustafa'nın zimmetinde bulunan devlete ait koyun parasının, mahkemece Kasaplar Kethüdası Mehmed'in vekili Mustafa'ya alıverilmesi.

Buyurıldı.

Prevadi nâyibine ve voyvodasına ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Kassâblar Kethudâsı Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl [sunup]; "hâlâ mîrî kassâblardan Mustafâ nâm kimesne Prevadi'de fevtolup memhûr temessüğü mücebince mîrî koyun akçasından [zimmetinde] üç yük on altı bin dört yüz kırk akça olmağla vekîli olan Mustafâ'ya alıvirilmek içün emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, temessüğü mücebince şer'le alıvirilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde olan mîrî koyun akçasından zikrolunan meblağı bi't-tamâm vekîl-i mezbûr Mustafâ'ya şer'le ve temessüğü mücebince alıvirüp hılâf-ı şer'-ı şerîf ve temessüğüne mugâyir kimesneye te'allül itdürmeyesiz.

10

Rakka kazasındaki has, zeamet ve timar köylerinin subaşılar tarafından dolaşılarak ve arpa yükümlülüğü getirilerek abalisinin rahatsız edilmemesine dair birçok emir bulunmasına rağmen Rakka valilerinin bunlara aykırı hareket ettikleri.

Buyurıldı.

Rakka beğlerbeğisine ve kâdısına hüküm ki:

Sen ki kâdısın, mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûrda sâkin zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan Mehmed ve Mahmûd ve İbrâhîm ve Hâcî Ali ve Osmân ve Mustafâ ve Zülfikâr ve Hâcî Ahmed ve diğer Mehmed ve Mustafâ ve Ali ve Abdülkâdir nâm kimesneler meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'kazâ-i mezbûrda vâkı' havâss-ı hümayûnum ve ze'âmet ve tîmâr karyelerinin re'âyâsı subaşı devri ve arpa teklifi ile rencide olunmamaları içün müte'addid evâmîr-i şerîfe vârid olmuşken vâli olanlar emr-i şerîfûme muhâlif her üç ayda bir sübaşî ... ' "5

5 Metinde, hüküm kaydı tamamlanmamıştır.

11

Kayseri'de Zahide Hatun'un, Şeyh İbrahim isimli vakıf sahibinin evladından olduğuna dair elinde hüccet ve fetva bulunduğu hâlde Hasan ve Hüseyin adlı kişiler ile Ahmed Çavuş'un, adı geçen Zahide'nin evlattan olmadığını söyleyerek Vakf'a ait köy ve mezraaların gelirlerinden hissesini almasına mâni olduklarına dair şikâyetinin mahkemece görülüp sonuçlandırılması.

Buyurıldı.

Bâ-hatt-ı Hüseyin Efendi.

Sâbıkâ ( ) Beğlerbeğisi olup ber-vech-i arpalık Kaysariyye sancağına mutasarrıf olan ( ) dâme ıkbâlühü ve Kaysariyye mollâsına hüküm ki:

Kaysariyye sâkinelerinden Zâhide nâm hâtûn arz-ı hâl idüp; "mahmiyye-i mezbûrede ecdâdı Şeyh İbrâhîm'ün Vakfı olan Şirşe(?) ve Tavalusun ve ( ) nâm karye ve mezra'alarının mahsûlinden şart-ı vâkıf mücebince mezbûre hâtûn dahı hissasin taleb eyledükde Hasan ve Hüseyin nâm kimesneler Ahmed Çavuş ile yek-dil ü yek-cihet olup mezbûre hâtûnı evlâddan olduğın inkâr idüp lâkin mezbûrenün elinde hüccet-i şer'ıyyesi olup hüccet-i şer'ıyyesi ve fetvâsı mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, mahallinde icrâ-yı hakk olmazsa Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed ve elinde olan hüccet-i şer'ıyye ve fetvâsına nazar idüp göresiz; arzolunduğı üzre olup bu bâbda hücceti, da'vâsına mutâbık ise alâ-vechî'l-hasım sâbit ü zâhir olursa hüccet-i şer'ıyyesi ve fetvâsına muhâlif te'allül ü inâd ü muhâlefet itdürmeyesiz. Anda icrâ-yı hakk olmazsa Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eylesesiz ki, da'vâları Dîvân-ı Hümâyûnum'da görüle; şöyle bilesiz.

12

Halka borç para verip kat kat fazlasını geri alarak zulmettiği bildirilen Filorina kazasının Derbend köyünden Mehmed isimli yazıcının Asitane-i Saadet'e getirtilmesi.

Buyurıldı.

Filorina kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbî Derbend nâm karye ahâlisi arz-ı hâl idüp; "bundan akdem sübaşları olan Mehmed nâm yazıcı bunlara ber-vech-i karz on sekiz bin akça virüp sene tamâmında kırk bin akçaların alup ve Yuroviko'dan yedi bin akça ve Bedşe'den(?) bin beş yüz akça ve Ustoyko'dan bin iki yüz akçaların alup zulm ü te'addî eyledüğün" bildürdiler. İmdi; Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... Âsitâne'ye ihzârıyçün ... :: emr-i şerîf-i mü'ekked yazılmışdur.

Fî 8 M., sene: [10]56

Aydın'ın Bozdoğan kazası ileri gelenlerinin, sekban eşkıyası ve büyük zelzele felaketinden dolayı fakir düştüklerine dair sundukları mahzarda sözü edilen zelzelenin oluş zamanı ve sonuçları hakkında Mutasarrıf Mustafa Paşa tarafından ayrıntılı bir araştırma yapılarak sonucun arzedilmesi; ayrıca ferman olunan nüzü'l ve kürekçi bedellerinin de eksiksiz olarak toplanması.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Aydın sancağına mutasarrıf olan Mustafâ Paşa'ya hüküm ki:

Livâ-i mezbûra tâbi' Bozdoğan kazâsında vâkı' ulemâ vü sulehâ vü e'imme vü hutabâ ve sâyir a'yânı Südde-i Sa'âdetüm'e mahzar gönderüp; "kazâ-i mezbûr ahâlîsinün ba'zısı bundan akdem sekbân eşkıyâsı istilâsında perâkende vü perîşân olmuşlar iken hâliyâ emr-i Hakk ile zelzele-i azîme vâkı' olmağla haylî âdem helâk ve nice kurâ⁶ vü mezârî' harâb olup bâkî kalan re'âyâ ziyâde fakîru'l-hâl oldukların" i'lâm eyledükleri ecilden, kazâ-i mezbûre ahâlîsi bu sene-i mübârekede fermânım olan bedel-i nüzü'l ü kürekçilerin ber-mûceb-i emr u defter bi't-tamâm edâ eyledüklerinden sonra sen bi'z-zât mukayyed olup fi'l-vâkı' zelzele-i azîme ne vechile olmuşdur ve ne mikdâr re'âyâ helâk olmuşdur; senün sadâkat ü istikâmet ü diyânetüne i'timâd-ı hümâyûnum olmağla kendün tekayyüd üze vâkı'-ı hâli vukû'ı üze sicill ü huccet ü defter itdükden sonra sıhhati üze Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzitmen fermânım olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üze amel idüp dahı zikrolunan re'âyâ bu sene-i mübârekede fermânım olan bedel-i nüzü'l ü kürekçilerin edâ eyledükden sonra ahvâllerine bi'z-zât sen mukayyed olup fi'l-vâkı' zelzele-i azîme ne vechile olup ve ne mikdâr âdem helâk olmuşdur; sıhhati üze ma'rifet-i şer'le sicill ü huccet ü defter idüp sıhhat [ve] vukû'ı üze yazup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeyeleyesin.

Fî 9 M., sene: [10]56

Serdengeçtiler Ağası Hasan'ın timarı iken onun Hanya Kalesi'nin fethinde şehit düşmesi üzerine oğulları Hızır ve Süleyman'a verilen Ohri sancağının Akçahısar nahiyesindeki bir derbent köyü abalisinin, sıra öşrü için üzerlerine akçe cinsinden takdir edilmiş olan meblağı ödemeye yanaşmamaları üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın defter-i hakanî kayıtlarına göre çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Ohri beğine ve Akçahısâr kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, mektûb gönderüp; "bu sene-i mübârekede fethi müyesser olan Hanya Kal'ası'nda şehîd olan Serdengeçt[i]ler Ağası olan Hasan'un sulbî oğulları Hızır ve Süleymân nâm sağırların ammüleri ve kibel-i şer'den vasîleri olan Hasan nâm kimesne meclis-i şer'a varup;

6 Metinde "قراع" şeklinde geçmektedir.

'bundan akdem mezbûr Hasan fevtoldukda Ohri sancağında Akçahısâr nâhiyesinde ( ) nâm karyede olan tîmârî mezbûrlara virilüp ve karye-i mezbûre derbend olmağla kadîmden resm-i yaylak ve resm-i arûs ve resm-i zemîn ve birer buçuk keyl buğday ve birer keyl mahlût arpa ve tarı ve üç yüz medre öşr-i şıra kaydolunmağla öşr-i şiradan mâ'adâsına ikişer yüz kırkar akça bahâ takdîr ü ta'yîn itmekle müzevveclerinden beher neferden ikişer yüz kırkar akça ve hîn-i ta'şirde mevcûd bulunup hâsıl olan öşr-i şıra beher medreden kırkar akça alup yüz yigirmi seneden mütecâviz viregelmişler iken hâliyâ ol vechile virmekde te'allül itmeleriyle' mezbûrlara gadrolduğun" bildürüp vâkı'-ı hâli arzyledüğün ecilden, mahallinde şer'le görilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed ve Südde-i Sa'âdetüm'den ihrâc olunmuş mühürlü sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî taleb idüp göresiz; karye-i mezbûre derbend olup defterde vech-i meşrûh üzre kaydolmağla öşre mu'âdil sonradan ol vechile ta'yîn olunup yüz yigirmi seneden mütecâviz vech-i meşrûh üzre viregelmişler iken hâliyâ şirrete sülûk idüp virmekde te'allül eyledükleri vâkı' ise kânûn u defter mücebince âdet-i derbendi kadîmden olıgeldüğü üzre hükmidüp alıviresiz. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 9 M., sene: [10]56

15

Şam Valisi Gürcü Mehmed Paşa'nın, Haleb Valiliği zamanında Haleb urbanından duhan resmi toplarken kanun ve defterde yazılı olandan fazla topladığı 2.200 kuruşu eksiksiz olarak iade etmesi.

*Buyurıldı.
Ced.*

Şâm-ı Şerîf eyâletine mutasarrıf olan Gürci Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

"Bundan akdem; 'Nefs-i Haleb urbânının üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i duhânları kânûn u defter mücebince alınıp ve ziyâde alınmayup ve ziyâde talebi ile rencide olunmayalar.' diyü ellerinde müte'addid evâmîr-i şerîfem var iken şer' [u] kânûn u defterden ziyâde mukaddemâ Haleb eyâletine mutasarrıf iken fukarânun iki bin iki yüz riyal gurusların alup ziyâde te'addî vü tecâvüz olduğu" i'lâm olunmağın imdi; kânûn u defterden ziyâde alduğun⁷ girü re'âyâyâ reddolunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı Haleb urbânı fukarâsının resm-i duhânları için kânûn u defterden ziyâde alduğun iki bin iki yüz gurusı bî-kusûr girü fukarâyâ reddidüp kânûn u deftere, mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emrûme muhâlif te'allül ü tereddüd itdirmeyesin.

Fî 12 M., sene: [10]56

16

Maktul Bekir Paşa'nın devlet tarafından satılan çiftliğini satın alan Nub Halife isimli sipahiye müteveffanın kızı Zahide tarafından yapılan müdahale haksız ise engellenmesi ve çiftliğin adı geçen sipahiye zaptettirilmesi.

⁷ Metinde "alduğı" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Haleb beglerbeğisine ve kâdısına hüküm ki:

Halîl nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem taraf-ı Saltanat'dan mağzûben katlolunan Bekir Paşa'nun ( ) kazâsına tâbi' Baba(?) nâm karyede tasarrufında olan mülk çiftliği mîrî tarafından bey' olundukda zikrolunan çiftliği Nûh Halîfe nâm Sipâhî iştirâ idüp ba'dehû bu alup sicill ü huccet olunup zabt u tasarrufında iken müteveffâ-i mezbûrun kızı Zâhîde nâm hâtûn dahl ü nizâ' itmekle" elinde olan fetvâ ve huccet-i şer'îyye ve sâyir temessükâtı mücebince amel olunup zabt u tasarruf itdürilmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm üzre amel idüp dahı husûs-ı mezbûra tamâm hakk u adl üzre mukayyed ve elinde olan fetvâ ve huccet-i şer'îyye ve sâyir temessükâtına nazar idüp göresiz; arzulunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîm ve elinde olan fetvâ ve huccet-i şer'îyye ve sâyir temessükâtı mücebince amel idüp dahı min-ba'd mezbûre hâtûnı ol vechile hılâf-ı şer' u huccet dahl ü nizâ' itdürmeyüp zikrolunan çiftliği, elinde olan temessükâtı mücebince kemâ-kân buna zabt u tasarruf itdürüp hılâf-ı şer' u huccet ü fetvâ vü emr-i hümayûn kimesneye iş itdürmeyesiz. :: [diyü] mü'ekked hükm-i şerîf yazılmışdur.

17

Hacı İlyas isimli salih kişiye Süleymaniye Camii Evkafı gelirlerinden günlük 10 akçe vazife tayin edilmesine dair ibtida tezkiresi.

[Defter'in 6. sahifesine iliştirilmiş olan ibtida tezkiresidir.]

[Tezkirenin ön yüzü]

Nukilet.

Battâl.

İbtidâ'-i vazîfe-i Hâcî İlyâs an-sulehâ ki, an-zevâyid-hôrân-ı Evkâf-ı Câmi'-ı Şerîf-i merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Süleymân Hân-ı Gâzî, der-İstanbul, ibtidâ ta'yîn şude fermûde bâ-fermân-ı âlî-şân ve ber-müceb-i tezkire-i Sıdkî Efendi, Re'îsü'l-küttâb-ı Dîvân-ı Âlî, el-vâkı' fî 24 Z., sene: 1056.

Fî-yevm: 10

Yalnız on akçadur.

Mahsûb an-mahsûli Evkâfı m.

[Tezkirenin arka yüzü]

Haremeyn Muhâsebesi Halîfesi yediyle "Paşa'nun" diyü gelmişdür.

Mustafâ c.

(Mühür)
Râcî-i avn-i ilâhî
Rıdvân

18

Bolu sancağı gelirlerinden sancakbeyine ve bunları toplayan subaşıya ait olan miktarlar daha önce belirlenip deftere kaydedilmiş olduğu hâlde Mudurnu ve Bendereğli kazalarında çeşitli bahanelerle bunları ödemekten kaçınıldığı bildirildiğinden, bunların Sancak Mütesellimi İbrahim Çavuş'a defterde kayıtlı olduğu şekilde alıverilmesi.

Buyurıldı.

Bolı kâdisına ve Mudurnu ve Bendereğli kâdîlarına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolı Mütesellimi İbrâhîm Çavuş *zîde kadruhû* Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mukaddemâ müteveffâ Vezîr-i A'zam-ı sâbık Mustafâ Paşa zamânında Bolı sancağının mîr-livâya âyid ü râci' olan ebvâb-ı mahsûlâtı kat' ve defter olundukda, Mudurnu kazâsında elli üç bin üç yüz akça ve cem' iden subaşı için beş bin akça ve kazâ-i Bendereğli'den yigirmi bin akça ve cem' iden subaşı için iki bin akça olmak üzere defter olunup ol defter Defter-hâne-i Âmirem'de hıfzolonmuşken mücebince edâsında te'allül eyledüklerin" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmekle mahalline mürâca'at olundukda zikrolunan kazâların ebvâb-ı mahsûlâtı vech-i meşrûh üzere kaydolunduğı mastûr olmağın mücebince tahsîl itdürilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzere amel idüp müteveffâ-yı merkûm Mustafâ Paşa'nun zamânında tahrîr olunup Defter-hâne-i Âmirem'de mahfûz olan defterlerde zikrolunan kazâların ebvâb-ı mahsûlâtı vech-i meşrûh üzere mukayyed olmağla Mütesellim-i mûmâ-ileyhe alıvirüp ... :: *vech-i meşrûh üzere.*

12, sene: [1056], Muharremü'l-harâm.

19

Tarsus'tan Ali isimli şahsın, Tarsus Sancağı mutasarrıfı Mahmud tarafından haksız yere parasının alındığı yolundaki iddiasının yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Adana paşasına ve Tarsus kâdisına hüküm ki:

Alî nâm kimesne gelüp; "ber-vech-i arpalık Tarsus sancağına mutasarrıf olan Mahmûd mücerred celb ü ahz için; 'Sen küçük karındaşın darbeylemiştir.' diyü hılâf-ı şer' yüz elli gurus ile ve bir câriyesin alup te'addî üzere olmağla" mahallinde şer'le görölüp icrâ olması için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 13 M., sene: [10]56

20

Leskofca, Ürgüb ve Medvege kazalarında ticarî faaliyet yürüten keşiş ve papaslara haksız para talebiyle subte taifesi tarafından yapılan müdahalenin önlenmesi.

Buyurıldı.

Leskovce⁸ ve Ürgüb ve Medvege⁹ kâdîlarına hüküm ki:

Zikrolunan kazâlarda vâkı' ticâret iden keşîş ü papas tâyifesi Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezbûrlar kasabalarda ve panayırlarda varup kâr u kisb idüp kimesneye zarar u te'addîleri ve rencîde olunmak icâb ider hâlleri yoğiken ba'zı sûhte tâyifesi *tırtıl akçası* nâmına akçaların alup rencîde eyledüklerin" bildürüp hılâf-ı şer' u kânûn rencîde olunmayup men' u def' olunmak bâbında hükm-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre şurûtıyla yazılmışdur.*

21

Muhzır ve subaşılardan Balıkesir'deki İlyas Paşa Hanı'na gelen yolcuların at ve bargirlerini alıp ulağa vermelerine müsaade edilmemesi.

Buyurıldı.

Balıkesri monlâsına hüküm ki:

Nefs-i Balıkesri'de vâkı' müteveffâ İlyâs Paşa binâ eyledüğü Hân'un hâncısı Sefer arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra varan ulakların, muhzır ve sübaşı önlerine düşüp gelüp hân içinde nüzûl eyleyen yolcu fukarâsının at u bârgîrlerin dutup ulağa virüp fukarâyı rencîde itmeleriyle âyende vü revende munkatı' olmağla Hân-ı mezbûrun dahı icâresine noksân u gadr olup ta'yîn olunan yirlerden ve şehirlüden fermân olunduğu üzre ulak bârgîrleri tedârük itdürilüp vech-i meşrûh üzre olan ulak bârgîrleri bahânesiyle zulm ü te'addîleri men' u def' olmak için ... " :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâsıtı M., sene: [10]56

22

Dördüncü Haseki Sultan'ın Amasya ve Canik'teki paşmaklık haslarının bâlen has Voyvodası olan Ali'ye zaptettirilmesi.

Buyurıldı.

Müşârun-ileyhânun Canik sancağında vâkı' hâsları dahı müşârun-ileyhe sipâriş olunmağla zabtıyçün mektûbı mûcebince yazılmışdur. Fi't-târîhi'l-mezbûr.

( ) kâdîsına hüküm ki:

Dördüncü Hâssagî Sultân'un Amâsiyye ve Tevâbi'ı Paşmaklık Hâsları Voyvodası Alî arz-ı hâl idüp; "havâss-ı mezbûrun zabtı işbu sene bin elli altı Mart'ı ibtidâsından sene-i mezbûrun gâyet ü nihâyetine varınca kendüye sipâriş olunup sene-i sâbıkda olan voyvodaları zabteyledüğü üzre a'sâr-ı şer'ıyye ve rûsûm-ı örfiyye ve cürm [ü] cinâyet ve bâd-ı hevâ ve beytül-mâl ve sâyir cüz'î vü küllî hukûk-ı şer'ıyye vü rûsûm-ı örfiyyesin ahz ü kabz ve olıgeldüğü üzre zabt u tasarruf eylemek" bâbında kethudâsı tarafından mektûb virilmeğın, mûcebince ... :: *şurûtıyla hüküm yazılmışdur.*

8 Metinde "اسقوجه" şeklinde geçmektedir.

9 Metinde "حرون" şeklinde geçmektedir.

İpsala kasabasında Hüseyin Kethüdâ'nın İmaret ve Suyolu Vakfı'na ait olan bezzazistanın, bezirgânların dışarıdaki dükkânlarda ve yollarda alışveriş yapmalarından dolayı boşaldığı ve kira geliri elde edilememesi yüzünden imaret ve suyollarının harap olduğu bildirildiğinden, bezirgânların eskiden olduğu gibi bezzazistan içerisinde faaliyet göstermelerinin sağlanması.

Buyurıldı.

İpsala monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda Nâyibü's-şer' olan Hüseyin mektûb gönderüp; "kasaba-i İpsala'da vâkı' müteveffâ Hüseyin Kethüdâ binâ eylediği Imâret ve Suyolları Evkâfı'nun Câbîsi ve Mütevellîsi Kâyim-makâmı olan Süleymân ve Şeyhî Mehmed ve Kâtib Mustafâ ve sâyr huddâmı meclis-i şer'a varup; Vakf-ı mezbûrdan olup kasaba-i mezbûre sûkında vâkı' bezzâzistân içinde kadîmden bâzergân tâyifesi bey' u şirâ idüp Vakf'a kadîmden olıgeldüğü üzre icârelerin virüp imâret ve suyollarına harcolunur iken hâlâ bâzergân tâyifesi taşrada olan dükkânlara ve yol üzerlerine varup bey' u şirâ idüp bezzâzistân hâlî vü mu'attal kalup icâresi kâmil olmamağla imâret ve suyolları harâb olmağla Vakf'a gadrolmağla kadîmden olıgeldüğü [üzre] bâzergân tâyifesi bezzâzistân içinde bey' u şirâ idüp Vakf-ı mezbûrun icârelerin Vakf için alıvirilmek [bâbında] emr-i şerîfüm" recâsına arzyledüğü¹⁰ ecilden, kadîmden olıgeldüğü üzre amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, kadîmden bâzergân tâyifesi bezzâzistân içinde bey' u şirâ itmeleriyle kadîmden olıgeldüğü üzre zikrolunan mahallinde bey' u şir[â] olunmak için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdır.*

Fî 16 M., sene: [10]56

Mensubatsancakları bedeliyesini toplamakla görevli Abdurrahman Çavuş'un, mazeret ileri sürmeden söz konusu bedeliyeyi elindeki deftere göre acilen toplayıp İstanbul'a göndermesi.

Buyurıldı.

Ced.

Dergâh-ı Mu'allâm Çavuşlarından olup Mensûhât sancaklarında bedel cem'ına me'mûr olan Abdurrahmân Çavuş'a hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Bundan akdem cem'ına me'mûr olduğun bedeliyyeyi ber-mûceb-i defter-i icmâl cem' idüp sûret-i mufassal olmayup ve bedel cem'ı sonradan fermân olup ve Mensûhât ze'âmet ve tîmârün ekseri perâkende vü perîşân olup dahı henüz cem' olmamağla Donanma-i Hümâyûn zamânına değin yitişmek mümkün değildir." [diyü] i'lâm eylemişsin. İmdi; mukaddemâ elüne virilen defter mûcebince ale't-ta'cîl tahsîl idüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı cem'ına me'mûr olduğun bedeliyyeyi mukaddemâ Südde-i Sa'âdetüm'den elüne virilen defter mûcebince ale't-ta'cîl cem' u tahsîl ve

¹⁰ Metinde "eyledüğün" şeklinde geçmektedir.

Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderüp edâ'-i hıdmet eylesin. Husûs-ı mezbûr umûr-ı mühimmeden olmağla avk u te'hîrden ziyâde ihtirâz üzre olasın.

Fî 16 M., sene: [10]56

25

Kayseri'deki Köşk Medresesi Müderrisi Şeyh Seyyid Mehmed'in Argıncık köyüne gelen suya, bu suyun defterde kendi medresesi adına kayıtlı bulunan Köşk ve Pervâne suyu olduğu gerekçesiyle yaptığı müdahalenin incelenmesi; baksız olduğu anlaşılırsa menedilmesi.

Buyurıldı.

Kaysariyye kâdîsına hüküm [ki]:

Nefs-i Kaysariyye kazâsına tâbî Arguncuk nâm karye [ahâlîsi] âdem [gönderüp] ve arz-ı hâl eylediler ki; "bunların karyesi kurbinde vâkı' Horsana nâm karyeden çıkan bınardan cârî olan nehir kadîmü'l-eyyâmdan bunların zikrolunan Arguncuk karyesinin toprağında cârî olup bahâr eyyâmında kadîmden olıgeldüğü üzre dört-beş yirden bendleri ve harkları olmağla tasarrufında olan tarlaların ve bostânların saky ve isti'mâl idüp müstekıl suları olup bu âna değin âhardan kimesne mu'âraza idegelmişler değil iken nefs-i Kaysariyye kurbinde vâkı' Köşk Medresesi'nün hâlâ Müderrisi olan Şeyh Seyyid Mehmed mütegalibeden olmağla bunların kadîmî cârî olan suları için; '*Defter-i cedîdde senede bin beş yüz akça icâre[ye] bağlu olan Âb-ı Köşk ve Pervâne, bâzer suyudur.*' diyü kadîmden cârî olan sularının bend ü harklarına sedler çeküp iki seneden berü nehrün kurbinde âhar kimesnelerin tarla vü bostânlarına hılâf-ı şer'-ı şerîf icrâ itdürüp ve bey' idüp küllî muzâyaka virüp lâkin Şeyh-ı mezbûrun nizâ' eyledüğü Köşk ve Pervâne suyu bunların karyesinde[n] kuşlukluk yol mesâfe-i ba'idede vâkı' başka mahalde olup bunların karyelerine cârî olan mahsûs sularına kat'â alâkası yoğiken Şeyh-ı mezbûr kanâ'at itmeyüp mücerred celb ü ahz için vech-i meşrûh üzre te'addî eyledüğün ve bu bâbda şeyhu'l-İslâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğun" bildürüp mücebince amel olunup icrâ-yı hakk olmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, kadîmden cârî olduğü üzre icrâ itdürilmek emrû[m] olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı husûs-ı mezbûra onat vechile mukayyed olup vilâyetün müsinn ü mu'temedün-aleyh, bî-garaz u ehl-i vukûf kimesneler ile bâzâra üzerine varılup tamâm hakk u adl üzre tefahhus ve [bu] bâbda olan fetvâ-yı şerîfesine nazar idüp göresin; nizâ' olunan su, ol dahliden Şeyh-ı mezbûrun mutasarrıf olduğü Medrese'nün defterde mukayyed Köşk ve Pervâne suyu bâzer icâreye bağlu cârî olan suyından olmayup fi'l-vâkı' mâ-tekaddemden berü bunların kurâsinun civârında vâkı' Horsana nâm karyede çıkan bınardan cârî olan mahsûs u müstekıl suları olup kadîmden bu âna değin hılâf-ı şer'-ı şerîf iki seneden berü Şeyh cebren alup âhar kimesneler[e] bey' idüp muzâyaka virüp gadreyledüğü vâkı' ise câyiz değildir; men' u def' ve bu bâbda fetvâ da'vâlarına muvâfık ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîm ve fetvâ-yı şerîfe mücebince amel idüp kadîmden cârî olan suları ne mahalde cârî olagelmiş ise ol vechile icrâ itdürüp min-ba'd şer'-ı şerîfe ve fetvâ-yı münife ve kadîmden olıgelene ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin.

Buyurıldı.

Sâf.

Bağdâd muhâfazasında olan Samsuncı Mustafâ'ya hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmdan olup İmâm Hüseyin *radiya'llâhü Te'âlâ anh.* hazretlerinin sahîh evlâdı olan Seyyid Alî arz-ı hâl idüp; "sâkin olduğu kasaba-i İmâm Hüseyin'de ve hazret-i İmâm Mûsâ'da yasakçı olmak ihdâs olup sâbıkâ Bağdâd Ağası olan Bektaş Ağa yasakçı göndermeyüp hâliyâ tarafundan varan yasakçı, fukarâya zulm ü te'addî itmeleri mukarrer olmağla; '*Tarafundan ve taraf-ı âhardan yasakçı nâmına kimesne varmaya.*' diyü Yeniçeri Ağası tarafından mühürlü mektûb virilmekle, mücebince men'ıyçün ... " ïï *emr-i şerîf yazılmışdır.*

Fî 19 M., sene: [10]56

Buyurıldı.

Mükerrerdü[r]; anun için tashîh olundu.

Sivas Beğlerbeğisi Siyâvuş'a¹¹ hüküm ki:

( ) sipâhîlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Velî *zîde kadruhû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kendünün bir vechile cürmi ve dahlolunmak îcâb ider hâli yoğiken hılâf-ı şer'-ı şerîf ahzidüp cebren bin gurus ve iki re's küheylân at ve altı yüz keyl arpa ve iki batman pirincin sen alup ve kethudân dahı elli gurusın ve mübâşir gönderdüğün âdemün Arslan dahı yetmiş gurusın ve kapucılar kethudân¹² dahı otuz gurusın ve arpa emîni nâmında olan âdemün dahı yigirmi gurusın alup bu bâbda kendüye ziyâde zulm ü te'addî vü gadr u te'ezzî olunduğın" i'lâm eyledi. İmdi; hılâf-ı şer'-ı şerîf bir ferde te'addî olunduğuna rızâ-yı hümayûnum yokdur. Mezkûrdan ne töhmet sâdır olmuşdur? Alduğın akçayı gir[ü] redd ü teslim eyleyüp ve töhmeti ne idüğün ber-vech-i ta'cîl arz u i'lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mezbûrun töhmeti ne olup ve töhmeti ol[ma]duğı takdîrce ne sebep ile alınmışdur; alduğın akçayı girüye redd ü teslim eyleyüp vukû'ı üzre yazup ber-vech-i ta'cîl Âsitâne-i Sa'âdetüm'e hakîkati üzre arzeyelesin. Ammâ; bu bahâne ile hılâf arz olunmaktan hazer eyleyesin.

Fî-evâsıtı M., sene: [10]56

¹¹ Metinde "*Beğlerbeğisine Siyâvuş*" şeklinde geçmektedir.

¹² Metinde "*kapucılar ve kethudân*" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Rûm eyâletine mutasarrıf vezîre hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezbûrî bî-vech kal'aya koyup cümle emlâk ü erzâkın alup ziyâde zulm ü te'addî olduğın" bildürüp hükm-i hümayûnum recâ eylediği ecilden, hılâf-ı şer'-ı şerîf aldığın akça vü emvâl ü erzâk her ne ise girü reddeylemen [bâbında] fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm mücebince amel idüp mezbûrun hılâf-ı şer'-ı şerîf aldığın akça vü emvâl ü erzâkın girü reddeyleyüp emr-i şerîfûme muhâlif te'allül itmeyüp emr-i âhar irsâline muhtâc eylemeyesin. Bi'l-cümle hılâf-ı şer'-ı şerîf bir ferde te'addî olduğına rızâ-yı hümayûnum yokdur. Ana göre mezbûrun hılâf-ı şer' alınan akçasın reddidüp inâd ü muhâlefet itmeyesin; şöyle bilesin.

Fî 18 M., sene: [10]56¹³

Arnavud Belgradı kazasına bağlı Birkinik(?) köyünden Şerife hatun ve çoban Yunus'un Tapkatis(?) köyüne ait mera ve yaylaklarda hayvan otlatarak yaptıkları tecavüze ilişkin dava daha önce mahkemede görülüp halledildiği hâlde Şerife hatunun ölümünden sonra oğlu Süleyman'ın hak ihlâlini aynı şekilde sürdürdüğü abali tarafından şikâyet olunduğundan, anlaşmazlığın yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması; halledilemediği takdirde Divan-ı Hümayun'a havale edilmesi.

Buyurıldı.

Sehâ.

Avlonya sancağıbeğine ve Arnavud Belgradı kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbî' Birkinik(?) nâm karye ahâlîsi meclis-i şer'a varup; "kadîmü'l-eyyâmdan mahsûs u müstekil kışlak u mer'â vü arâzî-i hâliye ve zirâ'at olunan yirlerine civârında vâkı' Tapkatis(?) nâm karye sâkinelerinden Şerife nâm hâtûn kendü koyunların ve âhardan Yûnus çobân koyunların ve sâyir tavarların mahall-i mezbûra getürüp gök terekelerin çiğnedüp muzâyaka virüp te'addî itmekle Âsitâne-i Sa'âdetüm'de sâbıkâ Rûmili Kâdî-askerüm olan Mevlânâ Mahmûd *edâma'llâhü Te'âlâ fazâyilehü* huzûrında murâfa'a-i şer' olunup kat'-ı nizâ' u fasl-ı husûmet olduklarına ellerinde huccet-i şer'ıyye virilüp mücebince; '*İstimâ' olunmaya.*' diyü emr-i şerîfüm dahı vârid olmuşken mezbûre hâtûn fevtolmağla oğlu Süleymân nâm kimesne ol huccet-i şer'ıyye vü emr-i şerîfûme muhâlif ol vechile fuzûlî koyun ve sâyir tavarların getürüp muzâyaka virüp gadreyledüğün" bildürüp inâyet recâsına arzeyledüğün ecilden, bundan sonra mahallinde faslolunmazlar ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

13 Metinde "55" şeklinde geçmektedir.

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm ve mukaddemâ virilen hucet-i şer'ıyye vü emr-i şerîf mûcebince amel idüp bundan sonra mahallinde faslolmazlar ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eylesin ki, gelüp Dîvân-ı Hümâyûnum'da kâdî-askerlerüm huzûrında cevâblar virile.

Fî 20 M., sene: [10]56

30

Salina sakinlerinden Ebubekir bin Baba Hasan isimli şakînin Salina mahkemesi'ni basarak Kadı Mehmed Efendi'yi bıçakla yaralaması ve hapsedildiği Salina Kalesi'nden firar etmesi hadisesinin, Vezir Hüseyin Paşa'nın Girit'e gitmesi sebebiyle görülmesi geciken davasının Yenişehir kadısı tarafından görülmesi.

Buyurıldı.

Yenişehir ü Fenar kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Salina Kâdısı olan Mevlânâ Mehmed *zîde fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Mevlânâ-yı mezbûr Salina Mahkemesi'nde icrâ-yı ahkâm-ı şer'ıyye üzre iken Salina sâkinlerinden Ebûbekir bin Baba Hasan nâm şakî Mevlânâ-yı mezbûr katl kasdıyla mahkemeye gelüp hançer çeküp urup üç barmağın mecrûh idüp halâs için gelen Müslimânlara, sü'âl eyledükde; 'Evvel Kâdî'yi ba'dehû kendümi helâk itsem gerek idi.' [diyü] ıkrâr idüp ve karındaşı Mustafâ dahı varsakla hücum idüp mezbûr Ebûbekir ahz olunup hıfz için Salina Kal'ası Dizdârı Mustafâ ve Kal'a-i mezbûr Kethudâsı Hasan ve neferâtının yedine teslim olunup habsolundukda mezbûr habsden firâr idüp kendünün dâmâdı Müderris Mehmed nâm kimesnenün evine tahassun idüp husûs-ı mezbûr vilâyet ahâlîsi ile düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezîrüm Hüseyin Paşa'ya hakikat-i hâli üzre arz u mahzar olundukda, da'vâları şer'le görilmek için emr-i şerîf vârid olmuşken mezbûrûndan Ebûbekir ve karındaşı Mustafâ ve babaları Baba Hasan ve dâmâdı Müderris Mehmed firâr idüp Kal'a Dizdârı Mustafâ ve Kethudâsı Hasan imtisâl-i emr idüp mûmâ-ileyh Vezîrüm Hüseyin Paşa'ya varmak üzre iken, Vezîr-i müşârun-ileyh Girid cezâresine gitmek ile da'vâları şer'le görilmeyüp avk u te'hîr olunduğın" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm virilmek recâsına arzitmeğın imdi; sen ki Yenişehir kâdısısın, da'vâların şer'le görüp icrâ-yı hakk eylesin. :: *Vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.*

31

Haleb'deki Peynir Hanı Mukataası'nın, burayı kendisinin Haleb'den aldığı ileri sürerek zaptetmiş olan şahsa değil, Devlet merkezinden berat ile alan Süleyman isimli şahsa zaptettirilmesi.

Buyurıldı.

Haleb muhâfazasında olan Vezîr İbrâhîm Paşa'ya ve Haleb mollâsına ve Haleb defterdârına hüküm ki:

"Mahrûse-i Haleb'de vâkı' Penîr Hânı Mukâta'ası bin elli altı senesi¹⁴ Muharrem'inün ibtidâsından zabıtmek üzre Süleymân *zîde kadruhûya* Der-i Devletüm'den tevcih olunup mâl-i

¹⁴ Metinde "senesinde" şeklinde geçmektedir.

maktû'ı Hazîne-i Âmirem'e teslim ve Mâliyye tarafından berât u evâmîr-i şerîfem virilmişken âhardan ( ) nâm kimesne; 'Haleb cânibi[n]den ben aldum.' diyü Âsitâne-i Sa'âdetüm'den virilen berât u emr-i şerîfûme muhâlif mezbûr Süleymân'a zabıtdürmeyüp kendü zabteylemekle kendüye gadrolduğı" i'lâm olunmağın Mukâta'a-i mezbûreyi Mâliyye tarafından virilen emr u berât-ı şerîfûm mücebince mezbûr Süleymân'a zabıtdürölüp ve berâtı mücebince tahvîl ü târîhına düşen mahsûlden her ne almış ise bi't-tamâm alıvirdükden sonra mezbûr ( ) muhkem kayd ü bend ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderüp bir ferde te'allül ü tereddüd itdürmemenüz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrûm mücebince amel idüp dahı Mukâta'a-i mezbûreyi müşârûn-ileyh Süleymân'a, elinde olan Mâliyye berâtı ve emirleri mücebince kemâ-kân zabt u tasarruf itdürüp ve berât-ı şerîfûme muhâlif alup zabıtden mezbûr ( ) aslâ dahl ü ta'arruz itdürmeyesiz ve merkûm Süleymân'un berâtı mücebince tahvîl ü târîhına düşen cüz'î vü küllî mahsûlden her ne almış ise bi't-tamâm girü mezbûr Süleymân'a alıvirdü[kden] sonra mezbûr ( ) muhkem kayd ü bend ile ber-vech-i ta'cîl Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderüp avk u te'hîrden ve ihmâl ü müsâheleden ihtiyât eyleyüp Mâliyye ve Dîvân taraflarından sâdır olan evâmîr-i aliyye ve berât-ı şerîfûme mugâyir bir ferde te'allül ü muhâlefet itdürmeyüp işbu emr-i şerîfûmün icrâsında dakîka fevteylemeyesiz. :: Şurûtıyla yazılmışdur.

Fî-evâhîrî M., sene: [10]56

32

Karahısâr-ı Sahib'de Mevlevîhane vakfı olarak faaliyet yürütmekte olan başhaneyi işlemez hâle getiren ve başhanenin faaliyetten menedilmesi.

Buyurıldı.

Karahısâr-ı Sâhib beğine ve kâdisına hüküm ki:

Hazret-i Mevlânâ Celâ[le]ddîn-i Rûmî evlâdından olup Karahısâr-ı Sâhib kasabasında vâkı' Mevlevîhâne Şeyhî olan Seyyid Abdülhalîm gelüp; "nefs-i Karahısâr-ı Sâhib'de vâkı' baş-hâne, Mevlevîhâne'ye vakfolup bu âna değin işleyegelmiş iken hâlâ Karahısâr'da fetvâ hıdmetine me'mûr olan Mevlânâ Alî dahı bir baş-hâne ihdâs itmek ile Vakf'un baş-hânesi mu'attal olmağla Vakf'a ziyâde gadrolduğın" bildürüp kadîm olan baş-hâne işleyüp, ihdâs olunan baş-hâne men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfûm recâ eyledüğü ecilden, kadîmî olmayup ihdâs ise ma'rîfet-i şer'le men' olunmak içün ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 23 M., sene: [10]56

33

Selanik cizyesinin Selanik Ağası ve Yeniçeri Ocağı deveçilerinden Halil tarafından Maliye berâtı ve defter kayıtlarına göre toplanmasının sağlanması; müteferrika, çavuş, sipahi ve bazı güç sahibi kimseler tarafından engel çıkarılmasına müsaade edilmemesi.

Buyurıldı.

Selanik monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Selanik Ağası olup Yeniçeri Ocağı'nun devecilerinden Halîl gelüp; "hâliyâ tarafından Selanik cizyesi cem'ına mübâşeret idüp gönderdüğü kimesne varup cem' u tahsîl itmek murâd eyledüğünde müteferrika vü çavuş ve tîmâr sipâhîleri ve ba'zı zî-kudret kimesneler, re'âyâsının kimini çiftliğine ve evlerine alup cizye cem'ına mâni' oldukların" bildürüp emr-i şerîfüm recâ eyledüğü ecilden imdi; Mâliyye berâtı ve defter mücebince tahsîl idüp kimesne mâni' olmamak içün ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 23 M., sene: [10]56

34

Malkara kazası ve bağlı yerlerde bulunan Altı Bölük halkının başına Mustafa Mehmed isimli yeniçeri kethüdayeri tayin edildiğinden, bunların kendisine sadakat gösterip adı geçen de onları zapturapt altında tutması ve bütün iş ve işlemlerinin adı geçen bilgisi dahilinde gerçekleştirilmesi.

Buyurıldı.

Buyurıldısı mektûb üzerindedür.

Migalkara kâdîsına hüküm ki:

"Kazâ-i [mezbûr] ve tevâbi'ı nâhiyesinde Altı Bölük halkı üzerine Kethudâyiri olan Mustafâ Mehmed [nâm] Yeniçeri arz-ı hâl idüp, kethudâyiri ta'yîn olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağın, emekdâr u ihtiyâr u umûr-dîde vü müstekîm olmağla Kethudâyiri nasb u ta'yîn olunup sen ki Mevlânâ-yı müşârun-ileyhsin, kazâ-i mezbûrda sâkin Altı Bölük halkı mûmâ-ileyhi Kethudâyiri bilüp her husûsda mürâca'atı mûmâ-ileyhe idüp sözinden ve re'yinden hâric vaz' itmeyüp şer'le vâkı' olan da'vâların mûmâ-ileyh ma'rifeti ile gördürüp icrâ-yı hak ve istihdâm itdürüp ve mûmâ-ileyh dahı hıdmet-i mezbûrede sadâkat ü istikâmet üzre mücidd [ü] sâ'î olup ol cânibde olan Altı Bölük halkın hüsn-i zindegânî ile zabt u rabt idüp vâkı' olan da'vâların şer'le gördürüp hılâf-ı şer'-ı şerîf bir ferde zulm ü te'addî itdürilmeye." diyü Sipâhîler Ağası tarafından mühürlü mektûb virilmeğın, mücebince ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 26 M., sene: [10]56

35

Osmancık kazası ahalisi Mart dönemi mahsulünü önceki sancakbeyine ödemişler ise yeni sancakbeyi ve adamlarının aynı döneme ait tekrar mahsul talebinde bulunmalarına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Osmancık kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûre ahâlisi meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'mezbûrlar üzerlerine edâsı lâzım gelen Mart mahsulün mîr-livâ-i sâbika edâ idüp kusûrları yoğıkın

hâlâ mîr-livâ olanlar ve âdemleri ve mütesellimleri tekrâr Mart mahsûli talebi ile hılâf-ı şer‘-ı şerîf fukarâyâ dahl ve rencîde itmekden hâlî olmadukların' bildürüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledüklerin" arzeyledüğün ecilden; "Mîr-livâ-i sâbıkun tahvîl ü târîhına düşmüş ise tekrâr taleb idenlere hılâf-ı şer‘ u kânûn re‘âyâyı rencîde vü remîde itdürilmeyeler." diyü fermân-ı âlî-şânüm sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Fî-evâhîri Muharremi'l-harâm, sene: [10]56

36

Yeniçeri Ocağı baskilerinden Ali'nin, hâlen Viranşehir Kadısının Naibi olduğu haber alınan Ahmed isimli şabıstaki alacağının tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Vîrânşehir kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Yeniçerilerüm Ocağı'nda Hâssagî olan Alî dâme mecdühû arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Ahmed nâm kimesnede üç yüz riyal gurus hakkı olup taleb eyledükde firâr idüp varup senün nâyibün olduğu istimâ‘ olunmağın mûmâ-ileyhün hakkı mezbûr Nâyib Ahmed'den şer‘le alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğın, mahallinde şer‘le icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e havâle eylemen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vardukda, ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Fî-evâhîri Muharremi'l-harâm, sene: 1056

37

Önceki Çorum sancakbeyi tarafından ahaliden Mart dönemi mahsulü için tahsilat yapılmışsa yeni sancakbeyinin mütesellimi tarafından aynı dönem için tekrar mahsul talebinde bulunulmasına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Rûm beğlerbeğisine ve Çorum ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Çorum Kâdısı Nâyibi Mevlânâ Abdullâh mektûb gönderüp; "Bundan akdem Mîr-livâ olan; '.....oldum.' diyü işbu sene-i mübârekede vâkı‘ olan Mart mahsûlin Mart dâhıl olmazdan yigirmi-otuz gün mukaddem cem‘ u ahz ü kabz itmiş iken hâlâ mîr-livâ tarafından mütesellimi varup mücerred; 'Tahvîl [ü] târîhimuza düşmüşdür.' diyü tekrâr taleb eyledüğün ve; 'Bir senede re‘âyâdan iki def‘a mahsûl alınursa tâkat getüremeyüp perâkende olmaları mukarrerdür.' diyü, men‘ u def‘ olunmak için emr-i şerîf" recâsına arzeyledüğü ecilden imdi; bir senede re‘âyâdan iki def‘a mahsûl alınmaz. Vech-i meşrûh üzre virmişler ise tekrâr taleb olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresiz; bir def‘a virmişler iken tekrâr taleb olunduğı vâkı‘ ise, eyyâm-ı adâlet-encâmumda re‘âyâ fukarâsına te‘addî olunduğına

rızâ-yı şerîfüm yokdur; min-ba'd bir def'a dahı taleb ü rencîde itdürmeyüp men' u def' idüp emr-i âhar varmalu eylemeyesiz.

38

Şikâyetçileri ile mahkeme olunmak üzere Asitane-i Saadet'e gelmesi için daha önce kendisine emir gönderildiği hâlde gelmeyen Kıbrıs eski Beylerbeyi Ali Paşa'nın, bu emri alır almaz derhal Asitane-i Saadet'e gelmesi.

Buyurıldı.

Kıbrıs Beğlerbeğliği'nden ma'zûl Alî Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Dîvân-ı Hümâyûnum'a şikâyetçilerin gelüp senün Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelmen lâzım olmağın; "*Ber-vech-i ta'cîl gelüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'de şikâyetçilerin ile murâfa'a olasın.*" diyü emr-i şerîf gönderilmiş idi. Haylî zamândur eserün zâhir olmayup gelmekde tevakkuf eyledüğün ecilden, ikâb-ı azîme müstehikk olmuşsındur. İmdi; emrüm her kankı menzilde varur ise ol menzilde, ahşâm varur ise sabâha te'hîr itmeyüp, iki konağı bir idüp Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından ( ) *zîde kadruhû* ile kalkup mu'accelen gelüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'de murâfa'a olman bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm mücebince amel idüp dahı emrüm [ile] mübâşir-i mûmâ-ileyh varduğı sâ'at kalkup iki konağı bir idüp mu'accelen gelüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'de şikâyetçilerin ile murâfa'a olasın. Şöyle ki; te'hîr u tevakkuf üzre gelesin, gazab-ı pâdişâhâneme mazhar olmanı mukarrer bilesin.

39

Ahyolu'nun Karavîran köyü sakinlerinden Osman isimli sipahinin evinin haydutlar tarafından basılıp mallarının ve erzakının yağmalandığı ve daha sonra isimleri yazılı olan kimselerin haydutların ardından yetişerek bunları birlikte paylaştıkları.

Buyurıldı.

Edirne monlâsına ve bostâncıbaşıya ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Ahyolı kazâsına tâbi' Karavîrân nâm karyede sâkin, sipâhiyândan Osmân arz-ı hâl idüp; "Bundan akdem haydûd eşkiyâsı bunun evin basup emvâl ü erzâkın nehb [ü] gâret eyledükde Kırkkilise kazâsına tâbi' [Yu]ndalanı nâm karye sâkinlerinden Muhyiddîn ve Korucı-oğlı dimekle ma'rûf ve Hızır Bâlî-oğlı Mehmed nâm Yeniçeri ve Bınarhısârı kazâsına tâbi' ( ) ve ( ) nâm kimesneler haydûd eşkiyâsı ardınca varup yitişüp mezbûrun eşyâsın bile tevzî' itmeleriyle ... " :: şurûtiyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Eşine sattığı Rodoscuk'taki evinin parasını tahsil edemeden eşinin ölmesi üzerine söz konusu evin oradaki diğer mirasçılar tarafından zaptedilmesinin kendisini ve küçük çocuklarını mağdur ettiğinden şikâyetçi olan Saliba isimli kadının davalılarının, davalarının görülmesi için Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Rodoscuk kazâsına mutasarrıf olana hüküm ki:

Sâliha nâm hâtûn gelüp; "Rodoscuk'da vâkı' mülk menzilini zevci¹⁵ Ahmed nâm kimesneye yigirmi altı bin akçaya bey' idüp henüz akçasın kabzitmedin mezbûr Ahmed fevtolup evlâd-ı sığârı kalup ve kendüleri İstanbul'da olmağla sâyir vereseşi menzil-i mezbûrî zabtidüp eytâma ve kendüye gadrolduğın" bildürüp ve kasaba-i mezbûra varmağa iktidârı olmamağla ahvâlî Dîvân-ı Hümâyûnum'da görilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledüğü ecilden, Dîvân-ı Hümâyûnum'da görilmek bâbında fermân-ı âlî-şânüm sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emr-i celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı mezbûrenün mülk menzilini ve sâyir muhallefâtı kabzeyleyen vârisleri Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin ki, gelüp ahvâlleri Dîvân-ı Hümâyûnum'da kâdî-askerlerüm huzûrında görile.

Fî-gurre-i Saferi'l-hayr, sene: 1056

Ahalinin baksız yere paralarını, mallarını aldıkları ve zulmettikleri bildirilen Zağra-i Cedid Kadısı Seyyid Mehmed ile naibinin Edirne kadısı tarafından teftiş edilmesi.

Buyurıldı.

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Zağra-i Cedid kazâsının ulemâ vü sulehâsı ve sâyir a'yân u eşrâfı Südde-i Sa'âdetüm'e mahzar gönderüp; "bi'l-fi'l Kâdîları olan Seyyid Mehmed nâm Kâdî hakk u adlden rücû' idüp kazâ-i mezbûra kâdî olaldan berü zulm ü te'addî üzre olmağla sağır u kebîr cümle ef'âl ü akvâlinden rızâ vü şükrân üzre olmayup zamân-ı kazâsında kimesne âsûde-hâl ü müreffehü'l-bâl olmaduğundan mâ'adâ nâyibi, Bâyezîdli nâm karye ahâlisinün; 'Karyenüzde iki âdem gâ'ib olmuş; elbette bulun ve illâ bana akça virün.' diyü altmış re's koyunların alup ve iki bin akçaya şartlayup ve ahâlî-i karyeden nice ihtiyârları habsitdürüp cevri ü cefâ itmekle fukarâ tahammüle tâkat getürmeyüp sâkin oldukları evlerin ihrâk bi'n-nâr eyleyüp cümlesi perâkende vü perîşân olup bunun emsâli zulm ü te'addîsinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp hükm-i hümâyûnum recâsına i'lâm eyledükleri ecilden, ahvâllerin hakk u adl üzre teftiş ü tefahhus idüp vâkı'-ı hâli vukû'ı üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzylemen bâbında fermân-ı âlî-şânüm sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: diyü şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

Fî-gurre-i Safer, sene: [10]56

¹⁵ Metinde "zevcesi" şeklinde geçmektedir.

Çatalca, Armiye, Velestin, Yaçağaç ve Badracık kadılarının, İnebahtı sancakbeyi ve adamlarının sancağı dolaşarak devir ve kefilname adı altında para almak suretiyle abaliye zulüm ve haksızlık yapmalarına müsaade etmemeleri.

Buyurıldı.

Çatalca ve Armiye ve Velestin ve Yaçağaç ve Badracık kâdılarına hüküm ki:

İnebahtı sancağında taht-ı kazâlarınuzda vâkı' kurâ ahâlîleri Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "bu sene-i mübârekede fermânım olunan bedel-i nüzûl ve avâriz ve celeb koyunu bedeliyyesi ve her yedi hânedan bir kürekci edâ olunup lâkin livâ-i mezbûr beği ve mütesellimleri ve sübaşları ziyâde sekbân u atlu ile her sene devre çıkup karye be-karye yüzer ve ikişer yüz guruslar[ın] alup mandıra çobânlarından *kefil-nâme akçası* diyü her birinden dörder-beşer gurusların alup küllî te'addî vü tecâvüz itmeleri ile re'âyânun ekseri perâkende vü perîşân oldukların" bildürdiler. İmdi; devr memnû'dur; min-ba'd re'âyâyâ te'addî olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle varduklarında, sâdır olan emrüm üzre amel idüp göresiz; arzolunduğı üzre ise Memâlik-i Mahrûsem'de devr ve kefil-nâme akçası bi'l-külliyye ref' olunmuştur. Min-ba'd ol vechile bir akça ve bir habbelerin aldurmayasız. :: diyü şurûtiyla emir yazılmışdur.

Fî-evâyili S., sene: 1056

Bolu sancağı yava ve kaçkın müjdegânesi için daha önce hâss-ı cedid eminleri tarafından Bolu sancakbeylerine ödenmekte olan 40.000 akçenin ödenmesinde güçlük çıkarılmaması ve söz konusu paranın eskiden beri uygulandığı şekilde Bolu Sancağı Mütesellimi İbrahim'e alıverilmesi.

Buyurıldı.

Bolı sancağında vâkı' olan kâdılar *zîde fazlühüme* hüküm ki:

Bolı Sancağı Mütesellimi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân İbrâhîm *zîde mecdühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "livâ-i mezbûrda vâkı' olan yava ve kaçgun müjdegânesi defter-i cedîd-i hâkânîde mîr-livâyâ hâsıl kaydolunup hâss-ı cedîd emîni olanlar zikrolunan mahsûl için senede kırkar bin akça mîr-livâyâ virürler iken hâliyâ virmekde te'allül eyledüklerin" bildürüp kadîmden olıgeldüğü üzre alınmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğin, sene-i sâbık üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm üzre amel idüp dahı livâ-i mezbûrun yava ve kaçgun müjdegânesi defter-i cedîd-i hâkânîde mîr-livâyâ hâsıl yazılup hâss-ı cedîd emîni olanlar senede kırkar bin akça mîr-livâyâ virürler iken te'allül eyledükleri vâkı' ise men' u def idüp sene-i sâbık ve kadîmden olıgeldüğü üzre alıvirüp te'allül ü inâd itdürmeyesiz. Şer'-ı şerîfe ve deftere ve kadîmden olıgelene ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdürmeyesiz.

44

Bolu'da kadı ve naiblerin eskiden beri kadıların mahkeme olarak kullandığı mekânları kullanmaları, davet olunmadan sancağı dolaşmaya çıkmamaları ve halkın yiyecek ve erzakını karşılığını ödemedi almamaları; davet olunduklarında da gittikleri yerde uygun bir mahalde konaklamaları ve ihtiyaçlarını parasını ödeyerek karşılamaları.

Buyurıldı.

Bolı kâdısına hüküm ki:

Dârendegân-ı fermân-ı hümayûn; "Bolı Kâdısı olan ( ) nâm Kâdî, kadîmden kâdılar oturageldüğü mahkemede oturmadığından gayri nâyiblerin dahı il üzerine gönderüp karye be-karye gezdürüp müft ü meccânen yim ü yimek ve sâyir zahîrelerin aldurup zulm ü te'addîden hâlî olmaduğın" bildürüp kâdılar ve nâyibler kadîmden oturageldükleri mahkemede oturup hılâf-ı şer' u kânûn il üzerine devre çıkmayup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle varduklarında, husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; arzulunduğu üzre ise fukarâya zulm ü te'addî olunduğına rızâ-yı şerîfüm yokdur. Kâdî vü nâyiblerine muhkem tenbîh ü te'kid eylesin ki, kadîmden kâdî vü nâyibler oturageldükleri mahkemede oturup da'vet olunmadın il üzerine devre çıkmayup müft ü meccânen yim ü yimek ve sâyir zahîrelerin almayalar ve aldurmayasın. Da'vet olunup varduklarında dahı bir münâsib mahalde konup her ne lâzım olur ise narh-ı cârî üzre akçalarıyla¹⁶ alup müft ü meccânen nesnelerin almayalar. Ba'de't-tenbîh memnû' olmazlar ise vukû'ı üzre yazup arızidüp ... :: diyü mü'ekked emir virilmiştir.

45

Vezâret-i Uzmâ haslarından Duşniçe hassının zimmî re'âyâsına malî yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri için mahkeme siciline kaydettirerek borç para verdiği, ancak sekiz senedir ahalinin hem paralarını hem de odun ve buğdaylarını almasına rağmen hâlâ alacak iddiasında bulunduğu şikâyet olunan Üsküb'de sâkin Davudoğlu isimli muamelecinin mahkemeye çıkarılması ve adaletin yerine getirilmesi.

Buyurıldı.

Üsküb sancağbeğine ve kâdısına hüküm ki:

Vezâret-i Uzmâ haslarından Duşniçe hâssının zimmî re'âyâsı arz-ı hâl idüp; "Üsküb'de sâkin mu'âmelecilerden Dâvûd-oğlu demekle ma'rûf kimesne ba'zı tekâlîf virmek için bunlara yetmiş dört bin akça virüp üzerlerine seksen bin akça sicill itdürüp sekiz seneden berü her yıl bunlardan on altı bin akça *murâbaha* nâmına alup ve sekiz sene dört yüz araba odunların ve yüz altmış kalbur

¹⁶ Metinde "akçalar ile" şeklinde geçmektedir.

buğdayların ve yüz yigirmi sekiz bin akça *mu'âmele* diyü akçaların alup ve zikrolunan seksen bin akçayı ve ol mikdâr eşyâyı alduğundan gayri ve hâlâ yüz bin akça dahı taleb idüp rencîde üzre olmağla bunlar dahı emr-i şerîfüm alup varduklarında mezbûr firâr idüp itâ'at-i emr-i şer' itmeyüp ziyâde zulm ü te'addî vü hayf eyledüğün" bildürüp şer'le görilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le görilüp icrâ-yı hakk oluna; mahallinde icrâ olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdet'e havâle olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla mü'ekked emir virilmişdür.

46

Erzurum'un Mürskulı nahiyesine bağlı Künbed köyü abalisinin, ellerindeki muafnameye aykırı olarak, beylerbeyinin adamları tarafından kıl ve tırpan akçesi adı altında para, yem, yiyecek, odun, arpa, saman vs. talep edilmek suretiyle rahatsız edilmemeleri.

Buyurıldı.

Erzurum monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Mürskulı nâhiyesinde Künbed nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl sunup; "karye-i mezbûre yol üzerinde vâkı' olmağla âyende vü revendeden dâyimâ eksük olmayup ve muharrir-i vilâyet dahı bunları karye-i mezbûrede olan Câmî'-ı Şerîfün ta'mîr ü termîmine ve hatîb u mü'ezzin vazîfelerin edâ eylemek üzre ta'ahhüd itmeleriyle sâyir teklîflerden mu'âf oldukları defterde mastûr u mukayyed bulunmağın ellerine Mâliyye tarafından; '*Kimesne müdâhale itmeye.*' diyü emr-i şerîfüm virilmişken hâliyâ beğlerbeği voyvodaları ve sübaşları bunlardan hılâf-ı şer'-ı şerîf müft ü meccânen yim ü yimek ve odun u arpa vü saman aldıklarından mâ'adâ ve çayır mahalleri oldukda mîr-i mîrân mîr-âhûrları dahı *tırpan ve kıl akçası* diyü hılâf-ı şer' u kânûn ve mugâyir-i defter akça teklîf idüp ve fukarâya te'addî eyledüklerin" bildürüp men' u def' olunmak bâbında müceddeden ellerine virilen mu'âf-nâme ve hâlâ virilen emr-i şerîfüm mücebince kanâ'at itmeyüp rencîde olunmamaları bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın, hılâf-ı defter rencîde olunmamaları emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mezkûrlara muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesın ki, bunların ellerinde olan mu'âf-nâmeleri ve hâliyâ Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîf mücebince ... :: [diyü] yazılmışdur.

47

Başgelembe'de Hayreddin Hoca'nın yaptırdığı han ve tabhanenin rakabe usulüyle tamir edilmesi.

Buyurıldı.

Başgelembe kâdîsına hüküm ki:

"Kasaba-i mezbûrede vâkı' Hayreddîn Hâce binâ eyledüğü iki bâb hân ve tâb-hâne harâb olup ebnâ-i sebîle bir vechile sâkin olmak mümkün olmamağla ebnâ'-i sebîlden ve kasaba-i mezbûre halkından nice kimesneler ile ve Hâssa mi'mârlardan Yani nâm zimmî ile üzerine varılup nazar

olundukda fi'l-hakîka zikrolunan iki hân ve tâb-hâne ve otalar harâb olup rakabeye muhtâc olup; 'Ancak on bir bin akça ile ta'mîr olunur.' diyü haber virdükleri" keşf ü sicill ü huccet olunmağın mücebince amel olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; zikrolunan hân ve tâb-hâne ve otalar ta'mîre muhtâc olmağla cânib-i Vakf'dan ol mikdâr akça ile ta'mîr ü termîm ve rakabe olmak için keşf ü huccet olunmuş ise mücebince rakabe olunmak için ... :: şurûtiyla emir yazılmışdır.

Fî-evâyili S., sene: [10]56

48

Hacı Pîrî tarafından Kadirîler Tekkesi'ne vakfolunan paradan Eflaklı Kostantin isimli zimmî zimmetinde bulunan alacağın tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Eflak Voyvodası Mati Voyvoda'sına hüküm ki:

Kâdi[rî]ler Tekyesi'ne vakfolunan Hâcî Pîrî vakfeyledüğü nukûdun Mütevellisi Ahmed mektûb gönderüp; "Evkâf-ı mezbûre mâlından vilâyet-i Eflak'da vâkı' Kostantin nâm zimmî zimmetinde bin dört yüz on beş riyal gurus olmağla taleb ü tahsîli için Rıdvân nâm kimesne mühürlü temessüğü mücebince vekîl nasb u ta'yîn olmağla" zimmî-i mezbûr zimmetinde olan mâl-ı Vakf alıvirile; inâd ider ise yanına âdem koşup kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm ( ) Kâdîsı Mevlânâ ( ) zîde fazlühûnun mahkemesine gönderesin ki, ahvâlleri şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak için ... :: emr-i şerîf virilmişdür.

49

Kâmile isimli kadının, Canik sancağının Arım Kazası Kadısı olan Mehmed'in İstanbul'da bazı Araplardan almış olduğu ve vefatı dolayısıyla ödeyemediği borcundan dolayı alacaklıların kendi oğlu Şaban'a musallat olup zulmettiklerine dair şikâyetinin mahkemede görülmesi.

Buyurıldı.

Canik beğine ve Arım müftîsine ve kâdîsına hüküm ki:

Kâmile nâm hâtûn gelüp; "bundan akdem Canik sancağında Arım Kâdîsı Mehmed nâm Kâdî İstanbul'da birkaç Arabdan tokuz yüz guruşa değin deyn alup âdemisi Habîb mâla kefil olup mansıbdâ mezbûr Kâdî fevtolup metrûkâtı kassâm ma'rifetiyle yazılup sâbıkâ Mîr-livâ Abdûlbâkî mübâşeretiyle bir mahalle emânet vaz' olunup Rûm defterdârı tarafından kabzolunduğuna huccet virilüp bunun oğlu Şa'bân'un alâkası yoğiken; 'Metrûkât-ı mezbûreden gayri benüm sebetüm açup tokuz yüz gurusum ve bir tüfenk ve bir at ve bir kılıcum aldun.' diyü mezbûrûn Arablar ve Habîb isnâd ve kimi da'vâcî ve kimi şahid olup nâ-hak yire yigirmi günden ziyâde habsitdürmeğın vâkı'-ı

hâl ahâlî-i vilâyetden sü'âl olunup vukû'ı üzre arz olunmak" recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre mahallinde şer'le görilmek bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **[Buyurdum ki]:**

Vusûl buldukda, şer'le teftîş idüp vâkı'-ı hâl[i] vukû'ı üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz u i'lâm eyleyesiz. :: diyü mufasssal ü meşrûh, şurûtiyla hükm-i şerîf yazılmışdur.

Fî 3 Saferi'l-hayr, sene: 1056

50

Âyinecik kazasında ölü bulunan Ömer'in kâtili olmakla suçlanan ancak iddia ispat edilemeyince Ohri sancakbeyinin maiyyetinde Girit Seferi'ne giden Mehmed'i bulması için üvey babası Halil'in, maktulün annesi tarafından, şahit dinletileceği gerekçesiyle hukuka aykırı olarak sıkıştırılmasına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Âyinecik ve Filat(?) kâdîlarına hüküm ki:

Âyinecik kâzâsından kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halîl nâm Sipâhî Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "üç-dört aydan mukaddem ( ) nâm hâtûnun oğlu kasabadan taşra Kiremitliği(?) demekle ma'rûf mahalde maktûl bulunup ol zamânda ögey oğlu Mehmed Ohri sancağına mutasarrıf olan Halîl *dâme izzühûya* irtibât idüp Girit Seferi'ne gitmek üzre iken mezbûr Mehmed'e, merkûme hâtûn¹⁷, oğlu maktûl-i mezbûr Ömer'i; '*Sen katleyledün.*' diyü isnâd idüp mahallinde şer'le keşfolunup şâhidi olmayup ve isbât¹⁸ idemeyüp bunun ögey oğlu mezbûr gitmekle hâliyâ bunu tutup; '*Ögey oğlunu bul.*' diyü zûr şâhid ikâmet itmek isteyüp mezbûr, ögey oğlu merkûm Mehmed'e kefil olmuş değil iken hılâf-ı şer'-ı şerîf dahl ü rencîde eylemekden hâlî olmadukların" bildürüp ahvâlleri Dîvân-ı Hümâyûnum'da görilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin imdi; mahallinde şer'le icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vardukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslolunmayan¹⁹ husûsların hakk u adl üzre tefahhus idüp göresiz; bu, mezbûra kefil olmuş olmayup i'lâm olunduğı üzre [ise] ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp dahı hılâf-ı şer'-ı şerîf; '*Ögey oğlunu bul.*' diyü bunu mezbûre hâtûna ve sâyir vârislerine ve ehl-i örf tâyifesine rencîde vü remîde itdürmeyüp men' u def' eyleye[siz]. Memnû' olmaz ise vech-i meşrûh üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eyleyesiz. :: diyü şurûtiyla mü'ekked hükmü yazılmışdur.

S., sene: [1]056

51

Sekban Kara Ali Bey Vakfı'na ait serbest statülü Prastova ve bağlı köyler abalisinin, sancakbeyi subaşları tarafından haksız ve kanunsuz vergi talebiyle rahatsız edilmemesi.

17 Metinde "*hâtûnun*" şeklinde geçmektedir.

18 Metinde "انباط" şeklinde geçmektedir.

19 Metinde "*faslolunmayup*" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Eyyûb kâdîsına hüküm ki:

Kıdvetü'l-havâs ve'l-mukarrabîn Sarây-ı Cedîd Ağası Yûsuf Ağa *dâme ulüvvühû* Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "Nâzırı olduğu Sekbân Kara Alî Beğ Vakfı karyelerinden Prastova ve tevâbi'ı karyeleri serbest olup müte'addid serbest-nâmeler virilüp bu âna gelince sancakbeği tarafından dahlolunmaz iken hâliyâ sübaşılar hılâf-ı kânûn-ı gorine bilâ-emr-i şerîf ba'zı teklîf ile rencîde itmeleriyle Vakf'un re'âyâsı perâkende vü perîşân olmağa bâ'ıs olmuştur." diyü men' u def olunmak için hükm-i hümayûnum virilmek recâsına i'lâm itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed ve dahlidenlerden Sûdde-i Sa'âdetüm'den ihrâc olunmuş mühürlü sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî taleb idüp göresin; resm-i gorine defterde mîr-[liv]âya hâsıl yazılmış olmayup ve mîr-livâ toprağında yaylak u kışlak zamânında yaylayup ve kışlamazlar ise fi'l-vâkı' kendü karyeleri toprağında oturup ve karyeleri serbest iken sancakbeği sübaşıları hılâf-ı şer' u kânûn u defter gorine ve sâyir tekâlîf ile rencîde eyledükleri vâkı' ise men' u def idüp hılâf-ı şer'-ı şerîf ve kânûn u deftere ve emr-i hümayûnuma muhâlif Vakf'un re'âyâsın rencîde vü remîde itdirmeyesin.

Fî 6 S., sene: [10]56

52

Yasaklanmış olmasına rağmen sancak devrine çıktığı, abalının mal ve eşyalarını yağmalayıp namuslarına kastettiği, mahkemeye çıkması için ferman geldiğinde dinlemeyip ahaliye zulmettiği bildirilen Avlonya Sancakbeyi'nin Kethüdası Ebubekir'in Divân-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Avlonya beğine ve Depedelen kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, mektûb gönderüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûra tâbi' ( ) nâhiyesi ahâlîsi şer'-ı şerîfe varup ızhâr-ı tezallüm idüp devr memnû' iken Mîr-livâ-i mezbûrun Kethudâsı olan Ebûbekir nâm kimesne devre çıkup hılâf-ı şer'-ı şerîf re'âyânun mâlların ve esbâbların gâret eyledüklerinden gayri ehl ü ıyâllerine fi'l-i şenî' kasdidüp bundan akdem şer'le görülüp icrâ-yı hakk olmak için emr-i şerîfüm virilüp varduklarında mezbûr Ebûbekir şer'-ı şerîfe ve emr-i hümayûnuma itâ'at itmeyüp ziyâde zulmeyledüğün" arzeyledüğün ecilden, sen ki Mîr-livâ-i müşârun-ileyhsin, Kethudân olan mezbûr Bekir'i ber-vech-i ta'cîl Âsitâne'ye gönderüp Dîvân-ı Hümayûnum'a ihzâr eylemen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sen ki Mîr-livâ-i müşârun-ileyhsin, Kethudân olan mezbûr Bekir'i ber-vech-i [ta'cîl] Âsitâne'ye gönderesin. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 7 S., sene: 1056

53

Dergâh-ı Muallâ yeniçerilerinden Mehmed'in İznikmid kazası sakinlerinden diğer Mehmed tarafından, üzerinde vakıf alacağı bulunduğu iddiasıyla rahatsız edilmesine izin verilmemesi.

Buyurıldı.

İznikmid kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "kazâ-i mezbûrda sâkin Mehmed nâm kimesne ile yigirmi beş seneden berü bir yirde sâkin olup bir nesne da'vâ itmiş değil iken hâliyâ mezbûr Mehmed şirrete sâlik olup; 'Üzeründe ( ) Vakfî'ndan yigirmi bin akça vardır.' diyü zûr şâhid ikâmet itmek isteyüp hılâf-ı şer' dahl [ü] ta'arruzdan hâlî olmaduğın" bildürüp hılâf-ı şer' rencîde vü remîde itdürilmeye; te'allül ider ise Âsitâne'ye havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ol vechile rencîde itdürmeyesin; memnû' olmaz ise Âsitâne'ye havâle oluna. ÷ diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 6 S., sene: [10]56

54

Drama sakinlerinden Mehmed Çavuş'un, kızları Ayşe ve Fâtıma'ya intikal eden mirasına, Mehmed Çavuş'un kız kardeşleri tarafından, adı geçenin 19 sene önce ölen babaları Yusuf'un mirasından kendilerine düşen payı vermediği gerekçesiyle Drama kadısının da yardımıyla haksız biçimde el konulması üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece adaletle çözüme kavuşturulması ve Mehmed Çavuş'un kızlarının mağdur edilmemesi.

Buyurıldı.

Drama ve ( ) kâdîları[na] hüküm ki:

Âyişe nâm hâtûn ile hemşîresi Fâtıma nâm sağıre arz-ı hâl sunup; "bunda dedeleri Yûsuf nâm kimesne fevtoldukda verâseti Drama kazâsında sâkine kızları ile bunların babaları Mehmed Çavuş nâm kimesneye münhasıra olup lâkin müteveffâ-yı mezbûrun metrûkât [ü] muhallefâtı düyûnına yefâ itmemekle babaları mezbûr Mehmed Çavuş kendi mâlından babası mezbûrun deyni için bir-iki yük mikdârı akça virüp babası metrûkâtından ism[i] mâl itlâk olunur bir nesne kabzitmedüğüne huccet-i şer'iyye virilüp bu âna gelince on tokuz sene geçüp dedeleri müteveffâ-yı mezbûrun kızları mezbûrelere aslâ da'vâ vü nizâ' itmeyüp bu makûle bilâ-özü-i şer'î on beş yıl mürûr eyleyen da'vânun istimâ'ı memnû' iken bunların babaları mezbûr Mehmed Çavuş fevtolmağla mezbûreler şirrete sülûk eyleyüp mücerred; 'Karındaşımız mezbûr, babamızın muhallefâtını cümle kabzidüp bize hissamuzu virmemiş idi.' diyü taraflarından âdemlerini da'vâya vekîl idüp mezbûrlar dahı nizâ'a şürû' eyledüklerinde sen ki Drama kâdîsısın, mezbûrların mu'în ü zahîri olup bunların şâhidlerin istimâ' eylemedüğün sebebdan müteveffâ-yı merkûm Mehmed Çavuş'dan bi-hasebi irsi's-şer'î intikâl eyleyen koyun ve sâyir emlâk ü erzâkı müteveffâ-yı merkûm Yûsuf'un olmak mülâhazasıyla mezbûrlar hılâf-ı [şer'-ı] şerîf bin elli beş senesinde zabteyleyüp ol takdîrce kendülere ziyâde gadrolunduğın" bildürüp şer'le hakk u adl üzre görilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl ... mücebince amel oluna. ÷ diyü şurûtiyla hüküm yazılmışdur.

Fî-evâyili S., sene: [10]56

55

Bursa kazasında Kassam Kâtibi Muhtarî'nin, Ali isimli küçük çocuğa babası Seyyid Hüseyin'den intikal eden mirasın bir bölümünü sebepsiz olarak almak suretiyle yaptığı haksızlığın giderilmesi.

Buyurıldı.

Bursa kâdisına ve Hudâvendigâr beğine hüküm ki:

Alî nâm sağîrün vasî[s]i ola[n] Seyyid Mahmûd gelüp; "sağîrün babası Seyyid Hüseyin fevtolup babasından intikâl iden muhallefâtıdan tahmînen yedi yüz gurusluk metrûkâtın Kazâ-i mezbûr Kassâmı'nun Kâtibi Muhtârî nâm [kimesne] fuzûlî ahz ü kabz itmekle" mahallinde icrâ-yı hak mümkün olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâlesiyçün ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

55

Mükerrer

Alâiye kazası sakinlerinden müteveffa Davud Han'ın kimseyle bir alakası bulunmadığı hâlde, birçok kimsenin, adı geçenden alacaklı oldukları iddiasıyla bir yolunu bulup emir çıkartarak yalancı şahitlerle davalarını başka kazada gördürmek istedikleri bildirildiğinden, bu konudaki davaların yerinde görülmesi ve müteveffanın karısı ve kızının vekillerinin bu gerekçe ile başka kazalara gönderilmemesi.

Buyurıldı.

Nevâhî-i Alâ'iyye ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Alâ'iyye kazası sâkinelerinden, müteveffâ Dâvûd Hân'un kızı Nûrşâh ve zevcesi Neslihân nâm hâtûnlar Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "mezbûr Dâvûd Hân fevtolduğu gününden bu âna gelince nevâhî-i mezbûr ve âhardan kimesnenün alâkası yoğiken hâliyâ ba'zı kimesneler hîle vü şirrete sülûk idüp; 'Müteveffâ-yı mezbûrda bizüm hakkımız var.' diyü Karaman beğlerbeğisi ve sâyir hâric kazâda olan mîr-i mîrân u mîr-livâ vü kâdîlarına hitâben bir tarîkla emr alup ve mezbûrlar yigirmişer ve otuzar atlu, mübâşir ile varup mezbûrelerin vekîlin ahzidüp hılâf-ı şer'-ı şerîf hâric kazâyâ götürüp şühûd-ı zûr [ikâme] itmek isteyüp te'addî vü tecâvüz ü gadr eyledüklerin" bildürüp hâric kazâyâ göndermeyüp sâkine oldukları mahalde görilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le görölüp hâric kazâyâ gönderilmeyüp te'addî olunmamak içün ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

56

Haremeyn Evkafı'na bağlı Kelikiras Mütevelliliğine tayin olunan Atmacacıbaşı Yusuf'un adamı Ali sabtekârlık yaparak arzdaki Yusuf ismini kazıtıp yerine kendi adını yazdırmak suretiyle berâtı kendi adına çıkarttırdığından, adı geçen Mütevelliliğin Ali'ye değil Yusuf'un diğer adamı Fazlı'ya zaptettirilmesi; ayrıca Ali'nin o tarihten beri Vakıf adına topladığı ve tahsil ettiği mahsul ve gelirlerin de kendisinden geri alınması.

Buyurıldı.

Sivas eyâletine mutasarrıf olan Vezîr Siyâvuş Paşa'ya ve Zülkadriyye beğlerbeğisine ve Kaysariyye mollâsına ve Haremeyn-i Şerîfeyn Evkâfî'ndan Kelikiras Tevliyeti'ne tâbi' olan karyeler olduğu yirlerün kâdîlarına hüküm ki:

İftihâru'l-havâs ve'l-mukarrabîn, mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtîn bi'l-fi'l Dâru's-sa'âdetüm Ağası olup Evkâf-ı mezbûre Nâzırı olan İbrâhîm Ağa *dâme ulüvvühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz gönderüp; "zikrolunan Tevliyet bin elli altı senesinün Mart'ı ibtidâsından bi'l-fi'l Atmacacıbaşı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yûsuf *zîde mecdühûya* ta'yîn ve müşârun-ileyh tarafından muvassâ virilmekle mezbûr dahı tarafından zabtın sipâriş eylediği Alî nâm kimesneye zikrolunan arzı, berât itmek için virmekle mezbûr Alî hîleye sâlik olup zikrolunan arzından Yûsuf ismin hakk ve kendü ismin yazdurup berât itmekle varup Tevliyet-i mezbûre[ye] tâbi' olan karyelerün kendüsi asâleten zabtidüp lâkin mezbûrun ol vechile eylediği da'vâsı hîle vü şirret olduğın" bildürüp Tevliyet-i mezbûre mûmâ-ileyh Yûsuf *zîde mecdühûnun* tarafından hâliyâ vekîl idüp gönderdiği Fazlî nâm âdemine zabt ve merkûm Alî'nün ile'l-ân ahz ü kabz eylediği mahsûl girü alıvirilüp min-ba'd müdâhale itdürilmemek bâbında emr-i şerîfüm recâsına arzitmegin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan Tevliyet[i] elinde olan berâtı mücebince târîh-ı mezbûrdan mûmâ-ileyhün vekîl[i] mezbûr Fazlî'ye kemâ-kân zabt [ve] vâkı' olan mahsûlât u rûsûmât[ı] ahz ü kabz itdürüp min-ba'd vech-i meşrûh üzre hîle idüp ol vechile berât iden mezbûr Alî'yi ve âharı dahl ü ta'arruz itdürmeyesiz ve ile'l-ân târîh-ı mezbûrdan berü Vakf'un ahz ü kabz eylediği mahsûlinden zimmetinde her ne mikdâr nesne zuhûr ider ise ba'de's-sübût hükmidüp girü bî-kusûr alıviresiz. :: *diyü hüküm yazılmışdur.*

Fî 7 S., sene: [10]56

57

İçel'in Karataş kazası abalisinden olup Sarıkavak kazası sakinlerinden Osmanağaoğlu diye bilinen kimse ile birlikte, birkaç zimmî tüccarın yollarını kestikleri ve iki zimmîyi öldürüp para ve eşyalarını gasbettikleri bildirilen şakîlerin yakalanarak mahkemeye çıkarılmaları ve üzerlerine sabit olan haklar alınp sahiplerine verildikten sonra, haklarında şer'an lazım gelenin icra edilmesi.

Buyurıldı.

Karaman eyâletine mutasarrıf olan Mustafâ Paşa [ve ( )] kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Vezîr-i müşârun-ileyhsin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "İçil sancağına tâbi' Karataş kazası ahâlîsi kadîmden ısyân u tuğyân üzre olup bir-iki def'a âdem gönderilüp def'-ı mezâlim murâd olundukda itâ-at-i emr u şer' itmeyüp Sarıkavak kazası sâkinlerinden Osmân Ağa-oğlu dimekle ma'rûf kimesne ile birkaç zimmî ticâret ile kazâ-i mezbûrdan mürûr eyledükde kazâ-i mezbûrun birkaç eşkiyâsı yolların basup iki zimmîyi katlidüp bin guruşa karîb mâlların alup ve dâyimâ ısyân üzre oldukların" arzeyledüğün ecilden, husûs-ı mezbûra tekayyüd eyleyüp şer'le lâzım gelen icrâ olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı husûs-ı mezbûra mukayyed olup bu makûle fesâd eyleyen mezbûrları meclis-i şer'-ı şerîfe ihzâr idüp bir def'a şer'le görülüp faslolmayup on beş yıl mürûr itmeyen husûsların tamâm hakk u adl üzre teftiş ü tefahhus idüp

göresiz; arzolunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle âmil olup ba'de's-sübût ashâb-ı hukûkun şer'le müteveccih olan hakların hükmidüp alıvirdükden sonra bu fesâdı idenler muhtâc-ı arz olanlardan ise muhkem habsidüp üzerlerine sübût bulan mevâddı sûret-i sicilleri ile yazup arzeyleyesiz; değiller ise şer'le haklarında lâzım geleni icrâ idesiz. Ammâ; hakk üzre olup umûm teftîşinden ve garaz u ta'assub ile hılâf-ı şer' kimesneye te'addî olunmakdan ve ahz ü celbden ziyâde hazer idüp câdde-i hakdan udûl itmeyesiz.

58

Daima ahaliye zulmettiğı ve evlerini yıkarak keresteleri ile kendisi için bir kule yaptığı bildirilen Ergirikasrı kazasının Goneş köyü abalisinden Hüseyin'in mahkemeye çıkarılıp teftiş olunması; iddiaların doğru olduğı ortaya çıkarsa şer'an gerekenin yapılması ve yaptığı kulenin yıkılması.

Buyurıldı.

Sâbıkâ ( ) Sancağıbeğı olan Memi dâme izzühûya ve Ergirikasrı kâdîsına hüküm ki:

Ergirikasrı kazâsına tâbî' Goneş nâm karye ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "karye-i mezbûrede sâkin Hüseyin nâm kimesne kendi hâlinde olmayup dâ'imâ bunlara cefâ vü te'addî üzre olduğundan gayri bunların nicesinün evlerin yıkup kerâstesiyle bir kulle ta'mîr ü binâ eylemekle ziyâde zulm ü te'addî eyledüğün" bildürüp şer'le görölüp binâ eyledüğü kulesi ref' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, bunların hânelerin hedmidüp ol kulleyi bunların olan eşyâ ile binâ eyledüğü şer'an zâhir olup sicill ü huccet olunduktan sonra hedmolunmak emrüm olmışdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp dahı husûs-ı mezbûra tamâm hakk u adl üzre mukayyed olup şer'le göresiz; fi'l-vâkı' mezbûr Hüseyin bunların hânelerin hedmidüp ol kulleyi bunların hakkı olan eşyâ ile binâ ve zarar u te'addî eyledüğü şer'le sâbit ü zâhir ve sicill ü huccet olunur ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle âmil olup dahı mezbûrun bunların evlerinin kerâstesiyle binâ eyledüğü kulleyi şer'le hedmitdürüp şer'-ı şerîfe ve emr-i hümâyûnum'a muhâlif kimesneye iş itdürmeyesiz.

59

Rusikasrı'nda Veziriazam Salih Paşa'nın basları içerisindeki Karaağaç köyünde bulunan ve sahibi Mehmed Big'in geride vâris bırakmadan ölmesi üzerine Beytûlmal'e intikal eden çiftlik üzerinde, Beşiktaş'tan Küçük Çavuşoğlu Hüseyin isimli kişinin, iki sene önce kendisine satılmış olduğu gerekçesiyle hak iddia etmesi üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın sicil, hüccet ve fetvaya göre çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Rûsîkasrı²⁰ kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı ekrem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem, nâzım-ı menâzımü'l-ümem Vezîr-i A'zamum Sâlih Paşa edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehûnun hâsları karyelerinden taht-ı kazânda vâkı' Karaağaç ve Tevâbî'ı Karyelerinün Voyvodası ve Beytûl-mâl-i Âmme ve Hâssa Emîni olan

20 Metinde "روسي كسري" şeklinde geçmektedir.

kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Yûsuf zîde kadruhû Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "zikrolunan hâs karyelerinde vâkı' beytü'l-mâl-i âmmе ve hâssa defter-i cedîd-i hâkânîde mûmâ-ileyhe hâsıl yazılmağla karye-i mezbûrede ma'lûmetü'l-hudûd çiftliğe mutasarrıf olan Mehmed Big dimekle ma'rûf kimesne bilâ-vâris fevtolup çiftlik-i mezbûr mûmâ-ileyhe âyid olmağın kânûn u defter mûcebince zabt ve tâlib olanlara fûrûht eylemek istedikde Beşiktaş'dan Küçük Çavuş-oğlı Hüseyin nâm kimesne; '*İki sene mukaddem bana bey' eylemiş idi.*' diyü nizâ' idüp murâfa'a-i şer' olunup görildükde mezbûr Hüseyin; '*Gerçi ol vechile da'vâ eylemiş idüm; ba'de'l-yevm da'vâ vü nizâ'um yokdur ve da'vâ-yı mezbûreden berî oldum.*' diyü ıkrâr u i'tirâf idüp sicill ü huccet ve fasl olunmışken hâliyâ girü bî-vech nizâ' itmek murâd eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhu'l-İslâmdan fetvâsı olduğın" bildürüp fetvâ vü huccet mûcebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın imdi; fetvâ vü huccet mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, hakk üzre tefahhus ve huccet-i şer'ıyye vü fetvâsına nazar idüp göresin; ...
 :: [diyü yazılmışdur.]

Fî 10 S., sene: [10]56

60

Kastamonu'nun Fatra köyündeki Enbiyâ Hoca Câmiî imamlarına şart kılınmış olan vakıf gallesine, vâkıfın şartına aykırı olarak başkaları tarafından müdahale olunmaması.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Kastamonı sancağına mutasarrıf olan Siyâvuş Paşa'ya ve Kastamonı müftîsine ve kâdîsına hüküm ki:

Kastamonı kazâsına tâbi' Fatra²¹ nâm karyede vâkı' Enbiyâ Hâce Câmi'-ı Şerîfi'nde berât-ı şerîfle İmâm olan Mevlânâ Hâcî Mahmûd gelüp; "imâma meşrûta olan yirlerden hâsıl olan gallesin imâm olanlara vakf u şart olup şart-ı vâkıf mûcebince amel olunup âharun alâkası yoğiken ba'zı kimesneler hılâf-ı şart-ı vâkıf; '*Biz mütevellî ve müezzin olduk; ol yirlerün öşrinden hissa aluruz.*' diyü rencîde itmeleriyle hılâf-ı şart-ı vâkıf dahlolunmamak üzre ... " :: emr-i şerîf yazılmışdur.

61

Üsküdar'daki mirî korularda ve o çevredeki kıyılarda bazı silahlı şakîlerin yolcuların yolunu kesip kötülük yaptıkları bildirildiğinden, mirî koruların Hassa Bostancılar tarafından ihtimamla muhafaza edilmesi, eşkıyanın ve korularda tüfenk ile gezenlerin yakalanması ve haramzadelerin zapturapt altına alınması.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Üsküdar kazâsına mutasarrıf olan Mehmed dâmet fazâyilühû, tevkî'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

İftihâru'l-ümerâ'i ve'l-ekâbir Hâssa Bostancılarumbaşı olan Hasan dâme ulüvvühû mektûb gönderüp; "Üsküdar kazâsında vâkı' olan mirî koruların görüp gözedilmesi bostancıbaşılarına

21 Metinde "فاطري" şeklinde geçmektedir.

mahsûs olup ve hâlâ zikrolunan koru ve ol semtlerde olan yalılarda ba‘zı eşkıyâ âlet-i harble ebnâ’-i sebîlün yolına inüp fesâd ü şenâ‘atden hâlî olmayup bu makûle eşkıyâ ve mîr[î] sayd-gâhın tüfenk ile gezenler elegetürilmek ve kazâ-i mezbûrede vâkı‘ har[â]m-zâdeler muhkem zabtolunmasıyçün emr-i şerîfüm virilmek" recâsına arzitmeğin, vech-i meşrûh üzre muhkem zabtolunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp kazâ-i mezbûrede vâkı‘ koruları müşârun-ileyh ma‘rifeti ile mîrî koruları tekayyüd ü ihtimâm üzre dikkat ü ihtimâm üzre zabteyleyesin. :: [diyü] şurûtiyla yazılmışdur. *Îlâ-âhîrihî.*

Fî-evâyili şehri Saferi'l-hayr, sene: 1056

62

Valide Sultan'ın paşmaklık hassı olan A'zâz hâslarına bağlı Mâre' köyünün cürm ü cinayet, bad-ı heva vs. gelirlerine, Haleb defterdarları tarafından, kendilerine ait olduğu gerekçesiyle yapılan müdahalenin önlenmesi.

Buyurıldı.

Haleb paşasına ve Haleb monlâsına ve A'zâz hâssı voyvodasına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât, tâcü'l-mestûrât Vâlidem Sultân dâmet ismetühânun Kethudâsı olup Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından olan iftîhârul-emâcid ve'l-ekârim Behrâm Kethudâ zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Vâlidem Sultân müşârun-ileyhânun paşmaklık hâslarından olan A'zâz hâsları tevâbi'ından Mâre' nâm karyenün öşr-i gallât ve bennâki Haleb defterdârlarına ve cürm [ü] cinâyet ve sâyir bâd-ı hevâsı hâss-ı mezbûra kaydolunup minvâl-i meşrûh üzre zabtolunagelmış iken hâliyâ Haleb defterdârı olanlar; 'Mücerred defterdârlık hâssıdur; cürm ü cinâyetin dahı biz aluruz.' diyü müdâhale vü mu'ârazadan hâlî olmaduğın" bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, men' u def' olması emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed ve sâdır olan emr-i celîlül-kadrüm üzre amel idüp dahı karye-i mezbûrun kadîmden zabtolunageldüğü üzre öşr-i gılâl ve bennâkin Haleb defterdârlarına ve cürm ü cinâyet ve sâyir bâd-ı hevâsın A'zâz zâbitlarına zabtitdüresin. :: diyü mü'ekked hüküm yazılmışdur.

Evâsıt-ı şehri Saferi'l-hayr, sene: [10]56

63

Eskişehir'in Çöp köyü abalisinden Oruç Gâzi isimli fesatçı tarafından katırı çalınan ve Kemal isimli şahsın yardımıyla katırını geri aldıktan sonra adı geçen Oruç Gâzi'nin düşmanlık hissiyle kendisini gammazlaması neticesinde bu defa da hem Anadolu paşası hem de Eskişehir sancakbeyi taraflarından baksız yere paraları alınarak mağdur edilen Mudurnulu Hacı Mustafa'nın paralarının iade edilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli pašasına ve Eskişehir kâdisına hüküm ki:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm Eskişehir Kâdisı olan Mevlânâ İbrâhîm Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' Çüb nâm karye sâkinlerinden Oruç Gâzî şakî vü ehl-i fesâd olup Muturnı kasabasından Mustafâ nâm kimesnenün bir re's katırın serika idüp Eysab(?) nâm karye kurbinde Kabca nâm harâbeye kondukda merkûm el-Hâcî Mustafâ şakî-ı mezbûrun akabinde varup irişüp lâkin üzerine varmağa havfitmekle Kemâl nâm kimesne[nün] karyesine varup mezbûrdan istimdâd eyledükde mezbûr Kemâl merkûmun katırın alivirüp mezbûr el-Hâcî Mustafâ'ya virmekle mezbûr Oruç Gâzî adâvet idüp sana varup gamzitmekle tarafundan Mehmed Ağa nâm âdemünü gönderüp bi-gayri vechin yetmiş esedî guruşın alup ve bundan gayri Eskişehir sancağbeği yigirmi beş guruşın alup mezbûra ziyâde gadrolduğun" arz u i'lâm itmeğin imdi; mezbûrun hılâf-ı şer'-ı şerîf alınan akçası girü redditdürilüp ve Eskişehir beği alduğı akça alivirilmesi emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda ... ïï mü'ekked hüküm yazılmışdur.

Fî-evâyili şehri Saferi'l-hayr, sene: [10]56

Kazâ-i Bozöyük, der-livâ-i Anatoli

64

Devir yasak olmasına rağmen köyleri gezip ahalinin karşılıksız olarak yiyeceklerini ve bî-namaz teftişi adı altında paralarını aldığı, kürekçi bedelinin toplanmasında ve kadılık işlemlerinde yolsuzluk yaptığı, rüşvet aldığı ve daha nice zulümler işlediği bildirilen Bozöyük Kadısı Ahmed'in davacıları ile bir araya getirilip mahkemede teftiş olunması ve üzerine sabit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli beğlerbeğisine ve ( ) kâdisına hüküm ki:

Bozöyük kazâsı ahâlisi arz-ı hâl idüp; "devr memnû' iken hâliyâ Bozöyük Kâdisı Ahmed nâm Kâdî devre çıkup karye be-karye gezüp fukarânun ehl ü ıyâlleriyle sâkin oldukları evlerine konup müft ü meccânen yim ü yimek ve sâyir zahîrelerin alup ve bî-namâz teftişi nâmına dahı küllî akçaların alup ve bedel-i kürekçi nefer başına yetmişer yedişer guruşların alup emrile ta'yîn ü fermân olunandan ziyâdesini kendüsi ekl ü bel' idüp ve bir da'vâyı görüp huccet virdükden sonra dinlemeyüp tekrâr görüp hasım tarafınun akçasın alup tama'-ı hâm u irtişâ ile hılâf-ı şer' nâ-hakk olan hasma hükmidüp bi-gayri hakkın akçaların alup ve bilâ-özri şer'î on yıl mürûr iden da'vânun istimâ'ı memnû' iken istimâ' ve müdde'î sicil taleb itmez iken nice mâddeleri sicill idüp ehl-i örfe virüp ve sicil ve huccet ve imzâ ve mürâsele ve resm-i akd-i nikâh ve resm-i kismetî kânûndan ziyâde alup bunun emsâli zulm ü te'addîsinün nihâyeti olmaduğun" bildürüp ashâb-ı hukûkun hakları alivirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden imdi; devr memnû'dur. Eger hılâf-ı şer'-ı şerîf nesnelerin almış ise girü ashâbına redd ü teslîm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr Ahmed Kâdî'yı meclis-i şer' a ihzâr ve da'vâ-yı hakk u ta'yîn-i mâdde iden husamâ ile berâber idüp hakk u adl üzre teftîş idüp göresin; arzolunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp ba'de's-sübût hılâf-ı şer' ol vechile alduğı ashâb-ı hukûkun hakların hükmidüp bî-kusûr ashâbına alıvirdükden sonra mezbûr Ahmed Kâdî'ya muhkem tenbîh eylesin ki, imzâ [ve] mürâsele ve huccet ve resm-i kismetî kânûn üzre alup ziyâde almaya. :: *diyü şurûtiyla hüküm virilmişdür.*

Fî-evâsıtı şehri Saferi'l-hayr, sene: 1056

65

Budun'da Çakvar köyü abalisinin Budun Divan çavuşlarından Halil'in timarı köylerinden Butlari(?) mezraasına yaptıkları müdahaleden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın, taraflar Budun Divanı'nda bir araya getirilerek berat ve defter kayıtlarına göre hakkaniyetle çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Budun vezîrine ve defterdârına ve kâdisına hüküm ki:

Dîvân-ı Budun çavuşlarından Celîl arz-ı hâl idüp; "Budun sancağında ve nâhiyesinde Eçe nâm karye ve gayriden berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğı tîmârı karyelerinden Butlari(?) nâm mezra'asının sınırı mahsûs olup âharun alâkası yoğiken Budun aklâmı havâs karyelerinden Çakvar nâm karye ahâlîsi mezra'a-i mezbûrenün toprakların fuzûlen zabt ve zirâ'at ü harâset itmeleriyle; 'Havâs re'âyâsı zabt ve zirâ'at ü harâset iderler.' diyü Budun defterdârı tarafından vâkı' olan a'sâr-ı şer'ıyye vü rûsûmın fuzûlen zûr-ı bâzû ile kabzitmeleriyle tîmârı mahsûline küllî gadrolunduğın" bildürüp elinde olan berât-ı şerîfüm ve defter-i cedîd-i hâkânî mücebince Budun Dîvânı'nda murâfa'a-i şer' olup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğîn, Dîvân-ı Budun'da murâfa'a olunmak [bâbında] fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Emrüm üzre amel idüp bunun berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğı Butlari(?) nâm mezra'asının sınırı dâhîlinde olan yirlerin zirâ'at iden re'âyâsın ve vâkı' olan öşrin ahzidenleri Dîvân-ı Budun'a ihzâr ve tamâm hakk üzre teftîş ve berât ve sûret-i defter-i hâkânîye nazar idüp hakk üzre göresiz; hak her ne tarafun ise berât ve sûret-i defter mücebince icrâ-yı hakk idüp murâfa'adan hükmeyleyesiz ki, bir dahı şikâyet olunmalu eylemeyesiz.

66

Bayramîç kazasında Halil isimli zaimin zeametîne dahil Aliderzi, Sûfîler ve Karabaşlı köyleri ile Gönük mezraasına Hasan isimli sipahi ve ortaklarının haksız yere yaptıkları müdahalenin engellenmesi.

Buyurıldı.

Bayramîç kâdisına hüküm ki:

Zü'amâdan Halîl gelüp; "berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğı ze'âmetî karyelerinden Aliderzi nâm karyesinün re'âyâsı üzerinde kaydolunan çiftliklerden mâ'adâ on iki çiftlik yiri dahı bozdan

kaydolunup ve Sûfiler nâm karyesinün re'âyâsı üzerinde kaydolunan çiftliklerden gayri Gönük nâm mezra'a dahı defterde kendüye hâsıl kaydolunup ve zikrolunan karyeler toprağıyla mahlût olan Karabaşlu nâm karyesinün sûret-i defterinde re'âyâsı üzerinde ancak bir çiftlik yir kaydolunmuşken Sipâhîsi Hasan ile müşterikleri, defter-i cedîd-i hâkânîde ta'yîn olunan yirlerine kanâ'at itmeyüp bunun berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu zikrolunan karyelerin toprağlarından; *'Ancak bir çiftlik yirün vardır; andan gayri yokdur.'* diyü zûr-ı bâzû ile bunun cümle yirlerinün öşr ü resmlerin fuzûlî ahz ü kabz idüp ze'âmeti mahsûline küllî gadrolunmağın Defter-hâne-i Âmirem'de mahfûz olan defterlere mürâca'at olundukda bunun berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu Alîderzî nâm karyesinün re'âyâsı üzerine kaydolan çiftliklerden mâ'adâ on iki çiftliklik yir dahı; *'Bozdur.'* diyü Sûfiler nâm karyesinün re'âyâsı üzerine kaydolunan çiftliklerden gayri Gönük nâm mezra'a dahı; *'Re'âyâsı zirâ'at ıder.'* diyü mahsûs kendüsine defter-i hâkânîde mastûr u mukayyed bulunmağın defter-i cedîd-i hâkânî mücebince karyelerinin mahsûs olan yirlerinde hâsıl olan öşr ü resmlerin kendüye ahz ü kabz itdürilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğın, kânûn u defter mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı ... :: *vech-i meşrûh üzre şurûtıyla yazılmışdur.*

67

Halil isimli zaimin zeametına dahil köylerden Gönen Kazası'na bağlı Koyunçalı Korusu'na, etrafında bulunan Alamadin, Köteyli, Munamak, Yortan ve Kavak köyleri abalisinin yaptıkları baksız müdahalenin engellenmesi.

Buyurıldı.

Hudâvendigâr sancağıbeğine ve Gönen ve Aydıncık kâdılarına hüküm ki:

Zü'amâdan Halîl gelüp; "berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Gönen kazâsına tâbî', berât ve defter-i icmâl ve mufasssalde; *'Kori-i Koyunçalı ki, Hudâvendigâr koyunu yörir imiş.'* diyü kendüye mahsûsan üç bin yedi yüz yetmiş bir akça korılık üzre hâsıl kaydolunup bu âna değin zikrolunan koriya mutasarrıf olan sipâhîler zikrolunan korıyı âhardan yörük tâyifesine kışlak için viregelmişler iken ve civârında vâkı' kurâ ahâlîsinün alâkaları yoğıkên hâlâ civârında vâkı' Alamadin ve Köteyli²² ve Munamak²³ ve Yortan²⁴ ve Kavak²⁵ nâm karyeler ahâlîsi fuzûlen bunun zikrolunan mahsûs u mu'ayyen korısına tavarların salıvirüp otın yidirüp ve odunun ve çalısin kat' idüp ze'âmeti mahsûline küllî gadrolunmağla Defter-hâne-i Âmirem'de mahfûz olan icmâl ve mufasssale mürâca'at olundukda; *'Zikrolunan Kori-i Koyunçalı ki, Hudâvendigâr koyunu yörir imiş.'* diyü koruluk üzre mahsûs u mu'ayyen üç bin yedi yüz yetmiş bir akça buna hâsıl kaydolunup zikrolunan kurâ ahâlîsinün bir vechile alâkası ve medhali olmaduğı mastûr u mukayyed bulunmağın men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğın, kânûn u defter mücebince amel olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm üzre amel idüp dahı ... :: *vech-i meşrûh üzre şurûtıyla yazılmışdur.*

22 Metinde "كوبين" şeklinde geçmektedir.

23 Metinde "صامق" şeklinde geçmektedir.

24 Metinde "يورتان" şeklinde geçmektedir.

25 Metinde "قوامق" şeklinde geçmektedir.

68

Ramazan oğlu Osman isimli kişiye tecavüz ederek öldüren ve hâlen firarda bulunan kişilerin yakalanmaları ve daha önce yakalanıp hapsedilmiş olan diğer suç ortaklarıyla birlikte Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.

Buyurıldı.

Edirne monlâsına ve bostâncıbaşıya hüküm ki:

Ramazân nâm kimesne gelüp; "oğlu Osmân nâm kimesneyi Ca'fer ve Mehmed nâm şakîlar ayardup fî'l-i şenî' kasdıyla evlerine götürüp birkaç eşkıyâ ile katlidüp cânib-i şer'den üzerine varılup mezbûr Osmân cerîhan evleri içinde maktûl bulunup eşkıyânun dördü meclis-i şer'de ıkrâr idüp ıkrârları sicil ve kendüleri habsolunup üçü firâr idüp ba'zı kimesneler kâtillerün mu'îni olmağla ihkâk-ı hakk olmaduğın" bildürüp firâr idenler elegetürilüp habsde olanlar ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylediği ecilden, bu fesâdı iden şakîlar hasımları ile Âsitâne'ye irsâl olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp dahı bu fesâdı [iden] şakîları [ha]sımları ile Âsitâne'ye irsâl olunup dahı umûm teftîşi olmamak üzre hasımları ile Âsitâne'ye gönderesiz.

Fî 22 S., sene: [10]56

69

Hüseyin isimli şahsın yeğenini, köledir diye alıp hizmetinde kullandığı bildirilen şahsın, davacısıyla birlikte Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Buyurıldı Re'îs Efendi'de.

Ber-vech-i arpalık Mihaliç kazâsına mutasarrıf olan ( ) hüküm ki:

Hüseyin nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "kız karındaşı oğlu ( ) nâm kimesneyi kazâ-i mezbûra tâbî' Ulubat²⁶ nâm karyede sâkin ( ) nâm [kimesne]; 'Abd-i memlûkdür.' diyü alup hâlâ hıdmetinde olup ve şâhidleri İstanbul'da olmağla" Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmağıçün emr-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vardukda, mezbûrları Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin ki, gelüp Dîvân-ı Hümayûnum'da vüzerâ-yı ızâm ve kâdî-askerlerüm huzûrlarında ahvâlleri şer'le görülüp ihkâk-ı hakk oluna. :: diyü hüküm yazılmışdur.

Fî-evâhri şehri Saferi'l-hayr, sene: [10]56

70

Nablus sancağı mahsulünden hâlen Nablus sancağına mutasarrıf olan Mustafa'nın dönemine ait olan mahsulün adı geçenin adamlarına zaptettirilmesi.

26 Metinde "الباط" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Nâblûs sancağında olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ livâ-i mezbûra mutasarrıf olan Mustafâ Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "livâ-i mezbûr bin [elli] beş Safer'inün on beşinci gününden kendüye tevcîh olunmağla bi-hasebi's-şer' ve'l-kânûn tahvîl ü târîhına düşen mahsûli alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, târîh-i mezbûrdan mîr-livâ-i merkûmun tahviline düşen mahsûlâtı şer'le teveccüh idenlerden alıvirilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp livâ-i mezbûrdan kânûn u defter mücebince mîr-livâyâ hâsıl kaydolunan mahsûlâtdan târîh-ı mezbûrdan müşârun-ileyhün tahvîl ü târîhına düşen mahsûli âdemlerine bî-kusûr alıvirüp bir ferde te'allül ü inâd ü muhâlefet itdürmeyesiz.

27 S., sene: [10]56

71

Mustafa ve Osman isimli şahısların babalarına zulmettiği ve hâlen firarda olduğu bildirilen Eşekçekmezoğlu Mehmed'in buldurulup Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Fat.

Karaman beğlerbeğisine ve Konya mollâsına hüküm ki:

Mustafâ ve Osmân nâm kimesneler Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Eşekçekmez-oğlu demekle ma'rûf Mehmed nâm kimesne bundan akdem mezbûr Mustafâ'nun babası olan Abdullâh nâm kimesnenün hılâf-ı şer'-ı şerîf yüz elli gurusın alduğundan gayri işkence idüp ve ol işkenceden fevtolup ve mezbûr Osmân'un babası olan Abdülmü'tî nâm kimesnenün hılâf-ı şer'-ı şerîf üç bin akçasın alup te'addî üzre olmağla bundan akdem üç def'a murâfa'a-i şer' olup ve ahvâlleri Dîvân-ı Hümâyûnum'da kâdî-askerlerüm huzûrlarında görildükde mübâşir eline virilmişken bir tarîkıla firâr idüp kendülere gadrolduğun" bildürdiler. İmdi; mezbûr firâr itmekle ol cânibde tefahhus ve şer'le buldurması lâzım olanlara buldurdup mahallinde ihkâk-ı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderilmek bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: diyü şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

Evâhır-i S., sene: [10]56

Kazâ-i [Âb]sâfi, der-livâ-i Hudâvendigâr

72

Absaî kazası abalisinin, kadıları Himmet'in kendilerinden baksız yere ve fazladan para aldığı yolundaki şikâyetlerinin yerinde mahkemece görülmesi.

Buyurıldı.

Hudâvendigâr sancağıbeğine ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Âbsâfî kazâsı ahâlîsi arz-ı hâl idüp; "Kâdîları olan Himmet nâm Kâdî huccet akçasın hılâf-ı kânûn ziyâde alduğundan gayri üzerlerine şer'an bir nesne sâbit ü zâhir olmadın *cerîme* nâmına ziyâde akçaların alup ve dâyimâ hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde eylemekden hâlî olmaduğın" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le görölmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Kâdî-ı mezbûrdan vech-i meşrûh üzre ashâb-ı hukûkun hakkı alıvirilmek bâbında ... :: şurûtiyla hüküm yazılmışdur.

Fi'l-yevmi'l-Cum'a, fi 27 şehri S., sene: [10]56

73

Rumeli eski Kazaskeri Abdülaziz'in damadı olup borçlu olarak ölen Râî-zade Mehmed'in, Güzelhisar, Köşk, Sultanhisar, Ezine ve Bozdoğan'da bulunan emlak, akar ve menkulleri ile çiftlik kethüdaları zimmetinde bulunan eşyalarının adı geçen kazaskerin adamına zaptettirilmesi.

Buyurıldı.

Güzelhisâr mollâsına ve Köşk ve Sultânhisârı ve Ezine ve Bozdoğan kâdîlarına hüküm ki:

A'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhırîn, efdalü'l-fudalâ'i'l-müteverri'in, yenbû'u'l-fazli ve'l-yakîn sâbıkâ Rûmili Kâdî-askeri olan Mevlânâ Abdülazîz *edâma'llâhü Te'âlâ fazâyilehü* Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl gönderüp; "Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhün dâmâdı olan Râ'î-zâde Mehmed, bin elli altı senesinde fevtolup müteveffâ-yı mezbûrun düyûn-ı kesîresi olup taksîm-i guremâya muhtâc olduğundan mâ'adâ zevce-i metrûkesi dahı hâmil[e] olup ve Hasan nâm bir sağır karındaşı olmağın taht-ı kazânuzda vâkı' emlak ü akârâtı ve Güzelhisâr'da olan menkûlâtı, perîşân olmamak için zabtolunup ve mahsûlâtıdan çiftlik kethudâları olan kimesnelerin zimmetlerinde olan eşyâsını şer'an kabz u zabt itmek için ( ) nâm kimesneyi ta'yîn idüp kimesne mâni' olmamak bâbında emr-i şerîfüm" virilmek recâsına arzitmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emr-i şerîfüm mücebince amel idüp dahı müteveffâ-yı mezbûrun taht-ı kazânuzda vâkı' olan emlak ü akârâtın ve Güzelhisâr'da olan menkûlâtı ve çiftlik kethudâlarının zimmetlerinde olan eşyâsı ba'de's-sübût mezbûr ( ) alıvirilüp zabttdürilmek bâbında ... :: şurûtiyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fi 27 S., sene: 1056

74

Siroz kazası sakinlerinden Ahmed isimli kişinin babası müteveffa Mehmed'in, hayattayken para vakfederek Karasu nehri üzerine yapılmasını vasiyet ettiği köprüünün inşası.

Buyurıldı.

Siroz kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' Karasu dimekle ma'rûf suynun üzerine babası Mehmed nâm kimesne hâl-i hayâtında kendü mâlıyla bir köpri binâ olunmasına vasiyyet idüp bir mikdâr akça vakfidüp hâlâ zikrolunan köpri binâsı için şart-ı vâkıf ve fetvâsı mücebince ... " :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâhırı S., sene: [10]56

75

Lubin kazasının Ubaguska köyü sakinlerinden iken vefat eden Mustafa adlı yeniçerinin kızlarının, kendileri küçükken babalarından miras kalan ve ihtiyaçları için vasileri tarafından satılan dükkânların, kendi rızaları dışında satıldığını iddia etmeleri üzerine, dükkânları elinde bulunduran Sipahi Mustafa ile aralarında ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Lubin kâdîsına hüküm ki:

Sipâhiyândan kıdvetü'l-emâsil ve'l akrân Mustafâ zîde kadruhû Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûra tâbi' Ubaguska nâm karye sâkinlerinden olup zümre-i yeniçeriyândan olan Mustafâ nâm Yeniçeri fevtolup cümle muhallefâtı bi-hasebi'-ş-şer' kızları Havvâ ve Sâkine ve Âyişe ve Hatice nâm sağîr[e]lere intikâl eyleyüp taraf-ı şer'-ı şerîfden vasiyyeleri olan vâlideleri Fâtıma nâm hâtûn tarafından İstanbul'da vâkı' bir bâb mülk ve bir bâb vakıf dükkânlarını eytâm-ı mezbûrenün zarûret-i deyn ü nafakaları için bey' itmeğe Gâzî nâm Sipâhî'yi vekîl idüp mezbûr dahı zikrolunan dükkânları seksen bin akçaya Velî nâm Yeniçeri'ye fûrûht ve meblağ-ı mezbûr vasiyyeleri olan merkûm[e] Fâtıma'ya teslim idüp ba'dehû mezbûr Velî dahı ol dükkânlardan vakıf olan dükkânı ifrâz idüp mülkini altmış bin akçaya bunun babası Mütferrika Kâtib Hüseyin'e satup yigirmi seneden mütecâviz tasarruf eyledükden sonra fevtolmağla bi-hasebi'l-irs kendüye intikâl idüp kimesnenün alâkası yoğiken hâliyâ müteveffâ-yı mezbûr Mustafâ Beşe'nün kızları mezbûreler tarafından Halîl nâm kimesne vekîl olup; '*Dükkân-ı mezbûrî biz satmaduk ve satmağa dahı rızâmuz ve zârûret-i deyn ü nafakamız yoğidi.*' diyü nizâ' idüp lâkin mezbûr[e]lerün zarûret-i deyn ü nafakaları için satılup akçası vasiyy[e]lerine teslim olunduğına mahallinde isbâta kâdir olduklarından gayri mezbûreler bâliğa olduklarında vasiyyenün bey'ını kabûl eyledüklerin ve akçayı bi't-tamâm aldıkların dahı isbâta kâdir olup ve elinde huccet-i şer'ıyyesi olduğın" bildürüp mücebince mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın ... :: *[diyü yazılmışdur.]*

Fî-evâhırı S., sene: [10]56

Hersek sancağına mutasarrıf olan İsmail'in, Başkapıcıbaşı iken Tırnovi ve Ruscuk kazalarındaki basları mahsulünü toplamakla görevlendirdiği adamının ölmesi üzerine anbarda kalan mahsulünün mahkemece, gönderdiği adamına alıverilmesi.

Buyurıldı.

Sâbıkâ ( ) Kâdî-askeri olup ber-vech-i arpalık Tırnovi kazâsına mutasarrıf olan Mevlânâ ( ) ve Ruscuk kâdîlarına hüküm ki:

Emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm sâbıkâ ber-vech-i arpalık Hersek sancağına mutasarrıf olan İsmâ'îl dâme ikbâlühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mûmâ-ileyh mukaddemâ Başkapıcıbaşı iken zikrolunan kazâlarda vâkı' hâslarının bin elli dört senesinde vâkı' olan mahsulünün ahz ü kabzın Mehmed nâm Sipâhî'ye sipâriş idüp mezbûr dahı varup sene-i mezbûre mahsulün ahz ü kabz u der-anbâr idüp getirüp mûmâ-ileyhe teslim itmedin fevtolup sene-i mezbûre mahsulü hâlâ der-anbâr olmağla tarafından ta'yîn eyledüğü âdemisine ahz ü kabz itdürilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, tahvîl ü târîhına düşen mahsulü ma'rifet-i şer'le alıvirilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı sene-i mezbûre mahsulü müşârun-ileyhün tahvîl ü târîhına düşüp der-anbâr olmuş ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîmle âmil olup dahı sene-i mezbûrede tahvîl ü târîhına düşüp der-anbâr olan mahsulü mûmâ-ileyhün âdemisine ahz ü kabz itdürüp ... :: diyü mü'ekked emr-i şerîf virilmiştir.

Fî-evâhîrî S., sene: [10]56

Konya kazasında sakin Murat adlı zimmîden, yapmış olduğu döğün tedavisinde hastasının ölmesi üzerine, Karaman eyaletine mutasarrıf olan Mustafa Paşa tarafından haksız yere alınan paranın iade edilmesi.

Buyurıldı.

Konya kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Murâd nâm zimmî Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Bundan akdem ( ) nâm kimesneye ılâc için mezbûr döğün yakup ba'dehû mezbûr iki aydan sonra bi-emri'llâhî Te'âlâ fevtolmağla hâlâ Karaman eyâletine mutasarrıf olan düstûr-ı mükerrem Mustafâ Paşa mezbûrun üzerine şer'an bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken hılâf-ı şer'-ı şerîf cebren üç yüz yigirmi beş guruşın alup ziyâde zulm ü te'addî eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğun" bildürüp fetvâ-yı şerîfe mûcebince amel olunup hılâf-ı şer'-ı şerîf aldığı akçası kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, hılâf-ı şer' alınan akçası girü reddolunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtıyla yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâhîrî şehri S., sene: [10]56

Kazâ-i Taşköpri, der-livâ-i Kastamonı

78

Taşköprü kadısının, Saray köyü abalisinin haksız yere paralarını alıp zulmettiği iddiasının mahkemece araştırılması; doğru olduğu ortaya çıkarsa paraların geri alınıp sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

An-yedi Hüseyin Efendi.

Fevrî.

Kastamonı sancağına mutasarrıf olan ( ) dâme ıkbâlühûya ve ( ) kâdısına hüküm ki:

Taşköpri kazâsına tâbi‘ Sarây nâm karye ahâlîsi Südde-i Sa‘âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezbûrlar emr-i şerîfümle vâkı‘ olan avâızların, cem‘ına me‘mûr olanlara virdüklerinden sonra hâlâ Taşköpri Kâdîsı olan ( ) nâm Kâdî hılâf-ı şer‘-ı şerîf hâne başına kendü için yüz ellîşer akçaların alduğından gayri devre çıkup müft ü meccânen yim ü yimek ve sâyir me‘kûlâtların alup *bî-namâz akçası* diyü bi-gayri hakkın²⁷ akçaların alup ziyâde zulm ü te‘addî eyledüğün" bildürüp şer‘le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer‘le görölüp icrâ-yı hakk olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Bir def‘a şer‘le görölüp faslolmuş değil ise tamâm hakk u adl üzere tefahhus idüp göresiz; arzulunduğı üzere ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer‘-ı kavîmle amel idüp dahı ba‘de's-sübût hılâf-ı şer‘ alduğı akçayı şer‘le hükmidüp alıvirüp min-ba‘d şer‘-ı şerîfe ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdurmeye[siz]. :: diyü yazılmışdur.

Fî-evâhırı S., sene: [10]56

Kazâ-i Bihlişte, be-nâm-ı İslâm

79

Prespe kazasının Nikoliçe köyü abalisinin kürekçi vermeye yanaşmadıkları bildirildiğinden durumun etraflıca teftiş olunması ve sonucun bildirilmesi.

Buyurıldı.

Görice²⁸ kâdısına ve Sol-kol alaybeğisine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sol-kol Alaybeğisi Hüseyin *zîde kadruhu* Südde-i Sa‘âdetüm'e mektûb gönderüp; "hâlâ Preşbe Kâdîsı olan kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm İslâm *zîde fazlühû* işbu sene-i mübârekeke fermân olunan kürekçi ihrâcî için kazâ-i mezbûrun avâız hânelerinin her bir hânesinden bir nefer kürekçi ihrâc idüp lâkin kazâ-i mezbûrun gürîhtesi olmağla a‘yân-ı vilâyet ve müsinn ü ihtiyârlar ma‘rifetiyle gürîhtesi hısâb olunup deftere noksân gelmemek üzere dört hânedan bir kürekçi tevzî‘ olunup cem‘ eyleyüp lâkin Nikoliçe nâm karye re‘âyâsı adem-i itâ‘atleri sebebi ile vermeyüp ve alınması dahı mümkün olmaduğın" arzeyledüğü ecilden sen ki kâdısın, Âsitâne-i

27 Metinde "بيغرض" şeklinde geçmektedir.

28 Metinde "كورلجه" şeklinde geçmektedir.

Sa'âdetüm'den varan çavuş ma'rifetiyle tefahhus u tecessüs olunup ziyâde aldığı var mıdır; vukû'ı üzre yazup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeylemen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emr-i celîlül-kadrüm üzre amel idüp dahı bu husûsa tamâm dikkat ü ihtimâm ve Âsitâne-i Sa'âdetüm'den varan çavuş ma'rifetiyle yirlü yirinden tefahhus u tecessüs idüp ziyâde aldığı var mıdır ve gürîhtesi var mıdır; vukû'ı üzre yazup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz u i'lâm eylesin ve bi'l-cümle Kâdî-ı mezbûr ve re'âyâ ve a'yân-ı vilâyet ile meclis-i şer'-ı şerîfde görüp ve gürîhtelerin hısâb idüp şer'le ahvâllerin tamâm mertebe hakk üzre ve sıhhat ve hakîkati üzre arzeylesin. Ammâ; hakk üzre olup ahz ü celb ve garaz u ta'assub sebebi ile ahad-i tarafeyni himâyetden ihtirâz eylesin.

Fî-evâ[hırı] S., sene: [10]56

80

Musa Paşa zamanında iltizamla Ahmed isimli zaim verilecek ancak daha sonra Faik Paşa zamanında Tırhalalı Ömer isimli şahıs tarafından haksız yere el konulan Rumeli eyaletinin Gerboy(?) hasları mahsulünün, Ahmed'in elindeki fetva gereğince geri alınması.

Buyurıldı.

Rûmili câniblerinden Girit cânibine asâkir-i nusret-me'âsirüm ihrâcına me'mûr olan Vezîr Ahmed Paşa ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Zü'amâdan Ahmed arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Mûsâ Paşa Rûmili eyâletine mutasarrıf iken eyâlet-i mezbûre hâsırlarından Gerboy(?) hâsırların buna seksen bin akçaya virüp ba'dehû Fâyık Paşa Rûmili Beğlerbeğisi olmağla Tırhalalı Ömer nâm kimesne fuzûlen hâss-ı mezbûr mahsûlünü ahz ü kabz idüp kendüye gadreylemekle" elinde olan huccet-i şer'ıyyesi mücebince tahsîli için ...
:: hüküm yazılmışdır.

Fî-evâ[hırı] S., sene: [10]56

81

İştib Kadısı Seyyid Hasan'ın, İştib abalisinin paralarını gasbettiği, abaliden bazılarını dövdürüp hapsettiği ve bir kişiyi de idam ettirdiği yolundaki iddiaların mahkemece teftiş edilmesi; şayet adı geçen Kadı'nın suçları sabit olursa, Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Sâbıkâ Vulçitrın Kâdîsı Hâcî Ömer'e ve Köprilü kâdîsına hüküm ki:

"İştib kâzâsında bi'l-fi'l Kâdî olan Seyyid Hasan sâbıkâ şikâyet ile ma'zûl olduğundan gayri hâlâ İştib kazâsı sâkinlerinden Pîr Ahmed nâm Dânişmend'ün yigirmi birer riyal gurusın alup ve darbidüp ve Müderris Mustafâ'nun bilâ-hakkın iki yüz elli gurusın alup ve habsidüp ve iki yüz elli

guruşın İmâm Mustafâ'nun alup ve habsidüp ve Abdullâh nâm Hatîb'ün evin basup iki bin beş yüz akçasın alup ve Abdullâh nâm kimesnenün babası Îsâ nâm kimesneyi salbitdürüp ve Yeniköy nâm karye ahâlîsinün hılâf-ı şer' yedi bin akçaların alup gadreyledüğün" i'lâm eyleyüp ihkâk-ı hakk olmağıçün Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında inâyet recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Kâdî-ı mezbûrî meclis-i şer'a ihzâr ve da'vâ-yı hakk u ta'yîn-i mevâdd iden mezbûrlar ile berâber idüp dahı tamâm hakk u adl üzre teftîş ü tefahhus idüp şer'le göresiz; arzulunduğı üzre Kâdî-ı mezbûrun zulm ü te'addîsi mukarrer ise üzerine şühûd-ı udûl ile sübût bulan mevâddı sicill ü huccet idüp huccetleri ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr [idesin ki] Dîvân-ı Hümâyûn'da murâfa'a olup ihkâk-ı hakk oluna.

Fî-evâhırî S., sene: [10]56

82

Şehit Vezirazam Ali Paşa'nın oğlu Mehmed'in Sakız ve İstanköy'deki emlâk ve akarlarını idare eden ancak muhasebelerinin görülmesine yanaşmayan çiftlik kethüdası vs. kimselerin teftiş olunması ve üzerlerine sabit olan bakların tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Sakız monlâsına ve İstanköy kâdîsına hüküm ki:

Mukaddemâ Vezîr-i a'zam iken şehîd olan Alî Paşa'nun oğlu Mehmed *zîde mecdühû* gelüp; "taht-ı kazânuzda vâkî' emlâk ü akârâtı zabteyleyen kimesneler gelüp muhâsebelerin vormeyüp kendüler ekl ü bel' idüp gadritmekle" çiftlik kethudâları ve sâyir hakkı olanları teftîş olup zimmetlerinde zuhûr eyleyen hakkı taleb ü tahsil olup muhâlefet idenler Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak emrüm olmuştur. :: *diyü emir virilmiştir.*

Evâhır-i S., sene: [10]56

83

Asker toplamakla görevli olan Sağkol Alaybeyi Yusuf'un Selanik'teki zahîresinin, mirî gemilere yüklenerek uygun bir yere yerleştirilmesi.

Buyurıldı.

Selanik kâdîsına ve Selanik emînine ve ol câniblerde gemiler üzerine ta'yîn olunan ( ) hüküm ki:

Sağ-kol Alaybeğisi Yûsuf arz-ı hâl idüp; "kendüsi asker ihrâcına gidüp Selanik'de bir mikdâr zahîresi olmağla anda olan gemilere tahmîl ve ma'kûl ü münâsib olduğı üzre yirleşdürilmesi" bâbında inâyet recâ itmeğün, Selanik'de olan zahîresin ol cânibde mirî için ta'yîn olunan gemilere tahmîl eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mûmâ-ileyh Alaybeği'nün Selanik'de olan zahîresin vech-i meşrûh üzre ol cânibde olan gemilere tahmîl idüp te'allül ü tereddüd eylemeyesiz ve bi'l-cümle zahîre-i mezbûreyi

münâsib olan mahalde yirleşdürüp ihmâl ü müsâhele sebebi ile mûmâ-ileyhün zahîresine zarar u noksân terettüb [itmeli] eylemeyesiz. :: diyü emr-i şerîf virilmişdir.

Fî-evâhîrî S., sene: [10]56

84

Eğribucak kazasının İslamlı köyü sakinlerinden Ahmed'in, baksız isnatlarda bulunarak Yusuf isimli kişinin evini, tarlasını ve bağını zaptedip 300 adet meyve ağacını kestirmesi üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Eğribucak kâdîsına hüküm ki:

Dârende Yûsuf gelüp; "kazâ-i mezbûra tâbî ' İslamlı nâm karye sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne şirrete sülûk idüp; 'Karındaşımı sen katleyledün.' diyü isnâd ü iftirâ itmeleriyle mezbûrun üzerine şer'an bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken mezbûrun tasarrufında olan mülk menzilin ve tarlaların ve bağın fuzûlen zabteyledüklerinden gayri üç yüz meyve ağacın kat' eyleyüp ziyâde gadr u hayf eyledüklerinde mezbûr dahî emr-i şerîfümle varup şer'le taleb eyledükde virmekde te'allül eyledüklerin" bildürüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olmaz ise mezkûrlar Asitâne-i Sa'âdetüm'e havâle vü ihzâr olunmak içün ... :: şurûtıyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâhîrî şehri S., sene: [10]56

85

Niğbolu'da alışverişlerde damgalı kile kullanılması.

Buyurıldı.

Niğbolu kâdîsına hüküm ki:

Dârendegân-ı fermân-ı hümayûn Niğbolu ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Niğbolu sancağının fermân-ı âlî üzre virilen tamgalı kile isti'mâl olunmayup ba'zı kimesneler hîle idüp âyende vü revendeye eksük kile ile virüp gadreyledüklerin" bildürüp hükmi hümayûnum recâ eyledükleri ecilden, kadîmden olıgeldüğü üzre tamgalı kile isti'mâl olup kat'â te'allül olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuşdur. :: diyü hüküm [yazılmışdur].

Fî-evâhîrî S., sene: [10]56

[Yev]mü'l-Erbi'â, gurre-i şehri-i Rebî'u'l-evvel, sene: sitte ve hamsîn ve elf

86

Bursa'da müteveffa İsmail isimli kişinin muhallelfatının, Anadolu Kazaskeri Mehmed tarafından tayin edilen kassama taksim ettirilmesi; başkasının karıştırılmaması.

Buyurıldı.

Burusa kâdîsına hüküm ki:

A'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhırîn bi'l-fi'l Anatoli Kâdî-askerüm olan Mevlânâ Mehmed edâma'llâhü Te'âlâ fazâyilehü Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Burusa'da sâkin İsmâ'îl nâm kimesne fevtolup muhallefâtı kısmet îcâb itmekle tarafından ta'yîn eyledüğü kassâma bi-hasebi's-şer'î's-şerîf kısmet itdürüp âhardan müdâhale itdürilmemek bâbında tarafından mühürlü mektûb virilmekle mücebince emr-i şerîf" recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre müşârun-ileyhün mektûbı mücebince kassâma kısmet itdürüp âharı dahil itdürilmemek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, vech-i meşrûh üzre müşârun-ileyhün mektûbı mücebince vech-i meşrûh üzre kassâm ta'yîn eyledüğü ahz ü kabz eyleye. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

87

Kaptan Paşa'nın Mora'daki Tavla haslarından elde edilen ve ambara konulan mahsulün, ahali tarafından yağmalanıp has voyvodasının adamlarının katledilmek istenmesi hadisesinin yerinde mahkemece teftiş olunması.

Buyurıldı.

Mora muhâfazasında olan Vezîr Yûsuf Paşa'ya ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem bin elli beş senesinde Kapudân Paşa hâslarından kazâ-i mezbûra tâbî' Tavla ve Tevâbî'ı Hâsları Voyvodası olan Mehmed gelüp; "sene-i mezbûrede hâsıl olan a'sâr fûrûht olunmak mümkün olmayup der-anbâr olmağla, cümle der-anbâr olan mahsûlâtı fûrûhta [ve] re'âyâ zimmetinde olan bakâyâ mahsûli cem' u tahsîle âdemlerin alıkoyup kendüsi Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelmişken yirlüden ve re'âyâdan nice kimesneler birbirleriyle yekdil olmağla der-anbâr olan cümle tarî vü buğday u penbe mahsûli yağmâ vü gâret eyledüklerinden mâ'adâ âdemlerinün ikisin bağlayup tağ başına götürüp katlitmek üzereler iken Müslimânlar yitişüp ellerinden gücle halâs eyleyüp fesâd ü te'addî eyledüklerin" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm taleb itmeğin, sen ki Vezîr-i müşârun-ileyhsin, mahallinde şer'le teftiş ü tefahhus eyleyüp ihkâk-ı hakk eylemen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre ihzârı lâzım olanları meclis-i şer'a ihzâr ve bunun âdemi ile berâber idüp gaybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olanlara buldurdup bir def'a şer'le faslolmayan husûsların hakk u adl üzre tefahhus idüp göresin; arzolunduğu üzre ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîmle âmil olup vech-i meşrûh üzre gâret olunan erzâkın şer'le teveccüh idenlerden alıvir[dü]kden sonra üzerine sübût bulan mevâddı arzeyeleyesin. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

88

Kuruçeşme Kalesi neferlerinin Silistre kazasında tasarruflarında bulunan Topcu, Sufiler ve Maksudlar köylerine dışarıdan gelerek yerleştikleri ve kendi ballerinde olmadıkları bildirilen çingenelerin üzerlerine bir suç sabit olduğu takdirde zabitleri marifetiyle yakalanmaları.

Buyurıldı.

Özi paşasına ve Silistre kâdisına hüküm ki:

Kurıçeşme Kal'ası neferâtı gelüp; "bunların mutasarrıf olduğu Topcı ve Sûfiler ve Maksûdlar nâm karyeleri toprağına hâricden ba'zı Çingâne tâyifesi gelüp sâkin olmalarıyla kendü hâllerinde olmayup ... " ü[zer]lerine bi-hasebi's-şer[ı]'ş-şerîf mevâd sâdır oldukda zâbıtları ma'rifetiyle ahzoluna. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

89

Mehmed isimli tacirin mallarının Gümülcine'ye bağlı Kalfa köyünde, isimleri defterde yazılı kişilerce yağmalanması hadisesinin yerinde mahkemece görülüp hakkın yerine getirilmesi.

Buyurıldı.

Gümülcine kâdisına hüküm ki:

Tüccâr tâyifesinden Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "mezbûr ticâretle gelürken kazâ-i mezbûra tâbi' Kalfa nâm karyede konup müsâfir oldukda gice ile Samed ve Hasan ve Çingâne Oruç ve Alî nâm kimesneler mezbûrı basup altı yüz zirâ' Drama bezi ve kırk beş top abâ ve on bin akçalık incü ve beş bin nakd akça ve sâyir emvâl ü erzâkın yağmâ vü gâret idüp ... " mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle oluna. :: *diyü şurûtiyla yazılmışdur.*

Tahrîran; fi-evâyili şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: 1056

90

Edremid kazasının bazı köyleri ahalisinin firarından dolayı, bunların gürihtesinin Maliye tarafından verilen emr-i şerife göre tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Karesi beğine ve Edremid nâ'ibine hüküm ki:

Edremid kazâsına tâbi' Biller ve Çoruk ve Temâşâlık nâm karyeler ahâlisi gelüp; "kazâ-i mezbûr, mevkûfât defterinde dört yüz tokuz hâne olup ba'zı karyeler ahâlisi firâr eylemekle ancak iki yüz yetmiş hâne üzre gürihteleri tahsil olunup her sene üzerlerine edâsı lâzım gelen gürihtelerin Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîf mücebince ... " :: *Dîvân-ı Hümayûn'dan mufasssal emr-i şerîf yazılmışdur.*

91

Dimyat sancağına mutasarrıf olan Ahmed'in, sancak mahsulünden eski vali zimmetinde hakkı kalmış ise tahsil edilip adı geçen vekiline verilmesi.

Buyurıldı.

Mısır beğlerbeğisine hüküm ki:

Ber-vech-i arpalık Dimyât sancağına mutasarrıf Ahmed *dâme ikbâlühû* Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "livâ-i mezbûr mahsûlinden vâlî-i sâbık zimmetinde sâlyâne ve masrafından küllî hakkı olmağla ol cânibe Kethudâsı olan Mehmed Kethudâ'ya alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, fi'l-hakîka kalmış ise şer'le alıvirilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, [emrümle] amel idüp husûs-ı mezbûra tekayyüd idüp hakk üzre göresin; fi'l-vâkı' müşârun-ileyhün sâlyâne ve masrafından vezîr-i müşârun-ileyh zimmetinde hakkı kalmış ise şer'le zuhûr iden hakkın hükmidüp vekîline alıviresin. Şer'-ı şerîfe ve emr-i münîfe muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin. :: *diyü yazılmışdur.*

Fî-evâyili Ra., sene: [10]56

92

Gelibolu'da Tanaş'ın karısı Vasilike'nin Yakomi isimli Yahudi tarafından haksız yere hapsedtirildiği iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması; mümkün olmadığı takdirde davanın Divan-ı Hümayun'a havale edilmesi.

Buyurıldı.

Gelibolu nâyibine ve voyvodasına hüküm ki:

Zevcesi Vasilike nâm zimmiyyenün tarafından vekîli olan Tanaş nâm zimmî Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "zevcesi mezbûrenün üzerine şer'an nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken yine kazâ-i mezbûrda sâkin Yakomi nâm Yehûdî mezbûre zimmiyyeyi dört aydur ki habsitdürüp gadritmekle ahvâlleri Âsitâne-i Sa'âdetüm'de Dîvân-ı Hümayûn'da görilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, mahallinde icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslolmuş değil ise husûs-ı mezbûra onat vechile mukayyed olup göresiz; arzulunduğı üzre mahallinde icrâ-yı hakk olmaz ise mezbûr Yehûdî ile mezbûre zimmiyyeyi Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eyleyesiz ki, ma'an gelüp ahvâlleri Dîvân-ı Hümayûnum'da şer'le görölüp ihkâk-ı hakk oluna. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

Tahrîran; fî-evâsıtı şehri Cumâde'l-âhire, sene: 1056

93

Tasnif sırasında bu numara sebven "92" numaralı hükmün devamına verildiği için Defter'de bu numaraya ait bir hüküm kaydı mevcut değildir.

94

Niğbolu sancağı yalılarında yol kesip adam öldüren eşkıyanın yakalanması ve şer'an haklarında lazım gelenin icra edilmesi.

Buyurıldı.

Niğbolu sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Niğbolu Sancağı Mütesellimi kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Ömer *zîde mecdühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "livâ-i mezbûrun yalılarında ba'zı eşkıyâ vü harâm-zâde zuhûr idüp âyende vü revendenün yollarına inüp katl-i nüfûs ü gâret-i emvâl idüp fesâd ü şakâvet itmeleriyle ol makûleler elegetürilüp şer'le haklarında lâzım gelen icrâ olunmak için emr-i şerîfüm virilmek" recâsına i'lâm eyledüğü ecilden, o makûle eşkıyâ elegetürilüp şer'le haklarında lâzım gelen icrâ olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı o makûle yola ve bile inüp katl-i nüfûs ü gâret-i emvâl iden eşkıyâyı bi-eyyi vechin kân elegetürüp şer'le haklarında lâzım geleni icrâ eyleyüp şer'-ı şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdürmeyesiz. Ammâ; hakk üzere [olup] garaz u ta'assub ile ehl-i fesâda hımâyet ve kendü hâlinde olanlara dahlolunmakdan ziyâde ihtirâz eyleyesiz.

Evâyil-i Rebî'u'l-evvel, sene: [10]56

95

Dergâh-ı Muallâ müteferrikalarından Yusuf'un, Eflak vilâyetine kaçan Kofi isimli şahıstaki alacağının tahsil edilmesi; mümkün olmadığı takdirde anlaşmazlığın mahkemece çözümlenmesi.

Buyurıldı.

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Yûsuf *zîde mecdühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Kofi nâm zimmîde beş yüz gurus hakkı olup taleb eyledükde, Eflak vilâyetine firâr itmekle hakkın edâ itmeyüp kendüye gadritmekle hakkı alıvirilmek" bâbında inâyet recâ itmeğin, temessüğü mücebince hakkı alıvirilüp te'allül ider ise şer'le görilmek için civârunda olan ( ) kâdîsının mahkemesine gönderilmek bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzere amel idüp dahı müşârun-ileyhün mezkûrun zimmetinde olan hakkın, temessüğü mücebince bi't-tamâm alıvirüp te'allül itdürmeyesin. Muhâlefet ider ise vech-i meşrûh üzere şer'le görilmek için civârunda olan ( ) kâdî[sını]n mahkeme[sine] gönderesin ki, şer'le görilüp icrâ-yı hakk oluna; şöyle bilesin.

Yako isimli Yabudi'nin Aksaray Sancakbeyi Musli ve oğlu Ahmed'de alacağı olduğu yolundaki iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Ankara paşasına ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Yako nâm Yehûdî Südde-i Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Aksarây Sancağıbeği olan Muslî ve oğlu Ahmed nâm kimesnelerin zimmetlerinde beş bin üç yüz altmış gurus hakkı olup taleb eylediğinde virmekde te'allül üzre oldukların" bildürüp imdi; mezbûrun elinde olan huccet-i şer'ıyye ve sâyir temessükâtı mücebince mahallinde şer'le görülüp hakkı bî-kusûr alıvirilüp bir vechile te'allül itdürmeyesiz. Şöyle ki; mahallinde icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylediği ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp ... :: ilâ-âhırîhî, vech-i meşrûh üzre şerh yazılmışdur.

Tahrîran; fi-evâyili şehri Rebî'î'l-evvel, sene: sitte ve hamsîn ve elf.

Arslan adlı kişinin kardeşi Ömer'in, Cumapazarı kazasının Karapınar köyünde Kara Bayram isimli kişinin evinde misafir iken, ev sahibi ile birlikte öldürülmesi hadisesinin yerinde mahkemece görülmesi; mümkün olmadığı takdirde davanın Asitane-i Saadet'e havale edilmesi.

Buyurıldı.

Cum'abâzârı kâdîsına hüküm ki:

Arslan nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem mezbûrun karındaşı Ömer nâm kimesne kazâ-i mezbûra tâbî' Karabınar nâm karyeden Kara Bayram nâm kimesnenün evinde müsâfir olup karye-i mezbûreden ( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler karındaşı mezbûrı ve mezkûr Kara Bayram'ı bi-gayri hakkın katleyleyüp ziyâde te'addî vü fesâd eyledüklerin" bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, şer'le mahallinde icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak içün ... :: şurûtiyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fi-evâyili Rebî'î'l-evvel, sene: 1056

Eğribucak'a bağlı Turhanlı köyü sakinlerinden maktul Halil'in vârislerinin, adı geçen ölümünü bahane edip Şaban isimli şahsın mallarına haksız yere el koyup zulmetmeleri hadisesinin yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması; halledilemezse davanın Asitane-i Saadet'e havale olunması.

Buyurıldı.

Eğribucak kâdîsına hüküm ki:

Şa'bân nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûra tâbî' Turhanlı nâm karyede sâkin Halîl nâm kimesne âhar kazâda maktûl bulunup kâtîli nâ-ma'lûm iken maktûl-i mezbûrun vârisleri Osmân ve Velî ve Mûsâ ve Hızır nâm kimesneler şirrete sülûk idüp mezbûrun üzerine şer'an bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken hılâf-ı şer'-ı şerîf mezbûrun emvâl ü erzâkın ve emlâk ü tarlaların fuzûlen alup gadr u hayf itmeleriyle bundan akdem emr-i şerîfümle varup şer'le hakkın taleb eyledükde virmekde te'allül ü inâd eyledüklerin" bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mahallinde şer'le icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak için ... :: şurûtiyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâ'ili şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: 1056

99

Ürgüb kazası sakinelerinden Ümmî isimli kadının, müteveffa oğlu Mehmed'de alacakları olduğu iddiasıyla isimleri yazılı kişiler tarafından malına ve parasına zorla el konulduğu yolundaki şikâyetinin, yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması; bu mümkün olmadığı takdirde davanın Asitane-i Saadet'e havale olunması.

Buyurıldı.

Ürgüb ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Ürgüb kazâsı sâkinelerinden Ümmî nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem mezbûrenün oğlu Mehmed nâm kimesne fevtoldukda muhallefât ıtlâk olunur emlâk ü erzâkın ahz ü kabz itmiş değil iken Ürgüb kazâsı sâkinlerinden Ahmed ve Mustafâ nâm kimesneler ile Latin Benarholo(?) ve Kût(?) Latin nâm zimmîler şirrete sülûk idüp; 'Senün oğlunda bizüm hakkımız vardır.' diyü hevâlarına tâbî' kimesnelere istinâd itmeleriyle hılâf-ı şer'-ı şerîf mezbûre hâtûnun mezkûr Ahmed on iki bin akçasın ve mezbûr Mustafâ dahı dört bin akçasın alup ve mezbûrân zimmîler dahı fuzûlen kırk bin akçalık emlâk ü erzâkın [alup] ziyâde zulm ü te'addî eyledüklerin ve fetvâ-yı şerîfesi olduğın" bildürüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak için ... :: şurûtiyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâ'ili şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: 1056

100

Karadağ kazasından İstanbul'a getirilirlerken kaçan bazı kürekçiler için, bu işle görevli Naib Hüseyin tarafından Tersane'ye ödenen paranın, kaçan kürekçilerin kefillerinden tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Selanik kâdîsına ve Selanik sancağbeğine hüküm ki:

Karatağ Kazâsının Nâyibi olan kıdvetü'n-nüvvâb ve'l-müşerri'in Mevlânâ Hüseyin zîde ilmühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "işbu sene-i mübârekede kazâ-i mezbûrdan fermânum

olan kürekçileri Âsitâne-i Sa'âdetüm'e götürürken Çıklova nâm karyeden Alî ve Alekson nâm karyeden Moreçi nâm kimesneler yolda firâr eyledüklerinden gayri Ömer Re'îs Kadırgası'na teslim eylediği kürekçilerden dahı Laniste nâm karyeden Hasan ve Korofca nâm karyeden Ahmed nâm kimesneler dahı mezbûr Ömer Re'îs'ün kadırgasından firâr eylemeleriyle bu, mezbûrların kürekçi akçaları Tersâne-i Âmirem'e bi't-tamâm teslim eyleyüp eline me[m]hûr temessük virildüğü" bildürüp vech-i meşrûh üzere virdüğü akçası temessüğü mücebince mezbûrlardan veyâhûd küfelâsından alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eylemeğin, küfelâsından tahsîl olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzere amel idüp dahı Mevlânâ-yı mezbûr zikrolunan kürekçilerin kürekçi akçaların Tersâne-i Âmirem'e teslim idüp eline memhûr temessük virilmekle vech-i meşrûh üzere virdüğü akçasın firâr iden mezbûrların küfelâsından şer'le bî-kusûr alıvirüp ... :: diyü mü'ekked emr-i şerîf virilmiştir.

101

Nasliç kazasının Samarina köyü abalisinin, yükümlü oldukları hâlde vermedikleri yedi nefer kürekçinin yerine, görevli kişi tarafından tedarik olunan kürekçiler için ödenen paranın köylülerden tahsil olunması.

Buyurıldı.

Kesriye kâdîsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Nasliç Kâdîsı olan kıdvetü'l-kuzât ve'l-hukkâm Mevlânâ Mustafâ zîde fazlühû Dergâh-ı Mu'allâm'a mektûb gönderüp; "Nasliç kazâsının ihrâcı fermân olunan yüz nefer kürekçilerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Samarine nâm karye ahâlîsi karyelerinde mevcûd bulunmayup Dömenik kazâsına tâbi' kurâda kışlakda olmağın üzerlerine lâzım gelen yedi nefer kürekçi için emr-i şerîf ile mübâşir kazâ-i mezbûra varup kâdîsı da mürâsele ile karye-i mezbûre ahâlîsinden taleb eyledükde itâ'at-i şer' itmeyüp bir nefer virmemekle, vakt ü zamânıyla yitişdürölüp karye-i mezbûre için yedi nefer kürekçiye kendü mâlından tutup Tersâne-i Âmire'ye iledüp teslim eylediğin ve mezbûr karye ahâlîsi itâ'at-i şer' eylemedüklerine yedlerinde huccet-i şer'ıyyesi olduğın" bildürüp sen ki Kesriye kâdîsının, tahsîl eylemen bâbında emr-i şerîfüm virilmek recâ eylediği ecilden imdi; bir def'a alınmadı ise kendülerden ve küfelâsından tahsîl olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: şurûtiyle emr-i şerîf yazılmıştır.

102

Celil adlı şahsa borcunu ödemeyen Rakka eski Beylerbeyi Dilâver Bey'in kethüdasının Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Yenişehir kâdîsına hüküm ki:

Celîl nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "sâbıkâ Rakka Beğlerbeğisi Dilâver dâme [ı]kbâlühûnun Kethudâsı ( ) nâm kimesne hılâf-ı şer'-ı şerîf mezbûrun yüz elli guruşın alup

taleb eyledükde virmekde te'allül itmekle mezbûr Âsitâne-i Sa'âdet'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Mezbûrî Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin. :: diyü şur[û]tıyla hüküm yazılmışdur.

103

Seyfi Ali Çavuş'un zeameti içerisindeki sazlığa müdahale edip yalancı şahitle on bin akçeden fazla parasını alan Kayali'nin, davacısı ile mahkeme olunmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

[( )] kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından kıdvetül-emâsil ve'l-akrân Seyfi Ali²⁹ Çavuş zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûr[a] tâbi' berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyeleri serbest olup âhardan müdâhale olunmak icâb eylemez iken erbâb-ı tîmârdan Kayali nâm kimesne mûmâ-ileyhe defterde ve berâtında hâsıl kaydolunan sazlık için; 'Benümdür.' diyü sübaşısın beglerbeğine ahzıtdürüp zûr şahid ile on bin akçadan ziyâde akçasın alup ba'dehû Âsitâne-i Sa'âdetüm'e geldükde buyurıldı ve mübâşir ile murâfa'aya da'vet olundukda firâr idüp şirret [ü] hileden hâlî olmaduğın [ve] hayf u gadr eyledüğün" bildürüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'de murâfa'a olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Mezbûr Kayali firâr itmiş ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin. :: diyü şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

104

Boyabad Yörükleri zabitanın, adamlarıyla yörüklerin evlerine konup haksız yere paralarını ve bedelini ödemediği yiyeceklerini ve koyunlarını almak gibi haksız uygulamalarının önlenmesi.

Buyurıldı.

Boyâbâd kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûr[a] tâbi' yörükân re'âyâsı meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'bunlar, üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk u rûsûmâtların kânûn u defter mücebince zâbıtlarına virüp edâ itmekle râzîlar iken zâbıtları olan kimesne kanâ'at itmeyüp ziyâde atlu ile bunların ehl ü iyâliyle sâkin oldukları evleri üzerine konup müft ü meccânen yim ü yimek ve koyun u kuzı ve sâyir bunun emsâli me'kûlâtların alup ve koyun başına beşer akça ve kahvecisine kırk ve resîdiye ve yazıcı akçası nâmına küllî akçaların alup ziyâde zulm ü te'addî eyledüklerin' bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm" [recâ] eyledüklerin ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp ... :: şurûtıyla yazılmışdur.

29 Metinde "صيف علي" şeklinde geçmektedir.

105

Plevne Kadısı Şeyhzâde Ahmed'in, Plevne kasabası sakinelerinden Şeyma Hatun'un haksız yere parasını aldığı iddiasının yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması; mümkün olmadığı takdirde davanın Asitane-i Saadet'e havale olunması.

Buyurıldı.

Plevne [ve] ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Kasaba-i Plevne sâkinelerinden Şeymâ nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem mezbûrenün, Plevne Kâdîsı olan Şeyh-zâde Ahmed nâm Kâdî hılâf-ı şer'-ı şerîf elli bin iki yüz akçasın alup ziyâde zulm ü te'addî eylediğin" bildürüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildürüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak; olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

106

Mahmud isimli şabsın, Sipahi İbrahim'in timarına dahil olan Sarıçayır kazasının Bedil köyüne müdahale etmesinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Sarıçayır kâdîsına hüküm ki:

Erbâb-ı tîmârdan dârende-i fermân-ı vâcibül-iz'ân İbrâhîm nâm Sipâhî Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûra tâbi' Bedil nâm karye kırk-elli seneden berü zabt u tasarrufında olup âhardan kimesnenün alâkası yoğiken Mahmûd nâm kimesne mukaddemâ dahlitmele Dîvân-ı Hümâyûnum'da murâfa'a olup kendüye hükmolunmuşiken yine kanâ'at itmeyüp dahl ü nizâ'dan hâlî olmaduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; ... :: şurûtiyla hüküm yazılmışdur.

107

Vâlîde Sultan'ın Kilis ve A'zaz'daki paşmaklık hasları reâyâsına Haleb beylerbeyinin ve defterdarının adamları tarafından yapılan haksız uygulama ve müdahalelerin önlenmesi.

Buyurıldı.

Haleb muhâfazasında olan Vezîr İbrâhîm Paşa'ya ve Haleb defterdârına hüküm ki:

"Seyyid[et]ül-muhadderât, iklîletül-muhsanât, tâcü'l-mestûrât, refî'atü'd-derecât Vâlidem Sultân dâmet ismetühâ ve zîdet iffetühânun³⁰ paşmaklık hâssı olan Kilis ve A'zâz hâslarına

³⁰ Metinde "عفوئها" şeklinde geçmektedir.

kadîmü'l-eyyâmdan bu âna değin mîr-i mîrân âdemler[i] ve defterdârlar tarafından mübâşir varup bir vechile zulm ü te'addî olunmaz iken hâlâ ba'zı vâkı' olan de'âvî ve mukaddemâ şer'le voyvodaları ma'rifeti ile görölüp faslolmuş husûslar için taraflarınızdan mübâşirler varup ve havâss-ı mezbûre re'âyâsın der-zencîr idüp Haleb'e götürüp hılâf-ı şer'-ı şerîf nice akçaların alup ve ba'zıların hâss içinde ahz ü habs [ve] ta'cîz ü zulm ü te'addî itmenüzile re'âyâsı firâr u terk-i diyâr ve mahsûline küllî noksân müterettib olduğu" i'lâm olunmağın imdi; müşârun-ileyhânun zikrolunan hâslarına tarafınızdan bir vechile müdâhale vü mu'âraza olunduğına rızâ-yı hümayûnum yokdur. O makûle vâkı' olan de'âvî-i şer'ıyyelerin voyvodası ma'rifeti ile mahallinde toprak kâdîları şer'le görüp icrâ-yı hakk idüp taraflarınızdan müdâhale olunmayup bir vechile te'addî olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı min-ba'd müşârun-ileyhâ Vâlidem Sultân dâmet ısmetühânun Haleb eyâletinde vâkı' Kilis ve A'zâz hâslarının re'âyâsının cüz'î vü küllî vâkı' olan de'âvî-i şer'ıyyeleri[n] voyvodaları ma'rifeti ile mahallinde toprak kâdîları şer'le görüp fasleyleyüp min-ba'd taraflarınızdan mübâşir nâmıyla ve âhar vechile bir ferd varmayup ve göndermeyüp ve re'âyâsından bir akça ve bir habbe almayup ve aldurmayup ve hılâf-ı şer'-ı şerîf re'âyâsı ahzolunmayup ve havâs toprağından götürilmeyüp rencîde vü remîde itdürmeyesiz. Şöyle ki; bundan sonra emr-i şerîfüme muhâlif te'addî üzre olduğunu[z] i'lâm olunur ise mes'ûl olmanu[zı] mukarrer bilesiz.

108

Maktul zorba Rum Mehmed'in Kethüdası Mehmed ve kardeşi Derviş'in Mihaliç'teki Hundi ve kızı Hadice Hatun Vakfı Mütevelliğini zaptetmelerinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece görülmesi ve kimin haklı olduğunun Asitane-i Saadet'e arzedilmesi.

Buyurıldı.

Mihaliç mollâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı' müteveffıye Hundî ve Kızı Hadîce nâm Hâtûn Vakfı'nun evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzre Mütevelli olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Seyyid Ömer zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "müteveffıyetân-ı mezbûre[t]ânun Evkâf Tevliyeti vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsında evlâdına meşrût olup ve bu, evlâd-ı vâkıfdan olup kimesnenün alâkası yoğiken bundan akdem katlolunan zorba Rûm Mehmed'ün Kethudâsı Mehmed ve karındaşı Dervîş nâm kimesneler hılâf-ı şart-ı vâkıf Tevliyet-i mezbûreyi zabtidüp küllî gadreyledüklerin" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğın, mahallinde şer'le görölüp hak kimün ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz olunmak için ... :: şurûtiyla mü'ekked hüküm yazılmışdur.

Fî 16 Ra., sene: 1056

109

Kastamonu kıyılarını korumakla görevlendirilen ancak henüz görev yerlerine varmadıkları bildirilen zeamet ve timar sahiplerinin bir an önce getirtilmesi ve memleket muhafazası için azami gayret gösterilmesi.

Buyurıldı.

Kastamonı sancağı mütesellimine ve ( ) alaybeğisine hüküm ki:

"Bolu sancağının, Kastamonı yalıları muhafazasına ta'yîn olunan dört yüz on dört nefer zü'amâ vü erbâb-ı tîmârî henüz varup mevcûd olmayup *ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ* Karadeniz'e şaykalar çıkar ise bir mahalle zarar irişdürmekden ziyâde ihtirâz lâzîmdür." [diyü] livâ-i mezbûra ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Siyâvuş *dâme ikbâlühû* i'lâm itmekle imdi; muhafazaya me'mûr olan ol mikdâr neferâtı bi't-tamâm mevcûd eyleyüp ve gereği gibi muhafazası lâzîm olan mahalleri muhafaza eyleyüp kemâl mertebe ihtiyât eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı Bolu sancağında livâ-i mezbûr muhafazasına ta'yîn olunan ol mikdâr zü'amâ vü erbâb-ı tîmârî bi-eyyî vechin kân yanuna getürdüp ve leyl ü nehâr muhafaza-i vilâyet bâbında ittifâk u ittihâd ile mücidd ü sâ'î olasin ve bir ferde izn ü ruhsat virilmeyüp ihtimâm eylesin. Ammâ; bu bahâne ile zü'amâ vü erbâb-ı tîmârdan bir akça ve bir habbe alınmakdan ziyâde ihtirâz eylesin.

Fî-evâsıtı [Ra.], sene: [10]56

110

Karaman'dan İstanbul'a getirilen barutun Yenişehir'den İznik'e nakli sırasında yapıldığı iddia olunan yolsuzluğun titizlikle teftiş olunması.

Buyurıldı.

Yenişehir kâdîsına hüküm ki:

Kasaba-i mezbûre ahâlîsi âdem ü arz-ı hâl gönderüp; "Karaman cânibinden Âsitâne-i Sa'âdetüm'e nakli lâzîm olan barut-ı siyâh Yenişehir kasabasına geldiğinde İznik kazâsına nakli içün otuz bin akça kirâ virilüp kurâ ahâlîsi çekmeyüp ahâlî-i kasabaya çekdürmek isterler." diyü emr-i şerîf recâ eyledükleri ecilden, hıdmet-i mezbûreye me'mûr olan kapucıbaşidan sü'âl olundukda; *'Üç bin yedi yüz yigirmi akça harcolmuştur; ziyâdesi yeniçeri serdârı ile kâdînin ahz ü celbidür.'* diyü arzitmeğin, mahallinde şer'le teftiş olunup ne mikdâr akça harcolmuş ise aslı ile sicill [ü] huccet olunup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Mübâşir-i mûmâ-ileyh vardukda, husûs-ı mezbûra mukayyed ve merkûm ma'rifetiyle kasaba-i mezbûre ahâlîsinden teftiş ü tefahhus idüp göresin; kaç kanlu tutulmuşdur ve kirâ ne mikdâr akça virilmişdür; aslı ve künhi ile Âsitâne'ye arz eylesin ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, başun sana gerek ise sıhhat üzre haber alup ve sıhhati üzre sicill itdüresin ve sen ki kâdîsın, mansıbun gitmek ile konılmayup eşedd-i hakâret ile hakkundan gelinür; ana göre hakikat-i hâl ne ise anı arz eylesin.

Fî 16 Ra., sene:[10]56

111

Abmed isimli şahsın, Ali isimli şahsın Ankara sancağının Ayaş nahiyesine bağlı Kemender ve diğer köylerdeki timarına yaptığı müdahalenin önlenmesi ve haksız yere aldığı bir yıllık mahsulün geri alınması.

Buyurıldı.

Buyurıldı ki kisedârda kalup tebdil olan emri hıfzolunmuşdur.

Anatoli eyâletine mutasarrıf olan Vezîr ( ) Paşa'ya ve Ayaş ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Dârende Alî Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Ankara sancağında Ayaş nâhiyesinde Kemender nâm karye ve gayriden bin sekiz yüz elli beş akça tîmâr bundan akdem babası tahvîlinden mîr-i mîrân tarafından kendüye tevcih olunup zabt u tasarrufunda iken Ahmed nâm kimesne dahlitmekle iki def'a emr-i şerîf ile mîr-i mîrân huzûrunda murâfa'a olduklarında murâfa'adan kendüye hükmolunup kat'-ı nizâ' u fasl-ı husûmet olmuşken mezbûr kanâ'at itmeyüp tekrâr; '*Mukarrer aldum.*' diyü on beş âdem ile evin basup katlitmek sadedinde iken bir tarîkla elinden halâs olup ve andan mâ'adâ bir sene mahsûlin fuzûlî ahz ü kabz idüp ziyâde gadr u te'addî eyledüğün" bildürüp elinde olan temessükâtı mücebince mezkûr Alî'ye zabt ve fuzûlî aldığı mahsûli ahz ü kabz itdürüp girü dahlider ise mübâşir-i mezbûr ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdet'e havâle eylesin ki, Dîvân-ı Hümâyûn'da da'vâları görülmesi için ... " :: şurûtıyla mü'ekked emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fi-evâsıtı şehri Rebî'î'l-evvel, sene:[10]56

112

Matbah-ı Âmire'ye her sene yüz bin akçe verme karşılığında sancakbeyi devrinden ve sekbân vermekten muaf olan Saravalos, Karaova ve Bodrum köylerine karşı sancakbeyinin adamları tarafından aynı uygulamaların sürdürülmesine izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Saravalos kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Saravalos ve Karaova ve Bodrum nâm karyeler üzerine mîr-livâ olanlar devre çıkmayup ve sekbân talebiyle rencide olunmamak şartıyla beher sene Matbah-ı Âmire'ye yüz bin akça virüp vech-i meşrûh üzre Mâliyye tarafından emr-i şerîf virilmişken hâlâ sancakbeğleri devre çıkup ve sekbân taleb idüp te'addî eyledüklerin" bildürüp hükm-i hümâyûnum recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; vech-i meşrûh üzre Matbah-ı Âmirem'e ol mikdâr akça virüp; '*Tekâlîf-i mezbûre ile rencide olunmaya.*' diyü Mâliyye tarafından emr-i şerîf virilmiş iken ol vechile dahliderler ise sancakbeğleri[ne] muhkem tenbîh ü te'kîd eylesin ki, min-ba'd devre çıkmayup ve sekbân taleb itdürmeyüp husûs ... :: [diyü yazılmışdur.]

113

Karadağ Kadısı Ahmed'in vekili sıfatıyla Karadağ kazası kürekçilerini Tersane'ye teslim etmekle görevlendirilen Naib Hüseyin'in, bu sırada kendi malından yaptığı harcamanın adı geçen Ahmed'den alınıp kendisine verilmesi talebinin mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Selanik kâdîsına ve Selanik sancağ[be]ğine hüküm ki:

Kıdvetü'n-nüvvâbi'l-müteşerri'in Karatağ Kazâsı Nâ'ibi Mevlânâ Hüseyin *zîde ılmühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "hâliyâ bin elli altı senesinde kazâ-i mezbûrun kürekçilerin Tersâne-i Âmirem'e getürüp teslîm eylemeğe bi'l-fi'l Kâdîsı olan Mevlânâ Ahmed *zîde fazlühû* mûmâ-ileyhi tarafından vekîl nasbitmekle zikrolunan kürekçileri Tersâne-i Âmirem'e getürüp teslîm eyledükde, kendü mâlından dört bin akça ziyâde sarfeyledüğün" bildürüp ziyâde harcolunan dört bin akçası Kâdî-ı mezbûrdan tahsîl olunup girü kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ihzâr-ı husamâ kılup şer'le hakkı alıvirilmesiyçün ... :: mü'ekked şurûtiyla emir virilmiştir.

114

Yenişehir ve Fener, Armiye, Tırhala ve İnebahtı kazalarında, Vâlide Sultan'ın haslarından olan İzdin Tuzlası'nda elde edilen tuzdan başka tuz getirilip satılmaması.

Buyurıldı.

Yenişehir ü Fenar kâdîsına, Armiye ve Tırhala ve İnebahtı kâdîlarına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât, iklîletü'l-muhsanât, tâcü'l-mestûrât, zâtü'l-ılliyyi ve's-sa'âdât Vâlidem Sultân *dâmet ismetühânun* Hâsları Voyvodası olan ( ) *dâme mecdühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "müşârun-ileyhânun hâslarından İzdin Memlehası'nun örisi olan Koloz ve Golemega(?) ve Armiye ve sâyir yirlerde âhardan tuz getirilmeyüp ve fûrûht olunmayup Memleha-i mezbûre tuzından gayri tuz fûrûht olunur ise girift olunmak bâbında bundan akdem emr-i şerîfüm virilmişken memnû' olmamalarıyla" mücebince inâyet recâ itmeğin, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfüm mücebince amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, siz ki kâdîlarsız, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı müşârun-ileyhânun hâslarından olan İzdin Memlehası'nun örisi olan Koloz ( ) ve Armiye ve sâyir tevâbi'ı olan yirlerde âhardan [tuz] getirilmemek bâbında ... :: şurûtiyla emr-i şerîf virilmiştir.

115

Bendereğli kazasından kürekçi yazılıp firar eden Receb Şaban ve Ali Abdülkerim'in kürekçi bedelini kendi malından karşılayan Kadı Mehmed'in parasının adı geçen şahıslardan veya kefillerinden tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Bendereğli kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra muvakkaten Kâdî olan Mehmed arz-ı hâl idüp; "işbu sene-i mübârekede fermân olunan kürekçilerden Halan(?) nâm karye sâkinlerinden Receb Şa'bân ve Alî Abdülkerim

nâm kürekciler firâr idüp Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh kendü mâlından bedellerin virüp kendüye gadrolduğun" bildürüp mezbûrlardan veyâhûd küfelâsından şer'le görilüp alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, firâr itmişler ise mukaddemâ Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîf ve defter mûcebince kendülerinden veyâhûd küfelâsından tahsîl olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: diyü şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

Fî-evâsıtı şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: [10]56

116

Tarhala kazasının Öveçli köyü sakinlerinden Abdullah'ın, Nasuh isimli şahsa ait olup aynı kazanın Çavdır köyü toprağında bulunan, zorla zaptettiği yerlerin geri Nasuh'a iade edilmesi.

Buyurıldı.

Tarhala ve Hudâvendigâr kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbî' ( ) nâm karyede sâkin Nasûh nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "yine kazâ-i mezbûra tâbî' Çavdır nâm karye toprağında otuz seneden berü, yirlere mutasarrıf olan Hüseyin nâm kimesne tasarrufında olan yirlerinün hakk-ı tasarrufın bundan akdem rızâsı ve sâhib-i arz ma'rifetiyle buna tefvîz u ferâgat itmekle bu dahı ol yirlerin izin temessüğü mûcebince alup ( ) seneden berü zabt [ve] zirâ'at ü harâset idüp öşr ü resmin dahı sâhib-i arza edâ idüp kusûrı ve dahlolunmak lâzım gelmez iken yine kazâ-i mezbûra tâbî' Öveçli nâm karyede sâkin mütegalibeden Abdullâh nâm kimesne ol yirlerin fuzûlen bunun elinden alup tokuz seneden berü zabtidüp kendüye ziyâde zulm ü hayf itmekle bundan akdem icrâ-yı hak ve ol yirleri alıvirilmek için iki def'a emr-i şerîf ihrâc idüp varup mezbûrdan ol yirleri taleb idüp almak istedikde mezkûr itâ'at-i emr-i şer' itmeyüp yirlerin dahı vormeyüp kendüye gadr u hayf eyledüğün" bildürüp mahallinde şer'le görilüp mukaddemâ ve hâliyâ virilen emr-i şerîf mûcebince amel idüp ol yirler girü kendüye alıvirilüp bundan sonra vormeyüp te'allül ü inâd ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: diyü şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

Fî-evâsıtı şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: [10]56

117

Kütabya'da, oğlu öldükten sonra gelini Güneş Hatun'u izni olmadan zorla hizmetkârına nikâhladığı ve babasından miras kalan evini ve eşyasını zorla zaptettiği bildirilen kayınpeder Yeğen Hasan Hüseyin isimli sipahinin Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Kütâhiyye monlâsına hüküm ki:

Güneş nâm hâtûn arz-ı hâl sunup; "zevci ( ) nâm kimesne fevtoldukda kazâ-i mezbûrede sâkin kayınatası Yeğen Hasan Hüseyin nâm Sipâhî nikâhın virmedüğünden mâ'adâ kendü babasından

intikâl eyleyen mülk evini ve sâyir nice esbâbını tegallüben zabt u kabz eyleyüp ve izni yoğiken bunı hıdmetkârına fuzûlen nikâh itdürüp zulm ü te‘addî eyledüğün" bildürüp ol cânibde icrâ-yı hak mümkün olmamağla mezbûr Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledüğü ecilden, ihzâr olunması emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Dergâh-ı Mu‘allâm çavuşlarından Mehmed Çavuş *zîde kadruhû* vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mezbûr Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e ihzâr eylesin ki, gelüp ahvâlleri Dîvân-ı Hümayûnum'da şer‘le görölüp icrâ-yı hakk oluna.

Fî-evâhırı Ra., sene: 1056

118 *Karasu Yenicesi'ne bağlı Yelkenci köyü sipahisi Siyavuş'un, Abi Çelebi Vakfı'na ait Ketenlik köyü abalisine yaptığı müdahale ve haksızlıkların önlenmesi.*

Buyurıldı.

[( )] kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa‘âdetüm'e mektûb gönderüp; "Ahî Çelebî Evkâfı'ndan Kettânlik nâm karye re‘âyâsı meclis-i şer‘a varup; 'karye-i mezbûre ahâlîsi Evkâf-ı mezbûre re‘âyâsından olup bu âna değin vâkı‘ olan a‘şâr-ı şer‘ıyye ve sâyir hukûk u rüsûmı Vakf'a virürler iken ve ellerinde hudûd-nâmeleri dahı var iken Karasu Yenicesi'ne tâbî‘ Yelkenci nâm karye Sipâhîsi olan Siyâvuş nâm kimesne Vakf-ı mezbûr re‘âyâsın ahz ve; '*Toprağımı zirâ‘at idersiz.*' diyü *bedel-i öşr* diyü sekiz bin akçaların alup ziyâde te‘addî vü tecâvüz eylemekle' men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfüm virilmek recâsına" i‘lâm eyledüğün ecilden, Defter-hâne-i Âmirem'e mürâca‘at olundukda karye-i Kettânlik³¹ Vakf-ı mezbûre karyelerinden olup karye ve re‘âyâsında âharun alâkası olmayup ... :: *vech-i meşrûh* üzre şurûtuyla hüküm virilmişdür.

Fî-evâhırı Rebî‘ı'l-evvel, sene: [10]56

119 *Küre-i Nühâs eski Emîni Mustafa'nın, Küre Kadısı Mehmed zimmetinde külçe bakır ve kuruş cinsinden alacağı olduğu yolundaki iddiasının Kastamonu müftüsü tarafından görülüp adaletle çözüme kavuşturulması.*

Buyurıldı.

Kastamonı müftîsine hüküm ki:

Dergâh-ı Mu‘allâm kapucubaşlarından iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ *dâme mecdühû* Südde-i Sa‘âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mûmâ-ileyh sâbıkâ Küre-i Nühâs Emîni iken Küre Kâdîsı olan Mehmed nâm Kâdî alt furundan mûmâ-ileyhün altmış külçe bakırın alup zimmetinde dahı ba‘zı eşyâ bahâsından dört yüz guruş dahı olup bundan akdem Kâdî-ı mezbûrdan hakkın taleb idüp

31 Metinde "دست‌انك" şeklinde geçmektedir.

emr-i şerîfümle vardukda virmekde te'allül ü inâd eyledüğün" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, şer'le görölmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslölmiş değil ise hakk u adl üzre tefahhus idüp göresin; arzulunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp dahı şer'le müteveccih olan hakkı her ne ise ba'de's-sübût hükmidüp Kâdî-ı mezbûrdan bî-kusûr alıvirüp te'allül ü inâd itdürmeyesin.

Tahrîran; fi-evâhırı şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: 1056

120

Bazı barutçuların Tersane-i Âmire'deki sefer ehli askerlere ucuz barut satmasına diğer bazı barutçular tarafından yapılan engellemenin önlenmesi.

Buyurıldı.

Galata kâdîsına hüküm ki:

Barutçı tâyifesinden Olenus ve Gor ve sâyirleri Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezbûrlar Tersâne-i Âmirem'de vâkı' olan ehl-i sefere barut fûrûht idüp ve narh-ı cârîden ucuz fûrûht iderler iken şerîklerinden Nikoroz ve Margos ve Evnos ve sâyirleri mâni' olup hılâf-ı şer'-ı şerîf [te'addî] eylemeleriyle men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden; 'Ucuz satarsız.' diyü min-ba'd hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesne mâni' olmamak emrüm olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üzre şurûtıyla yazılmışdır.*

Tahrîran; fi-evâhırı şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: 1056

121

Efendisinin karısı ve cariyeleriyle işbirliği yaparak efendisini öldürmeye yeltenen ve Kocaili sancağında mahpus bulunan Talaklı Mehmed isimli hizmetkârın Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Kocaili sancağbeğine ve İznikmid kâdîsına hüküm ki:

( ) nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem bunun hıdmetkârı Talaklı Mehmed nâm kimesne bunun zevcesi ( ) nâm hâtûn ile iki câriyesi yek-dil olmağla gice ile bunı katlitmek kasdıyla âlet-i harbile üzerine hücûm idüp urup mecrûh eyledüklerinden gayri hıdmetkârı mezbûr bir re's atın ve iki câriyesin alup taht-ı kazâna firâr idüp ve hâlâ senün yanunda³² mahbûs olmağla buna ziyâde zulm ü te'addî eyledüğün" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin, Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan ... :: *şurûtıyla hüküm yazılmışdır.*

Evâsıt-ı Ra., sene: [10]56

32 Metinde "پاننده" şeklinde geçmektedir.

*Buyurıldı.
Kırımî.*

İştib kâdisına ve mütesellime hüküm ki:

Mahmûd nâm Yeniçeri arz-ı hâl idüp; "bundan akdem ber-vech-i arpalık Köstendil sancağına mutasarrıf olan ( ) *dâme ikbâlühû* livâ-i mezbûrdan mîr-livâya hâsıl kaydolunan İştib hâsılarınun zabtın Âsitâne-i Sa'âdetüm'de iken kendüye tefvîz idüp eline ma'mûlün-bih temessük virüp mezbûr dahı vekîli olan Alî nâm kimesneyi zabta gönderdükde sen ki mütesellimsin, zabtitdürmedüğün" i'lâm itmekle, elinde olan ma'mûlün-bih temessüğü mücebince zabtitdürilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı zikrolunan İştib hâsıların mezbûr Mahmûd'un vekîli olan merkûm Alî'nün elinde olan mühürlü temessüğü mücebince zabt u tasarruf ve mahsûlin ahz ü kabz itdüresin.

Fî 22 Ra., sene: [10]56

Buyurıldı.

Eflak voyvodasına hüküm ki:

"Bundan akdem Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerilerinün Ocağı'nda Yayabaşılığı'ndan mütekâ'ıd olan Yûsuf Subaşı ol tarafda fevtolup metrûkâtından cüz'î nesne defter idüp i'lâm itmenle lâkin müteveffâ-yı merkûmun ba'zı yirlerde selem eylediği akçasın i'lâm itmemenle selem eylediği meblağı ve ba'zı kimesnelerde olan bin sekiz yüz gurusı nukûd cem' u tahsîl etmek için Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Ocağı'nun gedüklülerinden kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Sâlih *zîde kadruhû* ta'yîn olunmağla merkûm ma'rifetiyle müteveffâ-yı merkûmun mevcûd olan muhallelâtın ve kendü hıdmetkârlarından ve ba'zı yirde emânet vaz' eylediği eşyâsı yirlü yirinden teftîş ve zuhûra geldükden sonra zikrolunan bin sekiz yüz gurusı ve selem virdüğü meblağı her kimde ise buldurup tahsîl ve mübâşir-i merkûm Sâlih ile ale't-ta'cîl Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl eylemen" için bi'l-fi'l Yeniçerilerüm Ağası olan iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim, câmi'u'l-mahâmid ve'l-mekârim Mehmed Ağa *dâme ulüvvühû*, tarafından mühürlü mektûb virildüğün bildürüp mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm mücebince amel idüp min-ba'd hılâfına rızâ vü cevâz göstermeyesin.

Tahrîran; fî-evâhiri şehri Rebî'î'l-evvel, sene: [10]56

Buyurıldı.

Haleb beğlerbeğisine ve Haleb kâdîsına hüküm ki:

Ayntâb Kazâsı Nâ'ibi Receb *zîde fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup Dergâh-ı [Mu'allâ] yeniçerilerinden Koca nâm Yeniçeri meclis-i şer'a varup; 'hâlâ Rakka Beğlerbeğisi olan Dilâver *dâme ikbâlühû* mezbûrî hılâf-ı şer'-ı şerîf habsidüp iki re's atın ve bir mikdâr akçasın cebren alup müşârun-ileyh kazâ-i mezbûra nüzûl idüp mezbûr Yeniçeri dahı şer'le taleb eyledükde virmeyüp ziyâde zulmitmekle' şer'le görilüp hılâf-ı şer' alduğı hakkı alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâsına arzyledüğü ecilden, hılâf-ı şer' alduğı hakkı girü reddolunmak içün ... :: *emr-i şerîf tahrîr olunmuşdur.*

Fî-evâhîrî şehri Rebî'î'l-evvel, sene: [10]56

Buyurıldı.

Kırımî.

Ber-vech-i arpalık Kangırı paşasına hüküm ki:

Livâ-i mezbûrun zü'amâ vü erbâb-ı tîmârî arz-ı hâl idüp; "bu sene-i mübârekede birkaç def'a asker sürücüleri her birinden; '*Sefere çıkun.*' diyü dörder ve beşer gurusların [alup] te'addî üzre olmağla ve hâlâ muhâfaza hıdmetinde mücidd [ü] sâ'î olmalarıyla *yoklama akçası* ve *sürücü akçası* nâmıyla akça taleb olunmamak içün emr-i şerîfüm" recâ itmeleriyle imdi; min-ba'd mezbûrlar edâ-i hıdmet itdükce *yoklama akçası* nâmıyla senün tarafundan ve alaybeği tarafından bir akça alınmamak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp dahı livâ-i mezbûr askeri me'mûr oldukları üzre [ol] cânibün muhâfazasına varup edâ-i hıdmet idüp *yoklama akçası* nâmıyla senün tarafundan ve alaybeği tarafından ve âhardan bir ferdi aslâ vü kat'â müdâhale vü mu'âraza itdürmeyesin.

Fî 23 Ra., sene: [10]56

Buyurıldı.

Burusa kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden İsak nâm Yehûdî gelüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Arslan nâm Yehûdî'de tokuz yüz gurusluk cendereli ve dört yüz gurusluk yağmurluk yavrusı ve iki yüz gurusluk cenderesüz sofî zimmetinde bâkî kalup virmedin firâr idüp hâliyâ varup taleb eyledükde virmekde te'allül eylediğin" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Şer'le teveccüh iden hakkın müteveccih olan mezbûrdan hükmidüp bî-kusûr alıvirüp tereddüd ü te'allül idürmeyesin. Şöyle ki; ol cânibde icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eyleyesin ki ... :: *diyü yazılmışdur.*

Fî-evâhîri şehri Rebî'î'l-evvel, sene: [10]56

127

Yenişehir ve Fener kazasına bağlı Karacafer köyünden Çavuşzade Sinan'ın küffara yüksek fiyatla üç gemi buğday sattığı yolundaki iddianın araştırılıp sonucun Asitane-i Saadet'e arz edilmesi.

Buyurıldı.

Mora muhâfazasında Vezîr Yûsuf Paşa'ya, Yenişehir [ü] Fenar kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbî' Karaca'fer nâm karye ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezbûrlarun karyelerinde sâkin Çavuş-zâde dimekle ma'rûf Sinân nâm kimesne kazâ-i mezbûra tâbî' Beşlik(?) nâm çiftliğinden hâsıl olan terekesin[den] harbî küffâra ziyâde bahâ ile üç gemi buğday virüp ziyâde gadr u te'addî eylediğin" bildürüp mahallinde şer'le görölüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mahallinde tefahhus olunup ihkâk-ı hakk olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresiz; arzolunduğı üzre ise ol bâbda şer'-ı kavîmle amel idüp dahî vech-i meşrûh üzre mezkûrun küffâr askerine tereke virdüğü şer'an sâbit olursa ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp sıhhat ve vukû'ı üzre sicill ü huccet idüp huccetiyle Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz u i'lâm eyleyesiz. Ammâ; hakk üzre olup tezvîr ü telbîsden ziyâde ihtiyât eyleyesiz. :: *diyü emr-i şerîf virilmişdür.*

Fî-evâhîri şehri Rebî'î'l-evvel, sene: [10]56

128

Bayram Çavuş'un Sakızlı Papas Sart, Pandili ve diğer Pandili'de alacağı olduğu yolundaki iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Sakız kâdisına hüküm ki:

Bayram Çavuş arz-ı hâl idüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûra tâbî' ( ) nâm karye sâkinlerinden Papas Sart ve Pandili ve diğer Pandili nâm zimmîlere dört bin riyal gurus karz virüp ba'dehû varup

şer'le taleb eyledükde, edâsında te'allül ü inâd ü muhâlefet üzre oldukların ve yedinde huccet-i şer'ıyyesi olduğın" bildürüp mücebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın, mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı [hakk] olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ihzâr-ı husamâ kılup bir def'a şer'le görölüp faslolunmayup on beş sene mürûr itmiş değil ise tamâm hakk u adl üzre mukayyed olup göresin; ... :: *diyü şurûtıyla hüküm yazılmışdur.*

Fî-evâhîri şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: [10]56

129

Hüdâvendigâr Sancakbeyi Ahmed Bey'in, Müteferrika Dilâver'in Kepsud kazasındaki zeameti köylerinden haksız yere topladığı paranın sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Bursa kâdîsına ve Kepsud kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Kepsud kâdîsısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Dilâver *zide mecdühûn*ün âdemisi Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'a varup; 'Hâlâ Hudâvendigâr Sancağbeği olan Ahmed Beğ Kepsud kazâsının devrin âdemlerinden Osmân nâmına bir âdeme virüp mektûbı ile Kepsud kazâsında vâkı' kurâ ahâlîsin³³ *na'l-bahâ*³⁴ nâmıyla akçaya kesüp ve mûmâ-ileyh Müteferrika Dilâver'ün dahı kar[ye]lerin akçaya kesmek murâd eyledükde³⁵, kadîmü'l-eyyâmdan³⁶ mûmâ-ileyhün ze'âmeti karyeleri min-küllü'l-vücûh serbest olduğına emr-i şerîf ibrâz eyledükde mezbûr Osmân, Mîr-i mûmâ-ileyhe mektûb gönderüp Mîr-i mûmâ-ileyh dahı iki yüzden mütecâviz atlu ile ze'âmet-i mezbûre karyelerinin üzerlerine konup sâyir harclarından mâ'adâ Kepsud nâm karyeden on bin yedi yüz akça ve Big nâm karyeden sekiz bin yüz akça ve Karagöz nâm karyeden üç bin sekiz yüz akça ve Akça nâm karyeden dör[t] bin yüz akça ve Alabarda nâm karyeden üç bin altı yüz akça, Polad(?) nâm karyeden altı bin akça ve Göbel nâm karyeden iki bin akça ve Işıklar nâm karyeden dör[t] bin üç yüz akça ve Bend-i Kebîr(?) nâm karyeden üç bin dört yüz akça, cem'an, serbest olan karyelerden kırk altı bin altı yüz altmış akça alup zulm ü te'addî itmekle vâkı'-ı hâli Âsitâne'ye i'lâm idivi[r].' diyü arzyledüğü[n] arzyledüğün] ecilden, hılâf-ı şer' alınan akça girü ashâbına reddolunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre yazılmışdur.*

Fî-evâhîri şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: [10]56

130

Silistre sancağı mahsulatından Vezir Siyavuş Paşa'ya ait olan kısmın kendisine verilmesi.

33 Metinde "قره حالیه سن" şeklinde geçmektedir.

34 Metinde "بهانه" şeklinde geçmektedir.

35 Metinde "kesüp murâd eyledüğün" şeklinde geçmektedir.

36 Metinde "kadîmden eyyâmdan" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Silistre sancağında olan kâdîlara hüküm ki:

Hâlâ eyâlet-i mezbûreye mutasarrıf olan düstûr-ı mükerrem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezîrüm Siyâvuş Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü*; "livâ-i mezbûrdan şer' u kânûn u defter mücebince kendüye âyid olan ebvâb-ı mahsûlâtın bu âna değin olıgeldüğü üzre taleb eyledükde virmekde te'allül eyledüklerin" i'lâm ve bundan akdem mutasarrıf olan vüzerâyâ virilegeldüğü [üzre] alıvirilmek için emr-i şerîfüm recâ itmekle mukaddemâ livâ-i mezbûrun ... :: *[diyü yazılmışdur.]*³⁷

131

Müslüman hacıları korumak üzere Şam yeniçerilerinden her sene ne kadar yeniçeri veriliyorsa bu sene de o kadar yeniçeri verilmesi.

Buyurıldı.

Şâm muhâfazasında olan Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bi'l-fi'l Şâm Emîr-i Haccı olan Mustafâ *dâme ıkbâlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "huccâc-ı zevi'l-ibtihâcı menâzil ü merâhilde hıfz u hırâset itmek için Şâm yeniçerilerinden bir mikdâr yeniçeri ta'yîn olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağla" mâ-tekaddemden ne mikdâr nefer ta'yîn olunugelmiş ise işbu sene-i mübâreke de girü mu'tâd-ı kadîm üzre ta'yîn olunmak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, dahı mâ-tekaddemden huccâc-ı Müslimîn ile Şâm yeniçerilerinden ne mikdâr âdem gidegelmiş ise bu sene dahı ol mikdâr³⁸ üzre ta'yîn idüp, vârid olan emr-i şerîfüm ve kadîme muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin. :: *diyü yazılmışdur.*

Kazâ-i Mesevli, be-nâm-ı Mustafâ Kâdî

132

Mesevli Kadısı Mustafa'nın abaliden kürekçi bedeli olarak fermanında yazılı olan miktardan fazla aldığı paralar ile mürâsele akçesi ve sicil akçesi adı altında haksız yere topladığı paraların iade ettirilmesi.

Buyurıldı.

Güzelhısâr ve Menteşe beğine ve kâdisına hüküm ki:

Mesevli kazâsı ahâlisi tarafından Yûsuf ve Mahmûd ve Mehmed nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "hâliyâ Kâdîları olan Mustafâ nâm Kâdî işbu sene-i mübâreke de fermânım olan kürekciyi Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîfüm mücebince almayup beher

³⁷ Hüküm kaydı, üzerine çizgiler çekilmek suretiyle iptal edilmiştir.

³⁸ Metinde "اولمقول" şeklinde geçmektedir.

hânedan on ikişer gurusların alup ve sene-i sâbıkda on birer gurusların alup ve beğ devrinden *mürâsele akçası* diyü yüz elli gurusların alup ve müsellim devrinden tekrâr *mürâsele akçası* diyü otuz gurusların ve bu senenün devrinden elli gurusların alup ( ) *hâs* diyü, seneden *mürâsele akçası* diyü kırk gurusların alup ve beher ay subaşidan birkaç gurus alup ve bî-günâh Müslimânları gamzidüp ahz ve tomruğa urdurup ve *sicill akçası* diyü beş gurusların alup ve ziyâde zulm ü te‘addî eyledüğün" i‘lâm eylediler. İmdi; hılâf-ı şer‘ u kânûn alınan akçaları redditdürilmek bâbında emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.*

Fî-evâhiri R[a]., sene: 1056

133

( ) *Mukataaları Emini Tûrabî-oğlu'nun yanında bulunan Safed Mukataası reâyâsının vergilerinin, Safed Mukataası gelirlerinin düşmemesi için, eskiden beri ne şekilde alınmış ise yine o şekilde tahsil edilmesi.*

Buyurıldı.

( ) Mukâta‘âtı Emîni olan Tûrabî-oğlu *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Hâlâ havâss-ı hümayûnumdan olan Safed mukâta‘âtı re‘âyâsının ekseri senün yanında olmağla mâl-ı mukâta‘ât zâyi‘ u telef olmağla defter ve kadîmden olıgeldüğü üzre bi't-tamâm edâ itdürilüp senün tarafundan ve re‘âyâ taraflarından bir vechile te‘allül ü bahâne itdürilmemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur.

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı Safed mukâta‘âtının³⁹ yanında her ne mikdâr re‘âyâsı var ise aslâ tevakkuf u te‘hîr itdürmeyüp kânûn u defter ve olıgeldüğü üzre bi't-tamâm edâ itdürüp bir vechile te‘allül ü bahâne itdürmeyesin.

134

( ) *Mukataaları Emini Emîr Alî'nin yanında bulunan Safed Mukataası reâyâsının vergilerinin, Safed Mukataası gelirlerinin düşmemesi için, eskiden beri ne şekilde alınmış ise yine o şekilde tahsil edilmesi.*

Buyurıldı.

[( )] Mukâta‘âtı Emîni olan Emîr Alî'ye hüküm ki:

Hâlâ havâss-ı hümayûnumdan olan Safed mukâta‘âtı re‘âyâsının ekseri senün yanında olmağla mâl-ı mukâta‘ât zâyi‘ u telef olmağla defter ve kadîmden olıgeldüğü üzre edâ itdürüp senün tarafundan ve re‘âyâ taraflarından bir vechile te‘allül ü bahâne itdürilmemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

39 Metinde "re‘âyâsının" şeklinde geçmektedir.

Vusûl buldukda, Safed mukâta'âtından⁴⁰ yanunda her ne mikdâr re'âyâ var ise aslâ tevakkuf u te'hîr itmeyüp ve itdürmeyüp kânûn u defter mücebince olıgeldüğü üzre bi't-tamâm edâ itdürüp bir vechile te'allül ü bahâne itdürmeyesin.

135

Arpalık olarak sancak tasarrufeden bir şahsın, Divan-ı Hümayun'da yapılan yargılama sonucunda üzerine sabit olan borcu hak sahiplerine ödemesi.

Buyurıldı.

Ba-takrîr-i efendi.

Buyurıldısı mufasssal ü meşrûh çavuşa virilen defterün üzerindedür.

Ber-vech-i arpalık ( ) sancağına hüküm ki:

Mukaddemâ ba'zı kimesneler senden da'vâ-yı hakk itmekle tarafundan bir âdemi vekîl idüp o makûle da'vâ-yı hakk iden kimesneler ile Dîvân-ı Hümayûn'da murâfa'a olmak için sana emr-i şerîfüm gönderilmişdi. Hâliyâ vekîlün Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelüp da'vâ-yı hakk eyleyen ashâb-ı hukûk ile Dîvân-ı Hümayûn'da murâfa'a olduklarında bi'l-muvâcehe kâdî-askerlerüm huzûrında zimmetünde üç bin otuz beş riyal gurus ile iki yük otuz yedi bin tokuz yüz akça sâbit olup hüküm birle kâdî-askerlerüm imzâsıyla mûmzâ vü mahtûm defter virilmekle mücebince ashâb-ı hukûkun hakların edâ vü teslîm eylemen emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzre kaydolmuşdur.

Evâhır-i şehri-i Rebî'u'l-evvel, sene: [10]56

136

Karahisâr-ı Şarkî'ye uğrayan ulakların, eskiden olduğu gibi bargir ihtiyaçlarını reâyâdan, kılavuzu da şehirden tedarik etmeleri; bu hususta Karahisâr-ı Şarkî Kalesi müstahfızlarını sıkıntıya sokmamaları.

Buyurıldı.

Karahisâr kâdisına hüküm ki:

Karahisâr-ı Şarkî Kal'ası müstahfızları arz-ı hâl idüp; "kasaba-i mezbûrede kadîmden ulak bârgîri olup, menzil karyeleri harâbe olmağla umûr-ı mühimme için varan ulaklara bulunan yirlerde re'âyâ bârgîri ve nefsi-i şehirden kılavuz virilür iken hâliyâ emr-i şerîfümle ulak vardukda bulduğu bârgîri tutup ve Kal'a-i mezbûr neferâtından dahı hılâf-ı mu'tâd ve bilâ-emr kılâ[vu]z alup gadreyledüklerin" bildürüp kadîmden olıgeldüğü üzre amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mezbûr[ûn] min-ba'd ol vechile rencide vü remide olunmamak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh [üzre] kaydolunmuşdur.

Fî-evâhırı Ra., sene: [10]56

40 Metinde "re'âyâsından" şeklinde geçmektedir.

137

Araç kazasında, müteveffa Yeniçeri Hacı Mehmed'in, kız kardeşi Abuzar'a intikal eden terekesini baksız yere zapteden Piri-oğlu İbrahim isimli bölük sipahisinin, yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Arac kâdîsına hüküm ki:

Âhûzâr nâm hâtûn arz-ı hâl idüp; "karındaşı Hâcî Mehmed nâm Yeniçeri fevtolup muhalledfâtı irs-i şer'le buna münhasıra iken yine kazâ-i mezbûre sâkinlerinden olup Pîrî-oğlu İbrâhîm nâm Bölük Sipâhîsi bunun karındaşımdan intikâl iden dört re's yund ve bir re's katır [ve] tüfenk ve sâyir esbâbın alduğundan gayri bin gurus nakdin alup zulm ü te'addî itmekle" Âsitâne-i Sa'âdetüm'de ihzâr olunup görilmek için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâhîrî Ra., sene: [10]56⁴¹

138

Safed Mukataası re'âyâsından Şeyh Şehbaz ve Şeyh Ali'nin devlete ödemeleri gereken verginin tahsili hususunda, gerekirse Emir Ali'nin de yardımında bulunması ve tahsilatın eksiksiz yapılmasına gayret sarfetmesi.

Buyurıldı.

( ) Mukâta'âtı Emîni olan Emîr Alî *dâme mecdühûya* hüküm ki:

( ) re'âyâsından olan Şeyh Şehbâz ve Şeyh Alî, Safed zâbıtına edâsı lâzım mâl-ı mîrî[yi] edâ itmekde te'allül itmekle lâzım gelür ise imdâd ü i'ânet ve olıgeldüğü üzre mâl-ı mîrî[yi] tahsîl eylemekde sa'y ü dikkat eylemen emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı Safed mukâta'âtı re'âyâsından olan Şeyh Şehbâz ve Şeyh Alî, zimmetlerine edâsı lâzım olan mâl-ı mîrî[yi] virmekde te'allül itmeleriyle lâzım gelür ise sen dahı mu'âvenet ü muzâheret eyleyüp bi't-tamâm tahsîlde bezl-i kudret eylesin.

Fî-evâhîrî Ra., sene: [10]56

139

Daba önce Kudüs ve Çorum sancaklarına mutasarrıf olan Mehmed'in, Seyyid Hayreddin'e olan borcunu ödemesi; ödemediği takdirde Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Edirne ve Yenişehir monlâsına ve ( ) ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Sâdât-ı kirâmdan iftîhârü's-sâdâtî'l-izâm Seyyid Hayreddîn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Kudüs-i Şerîf ve Çorum sancaklarına mutasarrıf olan Mehmed *dâme ikbâlühûnun*

41 137 numaralı hüküm kaydından hemen sonra, alt tarafta, "Sakızlı kâfirlerün Bayram Çavuş ile" şeklinde, başlanıp devamı getirilmemiş ve tasnif sırasında numara verilmemiş bir kayıt bulunmaktadır.

zimmetinde karz-ı şer'îden bin guruş alacak hakkı olmağla taleb eyledükde virmekde te'allül ü inâd ve bir yirde karâr itmeyüp müşârun-ileyhün hakkı zimmetinde kalup ziyâde gadr u hayf ve bu bâbda elinde mezbûrun deyn temessüğü olduğın" bildürüp her kankınızın taht-ı hükûmetinde bulunur ise hakkı alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın imdi; mühürlü temessüğü mücebince eger hakkın virmeyüp te'allül ü inâd ü muhâlefet ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr ve ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî şânum sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla mü'ekked hüküm yazılmışdur.

Fî-evâhırı Ra., sene: [10]56

140

Haleb'deki Hantuman Kalesi neferlerinin beratlarının çıkarılma masrafı olarak ağaları Mustafa tarafından yapılan harcamanın kendisine ödenmesi hususunda aralarında ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözümlenmesi.

Buyurıldı.

Haleb beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Hantuman Kal'ası Kullarının Ağası olan Mustafâ zîde kadruhû Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Kal'a-i mezbûre kullarından kırk iki nefer kimesne; 'Berâtların ihrâc idüp giden harc u masrafı sen vir; ba'dehû her ne harc u sarf idersen biz sana virelüm.' diyüp bu dahı mezbûrların emriyle Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelüp mezbûrların berâtı ihrâcına ve Haleb'de mîr-i mîrân kapu harcına ve katife vü atlâs⁴² bahâsına, ba'de külli hısâbin, iki yüz otuz guruş harc u sarf idüp mezbûrlardan taleb eyledükde, mezbûrlar dahı râzî olup ve; 'Meblağ-ı mezbûr vâcibü'l-edâ deynimüzdür.' diyü buna memhûr deyn temessüğü virmişler iken ba'dehû mezbûrlar şirrete sülûk idüp virdükleri temessüğü bir tarîkla mîr-i mîrâna şakk itdürmekle hakkın virmekde te'allül eyledüklerin" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın, şer'le görölmeğe fermânım olmışdur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla emr-i şerîf tahrîr olunmuşdur.

Fî-evâyili şehri Rebî'ı'l-evvel, sene: 1056

141

Tavas Kadısı Ahmed'in halka zulmettiği ve kanunsuz olarak paralarını aldığı iddiasının yerinde mahkemece görülüp hak sahiplerine haklarının verilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli beğlerbeğisine hüküm ki:

Kazâ-i Tavas ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Kâdîları olan Ahmed nâm Kâdî re'âyâ vü berâyâyâ dâ'imâ zulm üzre olduğından gayri bunlardan beher hâne başına onar guruş ile otuzar akçaların alup ve karye be-karye evkâf nâmına onar guruşların alup ve livâ-i mezbûr

42 Metinde "ارطلاس" şeklinde geçmektedir.

mütesellimine mürâsele virüp bunların⁴³ yüz gurusların alup ve mütesellime dahı bin gurusların aldurup bundan mâ'adâ Alî nâm kimesneye; 'Avretün firâr eylemiş; sende boşdur.' diyü yigirmi gurus alup ve bunun emsâli zulm ü te'addîsinün nihâyeti olmaduğın" i'lâm eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le görölüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri [ecilden] **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.*

Fî-e[vâ]yili şehri Rebî'î'l-âhır, sene: 1056

142

Vezir Ahmed Paşa'nın koyun satın almakla görevlendirdiği Kapıcıbaşı Ahmed'i Hezargrad kasabasında konuk olduğu evde öldürüp yanında bulunan para, eşya vs.'yi mahalle halkı ile birlikte yağmalayan Timur ve Emiroğlu Abbas ile diğer suç ortaklarının Divan-ı Hümayun'a getirilmesi.

Buyurıldı.

Hezargrad kâdisına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezîrüm Ahmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü* tarafından Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunulup; "âdemlerinden Kapucıbaşı Ahmed nâm kimesneye bundan akdem bir mikdâr koyun iştirâ için Vezîr-i müşârun-ileyh kendü mâlından dört yüz riyal gurus ile bir bârgîr virüp mezbûr Kapucıbaşı dahı Hezargrad kasabasında varup kefare mahallesinde sâkin [( )] nâm zimmînün üzerinde ( ) bin akça hakkı olmağla mezbûr zimmînün evine konup hakkın taleb idüp şer'le almak sadedinde iken Maktûl İbrâhîm Paşa Evkâfî'nun kasaba-i mezbûrda Mütevellisi olan İbrâhîm nâm kimesnenün hizmetkârı olan Timur ve Emîr-oğlu Abbâs nâm şakîlar hevâlarına tâbî' bir-iki eşkıyâ ile zimmî-i mezbûrun evine varup şûrb-i hamr idüp müşârun-ileyhün âdemi mezkûr Kapucıbaşı Ahmed'i bi-gayri hakkın katlidüp koyun almağa virdüğü dört yüz gurusı ve bârgîri ve maktûl-i mezbûrun üzerinde bulunan âlât [ü] esbâbı ve silâhı ve sâyir erzâkın mahalle halkı ile ma'an yağmâ vü gâret idüp ve meyyitin ahşâm ile ışâ vaktinde evden taşra çıkarup sokağa⁴⁴ birağup ziyâde fesâd itmeleriyle mahallinde şer'le tefât ü tefahhus olunup mezbûr şakîlar Dîvân-ı Hümayûnum'a ihzâr olması için ... " :: *şurûtıyla mü'ekked hükm-i şerîf virilmiştir.*

Fî 2 R., sene: [10]56

Yevmü'l-Cum'a, fî-gurre-i şehri Rebî'î'l-âhır, sene: sitte ve hamsîn ve elf, 1056

Kazâ-i Arkadya, be-nâm-ı Abdülkerîm

143

Arkadya Kadısı Abdülkerim'in abaliden haksız yere para aldığı ve kürekci vergisini fermanla yazılı olandan fazla topladığı iddiasının yerinde mahkemece görölüp hak sahiplerine haklarının verilmesi.

43 Metinde "بونلرين" şeklinde geçmektedir.

44 Metinde "صاقاغه" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Mora paşasına ve Arkadya ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

"Hâliyâ Arkadya Kâdîsı olan Abdülkerîm nâm Kâdî *resîd akçası* nâmına küllî akçaların alup ve fuçî başına birer gurusların alup ve yağ-hânedan hılâf-ı şer'-ı şerîf küllî yağların alup ve içlerinden biri mürdoldukda *resîd akçası* nâmına ziyâde akçaların alup ve fermândan ziyâde kürekci akçası alup te'addî eyledüğün" i'lâm eylediler. İmdi; sen ki Vezîr-i müşârun-ileyhsin, mahallinde şer'le görüp ihkâk-ı hakk eylesin. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

144

Murtazabad sakinlerinden Aksaray eski Sancakbeyi Mustafa'yı, kendisine olan borcunu ödediği hâlde taciz etmeye devam eden Yako isimli Yahudi'nin bundan menedilmesi.

Buyurıldı.

Sâf.

Murtaz-âbâd kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup sâbıkâ Aksarây Sancağbeği olan Mustafâ âdem [gönderüp] ve arz-ı hâl idüp; "bundan akdem mûmâ-ileyh Yako nâm Yehûdî'den ( ) bin iki yüz elli gurus karz alup ba'dehû zikrolunan gurusı bi't-tamâm mezbûr Yehûdî'ye virüp edâ idüp zimmetinde bir akça ve bir habbe deyni yoğiken hâliyâ mezbûr Yehûdî şirrete sâlik olup; '*Sende beş bin gurusum vardır.*' diyü mücerred ta'cîz için hevâsına tâbî' kâdî ile; '*Âhar kazâda gördürürüm.*' diyü hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîdeden hâlî olmaduğın" [bildürmeğin] mahallinde şer'le görölüp men' u def' olunmak için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

145

Çavuş-zâde Hüseyin'in, Tavas kazasına bağlı Yarangömi köyünden Mahmud ve Hasan adlı şahıslarla olan davasının görülmesi için Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Sâf.

Tavas kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Yârângömi nâm karye sâkinlerinden Mahmûd ve Hasan nâm kimesnelerin yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Çavuş-zâde Hüseyin nâm kimesne ile da'vâ-yı şer'ıyyesi olmağla bundan akdem mezbûr Hüseyin Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak için emr-i şerîfüm virilmişken mezbûr te'allül ü bahâne eyledüğün" arzyledüğün ecilden imdi; mezbûr Hüseyin[ün] Âsitâne'ye ihzârıçün ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

146

Hundî Hatun ve Şah-ı Huban Hatun Evkafı mütevelliliği üzerinde bak iddia ederek müteveli Behram Dede'yi dövüp yaralayan Mehmed ve kardeşi Derviş'in Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

*Buyurıldı.
İhsân.*

Burusa monlâsına ve Kirmasti kâdîsına hüküm ki:

Sulehâdan Behrâm Dede arz-ı hâl idüp; "zikrolunan kazâlarda vâkı' müteveffiy[e] Hundî Hâtûn ve Şâh-ı Hûbân Hâtûn⁴⁵ Evkâfı'na şart-ı vâkıf mücebince Tevliyet evlâd ve evlâdına ba'dehû utekâya ve evlâd-ı utekâya vakf u şart idüp bu dahı v[â]kıfun evlâd-ı utekâsından olmağın âhardan dahlolunmak icâb itmez iken ecnebîden olan Mehmed ve karındaşı Dervîş nâm kimesneler hılâf-ı şart-ı vâkıf bir tarîkla üzerlerine Tevliyet-i mezbûrî hılâf-ı şart-ı vâkıf dahl ü nizâ' eyledüklerinden mâ'adâ mezbûr Dede'yi darb u mecrûh eyledüklerin" bildürüp hasmı mezbûr Âsitâne'ye ihzârıyçün ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

147

Barut ve güherçile hizmeti karşılığında tekâlîf-i şâkkadan muaf olan Ürgüb kazası abalisine, muafiyetlerine aykırı olarak Niğde sancakbeyi subaşıları tarafından yapılan müdahalenin önlenmesi.

Buyurıldı.

Ürgüb kâdîsına hüküm ki:

Karaman Defterdârı Murâd mektûb gönderüp; "geçen sene Girit Seferi mühimmâtı içün nakli fermân olunan barut-ı siyâh kirâsı husûsı içün kazâ-i mezbûr re'âyâsı küllî imdâd eyledüklerinden mâ'adâ; 'her sene tabholunan güherçile kâr-hânelerine hâne başına beşer ve onar kıntâr odun ve toprak virüp sebkeyleyen hıdmetleri mukâbelesinde tekâlîf-i şâkka teklîfi ile dahl ü rencîde olunmamak' bâbında bundan akdem emr-i şerîfüm virilmişken, Niğde sancağı subaşıları itâ'at-i emr itmeyüp ayda bir üzerlerine devre çıkup zulm ü te'addî eyledüklerin" bildürüp men' u def' olunmak bâbında hükm-i humâyûnum recâsına arzeyledüğü ecilden, mezbûrlar mîrî baruta hıdmet itmeleriyle mukaddemâ virilen emr-i şerîfûme mugâyir dahl ü rencîde itdürilmemek emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

148

Eski beylerbeyilerden Derviş Mehmed'in Drama sakinlerinden Çavdaroğlu Mehmed isimli sipahideki alacağının tahsil edilmesi.

45 Metinde "Hundî Hâtûn Şâh ve Hûbân Hâtûn" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Drama ve Pravişte kâdîlarına hüküm ki:

Emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm sâbıkâ ( ) Beğlerbeğisi Dervîş Mehmed *dâme ıkbâlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "nefs-i Drama sâkinlerinden Çavdar-oğlı dimekle ma'rûf Mehmed nâm Sipâhî'de ber-vech-i karz kırk iki bin toksan akça hakkı olup taleb eyledükde te'allül ü inâd eyledüğün ve bu bâbda Dergâh-ı Mu'allâm Sipâhîleri Ağası iftihârul-emâcid ve'l-ekârim ( ) *dâme mecdühû* tarafından mühürlü mektûb virildüğün" bildürüp memhûr temessüğü mûcebince şer'le hakkı alıvirilüp, virmekde te'allül ü inâd ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak [bâbında] fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üzre şurûtiyla yazılmışdur.*

Tahrîran; fî 6 Rebî'u'l-evvel, sene: 1[0]56

149

Beylerbeyi Dervîş'in Narda Metropolitidi Akkebus ile Voniçe Piskoposu David'e borç olarak verdiği paranın tabsil edilmesi.

Buyurıldı.

Narda kâdîsına hüküm ki:

Emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Dervîş *dâme ıkbâlühû* tarafından Südde-i Sa'âdetüm'e arzidüp; "kazâ-i mezbûrda Metropolitid olan Avekiyus(?) ve Voniçe kazâsı keferesinün Piskoposu David nâm râhibler zimmetinde karz-ı şer'îden birbirlerine kefâletleriyle bin elli senesinden bin üç yüz elli aded riyal gurus hakkı olup âdem gönderüp taleb eyledükde virmekde te'allül ü inâd eyledüklerin ve bu bâbda elinde huccet-i şer'îyesi olduğun" bildürüp şer'le görilüp elinde olan huccet-i şer'îyye mûcebince icrâ-yı hakk olunmak [bâbında] emr-i şerîfüm recâ itmeğin, elinde olan huccet-i şer'îyye mûcebince hakkı alıvirilüp muhâlefet ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üzre şurûtiyla yazılmışdur.*

Tahrîran; fî-evâyili şehri Rebî'ı'l-âhır, 6, fî-sene: 1056

150

Arnavud Belgradı'na bağlı Krepse köyü ahalisinin tasarrufunda olan yerlerine müdabale eden Kanlı Sinan Paşazâde Hasan isimli sancakbeyinin, davasının görülmesi için Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Avlonya beğine ve Arnavud Belgradı kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbî' Krepse nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp; "bunlarun karye-i mezbûr toprağında tasarrufunda olan yirlerin Kanlı Sinân Paşa-zâde Hasan nâm Mîr-livâ fuzûlî zabt ve yirleri içine yigirmi ve otuz çift kurup ziyâde zulm ü te'addî itmekle ol cânibde hakları hakk olunmak mümkün olmamağla" Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzârıyçün ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 7 R., sene: [10]56

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Kocaili⁴⁶ sancağına mutasarrıf olan ( ) *dâme ıkbâlühûya* ve İznikmid kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-lâlem Vezîrüm Ahmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû* tarafından Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunulup; "kazâ-i mezbûrda vâkı' zevcesi Hadice hâtûnun tasarrufunda olan Kelas suyu dimekle ma'rûf mâ'-i cârîden ve Çamlıca ve Ömer Ağa bıçkısı(?) ve Keslek(?) ve Kızılpınar ve Çağlan ve araba yolundan ve Karı Köprü'den ve Kara Kâdî Değirmeni harkından⁴⁷ ve Çeltük yirinden ve Ayazma'dan ve Küçüksu'dan ve vakıf yirden aşağı Değirmen'den yine Kelas suyuna varınca hudûd-ı mezkûr ile olan mahdûd çiftliğin hudûdî dâhilinde kadîmü'l-eyyâmdan istiklâlî tasarruf olunageldüğü koruda kimesnenün alâkası yoğiken hâlâ Ömer nâm kimesne zikrolan korunun olıgeldüğüne muhâlif eşcârın kesüp te'addî vü tecavüz eyleyüp ve husûs-ı mezbûr mukaddemâ şer'le görildükde çiftlik-i mezbûrun vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan hudûdî dâhiline kimesne tecavüz itmeyüp ve kadîmü'l-eyyâmdan çiftlik-i mezbûra mutasarrıf olanlar hudûd-ı mezkûrun dâhilinde vâkı' olan koru ve mandırayı mahsûs u müstekil tasarruf eyledükleri ol diyârın müsinn ü ehl-i vukûfi ihbârıyla şer'an sâbit ü zâhir olmağla huccet-i şer'ıyye virildüğin" bildürüp mücebince amel olunup merkûm Ömer'i min-ba'd müdâhale itdürilmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledüğü ecilden, huccet-i şer'ıyye mücebince amel olunup mezbûrî ol vechile müdâhale itdürilmemek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: ilâ-âhîrihî şerh olmuştur.

Tahrîran; fi-evâyili şehri Rebî'î'l-âhır, sene: sitte ve hamsîn ve elf.

Buyurıldı.

[( )] ve ( ) ve ( ) kâdîlarına, Delvine ve Yanya mütesellimlerine ve Tağlar voyvodasına hüküm ki:

Delvine Sancağıbeği olan kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Zeynel *dâme izzühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Mazarak⁴⁸ kazasına tâbî' Frikoco(?) nâm karye sâkinlerinden olup Hasan nâm müteveffânun sağır oğulları Husrev ve Süleymân ve Arslan ve Alî ve Ebûbekir ve ( ) nâm sağırlerin

46 Metinde "قره جه ايلي" şeklinde geçmektedir.

47 Metindeki noktalamaya göre bu kelime "çarkından" şeklinde de okunabilir.

48 Metinde "مدراق" şeklinde geçmektedir.

kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup eşkıyâdan Memizot ve Hasan ve Velî ve Osmân ve Kâsım ve Mehmed ve Bâlî ve Kurt ile ve oğlu Ebûbekir ve Mâr-Alî ve Ahmed ve Ömer nâm kimesneler hevâlarına tâbî' kimesneler ile sağîr-i mezbûrlarun evlerin basup değirmenlerin ve evlerin ihrâk ve emvâl ü erzâkın yağmâ vü gâret idüp ve mezbûrlarun fesâd ü şakâvetleri şer'an sâbit ü zâhir olup huccet-i şer'ıyye virilüp şer'le görilüp icrâ-yı hakk olunmak için emr-i şerîfüm virilmek" recâsına arzyledüğü⁴⁹ ecilden, mahallinde şer'le görilüp ihkâk-ı [hakk] olunmak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre ilâ-âhîrîhî yazılmışdur.*

Fî-evâyili şehri Rebî'î'l-âhır, sene: 1056

153

Mihaliç kazasında tamire muhtaç bir hamamdan başka geliri olmayan Gâzi Hüdvâvendigâr Camii Vakfı zevaidinden, hile ile kendi adına on beş akçelik vazife çıkarttıran Müderris Ahmed'in beratına, askerî berat olmasından dolayı itibar edilmemesi.

Buyurıldı.

Sâbıkâ Rûmili Kâdî-askeri olup hâliyâ ber-vech-i arpalık Mihaliç kazâsına mutasarrıf olan Mevlânâ Yûsuf edâma'llâhü Te'âlâ fazâyilehûya hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda Nâyibü's-şer' olan Mevlânâ ( ) *zîde fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûrda vâkı' Ceddüm merhûm ve mağfûrun-leh Gâzî Hudâvendigâr *tâbe serâhûnün* Câmî'-ı Şerîfî Evkâfî Mütvellîsi olan kıdv'e'tü'l-emâsil ve'l-akrân Yûsuf *zîde kadruhû* meclis-i şer'a varup; 'Câmî'-ı mezbûra mevkûf müsakkafâtı⁵⁰ ve mezârî'ı olmayup ancak bir hammâmı olup ol dahı köhne olmağla her sene meremmeti iktizâ itmekle îrâdı masrafına vefâ itmemeyle dâyimâ ashâb-ı hayrât meremmet⁵¹ idegelüp her vechile za'fî mukarrer iken Ahmed nâm müde[rri]s hile vü şirret idüp kazâ-i mezbûr niyâbetinde⁵² alâkası olmayan Hasan nâm Kâdî'dan Vakf-ı mezbûr zevâidinden varup on beş akça vazîfe[ye] arz alup Askerî tarafından berât itdürmekle Vakf-ı mezbûra ziyâde gadritmekle' men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm virilmek" recâsına arzyledüğü⁵³ ecilden, berâtı Askerî cânibinden olmağla amel olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp arzulunduğı üzre mezbûrun berâtı Askerî tarafından olunmağla berâtına amel eylemeyüp men' u def' eylesin. Bi'l-cümle ecdâd-ı ızâmumun⁵⁴ evkâfından hılâf-ı şart-ı vâkıf Askerî tarafından vazîfe ihdâs olunduğına rızâ-yı hümayûnum yokdur; min-ba'd amel olunmayup ve vazîfe talebiyle Mütvellîsin rencîde itdürmeysesiz. :: *diyü şurûtiyla mü'ekked hüküm yazılmışdur.*

49 Metinde "arzyledüğü" şeklinde geçmektedir.

50 Metinde "مشتقاتی" şeklinde geçmektedir.

51 Metinde "مره مت" şeklinde geçmektedir.

52 Metinde "نیابه تند" şeklinde geçmektedir.

53 Metinde "arzyledüğü" şeklinde geçmektedir.

54 Metinde "عضایمك" şeklinde geçmektedir.

154

Bir beylerbeyinin adamlarının bir kaza abalisinden çayır parası almaktan ve haksız uygulamalarda bulunmaktan menedilmeleri.

Buyurıldı.

( ) kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e âdem [gönderüp] ve şöyle arz-ı hâl eylediler ki; "bundan akdem mîr-i mîrân voyvodaları ve âdemleri gelüp üzerlerine konup; '*Çayır bahâsı(?)*.' diyü hılâf-ı şer' u kânûn hâne başına üçer riyal gurusların alup ve bunun emsâli zulm ü te'addîlerinün nihâ[yeti] olmaduğın" i'lâm eylediler. İmdi; hılâf-ı şer' u kânûn ol vechile rencîde vü remîde itdürilmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, şer'le men' olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp men' olunmak için ... :: şurûtiyla mü'ekked emir virilmiştir.

Tahrîran; fi-evâyili şehri Rebî'î'l-âhır, sene: [10]56

155

Beylerbeyi subaşlarının Silistre kazası köylerini dolaşarak selamiye vb. adlar altında para, yiyecek vs. talep etmek suretiyle halka zulmetmelerinin önüne geçilmesi.

Buyurıldı.

Silistre kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; " '*Devr [ü] selâmiyye vü kaftân-bahâ nâmiyla rencîde olunmaya.*' diyü emr-i şerîfüm virilmişken hâlâ mîr-i mîrân tarafından gelen sübaşları kanâ'at itmeyüp karye be-karye devre çıkup ehl ü ıyâlleri üzerlerine konup müft [ü] meccânen yim ü yimek ve arpa vü saman ve sâyir zâd ü zevâdelerin alup hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde vü remîde eyledüklerin" bildürüp şer'le görölüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, karye be-karye devr bahânesiyle hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde vü remîde itdürilme[me]k emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp ... :: diyü mü'ekked şurûtiyla emir virilmiştir.

Tahrîran; fi-evâyili şehri Rebî'î'l-âhır, sene: [10]56

156

Beylerbeyi subaşlarının Karasu kazası köylerini dolaşarak selamiye vb. adlar altında para, yiyecek vs. talep etmek suretiyle halka zulmetmelerinin önüne geçilmesi.

Buyurıldı.

Karasu kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; " '*Devr [ü] selâmiyye vü kaftân-bahâ nâmiyla rencîde olunmaya.*' diyü emr-i şerîfüm virilmişken hâlâ mîr-i mîrân tarafından subaşlar

kanâ'at itmeyüp karye be-karye devre çıkup ehl ü iyâlleri üzerlerine konup müft ü meccânen yim ü yimek ve arpa vü saman ve sâyir zâd ü zevâdelerin alup hılâf-ı şer'-ı şerîf [rencîde] vü remîde eyledüklerin" bildürüp şer'le görilüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri [ecilden], karye be-karye devr bahânesiyle hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde itdürilme[me]k emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp ... :: diyü mü'ekked şurûtıyla emir virilmiştir.

Tahrîran; fi-evâyili şehri Rebî'ı'l-âhır, sene: 1056

157

Yabanabad naibi iken Akkaya köyünden Murad isimli şahsı asarak öldürdüğü ve ailesine zulmettiği iddia olunan Bacı Kadısı Kasım'ın yerinde mahkemece yargılanması; bu mümkün olmadığı takdirde davanın Asitane-i Saadet'e havale edilmesi.

Buyurıldı.

Yaban-âbâd ve Murtaz-âbâd kâdîlarına hüküm ki:

Yaban-âbâd kazâsına tâbi' Akkaya nâm karyeden Ahmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "yine Yaban-âbâd kazâsına tâbi' Kor(?) nâm karyeden olup Bacı Kâdîsı olan Kâsım nâm Kâdî mukaddemâ Yaban-âbâd kazâsında Nâ'ib iken bunun küçük karındaşı[n] hıdmet itmek için istedikde virmemekle husûmet idüp hılâf-ı şer'-ı şerîf bir mikdâr akçasın alduğundan mâ'adâ tekrâr evin basup Murâd nâm karındaşın tutup cebren zevcesin tatlık itdürüp on [( )] mikdârı habsidüp Kürt nâm karyede salbidüp zulmeylemekle bundan akdem emr-i şerîfüm virilmişken icrâ-yı hakk olunmaduğın" bildürüp hükmi-i hümayûnum recâ itmeğın, mahallinde şer'le görilüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı ... :: şurûtıyla mü'ekked emir virilmiştir.

Tahrîran; fi-evâyili şehri Rebî'ı'l-âhır, sene: 1056

158

Şam'da Divane Hasan isimli şahsın ölen amcasının eşinin bir yeniçeri ile evlendiği, yeniçerinin de müteveffanın malına el koymak amacıyla müteveffanın küçük kızını kendi oğluna nikâhladığı ve haksızlık etmekte olduğuna dair iddianın mahkemece görülmesi ve hak sahiplerine haklarının verilmesi.

Buyurıldı.

Şâm beglerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Dîvâne Hasan nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem bin elli ( ) senesinde ammisi olan [( )] nâm kimesne fevtoldukda, emlâk ü erzâkı kızı [( )] nâm bikre intikâl idüp müteveffâ-yı mezbûrun zevcesi ( ) nâm Yeniçeri'ye varmağla, mezbûr Yeniçeri sağîre-i

mezbûrenün emvâl ü erzâkın mücerred ekl ü bel' için oğlına akd-i nikâh idüp te'addî üzre olduğın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık elinde müte'addid şeyhu'l-İslâmdan fetvâ-yı şerîfesi olduğın" bildürüp mücebince amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı ihzâr-ı husamâ kılup husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer' ile görölüp faslolmuş değilse hakk u adl üzre teftîş ü tefahhus ve elinde olan fetvâ-yı şerîfesine nazar idüp göresin; arzulunduğı üzre ise ve elinde olan fetvâ da'vâsına mutâbık ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîmle amel idüp dahı ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakkın hükmidüp alıvirüp şer'-ı şerîfe ve fetvâ-yı münîfe ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin.

7 R., sene: [105]6

159 *Hacı Osman isimli şahsın Fethülislam sakinlerinden Arif Mehmed'deki alacağıının tahsil edilmesi.*

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Vidin sancağına mutasarrıf olan Vezîrüm ( ) Paşa'ya ve Fethu'l-İslâm kâdîsına hüküm ki:

El-hâcî Osmân Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "hâliyâ Fethu'l-İslâm'da sâkin Ârif Mehmed zimmetinde karz-ı şer'iden yedi yüz yigirmi beş riyal gurus hakkı olup kayınatası olan Maksûd nâm ( ) kefil bi'l-mâl virüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'de kefil olan mezbûr ile murâfa'a-i şer'-ı şerîf olduklarında kefâlet-i mezbûrı meclis-i şer'de ikrâr itmekle huccet-i şer'ıyye virilüp ol huccet mücebince amel olunup meblağ-ı mezbûrı aslı [ile] merkûm Ârif Mehmed'den alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğın, huccet-i şer'ıyye mücebince hakkını şer'le edâ eyleye; inâd ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunması emrüm olmuştur. :: *diyü yazılmışdur.*

160 *Menzilci olan Çorlu'ya bağlı Türkmenli köyü abalisinden, pençik oğlanı ve acemi oğlanları tarafından, konak akçesi adı altında haksız yere para ve araba alınmaması.*

Buyurıldı.

Çorlu kâdîsına hüküm ki:

Türkmenli nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp; "mezbûrlar emr-i şerîfümle menzilciler olup bârgîr besleyüp üzerlerine edâsı lâzım gelen harcların edâ idüp âhardan dahlolunmak lâzım gelmez iken, karyeleri memerr-i⁵⁵ nâs olmağla karyelerine varan pençik-oğlanı ve acemî-oğlanı bunlardan bi-gayri hakkın *araba* ve *konak akçası* nâmıyla akça taleb idüp ve bârgîr celbidüp mezbûrlara ziyâde gadrolunduğın" bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mâdâm ki ellerinde târîh-ı cedîd ile müverrah olan hükmi olmaya, zinhâr ol makûlelere

55 Metinde "ممرور" şeklinde geçmektedir.

bârgîr virilmeyüp ve bi-gayri hakkın ol vechile *araba ve konak akçası* nâmıyla rencîde olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm [mûcebince] amel idüp dahı mâdâm ki ellerinde târîh-ı cedîd ile müverrah olan hükmi olmaya, min-ba'd ol makûlelere bârgîr virilmeyüp mezbûrlara muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, bi-gayri hakkın ve bilâ-emr-i şerîf kendü için *araba ve konak akçası* nâmıyla akça taleb itmeyüp bir vechile bunları rencîde vü remîde eylemeyeler ve itdürmeyesin; men' u def' eylesesin. Ba'de't-tenbîh eslemeyüp zulm ü te'addî iderlerse yazup arzeylesesin ki, itâ'at-i emr-i şerîf eylemedükleri için sonra haklarında fermân-ı şerîfüm [ne vechile] sâdır olursa mûcebi ile amel oluna. Şöyle bilesin; alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın. :: [diyü] yazılmışdur.

161

Osman oğlu Ömer adlı kişinin, İncik kasabası fatihi Gâzi Umur Bey'in kazdırdığı kuyuda ölü olarak bulunması olayının teftiş edilmesi ve kimsenin, şer'an üzerine bir suç sabit olmadan, ehl-i örf tarafından rahatsız edilmemesi.

Buyurıldı.

Gelibolı müftisine ve İncik kâdîsına ve Tekirtağı kethudâyirine hüküm ki:

Sen ki İncik kâdîsısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kasaba-i İncik'de şâri'-ı a'zam-ı tarîk kurbinde İncik'i fethiden⁵⁶ Gâzî Umûr Beğ fethyledükde bilâd-ı merkûme[de] germe için tahfîr eyledüğü kuyuda Osmân oğlu Ömer nâm kimesnenün meyyiti mecrûhan maktûl bulunmağla dem [ü] diyeti için fukarâ-i Müslimîn ve a'yânı rencîde vü remîde olunmamak için emr-i şerîfüm virilmek" recâsına arzeyledüğün ecilden, sen ki müftî-i mûmâ-ileyhsin, kethudâyiri-i mezbûrun mübâşeretiyile şer'le görmen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mûcebince amel idüp dahı kethudâyiri mezbûr mübâşeretiyile husûs-ı mezbûra mukayyed ve tamâm hakk u adl üzerine görölüp mâdâm ki üzerine şer'an bir nesne sâbit ü zâhir olmaya, hılâf-ı şer'-ı şerîf ehl-i örf tâyifesi fukarâ-i Müslimîn ve a'yânını dem [ü] diyeti nâmıyla rencîde eyledüğü vâkı' [ise] itdürilmemek için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Evâyil-i şehri-i Rebî'u'l-âhır, sene: sitte ve hamsîn ve elf.

162

Ilıca kazası sakinlerinden Hızır oğlu Mehmed'in, Veli isimli şahsın azatlı kölelerine vakfettiği evi onlara vermemesinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın halli için Asitane'ye gönderilmesi.

Buyurıldı.

Ilıca⁵⁷ kâdîsına [hüküm ki]:

( ) ve ( ) nâm hâtûnlar arz-ı hâl idüp; "mukaddemâ bunların velîleri olan Velî nâm kimesne mahmiyye-i İstanbul'da vâkı' tasarrufında olan evin utekâya şartitmekle bunlar dahı

⁵⁶ Metinde "*fâtih-i İncik feth iden*" şeklinde geçmektedir.

⁵⁷ Metinde "ایکجه" şeklinde geçmektedir.

utekâdan olmağla zabtirmek istedikde Ilıca kazâsı⁵⁸ sâkinlerinden Hızır oğlu Mehmed nâm kimesne zabtiddürmemekle te'addî üzre olduğın" i'lâm eylediler. İmdi; hasmı mezbûr Âsitâne'ye ihzârı için ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 11 R., sene: [10]56

Kazâ-i İpsala

163

Karaferiye kadısının, abaliden baksız yere para ve arpa aldığı iddiasının İpsala kadısı tarafından görülüp çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

İpsala kâdisına hüküm ki:

Karaferiye ahâlîsi arz-ı hâl idüp; "bunlar Sultân Bâyezîd-i Velî Evkâfı re'âyâsı olup hâlîyâ Kâdîları olan ( ) nâm Kâdî bir def'a yüz kırk bin akça ve bir def'a seksen bin akça ve bir def'a elli müd arpaların hılâf-ı şer' alup kendülere gadrolduğın" i'lâm eylediler. İmdi; bu husûsa sen müvellâ ta'yîn olunmuşundur; mahallinde şer'le görüp ihkâk-ı hakk eylemen emrüm olmuştur. [**Buyurdum ki**]:

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı sen bu husûsa müvellâ ta'yîn olunmuşundur; mahallinde şer'le görüp ba'de's-sübût hılâf-ı şer' alınan hakların alıviresin. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

164

Eğin'de sakin Zülfikar isimli kethüdayerinin abaliye zulmettiği iddialarının mahkemece araştırılması ve sonucun ayrıntılı olarak sicil edilip arzedilmesi.

Buyurıldı.

Eğin kâdisına ve Arabgîr sancağında vâkı' olan kâdîlara ve Arabgîr mütesellimine hüküm ki:

Hâlâ livâ-i mezbûr re'âyâsı Der-i Devlet-medârum'a gelüp şöyle arz-ı hâl eylediler ki: "Eğin kasabasında sâkin olup Kethudâyiri olan sipâhiyândan Zülfikâr için; 'dâ'imâ mîr-i mîrân u mîr-livâ vü kuzâtun yanına varup re'âyâ vü berâyâyı gamzitmekle nice akçaların aldurup ve alup ve kendü dahı dâ'imâ re'âyâya zulm ü te'addî ve cevri ü te'ezzi üzre olmağla ba'zısı perâkende vü perîşân ve ba'zısı dahı terk-i evtân itmeleriyle' te'addîsî def' u ref' olmak" bâbında inâyet recâ eylemeleriyle hâlâ mezbûr Zülfikâr Âsitâne-i Sa'âdetüm'de alıkonulup keyfiyyet-i hâli mahallinde ahâlî-i vilâyetden bî-garaz Müslimânlardan sü'âl olunup sıhhati üzre arz olmak lâzım gelmeğın husûs-ı mezbûr için mübâşir ta'yîn olan [( )] ma'rifeti ile mahallinde mezbûrun keyfiyyet-i ahvâlî[n] bî-garaz Müslimânlardan sü'âl idüp fi'l-vâkı' re'âyâya te'addîsî var mıdur ve olduğu takdîrce kimün nesin almışdur ve kime zulm ü te'addî itmişdür ve zulm ü te'addîsî ne vechile olup vilâyete cevri

58 Metinde "قاضى سى" şeklinde geçmektedir.

var mıdır, yok mıdır; künhi ve hakikati ile sü'âl eyleyüp ba'de's-sübût sâbit olan her ne [ise] sicill ü huccet eyleyüp huccetleri ile Der-i Devlet-meda[ru]m'a arz [u] i'lâm olmak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp mezbûrun ahvâlin mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle Eğin kazâsından ve sâyir etrâfda olan kazâlarda vâkı' bî-garaz Müslimânlardan sü'âl idüp fi'l-hakîka mezbûr Zülfikâr'un re'âyâ vü berâyâyâ zulm ü te'addisi mukarrer midür; olduğu takdîrce sicill idüp arzeyelesiz.

165

Kadı Mehmed'in Yalvaç Karaağaç köyü abalisinden hüccet akçesi vs. adlar altında haksız yere para aldığı iddiasının mahkemece araştırılması ve sonucun bildirilmesi.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Hamîd sancağına mutasarrıf olan ( ) dâme ikbâlühûya [ve] Gölhisâr kâdîsına hüküm ki:

Yalvaç Karaağaç karye ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl ü âdem gönderüp; "hâliyâ mezbûrların Kâdîsı olan Mehmed nâm Kâdî hılâf-ı şer'-ı şerîf bî-namâz akçası nâmına otuz bin akçaların alup ve huccet akçası nâmına kırkar guruşların alup bunun emsâli zulm ü te'addîsinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, Kâdî-ı mezbûrun zulmi vâkı' mıdır, değil midür; mahallinde sıhhati üzre tefahhus olunup Âsitâne-i Sa'âdet'e arzeyelemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı Kâdî-ı mezbûrun zulmi vâkı' mıdır, değil midür; mahallinde sıhhati üzre tefahhus olunup ahvâlî[n] Âsitâne-i Sa'âdet'e arzeyeleyüp ammâ; mukayyed olasın ki, tezvîr ü telbîsden ve şühûd-ı zûrdan hazer idüp ve âhar-ı tarafeyni himâyetden be-gâyet ihtirâz üzre olup hakk üzre görüp hakikat-i hâli vukû'ı üzre yazup arzeyelesin.

166

Mustafa adlı şahsa babasından kalan Alaşehir'deki Alikadı Çiftliği'ne, bâlen Silistre muhafazasında olan Vezir Siyavuş Paşa tarafından yapılan müdahalenin mahkemece menedilmesi.

Buyurıldı.

Alaşehir kâdîsına hüküm ki:

Mustafâ nâm kimesne gelüp; "bundan akdem bunun babası ( ) nâm kimesne fevtolup tasarrufında olan kazâ-i mezbûrda vâkı' Alî Kâdî Çiftliği dimekle ma'rûf çiftlik ve içinde olan hayvanları ve yirleri bi-hasebi's-şer' kendüye intikâl idüp âhardan dahlolunmaz iken hâliyâ Silistre muhafazasında olan Vezir Siyavuş Paşa tarafından fuzûlî zabtolunup mezbûra ziyâde zulm ü te'addî eyledüğün ve bu bâbda elinde huccet-i şer'ıyyesi olduğın" bildürüp mücebince şer'le görölüp icrâ-yı

hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, elinde olan temessükâtı mücebince müdâhale olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzre hüküm yazılmışdur.

Fî-evâyili R., sene: [10]56

167

Ruscuk kazasına bağlı Yeniceköy abalisinden, suçları olmadığı hâlde, köylerinde ölen kıbtîlerden dolayı, Niğbolı sancağı mütesellimi tarafından haksız yere alınan paranın sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Ruscuk ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Ruscuk kazâsına tâbi‘ Yeniceköy nâm karye ahâlîsi Sûdde-i Sa‘âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem karye-i mezbûr sâkinlerinden Durbâlî ile zevcesi ( ) nâm kıbtıyyeler bi-emri'llâhi Te‘âlâ mürdolup sun‘[lar]ı yoğiken Niğbolı Sancağı Mütesellimi olan ( ) nâm kimesne bunların; 'Sizün köyünüzde kan olmuştur.' diyü hılâf-ı şer‘-ı şerîf on bin akçaların alup ziyâde zulm ü te‘addî eyledüğün" bildürdükleri ecilden, hılâf-ı şer‘-ı şerîf fuzûlî aldığı akçaların girü reddolunmak bâbında emr-i şerîfüm sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzre hüküm yazılmışdur.

Fî-evâyili R., sene: [10]56

168

Belgrad'daki Yahyalı Gâzi Mehmed Paşa Vakfı'nın eski Mütevellisi Yusuf'un, yeni mütevellî tarafından haksız yere el konulan para ve eşyasının kendisine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Belgrad kâdîsına hüküm ki:

Yûsuf arz-ı hâl idüp; "mukaddemâ berât-ı şerîfümle Belgrad'da vâkı‘ Yahyalı Gâzî Mehmed Paşa Vakfı'nun Mütevellîsi iken Tevliyet-i mezbûre bin [elli] altı senesinde âhara virilmekle mürtezikasından ba‘zıları mütevellî-i cedîd ile yek-dil olmağla üzerine hücum idüp hılâf-ı şer‘, muhâsebesi görölüp bir akça ve bir habbe yoğiken, cümle emvâl ü erzâkın ve yüz yigirmi gurus ile yigirmi sikke-i hasenesin fuzûlen kabzeyleyüp kendüye gadreyledüğün" bildürüp fuzûlen alınan eşyâsı girü kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, şer‘le müteveccih olan eşyâsı ve akçası varan âdemisine bi't-tamâm alıvirilüp te‘allül itdürilmemek emrüm olmuştur. :: [diyü yazılmışdur.]

Fî 15 R., sene: [10]56

Hamid sancağı kazaları abalisinin silablı olarak bir araya gelip, defterde Hamid sancakbeyine gelir kaydedilmiş olan cürm ü cinayet ve bad-ı heva vergilerinin toplanmasına engel olmalarına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Anatoli paşasına ve Karaağac-ı Gölhisâr ve Yavice kâdîlarına hüküm ki:

Hamîd Sancağı Mütessellimi Hasan mektûb gönderüp; "ber-vech-i arpalık livâ-i mezbûra mutasarrıf olan Mustafâ *dâme ikbâlühû* hâlâ Girit Seferi'ne müteveccih ü revâne olup ve müşârun-ileyhe defterde hâsıl yazılan cürm [ü] cinâyet ve bâd-ı hevâyı ahz ü kabza sübaşısı vardukda zikrolunan kâdîlıklar ahâlîsi iki yüzden mütecâviz tüfenk-endâz ile mahkemede sübaşının üzerine gelüp Kınalı-oğlı bölükbaşlarından dört nefer baş u buğ olup içlerinde[n] birin sübaşısı idüp müşârun-ileyhe âyid olan mahsûli cem' u tahsîle mâni' olup gadreyledüklerin" arzeylediği ecilden, sübaşılar *devr ü selâmiyye* nâmıyla gezmek memnû'dur. Min-ba'd re'âyâya cem'ıyyet itdürilmeyüp o makûle mîr-livâyâya hâsıl yazılan cürm [ü] cinâyet ve bâd-ı hevâyı şer' u kânûn üzre ahz ü kabz itdürüp inâd ü muhâlefet ve vech-i meşrûh üzre fesâd ü şakâvete mübâşeret üzre olanlar elegetürilüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı o makûle müşârun-ileyhe hâsıl yazılan cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâyı şer' u kânûn üzre varan sübaşılarına cem' u tahsîl ve [a] hz ü kabz itdürüp min-ba'd şer' u kânûna ve emr-i hümâyûnuma [mugâyir] re'âyâ tâyifesini bir vechile te'allül ü cem'ıyyet itdürmeyüp men' u def' eylesesiz. İnâd ü muhâlefet ve vech-i meşrûh üzre fesâd ü şakâvet idenleri ahzidüp ahvâllerin Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeyleyesiz. Ammâ; bu bahâne ile sübaşılar devre çıkmayup ve karye be-karye gezmeyüp ve *devr [ü] selâmiyye* nâmıyla hılâf-ı şer' fukarânun akçaların almayup zulm ü te'addî itmek ihtimâli olmaya. Emr-i şerîfüm'e mugâyir cem'ıyyet idüp müşârun-ileyhe âyid cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâyı virmekde muhâlefet üzre olanları ism ü resmleriyle yazup arzeyleyesiz. :: *diyü şurûti[y]la emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 5 R., sene: [10]56

Kazâ-i Bolı

Abalının, değişik adlar altında baksız yere paralarını ve yiyeceklerini aldığı iddia olunan Boyalı Kadısı Abdüllatifin, davacıları ile mahkemeye çıkarılması ve bak sahiplerine haklarının verilmesi.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpa[lık] Kastamonı paşa[sına] ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Boyalı kazâsı ahâlîsi arz-ı hâl idüp; "hâliyâ Kâdîları olan Abdüllatif nâm Kâdî bedel-i avârız cem' eyledüğünde Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîfümde Tersâne harcı on beşer akça tasrîh olunmuşken yüzer akçaların alup yigirmi beş akça *gulâmiyye* nâmına alup ve *bî-namâz tefîşi*

diyü karye be-karye devridüp dörder-beşer yüz akçaların alup ve *bal ve yağ* diyü küllî zahîrelerin alup ve bunun emsâli te‘addîsinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp mahallinde şer‘le görilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer‘le görilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı ihzâr-ı husamâ kılup mukaddemâ bir def‘a şer‘le görilüp faslolunmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise hakk u adl üzre tefahhus idüp göresiz; arzolunduğı üzre ise ba‘de's-sübût şer‘le müteveccih olan hakların hükmidüp alıviresiz.

Fî 15 şehri Rebî‘î'l-âhır, sene: 1056

171

Asitane-i Saadet ve bağı yerler Patriği ile ilgili, eksik bırakılmış bir hüküm kaydı.

Buyurıldı.

Sakız monlâsına hüküm ki:

Hâliyâ Âsitâne-i Sa‘âdetüm ve Tevâbi‘ı Kefere Patriki olan Partelius nâm râhib gelüp mezbûrun Patr ...⁵⁹

172

Elbistan ahalisinin, beylerbeyi subaşıları tarafından, öteden beri vergeldiklerinden fazla ve değişik adlar altında baksız para talebiyle rahatsız edilmemesi.

Buyurıldı.

Mar‘aş kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Elbistân nâhıyesi ahâlîsi Südde-i Sa‘âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem mîr-i mîrân voyvodalarına mu‘tâd-ı kadîm üzre kazâ-i mezbûrdan kendü rızâlarıyla üçer yüz guruş virürlerken mîr-i mîrân sübaşıları kanâ‘at itmeyüp; '*Biner guruş talebiyle rencîde itmeyeler.*' diyü emr-i şerîfüm virildüğün" bildürüp viregeldükleri üzre üçer yüz guruş edâ itdükden sonra hılâf-ı şer‘-ı şerîf ol vechile biner guruş taleb idüp rencîde vü remîde itdürilmeyüp ve *kışla akçası* diyü rencîde olunmayup men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden imdi; geçen sene alınduğı üzre alınup ziyâde talebiyle rencîde olunmayup ve min-ba‘d mîr-i mîrân âdemleri *katır kışlası* diyü akça almayup hılâf-ı şer‘-ı şerîf te‘addî olunmamak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ... :: [ilâ]-âhırîhî şerh virilmiştir.

Tahrîran; fi-evâsıtı şehri Rebî‘î'l-âhır, sene: sitte ve hamsîn ve elf.

59 Metinde, hüküm kaydının devamı yazılmamış ve sonrasında takriben bir kayıtlık yer boş bırakılmıştır.

173

Konya'da, Abdullah isimli şahsın işkence ile ölümüne sebep olmak ve adı geçenin akrabası olduğu gerekçesiyle Abdülmu'ti isimli şahsın haksız yere parasını almak iddialarından dolayı Divan-ı Hümayun'da yargılanan ve mübaşir elinde iken firar eden Kadı Eşekçekmezoğlu Mehmed'in yakalanarak Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Karaman paşasına ve Konya monlâsına hüküm ki:

Osmân ve Mustafâ nâm kimesneler gelüp; "bundan akdem Eşekçekmez-oğlu dimekle ma'rûf Mehmed nâm Kâdî mezbûr Mustafâ'nun babası olan Abdullâh nâm kimesneye muhkem darb u işkence idüp ve hılâf-ı şer'-ı şerîf yüz elli gurusın alup ve mezbûr ol cerâhatden fevtolup ve mezbûr⁶⁰ Osmân'un babası olan Abdülmu'tî nâm kimesne için; 'Mezbûrun akribâsısın.' diyü hılâf-ı şer' üç bin akçasın alup bundan akdem Dîvân-ı Hümayûnum'da murâfa'a olup mübâşir eline virildükde bir tarikle firâr idüp te'addî eyledüğün" i'lâm eylediler. İmdi; mezbûr ol tarafda buldurması lâzım olanlara buldurdup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e göndermek için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 17 R., sene: [10]56

174

İzmir'e tayin olunup görev yerine karayoluyla gitmek isteyen İngiltere konsolosuna yollarda gerekli kolaylığın gösterilmesi.

Buyurıldı.

Âsitâne-i Sa'âdetüm'den İzmir'e varınca yol üzerinde vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

İngiltere'nün Âsitâne-i Sa'âdetüm'de mukîm olan ilçisi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "İzmir'e ta'yîn olunan konsolosı berât-ı şerîfümle deryâdan gitmeyüp karadan gitmek" murâd eylemekle yolda ve izde ve menâzil ü merâhilde kendüyi ve âdemlerin ve esbâb u tavarlarına âhardan kimesne müdâhale itdürî[1]meyüp ve akçalarıyla narh-ı cârî üzre satanlardan zâd ü zevâdelerin alıvirüp kimesneye te'addî itdürilmemek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i hümayûnumla her kankınızın taht-ı kazâsına dâhıl olur ise kendüye ve âdemlerine ve esbâb u tavarlarına kimesneyi rencîde vü remîde itdürmeyüp ve akçalarıyla lâzım gelen zâd ü zevâdelerin alıvirüp te'allül ü bahâne itdürmeyesiz.

Fî-evâsıtı Rebî'l-l-âhır, sene: [10]56

175

Larende Yeniçeri Serdarlığı'na Eyüb isimli yeniçerinin tayin olunduğu.

⁶⁰ Metinde "مزبورلر" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Lârende kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânuzda serdâr olan ref^e olunup yirine Otuzbeşinci Bölük'den kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Eyyûb nâm Yeniçeri nasb u ta'yîn kılınup bi'l-fi'l Yeniçerilerüm Ağası olan kıdvetü'l-ümerâ'i ve'l-ekâbir Mehmed Ağa *dâme ulüvvühû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, mücebince amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre ... :: [diyü] hüküm yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâsıtı şehri Rebî'î'l-âhır, sene: 1056

176

Biga kadısının ahaliden, belirlenenden daha yüksek miktarda vergi tahsil ettiği iddiasının mahkemece görülmesi ve hakkın yerine getirilmesi.

Buyurıldı.

[( )] hüküm ki:

Biga kazâsı ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "bunlar emr-i şerîfümle vâkı' olan tekâlîfi ta'yîn olduğu üzre virüp edâ eylemeğe râzîlar iken Kâdîları olan ( ) nâm Kâdî, ta'yîn olduğundan ziyâde hılâf-ı şer'-ı şerîf bin gurusların alup zulm ü te'addî eyledüğün" bildürüp emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üzre şurûtiyla yazılmışdur.*

Tahrîran; fî-evâsıtı şehri Rebî'î'l-âhır, fî 17, sene: 1056

177

Kütabya'daki Gedik Ahmed Paşa Vakfı'na ait bezzazistanın harap olan çatısının tamirine izin verildiği.

Buyurıldı.

Kütâhiyye [( )] mektûb gönderüp; "müteveffâ Gedük Ahmed Paşa Evkâfı'na Kâyim-makâm-ı Mütevellî olan Ömer ve berât-ı şerîfümle Hasbî Nâzırı olan Mehmed meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'vâkıf-ı mûmâ-ileyhün bezzâzistânının üzerlerinde kiremit kalmayup harâba müşrif olmağla kar ve yağmur suyu içerü akup içinde olan dekâkin müste'cirleri oturmak mümkün olmayup Vakf'a zararı olmağla kiremit yirine bedevre tahtasından üsti örtilmek Vakf'a evlâ vü enfa" diyü izin taleb eyledüklerinde mi'mâr ve ehl-i vukûf ile üzerine varılup keşfolundukda, tahtası ve sâyir le[v]âzimi yigirmi bin akça ile ancak olduğun ihbâr eyledüklerin" arzyledüğün ecilden, Vakf'a enfa' olup ve Vakf'un müsâ'adesi ve mâni'-ı şer'îsi yoğise ta'mîr olunmak emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp ... :: *vech-i meşrûh üzre hüküm yazılmışdur.*

178

Suhorika kazasının Miruşa ve Crni Lug köyleri abalisine ait tarla, çayır ve değirmenlere Mustafa Paşa isimli mütegalibenin kızı tarafından yapılan müdahalenin men'i.

Buyurıldı.

Suhorika kâdisına ve sâbıkâ ( ) Kâdîsı Mevlânâ Hüseyin'e hüküm ki:

Suhorika kazâsına tâbi' Miruşa ve Crni Lug nâm karyeler ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kırk seneden mukaddem âsiler ve harâmîler zulminden firâr idüp tarla ve çayır ve değirmenlerini mütegalibeden Mustafâ Paşa fuzûlen zabtidüp bunlar dahı emr-i şerîfümle yirlerine gelüp sâkin olmalarıyla tarla ve çayır ve değirmenlerin zabtidüp rencîde olunmak icâb eylemez iken Mustafâ Paşa'nun kızı tarafından vekîli Mahmûd rencîde eylemekden hâlî olmaduğın ve bu bâbda fetvâları ve huccetleri olduğın" bildürüp men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın, bu makûle kırk yıl mürûr iden emlâk ü arâzî da'vâsınun istimâ'ı memnû'dur; ... :: diyü vech-i meşrûh üzre emir yazılmışdur.

Fî-evâhırı R., sene: 1056

179

İznik tarafında kaybolan hazineden dolayı hapsedilen ve suçları olmadığı için serbest bırakılmalarını isteyen İznik hasları reâyâsının, rahatsız edilmemesi ve daha önce zaptolunan eşyalarının iadesi.

Buyurıldı.

İznik kâdisına hüküm ki:

İznik hasları re'âyâsı arz-ı hâl idüp; "bundan akdem ol tarafda hazîne telef olup bunlar içün emr-i şerîf ile; 'Siz eyledinüz.' diyü ahzolunup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e getirilüp habsolunup; günâhları olmamağla itlâk olunmaları" bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, rencîde olunmamaları emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emr-i celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı mezbûrları min-ba'd rencîde itmeyüp ve ahzolunan esbâb ü eskâlleri girü alıvırılüp rencîde vü remîde itdürmeysin.

Fî-evâhırı R., sene: 1[0]56

180

Donanma-i Hümayun için kereste toplamakla görevli kişinin, Biga ve Gügercinlik kazaları abalisinden haksız yere para aldığı iddiasının mahkemece görülmesi ve buna izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Biga ve Gügercinlik kâdîlarına hüküm [ki]:

Ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bunlar Donanma-yı Hümâyûnum içün kerâste virmek fermân olup Mâliyye tarafından emr-i şerîf virilmişken cem'ına varan mübâşir emr-i

şerîfûme mugâyir *kerâste-bahâ* ve *zahîre akça[sı]* diyü hılâ[f]-ı şer'-ı şerîf zulm ü te'addî eyledüğü" mukaddemâ dahı arz u mahzar ile i'lâm olmağla men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfûm⁶¹ recâ eyledüğü ecilden, mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfûmle vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre emir yazılmışdur.*

181

Timar sahiplerinden Mehmed Çavuş ve ortaklarının Divan-ı Hümayun Kâtibi Abdurrahman'ın Kocaeli'nin Ada nahiyesindeki timarına müdahale etmelerinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın balli için İznikmid kadısının görevlendirildiği; toprak kadılarının bu meseleye karıştırılmaması.

Buyurıldı.

İznikmid kâdisına hüküm [ki]:

Dîvân-ı Hümayûnum kâtiblerinden Abdurrahmân Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Kocaili sancağında berât-ı şerîfûmle mutasarrıf olduğu icmâl[1]ü tîmârı karyelerinden Ata nâhiyesinde vâkı' Andal nâm karyede hîn-i tahrîrde kendülere on altı nefer ekinlü toprak tasarruf ider re'âyâsı ve âsiyâb-ı harâb ve resm-i kışlak ile defter mücebince [defter-i] mufassalde; '*Andal nâm-ı [d] îger Kavaklı*' ve defter-i icmâlde; '*Andal tâbi '-ı Ada*' diyü müstekıl iki bin beş [yüz] akça karye kaydolunup ber-müceb-i berât u defter zabt ve vâkı' olan mahsûlâtı ahz ü kabz itmek⁶² murâd eyledüklerinde yine zikrolunan nâhiyelerde tîmârı olan Mehmed Çavuş ve müşterikleri Yûsuf ve Ken'ân nâm kimesneler; '*Zikrolunan Andal nâm karye, bizüm mutasarrıf olduğumuz Tersiyeye ma'a [Kara]diken ve Andal*' diyü kaydolunan karyelerimiz mahsûli ile mahsûb, berât ve icmâlimüzde on dört bin iki yüz akçalık mukayyeddür; mahsûli biz kabziderüz.' diyü dahl ü nizâ' itmekle Dîvân-ı Hümayûnum'da murâfa'a olup ba'dehû Defter-hâne-i Âmirem'de mahfûz olan defterlere mürâca'at olundukda, mûmâ-ileyh Kâtib Abdurrahmân ile mezkûr Kurd'un berâtlarında; '*karye-i Andal*⁶³' ve defter-i mufassalde; '*on altı nefer ekinlü bennâklü re'âyâsı ve âsiyâb-ı harâb ve kışlak ve sâyir mahsûli ile Andal nâm-ı diğer Kavaklı*' ve defter-i icmâlde; '*Andal tâbi '-ı Ada*' diyü iki bin beş yüz akça müstekıl karye kaydolunup ve merkûm Mehmed Çavuş ile mezkûrların mufassal defterlerinde ancak yalınız; '*Tersiyeye*' ve defter-i icmâlde; '*Tersiyeye ma'a Karadiken ve Andal*' diyü kaydolmağla herkes ekinlü re'âyâsının zirâ'at eyledüğü yirlerinün berât u defterleri mücebince öşr ü resmin ahzeylemek bâbında emr-i şerîfûm virilmeğin, mezbûr Mehmed Çavuş kanâ'at itmeyüp bunun on altı nefer kendüye kaydolunan re'âyâsının ekseri bulunan yirlerin öşrin tamâm vormeyüp ve der-anbâr olan terekelerin⁶⁴ alup kendüye gadritmekle mahallinde husûs-ı mezbûr sen görüp toprak kâdisı müdâhale itmeyüp zikrolunan on altı nefer re'âyâsının ellerinde olan yirleri bî-garaz Müslimânlar ile ve mübâşir ma'rifetiyle yoklanup sâbit ü zâhir olduktan sonra sicill ü huccet olunup fimâ-ba'd hîn-i tahrîrde on altı nefer re'âyâsının ellerinde bulunan yirlerinün öşr ü resmi⁶⁵ kendüye alıvrilmek bâbında emr-i şerîfûm" recâ itmeğin imdi; husûs-ı mezbûra toprak kâdisı karışmayup sen ta'yîn olunmuşdursundur. Varup mahallinde vech-i meşrûh üzre şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak emrüm olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üzre.*

61 Metinde "امر اولمشدر شريف" şeklinde geçmektedir.

62 Metinde "ايدمك" şeklinde geçmektedir.

63 Metinde "عبدال" şeklinde geçmektedir.

64 Metinde "terekelerinün" şeklinde geçmektedir.

65 Metinde "عشرى رسم" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Anatoli eyâletine mutasarrıf olan Vezîr ( ) Paşa'ya ve Şeyhlü kâdisına hüküm ki:

Erbâb-ı timârdan Arslan Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu Karaca nâm karyenün taht-ı râ[hîn]da Yakalukır⁶⁶ nâm mevzı'; '*Karye-i mezbûrenün mahsûline mahsûbdur.*' diyü defâtir-i at[î]ka ve cedîdede mukayyed olup vech-i meşrûh üzre hîn-i tahrîrden bu ana gelince karye-i mezbûre sipâhîleri tarafına alınagelmiş iken; '*Bahtiyâr(?) ve Mankufcılar(?) ve Selemciler(?) nâm mezra'alar Yakalukır dâhilindedür; lâkin bana hâric ez-defterden virilmiştir.*' diyü müdâhale itmekle, Defter-hâne-i Âmirem'de mastûr olan kuyûda mürâca'at olundukda; zikrolunan Yakalukır nâm mevzı' defterde Karaca nâm karye mahsûline mahsûb olmak üzre mastûr u mukayyed bulunmağla" hükm-i hümayûnum recâ eylemeğin imdi; *hâric ez-defter*, hîn-i tahrîrde kuyusu ve makberesi bellü, hudûd-ı erba'ası ma'lûm, hâlî ani'r-re'âyâ bulunup kimesnenün berâtında ve defterinde olmamağla muharrir, *hâric ez-defter* nâmıyla virse makbûldür; yohsa âharun berât u defterinde musarrah olup veyâhûd sınırı dâhilinde olan arâzî-i müteferrika *hâric ez-defter* diyü virse makbûl değildir. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan Yakalukır nâm mevzı'ı hudûd-ı mu'ayyenesiyle ve dâhilinde olan yirleri ile buna zabt u tasarruf itdürüp min-ba'd hılâf-ı kânûn *hâric ez-defter* diyü dahilidürmeyesiz.

Tahrîran; fî-evâhırı R., sene: [10]56

Buyurıldı.

Karaman beğlerbeğisine ve Mar'aş ve Adana beğlerbeğilerine ve zikrolunan eyâletlerde vâkı' olan kâdîlara ve Lekvanik⁶⁷ zâbitına hüküm ki:

Dânişmendli kâdisı Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Ekrâd tâyifesinden Abdurrahmân ve karındaşı Velî ve Kara Hüseyin ve Ahmed nâm kimesneler meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'tâyife-i mezbûrenün kethudâları olan Hasan Kethudâ ve oğlu Cum'a ve Osmân nâm kimesneler bunların karındaşlar[ı] olan Mehmed'ün⁶⁸ at u deve vü katır ve sâyir emvâl ü erzâkın gâret eyledüklerinden gayri bi-gayri hakkın mezbûr katlitdürüp ziyâde fesâd eyledüklerin' bildürüp a'yân-ı vilâyet ihbâr eyledüklerin" i'lâm eyledüğü ecilden, her kande bulunurlar ise ahzolanup ve Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, dahı mezbûr şakîlar her kankınızın taht-ı kazâsında bulunurlar ise bi-eyyi vechin kân elegetürüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin. :: diyü yazılmışdur.

Fî-evâhırı Rebî'ı'l-âhır, sene: [10]56

66 Metinde "يقالو مير" şeklinde geçmektedir.

67 Metinde "لك او انك" şeklinde geçmektedir.

68 Metinde "Mehmed'in" şeklinde geçmektedir.

184

Hacı Hasan'ın direk ve seren getirmek üzere İstanbul'da Halıcı Rıdvân'dan kiralayıp Bartın'a gönderdiği gemiye müdahale olunmaması.

Buyurıldı.

Bartın'da kadirge binâsına me'mûr olan kapucıbaşıya ve Bartın kâdîsına [hüküm ki]:

Mahmiyye-i İstanbul'da vâkı' direk ve serencilerden Hâcî Hasan gelüp; "hâlâ direk ve seren getirmek için Halıcı Rıdvân'un gemisin tutup irsâl eylemeleriyle ol cânibde ta'arruz olunmamak için emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden, min-ba'd rencîde vü remîde itdürilmemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre mezbûrlarun tutup gönderdikleri bir kıt'a gemilerine ol cânibde ve âhar yirde ta'arruz olunmayup bir vechile rencîde vü remîde itmeyüp ve itdürmeyüp men' u def eyleyesiz.

185

Anadolu eyaletindeki Sarubanlar taifesinin Ladik Hasları Zabiti Mehmed'de alacakları olduğu iddiasının mahkemece görülmesi ve sabit olduğu takdirde tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Rûm paşasına ve Zile kâdîsına hüküm ki:

Anatoli eyâletinde olan Sarubanlar tâyifesi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem bin elli beş senesinde ebnâ-i sipâhiyândan olup Ladik Havâsları Zâbıtı olan Mehmed nâm Sipâhî'nün zimmetinde dört yüz gurus hakları olup hâlâ taleb eyledüklerinde virmekte te'allül ü inâd eyledüklerin" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, ol cânibde olan kethudâyiri ma'rifetiyle meblağ-ı mezbûr tahsil olunmak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Bölük çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) zîde kadruhû vardukda, husûs-ı mezbûra mukayyed olup tamâm hakk u adl üzre tefahhus idüp göresiz; bir def'a faslolunmayup arzulunduğu üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp dahî şer'le müteveccih olan hakların teveccüh iden mezbûrdan kethudâyiri ma'rifetiyle ba'de's-sübût hükmidüp alıvirüp min-ba'd şer'-ı şerîfe ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdürmeyesiz.

186

Ayşe Sultan'ın İznikmid'deki çiftliğinde katlolunan kölesinin, yakalanıp hapsedilen kâtillerinin Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.

Buyurıldı.

İznikmid kâdîsına hüküm ki:

Âyişe Sultân hazretlerinin kazâ-i mezbûrda vâkı' çiftliğinde bir nefer abd-i müşterâsı katlolunup kâtilleri olan üç nefer elegendüp el-ân habsolmağla varan baltacısı ile muhkem kayd ü bend ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl için ... :: mü'ekked hükm-i şerîf yazılmışdur.

Evâsıt-ı R., sene: [105]6

187

Pendik'te Dimitri adlı şahsın yolculara ucuz fiyatla arpa vs. satmasına Topal Kosta isimli şahıs tarafından mâni olunmasına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Üsküdar kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbî' Pendik nâm karye sâkinlerinden Dimitri nâm zimmî gelüp; "karye-i mezbûrede vâkı' müsâfîrîne etmek ü arpa vü saman u odun ve sâyir levâzimâtların ucuz bahâ ile virür iken karye-i mezbûreden Topal Kosta nâm zimmî mücerred kendüsi ziyâde bahâ ile bey' itmek için mâni' olup hılâf-ı şer'-ı şerîf dahl ü ta'arruzdan hâlî olmaduğın" bildürüp men' u def olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylediği ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr zimmî[yi] ol vechile hılâf-ı şer'-ı şerîf dahl ü ta'arruz itdürmeyüp men' u def eylesin. :: diyü yazılmışdur.

Fî-evâsıtı Rebî'ı'l-âhır, sene: [10]56

188

Yenişehir kadısı iken ölen Râi-zâde'nin Güzelhisar taraflarındaki çiftliklerinin tapu ile başkalarına satılmasının, hamile olan karısı doğuruncaya kadar ertelenmesi.

Buyurıldı.

Ba'zısına; 'Tapu ile alduk.' diyü dahlolmağla tekrâr hükm-i şerîf virilmişdür.

Güzelhısâr mollâsına ve sâbıkâ Hânkâh kâdîsına hüküm ki:

Sâbıkâ Rûmili Kâdî-askeri olan Mevlânâ [Abdül]azîz Efendi arz-ı hâl idüp; "dâmâdı olup Yenişehir Kâdîsı iken fevtolan Râ'i-zâde'nün hâlâ ol cânibde olan çiftliklerin tapu ile âhardan ba'zı kimesneler almak murâd idüp lâkin müteveffâ-i mezbûrun zevc[es]i hâmil[e] olmağla vaz'-ı haml idinceye değin mevkûf alıkonulup çiftliklerine ta'arruz ve tapu ile âhara virilmemek için kânûn üzre emr-i şerîfüm virilmek" recâsına arz-ı hâl itmeğin, vech-i meşrûh üzre mevkûf turmak için ... :: hüküm yazılmışdur.

Evâsıt-ı R., sene: [105]6

189

Vâlîde Sultan'ın Kethüdası Müteferrika Behram'ın Mora'daki zeameti köylerinden toplanacak vergilerin, bunları toplamakla görevli kişiler tarafından, zeamet subaşısından değil reâyâdan talep edilmesi.

Buyurıldı.

[( )] kâdîlarına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarının emekdâr u ihtiyârlarından olup seyyide[tü]'l-muhad-derât, iklîletü'l-muhsanât, tâcü'l-mestûrât, meliketü'l-melikât, refî'a[tü]'d-derecât Vâlidem Sultân

dâmet ısmetühânun Kethudâlığı hıdmetinde olan Mütferrika Behrâm *dâme mecdühû* Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl gönderüp; "Mora sancağında taht-ı kazânuzda berât-ı âlî-şânımla mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinün re'âyâsının zimmetlerine lâzım [gelen] cemî' tekâlîf cem'ına me'mûr olanlar tarafından subaşıları olanlara; '*Sen edâ eyleyüp ba'dehû re'âyâdan al.*' diyü ta'arruz ve hılâf-ı şer' u kânûn rencide vü remide eyledüklerin" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin, re'âyâsının zimmetlerine lâzım gelen tekâlîf için ze'âmeti subaşıları hılâf-ı şer' u kânûn rencide olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan [emrüm mücebince] vech-i meşrûh üzre, müşârun-ileyhün ze'âmeti karyelerinün re'âyâsına tekâlîf teklîf olundukda, re'âyâdan alınup subaşıları hılâf-ı şer' u kânûn rencide olunmaya. :: diyü müekked hüküm yazılmışdur.

Fî-evâhırı Rebî'ı'l-evvel, sene: [10]56

190

Mazarak'a bağlı Kızılkaya ve Mazarak köyleri abalisinin, Yanya sakinlerinden merhum Ali Paşa, Hızır, Osman ve Hüseyin adlı kişilerden murabaha yoluyla aldıkları parayı, 25-30 yıl içerisinde, aslı ve murabahasıyla birlikte kat kat fazlasıyla ödedikleri hâlde adı geçen şabısların hâlâ kendilerinden para talep etmesi üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması; halledilemediği takdirde davanın Asitane-i Saadet'e havale edilmesi.

Buyurıldı.

Mazarak⁶⁹ ve Yanya kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Mazarak kâdîsısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb [gönderüp]; "kazâ-i Mazarak'a tâbî' Kızılkaya ve Mazarak⁷⁰ nâm karyeler ahâlîsi meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'Yanya kazâsı sâkinlerinden müteveffâ Alî Paşa[dan] hâl-i hayâtında iken bir yük akça murâbaha ile alup ve Hızır nâm kimesneden otuz bin akça alup ve Hüseyin nâm kimesneden yüz on gurus alup ve Osmân nâm kimesneden on iki bin akça alup mezbûr Hızır'a yigirmi beş seneden berü onar bin akça ki -iki yüz elli bin akça ider- *mu'âmele* nâmına virüp ve hâlâ otuz bin akçayı bi't-tamâm virüp ve mezkûr Hüseyin'e üç yüz elli gurus murâbaha virüp hâlâ yine yigirmi bin akça taleb idüp ve mezbûr Osmân otuz beş bin akça alup hâlâ on iki bin akça taleb idüp ve müşârun-ileyh Alî Paşa'nun Kethudâsı olan Kâsım nâm kimesne otuz senede yigirmi beşer bin akçaların *murâbaha* nâmıyla alup ve bi'l-cümle yedi yüz elli bin akça ider ve yine *kusûr* diyü bir yük sağ akça taleb eylediğinden gayri üç re's katır ve altı nefer âdemlerin ahz ü habs idüp ziyâde zulm ü te'addî eyledüklerin' bildürüp emr-i şerîfüm recâsına" arzyledüğün ecilden, mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk oluna; mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak fermânım olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzre yazılmışdur.

Fî-evâhırı Rebî'ı'l-âhır, sene: [10]56

69 Metinde "مزراق" şeklinde geçmektedir.

70 Metinde "وارق" şeklinde geçmektedir.

191

Gemlik'e bağlı Katırlı köyünde bir değirmende ölü bulunan Baraklu(?) Halil isimli kişinin kâtillerinin tesbit edilip yakalanması.

Buyurıldı.

Bostâncıbaşıya hüküm ki:

Rıdvân nâm hâtûn arz-ı hâl idüp; "Baraklu(?) Halil nâm bir oğlın Gemlik nâhiyesinde Katırlı nâm karyede Mustafâ nâm kimesnenün değirmeninde mecrûhan maktûl bulunduğın" bildürüp değirmen sâhibi ve karye ahâlisi ve sâyir mazınna olanlar teftîş olup kâtil bulunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğın imdi; mu'temed hâssagî gönderüp tefahhus olup bu fesâdı iden kâtil her kimler ise elegetürmek bâbında fermân-ı âlî-şânüm sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı bostâncılardan bir mu'temed ü mukdim hâssagî gönderüp mahalline varup tamâm dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus idüp katl husûsı ne makûle kimesnenün üzerinde zuhûr idüp şer'le sâbit olur ise sûret-i sicilleri ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr itdüresin. Ammâ; ta'yîn eyledüğün âdeme muhkem tenbîh eylesin ki, min-ba'd ahz ü celb sebebi ile ehl-i fesâda hımâyet ve kendi hâlinde olanlara garaz u ta'assub ile hılâf-ı şer'-ı şerîf te'addî vü tecâvüz itmeyüp ve re'âyâdan bir akça ve bir habbe alınmaya ve aldurtmayasın.

192

Bağdad'da sekbanlar yanına gidip uygunsuz işlere karışmasından dolayı terbiye maksadıyla dövdüğü oğlu Hüseyin'in ölmesi sebebiyle Ali isimli sipahi-zadenin öşr-i diyet talebiyle rahatsız edilmemesi.

Buyurıldı.

Bağdâd beğlerbeğisine ve Bağdâd mollâsına hüküm ki:

Ebnâ-i sipâhiyândan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Alî zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "sulbî oğlu Hüseyin nâm emred Bağdâd-ı Dâru's-Selâm'da sekbanlar yanına varup ba'zı fesâd ü şakâvete mübâşeret eylemekle te'dîb için değnek ile urup ol cerâhatden bi-emri'llâhi Te'âlâ fevtolmağla öşr-i diyet talebi ile rencide olunduğın" i'lâm itmeğın, şeyhu'l-İslâmdan istiftâ olundukda, kendüye bir nesne lâzım gelmedüğüne fetvâ-yı şerîfe virilmekle elinde olan fetvâ-yı şerîfe mücebince rencide olunmamak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrun elinde olan fetvâ-yı şerîfe mücebince amel olup bir vechile rencide vü remide itmeyüp ve itdürmeyüp men' u def' eylesin.

193

Ayntab Sancakbeyi iken ölen Mustafa Bey'in Türkmen Voyvoda ve Dimos Mukataatı'ndan dolayı zimmetinde bulunan devlet alacağının tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Ayntâb monlâsına hüküm ki:

Bundan akdem Ayntâb Sancağıbeği iken fevtolan Mustafâ Beğ zimmetinde Türkmen Voyvoda ve Dimos mukâta'âtından ve sâyir mukâta'âtdan otuz ve kırk bin gurus mâl-ı mîrî olmağla cem' u tahsîl olunması lâzım olmağın Âsitâne-i Sa'âdetüm'den ta'yîn olunan kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [( )] *zîde kadruhûya* tahsîl itdürmen emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde olan akçayı bi't-tamâm mübâşir-i merkûma tahsîl itdürüp bir ferde te'allül itdürmeyesin.

Tahrîran; fi-evâhırı şehri Recebi'l-mürecceb, sene: 1056

194

Sultaniye Kalesi'nde mahbus bulunan Dergâh-ı Muallâ Çavuşu Ali'nin serbest bırakılması ve görevli kişi ile Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Sultâniyye kâdîsına hüküm ki:

Sultâniyye Kal'ası Dizdârı ( ) *zîde hıfzuhûya* hüküm ki:

Bundan akdem Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından celeb Alî Çavuş fermân-ı şerîfümle Kal'a-i mezbûrede habsolunmağla, hâliyâ ıtlâk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Mezbûr Alî Çavuş'ı habsden ıtlâk idüp mübâşir-i mezbûr ile ma'an Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderesiz; avk u te'hîrden hazer eylesiz.

195

Aksaray kazasındaki Karamanoğlu İbrahim Bey Vakfı'na ait harap hamamı yeni baştan bina etmek üzere icareteynli olarak kiralayan Seyyid Mehmed, Derviş, Hacı Mustafa ve Hacı Mehmed isimli şahısların hamamı tasarruf etmelerine hariçten kimsenin müdahale etmemesi.

Buyurıldı.

Aksarây kâdîsına hüküm [ki]:

Kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Seyyid Mehmed ve Dervîş ve Hâcî Mustafâ ve Hâcî Mehmed nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûrda vâkı' müteveffâ Karaman-oğlu İbrâhîm Beğ Evkâfî'ndan bir bâb vakıf hammâm kırk-elli seneden mütecâviz harâba müşrif olup eser-i binâdan nesne kalmayup cânib-i Vakf'dan dahı binâyâ müsâ'ade olmamağla Vakf-ı mezbûr Nâzırı olan iftihârü'l-havâs ve'l-mukarrabîn Dâru's-Sa'âdetüm Ağası İbrâhîm *dâme ulüvvühû* ve mütevellisi tarafından temessük ve mücebince hucec-i şer'ıyye virilüp ol hammâmı icâre-i

mu'accele ve mü'eccele ile bunlar alup kendü mâllarıyla müceddeden binâ idüp hâricden kimesne tasarruflarına mâni' olmamak bâbında ... " :: emr-i şerîf virilmiştir. Buyurıldı huccet üzerindedir.

196

Ohri sancağına mutasarrıf olan Ahmed'in Prez Kalesi neferlerini, ya kaftan-baha adı altında para vermeleri veya 200 adamını evlerinde misafir etmeleri için sıkıştırmasına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

İşim kâdîsına hüküm ki:

Prez Kal'ası neferâtı Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "Ohri sancağına mutasarrıf olan Ahmed dâme ıkbâlühû mezbûrlardan kaftân-bahâ nâmında akça taleb idüp; '..... virün yâhûd cümle iki yüz nefer âdemümle kendü evlerinüzde üç-dört gün ziyâfet eylen.' diyü ziyâde zulm ü te'addî eylediğin" bildürüp ol vechile hılâf-ı şer'-ı şerîf rencide itdürilmemek bâbında emr-i şerîfüm recâ eylemeğin, hılâf-ı şer' u kânûn rencide olunmamak için ... :: mü'ekked hüküm yazılmışdır.

197

Merhum Nasuh Paşa-zâde Ali Bey'in oğlu Mustafa'nın Palu sancakbeyindeki alacağının mahkemece tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Diyârbekir eyâletine mutasarrıf olan Vezîr Mustafâ Paşa'ya ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Müteveffâ Nasûh Paşa-zâde Alî Beğ'ün oğlu Mustafâ zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "hâlâ Palu Sancağbeği ( ) Beğ'de beş bin yedi yüz gurus hakkı olup birkaç def'a âdem gönderdükde te'allül eylediğin" bildürüp şer'le tarafından vekiline alıvirilmek için ... :: şurûtiyla emir yazılmışdır.

Fî-evâhırı R., sene: 1056

198

Ayntab sancağına arpalık olarak mutasarrıf iken vefat eden Mustafa'nın uhdesinde bulunan Ayntab Dimosu köylerinin, yetimlerine vasi tayin edilen Balatî adlı şahsa zaptettirilmesi ve her sene malî yükümlülüğünü yerine getirdiği sürece başkasının müdahale ettirilmemesi.

Buyurıldı.

Haleb paşasına ve Haleb defterdârına ve Haleb ve Ayntâb mollâlarına hüküm ki:

Bundan akdem ber-vech-i arpalık Ayntâb sancağına mutasarrıf olup hâlâ fevtolan Mustafâ'nun Ayntâb Dimosu karyelerinden Tuş(?) ve Seksenvirân ve Tilsevad⁷¹ ma'a Dikmetaş ve Gürenis [ve]

⁷¹ Metinde "تلسه ود" şeklinde geçmektedir.

Sitti(?) ve Tünb(?) [ve] Marhaman ma'a tevâbi'ihâ ve Karataşlar mezra'aları nâm karyeler mîr-i mîrân-ı müşârun-ileyhün uhdesinde iken fevtolmağla kemâ-kân eytâmı tarafından vasîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Balâtî *zîde kadruhûya* zabtitedürilüp sene be-sene mâl-ı maktû'ın edâ eyledüğinden sonra âhardan kimesneye müdâhale vü mu'âraza itdürilmemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrüm üzre amel idüp ... :: *vech-i meşrûh üzre yazılmışdur.*

Tahrîran; fi ( ) sene: 1056

199

Hezargrad ve Ruscuk kazalarında çubuk koyunu olanların, koyunlarını gizlememesi ve defter ve kanun gereğince vermeleri gereken çubuk koyunu akçesini, bunu toplamakla görevli olan Durmuş'a ödemeleri.

Buyurıldı.

Hezargrad ve Ruscuk kâdîlarına ve Niğbolı sancağı mütesellimine hüküm ki:

Taht-ı kazânuzun çubuk koyunu cem'ına me'mûr olan Turmuş *zîde kadruhû* Südde-i Sa'âdet'e arz-ı hâl idüp; "mezbûr varup şer' u kânûn u defter mücebince çubuk koyunu olan re'â[yâ]dan akçasın taleb eyledükde mezbûrlar koyunların gizleyüp ve kimisi dahı sipâhî ve sâyir askerî tâyifesinün koyunlarına katup ba'dehû; '*Bizüm koyunumuz yokdur.*' diyü te'allül itmeleriyle gadrolduğun" bildürüp şer' u kânûn u defter mücebince çubuk koyunları akçası alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmekle, şer' u kânûn u defter mücebince akçası alıvirilmek içün ... :: *hüküm yazılmışdur.*

200

Hezargrad ve Ruscuk kazalarında çubuk koyunu olanların bir araya gelip reâyâyı da tabrik ederek çubuk koyunu akçesi toplanmasını engellemelerine izin verilmemesi ve defter ve kanun gereğince ödenmesi gereken paranın tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Hezargrad ve Ruscuk kâdîlarına ve Niğbolı sancağı mütesellimine hüküm ki:

Taht-ı kazânuzda vâkı' çubuk koyunu resmi cem'ına me'mûr olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Turmuş arz-ı hâl idüp; "mezbûr şer' u kânûn u defter mücebince çubuk koyunu olan re'âyâsından akçasın taleb eyledükde mezbûrlar cem'ıyyet memnû' iken cem'ıyyet itmekle re'âyâ tâyifesin dahı tahrîk idüp rüsûmına noksân olmağla" şer' u kânûn u defter mücebince alıvirilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum [ki]:** ... :: *Bu bâbda şurûtıyla müekked hüküm yazılmışdur.*

201

Hezargrad ve Ruscuk kazalarından çubuk koyunu akçesi toplanırken, Bertik(?) köyünde sipahilerin 150'den sonraki koyunlar için para vermedikleri ve re'âyânın koyunlarını kendi sürülerine kattıkları bildirildiğinden, bu hususta defter ve kanuna göre hareket edilmesi.

Buyurıldı.

Hezargrad ve Ruscuk kâdîlarına ve Niğbolu sancağı mütesellimine hüküm ki:

Taht-ı kazânuzda vâkı' çubuk koyunu cem'ına me'mûr olan kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Turmuş zîde kadruhû Südde-i Sa'âdet'e arz-ı hâl idüp; "mezbûr varup şer' u kânûn u defter mücebince kazâ-i mezbûra tâbi' Bertik(?) nâm karyenün re'âyâsından çubuk koyunu olanlardan akçasın taleb eyledükde karye-i mezbûrede sâkin ba'zı sipâhî tâyîfesi yüz ellisinden mâ'adâsından çubuk koyunları akçasın virmedüklerinden gayri re'âyânun koyunların kendü koyunlarına katup; 'Bizümdür.' diyü te'allül itmeleriyle mahsûle külli gadrolduğun" bildürüp şer' u kânûn u defter mücebince amel olunmak içün ... :: hüküm yazılmışdur.

202

Pîr Mehmed isimli şahsın tehditle haksız yere parasını alıp firar eden Gerede'nin Çoğulu köyü sakinlerinden Hacı Mehmed isimli timar sahibinin yakalanması ve hak sahibine hakkının verilmesi.

Buyurıldı.

Mudurnı monlâsına ve Gerede kâdisına ve Bolı sancağı alaybeğisi kâyim-makâmına ve Bolı mütesellimine hüküm ki:

Pîr Mehmed nâm kimesne gelüp; "Gerede kazâsına tâbi' Çoğulu nâm karye sâkinlerinden erbâb-ı tîmârdan Hâcî Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup şirret ü şakâ ile meşhûr olup bunı tutup hılâf-ı şer'; 'Seni katlîderüm.' diyü bi-gayri hakkın otuz bin akçasın alup ve bundan akdem üç def'a emr-i şerîfüm ihrâc eyledükde firâr idüp ... " imdi; mezbûr Mehmed her kankınuzun taht-ı kazâsında bulunur ise ihkâk-ı hakk oluna; te'allül ider ise Âsitâne'ye havâle oluna. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

203

Ayntab sancağına arpalık olarak mutasarrıf iken vefat eden Mustafa'nın muhallelfatına beylerbeyi ve defterdarlar tarafından, devlete borcu olduğu gerekçesiyle müdahale edilmesine izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Haleb muhâfazasında olan vezîr paşaya ve Haleb ve Ayntâb kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem ber-vech-i arpalık Ayntâb sancağına mutasarrıf olup fevtolan Mustafâ'nun hâl-i hayâtında zabteyledüğü emvâl-i hâssamun muhâsebeleri görölüp eline muhâsebe temessükleri

virilüp hâliyâ fevtolmağla min-[ba'd] mîr-i mîrân u defterdârlar ve muhassılîn⁷² ve âhardan bir ferdi metrûkâtına müdâhale vü mu'âraza itdürilmeyüp cümlesin vasîsine teslîm ve beyne'l-verese şer'le taksîm itdürilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı; '*Mîr-i mîrân-ı müşârun-ileyhün zimmetinde mâl-ı mîrî kalmışdur.*' diyü senün tarafundan ve defterdârlar tarafından metrûkâtına min-ba'd kimesneye müdâhale itdürmeyüp cümle vasîsine zabt ve alâ-mâ-furiza alınup beyne'l-verese taksîm itdürüp şer'-ı şerîfe muhâlif bir ferde ta'arruz itdürmeyesiz.

Tahrîran; fî ( ) sene: 1056

204

Merhum Müderris Abdülkadir'in Arhos'un Laluka köyündeki çiftliğinin, kızı Rukıyye küçükken vasisi olan amcası tarafından Ahmed Paşa-oğlu Mustafa'ya satılmasına adı geçen kızın büyüyünce itiraz etmesi üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Hatt-ı şerîf mücebince olan buyurıldısı sâyir kazâyâ içinde kîsedâr efendiye virilmişdür; kâtib-i hazîne(?).

Arhos kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Gördos sâkinlerinden olup bundan akdem fevtolan Abdülkâdir nâm Müderris'ün kızı Rukıyye nâm hâtûnun ammusi olan Abdülazîz nâm kimesne babası müteveffâ-yı mezbûrdan intikâl eyleyen muhallefâtından altı bin beş yüz gurusını ahz ü kabz eyledüğinden mâ'adâ kanâ'at itmeyüp Arhos kazâsına tâbi' Laluka nâm karyede vâkı' çiftliğİN⁷³ kendüsi sabî iken deryâ beğlerinden Ahmed Paşa-oğlu Mustafâ Mîr-i mîrân'a beş bin beş yüz guruşa bey' eyleyüp zulm ü te'addî eyledüğİN ve hâlâ kendüsi bülûğa irişmekle mezbûrun bey'ına râzî olmayup da'vâ vü taleb idüp almağa kâdir olduğına fetvâ-yı şerîfe virildüğİN" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ olunduğİN arzyledüğÜN ecilden, Pâye-i Serîr-i A'lâm'a telhîs [olundukda] fetvâ-yı şerîfesi mücebince şer'le görölme bâbında hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre mü'ekked hüküm yazılmışdur.*

26 R., sene: [10]56

205

Istranca dağında ortaya çıkan ve sayıları 40-50 civarında olan eşkıyanın yakalanıp Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Silivri ve Çatalca ve Vize nâyiblerine ve Çorlu kâdîsına ve zikrolunan nâhiyelerde vâkı' kethudâyirleri ve yeniçeri serdârlarına ve sâyir iş-erlerine hüküm ki:

Hâliyâ Istranca tağında kırk ve elli nefer haydûd eşkıyâsı zuhûr idüp ba'zı kurâ ahâlîsine ve ebnâ-i sebîle ta'arruzdan hâlî olmamalarıyla gün be-gün izdiyâd bulup fesâdları def' [ve] izâ[le]

⁷² Metinde "محاصلین" şeklinde geçmektedir.

⁷³ Metinde "çiftliğİN" şeklinde geçmektedir.

leri mühimmât-ı umûrdan olmağın, Çatalca Ustası Hasan mübâşeretîyle lâzım olduğu üzere vilâyetlû ile cem'ıyyet idüp ve ahsen vech ile üzerlerine varup elegetürilmekde dikkat ü ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. İmdi; bu husûs[d]a sana imdâd ü i'ânet için Bölük çavuşlarından ve Yeniçeri çavuşlarından ( ) ta'yîn olunup gereği gibi tekayyüd ve zikrolunan haydûd eşkıyâsın elegetürmekde tekrâr fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur.

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzere amel idüp dahı müşârun-ileyhün münâsib gördüğü üzere cümle ahâlî-i vilâyet ve sipâh u yeniçeri ile dernek ü cem'ıyyet idüp ve ittifâkla zikrolunan eşkıyânun üzerlerine varup hüsn-i tedbîr ü tedârûkle elegetürüp muhkem mukayyed ü mahbûs Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderüp eşkıyânun def' u izâ[le]lerinde her birinüz makdû[rı]nuz sarfeyleyesiz. Şöyle ki; te'allül idüp işbu emr-i şerîfûme muhâlif kethudâyirleri ve yeniçeri serdârları varmakda te'allül eyleyeler, vukû'ı üzere Der-i Devlet-medârum'a arz [u] i'lâm eyleyesiz ki, emr-i hümayûnuma adem-i inkıyâdları için sonradan haklarında emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olur ise mücebiyle amel oluna.

Fî 27 R., sene: [10]56

206 *Seyfi Ali Çavuş'un, zeameti köylerinden olan Homa'nın Meded köyündeki saz, hasır ve kamış mahsulüne Kayali isimli timar sahibi tarafından müdahale olunmaması.*

Buyurıldı.

Anatoli beğlerbeğisine, Homa kâdisına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Seyfi Ali Çavuş gelüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu Meded nâm karye ve gayriden kırk yedi bin üç yüz akça ze'âmetinün içinde tahrîrden sonra hâsıl olan saz u hasır u kamış kendüye berâtında ve defterinde hâsıl kaydolunup âharun alâkası yoğiken erbâb-ı tîmârdan Kayali nâm kimesne hevâsına tâbi' kâdîdan bir huccet itdürmekle dahl ü nizâ' eyledükde, bundan akdem Dîvân-ı Hümayûnum'da murâfa'a olunduklarında hucceti ve defteri ve mûmâ-ileyhün berâtına mugâyir olmağla firâr idüp varup yine dahl ü nizâ'dan hâlî olmaduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğın, yine dahl ü nizâ' ider ise temessükâtı ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzere amel idüp dahı mezbûr kanâ'at itmeyüp yine; "*Elümde huccetüm vardır.*" diyü mûmâ-ileyhün defterinde ve berâtında mastûr u mukayyed olan saz [u] hasır u kamışına dahlidüp ... havâle için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdır.*

207 *Abyolu Kadısı Halil'in Ali isimli şahıstan kismet adı altında zorla aldığı para ve eşyayı iade etmesi; etmediği takdirde Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.*

Buyurıldı.

Vize mollâsına hüküm ki:

Alî nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl [sunup]; "sâbıkâ Abyolu Kâdisı olan Halîl nâm Kâdî bundan akdem mezbûrdan *kismet* nâmıyla on dört bin akçasın ve bir topuz ve kadîfe abâyısın

tegallüben alup kabzidüp ziyâde zulm ü te'addî idüp hâliyâ kazâ-i mezbûra tâbi' Bınarhısârı nâm karyede sâkin olmağla, iki-üç def'a emr-i [şer]îfüm virilmişken itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp icrâ-yı hakk olmaduğın" bildürüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın, mahallinde şer'le hakkın edâ ider ise fe-bihâ ve illâ Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunması içün ... :: mübâşir ile, şurûtıyla ve fermân ile hükm-i şerîf virilmiştir.

Evâhır-i R., sene: [10]56

208

Filibe'nin Konuş nahiyesine bağlı İstanimaka köyündeki Baçkova Manastırı rahiplerinin yemek yemelerine mahsus yere ehl-i örf vs. tarafından müdahale edilmemesi.

Buyurıldı.

Filibe kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı' Konuş nahiyesine tâbi' İstanimaka nâm karyeye karîb olan Baçkova nâm Manastır'un râhibleri olan Ananya ve İstemad ve Eftim(?) nâm râhibler Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem zikrolunan Manastır'un kurbinde vâkı' manastır râhiblerine ta'âm eklitmeğe mahsûs olan mevzı' içün ehl-i örf tâyifesi ve karye-i mezbûre zâbitları; 'Zikrolunan mahal henüz ta'mir olunmuşdur.' diyü mücerred bunları ahz ü celb içün dahlidüp nizâ' itmeleriyle bundan akdem şer'-ı şerife varılup görildükde bî-garaz Müslimânlardan sü'âl olundukda; mahall-i mezbûr on beş seneden mukaddem olduğu şer'an sâbit ü zâhir olmağla sicill ü huccet olmuşken hâliyâ mezbûr ehl-i örf tâyifesi ol huccete mugâyir bi-gayri hakkın hılâf-ı şer'-ı şerîf rencide itmeleriyle" ol vechile hılâf-ı şer' rencide olmamak içün ... :: şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

Fî-evâyili C., sene: [10]56

209

Yalakabad kazasında ortaya çıkan eşkıyanın yakalanması.

Buyurıldı.

Yalakâbâd kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr halkı tarafından Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunulup; "taht-ı kazânuzda vâkı' ba'zı eşkıyâ tâyifesi zuhûr idüp tüfenk ve âlet-i harble gezüp birkaç kimesneleri bi-gayri hakkın urup mecrûh idüp dâyimâ şakâvet üzre olmalarıyla bundan akdem Yalakâbâd Kâdîlığı umûmen teftiş olunup bu makûle eşkıyâ tâyifesi elegetürilüp ahz olunmak içün emr-i şerîfüm virilmekle" gir[ü] ol emr-i şerîfüm mücebince teftiş olunup bu makûle eşkıyâ tâyifesi elegetürilüp ahzidürilmek içün ... :: hüküm yazılmışdur.

Evâyil-i C., sene: [10]56

Buyurıldı.

Bostâncıbaşıya ve Yalakâbâd kâdisına hüküm ki:

Sen ki kâdisın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kazâ-i mezbûrda vâkı' Kaldırımbaşı nâm mahalde âlât-ı harb ü tüfenk ile otuz nefer eşkıyâ zuhûr idüp nice Müslimânlar katleyleyüp yolcular yoldan geçmeden kalmışdur." [diyü] karye be-karye teftîş olunup harâm-zâde elegetürilmesi lâzım ü mühimm olmağın, Hâssa bostâncılardan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hâssagî Mustafâ *zîde kadruhûy*ı emr-i şerîfle teftîşine ta'yîn olunmak içün arzeyledüğün⁷⁴ ecilden imdi; sen ki müşârun-ileyh Hasan Ağa'sın, üzerlerine fesâd sâbit oldukdan sonra sicill ü huccet itdürüp ve min-ba'd bu bahâne ile efrâd-ı âferîdeden bir akça ve bir habbe alınmamak ve umûm teftîşi olmayup üzerlerine sübût bulan mevâddı sicill ü huccet eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmağla ... ÷ şurûtiyla hüküm yazılmışdur.

Evâyil-i C., sene: [10]56

Buyurıldı.

Diyyârbekir paşasına ve Hazo kâdisına hüküm ki:

Hazo hâssı re'âyâsı Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "sâbıkâ Hazo Hâkimi olan Dâvûd hılâf-ı şer'-ı şerîf Sabo nâm zimmîyi katl ve sekiz bin gurusın alduğundan mâ'adâ Sihak nâm zimmî[yi] katl ve bin gurusın alup ve Emîrhân nâm zimmîyi katl ve beş yüz gurusın alup ve Merkere nâm zimmî[yi] dahı katlidüp bundan gayri Papa nâm zimmînün sekiz bin gurusın alup ziyâde zulm ü te'addî vü fesâd eyledüğü[n] bildürdükleri] ecilden, merkûm Dâvûd'ı Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzârıyçün kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) Çavuş *zîde kadruhû* ol tarafa revâne olmağla mezbûrun keyfiyyet-i ahvâli mahallinde teftîş ü tefahhus olunup üzerine sübût bulunan mevâddı vukû'ı üzre mübâşir-i merkûm ile arz ve ma'an i'lâm olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmışdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mahallinde şer'le teftîş ü tefahhus idüp üzerine sübût bulan mevâddı sicill ü huccetleri ile ma'an mübâşir-i merkûm ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e vukû'ı üzre arzeyleyesin. ÷ diyü hüküm yazılmışdur.

Fî-evâyili C., sene: [10]56

74 Metinde "arzeyledüğü" şeklinde geçmektedir.

212

Abaliye zulmedip kimisini öldürdüğü ve kimisinin de haksız yere paralarını aldığı bildirilen Hazo Hassı eski Hakimi Davud'un Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Diyârbekir paşasına hüküm ve Hazo kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem Hazo hâssı re'âyâsına hâkim olan Dâvûd, fukarânun bi-gayri hakkın nice akçaların alup ve kimisin dahı katlidüp emvâl ü akçasın ahz ü kabz idüp te'addî vü fesâd üzre olduğu vâkı' olmağla mezbûrî Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylemek için ... :: müstekillen mü'ekked hüküm yazılmışdur.

Fî-evâyili C., sene: [10]56

213

Erzurum beylerbeyi tarafından tevcih edilen tezkireli ve tezkiresiz timarların kaydedildiği ruznamçe defterlerinin, Timar Tezkirecisi Ömer tarafından evine götürülmemesi, eskiden beri uygulandığı şekilde Timar Defterdarı Kâtib Sefer'in yanında muhafaza edilmesi.

Buyurıldı.

Erzurum muhâfazasında olan paşaya hüküm ki:

Eyâlet-i Erzurum'un bi'l-fi'l Tîmâr Defterdârı olan kıdvetü'l-emâcid Kâtib Sefer arz-ı hâl sunup; "senün tarafundan virilmesi kânûn olan tezkirelü ve tezkiresüz tîmârlarun tevcih olunup tezkire virildükde kaydolunan rûz-nâmçe kaydların kadîmü'l-eyyâmdan tîmâr defterdârlarında turup tezkireci olanlar ancak yazup ve götürüp rûz-nâmelere kaydeylemek kânûn-ı kadîm⁷⁵ iken birkaç zamândan berü defterdâr olanlar nâ-ehl olmağla Tîmâr Tezkirecisi olan Ömer defterleri kendü evinde hıfzyledüğün" bildürüp kânûn-ı kadîm⁷⁶ üzre amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğün, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, amel idüp dahı tezkireci olanlar[a] muhkem tenbîh ü te'kîd eylesesin ki, tarafundan tevcih olunan tîmârlarun tahrîr olunan rûz-nâme kaydların kadîmden olıgeldüğü üzre müşârun-ileyhün yanında hıfzidüp hılâf-ı kânûn ve mugâyir-i emr-i hümâyûn kimesneye iş itdürmeysin.

Tahrîran; fi-evâhîri Rebî'î'l-evvel, sene: [10]56

214

İstanbul Ümmühani Hatun'un, öldüğünde defnedilmesi için Şeyh Vefa yakınlarındaki Sarı Bayezid Mescidi havlusunda bir miktar yer kiraladığı.

⁷⁵ Metinde "قانون و قديم" şeklinde geçmektedir.

⁷⁶ Metinde "قانون و قديم" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

İstanbul kâdisına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul sâkinlerinden Sarıbâyezîd Mahallesi kurbinde dârende-i fermân-ı hümâyûn Ümmühânî nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "yine mahrûse-i mezbûrede Şeyh Vefâ kurbinde müteveffâ Sarı Bâyezîd Mescidi havlîsinde bi-emri'llâhi Te'âlâ fevtoldukda defnolunmak için icâre ile Mescid-i mezbûr Vakfı mütevellîsinden bir mikdâr yir alup cânib-i şer' den huccet-i şer' iyye virildüğin" bildürüp mücebince ... :: *hükm-i şerîf yazılmışdır.*

Fî-evâhiri Muharrem, sene: 1056

215

Siroz'un Bereketlü köyü ahalisinden müteveffa Hasan'ın beytülmale ait olan terekesinin, Hüseyin ve Durmuş isimli kişiler tarafından, vârisi oldukları gerekçesiyle zaptedilmesi üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Bereketlü ve sâbıkâ Drama Kâdisı olan Mevlânâ Alî'ye hüküm ki:

Emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm sâbıkâ ber-vech-i arpalık Köstendil sancağına mutasarrıf olan Dervîş dâme ikbâlühû tarafından Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem bin elli dört senesinde Siroz beytü'l-mâli ve tevâbi'ı hâsları müşârun-ileyhün zabtında iken Bereketlü nâm karyede sâkin Hasan nâm kimesne fevtoldukda, metrûkâtı Beytü'l-mâle âyid iken Hüseyin nâm kimesne; 'Ben vârisüm.' diyü dahlitmekle bundan akdem Mâliyye tarafından emr-i şerîf virilmişken hevâsına tâbi' kâdî ile yek-dil olmağla bir tarîkla; 'Huccet itdürdük.' diyü Turmuş nâm kimesne ile cümle metrûkâtı ekl ü bel' eyleyüp hâss-ı mezbûr mahsûline küllî gadreyledüklerin" bildürüp mezkûrların zimmetlerinde zuhûr iden metrûkât şer'le görölüp alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mahallinde icrâ-yı hakk olunmaz ise temessükâtı ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp ... :: *şurûtiyla yazılmışdır.*

Evâyil-i Ca., sene: [10]56

216

Mustafa isimli şahsın, Eflaklı Yorgo isimli porkolapdaki alacağının tahsil edilmesi; vermediği takdirde adı geçen Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Eflak sâkinlerinden Porkolap Yorgo nâm zimmîde dört yüz kırk altın hakkı olup bundan akdem hakkı alıvirilmek için emr-i şerîfüm virilmiş iken yine hakkı virilmeyüp üzerinde kalup

gadrolduğun" bildürüp ol bâbda hükm-i hümayûnum recâ itmeğin, sen ki Voyvodasın, medyûn-ı mezbûrdan hakkın alıvirüp göresin veyâhûd medyûn-ı mezbûrî Âsitâne-i [Sa'âdetüm'e] irsâl idüp ihkâk-ı hakk olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı mezbûr Mustafâ'nun hakkını medyûn-ı mezbûr zimmîden alıvirüp veyâhûd Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl eylesin ki, ahvâlleri şer'le görölüp ihkâk-ı hakk oluna.

Tahrîran; fî-evâyili Ca., sene: [10]56

217

Sultan Selim Han Camii Vakfı'na ait Varna, Galata ve İkerya(?) mukataalarını uhdesinde bulunduran Mehmed'in kefilî olan Gümrük Emîni Ali öldüğünden adı geçenin, zimmetindeki vakıf alacağını vakıfcabilerine ödemesi; aksi takdirde Asitane-i Saadet'e gelip yeni kefil göstererek temessük almadan vakfa müdahale ettirilmemesi.

Buyurıldı.

Varna ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Merhûm Sultân Selîm Hân Câmi'-ı Şerîf Evkâfî Mütevellîsi olup Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından Bekir Kethudâ-oğlu Müteferrika Mehmed gelüp; "Evkâf-ı mezbûreden Varna ve Galata⁷⁷ ve İkerya(?) mukâta'aları bin elli altı Mart ibtidâsından sene tamâmına değin a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhırîn Şeyhu'l-İslâm olan Ahmed *edâma'llâhü Te'âlâ fazâ'ilehü* ma'rifetiyle Gümrük Emîni olan Alî hâl-i hayâtında Mehmed nâm âdemisine alıvirüp mâla kefil olup mâh be-mâh mürtezikanun mevâcibleri için ellişer bin akçayı virür iken mezbûr fevtolmağla ve mezbûrun zimmetinde tokuz yük toksan bin akça olup yarar kefilî olmamağla Vakf'un mâlî zâyî' olmak ihtimâli olmağın" bi't-tamâm meblağ-ı mezbûrî varan câbîlere teslim idüp eger virmekde muhâlefet ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelüp yarar kefilî alınup müceddeden temessük almayınca Vakf'a müdâhale itdürilmeye. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 5 Ca., sene: [10]56

218

Anadolu kazaskerinin, Yenişehir Kadısı iken ölen Râi-zâde'nin Aydın'daki emlâk vs. mallarının vârisleri arasında paylaştırılması ve davalarının görülmesi hususunda müteveffanın kayınpederi olan Rumeli eski Kazaskeri Abdülaziz'e yetki verdiği.

Buyurıldı.

Hânkâh kâdîsına hüküm ki:

A'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhırîn sâbıkâ Rûmîli Kâdî-askeri olan Mevlânâ Abdülazîz Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem kendünün dâmâdı olup Yenişehir Kâdısı iken fevtolan

⁷⁷ Metinde "غبطه" şeklinde geçmektedir. Galata okunuşu için krş. BOA, MAD. 5812, s. 3.

Râ'î-zâde'nün Aydın'da vâkı' olan emlâk ü erzâk ve sâyir cüz'î vü küllî emvâlin kısmet ve da'vâ-yı şer'îyyelerin fasleylemek için Anadolu kâdî-askeri mektûb virmeğin, mücebince ... " ÷ *emir virilmişdür.*

Evâyil-i C., sene: [10]56

219

Haleb-Maarra arasında, surreyi ve hacıları korumakla görevli olan Hantuman Kalesi neferlerinden, Yezidî ve Tat halkına mensup bulundukları ve eşkıya oldukları bildirilen isimleri yazılı şahısların araştırılması ve azlolunarak yerlerine, hak edenlerin tayin edilmesi.

Buyurıldı.

Haleb beğlerbeğisine hüküm ki:

Haleb kurbinde vâkı' Hantuman Kal'ası Dizdârı olan Mustafâ arz-ı hâl idüp; "Haleb'den Ma'arra'ya varınca surre-i şerîfeyi ve huccâc-ı Müslimîni hıfz u hırâset ve emîn ü sâlim îsâl eyledükleri sicill ü huccet olunup ve Kal'a-i mezbûre neferâtından Alî Sebîb ve Hasan Gürz(?) ve Hasan İshâk ve Kapucı Mehmed(?) ve Receb Halef ve Kara Abdullâh nâm kimesneler şakî vü şerîr ü harâm-zâde olduklarından gayri kimi Yezidî ve kimi Tatlar halkından(?) olup ve emr-i hümayûnuma itâ'at itmeyüp ve dizdârlarına şirret idüp her vechile Kal'a-i mezbûre neferâtlığından ref' olması lâzım olmağın, ref' olunup yirlerine dîndâr u müstekîm kimesneler kendülerinün arz u i'lâmıyla neferât nasbolunmak bâbında hükm-i hümayûnum" recâ itmeğin, bu eşkıyânun hakîkât-i hâlî tefahhus olunup Kal'a-i mezbûre neferâtlığından ref' olunup yirlerine müstehakk olanlar nasbolunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:** ... ÷ *vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâhırı R., sene: [10]56

220

Arım kazasında, Cennet isimli kadını, kendilerine borçlu olduğu iddiasıyla taciz eden isimleri yazılı şahısların, davaları Divan-ı Hümayun'da görülmek üzere Asitane-i Saadet'e havale olunması.

Buyurıldı.

Canik beğine ve Arım kâdîsına hüküm ki:

Cennet nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Receb Çavuş ve Alî ve Resûl ve diğer Receb ve Alî nâm kimesneler şirrete sülûk idüp; 'Üzerinde hakkımız vardır.' diyü zûr şahid ikâmet itmekle buna ziyâde gadreyledüklerin" bildürüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzere amel idüp dahı mezbûrları Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eylesin ki, ma'an gelüp ahvâlleri Dîvân-ı Hümayûnum'da vüzerâ-yı [ızâmum] ve kâdî-askerlerüm huzûrında görüle.

221

Şehit Mehmed Paşa Vakfı'nın Selanik'te Bazargâh-ı Cedîd'de olan köylerinden kadı tarafından para toplanmasına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Selanik kâdîsına hüküm ki:

Şehîd Mehmed Paşa'nun Bâzârgâh-ı Cedîd'de vâkı' olan cibâyeti karyelerine hâliyâ kâdîları olan, on beşer-yiğirmişer atlu ile ve martolos ile varup on ve on beşer gurus almağla men' u def olunmasıyçün mütevellî-i kebîri inhâsıyla ... :: emir yazılmışdur.

222

Hacı Süleyman oğlu Mustafa adlı çocuğu Beypazarı kazasındaki Akçakavak adlı mesirede öldüren ve sırtlarını mütegalibeden bazı kimselere dayadıkları için cezalandırılmayan isimleri yazılı şabısların teftiş olunmaları; şayet orada hak yerini bulmazsa davanın Asitane-i Saadet'e havale edilmesi.

Buyurıldı.

Sâbıkâ ( ) Kâdîsı olup hâliyâ ber-vech-i arpalık Beğbâzârı kazâsına mutasarrıf olan Mevlânâ ( ) zîdet fazâyilühûya [ve] Beğbâzârı voyvodasına hüküm ki:

Dârende Hâcî Süleymân nâm kimesne gelüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Süleymân oğlu Yûsuf ve Hâcî Mehmed oğlu Mahmûd ve Abdullâh oğlu Mehmed ve Safer oğlu Mehmed nâm kimesneler bunun sulbî oğlu Mustafâ nâm emredi; 'Sahrâ seyrine gidelüm.' diyü idlâl idüp ikindi vaktinde Akçakavak nâm mesîre kurbinde vâkı' bâğlarının üstinde Kerpişhâne demekle ma'rûf taşun dibinde sulbî oğlu mezbûr emredi katlidüp kıbel-i şer'den üzerine varılup görildükde maktûl-i mezbûrun eser-i cerâhati keşfolundukda mezbûr Mustafâ'nun mahall-i mezkûrda sol kulağı üstinde bıçak yarası ve sağ bileğinde şiş yarası ve başı hurde-hâş olduğu sicill ü huccet olunmuş iken mezkûrûn kâtiller mütegalibeden ba'zı kimesnelere istinâd itmekle icrâ-yı hakk olunmaduğın" bildürüp mahallinde mevcûd bulunan kâtiller teftiş ü tefahhus olunup ol cânibde icrâ-yı hakk olunmak mümkün olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak içün ... :: mü'ekked şurûtiyla emir virilmişdür.

Tahr[îran]; fî 5, sene: [10]56

223

Müteveffa İbrahim Bey'in kızı Saliba'nın nakit vs. cinsinden bir milyon akçelikten fazla malını aldığı, annesini ve üç cariyesini kalan eşyaları ile Üsküb'den getirirken Edirne'de arabasını basıp bunları geri götürdüğü bildirilen Sinan isimli kadı ile Saliba Hatun'un Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

Edirne ve Üsküb kâdîlarına hüküm ki:

Bundan akdem Şehremîni Mustafâ; bundan akdem müteveffâ olan İbrâhîm Beğ'ün kızı ( ) nâm Kâdî, nakdiyye ve sâyir cihâzından on yük akçalıktan ziyâde mâlın ahz ü kabz idüp vâlidesi ve üç câriyesin bâkî esbâbı ile Üsküb'den götürürken Edirne'de varup arabasın basup mezbûreleri girü götürüp gâyib olmalarıyla Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmaların" recâ itmeğin, mezkûr Sinân Kâdî ve Sâliha Hâtûn Âsitâne-i Sa'âdet'e ihzâr olunmağışün ... :: *hüküm yazılmışdur.*

Fî-evâyili Cumâde'l-evvel, sene: [10]56

224

Anadolu sancağındaki Gâzi Sultan Murad Han Türbesi Evkafı reâyâsından, vakıf zabıtları tarafından, resm-i raiyyet ve devr akçesi adı altında kanuna aykırı para alınmaması.

Buyurıldı.

Anatoli sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrun-leh karındaşum Gâzî Sultân Murâd Han *tâbe serâhûnün* Türbe-i Şerîfi Evkâf'ından perâkende hâssı re'âyâsı Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezbûrlar üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk u rûsûmların şer' u kânûn u defter mücebince Evkâf-ı mezbûr zâbitlarına virüp edâ itmeğe râzîlar iken zâbitları olanlar kanâ'at itmeyüp *resm-i ra'yyet* nâmıyla ikişer-üçer gurus taleb idüp ve ziyâde âdem ile üzerlerine varup ve *devr akçası* ve sâyir bahâne ile bi-gayri hakkın akçaların alup hılâf-ı şer' u kânûn u defter dahl ü rencide eyledüklerin" bildürüp emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, hılâf-ı şer' u kânûn u defter ol vechile ziyâde nesneleri alınmayup men' u def' olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresiz; ... :: *diyü şurûtiyla hüküm yazılmışdur.*

225

Eğre'de tabir edilmemiş akıncı bulunmadığından Maliye emri doğrultusunda bunlara müdahale olunmaması.

Buyurıldı.

Sâbıkâ Eğre Beğlerbeğisi olan Hızır dâme *ıkbâlühûya* hüküm ki:

Hâlâ Sûdde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem; '*Akıncı tâyifesin tahrîr ü defter eylesin.*' diyü emr-i şerîf vârid olup lâkin akıncı tâyifesinün ekseri tahrîr olunmağla akıncı tâyifesi kalmamışdur." diyü i'lâm eylemişsin. İmdi; '*Aslı yoğise müdâhale olunmaya.*' diyü Mâliyye tarafından emr-i şerîfüm virildüğün bildürüp mücebince amel olunmak bâbında emrüm olmışdur.

Buyurdum ki:

Bu bâbda Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîf mücebince amel idüp hılâfına rızâ vü cevâz göstermeyesin. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

226

İsmihan ve Hanım isimli kadınların mallarını zaptettiği ve çıkarılan emirlere itaat etmediği bildirilen Karahısâr-ı Şarkî sakinlerinden Seyyid Mehmed isimli şahsın Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

Karahısâr-ı Şarkî sancağının beğine ve kâdisına hüküm ki:

Nakîbü'l-eşrâf olan Seyyid Mehmed mektûb gönderüp; "Karahısâr-ı Şarkî ( ) sâkin olan Seyyid Mehmed, İsmihân ve Hanım hâtûnların emvâl [ü] erzâkın zabtidüp bir-iki def'a evâmir-i şerîfe virilüp itâ'at-i şer' itmedüğün" bildürüp ihzârıyçün emr-i şerîfüm recâ itmeğin, ihzâr olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrî Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin. :: *Îlâ-âhîrihî hüküm yazılmışdur.*

227

Homa kadısının kürekçi bedeli ve Tersane harcı toplarken abaliden fazla miktarda para aldığı iddiasının mahkemece görülmesi; sayet doğru olduğu ortaya çıkarsa fazla alındığı sabit olan paraların sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli beğlerbeğisine ve Kütâhiyye monlâsına hüküm ki:

Homa kazâsı ahâlîsi arz-ı hâl idüp; "Kâdîları olan ( ) nâm Kâdî kürekçi bedeli hâne başına on ikişer guruşdan cem' idüp ziyâde te'addî eyledüğün" bildürüp Tersâne harcı ile teslîminde ziyâde kendü için alduğu akça alıvirmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, Kâdî-ı mezbûrî şer'-ı şerîfe ihzâr ve ashâb-ı hukûk ile berâber [idüp] tamâm hakk üzere göresiz; arzolunduğu üzere ise Tersâne harcından ziyâde kendü için ne mikdâr akça almış ise ba'de's-sübût hükmidüp alıviresiz.

228

Vezir Hasan Paşa'nın Trablusşam eyaletine mutasarrıf iken Asitane-i Saadet'e gönderdiği hazinenin İznik'te çalınan kısmının, gönderilen görevli marifetiyle buldurulması.

Buyurıldı.

İznik kâdisına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrerem sâbıkâ Trablusşam eyâletine mutasarrıf olan Vezîr Hasan Paşa arz-ı hâl idüp; "mukaddemâ kendüsi Trablusşam'da iken Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderdiği hazîne kasaba-i İznik'a vâsıl olduğunda gice ile bir mikdârı serika olunup fesâd olduğü mukaddemâ i'lâm

olundukda, birkaç nefer kimesne emr-i şerîfümle mazınna ittihâz olunmağla" Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olundukda üzerlerine bir cürm sâbit ü zâhir olmamağla hâliyâ Âsitâne-i Sa'âdetüm'den mübâşir ta'yîn olunan ( ) ma'rifetiyle görüp serika olunan mâl-ı mîrîyi bi-eyyi vechin kân zuhûra getüresin. :: *diyü yazılmışdır.*

229

Jabyak Kalesi re'âyâsından, Kale yakınındaki ırmak ve gölden kendi geçimleri için tuttıkları balıktan dolayı baksız yere para alınmaması.

Buyurıldı.

Podgoriste kâdisına hüküm ki:

Jabyak Kal'ası dizdârı mektûb gönderüp; "Kal'a-i mezbûrede sâkin re'âyâ tâyifesi üzerlerine emr-i şerîfümle edâsı lâzım gelen tekâlîfî virüp ve kadîmül'-eyyâmdan Kal'a-i mezbûre kurbinde mîr-livâya hâsıl kaydolunan gölden oşr-i mâhîlerin dahı mîr-livâya defterde üç yüz akça hâsıl kaydolunmağla ahzine gelenlere viregeldükleri üzre edâ itmekle râzılar olup ve hâlâ mîr-livâya hâsıl kaydolunan ırmak ve gölde kendü ma'îşetleri içün saydeyledükleri balıktan bir nesne viregelmişler değiller iken mîr-livâ âdemleri ve sübaşıları mücerred ahz ü celb içün; '*Balık hıdmeti bize sipâriş olunmuşdur.*' diyü Kal'a-i mezbûre re'âyâsın ve etrâfında olan zimmî re'âyâ tâyifesin ol bahâne ile hılâf-ı şer' u kânûn akçaların alup zulmeylemekle" arzı mücebince; '*Oligelene muhâlif zinhâr rencide olunmaya.*' diyü emrüm olmuşdur. :: *diyü şurûtiyla yazılmışdır.*

Fî-evâyili Cumâde'l-evvel, sene: [10]56

230

Erzurum abalisinin Muhib Çavuş-oğlu Mehmed isimli kişi hakkında, kendi işiyle uğraşmayıp insanları sürekli yöneticilere gammazlayarak mağduriyetlerine sebep olduğu yolundaki şikâyetleri doğru ise mahkemece adı geçen bu şekilde davranmaktan menedilmesi.

Buyurıldı.

Erzurum beglerbeğisine, pâyesiyle E[r]zurum kâdîlarına hüküm ki:

Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûrun ulemâ vü sulehâ ve e'imme [vü] hutabâ ve sâyir fukarâ vü zu'afâsı müşârun-ileyhe varup ızhâr-ı⁷⁸ tezallüm idüp; 'yine mahmiyye-i mezbûre sâkinlerinden Muhib Çavuş-oğlu Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup dâ'imâ ehl-i örf tâyifesine bî-günâh ve bi-gayri hakkın ba'zı Müslimânları gamzeyleyüp nice(?) tedârükleri(?) ve emvâl ü erzâkların zâyî olmağa bâ'ıs olup ve nice bid'at tekâlîfî emr-i şerîfümle men' olunmuş iken mezbûrun tahrîki ile taleb olunup dâ'imâ te'addî vü fesâd üzre olmağla bundan akdem birkaç def'a emr-i şerîfüm virilmişken yine mütenebbih olmayup dâ'imâ şakâvet ve dahli olmadığı masâliha karışıp bunları hılâf-ı şer'-ı şerîf rencide vü remide itmekden hâlî olmamağla; '*Mezbûr nefy-i beled olmaz ise cümlemüz perâkende vü perîşân olmamuz mukarrerdür.*' diyü emr-i şerîfüm

78 Metinde "اضهارو" şeklinde geçmektedir.

recâsına; 'Vâkı '-ı hâli Âsitâne-i Sa'âdetüm'e i'lâm idivir.' diyü' ibrâm eyledüklerin" arzyledüğü ecilden, mezbûrun vech-i meşrûh üzre zulm ü te'addisi mukarrer ise şer'le men' u def' eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: vech-i meşrûh üzre emir yazılır.

231

Kütahya'da Musa isimli şahsın, Rüstem isimli şahsın, kardeşi müteveffa Süleyman'a borçlu olduğu ve bunu kendisine ödemeye yanaşmadığı yolundaki iddiasının mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Anatoli beğlerbeğisine, Kütâhiyye kâdisına hüküm ki:

Mûsâ nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem karındaşı Süleymân nâm kimesneden kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Rüstem nâm kimesne iki yüz elli aded riyal gurus deyn alup meblağ-ı mezbûr[1] edâ vü teslîm itmedin karındaşı mezbûr fevtolup muhallefât irsle kendüye intikâl itmişken mezbûr Rüstem virmekde te'allül [ü] inâd eyledüğün" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: vech-i meşrûh üzre emir yazılır.

232

Trablusşam beylerbeyinin, Trablusşam sakinlerinden Hacı Mehmed isimli şahsın eşinden, kendisinin eski karısı olduğu gerekçesiyle adamını göndererek bazı zinet eşyalarını aldırması hukuka aykırı olduğundan, aldırıldığı eşyaları iade etmesi; şayet her hangi bir alacak iddiası var ise bunu vekili vasıtasıyla Divan-ı Hümayun'da dava edebileceği.

Buyurıldı.

Trablusşam beğlerbeğisine hüküm ki:

Trablusşam sâkinlerinden Hâcî Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezkûrun taht-ı nikâhında olan zevcesi ( ) nâm hâtûn için sen ki mîr-i mîrân-ı müşârun-ileyhsin; 'Mezbûre hâtûn mukaddemâ benüm menkûham idi.' [diyü] da'vâ vü nizâ' idüp ol vechile tarafundan âdem gönderüp mezbûre hâtûnun seksen tokuz miskâl bir çift altun bilazik ve otuz miskâl altun arakıyyesin ve on altı miskâl altun(?) buğağın(?) ve iki aded altun hâtemin ve bir altun küpesin ve bir sîm kuşağın zecren-leh tegallüben alup hâlâ bezzâzistânda emânet vaz' idüp hayf u gadr eyledüğün" ecilden imdi; hılâf-ı şer'-ı şerîf aldığın zikrolunan eşyâyı girü reddeyleyesin ve eger şer'î da'vân var ise bir âdemün vekîl idesin ki, Âsitâne'de Dîvân-ı Hümayûnum'da şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı ... :: şurûtiyla mü'ekked emir virilmiştir.

Fî 15 ( ) sene: [10]56

233

Konar-göçer evli Kıbtî taifesinin Kengiri sancağı civarında çadırlar kurup fuhuş yaptırmalarına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

[Bâ-]emr-i hâce-i sâhib-i devlet.

( ) Kengiri sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Kengiri kâdîsı mektûb gönderüp; "konar-göçer evli Kıbtıyân tâyifesi varup kasaba vü kurâ civârında çadırlar kurup levendât ve erâzil makûlesi varup her biri avret ü kızlarının hüsnine göre akçaların alup ve zinâyâ izin virüp kendüsi çadırı kapusunda turup her gün vech-i meşrûh üzere yüz yirde zinâ olunup fesâdlarına mîr-livâ mütesellimleri birer mikdâr akçaların alup izin vermeleriyle fesâd olduğın" bildürüp men' u def'ı bâbında emr-i şerîfüm recâsına ahâlî-i vilâyet ilhâh eyledüklerin arzyledüğü ecilden, bu makûleler men' olunup min-ba'd hâkim tarafından izn ü ruhsat virilmemesin emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzere amel idüp dahı livâ-i mezbûrda ol makûle fesâd ü şenâ'at olmasına rızâ vermeyüp men' u def' idüp memnû' olmazlar ise vukû'ı üzere yazup arzyleyesin.

Evâyil-i Ca., sene: [105]6

234

Gladko isimli zimmî Reis'in Selanik'teki bazı kişilerde bulunan alacaklarının mahkemece alıverilmesi.

Buyurıldı.

Kırımî.

Selanik monlâsına hüküm ki:

Gladko nâm zimmî Re'is gelüp; "kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Koca Anderye ve Yorgi ve diğer Yorgi ve İstamo ve Yani ve İstemad ve Nenço(?) ve Papayani nâm zimmîlere ber-vech-i karz sekiz yüz yetmiş riyal gurus virüp sicill ü huccet olup hâliyâ taleb eyledükde virmekde te'allül üzere oldukların" bildürüp şer'le hakkı alıvirilüp te'allül iderler ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 10 Ca., sene: [10]56

235

Akşehir kazası abalisinin, Sancak Mütesellimi Mehmed'in baksız yere paralarını aldığı ve içlerinden 15 kişiyi hapsedtiği yolundaki iddialarının mahkemece çözüme kavuşturulması ve hapsolunduğu bildirilen kişilerin serbest bırakılması.

Buyurıldı.

Dâl.

İshâklı ve Akşehir ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Akşehir kazâsı ahâlîsi âdem gönderüp; "Hâliyâ Akşehir Sancağı Mütesellimi olan Mehmed, mezbûrlarun her birlerine bahâne idüp; '*Mescid binâ eyledük.*' diyü altmışar gurus ve ba'zıların

dahı; 'Sizün karyelerinizde on seneden mukaddem kan olmuşdur.' diyü küllî akçaların alduğından gayri mîr-i mîrân tarafından bölük getirüp on beş nefer re'âyâyı ahz ü habs itdürüp bunun emsâli zulm ü te'addîlerinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm ... dahı habsolunan on dört nefer âdemleri ıtlâk olundukdan sonra Mütessellim-i mezbûrun keyfiyyet-i ahvâlin Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzilemek emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Fî 10 Ca., sene: [10]56

236

Yenişehir Kadısı iken ölen Râi-zâde Mehmed'in Aydın sancağındaki arazisinin, hamile olan karısı doğuruncaya kadar başkasına verilmemesi; verilmiş olan var ise ekilen ürünlerin kıymeti ödenerek geri alınması.

Buyurıldı.

Muvakkaten ( ) Kâdısı olan Mevlânâ İbrâhîm ile Aydın Sancağı Mütessellimi Yahyâ zîde mecdühûya hüküm ki:

Sâbıkâ Rûmili Kâdî-askerüm olan Mevlânâ Abdülazîz edâma'llâhü Te'âlâ fazâ'ilehü, tarafından arz-ı hâl gönderüp; "bundan akdem müşârun-ileyhün dâmâdı olan Yenişehir Kâdısı iken fevtolan Râ'î-zâde Mehmed fevtolup zevcesi olan ( ) nâm hâtûn hâmile olmağla, hamli zuhûr idinceye değin Aydın sancağında olan arâzisi âhara virilmeyüp, virilmiş ise dahı ahzolup, âharı dahl ü ta'arruz itdürilmemek için bundan akdem emr-i şerîfüm virilmişken ba'zı kimesneler kanâ'at itmeyüp; 'Birer tarikle almışsınız.' diyü zirâ'at itmeleriyle emr-i şerîfûme muhâlif ta'arruz eyledüklerin" bildürüp mevrû'âtları hısâb olunup bahâları virilmek üzre emr-i şerîfüm recâ itmeğın, bundan akdem virilen emr-i şerîfüm üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı şer'-ı şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş itdürmeyesiz.

237

Celep kasabının Tuna yalısından getirdiği koyun ve sığırlardan Silivri'den geçerken serdar ve subaşı tarafından haksız yere para alınmaması.

Buyurıldı.

La'î.

Silivri kâdısına hüküm ki:

Celeb kassâblarından ( ) arz-ı hâl idüp; "bu, kassâb olup Tuna yalısından koyun u sığır getirüp Silivri kazâsından geçerleriken Silivri⁷⁹ serdârı ve sübaşısı olanlar mücerred ahz ü celb

⁷⁹ Metinde sehven "Niğbolu" yazılmıştır.

içün; 'Biz voyvodayuz diyü bizüm düşeliğimiz vardır.' diyü hılâf-ı şer' u kânûn tavar başına fuzûlen on ikişer akçaların alup ziyâde zulm ü te'addî eyledüklerin" bildürüp kadîme muhâlif hılâf-ı şer' rencide olunmamak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylediği ecilden, hılâf-ı şer' u kânûn ve kadîmden oligelmişe muhâlif rencide olunmaya. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 10 Ca., sene: [10]56

238

Istranca dağında ortaya çıkan ve birçok kimseyi öldürüp mallarını yağmaladıkları bildirilen 100 civarındaki eşkıyanın, Edirne bostancıbaşı tarafından asker ve ahalinin eli silah tutanlarından bir kuvvet oluşturularak yakalanması ve bölgenin eşkıyadan temizlenmesi.

Buyurıldı.

Edirne Bostancıbaşı Hasan'a hüküm ki:

"Mukaddemâ teftiş ve ahzine me'mûr olduğun haydûd eşkıyâsından hâlâ Istranca tağında tahmînen yüz nefer haydûd eşkıyâsı cem' olup Çorlu kazâsına tâbi' Velî nâm karyede Alî nâm Sipâhî'yi basup kendüyi katl ve mâlın gâret itdüklerinde Çorlu sükkânından olup Bergos kazâsı tevâbi'ından Emellerde(?) nâm karyede çiftliği olan Karagöz Odabaşı nâm kimesneyi dahı ihrâk idüp ve emvâl ü erzâkın gâret idüp kazâ-i Çorlu'nun⁸⁰ kethudâyiri ve yeniçeri serdârı, il-eri ile üzerine varılıp azîm muhârebe olundukda, dört-beş nefer mikdârı katlolunup ve yirlüden dahı beş nefer kimesne şehid olup bi'l-âhire âhar tağa varup firâr eyledüklerin" Sarây nâ'ibi i'lâm eylemekle imdi; mukaddemâ virilen emr-i şerîfüm mücebince amel idüp dahı ol etrâfun sipâh u yeniçeri ve sâyir darb [u] harbe kâdir il-eri ile bi-eyyi vechin kân haydûd eşkıyâsın elegetürüp ol etrâfı pâk ü tathîr eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdir olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, dahı ol etrâfun sipâh u yeniçeri ve sâyir darb [u] harbe kâdir il-eri ile bi-eyyi vechin kân haydûd eşkıyâsın elegetürüp ol etrâfı pâk ü tathîr eyleyüp bi-eyyi vechin kân il-eri ile elegetürüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl eylemeğe vâ-ı makdûrunı sarfeyleyesin. Zikrolunan asker halkından ve iş-erlerinden varmayanları arzeyelesin.

239

Uskumru Çayırı Korucusu Mehmed'in evinin hırsızlar tarafından soyulması hadisesinin teftiş olunması.

Buyurıldı.

Galata kâdisına hüküm ki:

Uskumru çayırı korucusu olan dârende Mehmed gelüp; "bu, mîrî çayırları bekler iken gice evin hırsız açup cümle emvâl ü erzâkların yağmâ vü gâret idüp kendüye gadr u hayf eylemekle; 'Ol etrâfda olan Uskumru ve Demürce ve Yirliköyi ve Zekerıyyâ ve Domuzderesi nâm karyelerde ba'zı kimesnelerde sû-i zannum vardır.' diyü" ihbâr eylemekle, bi'l-fi'l bostancıbaşı ma'rifetiyle yirlü

⁸⁰ Metinde "جوركن" şeklinde geçmektedir.

yirinden tefîş ü tefahhus olunup icrâ-yı hakk olunmasıyçün emr-i şerîf ve Bend-i Hâssa Bostâncılar hâssagîlerinden Mehmed mübâşir ta'yîn olunup ... :: emir yazılmışdur.

240

Osmanlı ülkesinde abalının toplanması yasak olduğundan, Kilis abalisinden bu yasağa uymayıp fesada sebep olanların sicil edilip bildirilmesi.

Buyurıldı.

Kilis kâdisına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât Vâlidem Sultân hâsları olan Kilis ahâlîsi birbirlerin tahrîk ü ıdlâl idüp Memâlik-i Mahrûsem'de cem'ıyyet memnû' iken dâ'imâ cem'ıyyet ve fitne vü fesâddan hâlî olmadukları ecilden, o makûle cem'ıyyet ve fesâda bâ'ıs ü bâdî olanlar her kimler ise sicill [ü] huccet olunup ism ü resmleriyle Der-i Devlet-medârum'a arzeyelesin. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 11 Ca., sene: [10]56

241

Müteveffa Pertev Paşa'nın İznikmid'de yaptırdığı camideki görevlilerin, vakfiye şartlarına aykırı olarak ve mütevellî izni olmadan kadı arzı ile maaşlarını arttırmalarının önlenmesi ve yapılan zammın vakfa iadesi.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Kocaili sancağına mutasarrıf olan Mehmed dâme ıkbâlühû ve İstanbul kâdisına ve İznikmid kâdisına hüküm ki:

Müteveffâ Pertev Paşa'nun İznikmid'de binâ eylediği câmi'-ı şerîf ve imâret ve hân-ı kebîr ve hammâm ve İstanbul'da vâkı' evkâf u akârâtının bi'l-fî'l berât-ı şerîfümle Mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Piyâle zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Vâkıf-ı mûmâ-ileyhün vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsında şart u ta'yîn eylediği üzre câmi'-ı şerîfinün imâmı ve hatîbi ve mü'ezzini ve sâyir eczâ-hân u mürtezikaları kadîmî ta'yîn olunan vazîfelerine kanâ'at itmeyüp Vakf'un müsâ'adesi yoğıken her biri birer tarîkıla kâdîlar arzı ile birkaçar akça ziyâde vazîfe itdürüp Vakf'a küllî gadrleri olup ve imâreti işletmemesine bâ'ıs olmağla şart-ı vâkıfa muhâlif ziyâde olan vazîfeleri Vakf'a reddolunup şart-ı vâkıf mücebince ta'yîn olunan vazîfeleri virilüp ve imâreti üslûb-ı sâbık üzre işlenüp mâdâm ki, Vakf'un nâzırı ve mütevellîsi ma'rifetleri ve arzı olmayınca kâdîlar arzı ile kimesneye vazîfe virilmemek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm üzre amel idüp husûs-ı mezbûra onat vechile mukayyed ve hakk üzre tefahhus ve bu bâbda olan vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsına nazar idüp göresiz; arzolunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîm ve vakfiyye-i ma'mûlün-bihâ ve şart-ı vâkıf mücebince amel idüp ehl-i vezâyife ta'yîn olunan vazîfeleri virilüp Vakf'un müsâ'adesi yoğıken şart-ı vâkıfa muhâlif sonradan mezbûrlar birer tarîkıla ziyâde

itdördükleri vazîfeleri virilmeyüp Vakf'a reddolunup Vakf'un ımâreti işlenüp dahı mādâm ki, Evkâf-ı mezbûrun nâzırı ve mütevellîsi ma'rifetleri ve arzı olmadın, kâdîlar arzı ile kimesneye vazîfe virilmeyüp Vakf'a gadrolunmak ihtimâli olmaya. :: diyü şurûtıyla yazılmışdur.

Fî-evâyili şehri Cumâde'l-evvel, sene: 1056

242

Eskiden beri Edirne merkezinde menzilci olan ve hizmette kusuru olmadığı hâlde menzirciliği başkasına verilen Hüseyin'in yeniden menzircilik hizmetine tayin edilmesi.

Buyurıldı.

Edirne kâdısına hüküm ki:

Nefs-i Edirne'de menzilci tâyifesinden Hüseyin nâm menzilci Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "kadîmî menzilci olup ve altı menzil atı yüzi(?) iken yigirmi re's bârgîr besleyüp leyl ü nehâr hıdmetde kâyim olup ve kış eyyâmı bu kadar zahmet ü meşakkat çeküp hıdmetde bir vechile kusûrı ve âhardan dahlolunmak icâb ider husûsı yoğiken mezbûr Hüseyin'ün menzirciliği âhara virilüp dört re's atı dahı bâkî olup hıdmeti uhdesinden gelmeğe kâdir olmağla girü üslûb-ı sâbık üzre menzircilik hıdmetinde istihdâm olunmak bâbında emr-i şerîfüm" virilmek recâ itmeğin imdi; Südde-i Sa'âdetüm'de menzirciyân defterine mürâca'at olundukda; 'Edirne'de on yedi pâre karye menzilci olup, lâkin menzircisini vilâyet kâdîsı olanlar ta'yîn iderler.' diyü mastûr u mukayyed ve derkenâr olmağla; 'Eger eskiden menzilci ise girü mezbûra menzircilik tevcih ola.' diyü fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp ... :: diyü şurûtıyla mü'ekked emir virilmişdür.

Fî 15 Ca., sene: [10]56

243

Trabzon sancağındaki köylerin sipahilerinin, öşrü kanunda belirlendiği şekilde almayıp ahali üzerine kesim ettikleri ve bunu vesile yaparak halkı kendi hizmetlerine koştukları, paralarını aldıkları ve hapsedtiklerine dair ahali tarafından yapılan şikâyetin adaletle teftiş olunması ve bu gibi uygulamalara izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Trabzon beğlerbeğisine ve Trabzon sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Trabzon sancağında vâkı' olan re'âyâ fukarâsı Dergâh-ı Sa'âdet-destgâhum'a âdem ü arz-ı hâl gönderüp; "mezkûrlar karyeleri toprağında zirâ'at ü harâset idüp hâsıl olan öşrlerin aynıyla virmeğe râzîlar iken hâlîyâ karyeleri sipâhîleri aynıyla kânûn üzre öşrlerin almayup hılâf-ı kânûn üzerlerine kesim idüp kesim nâmıyla hılâf-ı şer' u kânûn re'âyâ fukarâsın habs ü der-zencîr idüp küllî akçaların alup ve tavuk u arpa vü pekmez ü fındık ve sâyir me'kûlâtların ve her bir sipâhî

birer⁸¹ ve ikişer kayık yüki odunların alup ve rüsûm-ı ra'ıyyetlerin kânûn üzre almayup ziyâde alup ve hıdmetlerine istihdâm idüp bunun emsâli zulm ü te'addîlerinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp; 'Zulm ü te'addîleri üzerimizden men' u def' olunmaz ise zulmlerine tâkatimiz yokdur; perâkende vü perîşân oluruz.' diyü ızhâr-ı tezallüm eyleyüp kânûn üzre amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, hılâf-ı şer' u kânûn ziyâde talebiyle⁸² ve kesim tarîkı[y]la rencîde olunmamak bâbında emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldu[k]da emrüm üzre amel idüp ve kânûn üzre amel idüp dahı husûs-ı mezbûra onat vechile kemâl-i adâlet ve dikkat ü ihtimâm ile teftîş ü tefahhus idüp göresiz; dahı ... :: şurûtıyla mü'ekked emir virilmiştir.

Fî 15 Ca., sene: [10]56

244

Müteveffa Gümrük Emîni Ali Ağa'nın Vize ve Çorlu'daki mirî koyun kışlaklarının mirî için zaptolunması.

Buyurıldı.

Vize monlâsına ve Çorlu kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânuzda kassâbbaşı olan südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "müteveffâ Gümrük Emîni Alî Ağa'nun taht-ı kazânuzda vâkı' mirî koyun kışlakları olmağla yine mirî için zaptolunmak bâbında ... " :: mü'ekked hüküm yazılmışdur.

Fî 15 Ca., sene: [10]56

245

Sultan Selim Han-ı Kadîm Vakfı'nın İkerya(?) ve ona bağlı vakıf köylerinin zabıtlığına önceki zabıt Ali'nin ölmesi üzerine Ahmed adlı kişinin tayin edildiği.

Buyurıldı.

( ) kâdîsına hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selîm Hân-ı kadîm tâbe serâhü Evkâfı'ndan İkerya(?) ve tevâbi'ı vakıf karyelerinin zabıtı olan Ahmed Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "Vakf-ı mezbûr karyelerinin bin elli altı Mart'ı ibtidâsından sene tamâmına değin Alî nâm kimesneye tefvîz olunup lâkin mezbûr Alî fevtolmağla mezbûr vakıf karyelerün târîh-ı mezkûrdan sene tamâmına varınca zabt u rabtı ve vâkı' olan cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâ ve sâyir cüz'î vü küllî mahsûlât u rüsûmâtun ahz ü kabzı ve müteveffâ-yı mezbûrun âdemleri ibtidâ-yı Mart'dan bu âna gelince mahsûl-i Vakf'dan ahz ü kabz eyledükleri mahsûlî yirli yirinden teftîş ü tefahhus idüp zuhûr idüp üzerlerinde olan mâl-ı Vakf girü Vakf için tahsîl eylemek üzre kendüye tefvîz olunup bi'l-fi'l Mütevellîsi olan ( ) zîde mecdühû tarafından mühürlü mektûb virilmekle, mücebince ... " :: şurûtıyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâsıtı Ca., sene: 1056

81 Metinde "هر برر" şeklinde geçmektedir.

82 Metinde "طلبيله ايله" şeklinde geçmektedir.

246

Eğribucak kazasına bağlı Korite köyü ahalisinden kanunda öngörülenden daha fazla kürekçi harcı akçesi alınmaması.

Buyurıldı.

Kethudâbeğ'e virilmişdür.

Selanik kâdîsına hüküm ki:

Eğribucak kazâsına tâbi' Korite nâm karye ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bunların karyelerinin yüz otuz hânesi ayrılup bin elli beş senesinde fermân olunan kürekci ihrâcında on sekiz buçuk kürekçileri bi't-tamâm Tersâne-i Âmire'ye teslim eyledüklerinden sonra harc akçası iki bin dört yüz akça ider iken hâlâ Eğribucak Kâdîsı ( ) nâm Kâdî kanâ'at itmeyüp yigirmi sekiz bin akça harc akçası taleb idüp rencîde vü remîde itmekden hâlî olmaduğın" bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın, mukaddemâ Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîfüm mücebince gürîhtesi var ise tevzî' oluna ve fermândan ziyâde bir akçaları alınmamak için ... :: şurûtıyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâsıtı Ca., sene: 1056

247

Korite köyü ahalisinden Goş adlı şahsın, Eğribucak kadısının, kendisini şikâyet ettiği gerekçesiyle haksız yere parasını aldığına dair şikâyetinin araştırılması ve adaletin yerine getirilmesi.

Buyurıldı.

Selanik kâdîsına hüküm ki:

Eğribucak kazâsına tâbi' Korite nâm [karye] sâkinlerinden Goş nâm zimmî Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "hâlâ Eğribucak Kâdîsı olan ( ) nâm Kâdî karye-i mezbûre zimmîlerinden mürd olanlardan ba'zılarının resm-i kısmetlerin kânûndan ziyâde akçaların almağla mezbûrlar dahı kânûn üzre emr-i şerîf ihrâc eyledüklerinde mezbûr Kâdî buna garaz idüp mücerred ahz ü celb için; 'Âsitâne'den emri sen getürdün.' diyü mezbûrun hılâf-ı şer'-ı şerîf cebren iki yüz riyal gurusın alup ziyâde zulm ü te'addî eyledüğün" bildürüp icrâ-yı hakk olmak bâbında ... :: şurûtıyla mü'ekked emr-i şerîf virilmişdür.

Fî 15 Ca., sene: 1056

248

Eğribucak kadısının ahaliden haksız ve kanunsuz olarak aldığı paraların alınıp sahiplerine verilmesi.

Buyurıldı.

Ba'de'r-resîd kaydolmuşdur. Buyurıldısı ...

Selanik kâdîsına hüküm ki:

Eğribucak kazâsında sâkin e'imme vü hutabâ ve sâyirleri Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûrda vâkı' cevâmî' u mesâcidün vakıf akçaların hâlâ Eğribucak Kâdîsı olan ( ) nâm

Kâdî vakıf akça teftîşi nâmına devre çıkup karye be-karye gezüp müft ü meccânen yim ü yimeklerin alduğundan gayri her yüz akçadan iki akçaların alup hılâf-ı şer‘-ı şerîf bunun emsâli zulm ü te‘addîsinün nihâyeti olmamağla, bundan akdem mezbûrlardan her bin akçadan iki akça alınup ve hılâf-ı şer‘-ı şerîf zulm ü te‘addî olunmamak için üç def‘a emr-i şerîfüm virilmişken mezbûr Kâdî bir vechile itâ‘at-i emr itmeyüp ziyâde zulmitmekle" hılâf-ı şer‘ alduğu akçaları kendülere alıvirilmek için ... :: şurûtıyla mü‘ekked emir virilmişdür.

Fî 15 Ca., sene: [10]56

249

Kayseri'deki Anbarviranı isimli vakıf mezraanın zabıtlığıne, Ömer isimli zabitin yolsuzluğu nedeniyle Mehmed Çavuş'un tayin edildiği.

Buyurıldı.

Kaysariyye kâdîsına hüküm ki:

Anbârvîrânı nâm mezra‘a Ömer nâm kimesneye virilmiş iken ref‘ olunmağla Mehmed Çavuş'a İbrâhîm Hân-oğlu mektûbı mücebince virilmekle, hüküm yazılmışdır. Vakfun toprakların fürûht itmekle virilmişdür ve re‘âyânun hılâf-ı şer‘-ı şerîf akçaların alduğu i‘lâm olunmağla ... :: [diyü] yazılmışdır.

250

Edirne sakinlerinden Licse(?) ve Kosta isimli şahıslar arasındaki borç-alacak davasının yerinde mahkemece görülmesi.

Buyurıldı.

Edirne kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i Edirne sâkinlerinden Licse(?) nâm zimmî Dergâh-ı Mu‘allâm'a arz-ı hâl idüp; "yine Edirne sâkinlerinden olan Kosta nâm zimmînün zimmetinde on sekiz bin akça hakkı olup şer‘le taleb eyledükde mezbûr Kosta zimmî zûr şâhid peydâ idüp; 'Beş yüz yetmiş gurusun(?) üzerinde hakkum vardır.' diyü zimmetinde olan hakkı virmekde te‘allül ü inâd eyledüğün" bildürüp şer‘le sübût bulan hakkı alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğün, mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzre emir yazılır.

1 Ca., sene: [10]56

251

Kesriye kazasının etrafı eşkıya ile dolu olduğundan, kale dizdarının zulmünden dolayı sağa sola dağılmış olan Kesriye Kalesi müstahfızlarının getirtilip kalenin muhafazasında istihdam edilmeleri.

Buyurıldı.

Gölikesri kâdîsına ve Kesriye voyvodasına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "kazâ-i Kesriye etrâfında eşkıyâ vü harâm-zâde vü kuttâ'u't-tarîk zuhûr idüp ve Kal'a-i Kesriye'den taşrası ziyâde mahûf u muhâtara olup ve Kal'a-i mezbûrenün yigirmi dört nefer müstahfızı var iken Dizdârı olan Mehmed nâm kimesne müstahfızların nicesinün mahsûlin kendüsi ekl ü bel' itmekle müstahfızların her biri dizdâr ma'rifetiyle âhar kazâlara gidüp Kal'a-i mezbûrede ancak dört-beş nefer müstahfız kalmağla Kal'a beklenmeyüp zikrolunan harâmî eşkıyâsı Kal'a'ya zarar u gezend irişdürmek ihtimâli olmağla Kal'a müstahfızları teftîş ü tefahhus olunup her kande bulunur ise yine Kal'a'ya getirilüp hıfz u hırâset itdürilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden, müstahfızlar Kal'a'da sâkin olmaları bâbında fermân-ı âlî-şân sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: [diyü yazılmışdur.]

Tahrîran; fî-evâsıtı şehri Ca., sene: 1056

252

Hayrabolulu Avraham isimli Yabudi'nin, hakkındaki borç iddiasından dolayı davasının görülmesi için Edirne'ye gönderilmesi.

Buyurıldı.

Îsâ Efendi.

Edirne kâdîsına ve Edirne bostâncıbaşısına hüküm ki:

( ) nâm Yehûdî eytâmının vasîleri Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "eytâm-ı mezbûrenün Hayrabolî sâkinlerinden Avraham nâm Yehûdî'de iki yüz elli guruş olup virmekde te'allül idüp eytâm-ı mezbûrenün şâhidleri Edirne'de olmağla mahrûse-i Edirne'ye ihzâr olunup şer'le hakkı alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, Edirne'ye ihzâr olunmak için ... :: şurûtiyla emir yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâsıtı Ca., sene: 1056

253

Filorina Kadısı İbrahim'in, teslim edemediği kürekçiler için Tersane-i Amire'ye ödemek üzere borç olarak aldığı para ile yol masraflarının abaliden tahsil edilmesine karşı çıkan Hasan Voyvoda'nın Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

Selanik mollâsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bi'l-fî'l Filorina Kâdîsı olan İbrâhîm meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'zikrolunan Filorina kazâsından ihrâcı fermân olan yüz seksen bir nefer kürekcinün tamâmen ihrâcı mümkün olmamağla Mevlânâ-yı mezbûr kırk iki nefer kürekci harcı için İstanbul'da iki bin yedi yüz guruş istikrâz eyleyüp kırk iki nefer kürekciyi Tersâne-i Âmirem'e teslim itmekle meblağ-ı mezbûrî ve harc-ı râh için sarfeyledüğü akçalar kazâ-i mezbûr ahâlîsinden tahsîl olunmak

bâbında Dîvân ve Mâliyye tarafından evâmir-i şerîfem virilmişken, Filorina kasabasında sâkin Hasan Voyvoda nâm kimesne hevâsına tâbi' kimesneler [ile] yek-dil olmağla meblağ-ı mezbûrun tahsîline mâni' olup emr-i şerîfûme muhâlif te'addî eyledüklerin' " bildürüp meblağ-ı mezbûrun tahsîline mâni' olup mukaddemâ virilen evâmir-i şerîfem mücebince mezbûr Hasan Voyvoda Âsitâne'ye ihzâr olunmak için ... :: *hükm-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâsıtı Ca., sene: [10]56

254

Abaliye zulmettiği iddia olunan Balat Kadısı Mehmed'in davayı Asitane-i Saadet'e taşıma girişimlerine itibar edilmemesi ve davanın yerinde görülmesi.

Buyurıldı.

( ) kâdîsına hüküm ki:

Balat kazâsı ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "hâlâ kâdîları olan Mehmed nâm Kâdî ahâlî-i vilâyete zulmitmekle; 'Mahallinde tefahhus olunup icrâ-yı hakk oluna.' diyü bundan akdem emr-i şerîfümle mübâşir ta'yîn olunmuş iken Kâdî-ı mezbûrun âdemleri; 'Âsitâne'de görüle.' [diyü] bir emr almalarıyla avkolunup icrâ-yı hakk olunmamağa bâ'ıs olmağla gadrolduğun" bildürüp hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecilden, Âsitâne-i Sa'âdet'de görilmek için hasımları emr ibrâz iderler ise amel olunmayup ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ile mahallinde dikkat ü ihtimâm ile görölüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı Kâdî-ı mezbûrı meclis-i şer'-ı şerîfe ihzâr ve ashâb-ı hukûk ile berâber idüp bir def'a şer'le görölüp faslolmayan [da'vâların] mahallinde tamâm dikkat ü ihtimâm ile hakk u adl üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; arzolunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle âmil olup ashâb-ı hukûkun şer'le müteveccih olan hakların ba'de's-sübût hükmidüp alıvirüp ve; 'Da 'vâsın Âsitâne'de gördürmeğe emrüm vardır.' diyü Kâdî-ı mezbûra te'allül ü inâd itdürmeyesin. :: *diyü hüküm yazılmışdur.*

Fî-evâsıtı Cumâde'l-ülâ, sene: [10]56

255

Seyfi Ali Çavuş'un zeametına dahil olan Homa kazasının Meded köyündeki saz, hasır ve kamış mahsulüne sahte hüccet ile müdahale edip daha sonra Asitane-i Saadet'teki yargılama sırasında durum anlaşılınca firar eden Kaya Ali'nin tekrar anlaşmazlık çıkardığı takdirde elindeki temessüklerle birlikte Asitane-i Saadet'e havale edilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli paşasına ve Kütâhiyye monlâsına ve Homa kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından kıdvetül'emâsil ve'l-akrân Seyfi Alî Çavuş *zîde kadruhû* arz-ı hâl idüp; "kazâ-i Homa'ya tâbi' berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğı ze'âmeti karyelerinden

Meded ve tevâbi'ı karyelerinde vâkı' saz u hasır u kamış defterde kendüye hâsıl yazılmış iken hâlâ Kaya Alî nâm kimesne bir sâhte huccet ile dahlitmekle Âsitâne-i Sa'âdet'de mukaddemâ Vezîr-i a'zam huzûrında murâfa'a olduklarında hucceti sâhte ve da'vâsı lağv olmağla murâfa'adan firâr itmekle tekrâr yine dahl ü nizâ' ider ise temessükâtıyla Âsitâne-i Sa'âdet'e havâle için ... " :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâsıtı Ca., sene: [10]56

256 *İngiliz bâzergânlarının İzmir'de bulunan mallarına İngiliz balyoslarının yeni bir emre kadar müdahalesine izin verilmemesi.*

Buyurıldı.

İzmir monlâsına ve emînine hüküm ki:

Mahrûse-i İzmir'de vâkı' İngiliz bâzergânları Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Âsitâne-i Sa'âdetüm'de olan ilçisi hılâf inhâ ile bir emr almağla kendünün bir âdemin tercemânı ile İzmir'e gönderüp anda olan emvâl ü erzâkınun bir mikdârını ednâ bahâ ile fûrûht ve bâkîsin kendü zabtidüp hılâf-ı şer'-ı şerîf zulm ü te'addî eyledüğün" bildürüp emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, İngiliz bâzergânlarının İzmir'de olan emti'a vü eşyâları mevkûf durup İngiliz balyoslarına müdâhale itdüril[mey]üp tekr[âr] fermân-ı şerîfüm sâdır olmadukca ta'arruz olunmamak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı şerîfüm mücebince amel eyleyüp dahı İngiliz bâzergânlarının İzmir'de olan emti'a vü akmişe vü eşyâların min-ba'd İngiliz bayloslarına müdâhale itdürmeyüp mevkûf alıkoyasın ki, ba'dehû emr-i şerîfüm ne vechile sâdır olursa mücebince amel [oluna].

Fî-evâsıtı Ca., sene:[10]56

257 *Nuh isimli şahsın müzayede yoluyla satın aldığı Ali adlı yetimin bağından dolayı, daha sonra adı geçen Ali ile aralarında çıkan anlaşmazlığın mahkemede görülmesi sırasında Ali'nin Mudanya naibi ile işbirliği yaparak yalancı şahit dinlettiği iddiasından dolayı davanın Bursa kadısı tarafından görülmesi.*

Buyurıldı.

Bursa ve Mudanya kâdîlarına hüküm ki:

Mudanya kazâsı sâkinlerinden Nûh nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Mudanya kazâsı sâkinlerinden Alî nâm yetîmün bir mülk bâğı zarûret-i deyn için Kâdîsı olan Hasan nâm kimesne [ma'rifetiyle] bey'-ı men-yezîd olup rağabât-ı nâs munkatı' olduktan sonra, ol bâğı bu, satun alup zabt u tasarruf ider iken mezkûr Alî şirrete sülûk idüp; '*Sen ol bâğı ednâ bahâ ile aldun.*' diyü Mudanya nâyibine istinâd itmekle zûr şâhid ikâmet itdürmekle şehâdete gelen kimesnelerün buna garazı olmağla bu şâhidleri tezkiye ile vir[dü]kde(?) mezbûr

nâyib kanâ'at itmeyüp; 'Ol bâğı teslîm eyle.' diyü ziyâde hayf u gadr eyledüklerin" bildürüp sen ki Burusa kâdîsın, mezbûrun şâhidlerin tezkiye ve tamâm hakk u adl üzre görmeyen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, fermân-ı celîlül'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı mezkûrun anda olan şâhidlerin getürüp husamâ muvâcehesinde hakk u adl üzre tezkiye itdürüp bununla garaz u adâvetleri mukarrer ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîmle amel idüp dahı şer'le lâzım geleni icrâ idüp kimesneye te'allül ü inâd itdürmeyesin.

Fî 15 Ca., sene: 1056

258

Bolu müteselliminin kaymakamı Ömer'in, Müfettişzâde Ahmed'in hizmetkârı Mehmed'i ayartarak onun vasıtasıyla bazı eşyalarını çaldırıp rehin koyduğu iddiasından dolayı rehin konulan eşyaların yerini göstermek üzere adı geçen Mehmed'in Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Bolı kâdîsına ve mütesellimine hüküm ki:

Müfettiş-zâde Ahmed Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "Bolı Mütesellimi Kâyim-makâmı olan Ömer nâm kimesne bunun hizmetkârı olan Mehmed nâm kimesneyi ayardup otuz gün mikdârı saklayup ba'zı eşyâsın serika eyledüğinden gayri mezbûr hizmetkârın yediyle mukaddemâ bir kemer raht ve bir topuz ve bir çift bilazik ve bir Kelâm-ı Şerîf rehn konulup zikrolunan eşyâyı mezbûrdan taleb eyledükde virmeğe te'allül üzre olduğın" bildürdi. İmdi; mezbûr Mehmed esbâbları rehn koduğu yiri göstermeğün Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderilmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm üzre amel idüp dahı bunun hizmetkârı olan merkûm Mehmed[i] esbâbları rehn koduğu yiri göstermeğün Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderesin [ki], gelüp ahvâlleri Dîvân-ı Hümayûnum'da vüzerâ-yı ızâm ve kâdî-askerlerüm huzûrında [görile].

259

İğdir Kadısı Mustafa'nın, haksız yere keçilerini ve paralarını aldığına dair ahali tarafından yapılan şikâyetin mahkemece görülmesi.

Buyurıldı.

Anatolı beğlerbeğisine ve Finike kâdîsına hüküm ki:

İğdir kazâsı ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e âdem ü arz gönderüp; "hâlâ Kâdîları olan Mustafâ nâm Kâdî hılâf-ı şer'-ı şerîf bunlara üçer akçalık beş yüz külâhı üzerlerine birağup her külâh başına birer keçilerin alduğundan gayri âdet-i ağnâm cem'ına me'mûr olan Mehmed nâm kimesneden yigirmi iki gurus almış iken bunlardan dahı üç bin akça alduğundan mâ'adâ içlerinden ( ) nâm kimesne âteşe düşüp [bi]-emri'llâhi Te'âlâ fevtoldukda anun için dahı dört bin akçaların alup *huccet*

*akçası nâmına ve akd-i nikâ[h] için dörder-beşer yüz akçalar[ın] alup ve bunun emsâli zulm ü te'addîsinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, şer'le görölmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtıyla yazılmışdur.*

260 *Beyşehir kadısının yasak olmasına rağmen mahkeme günü adı altında köyleri gezip bî-namaz akçesi diye ahaliden haksız yere para almasına izin verilmemesi.*

Buyurıldı.

Karaman eyâletine mutasarrıf olan Vezîr ( ) Paşa'ya ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Beğşehir[i] Sancağbeği Mütessellimi Alî zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "*devr* nâmı Memâlik-i Mahrûsem'den merfû' olup ve *mahkeme günü* nâmıyla kâdîlar kurâ üzerine çıkmak memnû' iken hâliyâ Beğşehir kâdîsı olanlar mîr-livâ hâslarından otuz-kırk pâre karyenün üzerine çıkup hılâf-ı şer'-ı şerîf ü kânûn u defter; '*Mahkeme günleridir.*' diyü zabtidüp bu, livâyı dahlitdürmedüğinden; '*Gayri bî-namâz teftîş iderüm.*' diyü bî-namâz *akçası* nâmıyla her bir karyeden hılâf-ı şer'-ı şerîf akça taleb ve rencîde vü remîde eylemekden hâlî olmadukların" bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu husûsa onat vechile mukayyed olup hakk üzre göresin; ... :: diyü şurûtıyla mü'ekked emir virilmişdür.

Tahrîran; fî 20 Ca., sene: [10]56

261 *Gönye Camii İmam Hatibi Mehmed'in, Gönye beyi olanlar tarafından, maaşına karşılık yüksek fiyatla eşya vermek, kurusu geçerli olan fiyattan değil 120 akçe üzerinden hesap etmek gibi yöntemlerle mağdur edilmesine izin verilmemesi; bak ettiği ücretinin alıverilmesi.*

Buyurıldı.

Gönye kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı' Câmî'-ı Şerîf'ün bi'l-fi'l berât-ı şerîfümle İmâm u Hatîbi olan Mehmed nâm Hatîb Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "*mezbûr*, Câmî'-ı Şerîf'ün İmâm u Hatîbi olup edâ-yı hıdmet eyledüğü eyyâmın berât-ı şerîfümle müstehikk olduğu vazîfesin alagelmış iken hâliyâ Gönye beği olanlar ulûfesi mukâbelesinde buna ziyâde bahâ ile ba'zı esbâb [virüp] ve gurusı cârî olduğu üzre vormeyüp yüz yigirmi akçaya virüp kendüye ziyâde gadrolunduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğın, müstehikk olduğu vazîfesi alıvirilüp ol vechile rencîde olunmamak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... aynıyla virile ... :: diyü vech-i meşrûh üzre yazılmışdur.

Fî-evâhîri Ca., sene: [10]56

Gürle kazasına bağlı Çeltikî köyünden Mehmed'in mülk bahçesi içinde akan suya başkaları tarafından müdahale edilmesi üzerine çıkan anlaşmazlığın mahkemece bizzat yerine varılıp çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

( ) kâdisına hüküm ki:

Gürle kazâsına tâbi' Çeltikî nâm karye sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl sunup; "karye-i mezbûrede vâkı' mülk bâğçesi içinde olan nehrün⁸³ cereyânı kadîmden bunun havlîsi içine iken mâ-tekaddemden Mehmed ve diğer Mehmed ve Ahmed ve Abdünnebî ve Osmân nâm kimesneler hılâf-ı şer' kendü bâğçeleri içine icrâ idüp husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslolduğuna elinde huccet-i şer'ıyye var iken mezbûrlar ol huccete mugâyir bunun gaybetinde kazâ-i mezbûr nâ'ibi tarafından bir tarîkıla huccet almağla yine dahl ü nizâ'dan hâlî ol[ma]dukların ve bu bâbda da'vâsına muvâfık şeyhu'l-İslâmdan elinde fetvâsı olduğun" bildürüp mücebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mahall-i nizâ'un üzerine varılıp şer'le faslolunmasın emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp dahı husamâ muvâcehesinde bir def'a şer'le faslolunmayan husûsları tamâm hakk üzre tefahhus ve bu bâbda olan fetvâ ve huccete nazar idesin. ÷ diyü vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdur.

Ustrumca kazasında, Rüstem Paşa Vakfı'na bağlı Dolyani Bazarı'na gelen tüccar taifesine yasakçılar tarafından zulüm ve baksızlık yapılması vakfın bac-ı bazar gelirine zarar verdiğiinden, bunların önlenmesi.

Buyurıldı.

Ustrumca kâdisına hüküm ki:

Müteveffâ Rüstem Paşa'nun Evkâfı'ndan kazâ-i mezbûrda vâkı' Dolyani Bâzârı Tevliyeti'ne mutasarrıf olan kıdvatü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "zikrolunan bâzâra varan tüccâr u bâzergân bey' u şîrâ eyledükleri eşyânun bâc-ı⁸⁴ bâzârı Vakıf tarafından zabtolunup âhardan müdâhale olunagelmiş değil iken, yasakçı nâmında varanlar tüccâr tâyifesine hılâf-ı şer' zulm ü te'addî üzre olmalarıyla mahsûl-i Vakf'a gadrleri olduğun" bildürüp men' u def' bâbında ... ÷ emr-i şerîf yazılmışdur.

Ahmed ve Mehmed isimli şahısların, Edirne'de ölen amcalarından kalan mirastan kendilerine düşen hissenin tam olarak verilmediği yolundaki iddialarının mahkemece görölüp çözüme kavuşturulması.

83 Metinde "نهريك" şeklinde geçmektedir.

84 Metinde "باج و" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Edirne mollâsına hüküm ki:

Ahmed ve Mehmed nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "Edirne'de sâkin ammileri olan [( )] nâm kimesne bundan akdem fevtoldukda verâseti sağır kızları ile bunlara münhasıra olup lâkin müteveffâ-yı mezbûrun câriyeleri ve vasî eylediği Ahmed nâm kimesne metrûkâtı ekl [ü] bel' eyleyüp bunlara hissa-i şâyi'aların tamâm vormeyüp cüz'î nesne virüp gadreyledüğün" bildürüp hüküm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak bâbında ... :: şurûtıyla vech-i meşrûh üzere hüküm virilmişdür.

265

Filorina Kadısı İbrahim'in, kaçan kürekçilerin yerine başka kürekçi tedarik etmek için borç olarak aldığı paranın abaliden tahsil edilmesi ve buna engel çıkaran Hasan isimli sipahi ile yandaşı olan eşkıyanın yakalanıp yargılanması.

Buyurıldı.

Filorina Kâdısı Mevlânâ İbrâhîm zîde fazlühûya hüküm ki:

Hâlâ Südde-i Sa'âdet'e gelüp arz-ı hâl sunup; "Filorina kazâsından ihrâcı fermân olunan yüz seksen bir kürekci den inâd ü muhâlefet eylemek ile [i]hrâcı mümkün olmayan üç nefer ve yolda firâr iden tokuz nefer, teslîmden sonra firâr iden yigirmi nefer ki, cem'an kırk iki nefer olur; ribhî ile iki bin yedi yüz gurus karz alup her bir neferi altmışar guruşa kırk iki nefer kürekci tutup teslîm-i Tersâne idüp ve zikrolunan kürekçileri otuz ve kırk konak mesâfeden getirüp teslîm idince kendü mâlından harc u sarf eylediği akça ve firâr iden kırk iki nefer için virdüğü altmışar gurusı bi't-tamâm tahsîl itdürülüp min-ba'd sipâh tâyifesi ve sâyir zî-kudret kimesneler mâni' olmamak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükde; 'Defter mücebince küfelâsından bî-kusûr tahsîl oluna.' diyü Mâliyye ve Divân tarafından âhar emr-i şerîfüm virilmişken Hasan nâm Sipâhî hevâsına tâbî' birkaç nefer eşkiyâ ile cem'ına mâni' olup ve kazâ-i mezbûrı sana zabtiddürmeyüp vâkı' olan de'âvî-i şer'ıyyeye müdâhale üzere olmağla kendüye gadr ve ehl-i fesâdun izdiyâd-ı isyân u tuğyânlarına bâ'ıs ü bâdî olmalarıyla mezbûr Hasan'un ihzârıyçün emr-i şerîfüm ve mübâşir ta'yîn olunduğın" bildürüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'den zikrolunan kürekci bedeli virdüğü akçayı Mâliyye emri mücebince ta'cîl ü ale't-ta'cîl tahsîl itdürülüp ve tahsîl oluncaya değin, cem'ıyyet idüp fesâd ü şakâvet üzere olan eşkiyâyı elegetürüp def'-i⁸⁵ mazarratlarında ıkdâm itmek için bir mübâşir ta'yîn olunmak bâbında tekrâr emr-i şerîfüm recâ eyledüğün ecilden, vech-i meşrûh [üzre] tahsîl olunmak fermânı olup husûs-ı mezbûr için ( ) mübâşir ta'yîn olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Hüküm-i şerîfümle vusûl buldukda, sen ki mübâşir-i mezbûrsın, Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhün kürekci bedeli için teslîm eylediği akçayı Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîfüm mücebince ber-vech-i ta'cîl bi't-tamâm tahsîl ve fesâd ü şakâvet üzere olup tahsiline mâni' olanları bi-eyyî⁸⁶ vechin kân elegetürüp gaybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olanlara buldurdup şer'le ihkâk-ı hakk eyleyüp üzerlerine fesâd sâbit olup ihzârı lâzım olanların fesâdların sicill ü huccet eyledükden sonra Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr idüp Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîfüme muhâlif zikrolunan kürekci bedelin tahsîlinde bir ferde te'allül ü inâd ü muhâlefet itdürmeyesin ve sen ki kâdısın,

85 Metinde "دفع و" şeklinde geçmektedir.

86 Metinde "وی" şeklinde geçmektedir.

eşkîyânun⁸⁷ üzerlerine sübût bulan fesâdları şer‘le sicill ü huccet eyleyüp ihkâk-ı hakk eylemekte ıkdâm eylesin.

266

Nasuh Paşa Vakfı'na ait Beypazarı'ndaki hanların etrafında bulunan vakıf dükkânların kiracılarından salyane veya diğer adlar altında para talep olunmaması.

Buyurıldı.

Beğbâzârı kâdisına hüküm ki:

Müteveffâ Nasûh Paşa'nun sulbî oğlu olup Beğbâzârı'nda vâkı‘ vakıf hânlarının meşrûtiyyet üzere Mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a‘yân Ömer zîde mecdühû Südde-i Sa‘âdetüm'e gelüp; "zikrolunan hânların etrafında olan dekâkîn içinde sâkin olan müste‘cir[lere] bu âna gelince sâlyâne vü tekâlîf teklîf olunagelmîş değil iken taraf-ı Vakf'a bir mikdâr icâre hâsıl olup Vakf'a sebep-i ta‘mîr olunurken hâliyâ kasaba-i mezbûrdan ba‘zı gammâz ü ehl-i fesâd, beğler ve beğlerbeğilere gamz ve hılâf-ı şer‘ u kânûn ba‘zı nesne ilkâ idüp ığvâ virmeleriyle dekâkîn-i mezbûrda sâkin olan esnâf u müste‘cirine sâlyâne vü tekâlîf teklîf olunmağla küllî gadr u te‘addî olduğu ecilden, ekserî esnâf u müste‘cirler⁸⁸ terk-i vatan u mesken eylemekle cânib-i Vakf'a küllî zulm ü te‘addî olmağın" zikrolunan vakıf dekâkîninde sâkin olan esnâf mu‘tâd üzere kirâların cânib-i Vakf'a edâ eyledüklerinden sonra min-ba‘d vech-i meşrûh üzere rencide olunmaması ... :: şurûtiyla mü‘ekked hükm-i şerîf virilmiştir.

Fî 29 Ca., sene: [10]56

267

Üsküb'de Hacı Hüseyin Vakfı'na ait olduğu daha önce mahkemece karara bağlandığı hâlde Dülgeroğlu Vakfı mütevellisinin kaymakamı tarafından müdahale olunan altı adet dükkân ve bir adet kahvehaneyle ilgili anlaşmazlığın elde olan temessüklere göre yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Üsküb kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı‘ müteveffâ Hâcî Hüseyin Evkâfı'nun Mütevellîsi olan Sinân Südde-i Sa‘âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Vakf-ı mezbûrun kasaba-i mezbûrda vâkı‘ vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâsında olan altı bâb dükkân için Dülger-oğlu Vakfı mütevellîsinün kâyim-makâmı (...) bir bâb (...) kahve-hâne için Sinân nâm kimesne ile murâfa‘a olup; 'Ol dükkânlar mezkûr Dülger-oğlu evkâfidur.' diyü dahlitmekle birkaç def‘a şer‘le görildükde fetvâ-yı şerîfe mücebince Hâcî Hüseyin Vakfı'ndan olduğu şer‘an sâbit ü zâhir olmuşken mezkûr yine kanâ‘at itmeyüp hevâsına tâbi‘ kâdîdan bir tarîkla huccet almağla fuzûlen ol dükkânları zabtidüp Vakf'a gadreylediğün" bildürüp elinde olan fetvâ-yı şerîfe ve vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâ mücebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında

87 Metinde "اشقياس" şeklinde geçmektedir.

88 Metinde "مسترجرك" şeklinde geçmektedir.

emr-i şerîfüm recâ eyledüklerinde mahallinde görilmek lâzım gelmekle tarafeynün temessükâtına nazar olunup mahallinde şer'le görölüp fasl-ı husûmet olmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda ... :: şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

268

Honaz kadısının, Eymirazizli ve Tursunlı köyleri abalisinden değişik adlar altında haksız yere para aldığı, ehl-i örf taifesini balkın üzerine saldırdığı, imamları kollarından ve sakallarından astığı ve daha nice zulümler işlediğine dair hakkında ileri sürülen iddialardan dolayı mahkemeye çıkarılıp teftiş olunması ve üzerine sabit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli paşasına ve kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i Honaz'a tâbi' dârendegân-ı fermân-ı hümâyûn Eymirazizli ve Tursunlı nâm karye ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bunların karyeleri serbest iken Kâdîları olan ( ) nâm Kâdî'nun mücerred bunlara adâveti olmağla; 'Denizlû voyvodasına dört senelik devr [ü] selâmiyyenüz vardır.' diyü devrinde bin akçaların hılâf-ı şer'-ı şerîf aldurup ve kendü dahı üç ayda bir bî-namâz akçası nâmına beş yüz akçaların alup ve odun u saman ve yağ [u] bal ve sâyir zahîrelerin üç ayda bir alup ve ehl-i örf tâyifesini dahı tahrîk idüp ve imâmların kollarından ve sakallarından asup bunun emsâli zulm ü te'addîsinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle varduklarında, Kâdî-ı mezbûr şer'-ı şerîfe ihzâr idüp husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslolunmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise tamâm hakk u adl üzre teftiş ü tefahhus idüp göresiz; arzulunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp şer'le müteveccih olan hakların teveccüh iden Kâdî-ı mezbûrdan ba'de's-sübût hükmidüp alıvrüp zulm ü te'addîsin men' u def' idesiz.

269

Karaferye'de, yaralı olarak ölü bulunan Mustafa isimli yeniçerinin küçük oğlu Ali'nin, Osman isimli yeniçeri serdarı aleyhinde, kendisinin vasilîğini yürüttüğü dönemde yolsuzluk yaptığı ve mallarını yediğı, bunların hukukî zemine taşınmaması için de oradaki kadılarla işbirliği yaptığı yolundaki iddialarından dolayı, tarafların, bu meselenin halli ile görevlendirilen Karaferye'deki Gâzi Mehmed Beğ Medresesi Müderrisi Selim tarafından mahkemeye çıkarılması ve hak sahibine hakkının verilmesi.

Buyurıldı.

Karaferye'de Gâzi Mehmed Beğ Medresesi'nün Müderrisi olan Selîm zîde fazlühûya hüküm ki:

Karaferye sâkinlerinden olup bundan akdem bin kırk beş senesinde meyyiti mecrûhan maktûl bulunan Mustafâ nâm Yeniçeri'nün oğlu olan Alî nâm emred Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp;

"babası mezbûr Mustafâ fevtoldukda bu, sağîr bulunmağla ol cânibde Yeniçeri Serdârı olan Osmân nâm Yeniçeri buna vasî nasbolunup lâkin mezbûr Osmân vesâyeti hâlinde babasından intikâl eyleyen dört kıt'a çiftlik ve iki bâb şîrûğân değirmenin ve bâğçelerin ve kendüye meşrûta olan otaların ve yevmî otuz akça meşrûta vazîfesin zabt ve akârâtının ve çiftliklerinin dahı tokuz sene mikdârı icâre vü mahsûlin ekl ü bel' idüp ve zabteyledüğü tarlalarının dahı ecr-i mislin virmemekle husûs-ı mezbûrî şeyhu'l-İslâmdan virilen fetâvâ-yı münîfe mücebince mukaddemâ fasl ve sen, istimâ' eylemen için emr-i şerîfümle müstekillen müvellâ ta'yîn olunup bi'd-defe'ât evâmîr-i şerîfem dahı virilmişiken hâliyâ toprak kâdîsı olan Ahmed nâm Kâdî yirlü olup mezbûr Serdâr Osmân'un kayınatası olmağla buna babasından intikâl eyleyen yüz gurusluk an bâr tahtaların ve nice erzâkın, mücerred virmemek için bunun üzerinde yetmiş gurus hakkı olan Es'ad nâm Kâdî ile ve sâyir hevâlarına tâbî' kimesnelerile yek-dil ü yek-cihet olmağla mezbûr Osmân'un vesâyeti hâlinde ekl ü bel' eyledüğü emvâl ü erzâkı için; *'Sonra vasî olan Hasan nâm kimesne ile hısâblaşmışızdır.'* diyü şer'le müteveccih olan hakkın virmekte te'allül ü inâd eyledüğün ve bu bâbda bi'l-fi'l vezâretile Yeniçerilerüm Ağası olan düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Mehmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü* tarafından dahı mühürlü mektûb virildüğün" bildürüp husûs-ı mezbûrî sen, şer'le görüp babasından intikâl eyleyen emvâl ü erzâkı ve sâyir şer'le müteveccih olan hakkın mezbûrlardan bî-kusûr alıvrilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, sen ki Müderrîs-i mûmâ-ileyhsin, bu husûsı hakk u adl üzre görüp ihkâk-ı hakk eylemen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emr-i şerîf ve mektûb mücebince mübâşîr-i mezbûr ma'rîfetiyle merkûm Osmân'ı meclis-i şer'a ihzâr ve bunun ile veyâhûd vekîli ile berâber idüp ... :: *vech-i meşrûh üzre şurûtnyla mü'ekked hükm-i şerîf yazılmışdır.*

Fî-evâhîri Cemâziye'l-ülâ, sene: [10]56

270

Kırili kazası abalisinin, bâlen Girit seferinde bulunan Beyşehir sancakbeyi tarafından baksız yere paralarının alındığı iddiasıyla bu paraları ödemesi için Sancak Mütesellimi Ali'yi rahatsız etmelerine müsaade edilmemesi.

Buyurıldı.

Ba'de'r-resîd kaydolmuşdur. Behrâm Kethudâ.

Kırili kâdîsına hüküm ki:

Beğşehirli Sancağı Mütesellimi Alî arz-ı hâl idüp; "kendüsi mütesellim olaldan berü hılâf-ı şer' u kânûn kimesnenün akçasın almayup bir ferde te'addîsi yoğiken kazâ-i mezbûr re'âyâsından ba'zıları şirrete sâlik olup; *'Mîr-livâ mukaddemâ bizden hılâf-ı kânûn akça alup hâliyâ Girit Seferi'nde olmağla anun alduğu akçayı sen vir.'* diyü hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde vü remîde eyledüklerin" bildürüp hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde vü remîde olunmayup Mîr-livâ-i müşârun-ileyh geldükde hakların taleb itmeleri için emr-i şerîfüm recâ itmeğin, hılâf-ı şer'-ı şerîf ol vechile rencîde olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı hakk u adl üzre tefahhus idüp göresin; re'âyânun Mütesellim-i mezbûrdan taleb eyledükleri hukûk kendünün makbûzı olmayup Mîr-livâ'nun aldığı akça[yı] taleb eylemekle mîr-livâyâ hâsıl kaydolunan ebvâb-ı mahsûlatun şer' u kânûn üzre ahz ü kabzına mânî' oldukları mukarrer ise câyiz değildir; men' u def' eyleyüp hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde vü remîde itdürmeyüp men' u def' eyleyesin.

271

Yakubbey kazasına bağlı olup sürekli Kazak eşkıyasının saldırılarına maruz kalan ve ahalisi korkudan dağlara sığınan Derbend Limanı'nın korunması.

Buyurıldı.

Ya'kûbbeğ kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûrun ulemâ vü sulehâ ve fukarâ vü re'âyâsı meclis-i şer'a varup; 'kazâ-i mezbûra tâbi' Derbend Limanı demekle ma'rûf limana birkaç seneden berü Rus eşkıyâsı müstevlî olmağla nice def'a Müslimânları esîr ve emvâl ü rızkların gâret idüp ve bu sene-i mübârekede dahı ziyâde tuğyânları istimâ' olunmağla leb-i deryâda olan Müslimânlar ehl ü ıyâlleriyle havflerinden kalkup tağlarda azîm zahmet çeküp mahall-i mezbûr kazâ-i mezbûrdan ceng ü harbe kâdir kimesneler ile muhâfaza olunması lâzım ü mühimm olduğın' bildürüp muhâfaza olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledüklerin" arzeyledüğün ecilden sen ki kâdîsın, zikrolunan mahalli vilâyetli ile kemâl mertebe muhâfaza eylemen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı mahall-i mezbûr Kazak-ı bed-ahlâk eşkıyâsı mazarratından vilâyetli ile gereği gibi muhâfaza eylesin ve bi'l-cümle husûs-ı mezbûr umûr-ı mühimmedendür; ana göre muhâfaza husûsında tekayyüd ü ihtimâm eyleyüp ihmâl ü müsâheleden be-gâyet ihtirâz eylesin.

Fî-evâhîri Cumâde'l-ûlâ, sene: [10]56

272

Gürile kazasındaki dağlarda ortaya çıkan ve adam öldürme, yağmalama gibi suçları işleyen eşkıyanın, daha önce o bölgedeki Samanlı kazasında eşkıya teftişi yapmış olan Mustafa tarafından yakalanması.

Buyurıldı.

Sen ki Gürile kâdîsına hüküm [ki]:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "zikrolunan nâhiyelerde vâkı' tağlarda harâm-zâde vü eşkıyâ zuhûr idüp ve dâyimâ yollara ve billere inüp birkaç Müslimânun sabî oğulların katlidüp ve emvâl ü erzâkın nehb ü gâret eylemeleri [ile] bundan akdem teftîş için Hâssa bostâncılardan Mustafâ ta'yîn olunmağla Samanlı kazâsını yoklayup eşkıyânun⁸⁹ ba'zısının elegetürüp ve ba'zısı firâr idüp gayri Gürile kazâsı hîç yoklanmayup eşkıyâ yirlerinde karâr üzre oldukların" bildürüp mezbûr Mustafâ ma'rifeti[y]le Gürile kazâsı dahı yoklanup katl-i nüfûs ü gâret-i emvâl iden harâm-zâde şakîlar elegetürilmek için emr-i şerîfüm recâsına arzeyledüğü ecilden, mahallinde şer'le teftîş [ü] tefâhhus olunup hilâf-ı şer'-ı şerîf fesâd⁹⁰ ü şakâvet itdürilmemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

89 Metinde "اقسيانك" şeklinde geçmektedir.

90 Metinde "فصاد" şeklinde geçmektedir.

Müşârun-ileyh Mustafâ hükm-i şerîfümle vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı âlî-şânım mücebince amel idüp dahı Gürle⁹¹ kazâsında vâkı‘ tağlarda fesâd [ü] şakâvet idüp katl-i nüfûs ü gâret-i emvâl idüp fesâd iden (...) [bi-]jeyyi vechin kân elegetürüp fesâd ü şakâvetlerin sicill ü huccet idüp ehl-i fesâda bir vechile hımâyet eylemeyesin. :: *Vech-i meşrûh üzre emir yazılmışdur.*

Cumâde'l-evvel, sene: [10]56

273

Çağlayık kazasının Tariovası köyü abalisinin, aynı köyden Zülfikâr ve oğulları Hasan ile Deli Ömer'in ehl-i fesad oldukları, bir çocuğa tecavüz edip ölümüne sebep oldukları, bir kişiyi döverek öldürdükleri, ahalinin emlâk ve tarlalarını haksız yere zaptettikleri yolundaki şikâyetlerinin yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması; orada halledilemediği takdirde adı geçenlerin Asitane-i Saadet'e havale edilmesi.

Buyurıldı.

Çağlayık kâdisına ve Edirne bostâncıbaşısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Tariovası nâm karye ahâlîsi Südde-i Sa‘âdetüm'e âdem gönderüp; "yine karye-i mezbûre sâkinlerinden Zülfikâr ve oğulları Kidişli(?) Hasan ve Deli Ömer nâm kimesneler şakî vü ehl-i fesâd olduklarından gayri mezbûr Hasan, Ferhâd nâm kimesnenün Kaya nâm oğlına fi‘l-i şenî‘ itmekle helâk olup ve merkûm Ömer dahı diğer Ömer'i darb u let itmekle ol dahı ol darbdan fevtolup ve bundan mâ‘adâ mezbûrlar hılâf-ı şer‘ u kânûn emlâk ü tarlaların fuzûlen zabtidüp gadr u fesâddan hâlî olmadukların" bildürüp; "Mezbûrların zulm ü te‘addîleri men‘ olunmaz ise cümlemüz perâkende vü perîşân olmamız mukarrerdür; ahvâlimüz mahallinde görilmek mümkün olmamağla ... " [diyü] mezbûrlar Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e havâle olunup ahvâlleri şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer‘le icrâ-yı hakk olmaz ise mezbûrlar Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm üzre amel idüp dahı mezbûrları meclis-i şer‘ı şerîfe ihzâr ve gaybet iderler ise şer‘le buldurması lâzım olanlara buldurdup getürdüp bunlar ile berâber idüp mukaddemâ bir def‘a şer‘le görülüp faslolunmayup arâzi husûsında on yıl ve emlâk husûsında on beş yıl mürûr itmiş değil ise ... :: *ilâ-âhrihî yazılmışdur.*

274

Çulhalı keferesinden Nerkis adlı zimmînin, kaflesiyle Aşkalesi köyü civarında konakladığı sırada malının çalındığı iddiasında bulunması üzerine iki defa mahkemeye çıkarılmalarına rağmen üzerlerine herhangi bir suç sabit olmayan adı geçen köy abalisinin bundan sonra bu veya başka bir konudan dolayı üzerlerine herhangi bir şey sabit olmadıkça hukuka aykırı olarak rahatsız edilmemeleri.

91 Metinde "مردہ" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Erzurum beğlerbeğisine, Kudüs-i Şerîf mollâsına hüküm ki:

Sen ki Vezîr-i müşârun-ileyhsin, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bundan akdem Çulhalı keferesi tâyifesinden Nerkis nâm zimmî, Aşkal'ası nâm karyenün sahrâsına kâfile ile nüzûl eyledükde, gice ile sekiz yüz gurusluk mâlî serika olmağla zikrolunan emvâlî zuhûra gelmek için karye-i mezbûre ve etrâfında olan kurâ ahâlîsin şer'-ı şerîfe ihzâr idüp hakk u adl üzre teftîş ü tefahhus oldukda kimesnenün üzerine şer'an ve kânûnen bir nesne sâbit ü zâhir olmaduğundan gayr[i] mezbûr zimmînün ol mikdâr akçası olduğı dahı kimesnenün ma'lûmı olmayup serika nâ-ma'lûm ve üzerlerine bir nesne zuhûr itme[me]kle şer'le cevâbı virilmişken mezbûr kanâ'at itmeyüp şirret üzre olmağla bundan akdem Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelüp; *'Da vâm hakk üzre görilmedin.'* diyü hılâf inhâ ile bir emr-i şerîf almağla ve karye-i mezbûre etrâfında olan kurâ ahâlîsin tekrâr şer'-ı şerîfe ihzâr idüp üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olma[ma]ğın karye-i mezbûre memerrü'n-nâs olmağla âyend[e] vü revende te'addîsinden perîşân olup kırk-elli seneden berü hâlî vü harâbe iken sonradan birer tarîkla görölüp yirlerinde iskân ve ebnâ-i sebîle şiddet-i şitâda hıdmet üzre, bir karyede zarar u ziyânları olmayup kendü hâllerinde iken; *'Vech-i meşrûh üzre te'addî olunur ise tekrâr perâkende vü perîşân oluruz.'* diyü ilhâh eyledüklerin" bildürüp husûs-ı mezbûr ve sâyirden üzerlerine şühûd-ı udûl ile bir nesne sâbit ü zâhir olmadukca hılâf-ı şer' u kânûn karye-i mezbûre rencîde vü remîde olunmamak bâbında emr-i şerîfüm recâsına arzeyleduğün ecilden, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

275

İstanbul'daki Şehzâde Sultan Mehmed Han Cami ve İmareti Vakfı'na ait İzmir'deki Ayasefid ve bağlı köyleri abalisinin öşür ve resmlerinin, eskiden olduğu gibi kesim usulüyle tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

İzmir monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Âsitâne-i Sa'âdetüm'de Mîr-alem olup Şehzâde Mütevellîsi olan iftihârul-emâcid ve'l-ekârim, câmi'u'l-mahâmîd ve'l-mekârim Hüseyin zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mahmiyye-i İstanbul'da vâkı' merhûm ve mağfûrun-leh Şehzâde Sultân Mehmed Hân *tâbe serâhü* Câmî'-ı Şerîf ve İmâret-i Âmireleri evkâfından kazâ-i mezbûrda vâkı' Ayasefid ve tevâbi'[1] karyelerinin re'âyâsı öşr ü resmlerin kadîmden kesime viregelmişler iken hâlâ virmekde te'allül idüp mahsûl-i Vakf'a gadreyledüklerin" bildürüp kadîmden viregeldükleri üzre öşr ü resmlerin alıvrilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın **buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Fî-evâhîri Ca., sene: [10]56

276

Akşehir'deki Sultan Süleyman Camii'nin ihtiyacları, caminin etrafındaki vakıf dükkânlardan alınan kiralarla karşılandığından, dükkânların ve caminin harap olmaması için alışverişin eskiden olduğu gibi adı geçen vakfın dükkânlarının bulunduğu yerlerde yapılması.

Buyurıldı.

Akşehir kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede vâkı' merhûm ve mağfûrun-leh Ceddüm Sultân Süleymân tâbe serâhûnün Câmi'-ı Şerîfi Evkâfı Mütevellîsi olan kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmûd zîde kadruhû Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Câmi'-ı mezbûrun etrâf-ı selâsesi Vakf-ı mezbûrun dükkânları olup kadîmü'l-eyyâmdan iplik ü bez ve sâyir emti'a bey' u şîrâ olundukda icâre-i zemîn, Vakf için birer akça cem' u tahsîl olunup Câmi'-ı mezbûrun mühimmât ve sâyir masârifine harc u sarf olunagelmîş iken ba'zı kimesneler ilkâsıyla bir-iki seneden berü âhar yirde alı-satı itmekle Vakf-ı mezbûrun dükkânları ve Câmi'-ı mezbûre harâba müşrif olup Vakf'a ziyâde gadrolduğun müsinn ü ihtiyâr u bî-garaz kimesneler haber vormeleriyle kadîmden olıgeldüğü [üzre] Câmi'-ı mezbûrun vakıf dükkânlardan bey' u şîrâ vü bâzâr olmak üzre tenbîh ve sicill ü huccet olduğın" bildürüp kadîmden olıgeldüğü üzre amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, kadîmden olıgeldüğü üzre amel olunmak emrüm olmışdur. Vakf-ı mezbûrun dükkânları olan mahalde bey' u şîrâ olunmasıyçün ... :: mü'ekked şurûtiyla emir virilmişdür.

Tahrîran; fi-evâhîri şehri Ca., sene: [10]56

277

Musul paşasının, Şehvan aşiretinden, devlete ödemeleri gereken maktu verginin dışında fazladan aldığı camus ve atları iade etmesi.

Buyurıldı.

Musul paşasına hüküm ki:

Şeyh Tu'me Şehvân Cemâ'ati ve Aşîreti'nden Şeyh Tu'me gelüp; "zikrolunan Aşîret her sene on sekiz bin akça mîr-i mîrâna maktû' iken sen ki mîr-i mîrân-ı müşârun-ileyhsin, bir sene on sekiz bin akça ve bir def'a yüz yigirmi câmûs ve bir def'a üç re's küheylân kısarak ve bir def'a altı küheylân kısarakların alup zulm ü te'addî eyledüğün" i'lâm eyledi. İmdi; hılâf-ı şer' aldığın hakları girüye alıvirilmek için ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

278

Sinoblu iki kadına ait olan emlâk ve yerleri, onların esarete düştükleri dönemde zapteden Yazıcı Mustafa ve Mehmed isimli kişilerin, kadınların kurtulup döndükten sonra mahkeme yoluyla geri aldıkları bu emlâk ve yerlere yeniden vuku bulan müdahalelerinin önlenmesi.

Buyurıldı.

Sinob kâdisına hüküm ki:

Sâliha ve ( ) nâm hâtûnlar Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem bunlar küffâr-ı hâksâra esîr olduklarında kazâ-i mezbûr toprağında tasarruflarında olan mülk evlerin ve yirlerin Yazıcı Mustafâ ve Mehemmed nâm kimesneler zabtidüp hâliyâ bunlar esîrlikden halâs olup emr-i şerîfümle varup murâfa'a-i şer' olduklarında, ol emlâk ü yirler kadîmî bunların olduğu şer'an sâbit ü zâhir olmağla sicill ü huccet olunup kat'-ı nizâ' u fasl-ı husûmet; ol emlâki ve yirleri bir seneden berü zabt u tasarruf ve zirâ'at ü harâset idüp öşr ü resmin sâhib-i arza edâ iderleriken mezbûrlar ziyâde şerîr olmağla kanâ'at itmeyüp bunların zabt u tasarruflarına mâni' olup rencîdeden hâlî olmadukların ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık şeyhu'l-İslâmdan fetvâ-yı şerîfeleri olduğın" bildürüp fetvâ-yı şerîfe ve huccet-i şer'ıyye ve mukaddemâ virilen emr-i şerîfüm mücebince amel olunup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden şöyle ki; mahallinde men' ile memnû' olmazlar ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üzre şurûtiyla yazılmışdur.*

Tahrîran; fi-evâyili şehri Cemâziye'l-âhire, 5 C., sene: 1056

279

Üsküdar'a bağlı Pendik köyü yakınındaki hana gelen yolculara arpa, saman ve ot satma hakkı oraya tayin olunan hancıya ait olduğundan dışarıdan kimsenin han ve civarında satış yapmasına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Üsküdar kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Pendik nâm karye zimmîleri Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bunların karyeleri yol üzerinde olup ve karye-i mezbûre kurbinde vâkı' olan hân harâba⁹² müşrif olmağla âyende vü revende ehl ü ıyâlleriyle sâkin oldukları evleri üzerine konup te'addî vü tecâvüz idüp, içlerinden birin hancı nasb u ta'yîn olunup ve hân-ı mezbûrî mâllarıyla ta'mîr idüp hân-ı mezbûra gelüp mihmân olanlara hancı olanlar arpa vü otluk u saman bey' idüp ve hân-ı mezbûrî silüp süpürüp âhardan dahlolunmak lâzım gelmez iken hâliyâ âhardan ba'zı kimesneler dahı gelüp hân-ı mezbûrda arpa vü saman bey' idüp te'addî itmeleriyle hâncılardan gayri hân-ı mezbûrda âhardan olanlar arpa vü saman bey' itmemek üzre bundan akdem emr-i şerîfüm virildüğün" bildürüp mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı hân-ı mezbûrî ta'mîr idüp ve silüp süpürüp hancı arpa vü saman u otluğı ol satup hâricden olanlar gelüp hân-ı mezbûrda satmaya ve satdurmayasın ve bi'l-cümle hân-ı mezbûrun kurbinde, hancı olan mezbûrdan gayri kimesneye fûrûht itdürmeyüp ammâ; bu bahâne ile sâyir kurâ ahâlîsinün evlerinde eyledükleri bey' u şirâlarına müdâhale olunmaya; hilâf-ı şer' ve mugâyir-i emr-i hümayûn kimesneye iş itdürmeyesin.

Tahrîran; fi-evâyili şehri Cumâde'l-âhır, sene: [10]56

92 Metinde "خرابه و" şeklinde geçmektedir.

Safed kazasının Nusret köyü zimmîlerinden, başlarına alaca sarık sarındıkları veya giydikleri diğer elbiseleri bahane edilerek beylerbeyi ve sancakbeyi adamlarınca para alınmaması.

Buyurıldı.

Safed kâdîsına ve zâbitına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Nusret nâm karyede sâkin kefare tâyifesi arz-ı hâl idüp; "bunlar kadîmü'l-eyyâmdan başlarına sarınageldükleri alaca sarık için mîr-i mîrân u mîr-livâ âdemleri ve sübaşları; 'Alaca sarık sararsız.' diyü beşer ve altışar gurusların alup gadritmeleriyle alaca sarınmakdan kalup re'âyâ fukarâsı her birisin birer nesne giymiş iken yine kanâ'at itmeyüp dörder ve beşer dahı ziyâde gurus taleb idüp ellerinde şeyhu'l-İslâmdan fetvâ-yı şerîfe olmağla mücebince⁹³ men'ı için ... " :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâyili şehri Cemâziye'l-âhire, sene: [10]56

Vize, Midye, Saray ve Pınarhisar kazalarındaki mîrî koruların korucusunun vefatından dolayı, korucubaşılığa Hasan isimli yeniçerinin tayin olunduğu.

Buyurıldı.

Vize kâdîsına, Midye ve Sarây ve Bınarhisâr⁹⁴ kâdîlarına hüküm ki:

Taht-ı kazânuzda vâkı' mîrî koruların korucubaşısı olan Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden ( ) fevtolup hıdmet mu'attal kalduğı ecilden, Onsekizinci Bölük'de Hasan nâm Yeniçeri korıcı nasb u ta'yîn olunup irsâl olunmağla kânûn-ı kadîm üzre mîrî tağlar[ı] korıdup âhardan kimesneye kerâste kat' itdürmeyüp ve mîrî koruyı açdurmayup hıfz u hırâset [idüp] ve vâkı' olan tağ korıcıları mezbûrî korucubaşı bilüp sözinden ve re'yinden hâric vaz' eylemeyüp itâ'at ü inkıyâd üzre olup vâkı' olan koruculuğa âhardan kimesne müdâhale eylememek için düstûr-ı mükerrem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem vezâretile Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerilerüm Ağası olan Mehmed Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehü* tarafından mühürlü mektûb virildüğün bildürüp mücebince amel olunması emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm ve müşârün-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince amel idüp hılâfına rızâ vü cevâz göstermeyesiz. :: *diyü mü'ekked emir virilmiştir.*

Tahrîran; fî-evâyili C., sene: [10]56

Düşmanın Akdeniz'de hareket halinde olduğu bildirildiğinden muhtemel bir saldırıya karşı Kuşadası Kalesi'ni korumak üzere Kuşadası'na üçer konak mesafedeki yerlerde bulunan savaşılabilecek durumdaki kimselerin hazır bulundurulması.

93 Metinde "mücebince olmağla" şeklinde geçmektedir.

94 Metinde "بنارحصار" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Güzelhısâr kâdisına ve Akçaşehir ve Ezine ve Ayasluğ kâdîlarına ve [zikrolunan] kâdîlıklarda vâkı' kethudâyiri ve yeniçeri serdârları ve kılâ' ağaları ve Sığla mütesellimine hüküm ki:

Kuşatası Kal'ası ahâlîsi ve sâyir a'yân u eşrâfı Südde-i Sa'âdetüm'e âdem ü arz-ı hâl gönderüp; "bu sene-i mübâreke Akdeniz'de küffâr-ı hâksârın ziyâde hareket ü tuğyânı olmağla zikrolunan Kuşatası ziyâde mahûf u muhâtara mahalde olduğu sebepten her vechile hıfz u hırâset olunması lâzım ü mühimm olduğın" bildürüp üçer konak mikdârı yakında⁹⁵ olup ata ve tona kâdir müsellah yarar âdemler ve kul ve kul-oğulları ve sâyir a'yân-ı vilâyet yat u yarakları ile hâzır u âmâde bulunup *ıyâzen bi'llâhi Te'âlâ* anun gibi Kal'a-i mezbûre ve ol etrâfda olan yalılara küffâr zarar kaskına müstevlî oldukda habere müterakkıb u nâzır ve Kal'a-i mezbûreden top atıldukda cümlesi imdâda irişmeleri bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecilden, vech-i meşrûh üzre iktizâ itdükde tenbîh ü te'kîd olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Aşağı şurûtiyla yazılmışdur: " ... ve bi'l-cümle bu bâbda Kuşatası Voyvodası Mustafâ zîde kadruhû dahı mübâşir olup bâb-ı ıkdâmda dakîka fevteylemeyesiz."

Fî-evâyili şehri C., sene: [10]56

283

Beyşehir sancağı mutasarrıfı Mehmed ile Mütesellimi Ali'nin sancak devrine çıkararak Kırili kazası abalisinin haksız yere paralarını almalarına ve gerçek dışı isnatlarla halka zulmetmelerine izin verilmemesi; daha önce aldıkları paraların da sahiplerine geri verilmesi ve buna ilişkin defterin Asitane-i Saadet'e arzedilmesi.

Buyurıldı.

Mefâhıru'l-kuzât ve'l-hukkâm Beğşehir ve ( ) ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Beğşehir kâdisısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kırili kazası ahâlîsinden Hâcî Turak ve Oruç ve Hâcî Süleymân ve Mûsâ ve sâyirleri meclis-i şer'a varup; 'bundan akdem ber-vech-i arpalık Beğşehir sancağına mutasarrıf olan Mehmed *dâme ikbâlühû* geçen sene; '*Girit Seferi'ne me'mûrın.*' diyü livâ-i mezbûrda devre çıkup Kırili kazası ahâlîsinün *devr* nâmına bin iki yüz gurusların ve bu sene yine devre çıkup bin iki yüz gurusların dahı alup altı kâdîlığı bir senede umûmen iki def'a devreyledüğü muhakkak olmağla mezbûrlar ahvâllerin Âsitâne-i Sa'âdet'e i'lâm idüp men'ı için ellerine emr-i şerîfüm virilüp ol tarafa varduklarında mûmâ-ileyhün mukaddemâ Müsellimi olan Alî firâr idüp yerine Müsellim olan Şeyh-zâde dimekle ma'rûf kimesnenün üzerine şer'an sâbit ü zâhir olmağın ellerinde olan huccet-i şer'ıyye mücebince sulh u salâh olmuşlar iken sâbıkâ Müsellim olan mezbûr Alî yine gelüp Müsellim olmağla, kanâ'at itmeyüp ol sulhı bozup; '*Siz bizden şikâyet eyledinüz.*' diyü mezbûrları Karaman eyâletine mutasarrıf olan Vezîrüm Mustafâ Paşa'ya hılâf-ı vâkı' inhâ ile gamzidüp küllî hakâretler eyledüğinden mâ'adâ mezbûrlara; '*Siz emr-i şerîfe itâ'at itmedinüz.*' diyü mezbûrların haklarında tezvîr arzlar peydâ idüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e hılâf inhâ ile âdemler irsâl itmekle mezbûrlara küllî gadrolmak ihtimâli olmağın, mezbûrlar dahı; '*Ahvâlimüz vukû'ı üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz olunmaz ise cümlemüz perâkende oluruz.*' diyü 'ilhâh eyledüklerin' arzitmeğın, varan mübâşir ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'den virilen emr-i şerîf

⁹⁵ Metinde "يقبل" şeklinde geçmektedir.

mûcebince alınan akçaları girü reddoluna ve devr memnû'dur; min-ba'd devre çıkmayup hılâf-ı şer' u kânûn aldugı akçalar defter ve Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz u i'lâm olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Göresin; ... :: diyü şurûtiyla hüküm yazılmışdur.

284

Rodosçuk'taki menzillerde, ellerinde sadece beylerbeyi buyuruldu su olup ulak emri bulunmayanlara ulak bargiri verilmemesi.

Buyurıldı.

Rodosçuk kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede vâkı' menzilci tâyifesinden Yani nâm menzilci gelüp; "Âsitâne-i Sa'âdetüm tarafından evâmir-i şerîfem ile gelen ulaklara hıdmet idüp bârgîr virüp kusûrı yoğiken beğlerbeğiler tarafından âdemleri birer buyurıldı ile gelüp ellerinde emr-i şerîfi yoğiken fuzûlen ulak bârgîrin almalarıyla Âsitâne-i Sa'âdetüm'den gelen ulaklara bârgîr bulunmamağla umûr-ı mühimmenün avk u te'hîrine bâ'ıs oldukların" bildürüp mâdâm ki ellerinde bârgîr virilmek için emr-i şerîfüm olmadukca buyurıldı ile bârgîr taleb itdürilmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğîn; 'Mâdâm ki Âsitâne-i Sa'âdetüm tarafından emr-i şerîfüm olmadukca min-ba'd ol makûle kimesnelere bârgîr virilmeye. Şöyle ki; kanâ'at itmeyüp tecâvüz iderler ise haklarından gelinür.' diyü fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla hüküm yazılmışdur.

Fî-evâyili C., sene: [10]56

285

Boğdan voyvodasının, Bergos kazasının Meşeli(?) köyünde bulunan çiftliğine hayvanların girip zarar vermemesi için hendek kestirmesine kimsenin müdahale etmemesi.

Buyurıldı.

Bergos kâdisına ve voyvodasına hüküm ki:

Boğdan voyvodasının kapukethudâsı arz-ı hâl idüp; "Bergos kazâsına tâbi'Meşeli(?) nâm karyede vâkı' voyvoda-i merkûmun bağ u bağçe vü tarlaları olan çiftliğine hayvânât girmeyüp zarar u ziyân itmemek için mu'tâd-ı kadîm üzre handak kesdürmek murâd eyledükde kimesne mâni' olmamak için emr-i şerîfüm" recâ eylediği ecilden, kendünün mülki olup kimesneye zararı olmadukca hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde olunmamak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Zikrolunan bağ u tarlalar müşârun-ileyhün mülki olup kimesneye zararı yoğise mücerred hayvânât girmemek için bağ u tarlasına mu'tâd üzre handak kesdür[dü]klerinde hılâf-ı şer'-ı şerîf dahl ü ta'arruz ve rencîde vü remîde itdürmeyesiz.

Fî-evâyili C., sene: [10]56

Buyurıldı.

Bergos kâdîsına hüküm ki:

Boğdan kapukethudâsı⁹⁶ arz-ı hâl idüp; "mûmâ-ileyh Boğdan voyvodasının taht-ı kazânuzda vâkı' Meşeli(?) demekle ma'rûf olan karyede mülk çiftliği olup âyende vü revende tâyifesi karye-i mezbûreye uğrayup konmak lâzım geldükde, karye-i mezbûre papazı ve re'âyâsı o makûle yolcu tâyifesin mücerred garaz içün çiftlik-i mezbûra kondurup zarar u te'addî eylemeleriyle men' u def olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, kadîmden konageldükleri yire kondurılmak emrüm olmuştur. :: *diyü yazılmışdur.*

Fî-evâyili şehri C., sene: [10]56

Buyurıldı.

Kemer-i Edremid kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerilerinin Ocağı'nun Piyâde beğlerinden Ahmed dâme mecdühû gelüp; "berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu ze'âmeti aklâmından kazâ-i mezbûra tâbî', Mensûhâtıdan berâtında ve sûret-i defter-i icmâl ve mufassalde; 'Tokuz yüz akça yazar, Çiftlik-i İlyâs ve Büyük Tarla demekle meşhûrdur; Kızıklı⁹⁷ Yiri dahı dirler. Ma'a çayır tâbî'-ı Edremid, an-hâssa-i piyâde.' diyü mastûr olan çiftliği yirlerin cevânib-i erba'ası Kızıklı⁹⁸ nâm vakıf karye toprağı olup mûmâ-ileyhün çiftliği yirlerinde kimesnenün alâkası yoğıken Vakf'un câbileri çiftlik-i mezbûr yirlerin ve Büyük Tarla için; 'Merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Murâd Hân-ı Sâni Kızıklı⁹⁹ nâm karyeyi hatt-ı hümayûn ile Vakf'a tas[h]îh eyledi; piyâde yirleri dahı vakıfdur.' diyü dahlidüp beylerinde münâze'ât-ı kesîre vâkı' olmağla, bundan akdem mu'temedün-aleyh kimesnelerile cânib-i şer'den mahall-i nizâ'un üzerine varılup görildükde kadîmden piyâde yirlerinin mümtâz ü mu'ayyen hudûdî sâbit ü zâhîr olup Vakf'un olan ancak Kızıklı¹⁰⁰ nâm karye olup mûmâ-ileyhün mutasarrıf olduğu Çiftlik-i İlyâs ve Büyük Tarla demekle ma'rûf [olan yir] piyâde beği yirlerinden olmağla öşr ü resmi mûmâ-ileyhe hükmolunup defe'âtıle hucec-i şer'ıyye vü evâmîr-i şerîfe virilmişken Vakf-ı mezbûr câbileri hucec-i şer'ıyyeye ve evâmîr-i şerîfeye ve sûret-i deftere kanâ'at itmeyüp; 'Ol çiftlik yirleri mukaddemâ tîmâra virilüp ba'dehû defterde mahalleri yine Vakf'a tas[h]îh olmuştur.' diyü çiftlik-i mezbûrun

96 Metinde "kapukethudâları" şeklinde geçmektedir.

97 Metinde "قزئلو" şeklinde geçmektedir.

98 Metinde "قزئلي" şeklinde geçmektedir.

99 Metinde "قزئلي" şeklinde geçmektedir.

100 Metinde "قزئلي" şeklinde geçmektedir.

kadîmî yirlerin sarâhaten vakfolduğı defterlerde ve vakfi[yye]de yoğıken yine kanâ‘at itmeyüp; 'Öşr ü res[mi]n Vakf için aluruz.' diyü nizâ‘dan hâlî olmadukların" bildürüp şer‘le görölüp men‘ u def‘ olunmak için ... :: şurûtiyla vech-i meşrûh üzre hüküm virilmişdür.

Fî 7 C., sene: [10]56

288

Tersane-i Amire için Silivri'den sekiz adet marangoz gönderilmesi.

Buyurıldı.

Silivri'de nâyibü'ş-şer‘ olan mevlânâya hüküm ki:

Silivri'de sâkin olan neccâr tâyifesinden Tersâne-i Âmirem'de marangozluk hıdmeti için Tersâne emîni tarafından gönderilen defter mücebince âlet ü esbâbları ile sekiz nefer neccâr zimmîleri getürdüp ber-vech-i isti‘câl Tersâne-i Âmirem'e irsâl ü îsâl ve Tersâne emînine teslim itdürmen emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm üzre amel idüp dahı Tersâne emîni tarafından gönderilen defter mücebince Silivri'de sâkin neccârlardan hıdmet-i mezbûre için âlet ü esbâbları ile sekiz nefer kimesneyi getürdüp ber-vech-i isti‘câl Tersâne-i Âmirem'e irsâl ü îsâl ve Tersâne emînine teslim idüp avk u te'hîrden ve ihmâl [ü] müsâheleden be-gâyet ihtirâz eylesin. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâyili Cemâziye'l-âhır, sene: 1056

289

Kocaeli'nin Karamürsel nahiyesindeki Mustafa mezraasının Hasan'ın timarına dahil olduğu mahkemece sabit olmasına rağmen buraya müdahale etmeye devam eden Mehmed Çavuş'un davacısı ile birlikte mahkemede duruşmaya çıkarılması.

Buyurıldı.

Sehâ.

Ba‘de'r-resîd kaydolmuşdur. Buyurıldısı Sehâ Alî Efendi'dedür.

Üsküdar monlâsına hüküm ki:

Dârende Hasan gelüp; "Kocaili sancağında Karamürsel nâhiyesinde berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğı tîmârı karyelerinden Çeltükci nâm karyesi civârında vâkı‘ mezra‘a-i Mustafâ nâm-ı diğeri Karaala Mûsâ bunun tîmârı toprağından iken Mehmed Çavuş nâm kimesne zikrolunan mezra‘a için; 'Hâric ez-defterdür.' diyü ber-vech-i tahmîn üç bin akçalık üzre alup dahleyleyüp gadritmekle budan akdem ol diyârın müsinn ü ehl-i vukûfindan teftiş olup şer‘le göröldükde mezra‘a-i mezbûre bunun tîmârı toprağından olduğı şer‘an sâbit ü zâhir olmağla huccet-i şer‘iyye virilmişken mezbûr kanâ‘at itmeyüp girü dahl ü ta‘arruzdan hâlî olmaduğın" bildürüp inâyet recâ itmeğın, hasmı mezbûr ile murâfa‘a olmak emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Emrüm üzre mezbûrı murâfa‘aya havâle eylesin. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 13 Ca., sene: 1056

290

Dergâh-ı Muallâ yeniçerilerinden Yusuf ile dükkân ortağı Kadri isimli kişi arasındaki davanın mahkemece görülmesi; orada halledilemezse Kadri'nin tayin edilen görevli ile Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Sehâ.

Ba'de'r-resîd kaydolmuşdur. Buyurıldısı Sehâ Alî Efendi'dedür.

Gürle ve Bâzârköyi kâdîlarına ve Bâzârköyi serdârına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden Yûsuf nâm Yeniçeri arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûrda vâkı' bir dükkânı müşteriki olan Kadrî nâm kimesne ile şer'î da'vâsı olduğundan gayri ögey kızı Râziye nâm hâtûnı tasarruf ve ba'dehû abd-i memlûki olan dîger Yûsuf'a nikâh eyleyüp ve zevcesi Şeymâ(?) nâm hâtûnı kendüye nikâh idüp zulmeyledüğün" bildürüp ahvâlleri ol cânibde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak için gedüklilerden Mehmed nâm mûmcı [mübâşir] ta'yîn olunup husûs-ı mezbûr ol cânibde şer'le görölüp faslolmaz ise mezbûrî mübâşir-i merkûm ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderesiz. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 13 Ca., sene: 1056

291

Depremde harap olmasından dolayı içerisinde Müslümanların namaz kılamadıkları Van'daki Sinaniye Camii'nin, cami vakfına ait dükkân ve araziler mahkeme marifetiyle mütegalibeden elinden kurtarılıp mütevellî izniyle kiraya verilerek tamir edilmesine mâni olunmaması.

Buyurıldı.

Van beğlerbeğisine ve kâdîsına hüküm ki:

Van'un bi'l-fi'l Azebler Ağası olan dârende Abbâs arz-ı hâl idüp; "nefs-i Van'da vâkı' Sinâniye Câmî'ı zelzeleden yıkılıp harâb olup cemâ'at-i Müslimîn ikâmet-i salât itmek mümkün olmayup ve Evkâf-ı mezbûrun vakıf dekkâkin ü arâzîsin ba'zı kimesne mütegalibeden olmağla bilâ-ücret ü bilâ-temessük cebren zabtidüp hâlâ şer'le görölüp bulunduğu yirlerden cânib-i Vakf'dan zabt ve tâlib olanlara izn-i mütevellî ile îcâr olunup Câmî'-ı mezbûrî ta'mîr ü binâ itmek istedikde âhardan mâni' olup elinde [olan] şeyhu'l-İslâmdan fetvâ-yı şerîfe mücebince ... " :: vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâyili C., sene: 1056

292

Devir akçesi yüzünden birbirleriyle davalık olan Kırili kazası ahaliysiyle Beyşehir Sancağı Mütesellimi Ali'nin ellerindeki emirlerin Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

La'li.

Karaman paşasına ve Konya monlâsına ve Beğşehir ve Kırili kâdîlarına hüküm ki:

Kırili kazâsı ahâlîsi arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Beğşehir Sancağı Mütesellimi olan Ali nâm kimesne *devr akçası* nâmına bunların hılâf-ı şer' akçaların alup bunlar sâbıkâ gelüp ızhâr-ı tezallüm eyledüklerinde icrâ-yı hakk olunmak için emr-i şerîf ve mübâşir ta'yîn olunup şer'a varılup görüldükde mâbeynlerinde muslihûn tavassut idüp kat'-ı nizâ' olup huccet-i şer'ıyye virilmişken mezbûr Mütesellim mücerred celb ü ahz için, şikâyeteye gelen kimesnelere hılâf-ı vâkı' mevâdd isnâd idüp haklarında birkaç emr-i şerîf ihrâc itdürüp bi-gayri hakkın rencide itmek isteyüp" Mütesellim-i mezbûrun ve bunların ellerinde olan evâmir-i şerîfe der-kîse olup Âsitâne'ye irsâl olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp dahı emirleri der-kîse olunup Âsitâne'ye irsâl eylesiz. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 13 Ca, sene: [10]56

293

Bendereğli'de, her işe karıştıkları, daima devlet görevlilerinin yanlarına varıp gerçek dışı suçlamalarla ahalinin haksız yere paralarını aldıkları, tüccarlara ağır küfürler ettikleri, gümrük, kasabiye ve pastırma emanetlerini eminlere zaptettirmeyip kesim usulüyle kendileri aldıkları bildirilen Yeniçeri Mahmud, Karasipahioğlu Şeyh Mehmed ve Halil isimli şahısların, eminlere ve memlekete ait işlere ve kendileriyle ilgisi olmayan hususlara karıştırılmaması; kanuna göre hareket edilmesi.

Buyurıldı.

Bendereğli kâdîsına ve Bolı mütesellimine hüküm ki:

Bendereğli ahâlîsi ve tüccâr tâyifesi arz-ı hâl idüp; "Bendereğli İskeleyi'ne fûrûhtı memnû' olmayan ba'zı metâ'ı getürüp ve götürüp ve kânûn üzre resm-i gümrüklerin edâ idüp âhardan müdâhale olunmaz iken, hâliyâ kasaba-i Bendereğli'den Yeniçeri Mahmûd ve Kara Sipâhî-oğlu Şeyh Mehmed ve Halîl nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup dâ'imâ kâdî vü nâyib ü sübaşî vü voyvoda ve tekâlîf cem'ına me'mûr olanların yanlarına varup fukarâya hılâf-ı vâkı' ba'zı mevâdd isnâd ve gamz idüp bi-gayri hakkın akçaların alup ve aldurup ve il masâlihına ve medhalleri olmayan husûslara karışıp ve gelen ümenâya berâtları ve şart-ı iltizâmları mücebince zabıtmeye komayup gümrük ve kassâbiye ve basdırma emînlerinden kendüleri kesim ile alup tüccâr tâyifesine şûtûm-ı galîza ile şetm ve kimin darb u let [idüp] ve kendüler için ziyâde akçaların alup bunun emsâli zulm ü te'addîlerinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp ümenâ tâyifesi berâtları mücebince kendüleri zabıdüp mezbûrûn kimesneler vech-i meşrûh üzre ümenâ umûrına ve il masâlihına ve medhalleri olmayan husûslara karışmayup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden imdi; kânûn üzre amel olunmak emrüm olmuştur.

Vusûl buldukda, ... :: *şurûtıyla yazılmışdur.*

Fî-evâsıtı C., sene: [10]56¹⁰¹

101 293 ve 294'üncü hüküm kayıtları arasındaki 93 ve 94'üncü sahifeler boştur.

294

Hacı Hüseyin isimli tacirin Çorum Beyi Mehmed'deki alacağının mahkeme marifetiyle tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Yenişehir mollâsına hüküm ki:

Tüccâr tâyifesinden Hâcî Hüseyin gelüp; "mukaddemâ Çorum Beği olan Mehmed'[e] bin elli ( ) senesinde ber-vech-i karz iki bin beş yüz yetmiş iki esedî gurus virüp bundan akdem emr-i şerîfüm ile varup taleb eyledükde bir mikdârın virüp ve bir mikdârın; 'Virdüm.' diyü huccet ibrâz idüp ve bâkîsine dahı mezbûr içün; 'Bu akçada medhali olmaduğına yemîn itmeyince virmem.' diyü hîleye sülûk ve mezbûrun hakkın edâ eylemekde te'allül ü inâd ü muhâlefet eyleyüp kendüye gadrolduğun" i'lâm eyleyüp hakkı alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğın, elinde olan memhûr temessüğü mücebince bi't-tamâm hakkın şer'le alıvirüp te'allül ider ise Âsitâne'ye havâle oluna. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 14 Ca., sene: [10]56

295

Gönen'deki Gâzi Hüdâvendigâr Camii'nde, ücretini camiye ait değirmen kiracısından almak üzere vaizlik yapan Mustafa'nın, değirmen kiracısı Hüseyin'in zimmetinde kalan ücret alacağının tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Gönen kâdîsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda vâkı' merhûm ve mağfûrun-leh Gâzî Hudâvendigâr Câmî'-ı Şerîfi'nde vâ'ız u nâsîh olan kıdvatü's-sulehâ'i's-sâlikîn Mustafâ zîde takvâhü arz-ı hâl idüp; "bu, berât-ı şerîfümle vâ'ız u nâsîh olup Gönen kazâsında vâkı' değirmenleri mahsûlinden yevmî yigirmi akça vazîfeye mutasarrıf olmağla; 'Vazîfesi değirmen müste'cirinden alına.' diyü fermân olunmağla bundan akdem müste'cir olan Hüseyin nâm kimesne zimmetinde beş bin yüz akça vazîfesi bâkî kalup bundan akdem bir-iki def'a emr-i şerîfüm ihrâc idüp varup meblağ-ı mezbûr mezkûr Hüseyin'den da'vâ vü taleb eyledükde emr-i şerîfümle amel itmeyüp bâkî kalan vazîfesin virmekde te'allül itdüğün" bildürdi. İmdi; elinde olan berâtı mücebince ulûfesini bî-kusûr edâ eyleye. Te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrun ulûfesin mâh be-mâh değirmen müste'cirinden bî-kusûr ve lâ-kusûr alıvirüp min-ba'd te'allül ü inâd ü muhâlefet itdürmeysin.

Fî-evâsıt-ı C., sene: [10]56

296

Dergâh-ı Muallâ görevlilerinden Dilsiz Osman'ın, kendisine ait bir miktar para ile ticaret için Diyarbekir'e gönderdiği hizmetkârı Ali'nin orada ölmesi üzerine Diyarbekir Yeniçeri serdarı tarafından zaptedilen iki bin kurusluk malının iade edilmesi; edilmediği takdirde bu malları elinde bulunduran Kethüdası Osman'ın Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Diyârbekir muhâfazasında olan Mustafâ Paşa'ya ve Âmid kâdisına hüküm ki:

Dergâh-ı Muallâm ( ) olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Bî-zebân Osmân *dâme mecdühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem hıdmetkârı olan Alî nâm kimesneyi kendü akçasıyla ticâret için Diyârbekir'e gönderüp ve mezbûr dahı varup mahrûse-i mezbûrede vâkı' Hasan Paşa Hânı demekle ma'rûf olan hândan birez eşyâ alup gelmek üzre iken bi-emri'llâhi Te'âlâ fevtolmağla sâbıkâ Diyârbekir'de Yeniçeri Serdârı olan müteveffâ Hâcî Osmân ve Kethudâsı Çalık Osmân müteveffâ-yı mezbûr Alî için; '*Yeniçeri idi.*' diyü müşârun-ileyhün kendü mâlî olup müteveffânun yanında bulunan bir yük kırmızı boğası ve bir yük, envâ'ından Acem tefârik ki, cem'an iki bin gurusluk eşyâsın ahzidüp kendüye gadreyledüğün mukaddemâ i'lâm itmekle emr-i şerîfüm virilüp ve Ağaları tarafından mektûb virilmekle mahallinde şer'le görilüp fuzûlen kabzeyleydükleri sicill ü huccet olunmışken itâ'at itmeyüp icrâsında muhâlefet üzre iken fevtolmağla Kethudâsı mezbûr Osmân Der-i Devletüm'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, huccet-i şer'ıyye mücebince bi't-tamâm edâ ider ise fe-bihâ ve illâ te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında bi'l-fi'l vezâretle Yeniçeri Ağası olan düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Mehmed Paşa tarafından mektûb ve Yeniçeri Ocağı tarafından mûmcı mübâşir ta'yîn olunmağla mücebince amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan ... :: *vech-i meşrûh üzre yazılmışdur.*

Evâhır-i C., sene: [10]56

297

Harput kazasına bağlı Hüseyinik köyünde eskiden beri kasaplık yapan üç şahsa Harput kazası kasapları tarafından haksız yere yapılan müdahalenin menedilmesi.

Buyurıldı.

Harput kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbî' Hüseyinik nâm karye sâkinlerinden Pîrî ve Şa'bân ve ( ) nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bunlar karye-i mezbûrede kadîmü'l-eyyâmdan berü kassâb olup kimesne mâni' olagelmiş değil iken hâliyâ kasaba-i mezbûrede vâkı' kassâb tâyifesi bî-vech mâni' olup gadreyledüklerin" bildürüp men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecilden; '*Hilâf-ı şer' kimesne mâni' olmaya.*' diyü emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı mezbûrlar kadîmden karye-i mezbûrede kassâb olup kimesne mâni' olagelmiş değil iken hâliyâ kasaba-i mezbûre kassâbları bî-vech mâni' oldukları vâkı' ise câyiz değildir; men' u def' idüp min-ba'd ol vechile bunları rencide itdirmeyesin.

Tahrîran; fi-evâsıtı Ca., sene: [10]56

298

Harem Musahibi Dilsiz Osman'ın, eski Defterdar Hüseyin'in tasarrufunda bulunan Eğil'in Telmisme köyündeki çiftliğinden 1/10 oranından daha fazla öşür talep olunmaması.

Buyurıldı.

Diyârbekir beğlerbeğisine ve Eğil kâdisına hüküm ki:

Harem-i muhteremüm musâhiblerinden Bî-zebân Osmân *zîde mecdühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Hâlâ Eğil Hükûmeti'nde karye-i Telmisme toprağında çiftliği olup ve hükûmet-i mezbûreye mutasarrıf olan cenâb-ı emâret-me'âb Abdülmü'min mûmâ-ileyhün öşrin onda bir alınmak bâbında mukaddemâ emr-i şerîfüm virilmişken, mûmâ-ileyh dahı tarafından mühürlü temessük virilmişken, karye-i mezbûre Defterdâr-ı sâbık Hüseyin nâm kimesnenün tasarrufunda olmağla vech-i meşrûh üzre almayup ziyâde taleb itmekle" ol bâbda hüküm-i hümayûnum recâ itmeğin, mukaddemâ virilen emr-i şerîfüm ve mühürlü temessük mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Onda bir öşrin aldurasın. :: *diyü hüküm yazılmışdur.*

Fî-evâsıt-ı C., sene: [10]56

299

Sefer isimli zaimin Ağrıboz kazasındaki zeameti köylerinde eskiden beri kurulan ve beratında kayıtlı olan panayırın başka köylerde kurulmasına izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Ağrıboz sancağbeği ve Ağrıboz kâdisına hüküm ki:

Zü'amâdan dârende Sefer Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinde kadîmden panayır turup ve berâtında dahı mastûr u mukayyed iken hâlâ âharun toprağında turup mahsûline gadreyledüklerin" bildürüp berâtı mûcebince panayır ikâmet olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mu'tâd ise ikâmet olunmak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ... :: *şurûtiyla yazılmışdur.*

Evâsıt-ı Ca., sene: [10]56

300

Dunce(?) kazası re'âyâsından belirlenenden fazla alınan haraç ve gulamiye akçesi ile Kurveleş köyü ahalisinden haksız yere alınan koyun ve malların sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Dunce(?) kâdisına hüküm ki:

Dunce(?) kazâsı re'âyâsı gelüp; "bin elli altı senesinde kazâ-i mezbûrda harâc cem'ına me'mûr olan ( ) nâm kimesne emr u defterde ta'yîn olunandan ziyâde bunlardan harâcı alduğundan gayri gulâmiyyesini dahı alup ziyâde akça taleb idüp ve cebren almak isteyüp ve Kurveleş nâm kurâ ahâlîsinün dahı tokuz yüz koyunların ve beş yük esbâbların alup zulm ü te'addî eylediğün" bildürüp

emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden imdi; eger gürîhtesi yoğise emr u defterden ziyâde alınan akçaları girü ashâbına redd ü teslîm itdürilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı göresin; eger gürîhtesi yoğise, mezbûr emr [u] defterden ziyâde akçaların almış ise ziyâdesin girüye redditdüresin. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

301

Mehmed Çavuş'un, Sakız eski salyane Beyi müteveffa Mehmed'deki alacağının tahsili için açtığı davanın, rüşvet ve yalancı şahit iddiasından dolayı Divan-ı Hümayun'da yeniden görülmesi.

Buyurıldı.

Sakız kâdîsına ve Sakız mütesellimi ve dizdârına hüküm ki:

Mehmed Çavuş gelüp; "sâbıkâ Sakız'un Sâlyâne Beği olan Mehmed'ün zimmetinde iki bin üç yüz gurus hakkı var iken bi-emri'llâhi Te'âlâ fevtolmağla vasî vü vârisleri şirrete sülûk idüp Âsitâne-i Sa'âdet'de İstanbul kâdîsının huzûrında isbât idüp virilen nakl-i şer'îye muhâlif; 'Müteveffâ-yı merkûm hâl-i hayâtında mukaddemâ teslîm itmiş idi.' [diyü] şühûd-ı zûr ikâmetiyle sen ki kâdîsin, altı yüz gurus rüşvet alup hılâf-ı şer'-ı şerîf bir huccet virmenle kendüye gadrolduğun" Rikâb-ı Hümayûnum'a telhîs olundukda, Mîr-livâ-i merkûm müteveffâ Mehmed'ün vasîsi olup ol cânibde emvâline vâzı'u'l-yed olan ve verâsetin da'vâ idüp deyn-i şer'îsin edâ itmekde te'allül ( ) Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr ve husûs-ı mezbûr istînâf olunup tekrâr şer'le görilmek bâbında hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, vech-i meşrûh üzre hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrüm mücebince müteveffâ-yı merkûm Mehmed'ün vasîsini Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin ki, gelüp da'vâları tekrâr Dîvân-ı Hümayûnum'da şer'le görölüp ihkâk-ı hakk oluna.

Fî-evâhırı şehri C., sene: [10]56

302

Safa Hatun ile çocuklarının, Gracaniceli Hacı Ahmed aleyhindeki alacak iddialarının mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Belgrad kâdîsına ve mütesellimine hüküm ki:

Safâ nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem mezbûrenün zevci ( ) nâm kimesne fevtolup kazâ-i mezbûra tâbî' Gracanicelî nâm kasaba sâkinlerinden Hâcî Ahmed nâm kimesnenün zimmetinde karz-ı şer'îden bin altı yüz riyal gurus hakkı olup irs-i şer'le mezbûre ile evlâdları ( ) ve ( ) ve ( ) nâm sağîrlere intikâl itmekle meblağ-ı mezbûrî ahz ü kabz itmek için taraflarından Hızır nâm kimesneyi vekîl ve nakl-i şehâde-i şer'îyye olduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin, nakl-i şehâde-i şer'îyye mücebince şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm üzre amel idüp ... :: diyü vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâsıtı şehri Cemâziye'l-âhır, sene: 1056

303

Tasnif sırasında Defter'deki hükiüm kayıtları numaralandırılırken sebven bu numara atlandığından, Defter'de bu numaraya tekabiül eden bir hükiüm kaydı mevcut değildir.

304

Martolos Reisi Yovan Balaban ve beraberindeki eşkıyanın, Köstendil sancağının Eğridere kazasındaki Sultan I. Ahmed Han Vakfı'na ait yaylaklara yaptıkları tecavüzün önlenmesi ve mandıralardan aldıkları koyun ve yağların sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Eğridere ve ( ) ve ( ) kâdîlarına, Köstendil mütesellimi ve ( ) emînine hüküm ki:

Eğridere Kâdîsı Mevlânâ ( ) zîde fazlühü mektûb gönderüp; "merhûm ve mağfûrun-leh Babam Sultân Ahmed Hân aleyhi'r-rahmetü ve'l-gufrân, tâbe serâhünün taht-ı kazânuzda vâkı' vakıf yaylaklara mutasarrıf olan Alî Hâce ve Şa'bân [nâm] Sipâhî ile zimmî tâyifesinden Vılko ve Yovan ve Ustuyan ve yine evkâf-ı mezbûrede vâkı' çarh ortakları meclis-i şer'a varup ızhâr-ı tezallüm idüp; 'Köstendil kazasında vâkı' Martolos Re'isi olan Yovan Balaban nâm zimmî yetmiş nefer martolos eşkıyâsı ile üzerlerine varup ve mandıra başına kırkar aded koyun ve birer kintâr yağ alduğundan gayri, nice zulm ü te'addîlerinün nihâyeti olmamağla; 'Vâkı' -ı hâli Âsitâne-i Sa'âdetüm'e i'lâm idivir.' diyü' ibrâm eyledüklerinde emr-i şerîfüm" recâsına arzyledüğün ecilden, kadîmden olgelmış ise alına; değil ise kadîme muhâlif ol vechile müdâhale olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânüm sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm üzre amel idüp ... :: diyü vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâhırı Cumâde'l-evvel, sene: 1056

305

Eski Saray'ın Kapıcılar Kethüdası müteveffa Mehmed'in vârisleri oldukları iddasıyla tereke taksimine müdahil olan İznikli Abdülkerim ve kardeşi Arslan'ın, müteveffanın vârisi Rabia isimli yetim ile davalarının görülmesi için Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.

Buyurıldı.

İznik monlâsına hüküm ki:

Yetîme Râbi'a nâm hâtûn arz-ı hâl idüp; "Eski Sarây'un sâbıkâ Kapucılar Kethudâsı Mehmed'ün veresi olup isbât-ı verâset idüp müteveffâ-yı mezbûr Mehmed'ün metrûkâtın kassâm kısmet itmek üzere iken İznik'den Abdülkerîm ve karındaşı Arslan; '*İsbât-ı verâset eyledük.*' diyü bunun gâybânesinde bir huccet peydâ idüp icrâ-yı hakk olunmamağla mezbûrlar Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğîn, mezbûrân Arslan ve Abdülkerîm Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzere mezbûrları Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr u îsâl eylesin. :: diyü şurûtiyla yazılmışdur.

306

Ayasofya-i Kebîr Camii yanındaki Şeyh Sinan-ı Erdebilî Zaviyesi zaviyedarının tasarrufunda bulunan Çorlu kazasının Kemaller köyüne, komşu Fatih Sultan Mehmed Han Vakfı köyleri zabitleri tarafından yapılan müdahalenin menedilmesi.

Buyurıldı.

Çorlu kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Kemâller nâm vakıf karyeye berât-ı şerîfümle mutasarrıf olup ve mahmiyye-i İstanbul'da vâkı' Ayasofya-i Kebîr Câmî-i'nde Şeyh ve Câmî'-ı mezbûr kurbinde meşâyıh-ı kirâmdan müteveffâ Şeyh Sinân-ı Erdebilî *kuddise sırruhu'l-azîzün* bi'l-fi'l Zâviyedârı olan Şeyh, arz-ı hâl idüp; "Câmî'-ı mezbûr kurbinde Şeyh Sinân-ı Erdebilî Zâviyesi'ne hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla mutasarrıf olduğu zikrolunan Kemâller nâm vakıf karyesinin sınırı mümtâz ü mu'ayyen olup karye-i mezbûre sınırı dâhilinde kimesnenün bir vechile medhali ve alâkası olmamağla karye-i mezbûre toprağında Şeyh-ı mûmâ-ileyhün izni ile âhar yirden gelen re'âyâ bâğ garsidüp tasarruflarında iken mürdolup evlâd ü vârisleri olmayanların bâğları Vakf-ı mezbûreye âyid iken karye-i mezbûre civârında vâkı' merhûm Fâtih Sultân Mehmed Hân Evkâfî karyeleri zâbitları olanlar sınırları dâhilinde olan yirlerine kanâ'at itmeyüp ol makûle bunun berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu karyesi toprağında bâğlara mutasarrıf iken mürdolup evlâd ü vârisleri olmayanların bâğların; '*Biz alup, sataruz.*' diyü fuzûlen dahl ü rencide etmekden hâlî olmadukların" bildürüp min-ba'd dahlolunmayup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğîn **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı husûs-ı mezbûra tamâm hakk üzere mukayyed olup göresin; zikrolunan bâğların yirleri Vakf-ı mezbûre karyesinin hudûdı dâhilinde, öşr ü resmin cânib-i Vakf'a edâ iderleriken mürdolmağla etrâfında olan kurâ zâbitları mücerred ahz ü celb için dahl ü ta'arruz eyledükleri vâkı' ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle âmil olup şer'-ı şerîfe ve kânûn-ı münîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif bir¹⁰² ferde iş itdirmeyesin.

102 Metinde "بمر" şeklinde geçmektedir.

Niğbolı kâdisına hüküm ki:

Niğbolı Kal'ası'nda merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Yıldırım Bâyezîd Hân binâ eylediği ... ¹⁰³

Adana Beylerbeyi Osman Paşa'nın çok hasta olan Mütesellimi İbrahim'in yerine Mehmed'in tayini.

Buyurıldı.

Adana sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Adana Beğlerbeğisi Osmân Paşa'nun hâlâ Mütesellimi olan İbrâhîm ziyâde haste ve mâl-ı mîrî cem'ına kâdir olmayup her vechile mütesellim ta'yîn olunmak lâzım olmağla kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed *zîde kadruhû* mütesellim ta'yîn olunup mîr-i mîrân-ı müşârun-ileyh seferden gelince eyâlet-i mezbûrun zabt u rabtı ve mâl-ı mîrînün cem' u tahsîli ve hıdemât-ı hümâyûnumun edâ vü temşiyeti bâbında mücidd ü sâ'î olmak fermânım olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: ilâ-âhırîhî yazılmışdur.

Evâyil-i B., sene: [10]56

Martolosbaşı Yovan Balaban ve beraberindeki eşkıyanın, Köstendil sancağının İvranya kazasındaki Sultan I. Ahmed Han Vakfı'na ait köylerin sınırları içerisinde bulunan mandıraları basıp zorla koyun, bargir, yiyecek, giyecek aldıkları ve yağmaladıkları bildirildiğinden adı geçenin, davacıları ile yargılanmak üzere mahkemeye getirilmesi.

Buyurıldı.

Köstendil kâdisına ve beğine hüküm ki:

İvranya Kâdisı Mevlânâ Seyyid Mehemmed *zîde fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Ahmed Hân *tâbe serâhünün* İvranya kazâsına *tâbî'* ..... ve tevâbî'ı olan Vakıf karyelerinin Zâbıtı olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [( )] *zîde kadruhû* meclis-i şer'a varup; 'Köstendil kazâsında vâkı' Martolosbaşı olan Yovan Balaban nâm Martolos kendü hâlinde olmayup iki yüz nefer martolos ile Evkâf-ı mezbûreye gelüp Vakf-ı mezbûr karyelerinin hudûdî dâhilinde olan mandıraların basup her bir mandıradan tegallüben kırkar ve ellişer koyunların cebren alup ve nehr-i Noriçe üzerinde olan çarhların ortakcılarında Mahilo ve Kürd nâm zimmî ortakcılarun ve iki re's bârgîrlerin ahzidüp Köstendil kazâsına götürüp ve

¹⁰³ Metinde hüküm kaydının devamı yazılmamıştır.

bundan mâ'adâ Vakf-ı mezbûr ma'âdinîlerinden(?) İstapan ve Lık(?) nâm zimmîlerün dahı çarhların basup içinde mevcûd bulunan esvâb u erzâkların yağmâ vü gâret idüp Vakf'un mahsûline küllî noksân ve re'âyâsına envâ'-ı zulm ü te'addî eyledükleri' şer'le görölüp kıbel-i şer'den keşf ü tahrîr olunup mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm virilmek" recâsına arzyledüğü ecilden, şer'le görölüp ihkâk-ı hakk olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr kankınızın taht-ı kazâsında bulunur ise müstekillen meclis-i şer'-ı şerîfe ihzâr ve husamâsıyla berâber idüp ... :: *vech-i meşrûh üzre naklolundu.*

Fî-evâhırı¹⁰⁴ C., sene: [10]56

309

Yapağı ve şap almak için Gümülcine'ye bağlı Marula İskelesi'ne gelen Felemenk gemisinden dışarıyı çıkmalarına müsaade edilmediğini bildiren Arslan isimli Yahudi ve adamlarının serbest bırakılması ve izin alınmadan gemiye yük verilmemesi.

Buyurıldı,

Gümülcine kâdîsına ve voyvodasına hüküm ki:

A[r]slan nâm Yehûdî Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Marula İskelesi'ne yapağı ve şâb tahmîli için bir Felamenk sefinesi yanaşup, sefine-i mezbûrenün içinde âdemisi Mûsâ nâm Yehûdî ve bir nefer gemici ile ma'an bulunmağla habsolunup hılâf-ı şer'-ı şerîf rencide olunduğun ve mezbûr Yehûdî'nün alâkası olmaduğun" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mezkûr Yehûdî rencide olunmayup ve mâdâm ki izn-i hümayûnum virilmedükce gemiye yük tahmîl olunmamak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı mezkûr Yehûdî Mûsâ'yı, mezbûr ile, bir vechile rencide olunmayup ve zikrolunan gemi[ye] izn-i hümayûnum virilmeyince yük tahmîl itdürmeyesiz. Husûs-ı mezbûr için tekrâr emrüm varmalu eylemeyüp mezbûr Yehûdî['] rencide itmek murâd idenleri men' u def' eylesiz.

310

Mehmed adlı kişiden, hizmetkârına kötü muamelede bulunduğu gerekçesiyle, Rum eyaleti mutasarrıfı Vezîr Siyavuş Paşa'nın adamı Receb tarafından haksız yere alınan eşyaların iade edilmesi veya adı geçen Receb'in Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Rûm eyâletine mutasarrıf olan Vezîr Siyâvuş Paşa'ya, ( ) kâdîsına hüküm ki:

( ) Mehmed gelüp; "bundan akdem mezbûrun kendü hıdmetinde olan Mehmed nâm hıdmetkârı mezbûrun ba'zı esbâbın alup firâr eyleyüp ba'dehû elegetürüp birkaç değnek urup; 'Sakalın tıraş itdün.' [diyü] sen ki Vezîr-i müşârun-ileyhsin, Receb nâm âdemün gönderüp hılâf-ı

104 Metinde "Fî C. evâhırı" şeklinde geçmektedir.

şer' bir nesne sâbit olmamışken ahz ü habs ve bir gümüş eğer ve bir gümüş topuz ve bir gümüş kılıç ve beş tülû deve ve bir katife dekerek ve iki kemer raht ve bir gümüş reşme ve iki tonluk katife ve bir atlâs ve bir re's torî at ve beş yüz kırk nakd guruşın alup te'addî olunduğın" i'lâm itmekle girü kendüye redd ü teslim veyâhûd âdemün mezbûr Receb'i Âsitâne-i Sa'âdetüm'e göndermen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre yazılmışdur.*

311

Hasan ve Mehmed adlı zaimler arasında Üsküdar'daki zeametleri köylerinin sınırlarında bulunan mera yüzünden çıkan anlaşmazlığın, mahkemece yerinde keşif ve soruşturma yapılarak çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Üsküdar kâdîsına hüküm ki:

Zü'amâdan kıdveteyi'l-emâsil ve'l-akrân Hasan ve Mehmed zîde kadruhumânun berât-ı şerîfümle mutasarrıf oldukları ze'âmeti karyelerinden bir mer'â husûsında nizâ'-ı küllîleri olup; 'Mezbûr Hasan'un Çeltükci nâm karyesinin hudûdî içindedir.' diyü mukaddemâ huccet ve Nişâncı kalemiyle mahallî tashîh olunmuşken nizâ'ları ber-araf olma[ma]ğla sen ki mevlânâ-yı merkûmsın, Üsküdar kâdîsının nâyibi ile mahall-i mezbûrun [üzerine varup] [bî]-garaz Müslimânların ihbârıyla sicill ü huccet [idüp] vukû'ı üzre i'lâm eylemen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı bi'z-zât mahall-i nizâ'un üzerine varup müsinn [ü] ihtiyâr kimesneler şehâdetleriyle hakk u adl üzre sınır [u] hudûdî ile tefiş ü tefahhus ve Müslimânların ihbârın sicill ü huccet eyleyüp sûret-i sicillerin yazup vukû'ı üzre arzyleyesin. :: *Vech-i meşrûh üzre kaydolundı.*

Fî-evâhırı C., sene: [10]56

312

Frengistan'da kırk seneyi aşkın bir süre esir kaldıktan sonra memleketi olan Sinob'un Bozdepe köyüne dönen Yakub'un, müteveffa babası Hamza'dan kalan mirastan kendi hissesine düşen kısmı zaptetmek istediğinde yeğeni küçük Mustafa'nın vasisi Hacı Maden'in türlü bahanelerle hissesini vermeye yanaşmaması üzerine ortaya çıkan anlaşmazlık.

Buyurıldı.

Sinob kâdîsına hüküm ki:

Ya'kûb nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Bozdepe nâm karyede bundan akdem bunun babası Hamza nâm kimesne sâkin olup babası mezbûr hâl-i

hayâtında iken bu, kırk seneden mütecâviz Frengistân'a esîr olup bu, esîr iken babası mezbûr Hamza fevtolup muhallefâtı ve bâğ u bâğçe vü tarlaları buna ve diğer karındaşı Dâvûd nâm kimesne ile kız karındaşı Fâtîma'ya intikâl idüp ba'dehû karındaşı Dâvûd [da]hı vefât itmekle sağır oğlu Mustafâ'ya intikâl idüp sağır-i mezbûrun vasîsi olan Hâcî Ma'den nâm kimesne müteveffiyân-ı mezbûrânun cümle emvâl ü erzâkın ve tavarların ve bunun babasından intikâl iden yirlerin fuzûlen kendüsi zabtidüp hâliyâ bu, esâretten halâs olup geldükde babasından intikâl iden emlâk ü erzâkın ve yirlerde olan hissasin zabtitmek istedükde, mezbûr Hâcî Ma'den şirrete ve tezvîrâta sülûk idüp gâh; 'Sen müteveffâ Hamza'nun oğlu idüğün'¹⁰⁵ isbât eyle.' ve gâh; 'Karındaşun müteveffâ Dâvûd'un bana deyni var idi.' diyü ... " :: vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.

Fî-evâhırı Cumâde'l-âhır, sene: [10]56

313

İshak isimli Yahudi'ye olan borcundan dolayı İzmir'e firar eden Sakızlı Tomarin'in, davası Divan-ı Hümayun'da görülmek üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

İzmir kâdîsına¹⁰⁶ hüküm ki:

İshâk nâm Yehûdî Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Tomarin Sakızlı nâm zimmîde cihet-i karz-ı şer'iden sekiz yüz riyal gurus hakkı olup hâliyâ mezbûr zimmî firâr ve nefis-i İzmir'de olduğın ve şahidleri İstanbul'da olduğın" bildürüp ihzâr olunmak [içün] emr-i şerîfüm recâ itmeğın, Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunup Dîvân-ı Hümayûnum'da şer'le hakkı alıvirilmek [bâbında] fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:** ... :: vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.

Fî-şehri C. el-âhır, sene: [10]56

314

İzmirli Hadice Hatun'un ölen kocasından kendisine ve çocuklarına kalan dükkân vs. emlâke vakıf olduğu gerekçesiyle müdahale eden Emir oğlu Seyyid Ali'nin, davası görülmek üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

İzmir kâdîsına hüküm ki:

Mahrûse-i İzmir sükkânından olan ( ) yetimleri olan ( ) ve hâtûn[ı] Hadîce Hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "müteveffâ babalarından intikâl iden dekâkîn ve sâyir emlâk için Seyyid Ali nâm kimesne bunların ellerinde olan huccet-i şer'ıyyeye muhâlif; 'Vakıfdur.' diyü bir vakfiyye peydâ idüp gadritmeleriyle ellerinde olan huccet-i şer'ıyye ve mezbûr Seyyid Ali'nün ibrâz eylediği vakfiyyenün ahvâli mahallinde bî-garaz Müslimânlar ve sâyir ahâlî-i vilâyetden sü'âl

¹⁰⁵ Metinde "idüğün" şeklinde geçmektedir.

¹⁰⁶ Metinde "قضاسينه" şeklinde geçmektedir.

olunup keyfiyyet-i ahvâli sü'âl olunup sıhhati üzre arz u i'lâm olunmak ve mezbûr Emîr-oğlı Seyyid Alî Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: *vech-i meşrûh üzre ilâ-âhûrihî naklolunmuşdur.*

Tahrîran; fî-evâhîri şehri Cemâziye'l-âhır, sene: 1056

315 *Niğbolu sancağının, resm-i dönümünün eskiden beri ödenen miktar üzerinden toplanması.*

Buyurıldı.

Niğbolı kâdîsına hüküm ki:

Hâlâ Niğbolı sancağı ber-vech-i arpalık düstûr-ı mükerrem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezîr-i Sâni Fazlî Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehûn*un üzerinde olmağla kazâ-i mezbûrun cümle bâğât mahsûli mîr-livâyâ hâsıl kaydolunup ve bu âna değin dönüm başına altışar akça resm-i dönüm viregelmişler iken hâlâ tamâmen virmekte te'allül eyledükleri ecilden, kânûn u defter mücebince müşârun-ileyhe hâsıl kaydolunan resm-i dönümleri sene-i sâbıkada virilegeldüğü üzre alıvirilmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre ilâ-âhûrihî naklolunmuşdur.*

Tahrîran; fî-evâhîri şehri Cemâziye'l-âhır, sene: 1056

316 *Eleşkird sancağının, Hazine'ye yıllık altışar bin kuruş teslim etmek şartıyla Hasan Bey'e tevcih olunduğu.*

Buyurıldı.

Erzurum muhâfazasında olan Süleymân Paşa'ya hüküm ki:

Eleşkird sancağı Hazîne-i Âmirem'e senevî altışar bin kuruş teslim eylemek üzre evlâ vü enfa' olduğu ecilden, livâ-i mezbûrî kıdvetü'l-ümerâ'i'l-kirâm Hasan *dâme izzühûya* tevcih olunup Mâliyye tarafından berât-ı şerîfüm virilmekle livâ-i mezbûrda vâkı' nevâhî vü kılâ' u kasaba zabt u tasarruf ve sâyir kurâdan bi-hasebi's-şer' ve'l-kânûn mâl-ı mîriyi mûmâ-ileyhün elinde olan berâtı mücebince cem' u tahsîl itdürilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm ve Mâliyye tarafından virilen berât-ı şerîfüm mücebince amel idüp dahı livâ-i mezbûrda vâkı' olan nevâhî vü kılâ' ve sâyir kurâdan bi-hasebi's-şer' ve'l-kânûn mâl-ı mîriyi mîr-i müşârun-ileyhe elinde olan Mâliyye berâtı mücebince cem' u tahsîl itdürüp min-ba'd taraf-ı âhardan bir ferdi dahl ü ta'arruz itdürmeyesin ve bi'l-cümle bu bâbda Mâliyye tarafından ve Dîvân tarafından virilen emr u berâta mugâyir kimesneye tecâvüz ve iş itdürmeyesin. :: *diyü yazılmışdur.*

Fî-evâhîri şehri Cumâde'l-âhire, sene: [10]56

317

Mudanya'nın Yürükali köyünden müteveffa Emrullah'ın küçük çocuklarının vasisi Hüseyin adlı kişi aleyhine, müteveffanın borcunu ödemek için terekesinden sattığı bağ vs.'den dolayı açılan ve Asitane-i Saadet'de görülen davanın, şahitlerin Mudanya'da olmasından dolayı yerinde görülmesi.

Buyurıldı.

Mudanya kâdisına hüküm ki:

Hüseyin nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûra tâbi' Yürükali¹⁰⁷ nâm karyede müteveffâ Emrullâh nâm kimesnenün evlâd-ı sığârına vasî iken müteveffâ-yı mezbûrun altmış bin akça deyni olmağla ma'rifet-i şer'le bir kıt'a bâğ ve âhûr ve sâyiri fûrûht olunup huccet-i şer'ıyye ile deyn sâhiblerine edâ olunmuş iken hâlâ müteveffâ-yı mezbûrun oğlu Alî ve kızları Kerîme ve Hadîce ve Ümmühân nâm hâtûnlar şirret idüp mezbûrı rencîde itmekle Âsitâne-i Sa'âdet'e gelüp kâdî-askerlerüm huzûrunda murâfa'a olduklarında mezbûrun şâhidleri ol cânibde olmağla mahallinde şer'le görölüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğın, şer'le görölmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûr bir def'a şer'le görölüp faslolmuş değil ise tamâm hakk u adl üzre tefahhus ve huccet-i şer'ıyyesine nazar idüp göresin; arzolunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîm ve mazmûnı muvâfık-ı şer' olup alâ-vech-i'l-hasm sâbit olur ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle âmil olup hılâf-ı şer'-ı şerîf bunu ol vechile rencîde vü remîde itdürmeyüp men' u def' eyleye. :: *diyü yazılmışdur.*

Fî-evâhırı şehri Cemâziye'l-âhire, sene: [10]56

318

Keşan'daki Vezâret-i Uzmâ hâslarından elde edilen buğdayın İbrice Limanı'ndan Bozcaada'ya nakledilmesi.

Buyurıldı.

Bozcaata muhâfazasında olan Vezîr Ahmed Paşa'ya hüküm ki:

Vezâret-i Uzmâ hâslarından Keşan Hâssı Voyvodası olan kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin zîde kadruhû tarafından âdem ile sen ki Keşan kâdisısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "mezbûr Voyvoda zimmetinde hâss-ı mezbûr muhâsebesinden küllî akça olup hâss-ı mezbûrun vâkı' olan terekesi kazâ-i merkûma tâbi' İbrice Limanı'ndan Bozcaadası'na naklolunması" için emr-i şerîfüm recâsına arzitmeğın, hâss-ı mezbûrun buğdayın sen ki müşârun-ileyh Vezîrûmsin, Bozcaata'ya naklitdürüp zinhâr gayri yire naklolunmayup emrûme muhâlif kimesneye iş itdürilmemek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre kaydolundu.*

Şehr-i C. el-âhır, sene: [10]56

107 Metinde "يوركلي" şeklinde geçmektedir.

Bir daha içki içmeyeceğine dair nikâhı üzerine şart eden ancak sözünde durmadığı için karısından boşanmış durumuna düşen ve buna aldırış etmeyip karısını kardeşinin evinden şiddet uygulayarak zorla götüren Mehmed Zeman isimli kaçak sancakbeyinin, her nerede bulunursa yakalanıp Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Balıkesri mollâsına ve Karesi beğine:

Nefs-i Balıkesri'den Fâtıma nâm hâtûnun kibel-i şer'den vekîli olan Mehmed nâm kimesne gelüp; "bundan akdem hemşîre[m] mezbûre, Mehmed Zemân nâm Mîr-livâ'nun taht-ı nikâhında iken dâyimâ arak u hamr şürbitmekle; 'Bir dahı arak u hamr şürbider isem zevcem mezbûr[e] benden talâk-ı selâse mutallaka olsun.' diyüp ba'dehû girü arak u hamr şürbidüp hemşîresi mezbûre, mezkûr Mehmed Zemân'dan talak-ı selâse mutallaka olmağla, bunun yanında iken fuzûlî evin basup; 'Ben arak u hamr şürbidüp bugün başuma göğ sarınup kâfir oldum.' diyü alâ-mele'i'n-nâs¹⁰⁸ saçın kolına dolayup hemşîresi merkûme Fâtıma'yı cebren kendü evine götürüp ba'dehû hakikat-i hâl a'yân-ı vilâyetün arz u mahzarlarıyla Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelüp i'lâm-ı hâl eyledükde mezbûr Mehmed Zemân her kande bulunur ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak [içün] Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından İbrâhîm Çavuş zîde kadruhû ile ol tarafa revâne oldukda firâr idüp elegelmemek ile firâr eyledüğüne Burusa kâdîsından ve Balıkesri nâyibinden arzlar ile mübâşir-i mûmâ-ileyh girü Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelmeğin imdi; mezbûr Mehmed Zemân kaçan zuhûr ider ise sen ki mîr-livâ-i mûmâ-ileyhsin, senün mübâşeretünle mezbûr Mehmed Zemân'ı Dîvân-ı Hümayûnum'a ihzâr eylemen" bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledüğü ecilden, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mezbûr Mehmed Zemân bundan sonra her ne zamân zuhûr ider ise bi-eyyi vechin kân mîr-livâ mübâşeretiyle Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin ki, gelüp Dîvân-ı Hümayûnum'da şer'le görölüp icrâ-yı hakk oluna. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Sene: 1056, evâhır-i Cumâde'l-âhır.

Rakka Beylerbeyi Dilâver Paşa ile adamları Süleyman ve Mehmed'in Birecik abalisine zulmettikleri, adam katlettikleri, Girit bahanesiyle ve diğer adlar altında haksız yere paralarını aldıkları yolunda abali tarafından şikâyetle bulunulduğundan, haksız ve hukuksuz olarak alınan paraların kendilerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Haleb beğlerbeğisine ve Haleb kâdîsına ve Birecik kâdîsına hüküm ki:

Sen ki Birecik kâdîsısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönde[r]üp; "sâbıkâ Birecik Mütessellimi olan Ahmed nâm kimesne kasaba-i mezbûre ahâlîsine zulm ü te'addî eyleyüp fukarânun hılâf-ı

¹⁰⁸ Metinde "على مله الناس" şeklinde geçmektedir.

şer‘-ı şerîf küllî akçaların alup te‘addî itmekle ref‘ ve yirine Süleymân nâm kimesne mütesellim nasbolundukdan sonra mezbûrlar tekrâr Rakka Beğlerbeğisi olan Dilâver Paşa'ya varup mezbûr Süleymân'dan şikâyet eylediğinde kasaba-i mezbûre ahâlîsinden el-Hâc Mûsâ'yı ve mahallesi ahâlîsi[n]i ve Deriyye(?) Mahallesi fukarâsını hılâf-ı şer‘-ı şerîf gamzidüp ve Şehir Kethudâsı olan Hâcî İbrâhîm ve Şeyh Nâsır ve Abdî nâm kimesneleri hılâf-ı vâkı‘ inhâ itmekle mûmâ-ileyh Di[lâ] ver Paşa'nun âdemlerinden Mehmed nâm kimesneyi yigirmi-otuz sekbân ile kasaba-i mezbûra gönderüp zikrolunan Müslimânların hılâf-ı şer‘-ı şerîf evlerin basup kendülerin ahz ü habs idüp ve ahzolunan fukarânun ehl ü ıyâlleriyle meclis-i şer‘a getürüp ızhâr-ı tezallüm eyledüklerinde mezbûr Mehmed dahı tekrâr yigirmi-otuz sekbân ile mahkemeyi basup sell-i seyf ü tüfenkler itdürüp kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Âfiye(?) nâm hâtûnı tüfenk ile urup katlidüp ve İbrâhîm nâm kimesneyi dahı urup katlidüp ve Alî nâm kimesneyi tüfenk ile urup mecrûh idüp ve mûmâ-ileyh Dilâver Paşa kasaba-i mezbûre ahâlîsinden ordu bâzâr bahânesiyle sekiz yüz gurus alup ve Girid bahânesiyle iki def‘a kasaba-i mezbûreye nüzûl idüp yedi yüz gurus teklîf ve harc olunup ve kasaba vü kurâdan bölükleri eksük olmayup ve nice sene mürûr itmiş husûslar içün fukarâyı rencîde vü remîde idüp ve Birecik sancağında vâkı‘ olan kurâ vü mezârî‘a¹⁰⁹ bir âdemisin gönderüp karye be-karye devr ve fukarânun küllî akçaların alup ve iskele fukarâsına bu âna değin beğlerbeği olanlar müdâhale idegelmiş değiller iken bölükleri, karyelerinden çıkmayup *müsvedde* nâmıyla ziyâde akçaların alup ve bunun emsâli zulm ü te‘addîsinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp emr-i şerîfüm virilmek recâsına arzyledüğün ecilden, imdi; Girid bahânesiyle ve hılâf-ı şer‘ ve gayr[i] vechile alınan akçaların girü ashâbına alıvirilmek emrüm olmuştur. :: [diyü yazılmışdur.]

Evâhır-i C., sene: [10]56

321

Eğrigöz kazasına bağlı Emed kasabasında üstad cerrah olup çocukları sünnet eden Ali oğlu Mehmed'in mesleğini yapmasına engel olunmaması.

Buyurıldı.

Eğrigöz kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa‘âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbi‘ Emed kasabasında sâkin Alî oğlu Mehmed nâm kimesne üstâd cerrâh olup sıbyânı sünnet itmekde kusûrı yoğiken ashâb-ı ağrâzdan ve zî-kuvvet kimesnelerden garazan mâni‘ olup gadreyledüklerin" bildürüp men‘ u def‘ olunmak recâsına arzyledüğün ecilden, hılâf-ı şer‘-ı şerîf [rencîde] olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp hılâf-ı şer‘-ı şerîf bunı kimesneye rencîde vü remîde itdürmeyüp men‘ u def‘ eyleyesin. :: *diyü yazılmışdur.*

Fî-evâhırı şehri C., sene: [10]56

322

İstanbul'daki kemhacıların bükülmemiş ipek ile kemha işlemelerine müsaade edilmemesi.

109 Metinde "مزوره" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

İstanbul kâdisına hüküm ki:

İstanbul'da vâkı' dolâbcı tâyifesinün kethudâ vü yiğitbaşları ve sâyiri arz-ı hâl idüp; "kadî-mü'l-eyyâmdan İstanbul'da olan kemhâcî tâyifesi bunların dolâbları ile bükçükleri ipek ile işleyüp, bükilmedük ipek ile kemhâ işlenüp gelmiş değil iken hâlâ mezbûrlar kadîme muhâlif bükilmedük Acem ipeği ve peçe(?) yünü(?) ve Mora ipeği ile kemhâ işleyüp gadreyledüklerinde murâfa'a-i şer' olup ehl-i vukûf kimesnelerden sü'âl olundukda; '*Kadîmden kemhâcî tâyifesi bükilmiş ipek ile kemhâ işleyüp bükilmedük ipek ile kemhâ olunagelmış değildir.*' diyü ihbâr itmeleriyle ..... cânib-i şer'den, bükilmiş ipek ile işleyüp bükilmedük Mora ipeği ile kemhâ itmemek için tenbîh olundukdan sonra bunların [yedine] cânib-i şer'den huccet-i şer'ıyye virildüğü" bildürüp huccet-i şer'ıyyeleri mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm ve huccet-i şer'ıyyeleri mücebince amel idüp min-ba'd şer'-ı şerîfe ve huccet-i şer'ıyyelerine ve kadîmden olıgelene muhâlif mezbûrları ol vechile bükilmedük ipek ile ..... kemhâ işletdürmeyesin; men' u def' eylesin.

Fî-evâyili B., sene: [105]6

323

Haymana sakinlerinden Bahşı, İdris ve Seydi Ahmed'in kanunsuz olarak beş yüz kuruşlarını alan Ankaralı Şehsüvaroğlu Ahmed adlı şakî sipahinin, kethüdayeri marifetiyle mahallinde yargılanması.

Buyurıldı.

Ankara kâdisına hüküm ki:

Haymâne sâkinlerinden Bahşı ve İdris ve Seydi Ahmed nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Ankara'dan Şehsüvâr-oğlu sipâhiyândan Ahmed nâm şakî hılâf-ı şer' beş yüz guruşların alup ... " kethudâyiri ma'rifetiyle mahallinde şer'le görüle; ihkâk-ı hakk olmazsa Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr ola. :: diyü mü'ekked şurûtıyla hüküm-i şerîf yazılmışdur.

Evâhır-i Cumâde'l-âhır, sene: 1056

324

Suruç ve Biretü'l-Fırat kazalarının Rakka Beylerbeyi Abdülbâki tarafından görülmesi gerekli işlerine Haleb muhafazasında olan Vezir İbrahim Paşa tarafından müdahale edilmemesi.

Buyurıldı.

Haleb muhafazasında olan Vezir İbrâhîm Paşa'ya hüküm ki:

Rakka eyâletine mutasarrıf olan emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Abdülbâkî dâme ikbâlühû arz-ı hâl gönderüp; "eyâlet-i mezbûra tâbî' Suruç ve Biretü'l-Furât kazâsında vâkı' olup mîr-i mîrân tarafından görülecek ahvâle senün tarafundan müdâhale vü mu'âraza olunmağla şer' u kânûn u deftere muhâlif mahsûline gadr u noksân müterettib olduğın" bildürüp ol bâbda emr-i şerîfüm recâ itmeğin imdi;

eyâlet-i mezbûreye tâbi‘ olan nâhiye-i merkûmun mîr-i mîrâna müte‘allik olan ahvâline tarafundan müdâhale olunmayup mahsûline gadritdürilmemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı müşârun-ileyhün mutasarrıf olduğu eyâlet-i Rakka tevâbi‘ından olan Bîretü'l-Furât ve Suruc kazâsının mîr-i mîrâna tâbi‘ vâkı‘ olan umûr-ı cüz‘iyye vü küllisine tarafundan müdâhale olunmayup hılâf-ı şer‘-ı şerîf rencide vü remide ve mahsûline gadritmeyüp men‘ u def‘ eylesin.

[Yev]mü'l-İsneyn, gurretü Recebi'l-mürecceb, sene: [10]56

325

Devlet malının tahsili ve vaktinde gönderilmesi önemli olduğundan, öteden beri sefer zamanında ferman olunan hizmete alaybeyi, zaim ve timar sahiplerinin gidip Vulçitrın sancakbeylerinin memleket muhafazası ve devlet malının tahsili ile ilgilendikleri, bu itibarla bâlen Sancakbeyi olan Ahmed Bey'in de aynı şekilde hareket etmesi.

Buyurıldı.

Üsküb Nezâreti ile Vulçitrın Sancağbeği olan Ahmed'e hüküm ki:

Livâ-i mezbûr mâ-tekaddemden Ma‘âdin-i Üsküb Nezâreti ile ma‘an tevcîh olunup mâlumun zabt u tahsili ve vakt ü zamânı ile Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e irsâli mühimmât-ı umûrdan olmağla bundan akdem livâ-i mezbûra mutasarrıf olanlar, seferler vâkı‘ olup bir hıdmet fermân olundukda alaybeği ile zü‘amâ vü erbâb-ı tîmârı sefere gidüp sancakbeği olanlar mâl tahsili ile ve zabt u rabt-ı memleket ve hıfz u hırâset-i¹¹⁰ re‘âyâ vü berâyâ ile mukayyed olmak mu‘tâd-ı kadîm olmağın imdi; livâ-i mezbûrun zü‘amâ vü erbâb-ı tîmârı me‘mûr oldukları sefere gönderilüp sen kendün âdemlerünle mâl-ı mîrî tahsîlinde ve livâ-i mezbûrun hıfz u hırâsetinde kadîmden olıgeldüğü üzre mücidd ü sâ‘î olman bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı sefer vâkı‘ oldukda livâ-i mezbûrun tavâyif-i askerın gönderüp sen mâlumun tahsîlinde ve hıfz u hırâset-i¹¹¹ memleket ve himâyet ü sıyânet-i re‘âyâ vü berâyâda kemâl mertebede mücidd ü sâ‘î olasın.

Evâyil-i B., sene: [10]56

326

Mora sakinelerinden Rukiye Hatun'a babasından miras kalan Arhos kazasındaki çiftliğın, kendisi küçükken vasisi olan amcası Abdülaziz tarafından Derya Beyi Ahmed Paşa-oğlu Mustafa Paşa'ya satılması, satılan yerin arazi-i mirî olması bakımından kanuna uygun düşmediğinden, çiftliğın adı geçen Rukiye'ye zaptettirilmesi.

110 Metinde "حراثت" şeklinde geçmektedir.

111 Metinde "حراثت" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Mora muhâfazasında ( ) Paşa'ya ve Arhos kâdîsına hüküm ki:

Mora sâkinelerinden Rukıyye nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mukaddemâ fevtolan babası Abdülkâdir'ün Arhos kazâsına tâbi' ..... nâm karyede vâkı' olan çiftlik, fevtoldukda hakk-ı tapu bi-hasebi'l-kânûn kendünün olmağla sâhib-i arzdan tapu temessüğü ile alup ..... sâyiresi var iken vasîsi olan ammisi Abdülazîz nâm kimesne hılâf-ı şer' u kânûn zikrolunan çiftliği; '*Zarûret-i deyn vardır.*' diyü deryâ beğlerinden Ahmed Paşa-oğlı Mustafâ Paşa'ya ( ) guruşa bey' idüp kendüye gadreylemekle, hâliyâ da'vâya kâdire olup taleb eyledükde te'allül ü mâd itmeğin, husûs-ı mezbû[r] şeyhu'l-İslâmdan istiftâ olundukda; '*Arâzî-i mîrî olmağla bey' ..... şer'an ve kânûnen câyiz olmayup, babası çiftliğin meccânen şer'le zabtitmeğe kâdir olur.*' diyü fetvâ-yı şerîfe virilmekle mücebince emr-i şerîfüm" recâ eyledüğü Rikâb-ı Hümâyûnum'a telhîs olundukda zabt u tasarruf eylemesi bâbında hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnumla sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm ve şeyhu'l-İslâmdan virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince müteveffâ-yı mezbûr babasından bi-hasebi'l-kânûn kendüye intikâl itmeğin, bey' eyledüğü çiftliği zabt u tasarruf itdürüp min-ba'd taraf-ı âhardan mezbûr Mustafâ Paşa'yı; '*Mukaddemâ bana bey' olunmuşdı.*' diyü ve âhar vechile dahl ü ta'arruz itdürmeyüp men' u def' eylesin; şer'-ı şerîfe ve fetvâ-yı münîfe ve bu bâbda sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnuma muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin.

Fî-evâyili Recebi'l-mürecceb, sene: [10]56

Buyurıldı.

Bir sûreti dahı, Arhos kâdîsına ve Mora sancağı mütesellimine yazılmışdur. Evâyil-i B., sene: [10]56

327

Mehmed adlı kişi ile Özi'nin Ramazan köyünden Bayram isimli şahıs arasındaki alacak davasının mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Özi paşasına ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' Ramazân nâm karye sâkinlerinden Bayram nâm kimesneye karz iki yüz aded riyal gurus virüp meblağ-ı mezbûra Süleymân nâm kimesne kefil bi'l-mâl olup va'delerinden ..... mürûr idüp göndermeyüp gadrolunduğın" bildürüp şer'le her kande bulunur ise mezbûr Bayram'dan veyâ kefil bi'l-mâl olan mezbûr Süleymân'dan alıvirilüp icrâ-yı hakk olmak [içün] emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mahallinde icrâ-yı hakk olmak [mümkün değil] ise Âsitâne'ye havâle oluna. ÷ diyü yazılmışdur.

328

Selanik'teki yeniçeri çukasının geciktirilmeden Ambar-ı Hâssa'ya teslim olunması.

Buyurıldı.

Selanik kâdisına ve Dergâh-ı Mu'allâm Yeniçerileri Ocağı'ndan olup Selanik'de Çuka Ağası olan ( ) *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Çuka Emîni olup Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Yahyâ Çavuş *zîde kadruhû* arz-ı hâl idüp; "bu âna değin mîrî yeniçeri çukasından anbâra çuka teslîm olunmayup te'hîr olunmağla" varduğu güninde Anbâr-ı Hâssa'ya mîrî çuka bi't-tamâm idhâl eyleyüp avk u te'hîrden ihtirâz eylemenüz bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı bir ân tevakkuf eylemeyüp müşârun-ileyh varduğu gibi mîrî çuka bir gün ve bir sâ'at mukaddem tedârük ü tahsîl ve dâhıl-i Anbâr-ı Hâssam eylemekde bezl-i makdûr idüp ihmâl ü müsâheleden ve avk u te'hîrden ziyâde ihtirâz eyleyesiz. Şöyle ki; bundan sonra ihmâlinüz müşâhede oluna, eşedd-i itâba mazhar olmanuzı mukarrer bilesiz.

Fî-evâyili Receb, sene: [10]56

329

Tophane'deki Galata Sarayı'nın et ihtiyacının eskiden olduğu gibi müteveffa Ali Ağa'nın kasap dükkânından karşılanması.

Buyurıldı.

Galata monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Şıkk-ı Sâni Defterdârı olan İsmâ'îl *dâme ulüvvühû* arz-ı hâl sunup; "Tophâne'de vâkî müteveffâ Alî Ağa metrûkâtından iştirâ eylediği kassâb dükkânından kadîmü'l-eyyâmdan Galata Sarâyı'nun eti alınageldüğün" bildürüp kadîmden olıgeldüğü üzre Sarây-ı mezbûrun eti dükkân-ı merkûmdan ta'yîn olunmak bâbında hükm-i şerîfüm recâ eylediği ecilden, olıgeldüğü üzre ta'yîn olunması için ... :: *emir yazılmışdur.*

Fî-evâyili Receb

330

Hüdâvendigâr sancağının önceki ve yeni sancakbeyleri arasında sancak mahsulünün kime ait olduğu hususunda ortaya çıkan anlaşmazlığın Bursa Mollası tarafından çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Bursa monlâsına hüküm ki:

Hüdâvendigâr Sancağbeği Mehmed âdem gönderüp; "livâ-i mezbûr sene sitte ve hamsîn ve elf ( ) gününden kendüye tevcîh olunup tereke hasâdı tahvîl ü târîhına düşdüğü söz olunmuş iken mîr-livâ-i sâbık; '*Benüm tahvîl ü târîhuma düşmüşdür.*' diyü dahl ü nizâ'dan hâli olmaduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğün imdi; vakt-i hasâd bir yirde tereke irişüp kemâlin bulup biçilmek câyiz olan zamândur; biçilmek ve harmen olunmak lâzım değildir. Ol vakıt biçilmek tahvîl ü târîhına düşmüş ise cümle tereke mahsûli anun olur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sene-i mezbûrenün tereke mahsûli mîr-livâ-i sâbıkun tahvîline düşmüş olmayup fi'l-vâkı' hâlâ olan mîr-livânun tahvîline düşmüş ise mahsûli her kimde zuhûr ider ise şer'le müteveccih olandan hükmidüp alıviresin.

Fî-evâyili B., sene: [10]56

331

Manastır kazasının bin elli beş senesi Kıbtıyan cizyesi bedelinden dolayı Odabaşı Ali ile adı geçen kaza sakinlerinden Musli isimli şahıs arasındaki alacak davasının mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Manastır'da eşkiyâ teftişine me'mûr olan mîr-âhûr-ı sâniye ve Manastır kâdısına hüküm ki:

Odabaşı Alî zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "bin elli beş senesinde Kıbtıyân cizyesinden kazâ-i mezbûrede sâkin Muslî nâm kimesnenün üzerinde iki yüz yigirmi beş bin akça hakkı bâkî kalduğın" bildürüp şöyle ki; bu def'a dahı edâsında te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında hükmi-i hümâyûnum recâ eylediği ecilden, temessükâtı mücebince haklaşmakda muhâlefet ider ise ihzâr olunması emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûrı meclis-i şer'-ı şerîfe ihzâr ve husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslolunmuş değil ise tamâm hakk u adl üzre göresin; arzolunduğu üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle âmil olup sene-i mezbûrede Kıbtıyân cizyesinden zimmetinde bâkî kalan meblağ-ı mezbûrı ba'de's-sübût hükmidüp bî-kusûr alıviresin. Şöyle ki; temessükâtı mücebince haklaşmakda muhâlefet ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eyleyüp min-ba'd emri şerîfe muhâlif kimesneye iş itdurmeyesin.

Fî-evâyili B., sene: [10]56

332

Rodoscuklu Gavrayıl isimli tüccara çuka ve kumaş bedelinden dolayı borçlu olduğu mahkeme kararıyla sabit olan ve hapiste bulunan Yabudi Hayım'ın, borcunu ödeyinceye kadar hapisten çıkarılmaması.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Rodoscuk kâdısına hüküm ki:

Tüccâr tâyifesinden Gavrayıl nâm Yehûdî Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem bu, Hayım nâm Yehûdî'ye iki bin üç yüz akçalık çuka vü kumaş bey' idüp mezbûr Yehûdî zikrolunan çuka vü kumaşı alup kabzidükden sonra buna yedi yüz gurus virüp zimmetinde bâkî kalan bin altı yüz gurusı taleb eyledükde te'allül itmekle bir def'a senün huzûrunda ve bir def'a a'lemül-ulemâ'i'l-mütebahhırîn bi'l-fi'l Rûmili Kâdî-askerüm olan Mevlânâ Abdürrahîm edâma'llâhü Te'âlâ fazâyilehü huzûrında murâfa'a-i şer' olduklarında üzerine şühûd-ı¹¹² udûl ile

¹¹² Metinde "شهود" şeklinde geçmektedir.

sâbit ü zâhir olduğundan gayri mezbûr Yehûdî îkrâr itmekle sicill ü huccet olunup ve bir aya değin mehl-i şer'î alup hâliyâ va'desi tamâm olmadın varup taht-ı kazânda hâlâ mahbûs iken mücerred bunun hakkın virmemek için; 'Da 'vâmî Âsitâne'de gördürürüm.' diyü ol bahâne ile halâs olmak isteyüp buna ziyâde gadreyledüğün" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin; 'Vâkı 'ise huccet-i şer'îyye mûcebince bunun hakkını edâ itmeyince ıtlâk olunmaya.' diyü emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîl'l-kadrüm mûcebince amel idüp dahı husûs-ı mezbûra onat vechile mukayyed ve huccet-i şer'îyyesine nazar idüp göresin; arzolunduğı üzre olup ol huccetün mazmûnı muvâfık-ı şer' olup âlâ-vechî'l-hasım sâbit ü zâhir olur ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp dahı mâdâm ki bunun hakkın, elinde olan huccet-i şer'îyyesi mûcebince edâ itmeyince zindândan ıtlâk eylemeyesin. Şer'-ı şerîfe ve huccet-i şer'îyye ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin; husûs-ı mezbûr için tekrâr emr-i şerîfüm varmalu eylemeyesin.

Fî-evâyili Receb, sene: [10]56

333

Kirpas akçesi tahsil etmek üzere Ahyolu kazasına bağlı Raron(?) köyünde bulunan Yusuf isimli bostancıyı konakladığı sırada basıp yanında bulunan para ve mallarını gasbeden eşkıyanın yakalanıp mahkemeye çıkarılması.

Buyurıldı.

Ahyolu kâdîsına hüküm ki:

Hâssa bostâncılarumdan Yûsuf [nâm] Bostâncı Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Hâssa bostâncılarum tâyifesinden kirpâs akçası için beher sene Ocak'dan birer bostâncı ta'yîn olunup ve zikrolunan kirpâs akçasın tahsîl idegelmişler iken işbu sene-i mübârekede mezbûr, Ocak tarafından ta'yîn olunup kazâ-i mezbûra tâbî' Raron(?) ( ) nâm karyeye varup kondukda gice ile sekiz nefer çobân eşkıyâsı ale'l-gafle konağın basup mezbûrî ahz ve envâ'-ı cevri ü tekâzâ idüp ve yanında olan dört yüz riyal gurusın ve iki re's bârgîrin ve bir kılıcın ve tûfengın ve sâyir emvâl [ü] erzâkın nehb [ü] gâret idüp kendüye gadreyledüğün" bildürüp Ağa hâssagîsi mübâşeretîyle şer'le buldurması lâzım olanlara buldurdup ve bi-eyyi vechin kân mezbûr eşkıyâyı elegetürilmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, vech-i meşrûh üzre sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı bi-eyyi vechin kân şer'le buldurması lâzım olanlara buldurdup ve getürdüp husûs-ı mezbûr bir def'a şer'le görölüp fasloluşmuş değil ise tamâm hakk u adl üzre teftîş ü tefahhus idüp göresin; arzolunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîmle amel idüp dahı zikrolunan eşkıyâyı bi-eyyi vechin kân elegetürüp ba'de's-sübût cüz'î vü küllî hakkı her ne ise alıvirdükden sonra üzerine sübût bulan mevâddı sicill idüp yazup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin. :: diyü hüküm yazılmışdur.

334

Ankara ve Kütahya sancakları piyade ve müsellemlerinin bin elli dört senesi avarız bedelini toplamakla görevli Veli isimli şahıs, zimmetinde kalan parayı vermek istemezse muhasebesi görölmek üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Haleb eyâletine mutasarrıf olan Vezîr ( ) Paşa'ya, Kütâhiyye kâdîsına hüküm ki:

İftihârul-emâcid ve'l-ekârim, câmi'u'l-mahâmid ve'l-mekârim Dervîş zîde mecdühû gelüp; "bin elli dört senesine mahsûb olunmak üzere Ankara ve Kütâhiyye sancaklarının piyâde ve müsellemler tâyifesinin müteveccih [olan] avâızlarının cem'ı Velî nâm kimesneye sipâriş olup iki bin beş yüz riyal gurusı zimmetinde kalmağla edâsında te'allül itmekle muhâsebesi Âsitâne-i Sa'âdetüm[de] görilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, der-uhde eylediği üzere akçasın virmeğe te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... emrüm üzere amel eylesiniz.

335

Ehl-i fesad oldukları, yol kestikleri ve küffara tereke verdikleri bildirilen Alacahisar sakinlerinden Kurd Alaybeyioğlu Ali ve Umurlu Mehmed adlı kişilerin mahkemede yargılanmaları; suçları sabit olduğu takdirde şer'an gerekenin yapılması.

Buyurıldı.

Alacahısâr kâdîsına ve Ohri sancağı mütesellimine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ohri Sancağı Mütesellimi ( ) zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûre sâkinlerinden Kurd Alaybeği-oğlu Alî ve Umûrlu Mehmed nâm kimesneler şakî vü ehl-i fesâd [ü] kuttâ[']-ı tarîk olup mürûr u ubûr iden fukarânun yolların kat' eyledüklerinden mâ'adâ küffâra tereke virüp ziyâde te'addî vü fesâd eyledüklerin" arzyledüğü ecilden, mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husû[s]-ı mezbûra hakk [u] adl üzere mukayyed olup göresin; mezbûrların ol vechile şakâvetleri ve fesâdı mukarrer ise ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîmle amel idüp dahı ba'de's-sübût bu fesâdı iden mezbûrlar muhtâc-ı arz olanlardan ise üzerlerine sübût bulan mevâddı sicill idüp sûret-i sicilleriyle yazup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzylesiniz. :: diyü yazılmışdur.

336

Ödemeleri gereken şer'î ve örfî vergilerini ödemedikleri ve toplanıp sancakbeyi müteselliminin üstüne geldikleri bildirilen Ohri'nin İşim kazasına bağlı İspaelmop(?) köyü abalisi hakkında duruma uygun hükm-i şerif yazıldığı.

Buyurıldı.

İşim ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Ohri Sancağı Mütesellimi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân ( ) zîde mecdühû Dergâh-ı Mu'allâm'a âdem gönderüp; "Ohr[i] sancağı beğün¹¹³ hâs karyelerinden İşim kazasına tâbî

¹¹³ Metinde "beğine" şeklinde geçmektedir.

İspaelmop(?) nâm karye re'âyâsinun üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk [u] rûsûmın şer' u kânûn [u] defter mûcebince taleb eyledükde edâsında te'allül eyledüklerinden gayr[i] defter mûcebince öşr-i şıraları[n](?) dahı virmeyüp cem'ıyyet memnû' iken cem'ıyyet ile bunun ü[ze]rine gelüp hâss-ı mezbûr mahsûline dahı noksân ve mezbûrlar te'addî itmekden hâlî olmadukların" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzre şurûtiyla hükm-i şerîfüm yazılmışdur.

337

Gümülcine kazasına bağlı Marula İskeleyi'nde uzun süredir bekleyen Felemenk gemisine yeterli miktarda şap ve yapağı yüklenip bekletilmesi; Girit seferinden haber gelmeden geminin hareketine ve bu arada başka bir zahire yüklenmesine müsaade edilmemesi.

Buyurıldı.

Gümülcine kâdisına hüküm ki:

Arslan nâm Yehûdî Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Marula İskeleyi'ne bir Felemenk gemisi yanaşup hurde şâb ve yapağı tahmîl olunmak için yetmiş beş günden ziyâde içinde olan gemicileri taşra çıkarılmamağla ziyâde te'addî olunduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ eylediği ecilden, zikrolunan Felemenk gemisi kande(?) ise(?) kifâyet mikdârı şâb ve yapağı alup tahmîl eyleyüp İskeleye'de mevkûf dura. Mâdâm ki, Girit Seferi'nden haber gelüp izn-i hümayûn olmayınca salıvirilmeyüp tura ve bu bahâne ile gemiye tahmîl için gayri bir dâne zahire virilmeyüp ihtimâm oluna [ve] voyvoda tarafından ve âhardan bir fer[d] dahleylememek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mûcebince amel eyleyüp dahı zikrolunan Felemenk gemisi anda ise kifâyet mikdârı şâb ve yapağı alup tahmîl eyleyüp iskeleye tura. Mâdâm ki, Girit Seferi'nden haber gelüp izn-i hümayûnum sâdır olmayınca salıvirilmeyüp tura ve bu bahâne ile voyvoda tarafından ve âhardan müdâhale olmayup gemisine tahmîl için gayri bir dâne zahire virilmeyüp ihtimâm eyleyüp emr-i şerîfüme muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin.

Fî-evâyili B., sene: [10]56

338

Selanik'te Ekmekcizâde Ahmed Paşa'nın yaptırdığı ve hâlen yanık durumda bulunan Mevlevihane'nin, vakfın gelirleri rakabe olunmak suretiyle tamir edilmesi.

Buyurıldı.

Selanik kâdisına hüküm ki:

Muhassıl-ı Emvâl olan¹¹⁴ Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Yahyâ Çavuş zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "nefs-i Selanik'de vâkı' Etmekci-zâde Ahmed Paşa binâ eylediği Mevlevihâne muhterik olmağla müceddeden ta'mîr husûsında kendüsi

114 Metinde "اولئان" şeklinde geçmektedir.

nâzır ta'yîn olunup ve bi't-tamâm ta'mîr eyleyüp ve ta'mîr olunca¹¹⁵ kendüde olan tuz akçasından ve sâyir mahsûl-i Vakf'dan mürtezika ve şeyha virilmeyüp şeyhu'l-İslâm'dan virilen fetvâ-yı şerîfe mücebince rakabe olunup ve tamâm oldukdan sora cümle masrafı hısâb ve müfredât defterleriyle irsâl olunmağıçün Mütevellî-i Kebîr olup sâbıkâ Anadolu Beğlerbeğisi olan emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Siyâvuş Paşa-zâde Mustafâ dâme ikbâlühû tarafından mühürlü mektûb virildüğü" bildürüp mücebince emr-i şerîf recâ itmeğin, mücebince amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı şerîfüm ve müşârun-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb [mücebince] zikrolunan Mevlevîhâne'yi kendüde olan tuz akçasından ve sâyir evkâf-ı mezbûre mahsûlinden hasbî nezâreti cihetiyle ta'mîr ü termîm itdürüp ve ta'mîr olunca rakabe olmak üzere müfredât defteri ile mühürleyüp müşârun-ileyhe irsâl ü teslîm ... :: *vech-i meşrûh üzere kaydolundu.*

Şehr-i B., sene: [10]56

339 *Cündioğlu Zülfî'nin, Musul eyaletine bağlı sancaklardaki mutrib ve çingân taifesine zâbit tayin edildiği.*

Buyurıldı.

Musul beğlerbeğisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Musul ve Imâdiyye ve Dahuk ve Akra ve bi'l-cümle Musul eyâletine tâbi' olan sancaklarda sâkin mutrib ve illetci(?) Çingân tâyifesinün mu'tâd-ı kadîm üzere zabt u rabt ve resmlerinin cem'ı için Cündî-oğlu Zülfî zabt u rabt üzere olduğunda hadd-i zâtında emekdâr ve hıdmet uhdesinden gelmeğe kâdir olmağla mukaddemâ eline tahvîl mektûbı virilüp hıdmetde mücidd ü sâ'î olmağla mücebince emr-i şerîfüm virilmek" bâbında recâsına arzitmeğin, vech-i meşrûh üzere mezbûrları zabt u rabt itdürilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzere amel idüp cemâ'at-i mezbûra zâbit olup tâyife-i mezbûreden her kankı kazâda bulunur ise cem' eylemek için ... :: *hüküm yazılmışdur.*

Fî-evâyili Receb, sene: [10]56

340 *Girit seferine gitmiş olan Kastamonu sancakbeyine ait çeşitli şer'î ve örfî vergilerin mütesellimi tarafından toplanmasına Kastamonu sancağı kadıları tarafından engel olunmaması ve el konulmaması; bu hususta kanuna göre hareket edilmesi.*

Buyurıldı.

Kastamonı kâdisına ve Kastamonı sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Livâ-i mezbûr Mütesellimi Bayram zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "ber-vech-i arpalık [livâ-i mezbûra mutasarrıf olan]

¹¹⁵ Metinde "اولنمیه" şeklinde geçmektedir.

emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Siyâvuş *dâme ikbâlühû* me'mûr olduğu Girid Seferi'ne gitmekle livâ-i mezbûrdan mâ-tekaddemden olıgeldüğü üzre teftîş ve cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâsı defter mücebince kendüye âyid olan hukûk-ı şer'ıyyesin ve rûsûm-ı örfiyyesin ve sâyir mahsûlâtın Mütessellim-i mezbûr ahz ü kabz itmek istedikde siz ki kâdîlarsız, mâni' olup müşârun-ileyhün sancağında cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâsına ve hukûk-ı şer'ıyye vü rûsûm-ı örfiyyesine ve sâyir cüz'î vü küllî avâyidine kendünüz ahâlî-i vilâyetden ba'zı kimesneler ile ittifâk idüp ekl [ü] bel' eylemenüz ile müşârun-ileyhe âyid ü râci' olan mahsûline küllî gadrolunduğın" i'lâm idüp kânûn üzre emr-i şerîfüm recâ itmeğın **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre şurûtıyla hüküm-i şerîf virilmiştir.*

Fî B., sene: [10]56

341

Sinob kadısının, Kastamonu sancağı mutasarrıfı Siyavuş Paşa'nın subaşısının Sinob kazasında oturup sancakbeyine ait vergileri toplama ve bölgedeki eşkıyayı zaptetme görevini yerine getirmesine engel olmaması.

Buyurıldı.

Sinob kâdısına hüküm ki:

Kastamonı Sancağı Mütessellimi Bayram *zîde kadruhû*[ya] hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "ber-vech-i arpalık livâ-i mezbûra mutasarrıf olan emîru'l-ümerâ'i'l-kirâm Siyâvuş dâme ikbâlühû kalkup me'mûr olduğu üzre sefer-i hümayûnuma teveccüh eyledükden sonra kadîmü'l-eyyâmdan Sinob kazasında hâsıl¹¹⁶ ve kendüye âyid olan bâd-ı hevâsın cem' eyleyüp ve vâkı' olan eşkıyâsın zabteylemek üzre oturagelen sübaşılara, sen ki mevlânâ-yı merkûmsın, beşlü ağasıyla yek-dil olmağla re'âyâ cem'ıyyet ile üzerine varup ebvâb-ı mahsûlâtın cem' u tahsîl itdürmedüklerinden gayri kendüyi dahı anda oturmağa komayup kaldurup küllî fesâd olduğın" i'lâm eyledi. İmdi; havâss-ı hümayûnum ve serbest olan ze'âmet ü tîmârlardan gayri umûmen vâkı' olan nisf-ı bâd-ı hevâ mîr-livâyâ hâsıl kaydolunduğın dan gayri üzerine şakâvet sâbit olan[larun] zabt u rabtı ve cürm ü cinâyet ve salb ü siyâset, tabl ü alem sâhibi olanların olup mîr-livâ tarafından her kazânun eşkıyâsının zabtı için vekîl eyledüğü âdemisi[ne] emr-i şerîf [virilmek] mu'tâd olmağla imdi; taht-ı kazânda mîr-livâ sübaşılar[ı] her ne mahalde oturagelmış ise ol mahalde oturup şer' ve kânûn-ı kadîm üzre ebvâb-ı mahsûlâtın ahz ü kabz itdürüp bir ferde müdâhale vü mu'âraza itdürilmemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre yazılmışdır.*

342

Mimarbaşı Kasım'ın Golos İskeleyi'nden satın aldırıldığı, ancak yüklendiği geminin Girit Kalesi zahiresi için devlet adına zaptolunması üzerine Golos'ta anbara konulan altı bin keyl buğdayının İstanbul'a naklettirilmesi.

¹¹⁶ Metinde "حاجي" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Golos kâdisına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Mi'mârbaşı olan Kâsım *dâme mecdühû* Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "geçen sene buğday iştirâsiyçün Golos İskeleyi'ne âdem gönderüp altı bin keyl-i İstanbulî buğday iştirâ ve gemiye tahmîl idüp kalkmak istedikde Girit Kal'ası içün zahîre cem'ına me'mûr olan kapucıbaşı zikrolunan gemiyi mîrî zahîre içün ahz ve müşârun-ileyhün buğdayın boşaldup mîrî zahîre tahmîl eylemekle geçen seneden berü mûmâ-ileyhün zikrolunan buğdayı der-mahzen olmağla ziyâde gadrolduğın" bildürüp zikrolunan buğday İstanbul'a naklitedürilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eylediği ecilden, zikrolunan buğday kâmilten sefinelere tahmîl olunup ve harbî küffâra zahîre virilmekten be-gâyet ihtirâz olunup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderile; min-ba'd âhardan bir ferd mâni' u müzâhım olmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül'-kadrüm üzre amel idüp dahı müşârun-ileyhün zikrolunan buğdayın kâmilten sefinelere tahmîl idüp ve harbî küffâra bu bahâne ile zahîre virilmekten be-gâyet ihtirâz olunup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl ü îsâl eyleyüp voyvodalardan ve taraf-ı âhardan bir ferd mâni' u müzâhım olmaya ve bir ferdi müdâhale vü mu'âraza itdürmeyesin.

343

Çay kadısının ahaliden bî-namaz teftişi adı altında kanunsuz olarak aldığı paranın sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Karahısâr-ı Sâhib beğine ve kâdisına ve Bolavadin kâdisına hüküm ki:

Çay kazâsı ahâlîsi arz-ı hâl sunup; "hâliyâ bunların Kâdisı olan Nebî nâm Kâdî bunlardan *bî-namâz teftişi* nâmına beşer-altışar yüz akçaların alup ve bunun emsâli zulm ü te'addîsinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp ... devr memnû'dur; ... hılâf-ı şer' alınan akçaları girü reddolunması içün ... :: şurûtiyle emr-i şerîf yazılmışdır.

B., sene: [10]56

344

Gelibolu sakinelerinden Ayşe Hatun'un bir çiftlik davası yüzünden davalısı olan Fazlı oğlu Musli ile davanın şahitlerinin, mahkemenin dâba adil yapılabilmesi için Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Gelibolu nâyibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinelerinden Âyişe nâm hâtûn gelüp; "yine Gelibolu sâkinelerinden Fazlı oğlu Muslî nâm kimesne ile bir çiftlik da'vâsı olup mukaddemâ emr-i şerîfüm ihrâc idüp vardukda mahall-i me'mûra varılıp murâfa'a olmak sadedinde iken a'yân-ı vilâyetden ba'zı kimesnelerin mülâhazasıyla buna gadrolup te'addî üzre oldukların" i'lâm eyledi. İmdi; mezbûre hâtûnun hasmı

ve şahidleri Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylediği ecilden, hasmı ve şahidleri Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzere yazılmışdur.

Fî-evâyili B., sene: 1056

345

Sultan Mehmed Han-ı Gâzi Vakfı'na ait Terkoz nahiyesinin Muradköyü'nde Yazıcıoğlu isimli şahsın, yaptığı ziraat neticesinde elde ettiği terekeden, geçmişi de kapsayacak şekilde öşür alınması.

Buyurıldı.

Hâslar kâdisına [hüküm ki]:

Kazâ-i mezbûre muzâfâtından Terkoz nâhiyesin[d]e merhûm ve mağfûrun-leh Ceddüm Sultân Mehmed Hân-ı Gâzi tâbe serâhü Evkâfı karyelerinden Murâdköyü nâm karyenün Zâbıtı Yûsuf zîde kadruhû gelüp; "Yazıcı-oğlu nâm kimesne karye-i mezbûre toprağında zirâ'at ü harâset idüp hâsıl eylediği yedi-sekiz müd terekeden öşrin taleb eyledükde; 'Havlî içindedür.' diyü virmekde te'allül eylediğin" bildürüp emr-i şerîfüm taleb itmeğin, ( ) vardukda göresin; arzulunduğu üzere ise hâsıl olan terekesinden [ber-mûceb-i] şer' u kânûn Vakf için öşrin hükmidüp güzeştesiyle bî-kusûr alıviresin; ol vechile nizâ' itdürmeyüp hılâf-ı şer' u kânûn kimesneye iş itdürmeyesin.

Fî-evâsıtı Receb, sene: [10]56

346

Belvîran kazası abalisinden Mustafa isimli sipahi ile kardeşi eski kadı Nizameddin'e çeşitli suçlar isnat edip iftiralar atarak haksız yere paralarının alınmasına sebep olan Belvîranlı Koyunoğlu İvaz isimli fesatçının, mahkemede davacıları ile bir araya getirilip yargılanması ve üzerine sabit olan suçların Asitane-i Saadet'e bildirilmesi.

Buyurıldı.

Karaman paşasına ve monlâsına ve Bilvîrân kâdisına hüküm ki:

Bilvîrân kazası sâkinlerinden olup ebnâ-i sipâhiyândan Mustafâ gelüp; "kendü hâlinde olup kimesneye zarar u te'addîsi¹¹⁷ yoğiken yine kazâ-i mezbûrdan Koyun-oğlu dimekle ma'rûf İvaz nâm kimesne şakî vü ehl-i fesâd olup buna [ve] karındaşı olup pîr u ihtiyâr kuzât tâyifesinden Nizâmeddîn nâm Kâdî'ya, nice isnâd ü iftirâ vü bühtân idüp ehl-i örfe gamz ve hılâf[-ı şer'] nice akçaların aldurduğundan gayri mezbûr Nizâmeddîn pîr u ihtiyâr iken mücerred cefâ için Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzârı için emr alup hâlâ Âsitâne-i Sa'âdetüm'e geldüğünde murâfa'a-i şer' için mezbûr İvaz iki-üç def'a buyurıldı ile şer'a da'vet olundukda firâr idüp her vechile gadrolmağın mahallinde ahvâlleri şer'le görülüp mezbûr İvaz üzerine sübût bulan mevâddun sûret-i sicilleriyle vâkı'-ı hâli

117 Metinde "te'addîdesi" şeklinde geçmektedir.

Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ eylediği ecilden, mahallinde şer'le görülüp üzerine sübût bulan mevâd Der-i Devletüm'e arz olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mezbûr Ivaz'ı meclis-i şer'a ihzâr idüp husamâ muvâcehesinde hakk üzere teftîş ü tefahhus idüp göresiz; arz olunduğu üzre ise mezbûr Ivaz'un üzerine sübût bulan mevâddun sûret-i sicilleriyle vukû'ı üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz u i'lâm eyleyesiz ki, sonradan haklarında fermân-ı şerîfüm ne vechile sâdır olur ise mücebiyle amel olunup Dorla sâkinlerinden kazıyyede medhali olmayan Haydar-oğlu Mehmed'i ve Hatîb ve Hüseyin ve Halîl'i ve âharı da'vâlarına karışdırmayasız.

Fî 12 B., sene: [10]56

347

Menteşe sancağı müteselliminin Üzümlü kazası abalisinden devir harcı adı altında aldığı paranın sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Üzümlü kâdisına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûr ahâlîsi meclis-i şer'a varup ızhâr-ı tezallüm idüp; 'devr memnû' iken Mentşe sancağı mütesellimi *devr* nâmıyla ziyâde¹¹⁸ atlu ile il üzerine çıkup karye be-karye gezüp müft ü meccânen yim ü yimeklerin ve *devr harcı* nâmıyla yüz ellişer gurusların alup ziyâde zulm ü te'addî itmeleriyle; 'Vâkı '-ı hâli Âsitâne-i Sa'âdet'e i 'lâm idivir.' diyü' ibrâm eyledüklerin" emr-i şerîfüm recâsına arz u i'lâm eylediğün ecilden, devr memnû'dur; hılâf-ı şer' *devr* nâmıyla aldığı akçayı gir[ü] redditdürilüp icrâ-yı hak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp ... :: *vech-i meşrûh* üzre hüküm yazılmışdur.

Fî-evâsıtı B., sene: [10]56

348

Karahisâr-ı Şarkî sancağı kazalarında eskiden beri sancakbeyleri tarafından zahire ve rûsum abaliden güz mevsiminde toplanagelmekte olduğundan, sancak mutasarrıfı Vezir Sefer Paşa'nın adamı Dervîş'e de aynı şekilde tahsil ettirilmesi; şayet önceki sancakbeyi tarafından bu vakitten önce herhangi bir nesne toplanmış ise onun da geri alınması.

Buyurıldı.

Karahisâr-ı Şarkî sancağında olan kâdîlara hüküm ki:

Ber-vech-i arpalık livâ-i mezbûra mutasarrıf olan düstûr-ı mükerrerem Vezîrüm Sefer Paşa'nun âdemisi Dervîş *zîde kadruhû* arz-ı hâl idüp; "livâ-i mezbûr bin elli altı Recebü'l-mürecceb'inün¹¹⁹ on birinci gününden kendüye tevcih olunup tereke ve üzüm hasâdı mîr-livâ-i sâbika düşüp lâkin kadîmü'l-eyyâmdan livâ-i mezbûra mutasarrıf olanlar ihtiyârıyla, virilügelen zahîre harmenden

¹¹⁸ Metinde "ziyâde ve" şeklinde geçmektedir.

¹¹⁹ Metinde "رجبك المرجبك" şeklinde geçmektedir.

sonra güz zamânı cem' olagelmekle kânûn-ı kadîm ve olıgeldüğü üzre alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre alıvirilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı Vezîr-i müşârun-ileyhün tahvîl ü târîhında vâkı' olup güz zamânı virilegelen zahîre ve sâyir rüsûmın kânûn ve olıgeldüğü üzre alıvirüp kânûn-ı kadîme¹²⁰ ve kadîmden olıgelene ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş [ve] te'allül ü inâd itdürmeysesiz ve mîr-livâ-i sâbık bir nesne almış ise bi't-tamâm girü alıvirüp şer'-ı şerîf ve kadîmden olıgelene ve emr-i hümayûnuma mugâyir kimesneye iş itdürmeysesiz. :: [diyü] yazılmışdur.

Fî-evâsıtı B., sene: [10]56

349

Mihrimah Sultan Vakfı'nın Selanik'teki köylerinden her sene olduğu gibi bu sene de vakfın Üsküdar'daki imaretine altı bin kile buğday getirilmesine izin verildiği.

Buyurıldı.

Selanik kâdîsına hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrun-lehâ Mihrimâh Sultân tâbe serâhânun Evkâfı Mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Hüseyin zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Üsküdar'da vâkı' Imâret-i Âmireler[i] için beher sene yine Evkâf-ı mezbûre karyelerinden altı bin kile buğday Selanik'den sefine ile gelmek mu'tâd olup hâlâ Yorgaki zimmî sefinesi irsâl ve sefine-i mezbûreye altı bin kile buğday tahmîl olunup Imâret-i ma'mûresine irsâl olunmak için emr-i şerîfüm" recâ itmeğin imdi; zikrolunan altı bin kile buğday sefine-i mezbûreye Vakf-ı mezbûr karyelerinden tahmîl ve âhar diyâra [ve] kefere memleketine gitmeyüp toğrı Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelmek için fermân-ı âlî-şânun sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı Vakf-ı mezbûre karyelerinden zikrolunan altı bin kile buğday tahmîl ve âhar diyâra, kefere ve harbî memleketlere gitmeyüp toğrı Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelmek üzre ... :: ziyâdesiyle tenbîh ü te'kîd olunmuşdur.

Fî-evâsıtı B., sene: [10]56

350

İngiliz tacirler Danyel ve Brent'in(?) İzmir'deki gemilerinde bulunan bin kantar kurşunun Vâlîde Sultan'ın İstanbul'da yaptırdığı han için satın alınmasına kimsenin müdahale ettirilmemesi.

Buyurıldı.

Hâ.

İzmir mollâsına ve emînine hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât¹²¹, iklietü'l-[mu]hsanât Vâlîde Sultân dâmet ismetühânun Kethudâsı Arslan Kethudâ zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "müşârun-ileyhânun mahmiyye-i

120 Metinde "kânûn ve kadîme" şeklinde geçmektedir.

121 Metinde "muheaderâtîn" şeklinde geçmektedir.

İstanbul'da binâ eylediği hân mühimmâtıyçün ziyâde kurşun lâzım olmağla İngiltere tâyifesinden Danyel ve Brent(?) nâmân tâcir zimmîlerün hâlâ İzmir'e gelen İngiltere gemisinde olan bin kıntâr kurşunı müşârun-ileyhânun hânı mühimmâtıyçün mîrî tarafından müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfüm virilmek" recâ eylediği ecilden, mücebince müdâhale olunmamak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm üzre amel idüp dahı mezbûrân zimmî tâcirlerün İzmir İskeleye'ne gelen İngiliz gemisinde olan kurşunlarından bin kıntâr kurşun hân-ı mezbûr mühimmâtıyçün akçalarile varan âdemlerine alıvirüp bir ferdi müdâhale vü mu'âraza itdürmeyesiz.

351

İngiliz tacirler Danyel ve Brent'in(?) İzmir'deki gemilerinde bulunan bin kantar kurşunun Vâlide Sultan'ın İstanbul'da yaptırdığı han için satın alınmasına kimsenin müdahale ettirilmemesi.

Buyurıldı.

İzmir monlâsına ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İzmir emînine hüküm [ki]:

Seyyidetü'l-muhadderât, iklîletü'l-muhsanât, tâcü'l-mestûrât Vâlide-i azîzem ( ) Sultân dâmet ismetühânun Kethudâsı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Arslan Kethudâ z[ide] mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "müşârun-ileyhânun mahmiyye-i İstanbul'da binâ eylediği hân mühimmâtıyçün ziyâde k[u]rşun lâzım olmağla İngiliz tâyifesinden Danyel ve Brent(?) nâm tâcir zimmîlerün hâlâ İzmir'e gelen İngiliz gemisinde olan bin kıntâr k[u]rşunı müşârun-ileyhânun hânı mühimmâtıyçün mîrî tarafından müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfüm virilmek" recâ eylediği ecilden, mücebince müdâhale olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm üzre amel idüp dahı mezbû[r]ân zimmî tâcirlerün İzmir İskeleye'ne gelen İngiliz gemisinde olan k[u]rşunlardan bin kıntâr k[u]rşun hân-ı mezbûr mühimmâtıyçün akçalar ile varan âdemlerine alıvirüp bir ferdi müd[â]hale itdürmeyesiz.

Fî-evâsıtı Recebi'l-mürecceb, sene: [10]56

352

Sandıklılı Telbis İbrahim'in idamından sonra oğullarının, idamın müsebbibi olarak gördükleri Ulukuyucak köyü ahalisine zulmetmeleri ve bu arada ahalinin paralarının alınması hadisesinin adaletle teftiş olunması; baksız yere alınan paraların sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Sandıklı kâdisına ve Anadolu mütesellimine hüküm ki:

Sandıklı kasabasının ulemâ vü sulehâ ve e'imme vü hutabâsı ve sâyir a'yân u eşrâfı Südde-i Sa'âdetüm'e mahzar gönderüp; "kasaba-i mezbûreden Telbîs İbrâhîm nâm kimesne şerîr ü şakî olmağla bundan akdem bin elli iki senesinde Karahısâr-ı Sâhib Sancağibeği olan Mehmed merkûm

şakîyi, hakkında vârid olan emr-i şerîfüm mücebince salbitmekle oğulları ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler kazâ-i mezbûra tâbi' Ulukuyucak nâm karyeden Hâcî Şa'bân ve Hâcî Tûrâbî ve Sefer nâm kimesnelere ve sâyir ahâlî-i karyeye; 'Salbine siz sebeb oldunuz.' diyü dahl ü nizâ' eyleyüp mukaddemâ Dîvân-ı Hümâyûnum'da kâdî-askerlerüm huzûrında murâfa'a-i şer'-ı şerîf olduklarında berâ'et-i zimmetlerine huccet-i şer'ıyye virilüp fasl-ı husûmet olmuşken mezbûrlar kanâ'at itmeyüp vâlî-i sâbık tarafından Şâhîn nâm kimesneyi mübâşir getürüp ahâlî-i karye-i mezbûreden birkaç neferi hılâf-ı şer'-ı şerîf fuzûlen habs ü şikence itdürüp ve sâyirleri havfindan firâr idüp mübâşir-i mezbûr re'âyânun on iki gün, hâtûnların kollamayup zulm ü te'addi eyledüğinden mâ'adâ ücret-i kadem nâmına yüz yigirmi altı riyal gurusların alup gadr u hayf eyledüğün" bildürüp hükm-i hümâyûnum recâsına i'lâm eyledükleri ecilden, sen ki mütesellim-i mezbûrsın, mütesellim-i sâbık hılâf-ı şer' alduğu akçayı girü şer'le ashâbına redditdürüp ve Muslî Beğ-oğlu mezbûr Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre husûs-ı mezbûrı hakk u adl üzre teftîş ü tefahhus eyleyüp göresin; ... :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâhırı Receb, sene: 1056

353

Tuğrakeş Mustafa'nın Voyvodası Süleyman'ı, baslardan topladığı parayı Asitane-i Saadet'e getirirken Yediler Köprüsü denilen yerde kılıçla yaralayıp yanında bulunan paraları alan hizmetkârı Mustafa'nın Divan-ı Hümayun'a getirilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli paşasına ve Kütâhiyye kâdisına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetüm'de bi'l-fi'l tuğrâ-yı şerîfüm hıdmetinde olan Mustafâ'nun Voyvodası olan Süleymân arz-ı hâl idüp; "müşârun-ileyhün hâslarından cem' u tahsîl eyledüğü akçayı Âsitâne-i Sa'âdetüm'e getürü[r] iken Yediler Köprüsi demekle ma'rûf mahalle geldüğünde hizmetkârı olan Mustafâ nâm kimesne bunun haber ü âgâhı yoğiken üzerine kılıç ile hücum idüp sol kaşını urup mecrûh ve cümle akçasın alup gadreylemekle" Dîvân-ı Hümâyûnum'a ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. :: [diyü] hüküm yazılmışdur.

354

Akseki Kadısı Halil'in ahaliden kanunsuz olarak aldığı paranın mahkeme marifetiyle geri alınıp sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Karaman beğlerbeğisine, ( ) ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Kazâ-i Akseki halkı gelüp arz-ı hâl idüp; "bunların Kâdîları olan Halîl nâm kimesne bunlardan hılâf-ı şer'-ı şerîf bir mikdâr akça almağla kendülere ziyâde gadrolup hılâf-ı şer'-ı şerîf alınan akçaların mezbûr Kâdî'dan şer'le alıvirilmek için ... " :: mü'ekked emr-i şerîf virilmiştir.

Evâhır-i Receb, sene: 1056

355

Kefe beylerbeyi olanların, haslarında bulunan zimmîlerden kanun ve defterde yazılı olandan daha fazla vergi talep etmemeleri.

Buyurıldı.

Kefe beğlerbeğisine ve müftüsine ve kâdisına hüküm ki:

Kefe'de sâkin olan zimmî tâyifesi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bunlarun defter-i cedîd-i hâkânîde mîr-i mîrân hâsılarından olmalarıyla üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsum u ispençeleri kânûn [u] defter mûcebince yigirmi beşer akça edâ iderler iken gelen beğlerbeğiler kanâ'at itmeyüp ellişer ve altmışar akça ziyâde alup ziyâde gadr u hayf eylemeleriyle bundan akdem; '*Kânûn [u] defter mûcebince alınup; ziyâde taleb eyleyüp rencîde vü remîde eylemeyeler.*' diyü emr-i şerîfüm virilmiş iken zâyî' olmağla girü, vech-i meşrûh üzre alınup; ziyâde taleb itdürilmemek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, kânûn [u] defter mûcebince yigirmi beşer akça alınup ziyâde taleb ile rencîde olunmamak içün emrüm olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üzre şurûtiyla yazılmışdır.*

Tahrîran; fi-evâhırı şehri Recebi'l-mürecceb, sene: 1056

356

Reâyâyâ zulmettiği iddiasıyla mahkemece yapılan davete itaat etmeyen Saruhan Nazırı Mustafa'nın Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

[( )] ve ( ) kâdılarına ve Saruhan mütesellimine hüküm ki:

Sen ki kâdisın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bi'l-fi'l Saruhan Nâzırı olan Mustafâ nâm kimesne kazâ-i mezbûrda vâkı' havâss-ı hümayûnum re'âyâsına zulm ü te'addî eylediği bundan akdem i'lâm olundukda, hılâf-ı şer' u kânûn u defter re'âyâyı rencîde vü remîde eylememek içün Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Ca'fer Çavuş mübâşir ta'yîn olunup mübâşir-i mûmâ-ileyh dahı mezbûrı defe'âtîle şer'-ı şerîfe da'vet eyledükde aslâ itâ'at-i şer'-ı şerîf itmedüğün" bildürüp hükm-i hümayûnum recâsına arzeyledüğün ecilden, itâ'at-i şer' itmemekle mezbûr Âsitâne-i Sa'âdet'e ihzâr olunmak bâbında ... :: *mü'ekked hükm-i şerîf virilmişdür.*

Fî 23 B., sene: [10]56

357

Türkmen-i Haleb'e bağlı Abalu cemaatinin kethüdaları Ali ve Şaban'ın, yine aynı cematten Seyfi oğlu Asaf ve oğlu Ali ile Şefâat oğlu Ali ve diğer kimselerin kanunsuz olarak paralarını aldıkları ve kendi koyunlarının âdet-i ağnâmını vermedikleri iddialarının araştırılması; iddiaların gerçek olduğu ortaya çıkar ise kethüdalıktan azlolunmaları ve aldıkları paraların sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

Haleb beğlerbeğisine ve Yeni-il kâdîsına ve voyvodasına hüküm ki:

Yeni-il kazâsından Üsküdar re'âyâsından Türkmen-i Haleb'e tâbi' Abâlu Cemâ'ati'nden Seyfi oğlu Âsaf ve oğlu Alî ve Şefâ'at oğlu diğer Alî ve gayrileri arz-ı hâl idüp; "Kethudâları Alî'nün bin beş yüz koyunu ve Şa'bân Kethudâ'nun dahı bin re's koyunu olup ve kuzuları¹²² dahı ma'an olup âdet-i ağnâmların virmeyüp bunlardan alup ve tekrâr bunlardan üç yüz gurusların alup ziyâde zulmeyledüklerin" bildürüp, mezbûrlar kethudâ olmayup ve âdet-i ağnâmların dahı virüp ve hılâf-ı şer' aldıkları akçayı kendülere alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden imdi; *'Re'âyâyâ zararları var ise ref' olunup hılâf-ı şer' rencide olunmaya.'* diyü emridüp **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp dahı mezbûrların re'âyâyâ zararları var ise mezbûrları kethudâlıktan ref' idüp dahı âdet-i ağnâmların ma'an edâ itdürüp ve ba'de's-sübût şer'le müteveccih olan hakların alıvirüp kimesneye zulmitdürmeyesin. :: *diyü şurûtıyla yazılmışdur.*

Evâhır-i Receb, sene: 1056

358

Çengizâde Ali'nin, zeametine dahil olan Lubin kazasının Popova nahiyesine bağlı isimleri yazılı köyler abalisine zulmettiği iddialarının araştırılarak sonucun Asitane-i Saadet'e arz edilmesi.

Buyurıldı.

Lubin kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûr muzâfâtından Popova nâhiyesine tâbi' Kotez ve Velican ve Polîçe ve Sedlar ve Grimlan ve Ravar ve Ravana ve Vrisniçe ve Çavaşa nâm karyeler ahâlisi umûmen meclis-i şer'-ı şerîfe varup; *'Zikrolunan karyelere ber-vech-i ze'âmet mutasarrıf olan Çengî-zâde demekle ma'rûf Alî nâm kimesne re'âyâ fukarâsından cebren hılâf-ı şer'-ı şerîf nice akçaların ve hayvânların gasbeyleyüp envâ'-ı te'addî eyledüğün arzidir.'* diyü ilhâh eyledüklerin" arzeyledüğün ecilden, varan mübâşir ma'rifetiyle hakk u adl üzre mahallinde teftîş ü tefahhus olunup eger zulmi var ise vukû'ı üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeylemen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mezbûr Alî'nün re'âyânun cebren akçaların ve hayvânların gasbeyleyüp te'addî eyledüğü vâkı' ise mübâşir-i mezbûr ma'rifetiyle hakk u adl üzre mahallinde teftîş ü tefahhus idüp eger zulmi var ise vukû'ı üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e yazup arzeyleyesin ki, sonradan hakkında ne vechile emr-i şerîfüm sâdır olur ise mücebiyle amel oluna. :: *diyü şur[û]tıyla yazılmışdur.*

Evâhır-i Recebül-mürecceb, sene: 1056

359

Gelibolulu Tanaş'ın eşini hapsedtiren ve şikâyetçi olduğu için voyvodaya dövdüren Yakomi isimli Yahudi'nin, adı geçen eş ile birlikte yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

122 Metinde "قورولري" şeklinde geçmektedir.

*Buyurıldı.
Fâyıkî.*

Gelibolu nâyibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Tanaş nâm zimmî arz-ı hâl idüp; "Yakomi dimekle ma'rûf olan Yehûdî ile da'vâsı olmağla mezbûr Yehûdî şirret idüp bunun hâtûnının habsitdürüp beş aydan ziyâde hâtûnı habsde olmağla mezbûr zimmî vâkı'-ı hâli i'lâm itmeğiçün Âsitâne-i Sa'âdet'e gelüp ızhâr-ı tezallüm idüp mezbûr Yehûdî, Voyvoda olan ( ) nâm kimesne[ye] istinâd eylemekle mezbûr Voyvoda; '*Sen niçün Âsitâne'ye varup emir getürdün?*' diyü bunu tutup yetmiş ve seksen değnek urup emr-i şerîfümle amel itmeyüp ziyâde te'addî vü tecâvüz eyledüklerin" bildürüp mezbûrun hâtûnı[n] habsden¹²³ ihrâc ve merkûm Yehûdî ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzârıyçün ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 22 B., sene: 1056

360

Yeniil ve Türkmen-i Haleb Voyvodalığı defterlerinin eski Voyvoda Ali tarafından yeni tayin olunan Voyvoda Mustafa'ya teslimi.

Buyurıldı.

Yeni-il ve Türkmen-i Haleb kâdîlarına ve sâbıkâ Yeni-il ve Türkmen-i Haleb Voyvodası olan Alî'ye [hüküm ki]:

Hâliyâ zikrolunan Voyvodalık, emekdârlardan iftihârul-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ *dâme mecdühûya* tevcîh olunup Mâliyye tarafından mufassal ü meşrûh berât-ı şerîfüm virilmekle sen ki mezbûr Alî'sin, mücebince sende olan Türkmen defterlerin müşârun-ileyhün âdemisine teslim eylemen emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp dahı zikrolunan Voyvodalık müşârun-ileyhe tevcîh olunup berât-ı şerîfüm virilmekle sende olan defterleri mezbûrun âdemisine teslim eylesin.

361

Silahdar Hasan'ın oğulluğu ve kölesi olan Kenan'ı Kirmasti kasabasının çarşısında alenen öldüren kâtillerin yakalanıp mahkemede yargılandıktan sonra sicil suretleriyle birlikte Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.

Buyurıldı.

Sâbıkâ Rûmili Kâdî-askeri olup ber-vech-i arpalık Kirmasti kazâsına mutasarrıf olan Mevlânâ Yûsuf *edâma'llâhü Te'âlâ fazâyilehûya* hüküm ki:

Zümre-i silahdârlarumdan Hasan nâm kimesne gelüp; "oğulluğu olup abd-i müşterâsı olan Ken'ân nâm kölesi Kirmasti kasabasının çârşûsında alâ-mele'i'n-nâs katlolunup kâtili elegendemekle kendüye gadrolup lâkin mazınası ol cânibde bostâncıbaşıda ba'zı eşkıyâ olmağla katlidenler

¹²³ Metinde "حبس ایدن" şeklinde geçmektedir.

bostâncılar olmak ihtimâli olduğın" bildürüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin imdi; husûs-ı mezbûr mahallinde şer'le görölüp bu makûle katl-i nüfûs eyleyen eşkıyâ vü harâm-zâde bi-eyyi vechin kân elegetürölüp eyledükleri fesâd ü şakâvet üzerlerine sicill ü huccet olunduktan sonra huccetleri ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı bu bâbda dikkat-i tâm ve tekayyüd ü ihtimâm eyleyüp dahı bu fesâdı iden eşkıyâyı bi-eyyi vechin kân elegetürölüp gaybet iderler ise buldurması lâzım olanlara buldurdup eyledükleri katl ve sâyir fesâdların sicill ü huccet idüp huccetleriyle mezbûrlara koşup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin ve kendü ..... üzre olup ehl-i fesâd himâyet ve kendü hâlinde olanlar rencide olunmakdan ihtiyât üzre olasın.

Tahrîran; fî-evâhırı şehri Recebi'l-mürecceb, sene: [10]56

362

Lek taifesinden Mustafa ve Halil'in, kendilerinin baksız yere para ve hayvanlarını aldıklarını iddia ettikleri şahıslarla olan davalarının yerinde çözüme kavuşturulması; bu mümkün olmaz ise Asitane-i Saadet'e havale olunması.

Buyurıldı.

Mar'aş beğlerbeğisine ve monlâsına ve Sis ( ) ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Lek tâyifesinden Mustafâ ve Halîl gelüp; "yine tâyife-i mezbûrdan olan Şevki Alî ve Ömer ve Bekir ve Kubâd ve Salman nâm kimesneler gammâz ü kuttâ'ut-tarîk ve fesâd ü şakâvetile meşhûr olan mezbûrlar bunların fuzûlî kahren hılâf-ı şer' iki yüz yigirmi dört re's koyunların ve altmış iki gurusların ve iki atların ve on dört öküzlerin alup ziyâde zulmeylediklerin" bildürüp icrâ-yı hakk olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı ol cânibde icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmasıyçün ... :: mü'ekked ve şurûtiyla emir virilmiştir.

Fî 25 [B]., sene: [10]56

363

Ankara'da müteveffa İsa Evkafı'ndan Kapan Hanı diye bilinen ve bad-ı heva ve ihtisab mukataalarının gelir kaynağı olan hanın harap ve oturulamaz hâlde olması sebebiyle, burada bulunan mirî kapanın Mehmed Efendi Hanı'na taşınması.

Buyurıldı.

Ankara kâdîsına hüküm ki:

Nâybün Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "medîne-i Ankara'da vâkı' Bâd-ı Hevâ Mukâta'ası ve İhtisâb Mukâta'ası Emîni Mehmed ve Ankara kethudâyiri ve sâyir ehl-i örf tâyifesi meclis-i şer'a varup; 'Mukâta'ât-ı mezbûrânun mahsûli medine-i mezbûr[e]de vâkı' müteveffâ İsâ'nun Evkafı'ndan Kapan Hânı demekle ma'rûf hâna gelen zehâyirden hâsıl olup lâkin hân-ı

mezbûr harâb ve kâbil-i süknâ olmamağın tüccâr tâyifesi getürdükleri zehâyirden her biri bir gûşede ve evlerde fûrûht itmeleriyle cânib-i mîrîye zarar irişdüğinden mâ'adâ ahâlî-i vilâyetün zahîrelerine killet ve ehl-i sükun kârlarına gadrolmuşdur. Medîne-i mezbûr[e]de vâkı' Mehmed Efendi Hânı dimekle ma'rûf hân vâkı' ve ma'mûr ve şehrün vasatında ve mecma'-ı nâs olan mahalde olup her vechile kapan olmağa mahall olmağın mîrî olan kapan hân-ı mezkûra nakl ü vaz' olmak bâbında emr-i şerîfüm recâsına arz u i'lâm idivir.' diyü ilhâh eyledüklerin" i'lâ[m] u arz eyledüğün ecilden, eski kapan vakfolmayup ahâlî-i vilâyetün talepleriyle naklolunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; arzolunduğı üzre zikrolunan kapanı hân-ı mezkûra naklidüp eski kapan vakfolmayup ahâlî-i vilâyete nâfi' ise hân-ı mezkûra nakltdürüp şer'-ı şerîfe ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin.

Fî-evâhîri Receb, sene: [10]56

364

Yeniil ve Türkmen-i Haleb Voyvodalığı defterlerinin eski Voyvoda Ali tarafından yeni tayin olunan Voyvoda Mustafa'ya teslimi.

Buyurıldı.

Yeni-il ve Türkmen-i Haleb kâdîlarına, sâbıkâ Yeni-il ve Türkmen-i Haleb Voyvodası olan Alî zîde mecdühûya hüküm ki:

Hâlâ zikrolunan Voyvodalık, emekdârlardan iftîhârul-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ dâme mecdühûya tevcîh olunup Mâliyye tarafından mufasssal ü meşrûh berât-ı şerîfüm virilmekle sen ki Voyvoda'sın, berât-ı şerîfüm mücebince sende olan Türkmen defterlerin müşârun-ileyhün âdemine teslim eylemen emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı zikrolunan Voyvodalık müşârun-ileyhe tevcîh olunup Mâliyye tarafından berât-ı şerîfüm virilmekle sen ki mezbûr Voyvoda'sın, berât-ı şerîfüm mücebince sende olan Türkmen defterlerin müşârun-ileyhün âdemine teslim eyleyesin; şöyle bilesin.

Fî-evâhîri Receb, sene: 1056

365

Saruhan sancağında Raziye hatundan aldığı borcu ödemeyerek Karahayit köyüne kaçan Receb'in, nerede bulunursa yakalanması ve Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere, tayin edilen görevli marifetiyle Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

( ) kâdîsına ve Saruhan sancağı mütesellimine hüküm ki:

Râziye nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem mezbûre, izn-i şer'le vasiyye olduğu eytâmın akçasından Receb nâm kimesneye Müslimânlar muvâcehesinde otuz bin akça deyn virüp ba'dehû mezbûrdan taleb eyledükde virmeyüp eşirrâdan olmağla firâr idüp ebnâ'-i mezbûra ziyâde gadrolduğın ve hâliyâ merkûm Receb kazâ-i mezbûra tâbî' Karahayit nâm karyede

olduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğın, mezbûrî Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm üzre amel idüp dahı mezbûrî her kande bulunur ise getürdüp mübâşir-i merkûma koşup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eyleyesin ki, gelüp ahvâlleri Dîvân-ı Hümâyûnum'da vüzerâ-yı ızâmum ve kâdî-askerlerüm huzûrında şer'le görölüp icrâ-yı hakk oluna.

Fî-evâhırı B., sene: [10]56

366

Vize'nin Sofular köyünde Üveys ve Mahmud beyler ile Turşan batunun yaptırdığı mescidin mütevelliliği hususunda aralarında anlaşmazlık çıkan Ali ve Mehmed isimli şahısların, yüzyüze yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

Vize monlâsına hüküm ki:

Alî nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Sûfîler nâm karyede Üveys Beğ ve Mahmûd Big ve Turşan nâm hâtûn binâ eyledükleri Mescid-i Şerîfün Tevliyeti evlâd ü evlâda meşrûta olup mezbûr Alî evlâd-ı vâkıfdan olup zabt u tasarruf ider iken âhardan Mehmed nâm kimesne bir tarıkla berât itdürüp gadreyledüğün" bildürüp ol bâbda emr-i şerîfüm recâ eylemeğın, Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olup hasımları ile murâfa'a olunmak içün ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâhırı B., sene: [10]56

367

Vize'nin Sofular köyünde Üveys ve Mahmud beyler ile Turşah batunun yaptırdığı mescidin mütevelliliği hususunda aralarında anlaşmazlık çıkan Ali ve Mehmed isimli şahısların, yüzyüze yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

Vize kâdisına hüküm ki:

Alî nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Sûfîler nâm karyede Üveys Big¹²⁴ ve Mahmûd Beğ ve Turşah Hâtûn binâ eyledükleri Mescid-i Şerîfün Tevliyeti evlâd ü evlâda meşrûta olup ve mezbûr Alî evlâd-ı vâkıfdan olup zabt u tasarruf ider iken âhardan Mehmed nâm kimesne bir tarıkla berât itdürüp gadreyledüğün" bildürüp hükm-i hümâyûnum recâ itmeğın, Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunup hasmı ile murâfa'a olmaları bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan ... :: şurûtıyla yazılmışdur.

Evâhır-i B., sene: [10]56

¹²⁴ Metinde "on beş bin" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Tırnovi ve Ruscuk ve Hezargrad ve Burgaz kâdîlarına hüküm ki:

Sâbıkâ Vezîr-i a'zam olup fevtolan Mehmed Paşa'nun oğlu olup Kapucıbaşı olan Süleymân arz-ı hâl idüp; "evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere Mütevellîsi olduğu Tırnovi ve Burgaz ve Hezargrad kazâlarında vâkı' Rüstem Paşa Evkâfı karyeleri ve Ruscuk kazâsında vâkı' merhûme Mihrümâh Sultân Evkâfı karyeleri[nde] vâkı' olan mahsûlâtı Vakf-ı mezbûr zâbitları cem' eylemek murâd eyledüklerinde ba'zı kimesneler mâni' olmağla Vakf-ı mezbûr mahsûline gadrolmağın Tevliyet-i mezbûre Mehmed Paşa zabteyledüğü üzere hatt-ı hümayûnumla kendüye tevcîh olunmağla kadîmden tasarruf olunageldüğü üzere zâbitlarına tasarruf itdürilüp hılâf-ı şer' u kânûn âhardan müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmekle şer' u kânûn üzere zabtitdürilüp âhardan müdâhale olunmaya. :: *diyü emir yazılmışdur.*

Evâhır-i Receb, sene: [10]56

Buyurıldı.

[( )] hüküm ki:

Seyyidetül'-muhammerât Kaya Sultân *dâmet ismetühânun* paşmaklık hâslarından Seferihisâr ve Tevâbi'ı Hâsları Voyvodası olan Mustafâ gelüp; "zikrolunan Voyvodalık işbu bin [elli] altı senesi Mart'ı ibtidâsından ( ) nâm kimesneye der-uhde olunup lâkin mezbûr ( ); '*Sene-i mezbûrede mahsûl olmamışdur; vaz '-ı yed eylemedüm.*' diyü gelüp Voyvodalık'dan fâriğ olup hâliyâ zabt u rabtı müşârun-ileyhâ tarafından buna tefvîz u sipâriş olunup mühürlü mektûb ve Mâliyye tarafından mufassal ü meşrûh emr-i şerîf virilmekle mezbûr ( )'nün sene-i mezbûre mahsûlinden kabzeyledüğü mahsûli yirlü yirinden kendüye ahz ü kabz itdürilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, ma'rifet-i şer'le buna ahz ü kabz itdürilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzere amel idüp dahı müşârun-ileyhâ tarafından virilen mühürlü mektûb ve Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîf mücebince Voyvoda-i¹²⁵ mezbûr sene-i mezbûre mahsûlinden ne mikdâr mahsûl kabzeylemiş ise yirlü yirinden görüp bî-kusûr buna ahz ü kabz itdürüp müşârun-ileyhânun mahsûline bir vechile gadr u zarar olunmalu eylemeyesin.

Tahrîran; fi 27 şehri Recebi'l-mürecceb, sene: [10]56

125 Metinde "Voyvodalık-ı" şeklinde geçmektedir.

370

Osman adlı şabıs ile Gemlik'in Kumlu kasabasından Kömürcü oğlu Seyyid Mehmed arasındaki alacak davasının mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Gemlik kâdısına hüküm ki:

Osmân gelüp; "Kumlu nâm kasaba sâkinlerinden Kömürçi-oğlu Seyyid Mehmed nâm kimesneye ber-vech-i karz iki yüz aded gurus virüp hâliyâ varup şer'le taleb eyledükde vormeyüp" mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur.

Fî-evâhırı B., sene: [10]56

371

Bolu sancakbeyine ve subaşlarına her kaza ve köyden, bad-ı beva vergisine karşılık olmak üzere tayin olunan paranın ödenmesine Büyük Kirmedos köyünden bazı kişiler tarafından yapılan itirazın dikkate alınmaması.

Buyurıldı.

Hamd.

Ced.

Yedidivân kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Büyük Kirmedos nâm karye ahâlisi arz-ı hâl gönderüp; "bundan akdem mîr-livâ için her kâdîlıktan ve her karyeden bâd-ı hevâ mukâbelesinde bir mikdâr akça ta'yîn ü tevzî' u taksîm ve sübaşılara dahı birer mikdâr nesne ta'yîn olunmağla bu âna değin cümle ahâlî-i kurâ ta'yîn olduğu üzre virü[r]ler iken içlerinden Abdülbâkî ve Ak Mehmed ve dîger Mehmed ve Ömer ve Îsâ ve Mûsâ ve Nebî ve Cimik Mehmed ve Habîb-oğlu Receb ve Ak Süleymân nâm kimesne; 'Biz serbest re'âyâsıyuz.' diyü bunlar ile ma'an vormekde te'allül eylemeleriyle" cümle ahâlî-i kurâ bir yirden edâ idüp ol vechile te'allül itdürilmemek üzre :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Evâhır-i B., sene: 1056

372

Bırvenik kazasının Çirna Glava ve Kadider(?) köylerinden iki madencinin, kendilerine zulmedip haksız yere paralarını aldığını iddia ettikleri maden nazırı ile olan davalarının Divan-ı Hümayun'a havale edilmesi.

Buyurıldı.

Bırvenik kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Çirna Glava nâm karyeden ( ) ve Kadider(?) nâm karyeden Vefder(?) nâm zimmî ma'denci meclis-i şer'a varup; "bunların üzerler[ine] Nâzır olan ( ) dâme ikbâlühü bunları hılâf-ı şer'-ı şerîf rencîde itmekle bundan akdem; 'Beher sakodan ikişer bin akçadan ziyâde

resm alınmaya.' diyü emr-i şerîfüm virilmişken, Nâzır-ı mezbûr yine kanâ'at itmeyüp mücerred bunları ta'cîz ü ahz için; '*Siz emr ihrâc itdünüz.*' diyü bunları bi-gayri hakkın hılâf-ı şer' ahz ü habs idüp bin üç yüz toksan riyal gurusların *cerîme* nâmıyla alup ve mezbûrları ba'id olan hâric kazâyâ götürüp ziyâde zulm ü te'addî ve mezbûrlara küllî gadrolmağla; '*Vâkı -ı hâli Âsitâne-i Sa'âdet'e i'lâm idivir.*' diyü" ibrâm eyledüklerinde emr-i şerîfüm recâsına arzeyledüğün ecilden, mezbûrları Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eylesin ki, hasımları ile Dîvân-ı Hümayûnum'da murâfa'a olunmak için femân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Fî 28 B., sene: 1056

373

Valide Sultan'ın yaptırdığı hanın kapısına demir tahta işlenmesi için talep edilen ücret yüksek olduğundan bu iş için eskiden beri hangi ücret ödenmekte ise yine aynı ücretin ödenmesi.

Buyurıldı.

Samakov kâdisına, ( ) nâzırına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât Vâlide Sultân *dâmet ismetühânun* tarafından Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunulup; "müşârun-ileyhânun binâ eylediği hânun kapısı için âhen tahta işlenmek için bundan akdem emr-i şerîfüm virilmişken mezbûrlar vukıyyesine, işlemek için, yigirmi beşer akça talep idüp te'allül üzre olmalarıyla" mi'mârbaşı defterlerine nazar olundukda, bu makûle işlenen âhenün vukıyyesine on ikişer akça virilegeldüğü mastûr u mukayyed bulunmağla âhen tahtalarının vukıyyesi kadîmden olıgeldüğü üzre on ikişer akçaya işlenmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda ... :: şurûtiyla mü'ekked hüküm yazılmışdur.

374

İstanbul, Galata, Haslar ve Üsküdar kadılıklarında mezbaha içerisinde ve mezbaha dışarısında hayvan kesimi, bunlardan çıkarılan yağın satışı ve hayvan nakillerinde alınacak resm hususunda İstanbul Derçin, Serçin Mürde-bâc ve Tevabii Mukataaları Mültezimi Hasan'ın iltizam şartlarına göre hareket edilmesi.

Buyurıldı.

İstanbul ve Galata ve Hâslar ve Üsküdar kâdîlarına hüküm ki:

İstanbul'da vâkı' Derçin ve Serçin ve Mürde-bâc ve Tevâbi'ı Mukâta'âtı'na ber-vech-i iltizâm Emîn olan Hasan gelüp; "şart-ı iltizâmına dâhil Edirnekapısı'nda olan mûmcılar aldıkları sıyrılmış koyun u sığır yağların veznitdüklerinde her kintârdan kadîmden olıgeldüğü üzre resm-i mîrî alınıp ve salhâne¹²⁶ içinde zebholunan sığırlardan dörder akça ve koyun u kuzı vü keçiden birer akça her kim zebhider ise, Müslimân ve eger keferedür; mîrî resmi alınıp salhâ[ne]den taşra bir yirde zebholunur ise Müslimândan câmûs başına yigirmi dörder akça ve kara sığırdan on ikişer akça

¹²⁶ Metinde "صالخانه" şeklinde geçmektedir.

ve sağmalı sığırdan on sekiz akça ve koyun u kuzı vü keçiden birer akça alınup ve Yehûdî'den câmûs başına otuz altışar akça ve kara sığırdan on sekiz akça ve besliden yiğirmi dörder akça ve danadan altışar akça ve koyun u kuzı vü keçiden birer akça ve basdırma zamânında koşa davarından Müslimândan on ikişer akça ve getüren celebden câmûs olur ise altışar akça ve kara sığırdan üçer akça ve resm (...) on buçuk(?) akça alınup ve kefereden câmûs başına yiğirmi dörder akça alınup ve sığırdan on ikişer akça ve resm Müslimândan dörder akça alınup ve tokaddan taşra ba'zı yirlerde sığır satılmaya; şöyle ki; fûrûht iderler ise üç bin akça cerîmeleri alınup, alandan on iki akça ve satandan dahı on iki akça alınup ve sığır almayanlardan mu'tâd-ı kadîm üzre mürde-bâc iki koyundan bir akça alınup ve mu'ayyen(?) gönderdükleri karaman(?) için bey' olunan koyundan ve dükkânlarına gönderdükleri koyun başına birer akçaları alınup ve mâdâm ki bâc emînlerine bâcların edâ idüp ellerine temessük almayalar, zebîhaları(?) zebholunmayup (...) muhâsebelerin vireler; virmezler ise tazmîn itdürile ve kara câmûzdan(?) on ikişer akça alınup ve zikrolunan kazâlarda vâkı' ve âhûrlarda bâcların virmedin sığır u koyun satılmayup ve ba'zı çavuş u sipâh u yeniçeri vü solak ve sâyir kapukulı sığır u koyun getürdükde kânûn üzre bâcların virmedin tavarların içerüye komayalar ve Üsküdar kassâbları ve koltukcuları Rûmili'nden Anatoli'ya geçürdükleri koyunlardan birer akça alına ve Anatoli'ya geçürdükleri câmûsdan yiğirmi dörder akça ve kara sığırdan on ikişer akça ve celeb tâyifesinden taşrada sığır bâzâr iderler ise alandan on ikişer ve satandan dahı on ikişer akça alına." diyü [mâ-]tekaddemden Mâliyye tarafından emr-i şerîf virilmekle mücebince ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-gurre-i Şa'bâni'l-mu'azzam, sene: 1056

375

Silistre'deki İvaz Paşa Camii Vakfı'na ait olan dükkânları daha önce içinde kiracı olarak bulunanlardan herhangi bir hukukî dayanağı olmaksızın satın alan kişilerin, dükkânlar yapıp Vakıf tarafından yeniden yaptırıldıktan sonra, mülkiyet iddiasıyla dükkânlara yaptıkları müdahalenin menedilmesi.

Buyurıldı.

Özi paşasına ve Silistre kâdisına hüküm ki:

Nefs-i Silistre'de vâkı' müteveffâ İvaz Paşa binâ eylediği Câmi'-ı Şerîf Evkâfî'nun evlâ[di]yyet ve meşrûtiyyet üzre Mütevellî ve Nâzırı olan Mehmed ve Zekerıyyâ nâm kimesneler gelüp; "Evkâf-ı mezbûrenün kazâ-i Silistre'de tahmînen otuz dört bâb vakıf dükkânları icâre-i mü'eccele ile mutasarrıf olanlar âhardan ba'zı kimesnelere üçer ve dörder bin akçaya fuzûlî bey' idüp lâkin zikrolunan dekâkin bi-emri'llâhi Te'âlâ bi'l-küllıyye ihrâk bi'n-nâr olmağla girü bunlar Evkâf-ı mezbûre mâlından müceddeden binâ vü ihdâs idüp hâricden dahlolunmak icâb eylemez iken hâlâ âhardan ba'zı kimesneler; 'Biz mukaddemâ zikrolunan dükkânları her birimiz ashâblarından kendü mâllarımız ile satun almış idük; ol takdîrce biz mülkiyyet üzre zabtiderüz.' diyü dâyimâ da'vâ vü nizâ'dan hâlî olmadukların ve bu bâbda bunların ellerinde da'vâlarına muvâfık şeyhu'l-İslâm'dan fetvâ-yı şerîfe olduğın" bildürüp mücebince amel olunup men' u def' olunmaları bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp min-ba'd mezbûrları hılâf-ı şer'-ı şerîf dahl ü ta'arruz itdürmeyüp men' u def' eyleyesiz. :: *diyü şurûtıyla hüküm yazılmışdur.*

Buyurıldı.

Özi paşasına ve Silistre kâdîsına hüküm ki:

Nefs-i Silistre'de vâkı' müteveffâ İvaz Paşa binâ eylediği Câmî'-ı Şerîf Evkâfı'nun evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere berât-ı şerîfümle Mütevellî ve Nâzırı olan Mehmed ve Zekerîyyâ nâm kimesneler gelüp; "Evkâf-ı mezbûrenün kazâ-i Silistre'de vâkı' vakıf bezzâ[zi]stân ve ba'zı dekâkînlerin vâkıf-ı mezbûr hâl-i hayâtında yevmî ikişer akça icâre-i mü'eccele ve mu'accele ile icâr olunmak için vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsında şart u ta'yîn idüp bu âna değin ber-mûceb-i şart-ı vâkıf minvâl-i meşrûh üzere icâr olunagelmişken hâlâ birkaç senedür ki, müste'cirînler yevmî birer buçukar akçasın cânib-i Vakf'a edâ idüp buçukar akçası zimmetlerinde kalmış iken bi-emri'llâhi Te'âlâ zikrolunan vakıf bezzâ[zi]stân ve dekâkîn bi'l-küllîyye ihrâk bi'n-nâr olmağla bunlar girü Evkâf-ı mezbûre mâlından müceddeden binâ vü ihdâs idüp ve hâlâ zimmetlerinde olan bâkî buçukar akça icâreyi taleb eyledüklerinde virmemeleriyle mezbûrlar ile murâfa'a-i şer'-ı şerîf olunup ahvâlleri şer'le görildükde şart-ı vâkıf üzere beher dükkândan yevmî ikişer akça icâreyi bi't-tamâm virmelerine hüküm ü sicill ü huccet olunmuşken, girü virmekde te'allül ü inâd eyledüklerin ve bu bâbda bunların ellerinde da'vâlarına muvâfık şeyhu'l-İslâmdan müte'addid fetvâ-yı şerîfe olduğın" bildürüp fetvâları mücebince şer'le görilüp zimmetlerinde zuhûr iden bâkî buçukar icâre-i mü'eccele Vakf için alıvrılüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, şer'le görilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ihzâr-ı husamâ kılup bir def'a şer'le görilüp faslolunmuş değil ise ba'de's-sübût zimmetlerinde bâkî kalan icâre-i mü'eccelesin cüz'î vü küllî her ne ise ellerinde olan fetvâ vü huccetleri [mücebince] Vakf için hükmidüp bî-kusûr alıviresin. :: *diyü şurûtiyle yazılmışdır.*

Buyurıldı.

Mihaliç monlâsına hüküm ki:

Aharon nâm Yehûdî arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Mosi nâm Yehûdî ile ber-vech-i iştirâk bin guruş yaldız cevâhir kuşak satun alup ba'dehû zikrolunan kuşağı bey' idüp akçasın mezbûr Mosi Yehûdî alup firâr idüp kazâ-i mezbûra varduğın haber almağla ... ". mezbûr Yehûdî her ne mahalde bulunur ise ihzâr-ı şer' ve mahallinde şer'le görilüp icrâ-yı hakk oluna; te'allül ider ise Âsitâne'ye havâle oluna. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdır.*

Fî 5 Ş., sene: [10]56

Eşkıyalıkta babası müteveffa Kara Haydar'ı geçtiği ve yol kesme, adam öldürme ve mal yağmalama suçlarını işlediği bildirilen şakînin, Anadolu ve Karaman eyaletlerinde her nerede bulunursa yakalanıp Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli ve Karaman paşalarına hüküm ki ve zikrolunan sancaklarda vâkı' sancakbegleri ve zikrolunan eyâletlerde ve sancaklarda olan kâdîlara hüküm ki:

Tevkî'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

"Hâlâ fevtolan Kara Haydar'un oğlu olan şakî babasından ziyâde fesâd ü şakâvet ve dâ'imâ ebnâ-yı sebîlün yollarına inüp katl-i nüfûs ü gâret-i emvâl ile yevmen fe-yevmen şakâveti izdiyâd bulduğı" i'lâm olunmağın imdi; merkûm şakî her kankınızın taht-ı eyâletinde ve livâ vü kazâsında bulunur ise beher hâl elegetürüp yanına yarar u mu'temedün-aleyh âdemler koşup mukayyed ü mahbûs mu'accelen Âsitâ[ne]-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylemenüz bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı merkûm şakî her kankınızın taht-ı eyâletinde ve livâ vü kazâsında bulunur ise bi-eyyi vechin kân elegetürüp yanına yarar âdemlerinüz koşup mukayyed ü mahbûs mu'accelen Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl ü îsâl [idüp] min-ba'd emr-i şerîfûme mugâyir vaz' [u] hareketden ihtirâz eyleyesiz ve bi'l-cümle mezkûr şakînin elegirmesi aksâ-yı¹²⁷ murâd-ı hümayûnumdur. Şöyle ki; şakî-ı merkûmı elegetürmekde ihmâl ü müsâhele üzre olası ve bu bahâne ile sâyir re'âyâ ve sükkân-ı memleketden bir akça ve bir habbe alası, sonra bir vechile özrinüz makbûl olmayup ... :: [diyü yazılmışdur.]

Galata'daki Peremecilerin Pereme yapımında kullandıkları kerestenin matrâbazlar tarafından alınmamasına dair daha önce verilen emr-i şerîfin yenilenmesi.

Buyurıldı.

Galata monlâsına hüküm ki:

Nefs-i Galata muzâfâtından olan pereme yapıcı üstâdlarından Koca Alî ve Koca Yûsuf ve Hüseyin ve Arab-oğlu Mehmed ve Murâd ve Köse Alî arz-ı hâl idüp; "mezbûrların san'atlarına lâzım olan kerâsteyi matrâbazlar bunlara aldurmayup kendüleri alup der-mahzen itmeleriyle bunların ma'îşetlerine mâni' olmalarıyla ve aralarında ihtiyârlarına muhâlefet ider ba'zı kimesne hılâf-ı mu'tâd evzâ' idüp; 'Ol makûlelerin haklarında lâzım gelen icrâ idüp ve bunlara lâzım olan kerâsteyi matrâbazlar almayalar.' diyü merhûm Hudâvendigâr tâbe serâhü zamânında emr-i şerîfüm virilmeğın, mücebince tecdîdi içün ... " :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 7 Ş., sene: [10]56

127 Metinde "افضای" şeklinde geçmektedir.

380

Dergâh-ı Muallâ çavuşlarından Hasan ve Seyfi çavuşların zeametine dahil olan Kütahya'nın Şeyhli kazasına bağlı İmrânlar köyü sınırları içerisindeki Baba Boyacı Çiftliği'nin öşür ve resmine Abi Hayreddin Zaviyesi Zaviyedarı Kadı Abdurrahman tarafından yapılan müdahalenin menedilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli beğlerbeğisine ve Kütâhiyye monlâsına ve Şeyhlü kâdisına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Hasan Çavuş ve Seyfi Çavuş *zîde kadruhü[mâ]* arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Şeyhlü kazâsına tâbi' ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfümle mutasarrıf olduğu İmrânlar nâm karyelerinin mümtâz ü mu'ayyen sınırı dâhilinde Baba Boyacı Çiftliği dimekle ma'rûf yirlerün öşr ü resmin kadîmden ze'âmet-i mezbûreye mutasarrıf olanlar ve bunlar alup kimesnenün alâkası yoğiken Ahî Hayreddîn Zâviyesi'ne Zâviyedâr olan Abdurrahmân nâm Kâdî; 'Zikrolunan yirler Zâviye-i mezbûre toprağındandır; öşr ü resmin ben alurum.' diyü dahlidüp münâze'un-fih olan mahallün üzerine varılup bî-garaz u mu'temedün-aleyh Müslimânlardan sü'âl olundukda zikrolunan yirler mezbûrânun mutasarrıf oldukları İmrânlar nâm karyelerinin mümtâz ü mu'ayyen sınırı dâhilinde olan yirlerden olup şer'an sâbit ü zâhir olup huccet-i şer'ıyye virildükden sonra yine ol huccete mugâyir dahl ü rencide eylemekden hâlî olmamağla men'ı için ... " :: *vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâyili Ş., sene: [10]56

381

Bosna Seraskeri Vezir İbrahim Paşa'nın adamı Hasan'a Bosna'da mahlûl bir zeamet verilmesi.

Buyurıldı.

Ced.

Bosna eyâletiyle Ser'asker ü Serdâr olan Vezîr İbrâhîm Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ tarafundan Âsitâne-i Sa'âdetüm'e baş u dil ile gelen kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan *zîde kadruhû* yarar u emekdâr olmağla ibtidâdan Bosna aklâmında düşen mahlûlden bir ze'âmet virilmek fermân olunmağla ... :: *vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdur.*

Evâyil-i Ş., sene: 1056

382

Kırımlı hacıların hacca gidiş ve dönüşlerinde vefat edenlerinin muballefatına Beytûlmalcilerin müdahale ettirilmemesi.

Buyurıldı.

Kırımî.

Şâm ve Mısır emîr-i haclarına hüküm ki:

Kırım huccâcından ( ) nâm kimesne gelüp; "eger karadan ve eger deryâdan Ka'be-i Şerîf'e giden Kırım huccâcının beytû'l-mâline, varup gelince, beytû'l-mâlciler dahl ü ta'arruz eylememek

mu'tâd-ı kadîm olmağın, anun gibi kendüsi ve sâyir huccâc bi-emri'llâhi Te'âlâ fevtolduklarında kimesne dahleylememek bâbında hüküm virilmek" recâ itmeğın, vech-i meşrûh üzre amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, şâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı Kırım huccâcınun beytül-mâline, varup gelince, beytül-mâlciler dahl ü ta'aruz eylememek mu'tâd olmağın, anun gibi kendüsi ve tevâbi'ı ve sâyir Kırım huccâc bi-emri'llâhi Te'âlâ fevtolduklarında ol makûleleri muhâlefâtına kimesneyi dahl ü ta'aruz itdürmeyüp emrûme muhâlif kimesneye iş itdürmeysesiz.

Fî 7 Ş., sene: 1056

383

Otuz seneden beri köyün her işine karıştığı, malî konularda yolsuzluk yaptığı ve çeşitli şekillerde halka zulmettiği bildirilen Yenişehir ve Fener kazasının Selyani köyü abalisinden Yani Kapıcı isimli şahsın köyün işlerine karıştırılmaması ve köyden çıkarılması.

Buyurıldı.

Yenişehir ü Fenar monlâsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' Selyani nâm karye ahâlîsi meclis-i şer'a varup; 'karye-i mezbûreden Yani Kapıcı nâm zimmî otuz seneden mütecâviz karye-i mezbûrede işe karışup karyenün ihtiyârı olup mukaddemâ cizye ve teklifleri için senede üçer yük otuz bin akça edâ iderler iken mezbûr zimmî bunlardan senede beşer yük akçaların alup ve birkaç def'a ba'zı kimesneler ile gavgâ idüp ehl-i örfe virdüğü cerîme vü harcı bunlardan alup ve mîr-livâ voyvodalarına gamzidüp bi-gayri hakkın zencîre urdurup ve cerîmeledüp te'addî üzre olduğu sicill ü huccet olunup emr-i şerîfüm virilmek' recâsına" arzeyledüğün ecilden, karye-i mezbûre masâlihına karışdurmayup ve karyeden ihrâc oluna. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 7 Ş., sene: [10]56

384

Dariüssaâde ağasının Lazkiye kazasında bulunan has köyleri abalisine beylerbeyi mütesellimleri tarafından haksız gerekçelerle para alınmak suretiyle zulmedilmesine müsaade edilmemesi.

Buyurıldı.

Lâzikıyye kâdisına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp, iftihâru'l-havâs ve'l-mukarrabîn Dâru's-sa'âde ağasının kazâ-i mezbûrda vâkı' havâs karyelerinin re'âyâsı için; "meclis-i şer'a varup; 'havâs-ı mezbûr re'âyâsı mefrûzü'l-kalem ve maktû'u'l-kadem min-küllî'l-vücûh serbest olup âhardan dahlolunmak icâb eylemez iken hâlâ mîr-i mîrân mütesellimleri tarafından âdemleri mücerred; 'Sizün karyenüzde kan olmuş.' diyü dîvâr altında kalandan ve sakat vâkı' olandan ve sâyir âfet-i

semâviyyeden helâk olmuş kimesnelerden; 'Öşr-i diyet virün.' diyü ziyâde atlu ile varup, şer'le men' olundukda memnû' olmayup ücret-i kadem nâmına ziyâde akçaların almak için hâric kazâyâ götürüp ol vechile te'addî vü zulm eyledükleri ecilden, men' u def' bâbında emr-i şerîfüm recâsına; 'Ahvâlimüz i'lâm idivir.' diyü' ilhâh eyledüklerin" arzeyledüğün ecilden, hılâf-ı şer' u kânûn rencide vü remide olunmamak için ... :: şurûtiyla mü'ekked emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâyili Ş., sene: [10]56

385

Erdek'te Manol isimli şahıs ile kardeşleri arasında, babalarından kalan miras yüzünden ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Galata mollâsına hüküm ki:

Manol nâm zimmî gelüp; "bundan akdem bunun babası Meşkuna(?) nâm zimmî mürdolup kazâ-i mezbûr muzâfâtından Erdek ..... tasarrufında olan beş bâb mülk evi ve bağları ve sâyir emvâl ü erzâkı irs-i şer'le buna ve karındaşı Telaşno(?) ve kız karındaşı ..... nâm zimmiyyeye intikâl idüp lâkin zikrolunan evde ve bağda ve sâyir emvâl ü erzâkda olan hissâsın mezbûrlar cümlesin fuzûlî ahz ü kabz idüp buna nesne virmeyüp zulm ü te'addî itmeleriyle hâliyâ bu dahı ol eşyâlardan şer'le hissâsın taleb eyledükde virmedüklerinden gayri bunı darb-ı şedîd ile muhkem darbidüp ziyâde zulm ü gadr eyledüklerin" bildürüp Dîvân-ı Hümâyûnum'a ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mahallinde şer'le icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle¹²⁸ olunması için mübâşir ile ... :: şurûtiyla hükm-i şerîf virilmişdür.

Fî-evâyili Ş., sene: [10]56

386

Aydın kazasına bağlı bir köy abalisinden olup sipahi geçinen ve halka her türlü zulmü yaptıkları bildirilen isimleri yazılı şahısların uygun bir şekilde ele geçirilerek yargılanmaları.

Buyurıldı.

Aydın muhassılına ve kâdısına hüküm ki:

Sen ki kâdısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûre ahâlîsi bi-ecma'ihim meclis-i şer'a gelüp izhâr-ı teza[llü]m idüp kazâ-i mezbûra tâbi' ( ) nâm karye sâkinlerinden sipâhî zümresinden geçinen Mahmûd ve ..... ları Ebûbekir ve Osmân ve hıdmetkârları Kara Ahmed ve Desterli Alî nâm şakîlar ile kuttâ'-ı tarîk olduklarından ..... Mahmûd kendü hânesinde cem'ıyyet idüp leyl ü nehâr şarâb hamîr olup ve ba'zılarının ..... evlerin basup ve zevce[er]lerine fi'l-i şenî' kasdidüp ve cebren saçın kesüp ve kimisinün dahı zulmen oğlın çeküp ve ba'zı mahalleleri hıfzidüp yollara mürûr iden Müslimânların yolına inüp nicesin katl ve emvâl ü erzâkların yağmâ vü gâret

¹²⁸ Metinde "احواله" şeklinde geçmektedir.

idüp ol makûle hılâf-ı şer‘-ı şerîf zulm ü te‘addîsinün nihâyet[i] olmadukların ve bu bâbda elinde huccet-i şer‘iyyeleri olduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâsına vâkı‘-ı hâli Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e arz u i‘lâm eyledüyün ecilden, sen ki Aydın muhassılı mûmâ-ileyhsin, mezbûrûn şakıları ahsen vechile [ele]getürilüp huccet-i şer‘iyyeleri mücebince şer‘le görüp icrâ-yı hakk olunmak için ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Evâyil-i Ş., sene: [10]56

387

Isparta sancağının Karaürekli(?) ve Menli(?) abalisine baksız yere yağlarını ve paralarına almak suretiyle zulmettiği bildirilen Hamid Sancağı Mütesellimi Hasan'ın yargılanması ve üzerine sabit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi.

Buyurıldı.

[( )] kâdisına ( ) ve muhassılına hüküm [ki]:

Yeni vâkı‘ Karaürekli(?) ve Menli(?) re‘âyâsı Südde-i Sa‘âdetüm'e âdem ü arz-ı hâl gönderüp; "bundan akdem Hamîd Sancağı Mütesellimi olan Hasan hılâf-ı şer‘ u kânûn cebren bin dört yüz vukıyye revgan ve on dört bin akçaların alup ziyâde zulm ü te‘addî eyledüğü vakıtda(?) Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e gelüp ızhâr-ı tezallüm eyledüklerinden hılâf-ı şer‘-ı şerîf alduğu yağ u akça her ne ise gir[ü] redditmek için emr-i şerîfümle mübâşir ta‘yîn olunup mahalline varduklarında mezbûr Mütesellim zâbit nâmında olmağla Isparta kâdisı hevâsına tâbi‘ olup mezbû[r] Mütesellim şer‘-ı şerîfe gelmeyüp; 'Ancak¹²⁹ beş yü[z] vukıyye revgan aldum.' diyü ıkrâr [u] i‘tirâf eyleyüp Kâdî-i mezbûr sicill itmeyüp icrâ-yı hakk olmamak[la] kendülerine ziyâde hayf u gadr olmağla icrâ-yı hakk olması için emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden imdi; siz ki kâdîlar ve muhassıllarsız, mezbûrları şer‘le teveccüh iden hakların alıvrılmek bâbında ... :: emir yazılmışdur.

Fî-evâyili Ş., sene: [10]56

388

Valide Sultan'ın Menemen'deki paşmaklık hasları içerisinde bulunan Üçtepe Alanı denilen yeri ekip biçmekte olan ortakçılardan kiminin ölmesi, kiminin de kaçması sebebiyle ziraat yapılamaması has gelirlerine zarar verdiğiinden, has voyvodalarının bu bölgede yapılan ziraatden 1/8'den daha yüksek oranda öşür ve salariye talep etmemeleri.

Buyurıldı.

Hâ.

Menemen monlâsına ve Menemen hâsları voyvodasına hüküm ki:

Vâlîde Sultân Kethudâlığı hıdmetinde olan Arslan arz-ı hâl idüp; "müşârun-ileyhânun paşmaklığı hâslarından nefis-i Menemen hâssına tâbi‘ Üçtepe Alanı demekle ma‘rûf mevzı‘un

129 Metinde "ایچنده" şeklinde geçmektedir.

yirlerinden zirâ'at ü harâset idüp hâsıl eyledükleri terekelerinden tekâlîf-i şâkkadan mu'âf olmak üzere üçde bir öşr alınmak şartıyla hîn-i tahrîrde ortakçı ta'yîn olunup ol minvâl üzere sâhib-i arza edâ iderler iken ortakçı olanlar kimi fevtolup ve kimi dahı ol minvâl üzere öşrlerin virmeğe iktidârı olmamağla yirlerin bırağup firâr idüp nice zamândan berü yirleri zirâ'at ü harâset olunmayup hâlî vü mu'attal olmağla müşârun-ileyhânun mahsûline gadrolmağın ortakçı yirlerin her kim zirâ'at idüp hâsıl eyledükleri terekelerinden kânûn üzere öşr ü sâlâriyyelerin sekizde bir edâ eyledükden sonra voyvodalar ziyâde öşr taleb eylememeleri içün ... " :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 12 Ş., sene: 1056

389

Vulçitrın Sancağı Mütesellimi Osman Çavuş ile Mustafa isimli şahsın, cizye toplamakla görevli İbrahim'i, halktan fazla para aldığını öne sürerek kalabalık bir insan topluluğuyla mahkemeye götürüp dövüp eşyalarını almaları hadisesinin mahkemece görülmesi ve hukuksuz olarak alınan paraların geriye alıverilmesi.

Buyurıldı.

Priştine kâdîsına ve Sofya mütesellimine hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, mektûb gönderüp; "Vulçitrın Sancağı Mütesellimi olan Osmân Çavuş ve Noya(?) kazâsından Mustafâ nâm kimesneler Minare(?) hâssı re'âyâsının cizyelerin cem'a me'mûr olan İbrâhîm'i cem'-ı gafîr ve cem'-ı kesîre ile mahkemeye götürüp; 'Re'âyâdan ziyâde akça almışdur.' diyü darb-ı şedîd eyledükden gayri mezbûrun üzerine bir nesne sâbit olmuş değil iken hılâf-ı şer'-ı şerîf küllî eşyâsı alınup zulm ü te'addî eyledüğün" bildürüp şer'le görölüp hılâf-ı şer' alınan akçaları girüye alıvirile ... :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

390

Bozulus Cemaati'nden Koçer isimli şahsın kardeşinin torunu Mehmed'in Ali ve Derviş isimli kardeşler üzerine 30 kişilik eşkıya grubu ile gelip Derviş'i yaralayıp hapsetmeleri hadisesinin yerinde mahkemece görülüp hak sahiplerine haklarını verilmesi.

Buyurıldı.

Bozulus kâdîsına ve voyvodaşına hüküm ki:

Bozulus cemâ'atinden Alî nâm kimesne gelüp; "bundan akdem cemâ'at-i mezbûreden Koçer nâm kimesnenün karındaşı oğlı Minnet nâm kimesnenün oğlı Mehmed nâm şakî; 'Mezbûr Koçer'ün sizde akçası vardır.' diyü üzerine bir nesne sâbit olmuş değil iken ve mâbeyninde yigirmi sene mürûr itmiş iken mezbûr Mehmed otuz nefer eşkıyâ ile bunun karındaşı Dervîş nâm kimesneyi sırtı üzerinde bi-gayri hakkın urup mecrûh idüp hâlîyâ mezbûr Dervîş, Mehmed'ün habsinde olmağla" mahallinde şer'le görölüp ihkâk-ı hakk oluna; te'allül ider ise Âsitâne'ye ihzâr oluna. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

391

Seydikadı civarındaki köprü üzerinde Konyalı yolculara saldırarak bütün mal ve eşyalarını yağmalayan eşkıyanın Eskişehir, Kütahya, Karahisar ve Akşehir sancakları kadıları ve sancak mütesellimleri tarafından yakalanarak Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.

Buyurıldı.

Eskişehir ve Kütâhiyye ve Karahısâr ve Akşehir sancaklarında vâkı' olan kâdîlara ve zikrolunan sancaklarda vâkı' mütesellimlere¹³⁰ hüküm ki:

Konya'da vâkı' ( ) fukarâsı Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezbûrlar deve ile kirâlanup Seydikâdî'den berü olan köprü üzerinde gice ile on altı nefer atlu içlerine girüp kılıç ile urup mecrûh idüp ve emvâl ü erzâkların yağmâ vü gâret idüp te'addî vü fesâd eydüklerin" bildürüp ol bâbda hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecilden, siz ki mütesellimlersiz¹³¹, etrâf u eknâfi tecessüs idüp ihmâl ü müsâhele itmeyüp mezbûrları elegetürüp Âsitâne-i Sa'âdet'e irsâl eylemenüz bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre mü'ekked emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâyili Ş., sene: 1056

392

Geyve'deki Elvan Bey Evkafı Mütevellisi İbrahim ile Yusuf ve Mustafa isimli sipahiler arasında Kozan Çiftliği arazisinden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Geyve kâdisına hüküm ki:

[Sen ki] Geyve kâdisısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kasaba-i Geyve'de vâkı' Elvân Beg Evkâfı'na hâlâ Mütevellî olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhîm zîde kadruhû meclis-i şer'a varup; 'Evkâf-ı mezbûre tevâbi'ından Kozan Çiftliği dimekle ma'rûf vakıf karyesinin vakfiyye-i ma'mûlün-bihâ ve sûret-i defter ve huccet-i şer'ıyyesinde mu'ayyen ü mümtâz hudûdî dâhilinde olan arâzîsine hılâf-ı şart-ı vâkıf; 'Benüm tîmârum toprağıdır.' diyü bilâ-vechi şer'î Yûsuf ve Mustafâ nâm sipâhîler müdâhalemeden hâlî olmayup ve mukaddemâ mahallinde ve Dîvân-ı Hümayûnum'da murâfa'aya Mütevellî-i merkûm İbrâhîm'ün eline evâmîr-i şerîfe virilüp defe'âtle mezbûr Yûsuf'un muvâcehesinde kırâ'et olunup mahallinde veyâhûd Dîvân-ı Hümayûnum'da murâfa'aya tenbîh olundukdan sonra imtisâl-i emr olmayınca (...); 'Benüm dahı yedime emr-i şerîf virilmişdür; Mütevellî ile ma'an istimâ'ına.' diyü avk u te'hîr sebebiyle; 'Vakf'a küllî gadrdür.' diyü; 'Mezbûrları Âsitâne-i Sa'âdetüm'e i'lâm idivir.' diyü' ilhâh eyledüğün"¹³² ecilden, mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâsıtı şehri Şa'bânî'l-Mu'azzam, sene: 1056

130 Metinde "متسلممرسز" şeklinde geçmektedir.

131 Metinde "متسلملله" şeklinde geçmektedir.

132 Metinde "arzeyledüğün" şeklinde geçmektedir.

393

Kemah'ın Orman köyü abalisi üzerine kayıtlı olan derbendciliği yanlış beyanla kendi üzerlerine geçiren Posti köylülerinin yaptığı haksızlık düzeltildiğinden, bundan böyle Posti köyü abalisinin Orman köyü abalisini rabatsız etmelerine müsaade edilmemesi.

Buyurıldı.

Kemah kâdisına hüküm ki:

Orman nâm karye halkı gelüp; "mezbûrlar kadîmî derbendci olup kimesnenün alâkası yoğiken civârında vâkı' Posti nâm karye ahâlisi hılâf inhâ ile kendü üzerine derbendciliği Nişâncı kalemiyle tashîh itdürüp ba'dehû kendülere gadreyledüğü i'lâm olundukda üslûb-ı kadîm üzre derbendci olmak üzre Nişâncı kalemiyle defter-i icmâl ve mufassalde mahalli tashîh olunduğın" bildürüp hâlâ ellerine virilen sûret-i defter mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylemeğin **[buyurdum ki]:**

Vusûlinde, bu bâbda tashîh olunmuş mühürlü sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî mücebince amel idüp hılâf-ı defter mezbûr Posti nâm karye ahâlîsini ve anlardan bir ferde bunları rencîde itdürmeyüp men' u def' eylesin.

394

Gelibolu'daki Mevlevihane Tekkesi vakfı olan Lapseki'nin Güreci köyü abalisi tekâliften muaf olduklarından, kendilerine odun ve kereste tekâlifi yüklenmemesi.

Buyurıldı.

Lapseki kâdisına hüküm ki:

Gelibolu kazâsında vâkı' Mevlevihâne Tekyesi'nün Şeyhî olan Şeyh Mehmed *zîde takvâhü* Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Tekye-i mezbûrun evkâfı karyelerinden Lapseki kazâsına tâbî' Güreci nâm karye tekâlîf-i örfiyyeden mu'âf u müsellemler olup ellerin[d]e Mâliyye tarafından mu'âf-nâmeleri olup dahl icâb eylemez iken hâliyâ odun u kerâste tekâlîfi ile rencîde vü remîde eyledüklerin" bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, min-ba'd bir teklîf ile rencîde olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı karye-i mezbûrenün mu'âf-nâmeleri mücebince odun u kerâste ve sâyir tekâlîf ile min-ba'd rencîde vü remîde eylemeyeler ve itdürmeyüp men' u def' eylesin.

Fî 18 Ş., sene: [10]56¹³³

395

Ayntab Sancakbeyi Yusuf'un, kendisi gelinceye kadar yerine babası müteveffa Mustafa'nın Kethüdası Ali'yi vekil tayin ettiği.

133 Hüküm kaydı, üzerine çizgiler çekilmek suretiyle iptal edilmiştir.

Buyurıldı.

Ayntâb kâdîsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Ayntâb Sancağbeği olan Yûsuf *dâme izzühû* Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kendüsi varınca livâ-i mezbûrun hıdmeti ve ol cânibde vâkı' olan masâlihına ve sâyir düşen umûr-ı şer' iyyesine babası müteveffâ Mustafâ'nun Kethudâsı olan Alî *zîde kadruhûy*ı tarafından vekîl ta'yîn eyledüğün" bildürüp vekâlet temessüğü mücebince düşen husûsların mezbûra gördürmek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, ... :: şurûtıyla yazılmışdur.

396

Yeniil Voyvodası müteveffa Mustafa'nın kaymakamı olup henüz hayatta iken kendisi ile ilişkisini kesmiş bulunan Ali isimli şahsın bazı kişiler tarafından o dönemle ilgi olarak rahatsız edilmemesi.

Buyurıldı.

Ayntâb kâdîsına hüküm ki:

Alî nâm kimesne Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mukaddemâ Yeni-il Voyvodası olup fevtolan Mustafâ'nun Kâyim-makâmı hıdmetinde olup Voyvodalık mahsûlinden ve sâyir şer' u kânûn üzre cem' eyledüğü akçayı bi't-tamâm merkûm hâl-i hayâtında iken teslim idüp kat'-ı alâka eyledüğüne mühürlü temessüğü var iken ba'zı kimesneler şirrete sâlik olup; '*Müteveffâ-yı merkûm zamânında akçamız almış idün ve nice akçamızı alıvırmeğa sebeb oldun idi.*' diyü hâlâ mezbûrî hılâf-ı şer' rencide vü te'addî itmeden hâlî olmadukların" bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, ... :: şurûtıyla yazılmışdur.

397

Demirci, Alaşehir Nif ve Turgutlu kazalarının 1056 senesine ait bağ, penbe, sisam, hububat ve bütün mahsulatı önceki Anadolu Beylerbeyi Derviş Mehmed Paşa'nın dönemine ait olduğundan bunların adı geçenin voyvodası Sunullah'a aldırılması; yeni Vali Mustafa Paşa veya başkalarının müdahale ettirilmemesi.

Buyurıldı.

Demürce ve Alaşehir ve Nif ve Durgudlı kâdîlarına hüküm ki:

Sâbıkâ Anadolu Beğlerbeğisi olan Dervîş Mehmed Paşa'nun Voyvodası olan Sun'u'llâh gelüp; "taht-ı kazânuzda vâkı' bin elli altı senesinün bâğât ve penbe ve sisam ve hubûbât ve cümle mahsûlâtı müşârun-ileyhün tahvîl ü târîhına düşmekle" Voyvodası mezbûra ahz ü kabz itdürülüp hâlâ Vâlî-i Vilâyet olan Mustafâ Paşa tarafından ve âhardan müdâhale olunmamak emrüm olmışdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı zikrolunan [bin elli altı] senesinün vâkı‘ olan cümle mahsûlâtın buna ahz ü kabz itdürüp âharı dahl ü ta‘arruz itdürmeysesiz.

Fî 18 Ş., sene: [10]56

398

Marmara ve Kayacık kazalarındaki konar-göçer doğancı ve yalkamacı(?) yörüklerinin, defter ve kanun gereğince ödemeleri gereken vergilerini ödedikleri takdirde sancakbeyi tarafından kanuna ve deftere aykırı olarak başka adlar altında para talebiyle rencide edilmemeleri.

Buyurıldı.

Marmara ve Kayacık kâdîlarına hüküm ki:

Zikrolunan kazâlarda konar-göçer yörük tâyifesinden toğancı ve yalkamacı(?) yörükleri Südde-i Sa‘âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "mezbûr[lar] üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk u rüsûmların kânûn u defter mücebinece ol cânibde muhassıl-ı emvâl olanlara virüp edâ idüp hâricden dahlolunmak icâb eylemez iken hâliyâ mîr-livâ tarafından bir-iki seneden berü yörük kulı ve ağıl kulı bahânesiyle kendüler için ve bilâ-emr-i şerîf akça ta[le]biyle hılâf-ı şer‘ u kânûn u defter rencîdeden hâlî olmadukların" bildürüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, hılâf-ı şer‘ u kânûn u defter rencîde olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzre şurûtıyla mü'ekked hükm-i şerîf yazılmışdur.

Fî 28 Ş., sene: [10]56

399

Gelibolu'daki Mevlevihane Tekkesi vakfı olan Lapseki'nin Güreci köyü abalisi tekâliften muaf olduklarından, kendilerine odun ve kereste tekâlifi yüklenmemesi.

Buyurıldı.

Lapseki kâdîsına hüküm ki:

Nefs-i Gelibolu'da vâkı‘ Mevlevîhâne Tekyesi'nün Şeyhî olan Şeyh Mehmed zîde takvâhü Südde-i Sa‘âdetüm'e gelüp; "Tekye-i mezbûrenün evkâfı karyelerinden Lapseki kazâsına tâbî‘ Güreci nâm karye cümle tekâlif-i örfiyye vü şâkkadan bi'l-küllîyye mu‘âf u müsellemler olup dahlolunmak icâb eylemez iken hâliyâ odun [u] kerâste emînleri ve sâyirler odun u kerâste teklîfi ile rencîde vü remîde eyledüklerin" bildürmeğin, men‘ u def‘ olunup min-ba‘d odun [u] kerâste ve sâyir nesne teklîf ile rencîde olunmamak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı karye-i mezbûre cümle tekâlif-i örfiyye vü şâkkadan mu‘âf olmalarıyla min-ba‘d odun u kerâste ve sâyir tekâlif ile karye-i mezbûre ahâlisi rencîde vü remîde olunmayup ve taleb itdürilmeyüp men‘ u def‘ eylesin. Husûs-ı mezbûra bi'z-zât mukayyed olup zikrolunan karye bi'l-cümle tekâlif-i cüz'î vü küllîden mu‘âf olmağla

min-ba'd odun u kerâste emînleri ve sâyir ehl-i örfe cüz'î vü küllî nesne teklîfi ile rencîde vü remîde itdürmeyüp tekrâr emr-i âhar varmağa muhtâc eylemeyesin.

Fî 18 Ş., sene: [10]56

400

Çeşitli adlar altında para almak suretiyle ahaliye zulmettiği bildirilen Sındırgı kâdisının yargılanması ve üzerine şer'an sabit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi.

Buyurıldı.

Karesi sancağbeğine, ( ) kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i Sındırgı ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "hâlâ Kâdîları olan Mehmed nâm Kâdî zaleme ile yek-dil ü yek-cihet¹³⁴ olup her birinden küllî akça aldurduğundan gayri emr-i şerîf ile fermân olan kerâste kat'ı teklîfinden yüz aded gurusların alup ve; '*Sancakbeğlerine bir mikdâr sefer imdâdı lâzımdır.*' diyü birer mikdâr akçaların almışken anda dahı elli gurusların alup ve mîrî şâb fûrûhtına gelen mübâşirden kırk-elli gurus murâbahayla almağla her bir karyelerinden onar ve on beşer gurusların alup ve izin-nâmeye seksener ve yüzer akçaların alup ve ba'zı tekâlîf-i şâkka teklî[fi]ne gelenlerden mürâseleden otuzar ve kırkar gurusların almağla üzerlerine küllî akça saldurup bunun emsâlî zulm ü te'addîsinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp şer'le görölüp ashâb-ı hukûkun hakların alıvirilüp Kâdî-i mezbûrun zulm ü te'addîsi üzerlerinden men' u def olunmak bâbında emr-i şerîfüm taleb eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp ashâb-ı hukûkun hakları şer'le alıvirilmek içün ... ÷ şurûtiyla hüküm yazılmışdur.

Fî-evâsıtı Ş., sene: 1056

401

Karahisâr-ı Sahib Kalesi eski Dizdârı Abdülbâkî'nin babasının devletten satın aldığı kale bitişiğindeki palanka ve odaya yapılan müdahalenin menedilmesi.

Buyurıldı.

Anatoli paşasına, Kütâhiyye kâdisına hüküm ki:

Sâbıkâ Karahisâr-ı Sâhib Dizdârı Abdülbâkî arz-ı hâl idüp; "Karahisâr-ı Sâhib'den orta ve aşağı ta'bir olunan kadîmî Kal'a'nun altı cânib[in]e muttasıl mevzı'ında bundan akdem sipâhiyândan Divitd[â]r(?) Mustafâ nâm kimesne hılâf-ı şer'-ı şerîf gâret eyledüğü babamun mâlı ile bir palanka ihdâs ve kapusu üzerine bir oda binâ idüp ve mezbûr Musafâ'nun fevtinden sonra zikrolunan odayı babam cânib-i mîrîden iştirâ idüp zikrolunan palanka ile oda[da] âharun hakkı olmayup ve şeyhu'l-İslâmdan fetvâ-yı şerife var iken hâlâ Dizdâr olan Mustafâ zikrolunan palankaya ve Dizdâr oğlu Mehmed nâm kimesne odaya dahlidüp tasarrufına mâni' olmağla men'ıyçün Mâliyye

134 Metinde " يلوک و يکجريت " şeklinde geçmektedir.

tarafından emr-i şerîfüm virilmeğin Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından dahı emr-i şerîfüm" recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfümle vardukda, bu bâbda Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîf mücebince Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından dahı ... ïï şurûtıyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 19 Ş., sene: 1056

402

Peklin Mütesellimi Hüseyin'i çarşı içinde haksız yere vurup katleden isimleri yazılı şahısların yakalanıp mahkemeye çıkarılmaları ve şer'an haklarından gelinmesi.

Buyurıldı.

Küçük Mîr-âhûr olup Manastır cânibinde(?) [eşkiyâ] teftişine me'mûr olan ( ) dâme ulüvvühûya, Peklin ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Sen ki Peklin kâdîsısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Peklin kazâsı sâkinlerinden Hâce-zâde dimekle ma'rûf Bâlî zîde kadruhû meclis-i şer'a varup ızhâr-ı¹³⁵ tezallüm idüp; 'bundan akdem yine Peklin kazâsı sâkinlerinden ehl-i sükun re'îsi olan Hasan Koçi-oğlu dimekle ma'rûf Hüseyin ve oğlu Hasan ve karındaşı Ahmed ve Alî Rüstem-oğlu Hüseyin ve Hasan Miftâhî ve Hüseyin Paşmakçı ve Sinân Tekyacı ve Serrâc-oğlu Hasan ve Ahmed Derzî ve Sinân Berber [ve] Mustafâ ve Kâsım Tekyacı ve Mehmed Tekyacı ve Mehmed Kassâb ve Hasan Sâni ve Alî ve Hüseyin Berber ve Mehmed Yeniçeri ve Hüseyin bin İlyâs [ve] ( ) ve ( ) ve ( ) nâm şakîlar ile bunun karındaşı olup Peklin Mütesellimi olan Hüseyin'i çârşû içinde bi-gayri hakkın urup katlidüp ziyâde zulm ü fesâd itmeleriyle' emr-i şerîfüm" recâsına vâkı'-ı hâlî Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz u i'lâm eyledüğün¹³⁶ ecilden, sen ki mûmâ-ileyhsin, husûs-ı mezbûrî mahallinde şer'le tefahhus idüp kâtîli ve sâyir eşkiyâyı elegetürüp üzerlerine şer'le sübût bulan mevâddı sicill ü huccet olundukdan sonra şer'le haklarından gelinmek bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. ïï diyü mü'ekked emir virilmişdür.

Fî 2 Ş., sene: 1056

403

Kayseri'de koyun satıcısı Abdürrezzak'ın yolunu kesip canına kastederek parasını gasbeden Abdüsselâm ve Dervîş adlı şakîlerin yakalanarak yargılanmaları.

Buyurıldı.

Kaysariyye kâdîsına hüküm ki:

Abdürrezzâk Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "bu, koyun getirüp Kaysariyye'de bey' ider iken Kaysariyye sâkinlerinden Abdüsselâm ile Dervîş nâm şakîlar kendü hâllerinde olmayup bunun yolın basup mevcûd bulunan yedi yüz otuz beş buçuk gurusın fuzûlî gâret idüp ve bunu katlitmek sadedinde iken ellerinden gücle halâs olup meblağ-ı mezbûrî aldıkları üzerlerine şühûd-ı udûl ile

¹³⁵ Metinde "احضار" şeklinde geçmektedir.

¹³⁶ Metinde "eyledüğü" şeklinde geçmektedir.

sâbit ve huccet olduğın" bildürüp hükm-i hümayûnum recâ itmeğin imdi; mahallinde şer'le hakkı tahsîl olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı ... :: mü'ekked şurûtıyla emir virilmiştir.

Tahrîran; fî 20 Ş., sene: 1056

404

Kayseri'de Hacılar Ekrad Cemaati'nden Şahkulu'nun, Tekir isimli mevkide koyun otlatırken karnına topuz ile vurup ölümüne sebep olan Abdüsselâm ve Kutluşah isimli şahısların yargılanmaları.

Buyurıldı.

Kaysariyye kâdisına hüküm ki:

Ekrâd tâyifesinden Hacılar Cemâ'ati'nden Rıdvân nâm kimesne Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Abdüsselâm nâm kimesne ve Yapalı(?) nâm karyeden Kutluşâh nâm kimesneler, bunun karındaşı Şâhkulı nâm kimesneyi koyun sürer iken Tekir nâm mevzı'da yolına gelüp topuz ile karnına darbeyleyüp ba'dehû [ol] darbdan helâk olup zulm ü fesâd eyledüklerin ve bu bâbda huccet-i şer'ıyyesi olduğın" bildürüp hükm-i hümayûnum recâ itmeğin, mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olmak mümkün olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânum sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:** ... dahı ... :: şurûtıyla mü'ekked emir virilmiştir.

Tahrîran; fî 20 Ş., sene: 1056

405

İlbasan sakinlerinden Mahmud oğlu Hasan ile aralarında borç, alacak anlaşmazlığı bulunan firarî Bıçakçıoğlu Müteferrika Ahmed'in Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

Âsitâne-i Sa'âdetüm'de Mîr-âhûr-ı Sâni olup Manastır'da eşkıyâ teftişine me'mûr olan Mehmed'e ve İlbasan ve Drac kâdîlarına hüküm ki:

İlbasan sâkinlerinden maktûl Mahmûd oğlu Hasan Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "Bıçakçı-oğlu olan Müteferrika Ahmed ile üç yük akça husûsında nizâ'ları olmağla Asitâne-i Sa'âdetüm'de murâfa'a olmak üzre iken mezbûr Bıçakçı-oğlu firâr itmekle icrâ-yı hakk olunmak mümkün olmaduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mezbûr Bıçakçı-oğlu Ahmed Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunması emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Sâdır olan emr-i celîlül-kadrüm üzre amel idüp dahı sen ki Mîr-âhûr-ı müşârun-ileyhsin, mezbûr Bıçakçı-oğlu Müteferrika Ahmed'i Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesen ki, hasmı mezbûr Hasan ile gelüp Dîvân-ı Hümayûnum'da ahvâlleri şer'le görölüp icrâ-yı hakk oluna. :: diyü hüküm yazılmışdır.

406

İlbasanlı Mahmud oğlu Hasan'ın çiftliğini baksız yere zapteden Jabyaklı Beyzade Süleyman'ın, Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

İlbasan ve Drac kâdılar[ına] ve İlbasan sancağbeğine hüküm ki:

Müteveffâ maktûl Mahmûd oğlu Hasan Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "bundan akdem babasından irs-i şer'le kendüye intikâl iden İşkozed(?) Çiftliği demekle ma'rûf olan çiftliğin Jabyaklı Beğ-zâde Süleymân nâm kimesne fuzûlî zabteylemekle kendüye ziyâde hayf u gadr olduğın" bildürüp mezbûr Beğ-zâde Süleymân Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mezbûr Beğ-zâde Süleymân Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunması emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Emrüm üzre mezbûr Beğ-zâde Süleymân'ı Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin ki, gelüp Dîvân-ı Hümayûnum'da ahvâlleri şer'le görüle. :: *diyü hüküm yazılmışdur.*

407

Musul ve Şehr-i Zol'daki Pesyan, Zilan ve Bucyan aşiretleri mensuplarından, ödemeleri gereken vergilerin tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Musul ve Şehr-i Zol beğlerbeğilerine ve kâdılarına hüküm ki:

Pesyan ve Mefarkın'a tâbi' Zilan ve Bucyan aşiretlerinin Mîr-i Aşireti olan Receb arz-ı hâl idüp; "Aşiret-i mezbûre perâkende vü perîşân olup varup taht-ı kazânuzda sâkin olup mâl-ı mîrîye gadritmekle" ... Aşiret-i mezbûrun hukûk u rûsûmları mîrî için alıvirilmek için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâsıtı Ş., sene: 1056

408

Maraş, Karaman, Rum, Musul, Türkmen Voyvodalığı, Van, Diyarbekir, Erzurum, Abıska ve Kars'daki Pesyan, Zilan ve Bucyan aşiretleri mensuplarından, ödemeleri gereken vergilerin tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Mar'aş ve Karaman ve Rûm ve Musul beğlerbeğilerine ve Türkmen voyvodasına hüküm ki:

Pesyan ve Mefarkın'a tâbi' Zilan ve Bucyan aşiretlerinin Mîr-i Aşireti olan Receb arz-ı hâl idüp; "Aşiret-i mezbûre perâkende vü perîşân olup varup taht-ı kazânuzda sâkin olup mâl-ı mîrî[ye] gadritmekle" ... bulundukları yirlerden alıvirilmek için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâsıtı Ş., sene: 1056

Buyurıldı.

Bir sûreti, Van beğlerbeğisi ve Van kâdîsına.

Buyurıldı.

Bir sûreti, Diyârbekir beğlerbeğisine ve monlâsına.

Buyurıldı.

Bir sûreti, Erzurum beğlerbeğisine ve monlâsına.

Buyurıldı.

Bir sûreti, Ahışa ve Kars beğlerbeğilerine.

409

Zilan ve Pesyan aşiretlerinin vergilerinin tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Diyârbekir beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Pesyan ve Zilan aşiretlerinin Mir-i Aşireti olan Receb Beğ'ün Kethudâsı Halîl Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "aşâyir-i mezbûre re'âyâsının zimmetinde olan mâl-ı mîrîlerin beher sene yeni mâldan beş buçuk yük akça edâsı lâzım olanlara edâ eyledükde bâkî mâldan bin guruş haklaşıp Diyârbekir Hazînesi'ne virürler iken hâlâ te'allül ü inâd eyledüklerin" bildürüp ... :: *vech-i meşrûh üzre emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâhırı Ş., sene: [10]56

410

Mefarkın sancağında Pesyan ve Zilan aşiretlerinin pirinç ettikleri yerlerde beylerbeyi tarafından zorla ziraat yapılmasının menedilmesi.

Buyurıldı.

Diyârbekir beğlerbeğisine ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Mefarkın Sancağıbeği Receb arz-ı hâl idüp; "livâ-i mezbûre re'âyâsından Pesyan ve Zilan aşiretlerine bağlı kazâ-i mezbûre toprağında pirinç zirâ'at olunur madrabların¹³⁷ bir-iki seneden berü mîr-i mîrân tarafından cebren zirâ'at olunmağla mâl-ı mîrîye gadritmekle" ... men'ı içün ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâhırı Ş., sene: 1056

411

Diyarbakir'de Pesyan ve Zilan aşiretlerinin vergileri toplanırken, aşiretten ayrılıp Bitlis vs. kalelere yerleşenlerin hisselerinin de kalanlardan talep edildiği bildirildiğinden bu paranın ya kendilerine geri verilmesi veya borçlarından düşülmesi.

¹³⁷ Metinde "مدرابرين" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Diyârbekir beğlerbeğisine ve defterdârına hüküm ki:

Pesyan ve Zilan aşîretlerinin Mîr-i Aşîreti Receb Beğ'ün Kethudâsı Halîl arz-ı hâl idüp; "aşâyir-i mezbûrdan beher sene Bitlis ve Muş ve Kefendür ve Ahlât ve Erciş ve Âdilcevâz kal'alari neferâtına ta'yîn olunan beş buçuk yük akçayı virürler iken hâlâ aşâyir-i mezbûrun ekseri varup zikrolunan kal'alarda tavattun idüp neferât-ı mezbûre anların dahı hissalarına düşen mâl-ı mîrîyi bunlardan taleb idüp te'addî vü tecâvüzden hâlî olmamakla" re'âyâ-yı mezbûrun hukûk u rûsûmları alıvirile veyâhûd hîn-i muhâsebede deynlerine mahsûb ola. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâhîrî Ş., sene:[10]56

412

Bir müteferrika ile Hasan Çavuş'un müstereken tasarruflarında olan Sarıahmed köyünün öşür ve resmine, Saruhan sancağı haslarına ait olduğu gerekçesiyle Sancak Mütesellimi Kenan tarafından yapılan müdahaleden dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

..... hüküm ki:

..... mutasarrıflarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârîm Müteferrika [( )] zîde mecdühû ile kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan Çavuş zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "ber-vech-i iştirâk kazâ-i mezbûrda berât-ı şerîfümle mutasarrıf oldukları Saru Ahmed nâm karyelerinin mümtâz ü mu'ayyen sınırı dâhilinde mukaddemâ mutasarrıf olanlar ve mûmâ-ileyhimâ öşr ü resmin [edâ] eyledükleri¹³⁸ yirler için; 'Saruhan sancağı hâsılarından olan Kuritoğan(?) Hısârı(?) toprağındandır.' diyü mukaddemâ Livâ-i mezbûre Mütesellimi olan Ken'ân nizâ' idüp bundan akdem cânib-i şer'den ahâlî-i vilâyetden nice mu'temedün-aleyh ü bî-garaz¹³⁹ kimesneler ile mahall-i nizâ'un üzerine varılup şer'le görildükde; 'Ya'kûb Ağa-zâde Mehmed'ün mutasarrıf olduğu büyük tarlanın cânib-i şarkisinde olan gûşesinde vâkı' harka ve dikili taşâ müntehî olan sınırın kible tarafında olan arâzî¹⁴⁰ mûmâ-ileyhimânın mutasarrıf oldukları mezkûr karyelerinin mümtâz ü mu'ayyen sınırı dâhilinde olup ve şimâlî tarafında olan arâzî livâ-i mezbûrun Kuritoğan(?) hâssı(?) toprağındandır.' diyü şehâdet itmeleriyle men'ı birle bunların ellerine huccet-i şer'ıyye virilüp kat'-ı nizâ' u fasl-ı husûmet olunmuş iken hâliyâ livâ-i mezbûr mütesellimi yine bunların mezkûr karyelerinin sınırında olan yirlerin öşr ü resmin alup gadreyledüğün" bildürüp huccet-i şer'ıyye mücebince amel olunup men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, vech-i meşrûh üzre icrâ-yı hakk olmak için ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâhîrî Ş., sene:1056

138 Metinde "ایلوکلدون" şeklinde geçmektedir.

139 Metinde "بعض" şeklinde geçmektedir.

140 Metinde "ارازی" şeklinde geçmektedir.

413

Mora muhafazasında olan Vezir Yusuf Paşa'nın İskilip'teki baslarının işlerini yürütmekle görevlendirilen ancak kefli olmadığı için azledilip yerine başkası tayin edilen Veli isimli şahsın İskilip kadısı ile işbirliği yaparak has abalisinden haksız yere topladığı paraların sahiplerine iade edilmesi.

Buyurıldı.

İskilib ve Çorum kâdılarına ve Çorum sancağı mütesellimine hüküm [ki]:

Mora muhâfazasında olan Vezîr Yûsuf Paşa'nun Kapukethudâlığı hıdmetinde olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Abdî zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "müşârun-ileyh Vezîrüm İskilib hâssını mukaddemâ Velî nâm kimesneye virüp lâkin mezbûr Velî'nün kefli olmamağla ref' idüp mu'ahhar târîhıla kendü âdemlerinden Ahmed nâm kimesneye sipârîş ve eline memhûr temessûk virilmekle mezkûr Velî mukaddemâ virilen temessûk mücebince bir emr alup sen ki İskilib kâdîsın, senünle yek-dil olmağla mezbûr Velî hâss-ı mezbûr re'âyâsından fuzûlî hılâf-ı şer' bi-gayri hakkın ziyâde akçaların alup zulm [ü] te'addî eyledüğün" bildürüp ol bâbda emr-i şerîfüm recâ itmeğin, re'âyâdan aldığı akça girü reddolunup te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, vech-i meşrûh üzre icrâ-yı hakk olmak için ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâhırı Ş., sene: 1056

414

Bandırma'da zahire taşıma gemisi olarak hizmet veren Hasan Reis'in gemisine eskiden beri yapılan uygulamaya aykırı olarak saz yükletilmemesi; sazın âdet olduğu üzere Marmara gemileri ile nakledilmesi.

Buyurıldı.

Galata kâdîsına ve Bandırma serdârına hüküm ki:

Sefine re'îslerinden Hasan nâm Re'îs Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kadîmü'l-eyyâmdan bu âna değin Bandırma İskeleyi'nden zahîre taşıyup, beğlik sazı Marmara gemileri götürüp, zahîre gemilerine müdâhale olunmaz iken hâlâ kânûn-ı kadîme muhâlif mezbûrun gemisine; 'Saz yükledürüz.' diyü [r]encîde itmekden hâlî olmadukların" bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, olıgelene muhâlif rencîde olunmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp min-ba'd şer'-ı şerîfe ve kadîmden olıgelene muhâlif zahîre gemisine saz tahmîl itdürmeyüp men' u def' eylelesiz; şöyle bilesiz.

Ş., sene: 1056

İznik'te Abi Erdinç vakfı olan han ve hana bağlı Gendeğen(?) köyündeki zaviyenin beratlı mütevellisi Osman ile vakfın ambarından vakfa ait üç senelik mahsul ile adı geçen mütevellinin bazı eşyalarını yağmaladıkları bildiren şahıslar arasındaki davanın yerinde mahkemece görülüp çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık İznik kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı' müteveffâ Ahî Erdinç Evkâfı olan hân ve hâna tâbî' Gündeğen(?) nâm karyede vâkı' Zâviyesi'ne berât-ı şerîfümle Mütevellî olan Osmân arz-ı hâl idüp; "bundan akdem yine kazâ-i mezbûrda sâkin Benli Mehmed ve Abdullâh ve Mustafâ nâm kimesneler Vakf-ı mezbûrun an bârın bozup hılâf-ı şer'-ı şerîf üç sene mahsûlin kabzeyletüklerinden mâ'adâ Mütevellî-i mezbûrun dahı ba'zı esbâbın yağmâ vü gâret idüp zulm ü te'addî vü fesâd eyledüklerin ve tarafından Mehmed nâm kimesneyi vekîl nasbeyledüğün" bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğin, mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp ihzâr-ı husamâ kılup gaybet iderse şer'le buldurması lâzım olanlara buldurup getürdüp bir def'a şer'le görülüp faslolmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise hakk üzre teftîş idüp göresin; arzolunduğı üzre ise şer'le âmil olup dahı Vakf'un ve Mütevellî-i mezbûrun şer'le müteveccih olan hakkın ba'de's-sübût hükmidüp vekîline alvirdükden sonra bu fesâdı idenler muhtâc-ı arz olanlardan ise üzerlerine sübût bulan mevâddı sicill idüp sûret-i sicilleriyle yazup arzeyelesin. Mahallinde icrâ olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eyleyesin ki, ahvâlleri Dîvân-ı Hümayûnum'da görüle. :: *diyü yazılmışdur.*

Fî-evâhîrî Ş., sene: [10]56

Başaçık melikinın oğlu Mamuka ile Dadyan melikinın kızının nişanlanacağı sırada ortaya çıkan anlaşmazlığın Sefer Paşa tarafından uygun bir yolla düzeltilmesi.

Buyurıldı.

Sefer Paşa'ya hüküm ki:

Dadyan Meliki'nün ilçisi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem mûmâ-ileyh Başaçık Meliki'nün oğlu olan Mamuka, Dadyan Meliki'nün kızına kendü âyînleri üzre nâmzed olup ba'dehû mâbeynlerinde virilügelen nişânları virilüp almak üzre iken mezbûr Mamuka'nun ıdlâlî(?) olmağla gadrolunduğın" bildürüp sen ki Vezîr-i müşârun-ileyhsin, bunların mâbeynlerin bir hoşca görüp zinhâr bir vechile nizâ' itdürmeyüp ıslâh-ı zâtü'l-beyn¹⁴¹ itmen bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı mezbûrların mâbeynlerin bir hoşca görüp ıslâh idüp bir vechile nizâ'a mü'eddî olacak ahvâl olunmak ihtimâli olmaya; ve [ne vechile] barışdurduğun yazup bildüresin.

¹⁴¹ Metinde "اصلاي دات المن" şeklinde geçmektedir.

417

Ereğli ve Tekirdağ'da mirî koyun için alınan tuz, kepek, arpa ve buğdayı taşıyan arabalardan subaşı ve yasakçılar tarafından âdete aykırı olarak para talep edilmemesi.

Buyurıldı.

Ereğli ve Tekirdağ kâdîlarına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'de Kassâbbaşı olan ( ) arz-ı hâl idüp; "mirî koyun için alınan tuz ve kepek ve arpa ve buğday arabasından bu âna gelince subaşı ve yasakçı [tarafından] bir akça alınagelmiş değil iken yasakçı nâmına akça talep olunmağla" kadîmden ol vechile rencîde olunagelmiş değil ise rencîde itdürmeyüp men' u def' olunmak için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 25 Ş., sene: [10]56

418

Devlete ödemeleri gereken vergilerini ödemeye yanaşmadıkları bildirilen Safed reâyâsının muhalefetine izin verilmeyip vergilerinin Safed Zabiti Şaban'a tahsil ettirilmesi.

Buyurıldı.

Şâm mütesellimine hüküm ki:

Safed¹⁴² Zâbıtı olan iftihâru'l emâcid ve'l-ekârim Şa'bân dâme mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Safed¹⁴³ re'âyâsı üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîyi kadîmden viregeldükleri üzre edâ itmekde inâd ü muhâlefet itmeleriyle mâl-ı mîrîye gadrolduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ eylediği¹⁴⁴ ecilden, zikrolunan Voyvodalık, üzerinde olmağla kemâ-kân zabt u tasarruf idüp hâss-ı mezbûr re'âyâsının zimmetlerine lâzım gelen rüsûm-ı mu'tâdelerin bi't-tamâm edâ itdürüp bir ferde te'allül ü inâd itdürilmemek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı hâss-ı mezbûr re'âyâsının zimmetlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîyi bi't-tamâm kadîmden olıgeldüğü üzre tahsîl itdürüp her vechile imdâd ü i'ânet eyleyüp bir ferde te'allül ü muhâlefet itdürmeyesin.

Buyurıldı.

Bir sûreti, Trablus beğlerbeğisine yazılmışdur.

Buyurıldı.

Bir sûreti, Mukâta'ât Emîni olan Tûrâbî-oğlı ( ) dâme mecdühûya yazılmışdur.

419

Yenişehir'deki Maşkolor Panayırı kulluğunun bâlâ Selanik ağası olan kişiye verilmesi.

142 Metinde "صفت" şeklinde geçmektedir.

143 Metinde "صفت" şeklinde geçmektedir.

144 Metinde "eyledükleri" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Yenişehir monlâsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda vâkı‘ Maşkolor Panayırı'nun Kulluğı Selanik ağalarına mahsûs olmağla zikrolunan Kulluğı hâlâ Selanik Ağası olan ( ) *zîde kadruhû* olıgeldüğü üzre istihdâm ve ahz ü kabz itdüresin. ÷ *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

420 *Müteveffa Rüstem Paşa Panayırı'nın Mustafa isimli şahsa zaptettirilmesi.*

Buyurıldı.

[( )] kâdîsına hüküm ki:

Mustafâ arz-ı hâl idüp; müteveffâ Rüstem Paşa'nun taht-ı kazânda vâkı‘ bin elli yedi senesi Ağustos'ında vâkı‘ olan Panayırı'nun zabtı sene-i mezbûre Mart'ı evvelinden gâyetine varınca kendüye zabttdürile. ÷ *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

421 *Selanik kazasındaki Kakarnaş(?) kulluğunun hâlâ Selanik ağası olan kişiye verilmesi.*

Buyurıldı.

Selanik kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı‘ Kakarnaş(?) Kulluğı Selanik ağalarına mahsûs olmağla zikrolunan Kulluğı üslûb-ı sâbık üzre mezbûra ahz ü kabz itdürile. ÷ *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

422 *Selanik'teki yeniçeri, acemi oğlanı, cebeci ve topçu zümresinden vefat edenlerin tereke işlerinin eskiden olduğu gibi Selanik ağaları tarafından yürütülmesi.*

Buyurıldı.

Selanik monlâsına hüküm ki:

Taht-ı kazânda vâkı‘ yeniçeri [vü] acemî-oğlanı vü cebeci vü topcı zümresinden fevtolanların metrûkâtın Selanik ağalarına mu[ha]llefâtın ahz ü kabz ve kadîmden olıgeldüğü [üzre] mezbûra zabttdürile. ÷ *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

423

Platimana kulluğunun eskiden olduğu gibi Selanik ağasına zaptettirilmesi.

Buyurıldı.

Platimana kâdisına hüküm ki:

Taht-ı kazânda vâkı‘ olan kulluk Selanik ağalarına mahsûs olmağla olıgeldüğü [üzre] mezbûra zabt [ve] âhardan bir ferdi müdâhale itdürmeyesin. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

424

Hüdâvendigâr sancağının Beypazarı kazasındaki Sarılar köyü yakınında bulunan derbende 4 kişinin eşkıya tarafından öldürülmesi hadisesinde etraf köyler abalisinin bir sorumluluğu bulunmadığı Bağdad'a gitmekte iken buradan geçen Bağdad muhafızı Vezir İbrahim Paşa tarafından bildirildiğinden, ehl-i örf taifesinin bunlardan dem ve diyet talep etmesine izin verilmemesi.

Buyurıldı.

Bâ-takrîr-i hazret-i Re'îs efendi.

Hudâvendigâr sancağında vâkı‘ olan kâdîlara hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem, müşîr-i mufahham, nizâm'ul-âlem Bağdâd muhâfazasında olan Vezîrüm İbrâhîm Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Bağdâd'a giderken Hudâvendigâr sancağında Beğbâzârı kazasında Sarılar nâm karye kurbinde vâkı‘ derbende nüzûl itmezden bir gün mukaddem derbend-i mezbûrda on dört nefer mikdârı harâmî eşkıyâsı dört nefer âdem katlidüp lâkin mezbûrların katlinde karye-i mezbûre ahâlîsinün ve civârında vâkı‘ olan ahâlî-i kurânun haber ü âgâhları olmamağla hılâf-ı şer‘-ı şerîf rencide olunmamak" recâsına arz u i'lâm eyledüğü ecilden, katl husûsında alâka vü medhalleri olmamağla ehl-i örf tâyifesine dem ü diyet talebiyle rencide itdürilmemek emrüm olmağın ... :: *vech-i meşrûh üzre mü'ekked hükm-i şerîf yazılmışdur.*

Fî-evâhîrî Ş., sene: 1056

425

Ankara'da Haremeyn-i Şerifeyn Evkafı'ndan Balıkbisari köyünün geçen sene satılmayıp kalan mahsulünün, vakfın zarara uğramaması için, Ankara'daki ekmekçilere günlük narh üzerinden satılması.

Buyurıldı.

Ankara kâdisına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârû's-Sa'âdetüm Ağası olan iftihâru'l-havâss ve'l-mukarrabîn, mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtîn İbrâhîm Ağa *dâme ulüvvühû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz gönderüp; "nâzırı olduğu

Haremeyn-i Şerîfeyn Evkâfî'ndan kazâ-i mezbûra tâbî' Balıkhısârı nâm vakıf karyenün geçen sene mahsûlî fûrûht olmayup mahsûlden kırk bin akçası [bâ]kî kalup zikrolunan akça ile'l-ân Dâru's-sa'âdetüm Hazînesi'ne dâhıl olmamağla karye-i mezbûrenün mahsûlî narh-ı cârî üzre etmekcilere tevzî' u fûrûht olunmak bâbında hükm-i hümayûnum" recâsına arz [u] i'lâm eylediği ecilden, zulm ü te'addî olmamak üzre narh-ı cârî mücebince tevzî' olunması bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre min-ba'd kimesneye zulm ü te'addî olmamak üzre karye-i mezbûrenün geçen seneden bâkî kalan mahsûlin kazâ-i mezbûrede vâkı' etmekci tâyifesine narh-ı cârî üzre tevzî' u fûrûht itdürüp min-ba'd emr-i şerîfûme mugâyir kimesneye iş itdürmeyesin. ÷ diyü mü'ekked emr-i şerîf virilmiştir.

Tahrîran; fi 26 Ş., sene: 1056

426 *Kudüs'teki Yahudilerin mallarını ve terekelerini alarak zulmettiği bildirilin İsak Sabac isimli Haham'ın Kudüs'ten ihraç edilmesi.*

Buyurıldı.

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf sancağında mutasarrıf olan ( ) dâme ikbâlühû ve Kudüs-i Şerîf kâdisına hüküm ki:

Kudüs-i Şerîf'de sâkin Yehûdî tâyifesi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Kudüs-i Şerîf'de sâkin Haham İsak Sabac nâm Yehûdî mezbûrların mâlların alup rencîde vü remîde eylediğin[den] gayri içlerinde biri mürd (...) veyâhûd haste oldukda cümle metrûkâtın ve esbâbın ahz ve beytül-mâlcide(?) mütebâkisinde(?) nice te'addî idüp bunun emsâli zulm ü cevrinün nihâyeti olmaduğın" bildürüp inâyet recâ eyledükleri¹⁴⁵ ecilden imdi; mezbûr Haham'un fukarâya zulmi olmağla mezbûr Kudüs-i Şerîf'den ihrâc eylemek emrüm olmuştur.

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mezbûr Haham İsak Sabac nâm Yehûdî'nün fukarâya zulmi olmağla Kudüs-i Şerîf'den ihrâc ve fukarâdan zulmin def' idüp bir vechile te'allül ü inâd [itdürmeyüp] ve sıyânet [e]ylemeyüp vech-i meşrûh üzre olan emrümü yirine getüresiz. Şöyle bilesiz; alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Sene: 1[0]56¹⁴⁶

426/1 *Receb(?) ve Balagorgi(?) aşiretlerine kardeşi Evliya vasıtasıyla müdahale edip mal ve erzaklarını yağmaladığı bildirilen Hoşab Sancakbeği Süleyman'ın, davacıları ile Van'da Divan'a çıkarılması ve üzerine sabit olan hakların alınıp sahiplerine verilmesi.*

Van beğlerbeğisine [ve] kâdisına hüküm ki:

Diyârbekir aklâmından Receb(?) ve Balagorgi(?) nâm aşiretler ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp; "mezbûrlar havâss-ı hümayûnum re'âyâsı olduğın Defter-hâne-i Âmirem'de mastûr u

¹⁴⁵ Metinde "ایلمکین" şeklinde geçmektedir.

¹⁴⁶ Defter'de sahifenin bu hüküm kaydından sonraki kısmı ile devamındaki 132'nci sahife boş bırakılmıştır.

mukayyed olup hâricden dahlolunmak icâb eylemez iken, hâlâ Hoşâb Sancağbeği olan Süleymân Beğ; '*Benüm aşîretümüzüz.*' diyü Bitlis Boğazı'na karındaşı Evliyâ'yı gönderüp ale's-seher evlerinün üzerine varup oba kethudâlarına alduğın ve cümle emvâl¹⁴⁷ ü erzâkların yağmâ vü gâret ve ehl ü ıyâllerin ahz(?) [ü] girift(?) idüp ziyâde zulm ü te'addî eyledüğün" bildürüp mezbûr Süleymân'ı Dîvân['a] ihzâr olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylemeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı mezbûr Süleymân'ı Dîvân['a] ihzâr ve mezbûrlar ile berâber idüp dahı şer'le müteveccih olan hakların ve ehl [ü] ıyâllerin alıvirüp icrâ-yı hakk eyledükden sonra ahvâllerin Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeyelesiz. Şöyle bilesiz; alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.

Sene: 1[0]56¹⁴⁸

427

Bolu Sancağı Mütesellimi Ali'nin, İstanbul tüccarından Hacı Mehmed ile aralarındaki borç, alacak davasında kendisini temsil etmek üzere bir vekil tayin edip Asitane-i Saadet'e göndermesi.

Buyurıldı.

Bolı kâdisına hüküm ki:

İstanbul'da sâkin tüccârdan Hâcî Mehmed nâm kimesne gelüp; "hâliyâ Bolı Sancağı Mütesellimi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Alî *zîde mecdühûda* beş bin altı yüz tokuz buçuk gurus hakkı olup meblağ-ı mezbûrdan üç bin gurusı virüp bâkî iki bin altı yüz otuz tokuz buçuk gurus hakkı bâkî kalup hâliyâ meblağ-ı mezbûr edâ olunmayup hayf u gadr eyledüğün" bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mûmâ-ileyh Alî kendü tarafından bir âdem vekil idüp Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderüp şer'le görülmesi için ... :: *şurûtiyla hükm-i şerîf virilmiştir.*

Fî 28 Ş., sene: [10]56

428

Bolu sancağında bulunan sipah taifesi ile bunların oğulları ve sefere giden hizmetkârlarının davalarının eskiden olduğu gibi kethüdayerleri marifetiyle görülmesi; beylerbeyi, sancakbeyi ve bunların subaşılarının karıştırılmaması.

Buyurıldı.

Bolı sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Bolı sancağında vâkı' sipâh tâyifesi arz-ı hâl idüp; "mezbûrlar ve oğulları ve sefer eşer hıdmetkârlarına bu âna gelince beğlerbeği ve sancakbeği [ve] sübaşî tarafından dahl ü ta'arruz olunmayup vâkı' olan da'vâ-yı şer'ıyyelerin ma'rifet-i şer'le kadîmden olıgeldüğü üzre kethüdâyirleri ma'rifetleriyle görilegelmiş iken hâliyâ kadîmden olıgelene muhâlif beğlerbeği ve sancakbeği ve sübaşîları hılâf-ı şer'-ı şerîf dahl ü rencîde itmekden hâlî olmadukların" bildürüp men' u def' olunup

¹⁴⁷ Metinde "اومول" şeklinde geçmektedir.

¹⁴⁸ Bu hüküm kaydından sonra, sahifenin geri kalan kısmı ile sonra gelen 136'ncı sahife tamamen boştur.

şer‘-ı şerîfe ihzâr lâzım geldükde zâbıtları ma‘rifetiyle ve şer‘le görülecek husûsların şer‘le gördürüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, şer‘ u kânûn ve kadîmden olıgeldüğü üzre kethudâyirleri ma‘rifetleriyle ihzâr ve şer‘le görilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: *vech-i meşrûh üzre şurûtiyla hüküm yazılmışdur.*

Fî 28 Ş., sene: [10]56

429

Malatya'daki İzoli köyü abalisinin menzil beygirleri için her sene ödemeleri gereken vergiyi noksan ödemeleri menzil hizmetinde akasamalara yol açtığından, tahsilatın eksiksiz yapılması.

Buyurıldı.

Malâtıyye beğine ve kâdîsına hüküm [ki]:

Kazâ-i mezbûre ahâlîsi Südde-i Sa‘âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "nefs-i Malâtıyye'de vâkı‘ menzil bârgîrleri için her sene altı yüz guruş İzoli nâm karyeden havâle olunmağın karye-i mezbûre halkı zikrolunan akçayı sene be-sene bi't-tamâm vormeyüp noksân üzre vormeleriyle menzil bârgîri bulunmayup umûr-ı mühimme ta‘tıl olup kadîmden olıgeldüğü üzre altı yüz guruş bi't-tamâm alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden, kadîmden olıgeldüğü üzre edâ eylemek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:** ... :: *[diyü yazılmışdur.]*

N., sene: [10]56

430

Müteveffa Rüstem Paşa'nın Van'daki han, bezzazistan, dükkân ve su yollarının tamir masraflarından dolayı Sivas eski Defter Kethüdası Mustafa ile eski Veziriazam Mehmed Paşa'nın oğlu Süleyman arasındaki borç, alacak davasının keşif defterine göre yerinde çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Van muhâfazasında olan Vezîr ( ) Paşa'ya ve Van kâdîsına hüküm ki:

Sâbıkâ Eyâlet-i Sivas'un Defter Kethudâsı olan Mustafâ gelüp; "Van'da vâkı‘ müteveffâ Rüstem Paşa'nun hân u bezzâzistân u dekâkîn ve suyolları mürûr-ı eyyâm ile harâb olup ta‘mîr ü termîme ihtiyâcı olmağla Vezîr-i A‘zam-ı sâbık Mehmed Paşa, tarafından mukaddemâ Van Vâlîsi olan Ahmed Paşa [*dâme*] *iclâlühûy*ı vekîl itmekle Vezîr-i müşârun-ileyh dahı bunı zikrolunan müsakkafâtun ta‘mîrine ta‘yîn eylemekle zikrolunan hân u bezzâzistân ve suyolları[n] kendü mâlından ta‘mîr ü termîm idüp a‘yân-ı vilâyet ve kâdî ve müftî ve müderrise mühürlü keşif defteri virüp ehl-i vukûf muhamminler dört bin guruş tahmîn itmeğin, kendü mâlından harc u sarf eyledüğü iki bin guruş müteveffâ-yı müşârun-ileyh Mehmed Paşa'dan talep eyledükde ol dahı vormek üzre iken Girit Seferi'nde fevtolmağla hâlâ oğlu Süleymân *zîde mecdühûdan* talep eyledükde memhû[r] keşif defteri mücebince vekîl eyledüğü kimesnenün mübâşeretiyle mahallinde görüle. " :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

431

Girit seferinde vefat eden Eminzade Mustafa isimli zaimin Livadiye'nin Adaya ve diğer zeamet köylerinin, adı geçenin vefatından şimdiye kadar olan döneme ait gelirlerinin kızının vekiline tahsil ettirilmesi

Buyurıldı.

Ağrıboz beğine, Livadiye ve ( ) kâdîlarına ve Ağrıboz alaybeğisine hüküm ki:

( ) nâm hâtûn gelüp; "mezbûrenün babası Emîn-zâde Mustafâ bu sene-i mübârekede Girit Seferi'nde uğur-ı hümayûnumda fevtolup Ağrıboz sancağında Livadiye nâhıyesinde Adaya nâm karye ve gayriden mutasarrıf [olduğu] ze'âmeti karyelerinün tahvîl ü târîhına düşen mahsûlâtı kendüye alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, tarafından ( ) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildürüp; babası mezbûr fevtolduğu günden gelince vâkı' olan mahsûlâtı mezbûreye alıvirile. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

432

Osman ve İlyas isimli şabısların, Göril memleketine kaçan Mehmed isimli şabıstaki alacaklarının Göril meliki tarafından tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Göril Meliki'ne hüküm ki:

Hâlâ Osmân ve İlyâs nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "âhardan Mehmed nâm kimesnenün zimmetinde müsbet cihet-i karzdan üç yüz on guruş hakları variken firâr idüp Göril memleketine varmağla kendülere gadrolduğun" bildürüp hakları alıvirilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden, temessükleri mücebince merkûm Mehmed'ün zimmetinde olan hakların alıvirüp, te'allül iderler ise civârunda olan kuzâtdan birinün mahkemesine gönderüp ihkâk-ı hakk olunmak için ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Tahrîran; fî-evâyili N., sene: 1056

433

Varna kasabasına getirilen abadan Sultan Süleyman Evkafı için 1/40 oranında aba bacı alınmaya devam edilmesi.

Buyurıldı.

Varna kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "Sultân Süleymân Evkâfı'ndan kasaba-i Varna ve Tevâbi'ı Zâbıtı Mehmed meclis-i şer'-ı şerîfe varup; 'kasaba-i mezbûreye âhar diyârdan abâ getüren tüccâr taşradan araba ile abâ getirüp araba başına sekizer akça bâcların virüp kasabaya vâsıl oldukdan sonra abâların zirâ'a

urup bey' eyledüklerinde kırk akçada bir akça dahı abâ bâcların Vakf-ı mezbûr içün kadîmden viregelmişleriken hâliyâ bir tarîkla emr-i şerîf alup kadîmden viregeldükleri kırk akçaya bir akça abâ bâcların virmeye te'allül itmeleriyle Vakf'un mahsûline gadrolunduğın' bildürmekle kasaba-i mezbûrenün ulemâ vü a'yân ve sâyir ahâlisinden tefahhus olundukda; '*Vech-i meşrûh üzre kadîmden viregelmişlerdür.*' diyü şehâdet eyledüklerin" arzitmeğın; '*Kadîmden viregeldükleri üzre vireler; te'allül itmeyeler.*' diyü fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. :: Şurûtıyla yazılmışdur.

434

Diyârbekir İçkalesi müstahfızlarından olup şakî ve ehl-i fesad oldukları bildirilen isimleri yazılı kişilerin mahkemeye çıkarılıp hak sahiplerine haklarının verilmesi.

Buyurıldı.

Diyârbekir paşasına ve Âmid kâdisına hüküm ki:

Mahrûse-i Diyârbekir'ün bi'l-fi'l berât-ı şerîfümle İç Kal'ası'nun Dizdârı olan Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "bundan akdem müstahfız tâyifesinden ve eşkiyâdan olan Abdî ve Mehmed ve diğer Mehmed ve Murâd Bölükbaşı ve Allâhkulı nâm kimesneler şakî vü ehl-i fesâd olmağla kendü hâllerinde olmaduklarından gayri üzerlerine edâsı lâzım gelen hizmetlerin dahı edâ itmeyüp kendü hevâ vü heveslerinde olup dâyimâ şakâvet üzre olmalarıyla" sen ki Vezîrüm müşârun-ileyhsin, şer'le görüp ihkâk-ı hakk eylemen içün ... :: şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

435

Süleyman ve Osman isimli doğancılardan Çirmen sancağının Rodoscuk kazasına bağlı Büyük Yazır köyünde mutasarrıf oldukları doğancı timarına aynı köyde zeameti olan Abdülbâki Çavuş'un müdahalesi üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Rodoscuk kâdisına hüküm ki:

Toğancı tâyifesinden Süleymân ve Osmân nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Çirmen sancağında Rodoscuk kazasına tâbi' Büyük Yazır nâm karyeden mutasarrıf oldukları toğancı timârına karye-i mezbûrede ze'âmeti olan Abdülbâkî Çavuş'un nizâ'ı olmağla mukaddemâ Dîvân-ı Hümâyûnum'da murâfa'a olduklarında her biri defterinde olana mutasarrıf olmak üzere hükm-i şerîfüm virilmişken mezbûr Abdülbâkî Çavuş'un vekîli Seyyid Alî müdâhale vü mu'âraza ve; '*Tekrâr emr aldum.*' diyü nizâ' ve bunlara ziyâde gadreylemekle iki taraftan dahı üzerine varılıp hudûd u sınırı tebyîn ü ta'yîn olunup icrâ-yı hakk olunmak içün emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden, mahallinde şer'le görülmek emrüm olmışdur. :: *Vech-i meşrûh üzre şurûtıyla yazılmışdur.*

Şehr-i Ramazânü'l-mübârek, 7, fi-sene: 1056

436

Dergâh-ı Muallâ müteferrikalarından Receb'in Potoroşıçe kazasının Doyran köyünde yaptırdığı cami-i şerifin mukataalı yerleri üzerinde inşa ettirdiği dükkânlardan ve cuma namazı kılmak için etraftan mal getirenlerin yaptığı alış-verişlerden alınacak vergi ve resmler vakfiye gereğince vakfa ait olduğundan, bâc-ı bazar talebiyle hariçten müdahale olunmaması.

Buyurıldı.

Potoroşıçe kâdısına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından Receb zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "kazâ-i mezbûra tâbi' Doyran nâm karyede müceddeden binâ eyledüğü câmi'-ı şerîfün mukâta'alı yirleri üzerinde binâ eyledüğü dekâkinün ve cum'a edâsına ve etrâf u eknâfdan yükile gelüp bey' u şirâ idenlerden bâc-ı bâzâr talebiyle âhardan bir dahı dahl ü ta'arruz olunmayup vakfı yirlerinde vâkı' olan hukûk u rûsûmı vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsı mücebince cânib-i Vakf'a ahz ü kabz itdürilmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ itmeğin, vakfiyye-i ma'mûlün-bihâ mücebince amel olunmak emrüm olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üze şurûtıyla yazılmışdır.*

Evâyil-i N., sene: [10]56

437

Vasil isimli zimmînin babasının ve kardeşinin, isimleri yazılı şahıslar tarafından Arnavut Belgradı kazasına bağlı Kayalu(?) köyünün ortasında öldürülmesi hadisesinin mahkemece görülmesi ve adaletin yerine getirilmesi.

Buyurıldı.

Arnavud Belgrad kâdısına ve Avlonya kâdısına ve Arnavud Belgrad kâdısına hüküm ki:

Dârende Vasil gelüp; "bundan akdem Arnavud Belgradı kazâsına tâbi' Kayalu(?) nâm karye sâkinlerinden eşkıyâdan olan Mehmed oğlu Sinân ve Orman ve Camus(?) ve Rodri(?) ve diğer Sinân ve Kote(?) Sinân demekle ma'rûf Şişek-oğlu(?) ( ) ve Dişli(?) ve Hasan ve Ali ve Ömer ve Koca ve Şadan(?) ve Mehmed ve Yaso(?) ve diğer Mehmed nâm kimesneler ile Sebastiyö ve Madoh(?) ( ) ve ( ) ve ( ) nâm zimmîler bunun babası İstemad nâm zimmî ile karındaşı ( ) nâm zimmîleri mezbûrlar bi-gayri hakkın kılıç [ile] mezbûr Kayalu(?) nâm karye ortasında urup katlidüp buna ziyâde zulmeyledüğün" bildürüp mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, dahı mezbûrlar ile icrâ-yı hakk olunmak içün ... :: *şurûtıyla mü'ekked emir virilmişdür.*

Tahrîran; fî 7 N., sene: 1056

438

Murtazabad kazasının Örencik köyü sakinlerinden Hüsam isimli şahsın azatlı kölesi Hasan'ı yakalayıp hapsettiği ve zulmettiği bildirilen Aksaray eski Sancakbeyi Musli'nin, adı geçen elinden azatlık belgesini aldığı doğru ise Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Ankara ve Murtaz-âbâd kâdîlarına hüküm ki:

Murtaz-âbâd kazâsına tâbi' Örencik nâm karye sâkinlerinden Hasan gelüp; "mezbûr, Hüsâm nâm kimesnenün abd-i mu'takı olup yiğirmi seneden mütecâviz karye-i mezbûrede sâkin iken sâbıkâ Aksarây Sancağbeği olan Muslî merkûmı ahz ü habs idüp; '*Merkûm Husâm'un vârislerinden seni satun aldum.*' diyü bahâne idüp elinden atâk-nâmesin alup ba'dehû sekiz yüz değnek urup ziyâde zulm ü te'addî eyledüğin" bildürüp, atâk-nâmesin alduğı sahîh ise mezbûr Muslî, Âsitâne'ye gönderilmek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

439

Nişancı haslarının önceki Nişancı Mustafa'nın görevde olduğu döneme ait gelirlerine hâlâ işbaşında olan nişancının voyvodalarının müdahale ettirilmemesi.

Buyurıldı.

Nişancı hâssı olduğu yirlerin kâdîlarına hüküm ki:

Sâbıkâ tuğrâ-yı şerîfüm hıdmetinde olan Mustafâ arz-ı hâl idüp; "Nişâncılık hıdmeti bin elli altı senesinin Mart'ı ibtidâsından sene-i mezbûre Şa'bân'ının yiğirmi yedinci gününe gelince üzerinde ve tasarrufında, târîh-ı mezbûr içinde hâsları karyelerinün tahvîl ü târîhına düşen Mart mahsûli ve tereke hasâdı ve öşr-i bâğât ve penbe ve sâyir hubûbât ve hukûk u rûsûmı mukaddemâ tarafından ta'yîn eyledüğü voyvodası ahz ü kabz eylemek istedikde, hâlâ Nişancı olan Mustafâ dâme ikbâlühûnun voyvodaları; '*Bizüm tahvîl ü târîhımıza düşmüşdür.*' diyü mâni' olmakdan hâlî olmadukların" bildürüp hükm-i hümâyûnum recâ itmeğin, sene-i merkûmenün târîh-ı mezbûra gelince tahvîl ü târîhına düşen mahsûl-i hasâd ve öşr-i bâğât ve penbe ve sâyir hubûbât ve rûsûmı müşârun-ileyhün mukaddemâ ta'yîn eyledüğü voyvodalarına ahz ü kabz itdürilüp âharı dahiltdürilmemek emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, zikrolunan Nişâncılık hâsları karyelerinün sene-i mezbûrede târîh-ı mezbûra gelince vâkı' olan cüz'î vü küllî mahsûl-i hasâd ve öşr-i bâğât ve penbe ve sâyir hubûbâtı mukaddemâ tarafından ta'yîn eyledüğü [voyvodasına] ahz ü kabz itdürüp âharı dahiltdürmeyesin. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 11 N., sene: 1056

440

Tayin edildiği kadılığa gitmeyip İnegöl Kadı Naibliğini yürüterek mâl-ı mirînin toplanmasına engel olduğu ve halktan haksız yere para aldığı bildirilen İnegöl Kadısı Ali'nin oğlu Ömer'in naiblikten uzaklaştırılması ve gerçek durumun Asitane-i Saadet'e arzedilmesi.

Buyurıldı.

Bursa ve İnegöl kâdîlarına hüküm ki:

Bursa'da vâkı' Ma'den Emîni Mustafâ zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "İnegöl Kâdîsı Mevlânâ Ali'nün oğlu Ömer nâm kimesne ( ) Kâdîsı iken mansıb kazâyâ

gitmeyüp İnegöl kazâsına niyâbet itmekle zuhûr iden mâl-ı mîrînün cem'ına mâni' olduğundan gayri *kefil-nâme*¹⁴⁹ diyü re'âyâ vü fukarâdan ziyâde akça alup te'addî itmekle" mezbûr niyâbetden ref' olunup vâkı'-ı hâli vukû'ı üzre yazup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin. :: *diyü emr-i şerif yazılmışdur.*

Fî-evâyili N., sene: 1056

441 *İzmir'de birkaç İngiliz'in, evlerinde öldürülmüş vaziyette bulunmaları hadisesinin mahkemece teftiş edilip sonucun bildirilmesi.*

Buyurıldı.

İzmir monlâsına hüküm ki:

İngiliz'ün kapukethudâsı arz-ı hâl idüp; "İngiliz zimmîlerinün evlerinde bir-iki nefer zimmîler maktûl bulunup kâtil nâ-ma'lûm olmağla Mûsâ Bâlî demekle ma'rûf kimesnenün âdemleri mazınna ittihâz olunmağla" imdi; mahallinde şer'le teftiş ü tefahhus idüp vukû'ı üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeyelesin. :: *[diyü] emr-i şerif yazılmışdur.*

Fî 15 N., sene: [10]56

442 *İzmir'de yeniçeri, acemi oğlanı, kuloğlu, topçu ve cebecilerin beytûlmaline dışardan başkalarının karıştırılmaması.*

Buyurıldı.

İzmir monlâsına hüküm ki:

"Taht-ı kazânda vâkı' yeniçeri vü acemî-oğlanı vü kul-oğlı vü topcı vü cebeci vü [( )] beytû'l-mâli kadîmden olıgeldüğü üzre taraf-ı âhardan bir ferdi müdâhale itdürmeyesin." diyü ağaları tarafından mektûb virilmekle mücebince ... :: *emir yazılmışdur.*

443 *Eşkıyalık yaptığı ve halka zulmettiği bildirilen Ağrıboz kazasından Mehmed isimli kuloğlunun Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.*

Buyurıldı.

Tâbi'-ı Vâlide Sultân.

Ağrıboz kâdîsına hüküm ki:

Mektûb gönderüp; "nefs-i Ağrıboz'dan Mehmed nâm Kul-oğlı şakî ve re'âyâyı rencîde vü remîde eyledüğü" arzeyelemenle mezbûr Mehmed Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, emrüm üzre mezbûr Mehmed'i Âsitâne-i Devletüm'e ihzâr itdüresin.

149 Metinde "*kefil-nâmına*" şeklinde geçmektedir.

444

Peklin kasabasında Hüseyin adlı şahsın öldürülmesi bahane edilerek kasabaya yapılan baskın ve yağmalama hadisesinin yerinde mahkemece görülmesi ve adaletin yerine getirilmesi.

Buyurıldı.

Rûmili'nde mahâyif teftîşine me'mûr olana ve İlbasan ve İşbat ve Muzakye kâdîlarına hüküm ki:

Kasaba-i Peklin sâkinlerinden Sinân Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Hüseyin nâm kimesne çârşû başında maktûl bulunup şer'le teftîş olundukda, kâtil(?) [diyü](?) mezbûr celb(?) olunup, bunun üzerine şer'an bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken ba'dehû maktûl-i mezbûrun ortakları ve karındaşı Bâlî ve Hüseyin ve oğlu Mehmed ve Dervîş ve Osmân kendü hevâlarına tâbi' beş yüz Arnavud eşkıyâsıyla şehri basup yedi evi gâret idüp ve haylî bâğ u bâğçelerin kesüp ve on dükkânı dahî gâret idüp ziyâde zulm ü te'addî vü fesâd eyledüklerin" bildürüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için ... :: şurûtiyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Tahrîran; fi-evâhîri şehri Ramazân, sene: [10]56

445

Kilis'de Emir isimli şahsın boyahane işletmesine dışardan bazı kişiler tarafından yapılan müdahalenin menedilmesi.

Buyurıldı.

Hamd.

Kilis kâdisına hüküm ki:

Emîr nâm kimesne gelüp; "kazâ-i mezbûrda vâkı' bunun huccet-i şer'ıyye ile mutasarrıf olduğu mülk boya-hânesi kadîmden işleyügelmişken hâlâ ba'zı kimesneler elinde olan huccet-i şer'ıyyeye ve olıgelmişe mugâyir boya-hânesinün işlemesine mâni' olup gadr u te'addî eyledüklerin" bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledüğü ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; fi'l-vâkı' bunun huccet-i şer'ıyye ile mutasarrıf olduğu mülk boya-hâne ise ve kadîmden işleyügelüp bir vechile kimesneye zarar-ı şer'îsi yoğiken hâlâ ba'zı kimesneler olıgelmişe mugâyir mâni' olup gadreyledükleri mukarrer ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp min-ba'd şer'-ı şerîfe ve bu bâbda olan huccet-i şer'ıyyeye ve kadîmden olıgelene ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneyi dahl ü ta'arruz itdürmeyesin.

446

Göynük kasabası mahkemesinde kâtiplik yapan Ali isimli şahsın iyi hâlli olduğu anlaşıldığından, kötü niyetli kişilerin engellemesine bakılmayıp kâtiplikte istihdam edilmesi.

Buyurıldı.

Göynük kâdisına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kasaba-i Göynük sâkinlerinden Alî nâm kimesne kasaba mahkemesinde kitâbet hıdmetinde olmağla ashâb-ı agrâz mâni' olmalarıyla ahvâli tefahhus

olundukda hüsn-i hâline ahâlî-i vilâyet şehâdet itmeleriyle" kimesneye zararı yoğise kitâbet hıdmetinde istihdâm ola. :: diyü yazılmışdur.

Fî-evâhırı N., sene: 1056

447

Medîne-i Münevvere'de görevli bütün ağaların ve hizmetkârlarının yönetim, tayin, azil, mahkemeye çıkarma vs. işlerinde yetkili kişinin Şeyhü'l-Harem olduğu.

Buyurıldı.

Medîne-i Münevvere'de Şeyhu'l-Harem olan Beşîr Ağa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Medîne-i Münevvere'de olan ağavâtun vâkı' olan umûr-ı şer'ıyyeleri ve zabt u rabt ve azl ü nasbları şeyhu'l-Harem olanlara müfevvaz iken hâliyâ Medîne-i Münevvere'de olan atlu ağası ve kal'a vü azeb ağaları ve Harem-i Şerîf ağaları ve hizmetkârlarının bir da'vâ-yı şer'ıyyeleri zuhûr eyledükde; 'Bizüm bunda zâbıtı[mu]z yokdur.' diyü her biri başka başka cem'ıyyet ve fırka fırka olup itâ'at-i emr-i şer' olunmaduğın" bildürüp hükm-i hümayûnum recâsına arzyledüğün ecilden imdi; Medîne-i Münevvere'de olan ağavâtun ve tevâbi'ınun ve hizmetkârlarının zabt u rabtı ve şer'-ı şerîfe ihzârı ve azl ü nasb ve sâyir umûrı sana tefvîz olunmuşdur. Eyüleri istihdâm idüp itâ'at itmeyenlerin gedüklerin müstehıkkına arzyleyesin. :: diyü hüküm yazılmışdur.

Evâyil-i Şevvâl, sene: 1056

Fî-gurre-i şehri Şevvâli'l-mükerrem, sene: 1056

478

[448]¹⁵⁰

Rıdvân isimli Yeniçerinin Macahil sancağının Şavşad kazasında yaşayan annesini, İslâm'a girmesi için Asitane-i Saadet'e getirmesine mâni olunmaması.

Buyurıldı

Çıldır eyâletine mutasarrıf Sefer Paşa'ya hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden Rıdvân nâm Yeniçeri Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "bunun vâlidesi olan ( ) Macahil sancağında Şavşad kazasında sâkine ve zimmiyye olup lâkin Âsitâne-i Sa'âdetüm'e getirüp şeref-i İslâm ile müşerref eylesin murâd eyledükde ba'zı kimesneler getürmeğe mâni' oldukların" bildürüp ol vechile kimesne mâni' olmamak bâbında emr-i şerîfüm taleb itmeğın, vâlidesi mezbûreyi Âsitâne-i Sa'âdetüm'e getirüp hilâf-ı şer'-ı şerîf kimesne mâni' olmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... :: vech-i meşrûh üzre hükm-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâyili Şevvâl, sene: 1056

150 Tasnif sırasında Defter'deki hüküm kayıtları numaralandırılırken bu kayda sırasına uygun olan "448" numarası yerine sehven "478" numarası verilmiştir. Defter'in yayına hazırlanması sırasında bu durum korunmuş ve verilmesi gereken "448" numarası köşeli parantez içerisinde gösterilmiştir.

Buyurıldı.

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bursa'da vâkı' Etmekçiler Kethudâsı olan Mehmed arz-ı hâl idüp; "mahrûse-i mezbûrede etmekçilik işleyenler, hâm-dest olup üstâda hıdmet idenler etmekçilik idgelmişler iken Abdurrahmân ( ) ve ( ) nâm kimesneler aslâ üstâda hıdmet itmeyüp ve etmekçilik san'atından aslâ haberdâr değil iken furûn açup etmekçilik idüp ihtilâle bâ'ıs oldukların" bildürüp hüküm-i hümayûnum recâ eylediği ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; mezbûr[lar] üstâda hıdmet itmiş olmayup hâm-dest ise men' u def' idüp kethudâları ve yiğitbaşları ma'rifeti ile ehl ü üstâd olmayınca min-ba'd o makûlelere, olıgelene muhâlif kimesneye iş itdürmeyesin.

Fî 8 L.¹⁵¹, sene: [10]56

Buyurıldı.

İskenderiyye sancağında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

"Ber-vech-i arpalık livâ-i mezbûra mutasarrıf olan Ahmed dâme ikbâlühû taht-ı kazânuzda sâkin ( ) nâm kimesneleri bi-gayri hakkın katlidüp zulm ü te'addî eylediği" Âsitâne-i Sa'âdetüm'e i'lâm olunmağla hâlâ Âsitâne-i Sa'âdetüm'den ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tarafeynün ahvâli hakk u adl üzre görölüp katlolunanlar ne yüzden olmuştur; vukû'ı ve sıhhati üzre sicill [ü] huccet olunup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeylemek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı Âsitâne-i Sa'âdetüm'den ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tarafeynün ahvâli hakk u adl üzre görölüp katlolunanlar ne yüzden olmuştur; vukû'ı ve sıhhati üzre sicill [ü] huccet olunup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzeyelesiz.

Fî 9 L., sene: 1056

¹⁵¹ Metinde "Ş." şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

İznikmid kâdisına hüküm ki ve Koca[ili] sancağı mütesellimine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinelerinden Fâtıma nâm hâtûn ile Mustafâ nâm kimesne arz-ı hâl idüp; "bundan akdem kaşaba-i mezbûrede vâkı' Ruslar(?) Mahallesi'nde sâkin ( ) nâm kimesne bir bâb mülk menzile mutasarrıf iken fevtolup müteveffâ-yı mezbûrun deyni olmağla zikrolunan menzil izn-i şer'le fûrûht olundukda on altı bin akçada karâr itmekle bu, ol menzili on altı bin akçaya iştirâ idüp on iki seneden mütecâviz bilâ-nizâ' müstekillen zabtidüp âhardan dahlolunmak lâzım gelmez iken hâlâ müteveffâ-yı mezbûrun abd-i memlûki Handân nâm kimesne zuhûr ve şirrete sülûk idüp mücerred mülk menzili bunun elinden almak için; 'Ol menzil utekâya meşrûtdur; ben alup fûrûht iderüm.' diyü bilâ-temessük müdâhale idüp iki-üç def'a emr-i şerîf virilmişken itâ'at itmemekle" mübâşir-i mezbûr ile Âsitâne'ye ihzârıyçün ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî 10 L., sene: [10]56

452

Yanya Sancakbeyi Mahmud'un sefere çıkarken mirliya bassı olan altı köyün gelirlerini karşılık göstererek Hızır adlı kişiden aldığı borç köylüler tarafından ödendiği hâlde adı geçen Hızır'ın ana paranın hâlâ köylülerin zimmetlerinde borç olarak durduğunu iddia etmesi üzerine ortaya çıkan anlaşmazlığın mahkemece halledilmesi.

Buyurıldı.

Yanya kâdisına hüküm ki:

Sen ki kâdisın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Kasaba-i Yanya muzâfâtından Yorah(?) ve Kotoreçi ve Anadata(?) ve Ravine ve Mula(?) ve Mankör(?) nâm karyeler re'âyâsı meclis-i şer'a varup; "bundan akdem Yanya Sancağbeği olan Mahmûd sefer-i hümâyûnuma teveccüh eylediği esnâda kasaba-i mezbûrede sâkin Hızır nâm kimesneden tokuz yüz altmış iki aded gurus karz alup meblağ-ı mezbûrun edâsın mîr-livâ hâsları olan kurâ-yı mezbûre ahâlîsinden havâle eylemekle mezbûr seferde iken kurâ-yı mezbûre ahâlîsi müşârun-ileyhün mahsûlinden merkûm Hızır'a tokuz yüz gurus teslîm eyledüklerinden sonra altmış iki gurus bâkî kalup ba'dehû Mîr-livâ-i mûmâ-ileyh seferden geldükde zikrolunan altmış iki gurusı dahı alup bir akça deyni kalmamış iken merkûm Hızır; 'Asl-ı mâl zimmetinizdedür.' [diyü] taleb [ü] da'vâ itmeğin ... " :: şurûtıyla emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâyili şehri Şevvâli'l-mükerrem, sene: 1056

453

Valide Sultan'ın İzdin'deki paşmaklık haslarından elde edilen buğdayın Girit Seferi için zabire tedariki ile görevli Mustafa tarafından satın alınıp Girit'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Selanik etrâfında asâkir-i İslâm'a zahîre iştirâsı için me'mûr olan Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşlarından Mustafâ'ya hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât Vâlidem Sultân Kapukethudâsı olup Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından Arslan Kethudâ gelüp; "müşârun-ileyh[â]nun Yenişehir kasabasında vâkı' mutasarrıf olduğu İzdin ve tevâbi'ı paşmaklığı hâssı karyelerinden bin elli beş senesinde üç bin keyl buğdayı olduğunu" bildürüp sen ki mûmâ-ileyhsin, zikrolunan buğdayı narh-ı cârî üzre iştirâ idüp Girit Seferi'ne asâkir-i İslâm için irsâl eylemen emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, dahı müşârun-ileyhânun mutasarrıf olduğu İzdin ve tevâbi'ı hâslarınun elli beş senesinde vâkı' olan terekeyi narh-ı cârî üzre iştirâ ve sefer-i hümâyûnum mühimmâtıyçün cezîre-i mezbûreye irsâl ü îsâl eylesin.

Fî 9 L., sene: [10]56

454

Şam'da yeniçeri kâtibi olanlara yasakçılık da verilmesine dair eskiden beri var olan uygulamanın hâlen Yeniçeri Kâtibi olan Abdülbâki hakkında da uygulanması.

Buyurıldı.

Sâbıkâ ( ) Beğlerbeğisi olup hâliyâ Şâm cânibi Defterdârı olan ( ) ve hâliyâ mütesellimine hüküm [ki]:

Şâm-ı Şerîf'de Yeniçeri Kâtibi olan dârende-i fermân-ı vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Abdülbâkî arz-ı hâl idüp; "kadîmü'l-eyyâmdan kâtib olanlara kânûnları ve kadîmden olgeldüğü üzre ocakları tarafından bir yasakçılık virilüp zabtiderler iken ve mîrî tarafından dahı bir sevb-i hıl'at bahâsı ve her ulûfe vâkı' oldukda terakkîsi virilegelmişken hâlâ kadîme muhâlîf, yasakçılık dahı virilüp kendü tarafından zabttdürilmeyüp mâni' oldukların" bildürüp mu'tâd-ı kadîm üzre amel olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğin, mu'tâd-ı kadîm ve kânûnları üzre selefleri ne vechile mutasarrıf olmuşlar ise amel olunmak emrüm olmuştur. :: *Vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.*

Fî-evâsıtı L., sene: [10]56

455

Ekrad taifesinden bazı kişilerin, Şam'a 32.000 baş koyun götürürken bazı kişilerin saldırısına uğrayarak koyun ve atlarının yağmalanması hadisesinin mahkemece görülüp hak sahiplerine haklarının alıverilmesi.

Buyurıldı.

Şâm-ı Şerîf kâdisına ve mütesellimine hüküm [ki]:

Ekrâd tâyifesinden Arslan ve Dervîş ve Melle Matar(?) ve Mehmed nâm kimesne[ler] arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Şâm-ı Şerîfe otuz iki bin re's koyun götürürken Assâf ve Nu'aym

kabîlesinden Mehmed el-Kays ve Şeyh Mûsâ, Tevğûr(?) nâm mevzı'da bunların koyunların ve atların gâret idüp Şâm ahâlîsinden Türkmen Mehmed Bölükbaşı ve Taşık-oğlu(?) ve Yemenli-oğlu Abdülâzem Çavuş ve Çukadâr Mustafâ ve Hasan Bölükbaşı ve Mîr Alî karındaşı-oğlu Kapubeğ nâm kimesneler mezbûr Assâf'un kapukethudâları olmağla zikrolunan koyundan bunlara mecmû'ı iki bin koyun virüp bâkîsi zimmetlerinde kalmağla mahallinde şer'le müteveccih olan hakların alıvirmek bâbında emr-i şerîfüm" recâ eyledük[ler]i ecilden, şer'le icrâ-yı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. :: *Vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.*

Fî 14 L., sene: [10]56

456

Türkmen taifesinden bazı kişilerin Şam'a 32.000 baş koyun götürürken bazı kişilerin saldırısına uğrayarak koyun ve atları ile adamlarının mal ve erzaklarının yağmalanması hadisesinin mahkemece görülüp hak sahiplerine haklarının alıverilmesi.

Buyurıldı.

Trablusşâm beğlerbeğisine ve Şâm-ı Şerîf kâdîsına ve Şâm mütesellimine hüküm [ki]:

Türkmen tâyifesinden ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler arz-ı hâl idüp; "bunlar otuz iki bin koyun cem' idüp sürer iken Şâm-ı Şerîf'de Tevğûr(?) toprağında âhardan Mihraliç(?) ve Mehmed el-Kays ve Şeyh Mûsâ nâm kimesneler tevâbi'larıyla bunları basup cümle koyunların ve elli re's at ve yüz merkeb ve yüz nefer âdemlerinün emvâl ü erzâkların gâret eyleyüp ba'dehû girü redditmek için sekiz bin koyun göndermişler iken ancak iki bin koyunu vâsıl olup mâ'adâsın Şâm çorbacılarından Türkmen-oğlu Mehmed ve Çukadâr Mustafâ ve Taşık-oğlu(?) [ve] Abdülâzem Çavuş ve ( ) nâm kisneler mâbeynlerinde tevzî' u taksîm eyleyüp Tevğûr(?) Beği Hüseyin Bölükbaşı dahî hakk-ı sükût yedi yüz elli koyun aldığından gayri Şâm tâcirlerinden Mîr Alî(?) ve Sarı Derviş(?) ve Kara Cehennem nâm tâcirlerin ellerinde ( ) koyunların bulup taleb eyledüklerinde virmeyüp birbirine istinâd itmekle bir vechile icrâ-yı hak mümkün olmayup ziyâde gadr u hayf olduğın" bildürüp hükm-i hümâyûnum recâ eyledükleri ecilden, ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle bu ahvâl mahallinde şer'le görülüp ihkâk-ı hakk olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. :: *Vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.*

Fî 14 L., sene: [10]56

457

Çatalca'ya bağlı Babanakkaş isimli yerde öldürülmüş olarak bulunan şahsın kâtilinin araştırılması ve suç her kimin üzerine sabit olursa Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Çekmece nâyibine hüküm ki:

Bostâncıbaşı tarafından arz-ı hâl sunulup; "Çatalca'ya tâbi' Babanakkâş nâm mahalde bir âdem maktûl bulunup kâtili nâ-ma'lûm olmağla" ol cânibde olan eşkıyâ vü ehl-i fesâd teftîş ü tefahhus

olunup bu fesâdı iden eşkıyâ elegetürildikten sonra bu fesâd kimün üzerine¹⁵² sâbit olursa Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl olunmak ve bu bahâne ile umûm teftîşi olunmayup hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesneye te'addî vü tecâvüz olunmamak üzre ... :: hüküm virilmişdür.

Fî 16 L., sene: [10]56

458

Ankara ve Kütabya sancakları piyade ve müsellemlerinin 1054 senesi avarız vergilerini toplayıp kaçan Veli isimli şahsın her nerede bulunursa mahkemeye getirilmesi ve kendisine bu görevi veren Dergâh-ı Muallâ Kapıcıbaşı Dervîş'in hakkının alınması.

Buyurıldı.

Anatoli eyâletine mutasarrıf olan Vezîr ( ) Paşa'ya ve Kütâhiyye monlâsına ve ( ) kâdisına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm kapucıbaşılarından iftihârul-emâcid ve'l-ekârim Dervîş zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bin elli dört senesine mahsûb olmak üzre Ankara ve Kütâhiyye sancaklarında vâkı' piyâde ve müsellemler tâyifesinin müteveccih [olan] avarızının cem'ı mûmâ-ileyhe sipâriş olunup mûmâ-ileyh dahı cem' u tahsîlin, tarafından, Velî nâm kimesneye sipâriş idüp mezbûr dahı varup taleb eyledükde fîrâr idüp icrâ-yı hakk olunmaduğın" bildürüp her kande bulunur ise şer'le getirilüp icrâ-yı hakk olunmak recâsına [arz]itmeğın, cem' u tahsîl itdürilmek üzre ... :: emr-i şerîf yazılmışdur.

Fî-evâsıtı L., sene: 1056

459

Saray-ı Atik mutfâğının et ihtiyacını karşılamak üzere ocaklık tayin edilen İnöz Memlehası tuzunun aynî olarak değiştirilmesi suretiyle elde edilen ve ambarlara konulmuş bulunan buğdayın gemilerle Asitane-i Saadet'e nakledilmesi.

Buyurıldı.

İnöz kâdisına hüküm ki:

Hâlâ Âsitâne-i Sa'âdet'de Kassâbbaşı olan Mehmed Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Sarây-ı Atik Matbah-ı Âmire'ye lahm-i ganem bahâsıyçün ocaklık ta'yîn olunan Memleha-i İnöz Mukâta'ası'nun her sene hâsıl olan tuz, nakd akça ile fûrûht olunmayup buğday ve sâyir hubûbât ile mübâdele olunagelüp ve der-anbâr eyledükleri buğday, gemiler ile İstanbul'a getirüp fûrûht olunmak mu'tâd iken hâlâ iskelelerden sefîneye buğday tahmîl olunmak memnû' olmağla Memleha-i mezbûrede hâlâ der-anbâr olan buğday fûrûht olunmayup bâ-husûs bu sene-i mübârekede zikrolunan buğday anbârlarda kızup bir-iki ay anbârlarda durur ise cümlesi yanup mîrîye gadr ve ümenâyâ zarar müterettib¹⁵³ olduğın" bildürüp imdi; müşârun-ileyh kassâbbaşı kefâleti[y]le

¹⁵² Metinde "üzere bu fesâd kimün" şeklinde geçmektedir.

¹⁵³ Metinde "ميري" şeklinde geçmektedir.

der-anbâr olan terekeyi gemilere tahmîl idüp ve bir dânesi âhardan kimesneye virilmeyüp doğru Âsitâne-i Sa'âdetüm'e naklolunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı müşârun-ileyh kassâbbaşı kefâletiyle der-anbâr olan terekeyi gemilere tahmîl idüp ve bir dânesi âhardan kimesneye virilmeyüp doğru Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderesin. Ammâ; bu bahâne ile küffâr [tâ]yifesine ve kâfir gemilerinden bir gemiye bir habbe ve bir dâne virilmek ihtimâli olmaya. Şöyle bilesin; alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsın.

Fî-evâyili L., sene: 1056

460

Gürle kazasının Yenice köyü abalisinden Nikola ve Panayot'u, 1050 senesinde koyun ağıllarını basarak dövüp yaraladıkları ve bütün mallarını yağmaladıkları iddia edilen Gedelek köyü abalisinden Demir Halil, Mehmed ve İsmail isimli şahısların mahkemeye çıkarılıp yargılanmaları ve üzerlerine sabit olan hakların alınması.

Buyurıldı.

Gürle kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda Nâ'ibü's-şer' olan Mevlânâ İbrâhîm *zide fazlühû* Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Yenice¹⁵⁴ nâm karyede sâkin Nikola ve Panayot nâm zimmîler meclis-i şer'a varup; 'kazâ-i mezbûra tâbî' Gedelek nâm karyeden Demür Hal[i]l ve Mehmed ve İsmâ'il oğlu ( ) nâm kimesneler mezbûrların koyun ağılın bin elli senesinde basup hılâf-ı şer'-ı şerîf darb-ı şedîd ile darb u mecrûh eyledüklerinden gayri şirret idüp; '*Karyemüz sınırında maktûl bulunan Mehmed ve Ebûbekir nâm kimesneleri siz katleylediniz.*' diyü üzerlerine şer'an bir nesne sâbit ü zâhir olmuş değil iken cümle emvâl ü erzâkların yağmâ vü gâret idüp ziyâde te'addî vü fesâd eyledüklerinden sonra murâfa'a-i şer'-ı şerîf olduklarında mezbûrların hüsn-i hâline ahâlî-i vilâyet şehâdet itmeleriyle ellerine huccet-i şer'ıyye virilüp' huccet-i şer'ıyyeleri mücebince icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm virilmek" recâsına arzeyledüğü ecilden, kıdvetü'l-emâsîl ve'l-akrân Çalık Ahmed *zide kadruhû* ve mübâşir ma'rifeti ile görölüp hılâf-ı şer' rencide olunmayup ve şer'le müteveccih olan hakları alıvirilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı mezbûrları meclis-i şer'-ı şerîfe ihzâr ve gaybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olanlara buldurdup getürdüp bunlar ile berâber idüp mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp faslolmuş değil ise tamâm hakk u adl üzre tefîş ü tefahhus ve huccet-i şer'ıyyesine nazar idüp göresin; arzolunduğu üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle ve mazmûnı muvâfık-ı şer' olup alâ-vechî'l-hasım sâbit olan huccet-i şer'ıyyeleri mücebince amel idüp dahı şer'le müteveccih olan hakları her ne ise ba'de's-sübût hükmidüp bî-kusûr alıvirdükden sonra hılâf-ı şer'-ı şerîf mezbûrları ol vechile mezkûrlara rencide vü remîde itdürmeyesin. :: diyü emr-i şerîf virilmiştir.

Tahrîran; fî-evâsıtı şehri Şevvâli'l-mükerrem, sene: sitte ve hamsîn ve elf.

154 Metinde "كجه" şeklinde geçmektedir.

461

Ahmed isimli şahsın, yanına topladığı atlılar ile, muhassıl-ı emval olduğunu söyleyerek kaza ve köyleri haraca bağlayıp ahalinin bedava bal, yağ, arpa vs. erzaklarını aldığı, döverek eşyalarını yağmaladığı yolunda Kestel kazası ulema ve ayanı tarafından yapılan şikâyetin mahkemece etraflı olarak araştırılması.

Buyurıldı.

Kestel ve ( ) ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Kestel kazâsında vâkı' olan ulemâ vü sulehâ vü a'yân-ı vilâyet Südde-i Sa'âdetüm'e mahzar gönderüp; "hâliyâ Muhassıl-ı Emvâl nâmında olan Ahmed, aslâ bir yirde ârâm itmeyüp yanına dört yüz kadar atlu sekbân cem' idüp kazâ be-kazâ gezüp her kâdîlığı lâ-an-vechi şer'î üçer-dörder yüz guruşa kesüp Kestel kazâsına geldükde karye be-karye konup yedi-sekiz karyeye nüzûl idüp her karyeden on koyun ve ana göre bal u yağ u tavuk u arpa vü samanların meccânen alup ve beş yüz gurus virildükde kabûl itmeyüp kendüsi her karyeyi kırkar, ellîşer, yüzer guruşa kesüp ve nice Müslimânı asup darb-ı şedîd eyledüğinden gayri başında olan sekbân u eşkiyâ nice avretün esbâbın yağmâ vü gâret idüp bunun emsâli fesâd eyledüğün" bildürüp emr-i şerîfüm virilmek recâsına arz u mahzar eyledükleri ecilden, bu ahvâl vâkı' mıdır; mahallinde şer'le tefahhus olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. :: diyü şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

Evâsıt-ı L., sene: 1056

462

Karlili sancağı alaybeyinin Dergâh-ı Muallâ müteferrikalarından Civan-ı Bî-zebân'ın zeameti köylerinden Aytos'u basarak sürüp götürdüğü sığırların iade ettirilmesi; etmediği takdirde Asitane-i Saadet'e havale olunması.

Buyurıldı.

Angeli kâdîsına ve Karlili sancağı mütesellimine hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından olup hâssa musâhiblerümden olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Civan-ı Bî-zebân zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl sunup; "Karlili Sancağı Alaybeğisi olan ( ) ze'âmeti re'âyâsı ve sekbânları ile mûmâ-ileyhün ze'âmeti karyelerinden Aytos nâm karyesine varup ve re'âyâsın basup fuzûlen seksen re's sığırların sürüp götürüp bu bâbda ze'âmeti re'âyâsına ziyâde zulm ü te'addî olunmağla mahsûline dahı küllî noksân müterettib olduğın" bildürüp mezbûr Alaybeği, mûmâ-ileyhün re'âyâsının fuzûlen sürüp götürdüğü sığırların girü re'âyâsına reddeyleyüp, virmekde te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğün, hılâf-ı şer' alınan sığırları ve sâyir hakları girü reddolunup, virmekde te'allül iderse Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle olunmak için ... :: şurûtıyla hüküm yazılmışdur.

Fî-evâsıtı L., sene: 1056

Buyurıldı.

Fâyıkî.

Kili kâdîsına hüküm ki:

Boğdanlu'dan ticâret iden re'âyâ tâyifesi tarafından arz-ı hâl sunulup; "bundan akdem bin elli iki senesinde; *'Kili İskeleye'ne ticâret için gelen Leyh ve Boğdanlılardan mâdâm ki sâkin olup mâdâm ki toprak tasarruf itmeyince ticâret için geldüklerinde harâc taleb olunmayup Boğdanlu olanlar harâcların voyvodalarına virüp ve Leyhlülerden min-ba 'd taleb itdürmeyesin.*' diyü Mâliyye tarafından emr-i şerîfüm virilmişken hâliyâ ol emrûme mugâyir tavâyif-i mezbûreden harâc taleb olunup te'addî olunduğı" i'lâm olunmağın mahalline mürâca'at olundukda vech-i meşrûh üzre Mâliyye tarafından emr-i şerîfüm virildüğü mastûr u mukayyed bulunmağın mücebince amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı Leyhlü ve Boğdanlılardan Kili İskeleye'ne vech-i meşrûh üzre ticâret için gelüp toprak tasarruf itmedükce min-ba'd kimesneye mukaddemâ Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîfüm mücebince harâc taleb ile rencide itdürmeyüp ve ol vechile bir akça ve bir habbe aldurmayup men' u def' eylesin. Men' ile memnû' olmayanları yazup arzidüp mukaddemâ Mâliyye tarafından virilen emrûme muhâlif kimesneye iş itdürmeye[sin].

Fî 24 L., sene: 1056

Konya abalisinden Receb'i bir bahane ile hapsedtiğı, mahkemeye çağırarak üzere gelen Çukadar Ali'yi dövürdüğü bildirilen, Karaman eyaleti mutasarrıfı Vezir Reşid Mustafa Paşa'nın Mütesellimi Hüseyin'in yerinde mahkemeye teftiş edildikten sonra Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Konya kâdîsına hüküm ki:

Konya kâdîsı [( )] *zîde fazlühû*, tevkî'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

Sen ki kâdîsın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "Karaman eyâletine mutasarrıf olan düstûr-ı mükerrerem, müşîr-i mufahham, nizâmü'l-âlem Vezîrüm Reşid Mustafâ Paşa *edâma'llâhü Te'âlâ iclâlehû* [Sa]kız(?) Cezîresi mah[â]fazasıyçün azîmet eyledükde tarafından Kâyim-makâmı olan Hüseyin nâm kimesne Konya sâkinlerinden Receb nâm kimesneyi ahzidüp; *'Mukaddemâ baban Süleymân'un çifti hıdmetinde olmamağa¹⁵⁵ talâk idüp ba'dehû şart idüp ba'dehû hıdmetde olmuştın.*' diyü habsidüp kibel-i şer'den Çukadâr Ali'yi irsâl idüp da'vet-i şer' eyledükde mahbûs-ı mezbûrî şer'-ı şerîfe ihzâr eyle[me]dükde[n] gayri mezbûr Ali'ye dar[b]-ı şedîd ile muhkem darblar

155 Metinde "olmamağla" şeklinde geçmektedir.

idüp itâ'at-i şer'-ı şer[i]f eyle[me]düğün" bildürüp emr-i şerîfüm virilmek recâsına arzyledüğün¹⁵⁶ ecilden imdi; ta'yîn olunan mübâşir ve a'yân-ı vilâyet ma'rifetleriyle mezbûrun ahvâli mahallinde şer'le teftîş ü tefahhus ve huccet olunduktan sonra mezbûr Mütessellim Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm mücebince amel idüp dahı ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîm [ile] amel idüp dahı ta'yîn olunan mübâşir ve a'yân-ı vilâyet ma'rifetiyle ahvâli mahallinde şer'le teftîş ü tefahhus [ve] sicill ü huccet olunduktan sonra Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylesin ki, gelüp ahvâlleri Dîvân-ı Hümâyûnum'da vezîr-i a'zam ve kâdî-asker huzûrında¹⁵⁷ şer'le görüle. Şöyle bilesin; alâmet-i [şerîfe i'timâd kılasın].

Sene: 1056

465

Kethüdası Mustafa'yı, muhasebesini görüp üzerinde her hangi bir hakkı kalmadığına dair üç defa temessük vermesine rağmen daha sonra zincire vurup hapsettiği, dövdüğü ve bütün malını sattırdığı bildirilen Çorum eski Sancakbeyi Mehmed'in Divan-ı Hümayun'da yargılanmak üzere Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Yenişehir ü Fenar kâdîsına hüküm ki:

( ) ve ( ) ve ( ) kâdîlarına:

Yenişehir kazâsına tâbî Kaya nâm karye sâkinlerinden Mustafâ Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem bu, sâbıkâ Çorum sancağına mutasarrıf olan Mehmed dâme izzühûnun evi üzerine kethudâ olup üç def'a Mîr-i mûmâ-ileyh ile müfredât defterleri mücebince muhâsebesin görüp üzerinde bir akça ve bir habbe bâkî kalmadığına elinde üç def'a mühürlü temessüğün virüp alâkası kalmayup Mîr-i mûmâ-ileyh kanâ'at itmeyüp girü mezbûrı tutup zencire urup habseyledüğünden gayri üç yüz mikdârı değnek urup ve cemî' emvâl ü erzâkın fûrûht itdürüp mezbûra ziyâde zulm ü te'addî olduğun" bildürüp imdi; mûmâ-ileyh Mîr Mehmed'i Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm mücebince amel idüp dahı Mîr-i mûmâ-ileyhi Âsitâne-i Sa'âdetüm'e [ihzâr] eylesin ki, gelüp Dîvân-ı Hümâyûnum'da ahvâlleri şer'le görölüp icrâ-yı hakk oluna. :: Vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.

Fî Ş., sene: 1056

466

Yenice-i Taraklı, Geyve, Gölpazarı ve Akhisar kazaları üzerine devre çıkıp halktan baksız yere para topladığı ve zulmettiği bildirilen Kadı Halil'in devre çıkmaması ve baksız yere aldığı sabit olan paraların sahiplerine iade edilmesi.

¹⁵⁶ Metinde "arzyledüğün" şeklinde geçmektedir.

¹⁵⁷ Metinde "حضورنده" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Yenice-i Taraklı ve Geyve ve Gölbaşarı ve Akhisar kâdılarına hüküm ki:

"Devr, Memâlik-i Mahrûsem'de memnû' u merfû' iken ve bundan akdem; 'Min-ba'd devritmeye.' diyü emr-i şerîfüm virilmişken hâlâ Kâdılar olan Halîl nâm Kâdî gelen beğler ile yek-dil olup, bunlardan yigirmi bin akça alınmak murâd olundukda, kırk bin akça tevzî' idüp ve bir sicill için iki yüz akçaların alup te'addî eylediğin" bildürüp min-ba'd devritmeyüp ve hılâf-ı şer'-ı şerîf alınmış akçaları var ise ba'de's-sübût girü ashâbına redditdürilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Fî 26 sene: [10]56

467

Diyarbakir beylerbeyi iken vefat eden Murad Paşa'nın hanımı ve kızı ile oğulları arasında miras taksimi yüzünden ortaya çıkan anlaşmazlığın, daha önce Divan-ı Hümayun'da verilen hüküm doğrultusunda çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

Ayntâb kâdisına hüküm ki:

Mâhîhân hâtûn ile kebîre kızı Âyişe hanım nâm hâtûnlar arz-ı hâl idüp; "mukaddemâ Ayntâb sâkinlerinden olup sâbıkâ Diyârbekir beğlerbeğisi iken vefât iden Murâd Paşa'nun mezbûre Mâhîhân hâtûn zevcesi olup ve mezbûre Âyişe hanım sulbiyye kızı olmağla müteveffâ-yı mezbûrun metrûkâtı ve medîne-i Ayntâb mahallâtından Şhreküstî Mahallesi'nde vâkı' mülk-i meşrû'[ı] olan sarâyı ve kurbinde vâkı' Sarây-ı(?) Hasanöldi dimekle ma'rûf olan menzil ve yine sarây-ı mezbûr mukâbelesinde vâkı' inde'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd mülk bâğı ve Fülful ve Fâyide ve Râyiha nâm Habeşiyetü'l-asl câriyeleri ve Abdullâh nâm abd-i memlûki irs-i şer'le mezbûretâna ve müteveffânun sulbî kebîr oğulları Üveys Beğ ve Alî Beğ nâm karındaşlara intikâl idüp lâkin mezkûrlar zikrolunan sarây kurbinde vâkı' menzilin ve yine sarây kurbinde olan bâğın ve mezbûrûn câriyelerde ve abd-i memlûkde olan hissa-i şâyi'aların mezbûretân hâtûnlara virüp alâkaları kalmadığına Müslimânlar muvâcehelerinde ıkrâr u i'tirâfları sicill ü huccet olunup kat'-ı nizâ' u fasl-ı husûmet olunmuşken mezbûrân Üveys ve Alî nâm karındaşlar kanâ'at itmeyüp yine da'vâ vü nizâ'dan hâlî olmamağla Dîvân-ı Hümayûnum'da vüzerâ-yı ızâmum ve kâdî-askerlerüm huzûrlarında murâfa'a-i şer'-ı şerîf olduklarında mezbûrların ellerinde olan huccet-i şer'ıyyeleri mücebince eşyâ ve müte'addid câriye ve abd-i memlûk mezbûrelere hükmolunup ve huccetleri müzmâlanup mücebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden, huccet-i şer'ıyye mücebince amel olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı vech-i meşrûh üzre zikrolunan emlâk ü câriyeleri ve Abdullâh nâm abd-i memlûk[i] mezbûre hâtûnların ellerinde olan huccet-i şer'ıyyeleri mücebince kemâ-kân kendülere zabt u tasarruf itdürüp mezkûrân Üveys'i ve Alî'yi ol vechile murâfa'adan sonra dahl ü nizâ' itmek isterler ise, bir def'a şer'le görölüp faslolunup huccet-i şer'ıyye virilen da'vânun tekrâr istimâ'ı memnû'dur; hâlî üzre ibkâ idüp vech-i meşrûh üzre olan emlâk ü câriyeleri ve abd-i memlûki bunlara zabt u ahz ü kabz itdüresin. :: diyü vech-i meşrûh üzre şurûtiyla yazılmışdur.

Tahrîran; fi-evâhîri şehri Şevvâli'l-mükerrem, sene: 1056

468

Bozcaada muhafazasındaki askerlerin kışlık ihtiyaçları için İne, Tuzla ve Bayramiç kazalarından zabire satın alınmasına izin verilmesi.

Buyurıldı.

İne ve Tuzla ve Bayramiç k d l rına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem Bozcaata muhafazasında olan Vezîr Ahmed Paşa mektûb gönderüp; "h l  muhafazasında kışlanması fermân olunan Bozcaatası kurâ v  nev h den h l  olup bundan akdem küffâr-ı h ks r tahr b   ya m  v  gâret itmekle sâyir muhafaza olunan memâlik   yalılarun v s ati olmamağla l z m olan zehâyirden asl  bir nesne bulunmama la muhafazaya me m r olan asker tâyifesi ve Vezîr-i m   arun-ileyhün zah reye her vechile ihtiyaçları olup hus san şiddet-i  it da seferler mun[ka]t   oldu ca zahîre husûsında küllî zahmet   usret çekilmek mukarerd r." diyü Bozcaata kar usunda nakli mümkün olan yirlerden l z m   mühim olan zeh yir kışlada narh-ı r z  üzre i tir  ve Bozcaatası'na naklited rilmek içün emr-i şerîfüm virilmek recâsına arzitme in, Bozcaata muhafazasında olan asâkir-i İslâm içün re  y ya zulm   te add  olmamak üzre narh-ı cârî üzre taht-ı kaz nuzdan akçalarıyla kifâyet mikd r  zahîre i tir  itdürilmek emrüm olmuşdur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, emrüm üzre amel idüp dahi Bozcaata muhafazasında olan asâkir-i İslâm-ı zafer-enc mum içün taht-ı kaz nuzdan akçalarıyla kifâyet mikd r  zahîre i tir  itdürüp muhafaza ve kışlada olan tavâyif-i asker n muzâyaka v  z r retlerin def  eyleme e bezl-i dikkat   sa y-i cem l eylesiniz.

469

Kefe kulları görevden alındığından bu gibi Kefe kullarına m dabale ve taarruz ettirilmemesi.

Buyurıldı.

Kefe kâdîsına hüküm ki:

"Taht-ı kazânuzda v k   Kefe kulları ref  olunma ın, ol makûle Kefe kullarına dahl   ta arruz itdürmeyüp ana göre  g h olup h l fından ictin b eylesin." diyü bi l-fi l vezâretile Yeniçerilerüm Ağası olan düstûr-ı m kerre[m] Vezîrüm Mehmed Paşa tarafından mektûb virilmekle, m cebince amel olunmak emrüm olmuşdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel idüp h l fına cevâz göstermeyesin.    diyü hüküm yazılmışdur.

470

Hazinedar Kaftancı Ali'nin Resime Kalesi'nde  ebit olan Sa kol Alaybeyi Yusuf'un zimmetindeki alacağının tahsil ettirilmesi.

Buyurıldı.

Selanik monlâsına hüküm ki:

Hazînedâr Kaftâncı Alî zîde kadruhû arz-ı hâl idüp; "hâliyâ bi-mâyeti'llâhi Te'âlâ fethi müyesser olan Resime Kal'ası'nda şehîd olan Sağ-kol Alaybeğisi Yûsuf'a bundan akdem kazâ-i mezbûrda olan ze'âmeti karyelerinün re'âyâsının harâclarıyçün yüz ( ) bin akça virüp meblağ-ı mezbûr mezbûr Yûsuf re'âyâdan tahsîl ve buna teslim itmedin bi-emri'llâhi Te'âlâ şehîd olmakla zikrolunan akça mezbûr Yûsuf'un zimmetinde midür veyâhûd re'âyâda mı kalmışdur; tahsîl itdürilmek" recâ itmeğin, vech-i meşrûh üzre tahsîl itdürilmek fermân olunmağla ... :: *hükm-i şerîf yazılmışdur.*

Evâyil-i Za., sene:1056

471

Barçınî kazası köyleri ahalisinin bargir hizmetini mevkufat defteri gereğince eşit olarak 18,5 hane üzerinden eda etmeleri; Bozgan köyü ahalisinin itirazının dikkate alınmaması.

Buyurıldı.

Barçınî kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e âdem gönderüp; "kazâ-i mezbûrede vâkı' olan kurâ ahâlîsi on sekiz buçuk hâne olup ale's-seviyye dört bârgîr işlemek üzre ta'yîn olup hıdmetlerin edâ iderler iken kazâ-i mezbûrede vâkı' Bozgan nâm karye ahâlîsi inâd idüp; 'Ale's-seviyye çekmezüz; üç buçuk hâne üzre çekerüz.' diyü te'allül ü inâd eylemeler ile kazâ-i mezbûrede olan karyeler ve ismi defterde olmayan karyelerin cümlesi ale's-seviyye on sekiz buçuk hâne olmak üzre ale's-seviyye çekmeleri için mukaddemâ Mâliyye tarafından müte'addid emr-i şerîf ve sûret-i defter-i mevkûfât virilmekle" mukaddemâ virilen evâmîr-i şerîf[e] mücebince amel olunması bâbında femân-ı âlî-şânım sâdır olmuşdur. **Buyurdum ki:** ... :: *[diyü yazılmışdur.]*

472

Bazı aşiret kethüdalarını yoldan çıkardığı, has gelirlerinin toplanmasını engellediği ve eşkıya ile işbirliği yaptığı bildirilen Millü(?) Nahiyesi Başkethüdası Hasan'ın, kethüdalığı başkasına verilerek Payas Kalesi'nde hapsedilmesi ve suçlarının sicil edilip Asitane-i Saadet'e arzedilmesi.

Buyurıldı.

Kilis kâdîsına ve Kilis voyvodasına ve Payas Kal'a[sı] dizdârına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; " 'Millü(?) nâhiyesinin Başkethudâsı olan Hasan nâm Kethudâ hâss-ı mezbûr hazînesinin tahsîline müte'allik umûrda ve nâhiye-i mezkûrede olan ba'zı aşiret kethüdâların ıdlâl ve îkâz-ı fitne vü fesâd idüp ısyândan hâlî olmayup ve tahsîl-i hazîne te'hîrine bâ'ıs ü bâdî olduğundan gayri nâhiye-i mezbûreden ihzârı lâzım gelen ba'zı

kuttâ' u't-tarîk ile yek-dil ü yek-cihet olmağla ihzârlarında te'allül ü inâd idüp eşkıyâya ve eşirrâyâ mu'în olup; 'Her vechile izâlesi lâzimdür.' diyü yirine bir müstekîm kethudâ nasb ve kendüsi izn-i şer'le habsolunup keyfiyyet-i hâli vukû'ı üzre arz olunmasın hâss-ı mezbûr voyvodası ile a'yân-ı vilâyetden nice mu'temedün-aleyh kimesneler ihbâr eyledüklerin" arzeyledüğün ecilden, mezbûrun kethudâlığı âhara virilüp ve kendüsini Payas Kal'asında habsolunup mevâddı sicill ü huccet olunup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arz olunmak emrüm olmağın ... :: vech-i meşrûh üzre yazılmışdır.

Fî-evâyili Za., sene: 1056

Fî-gurre-i Zi'l-ka'deti's-şerîfe, sene: [10]56

473

İstar Eflak topraklarına gelen Kıbtî taifesi hırsızlık, katl, yağma vb. suçları işledikleri takdirde mahkeme marifetiyle haklarından gelinmesi.

Buyurıldı.

İstar Eflak kâdisına, voyvodasına hüküm ki:

İstar Eflak ahâlîsi gelüp; "hâss-ı mezbûr toprağında kadîmden bu âna gelince Kıbtî tâyifesi gelügelmiş değil iken zikrolunan Kıbtî tâyifesi bunların toprağına gelüp karye be-karye gezüp müft ü meccânen yim ü yimekle aldıklarından gayri emvâl ü erzâkların serika [ve] katl-i nüfûs ü gâret-i emvâl eylemeleriyle hâss-ı mezbûr re'âyâsı perâkende vü perîşân oldukların" bildürüp imdi; kabâhat ü cürmleri sâdır olur ise şer'le haklarından gelinmek için ... :: mü'ekked şurûtiyle emir virilmişdür.

Tahrîran; fi 6 Z[a]., sene: 1056

474

Mehmed isimli şahsın, Selanik'teki yanık kapan ile civarındaki yanık mescidi kendi malıyla yaptırmasına izin verildiği.

Buyurıldı.

Selanik monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) Mehmed gelüp; "bundan akdem kazâ-i mezbûrda vâkı' mîrî arsa üzerinde binâ olunan kapan ve civârında vâkı' mescid ihrâk olup eser-i binâsı kalmamağla mezbûr kendü mâlından binâ eylemek için bundan akdem emr-i şerîfüm mücebince huccet-i şer'ıyye virildüğün" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğın, dahı kendü mâlıyla binâ itmek ... :: şurûtiyle mü'ekked emir virilmişdür.

Tahrîran; fi 6 Z[a]., sene: 1056

475

Karaferye, Vodine ve Yenice-i Vardar kazalarında bedel-i nüzüül toplamakla görevli Yahya Çavuş'un adamlarına cizye ve avarız toplamakla görevli olanlar tarafından engel çıkarılmaması; cizye ve avarızın bedel-i nüzüül tahsil edildikten sonra toplanması.

Buyurıldı.

Karaferye ve Vodine¹⁵⁸ ve Yenice-i Vardar kâdîlarına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Yahyâ Çavuş *zîde kadruhû* Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Selanik sancağının bedel-i nüzüül tahsîli cümleden mukaddem iken ve cem' [u] tahsiline Mâliyye tarafından emr-i şerîfem virilmişken taht-ı kazânuzda cizye ve avârız cem'ına varanlar mâni' olup; '*Bizüm cem' ideceğimiz dahı yeniçeri çukası içündür; çorbacıdan mektûb olmayınca elçekmezüz.*' diyü mûmâ-ileyh Yahyâ Çavuş tarafından varanlara tahsile mâni' olmalarıyla nice kurâ ahâlîsinün firârî[na] sebep olmalarıyla, mâtâm ki bedel-i nüzüül tahsîl olmayınca, cizye ve avârız cem'ı te'hîre konılmak bâbında hükm-i hümayûnum recâ itmeğin" bedel-i nüzüül cümleden akdem ü elzem olmağla cümle tekâlîf avkolunup bedel-i nüzüül tahsîl olunmak emrüm olmuştur.

Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp ... :: *vech-i meşrûh üzre şurûtıyla hüküm yazılmışdur.*

Evâyil-i Zi'l-ka'de, sene: 1056

476

Selanik'te işlenmesi ferman olunan ve bir kısmı İstanbul ve Girit'e gönderilen yeniçeri çukasının, kalan kısmı da vaktiyle işlenerek bu işle görevli Yahya Çavuş'a teslim edilmesi.

Buyurıldı.

Selanik mollâsına ve Selanik yeniçeri zâbıtlarına hüküm ki:

Selanik'de Çuka Emîni olan Yahyâ Çavuş Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "bu sene Selanik'de işlenmesi fermânım olan Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinin çukasından mukaddemâ Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ve Girid'e irsâl ü îsâl¹⁵⁹ olunan çukadan mâ'adâ kusûr kalan çukası dahı vaktiyle işlenüp tamâmen kendüye teslim olunup bir ferde te'allül itdürilmemek bâbında hükm-i hümayûnum virilmek" recâsına i'lâm itmeğin, vech-i meşrûh üzre amel olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan emrüm üzre amel olunmak içün ... :: *şurûtıyla mü'ekked hüküm-i şerîf yazılmışdur.*

Evâyil-i Zi'l-ka'de, sene: 1056

158 Metinde "دونر" şeklinde geçmektedir.

159 Metinde "اوسال" şeklinde geçmektedir.

477

Tasnif sırasında Defter'deki hüküm kayıtları numaralandırılırken sebven bu numara atlandığından, Defter'de bu numaraya tekabül eden bir hüküm kaydı mevcut değildir.

478

İstanbul'a gelmesine izin verilen bir Fransız ve bir İngiliz gemilerinin Boğaz Hisarı'ndan geçişine mâni olunmaması.

Buyurıldı.

Hüseyin.

Boğaz Hısârlar[1] muhâfazasında olan Vezîr Ahmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Boğazhısâr'dan Âsitâne-i Sa'âdet-medârum'a gelecek bir kıt'a France ve bir kıt'a İngiliz gemilerine yol virüp İstanbul'a gönderüp kimesne mâni' u müzâhım olmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı zikrolunan bir kıt'a France ve bir kıt'a İngiliz gemilerine yol virüp İstanbul'a gönderüp bir ferd mâni' u müzâhım olmaya ve dahl ü ta'arruz itdürmeysin.

Fî-evâyili Za., sene: 1056

479

İstanbul'a gelmesine izin verilen Liyonet(?) isimli İngiliz gemisinin Boğaz Hisarı'ndan geçişine mâni olunmaması.

Buyurıldı.

Hüseyin.

Boğaz Hısârları muhâfazasında olan Vezîr Ahmed Paşa'ya hüküm ki:

Hâliyâ Boğazhısâr'dan Âsitâne-i Sa'âdet-medârum'a gelecek Liyonet(?) nâmında bir kıt'a İngiltere gemisi olmağla yol virüp İstanbul'a gönderüp kimesne mâni' olmamak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahı zikrolunan bir kıt'a İngiltere gemisine yol virüp kimesne mâni' u müzâhım olmaya ve dahl ü ta'arruz itdürmeysin.

Fî-evâyili Za., sene: 1056

480

Sebeb-i tabrir hükmüyle Horpişte ve Nasliç'in cizye gelirlerinden 4.600 gurus vermeleri emredildiği hâlde ödemeye yanaşmadıkları bildirilen Gâzi ve Mehmed isimli cizyedarların nerede bulunurlarsa yakalanarak Asitane-i Saadet'e gönderilmeleri.

Buyurıldı.

( ) hüküm ki:

Kürekci ( ) nâm zimmî Südde-i Sa'âdetüm'e gelüp arz-ı hâl idüp; "bundan akdem bin elli altı senesine mahsûb olmak üzere Horpişte ve Naslıç cizyesinden dört bin altı yüz guruş sâlyâne olunmak için cizyedâr olan Gâzî ( ) ve Mehmed nâm kimesnelerden sebeb-i tahrîr hükmi mücebince âdemisi varup taleb eyledüğünde zikrolunan ol mikdâr guruşı vermeyüp te'allül üzere oldukların" bildürüp mezbûrlar her kande bulunurlar ise kayd [ü] bend ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzere amel idüp ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Fî-[ev]âyili Za., sene: 1056

481

Büyük Çekmece kasabası ve Arnada(?) köyü ahalilerinin yükümlü olduğu menzilcilik hizmetinin diğer köyler ahalisine de teklif olunması itiraza sebep olmakla beraber, deftere göre bunlar da sefer zamanı menzilcilere yardım etmekle yükümlü olduklarından, kasabadaki reâyâ mevcudu ile diğer köyler ahalisinin yardımına ihtiyaçları olup olmadığının araştırılıp arzedilmesi.

Buyurıldı.

Büyük Çekmece'de Nâyibü's-şer' olan ( ) hüküm ki:

Büyük Çekmece nâhiyesinde olan kurâ ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Menzil çekmeğe taha[mmü]limüz yoktur. Kurâ ahâlîsi menzilci bağlanmağ[a] emr-i şerîf alup lâkin kasaba-i mezbûrede vâkı' kırk nefer zimmî ve kırk nefer Müslimân olup ve mezbûrlara yamak olan Arnada(?) nâm karyenün otuz re'âyâsı olup mecmû'ı yüz on nefer re'âyâ tekâlîfden mu'âfiyyet ile menzilci olup ahâlî-i kurânun tırpan akçası ve Istabl-ı Âmirem'e beş yüz kintâr saman ve sâyir tekâlîf çekerken menzil hıdmetine dahı kudretimüz yoktur." diyü tezallüm eyledükleri ecilden, mevkûfât defterine nazar olundukda; 'Sefer emrolunca mu'âvenet ideler.' diyü emr-i şerîfüm virildiği mastûr u mukayyed bulunmağın imdi; sen ki Nâyib-i mûmâ-ileyhsin, varan mübâşir ma'rifetiyle kasabada ne mikdâr re'âyâ vardır ve kurâ ahâlîsinün imdâdına ihtiyâcları¹⁶⁰ var mıdır; aslı ile vukû'ı üzere arz olunmak fermân olunmağın ... :: şurûtiyla hüküm yazılmışdur.

Fî-evâsıtı Za., sene: 1056

Hüve

482

Mihaliç kazasında tamire muhtaç bir hamamdan başka geliri olmayan Gâzi Hüdâvendigâr Camii Vakfı zevaidinden, bile ile kendi adına on beş akçelik vazife çıkarttıran Müderris Ahmed'in, menedilmesi hususunda çıkarılan fermana rağmen vakıf mütevellisini rahatsız etmeyi sürdürmesine müsaade edilmemesi.

¹⁶⁰ Metinde "احياجلري" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

Sâbıkâ Rûmili Kâdî-askeri olup Mihaliç kazâsına mutasarrıf olan Yûsuf *edâma'llâhü Te'âlâ fazâyilehûya* hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı' merhûm Ceddüm Gâzî Hudâvendigâr Evkâfî Mütevellîsi Yûsuf arz-ı hâl idüp; "Evkâf-ı mezbûre Câmî'ı'nun mevkûf müsakkafâtı ve mezârî'[1] olmayup ancak bir hammâmı olup ol dahı köhne olmağla her sene meremmet iktizâ itmekle îrâdı masrafına vefâ itmemekle dâyimâ ashâb-ı hayrât meremmet idegelüp her vechile za'fî mukarrer iken Ahmed nâm Müderris hîle vü şirret idüp; '*Vakf-ı mezbûre zevâ'idinden*' diyü on beş akça vazîfe ihdâs idüp Vakf-ı mezbûra ziyâde gadritmekle men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm virilmişiken kanâ'at itmeyüp hılâf-ı şart-ı vâkıf vazîfe talebiyle rencîde vü remîde eyledüğün" bildürüp hılâf-ı şart-ı vâkıf rencîde itdürilmemek bâbında emr-i şerîfüm recâ itmeğün, hılâf-ı şer' u kânûn rencîde olunmamak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresin; arzulunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp dahı min-ba'd şart-ı vâkıfa ve şer'-ı şerîfe ve emr-i hümayûnuma muhâlif Mütevellî-i mezbûrı ol vechile rencîde vü remîde itdurmeyüp men' u def' eylesin.

483

Ayntab kazasındaki Handan Ağa Camii'ne, Müslümanların namaz vaktinde sıkıntı çekmemesi için, şehre gelen sudan su bağlanması.

Buyurıldı.

Hamd.

Ayntâb kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda Nâ'ibü's-şer' olan Mevlânâ Receb mektûb gönderüp; "müteveffâ Handân Ağa'nun Ayntâb'da binâ eyledüğü Câmî'-ı Şerîfün suyu olmayup vakt-i salâtda Müslimânlar azîm usret çekmeğün, şehre cârî olan suyun makseminden Câmî'-ı mezkûra kifâyet mikdârı su ifrâz ve Câmî'-ı mezbûra icrâ itdürilmek için emr-i şerîfüm" recâsına arzitmeğün, suyun tahammüli var ise mücebince ifrâz olunmak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı şehre cârî olan suyun tahammüli var ise Câmî'-ı mezbûra kifâyet mikdârı su ifrâz ve Câmî'-ı mezbûra icrâ itdürüp emrûme muhâlif kimesneye iş itdurmeyesin.

Fî-evâsıtı Za., sene: 1056

484

Aksaray Sancağı Mütesellimi Osman'ın, Hasan isimli kadı ile oğlu Mehmed isimli müderrisi haksız yere hapsedip zulmettiği ve mahkeme davetine itaat etmediği iddiasının araştırılıp Asitane-i Saadet'e arzolanması.

Buyurıldı.

Ârifî.

Aksarây kâdîsına hüküm ki:

Sen ki kâdîsın, mektûb gönderüp; "kuzâtdan Hasan nâm Kâdî ve müderrisînden oğlu Mehmed nâm Müderris meclis-i şer‘a varup; 'Aksarây Sancağı Mütesellimi olan Osmân nâm kimesne mezbûrları hılâf-ı şer‘-ı şerîf ahz ü habs idüp kıbel-i şer‘den âdem irsâl olunup şer‘-ı şerîfe da‘vet olundukda itâ‘at itmeyüp zulmeyledüğün' bildürüp emr-i şerîfüm virilmek bâbında ilhâh eyledüklerin" arzeyledüğün ecilden, varan mübâşir ma‘rifetiyle husûs-ı mezbûr mahallinde tefahhus olunup vukû‘ı üzre Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e arz ve Mütesellim ihzâr olunmak için ... :: *emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 17 Za., sene: 1056

485

Kostantin isimli sürücünün Yenişehir metropolidindeki alacağının mahkeme yoluyla tahsil edilmesi; ödemediği takdirde Asitane-i Saadet'e havale edilmesi.

Buyurıldı.

Yenişehir ü Fenar monlâsına ve Tırhala mütesellimine hüküm ki:

Kostantin nâm sürücü arz-ı hâl idüp; "bundan akdem Yenişehir Metropolidi olan ( ) nâm zimmîye ber-vech-i karz bin üç yüz gurus virüp; edâsında(?) te‘allül üzre olduğun" bildürüp şer‘le hakkın virmeğe te‘allül ider ise Âsitâne'ye havâle olunmak emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: *şurûtiyla yazılmışdur.*

Fî 17 Za., sene: [10]56

486

Rodos'un tevliyet ve avarızını iltizamla alan İbrahim isimli kişinin, Dergâh-ı Muallâ Müteferrikası Mahmud'dan kefaleti sebebiyle alacaklı olduğu yolundaki iddiasından dolayı ortaya çıkan anlaşmazlığın halli için Divan-ı Hümayun'a getirilmesi.

Buyurıldı.

[( )] kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu‘allâm müteferrikalarından Mahmûd gelüp; "Rodos'un tevliyet ve avâızın ber-vech-i iltizâm İbrâhîm alup tarafından Halîl nâm kimesneye virüp bunun haberi yoğiken gâybânesine; 'Dört yük kırk beş bin akçaya kefil bi'l-mâl oldu.' diyü huccet itdürüp mezbûr İbrâhîm; 'Dört yük kırk beş bin akçanın dört yükin Halîl yedinden aldum; kırk beş bin akçayı senden alurum.' diyü rencide vü remîde itmekden hâlî olmaduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğün, Dîvân-ı Hümayûnum'a ihzâr olunup ahvâli şer‘le görilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: *[diyü yazılmışdur.]*

24, fî Za., sene: [10]56

İlbasan sancağı sakinlerinden 1030 senesinde fermanla katlolunan Mahmud isimli şahsın vârislerinden oğlu Hasan'ın, babasının muhallefâtını zaptetmekle görevli müteveffa Bıçakcıoğlu isimli müteferrikanın, zaptettiği paralardan bir kısmını resmî kayıtlara geçirmedeği iddiasıyla Bıçakcıoğlu'nun oğlu Müteferrika Ahmed'i rahatsız etmesine izin verilmemesi; anlaşmazlığın yerinde mahkeme marifetiyle çözüme kavuşturulması.

Buyurıldı.

İlbasan kâdisına ve mütesellimine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden müteveffâ Bıçakcı-oğlu'nun oğlu Dergâh-ı Mu'allâm müteferrikalarından olan kıdvetü'lemâcid ve'l-ekârim Müteferrika Ahmed *zîde mecdühû* Sûdde-i Sa'âdetüm'e arz-hâl idüp; "bundan akdem yine kazâ-i mezbûrede sâkin Mahmûd nâm kimesne bin otuz ( ) târîhinde fermân-ı hümayûnumla katlolunup cümle muhallefâtı mîrîye kabz olunmasıyçün bunun babası emr-i şerîfümle ta'yîn olunup şer'le cümle emvâlin fûrûht idüp müfredât defteriyle getirüp Rûz-nâmçe'ye teslim idüp eline temessük alup ba'dehû bir müddetden sonra müteveffâ-i mezbûrun oğlu Mustafâ Dîvân-ı Hümayûnum'a gelüp isbât-ı verâset eyledükde cümle vârislerine vermek üze iki yüz seksen üç bin akçaya sulh olunup meblağ-ı mezbûr mîrîden reddolunup bunun babasından zerre kadar alâkaları yoğiken mezbûr Bıçakcı-oğlu dahı katlolunma[ğ]la anun dahı cümle emvâli anun dahı mîrîye zabtolunup ba'zı emlâkin mezbûr Ahmed mîrîden satun almışken¹⁶¹ ve babasının emvâl ü erzâkına vaz'-ı yed itmemişken mezbûr Mahmûd'un diğer oğlu İbrâhîm zuhûr idüp; '*Baban mezbûr babamun emvâline vaz'-ı yed itmışdür.*' diyü eşyâ taleb idüp Dîvân-ı Hümayûnum'da murâfa'a olduklarında da'vâsı lağv olmağla cevâbı virilmişken on sekiz [sene]den sonra tekrâr diğer oğlu Hasan zuhûr idüp; '*Babamun muhallefâtından baban kabzeyledüğü akçadan üç yük mîrîye geçirilmemişdür.*' [diyü] hılâf inhâ ile mezbûr Ahmed'ün ihzârına emr-i şerîfüm almağla merkûm Ahmed Dîvân-ı Hümayûnum'a gelüp mezbûr Hasan gelmedüğinden gayri babası kabzeyledüğü cümle muhallefâtı mîrîye teslim olunduğına elinde mahallinden(?) sûret-i rûz-nâmçesi olmağla elinde olan rûz-nâmçe sûreti mücebince amel olunup rencide itdürilmemek bâbında emr-i şerîfüm" recâ eyledükleri ecilden, ol vechile müdâhale itdürilmeyüp ve mezbûr Hasan Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gelmemekle ahvâlleri ol cânibde şer'le görülmesi emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Husûs-ı mezbûra hakk u adl üze mukayyed ve mezbûr Ahmed'ün elinde olan sûret-i rûz-nâmçe ve sâyir temessükâtı mücebince amel olunup mezbûr Hasan'a ol vechile hılâf-ı şer'-ı şerîf rencide vü remide itdürmeyüp ve vâkı' olan da'vâ-yı şer'ıyyesin ol cânibde mahallinde şer'le görüp şer'-ı şerife ve sûret-i rûz-nâmçe ve emr-i hümayûnuma muhâlif bir ferde iş itdürmeyüp ... :: diyü mü'ekked [emir] virilmişdür.

Tahrîran; fî 15 Z., sene: 1056

Kastamonu sancağına bağlı bir kaza abalisinin vermeye yanaşmadığı bildirilen bedel-i nüzüülün eksiksiz olarak tahsil ettirilmesi.

¹⁶¹ Metinde "olmuşken" şeklinde geçmektedir.

Buyurıldı.

[( )] kâdîsına hüküm ki:

Kastamonı sancağının bedel-i nüzül cem'ına me'mûr olan İbrâhîm gelüp; "kazâ-i mezbûr re'âyâsı fermânım olan bedel-i nüzûli virmekde te'allül ü tereddüd üzre oldukların" bildürüp tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eylediği ecilden, mukaddemâ Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîfüm mücebince bi't-tamâm tahsîl itdürile. :: *diyü emr-i şerîf yazılmışdur.*

Fî 23 Za., sene: [10]56

489

Dergâh-ı Muallâ kapıcı ve yeniçerilerinin üsküflerini işleyen zimmî ustanın sanatını yapmasına kimsenin engel olmamasına dair emr-i şerîfin zayî'inden yenilenmesi.

Buyurıldı.

Ced.

İstanbul kâdîsına hüküm ki:

( ) nâm zimmî gelüp; "bu, kadîmden hâssa odaların ve Dergâh-ı Mu'allâm kapucılarun ve yeniçerilerinin üsküflerini işleyegelüp ve işinde kâmil üstâd olmağla hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesne mâni' olmayup rencide vü remide eylememek bâbında mukaddemâ emr-i şerîf virilmişken zâyî' eylediğin" bildürüp tekrâr emr-i şerîfüm virilmek bâbında inâyet recâ itmeğin, hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesne[ye] rencide vü remide itdürilmemek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı mezbûrun mâdâm ki kimesneye zarar u te'addîsi olmayup kendü san'atında ola, hılâf-ı şer'-ı şerîf kimesneye rencide vü remide itdürmeyesin.

Fî 23 Za., sene: [10]56

490-499

Tasnif sırasında Defter'deki hüküm kayıtları numaralandırılırken sebven bu numaralar atlandığından, Defter'de bu numaralara tekabül eden hiçbir hüküm kaydı bulunmamaktadır.

500

Dergâh-ı Muallâ yeniçerilerinden Ali'nin, Balıkesir'in Helalce köyü sakinlerinden Umuroğlu ve Bayramoğlu Mustafa isimli şabısların, hizmetçisinin yolunu keserek mal ve erzakını yağmaladıkları yolundaki iddiasının yerinde mahkemece çözüme kavuşturulması; mümkün olmadığı takdirde Divan-ı Hümayun'a havale edilmesi.

Buyurıldı.

Balıkesri kâdisına¹⁶² ve Karesi sancağıbeğine hüküm [ki]:

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerilerinden Alî nâm Yeniçeri Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "bundan akdem hıdmetkârı ( ) nâm kimesne kazâ-i mezbûrdan gelür iken Helâlce nâm karyede sâkin eşkıyâdan Umûr-oğlı¹⁶³ demekle ma'rûf ( ) nâm kimesne ile Bayram-oğlı Mustafâ nâm şakîlar yolın basup hıdmetkârı mezbûrı ve bi'l-cümle emvâl ü erzâkın gâret idüp ba'dehû bu dahı varup hıdmetkârı mezbûrların¹⁶⁴ yanında bulup alup esbâbı yanlarında kalup taleb eyledükde virmekde te'allül ü inâd eyledüklerin [ve] hayf u gadr olduğın" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğın, mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olmak fermânum olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlül'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı mezbûrları şer'-ı şerîfe ihzâr ve gaybet iderler ise şer'le buldurması lâzım olan kefillerine buldurup getürdüp husûs-ı mezbûr mukaddemâ bir def'a şer'le görölüp fasl olmayup on beş yıl mürûr itmiş değil ise hakk u adl üzre tefahhus idüp göresiz; arzolunduğı üzre ise ol bâbda muktezâ-yı şer'-ı kavîmle amel idüp şer'le müteveccih olan hakkın teveccüh iden mezbûrlardan ba'de's-sübût hükmidüp girü bî-kusûr alıvirüp min-ba'd şer'-ı şerîfe ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesiz. Şöyle ki; ol cânibde icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetüm'e havâle eylesesiz ki, gelüp Divân-ı Hümayûnum'da vûze[r]â-yı ızâm ve kâdî-askerlerüm huzûrında görüle.

Tahrîran; fî-sene: [10]56

Fî-gurre-i Zi'l-hicce'ti's-şerîfe, sene: 1056

501

Safed sancağındaki zeamet ve timar sahiplerine ait olan şer'î ve örfî vergi gelirlerine Safed sancağı zabiti tarafından müdahalede bulunulmaması.

Buyurıldı.

Safed sancağında vâkı' olan kâdîlara ve Şâm-ı Şerîf mütesellimine hüküm ki:

Safed sancağında vâkı' olan zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr tâyîfesi Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "berâtları mücebince kendülere âyid ü râci' olan hukûk u rûsûmlarına livâ-i mezbûra mukaddemâ mutasarrıf olan Zülfikâr bî-vech müdâhale itmekle sen ki zâbıt-ı mûmâ-ileyhsin; 'Ben dahı iderüm.' diyü müdâhale eyledüğün ecilden, kendülere ziyâde gadrolunduğın i'lâm eylemeleriyle; 'Kânûn u defter ve berâtları mücebince kendülere zabıtdürdüp sen ki zâbıt-ı mûmâ-ileyhsin, min-ba'd tarafundan¹⁶⁵ müdâhale olunmaya.' diyü hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla emr-i şerîfüm virilmişken kanâ'at itmeyüp ve ellerinde olan emr-i şerîfe muhâlif girü vâkı' olan mahsûllerin fuzûlen alup kabz idüp kendülere gadr u te'addî eyledüğün" bildürüp hılâf-ı şer' u kânûn mukaddemâ virilen emr-i şerîfûme muhâlif fuzûlen kabzolunan mahsûllerin girü alıvirilmek bâbında emr-i

162 Metinde "kazâsma" şeklinde geçmektedir.

163 Metinde "عمور اوغلي" şeklinde geçmektedir.

164 Metinde "mezbûrları" şeklinde geçmektedir.

165 Metinde "ترفعن" şeklinde geçmektedir.

şerîfüm recâ eyledükleri ecilden imdi; mukaddemâ hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla sâdır olan emr-i şerîfüm mücebince amel olunup ellerinde olan berâtlarına mugâyir mezbûrlarun hukûk u rûsûmlarına müdâhale olunmamak emrüm olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre amel idüp dahi sen ki zâbıt-ı mûmâ-ileyhsin, min-ba'd zikrolunan zü'amâ vü erbâb-ı tîmâr tâyifesinün ellerinde olan berâtlarına muhâlif vâkı' olan cüz'î vü küllî rûsûmlarına hılâf-ı şer' u kânûn müdâhale itmeyüp ve itdürilmeyüp ve mukaddemâ hatt-ı hümayûn-ı sa'âdet-makrûnumla sâdır olan emr-i şerîfûme muhâlif fuzûlen kabzolan cüz'î vü küllî mahsûllerin girü reddidüp şer'-ı şerîfe ve mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfûme muhâlif bir vechile te'allül ü inâd itdür[mey]esin.

Fî 3 Z., sene: [10]56

502

Görölmüş mera davalarını yeniden görüp başkasına verdiği, abaliye arpa, odun ve saman yükümlülüğü getirdiği bildirilen Manyas Kadısı Mehmed'in Asitane-i Saadet'e getirilmesi.

Buyurıldı.

Sâbıkâ ( ) Kâdısı olan Mustafâ'ya hüküm ki:

Bursa Kâdısı Mevlânâ Abdülbâkî mektûb gönderüp; "bi'l-fi'l Manyas kazâsı ahâlîsi meclis-i şer'a varup; "bunların Kâdısı olan Mehmed nâm Kâdî bunların elinde sâhib-i arz temessüğü ve huccet-i şer'ıyye var iken, faslolunmuş da'vâ iken mer'âların âhara hükmidüp ve iki yüz kîle arpa ve yüz araba odun ve saman sâlyâne idüp gadreyledüğün" bildürüp emr-i şerîfüm virilmek recâsına arzitmeğün, Kâdî-ı mezbûr Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, ... ihzâr olunmak için ... :: yazılmışdur.

503

Çarşı ve pazarlarda tüfikle dolaşıp müslümanlara sövdükleri, mallarını ve paralarını aldıkları bildirilen Demirciborlu kazasının Tonşa-i Kebir köyü balkından Kapıcı Ahmed adındaki zorba ile hizmetkârı Ondördüncü Bölük'ten Ali bin Mustafa'nın, tayin edilen görevli marifetiyle Asitane-i Saadet'e getirilmeleri.

Buyurıldı.

Timurciborlu kâdısına hüküm ki:

Sen ki kâdısın, Südde-i Sa'âdetüm'e mektûb gönderüp; "kazâ-i mezbûra tâbî' Tonşa-i kebîr nâm karye halkı meclis-i şer'a varup; 'karye-i mezbûreden olu[p] Kapıcı Ahmed nâm mütegalib[ey]le hizmetkârı Ondördüncü Bölük'den yevmî üç akça vazîfe ile hayme-i mehter[â]n-ı sultânî zümresinden olan Ali bin Mustafâ nâm şakî çârşû vü bâzâr içinde çakmaklı tüfenk ile ve balta ile nice ümmet-i Muhammed'i rencide idüp metâ'ların alup akçaların taleb eyledüklerinde kimini darb ve şütüm-ı

galîza ile şetmidüp ve hâşâ sümme hâşâ sebbidüp fesâd eyledüğü[n]ün nihâyeti olmamağla' emr-i şerîfüm" recâsına Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzyledüğün ecilden **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, mübâşir-i mezbûr ma'rifetiyle etrâf kâdîlardan sü'âl idüp hakîkati ile arzoldukdan sonra mezbûrî kayd ü bend ile Âsitâne-i Sa'âdetüm'e ihzâr eylemek içün ... :: *hüküm yazılmışdur.*

504

Donanma-i Hümayun için Samsun bölgesinden tedariki daha önce ferman olunan halatın, vaktinden önce acilen, bulunan gemilere yüklenip Tersane-i Amire'ye gönderilmesi.

Buyurıldı.

Samsun kâdisına ve Samsun etrâfında vâkı' olan kâdîlara hüküm ki:

Ve mefâhıru'l-emâsil ve'l-akrân kendir emîni ve sâyir zikrolunan kazâlarda olan iş-erleri ve sâyirleri *zîde kadruhüm*; tevkî'-ı refî'-ı hümayûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

Hâliyâ bu sene-i mübârekeke Donanma-i Hümayûnum gemileri Ağrıboz'da kışlamak fermânnum olmağla *inşâ'a'llâhü Te'âlâ* evvel-bahârda sâyir senelerden mukaddem sefer-i hümayûnuma teveccüh ü azîmet itmeleri mukarrer olmağla ol cânibde Tersâne-i Âmire'ye irsâli fermânnum olan halat kable'l-vakt isti'câl üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl olması mühimmât-ı umûrdan¹⁶⁶ olmağın taht-ı kazânuzda bulunan gemileri tutup zikrolunan halatı yükledüp ber-vech-i isti'câl Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl ve Tersâne-i Âmire'm'e irsâl eylemekde her birinüz bezl-i ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlî-şânnum sâdır olmışdur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfüm ve hâlâ sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâli fermânnum olan kendir ve halatı ol cânibde bulunan gemilere yükledüp ber-vech-i isti'câl Âsitâne-i Sa'âdetüm'e irsâl ve Tersâne-i Âmire['ye] irsâl eyleyüp avk u te'hîrden ve ihmâl ü müsâheleden hazer eyleyesiz. Şöyle ki; zikrolunan kendir halatını yükletmek içün lâzım olan gemileri tutmakda adem-i tekayyüdünüz ile hıdmet-i hümayûnumun *ta'vîkına* bâ'ıs olası, bir vechile özrinüz makbûl olmayup eşedd-i ukûbete mazhar olmak mukarrerdür; ana göre ol etrâfda *her (...)* gemi bulunur ise kendir halatını yükletmek içün tutup göndermek içün ihtimâm eyleyesiz. :: *Vech-i meşrûh üzre mukayyeddür.*

Fî 14 Z., sene: [10]56

505

Mısır'da Havaniye(?) isimli yerde Tûr-i Sina keşişlerinin yaptırdığı kilise, şayet sonradan ve izinsiz olarak yaptırılmış ise yıktırılması.

Buyurıldı.

Mısır paşasına ve monlâsına hüküm ki:

İskenderiyye'de Patrik olan Yanikiyuz nâm zimmî gelüp; "mâ-tekaddemden berü mahrûse-i Mısır'da Havâniye(?) nâm mahalde kenîse [var iken] Tûr-ı Sînâ'da olan keşişler zikrolunan mahalde

¹⁶⁶ Metinde "umûreden" şeklinde geçmektedir.

bir kenîse ihdâs idüp hılâf-ı şer‘-ı şerîf ba‘zı ahvâle bâ‘ıs oldukların" bildürüp emr-i şerîfüm recâsına arzyledüğü ecilden, ihdâs ise hedmolunmak bâbında fermân-ı âlî-şânüm sâdır olmuştur.
Buyurdum ki:

Vusûl buldukda, sâdır olan emrüm üzre amel idüp dahı husûs-ı mezbûra mukayyed olup göresiz; arzolunduğı üzre zikolunan kenîse sonradan ihdâs ise ve bilâ-emr-i şerîf [ise] bunu hedmitdürüp min-ba‘d şer‘-ı şerîfe muhâlif bir ferde te‘allül itdürmeyesiz.

Fî 16 Z., sene: 1056¹⁶⁷

506

Harem-i Hümayun'a hasır imali için gerekli olan sazın Bandırma'dan gemilere yükletilip navlunları ödenerek Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.

Buyurıldı.

Bandırma kâdisına hüküm ki:

İftihârul-havâs ve'l-mukarrabîn Sarây-ı Cedîd Ağası Yûsuf Südde-i Sa‘âdetüm'e gelüp; "Harem-i Hümayûnum mühimmâtıyçün işleyegeldükler[i] hasırun [( )] demed sazı dört bin sekiz yüz akça navlun virilmek üzre Bandırma'da sefînelere tahmîl olunup Âsitâne-i Sa‘âdetüm'e gönderilmek bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledüğü" i‘lâm olunmağın, navlunları virilmek üzre rızâlarıyla gemilere [tahmîl] oluna. :: diyü emr-i şerîf yazılmışdur.

507

Divan-ı Hümayun'dan verilen ferman gereğince Karlili sancağındaki timar ve zeamet sahiplerinden toplanacak bedelin ya sahiplerinden, ya ziraat edenlerden, ya da yaylak ve kışlak tasarruf edenlerden alınması.

Buyurıldı.

Karlili sancağında vâkı‘ olan kâdîlara ve mütesellimine hüküm ki:

Livâ-i mezbûrun zü‘amâ vü erbâb-ı tîmârınun bin elli altı senesinde vâkı‘ olan bedellerin Dîvân-ı Hümayûnum tarafından virilen emr-i şerîfüm mücebince cem‘ına me‘mûr olan Livâ-i mezbûr Alaybeğisi kîdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadruhû Südde-i Sa‘âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "livâ-i mezbûrda vâkı‘ harâb olan karyelerün ashâbı bulunursa ashâbından, bulunmazsa yirlerin zirâ‘at idenlerden, kışlak ve yaylak tasarruf idenlerden mu‘tâd-ı kadîm üzre tahsîli" içün [emir] virilmekle, taleb itdükde inâd eylemeleriyle mu‘tâd-ı kadîm üzre ashâbı olanların ashâbından, olmayanların zirâ‘at idenlerden, kışlak u yaylak tasarruf idenlerden, her kim bulunursa bedelleri alına. :: diyü emr-i şerîfüm şurûtiyla yazılmışdur.

Evâsıt-ı Zi'l-hicce, sene: 1056

¹⁶⁷ Metinde "1065" şeklinde geçmektedir.

508

Divan-ı Hümayun'dan verilen ferman gereğince Karlili sancağındaki timar ve zeamet sahiplerinden toplanacak bedelin Alaybeyi Mehmed tarafından toplanması.

Buyurıldı.

[Angeli] kâdisına ve Karlili mütesellimine hüküm ki:

Livâ-i mezbûrun zü'amâ vü erbâb-ı tîmârlarının bin elli altı senesinde vâkı' olan bedelleri Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından virilen emr-i şerîfüm mücebince cem'ına me'mûr olan Livâ-i mezbûr Alaybeğisi Mehmed'e bâlâda mastûr olduğu üzre ... :: şurûtiyla mü'ekked emr-i şerîf yazılmışdur.

Evâsıt-ı Zî'l-hicce, sene: 1056

509

Karlili sancağında zeamete mutasarrıf olan Receb'in, Divan-ı Hümayun'dan verilen ferman gereğince ödemesi lazım geldiği hâlde ödemediği bildirilen zeamet bedelinin kendisinden veya zeameti köylerinden tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Angeli kâdisına, Karlili mütesellimine ( ) zîde kadruhûya hüküm ki:

Livâ-i mezbûrun zü'amâ vü erbâb-ı tîmârının bin elli altı senesinde vâkı' olan bedelleri Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından virilen emr-i şerîfüm mücebince cem'ına me'mûr olan Livâ-i mezbûr Alaybeğisi Mehmed zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "livâ-i mezbûrda elli bin akça ze'âmeti olan Receb nâm kimesneden bedeliyyesin taleb eyledükde virmekde inâd itmekle" zikrolunan elli bin akça bedeli mezbûr Receb'den veyâhûd tasarrufında olan karyelerden cem' [u] tahsîl olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olup ... :: şurûtiyla mü'ekked hükm-i şerîf yazılmışdur.

Evâsıt-ı Zî'l-hicce, sene: 1056

510

Göbin isimli frenk bazergânın Saydalı tüccarlardan satın alıp gemilerle Avrupa'ya gönderdiği emtianın bedellerini sahiplerine ödemediği firar ettiği bildirildiğinden, mahallinde mahkeme marifetiyle araştırma yapılarak söz konusu malların bedellerinin kimden icap ediyorsa tahsil edilmesi.

Buyurıldı.

Trablusşâm beğlerbeğisine ve Saydâ kâdisına hüküm ki:

"Efrenc tâyifesinden Göbin nâm bâzergân bundan akdem ticâret için Saydâ'ya gelüp Saydâ'da sâkin bâzergânlar ile ma'an balyosları ma'rifetiyle iki seneden mütecâviz oturup Bayram nâm

Yehûdî'den iki bin guruşluk kalye ve penbe ve harîr ve sabun ve Tavîl nâm kimesneden altı yüz guruş ve Abdurrahmân nâm kimesneden bin guruş ve İbn-i Kâbidî(?) nâm Yehûdî'den bin iki yüz guruşluk ve İbn-i Imrân nâm Yehûdî'den yüz altmış dört guruşluk penbe ve harîr ve kalye ve sabun ve ba'zı metâ' iştirâ idüp lâkin akçaların virmeyüp ve zikrolunan metâ'ları ile ma'an bir mikdârın Biyüz(?) nâm Frenk'ün gemisine ve bir mikdârın Odiri(?) nâm Frenk'ün gemisine ve bir mikdârın dahı Lavro ve Malyo ve David nâm Frenklerün gemisine koyup balyos ve bâzergânlar ma'rifetiyle Efrence gönderüp ba'dehû kendüsi dahı balyos tezkiresi ile Efrence firâr eyleyüp mezbûrlara gadr u hayf olduğı" i'lâm olunmağın, mahallinde şer'le tecessüs ü tefahhus olunup her kimden icâb ider ise tahsîl olunmak bâbında fermân-ı âlî-şânım sâdır olmuştur. **Buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrüm üzre husûs-ı mezbûrı mahallinde şer'le tecessüs ü tefahhus dahı kimden icâb ider ise şer'le tahsîl itdürüp ... :: diyü yazılmışdur.

511 *Kütahya sancağında timar ve zeamet bedeli toplanmasına timar ve zeametlerin subaşı ve reâyâsı tarafından engel çıkarılmasına meydan verilmemesi.*

Buyurıldı.

Kütâhiyye ( ) ve ( ) ve ( ) kâdîlarına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm sipâhîleri bölükbaşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl gönderüp; "bundan akdem taht-ı kazânuzda vâkı' bedel cem'ına me'mûr olup Mâliyye tarafından v[ir]ilen emr-i şerîfümde ta'yîn ü tasrîh olunduğı üzre zü'amâ vü erbâb-ı tîmârün bedellerin sâhiblerinden ve sâhibleri olmayanların sübaşılardan ve toprakların zirâ'at ü harâset iden re'âyâlarından cem' u tahsîl eylemeğe mübâşeret itmiş iken sübaşıları ve re'âyâsı ze'âmet ü tîmâr sâhibleri olmadukca virmekde te'allül ü mâd ve bedel akçaların cem' u tahsîl itdürmeğe mâni' oldukların" i'lâm eyledüğü ecilden imdi; taht-ı kazânuzda vâkı' ze'âmet ü tîmâr bedellerin mukaddemâ Mâliyye tarafından virilen emr-i şerîfümde ta'yîn ü tasrîh olunduğı üzre cem' u tahsîl itdürilmek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Evâsıt-ı şehr-i Zi'l-hicce, sene: sitte ve hamsîn ve elf.

512 *Harem-i Hümayun'a hasır imali için gerekli olan sazın Bandırma'dan gemilere yükletilip navlunları ödenerek Asitane-i Saadet'e gönderilmesi.*

Buyurıldı.

Bandırma kâdîsına hüküm ki:

Hâssa hasırcılar Südde-i Sa'âdetüm'e arz-ı hâl idüp; "Harem-i Hümayûnum mühimmâtı içün işleyecek hasır içün on bin demed sazın navlunı virilüp Marmara sefinelerine tahmîl ve Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderilmesi fermânım olmuştukken Marmara gemileri âhar hıdmete ta'yîn olunup ve zikrolunan hasırın getirilmesi lâzım olmağla" imdi; sene-i sâbık üzre navlunları [ile]

Bandırma gemileri ile ber-vech-i ta'cîl Âsitâne-i Sa'âdetüm'e gönderilüp âhardan bir ferd müdâhale eylememek emrüm olmuştur. **Buyurdum ki:** ... :: şurûtiyla yazılmışdur.

Fî-evâsıtı Zi'l-hicce, sene: [10]56

513

Edirne ve bağlı yerlerdeki gayrimüslimlerin Metropolidi olan Moknor'un(?) ferman gereğince topladığı rüsumla ilgili davaların Divan-ı Hümayun dışında başka yerde görülmemesi.

Buyurıldı.

Edirne mollâsına hüküm ki:

[( )] ve kâdîlara:

Edirne ve Tevâbi'ı Keferesi Metropolidi olan Moknor(?) nâm Metropolid Dergâh-ı Mu'allâm'a arz-ı hâl idüp; "bunun kimesneye deyni olmayup kefil bi'l-mâl olmuş değil iken ba'zı kimesneler mücerred celb-i mâl için; 'Sende hakkımız vardır.' diyü zûr şâhid ikâmet [itmek] isteyüp fermân-ı şerîfümle tahsîl eyledüğü mîrî rûsûmı elinden almak isteyüp rencîde vü remîde eylemekden hâlî olmadukların" bildürüp emr-i şerîfüm recâ itmeğin **buyurdum ki:**

Vusûl buldukda, sâdır olan fermân-ı celîlül-kadrüm mücebince amel idüp dahı ol bâbda muktezâ-yı emr-i şer'-ı kavîmle âmil olup mezbûrun hasmı zuhûr ider ise sâyir yirde istimâ olunmayup Âsitâne-i Sa'âdetüm'de görilüp Dîvân-ı Hümayûnum'da vüzerâ-yı ızâmum ve kâdî-askerlerüm huzûrlarında şer'le görilüp kimesneye zulm ü te'addî olunmaya; şöyle bilesiz.

Fî-evâsıtı Z., sene: 1[0]56

514

Konya Karapınar'daki Sultan Selim Han Evkâfı Mütevelliliğinin 1056 senesinde Ahmed, 1057 senesinde de Mehmed isimli şahıslara zaptettirilmesi; yeni mütevellinin adı geçen Ahmed'in tasarrufuna müdahale ettirilmemesi.

Buyurıldı.

Konya monlâsına hüküm ki:

"Karabınar'da vâkı' Sultân Selîm Hân Evkâfı'na bundan akdem bin [elli] altı senesinde Mütevellî olan Ahmed[e] sene-i mezbûre gâyetine varınca Tevliyât-ı mezbûreyi zabıtdürdüp ve sene-i cedîdeyi hâlâ tâ'yîn olunan Mehmed zîde mecdühûya bin elli yedi senesi Mart'ı ibtidâsından zabıtdürdüp min-ba'd merkûm Ahmed'ün zabt u tasarrufına Mütevellî-i cedîdi dahlitdurmeyüp mu'tâd-ı kadîm üzre İmâret-i Âmire'den gayri olıgelmiş muhâlif mezbûrî rencîde itdurmeyüp ve muhâsebe defterlerin Âsitâne-i Sa'âde[tüm'e] irsâl idüp ve sâyir evkâf husûsında düşen umûrlarında imdâd ü i'ânet eylesin." diyü Dâru's-Sa'âdetüm Ağası olan İbrâhîm Ağa dâme ulüvvühû tarafından mektûb virilmeğin, mücebince ... :: [diyü] yazılmışdur.

Sıçanlı ve Sivas kazalarında Mehmed ve Ali isimli şabısların müteveffa Lala Sinan Paşa Evkafı Mütevelliliği üzerindeki hak iddialarının, ellerindeki beratlar Nişancı ve Askerî beratları olduğu için dikkate alınmaması; bu görevin bâlen Müteveli olan Galle-zade Süleyman Çavuş tarafından yürütülmesi.

Buyurıldı.

Sıçanlı ve Sivas kâdılarına hüküm ki:

Müteveffâ Lala Sinân Paşa Evkâfı'na meşrûtiyyet üzere yevmî yigirmi akça vazîfe ile Mütevellîsi olup Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Galle-zâde Süleymân Çavuş arz-ı hâl idüp; "Tevliyet-i mezbûre meşrûtiyyet üzere berât-ı şerîfümle üzerinde iken Mehmed ve Alî nâm kimesneler gâh Nişancı tarafından ve gâh Askerî cânibinden berât itdürüp dahleylemekle Vakf-ı mezbûrun mahsûline gadrolunduğun" bildürüp inâyet recâ itmeğin mâdâm ki, ru'ûs-ı hümayûn ile tevcîh olunup Mâliyye tarafından berât virilmeye, Nişancı ve Askerî taraflarından dahlolunmamak emridüp **buyurdum ki:**

Bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrüm mücebince amel idüp dahı zikrolunan Tevliyet mâdâm ki, ru'ûs-ı hümayûn ile tevcîh ve Mâliyye tarafından berât virilmeye, min-ba'd Nişancı ve Askerî taraflarından alanları dahl ü ta'arruz itdürmeyesiz ve şimdiye değin berâtı mücebince kendüye âyid olan nesnesin almışlar ise ba'de's-sübût hükmidüp bî-kusûr alıviresiz; şöyle bilesiz.

Fî-evâsıtı Zi'l-hicce, sene: sitte ve hamsîn ve elf¹⁶⁸.

Mahkemece Debre kazasının Lukova köyüne ait olduğuna hükmedildiği bildirilen İslice(?) yaylağına Yablanice köyü halkı tarafından müdahale ettirilmemesi.

Kıdvetü'l-kuzâti ve'l-hukkâm, ma'denü'l-fazli ve'l-keâm Mevlânâ Debre Kâdîsı ( ) zîde *fazlühü*, tevkî'-ı refî'-ı hümayûnum vâsıl olıcak ma'lûm ola ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Lukova nâm karye sâkinlerinden dârendegân-ı fermân-ı hümayûn İbrâhîm oğlu Hasan nâm kimesne ile karye-i mezbûre ahâlîsi Südde-i Sa'âdetüm'e âdem ü arz-ı hâl gönderüp; "karye-i mezbûrenün üzerine defter-i cedîd-i hâkânîde kaydolunan İslice(?) Yaylağı demekle ma'rûf yaylağa kadîmü'l-eyyâmdan mezbûrlar eben an-ceddin koyun ve sâyir tavarlarıyla çıkup yaylayup otından ve suyından intifâ' idüp tahammüllerine göre resm-i yaylakların sâhib-i arz olanlara edâ idegeldükleri mahsûs u müstekıl yaylaklarında hâricden kimesnenün alâkası yoğiken hâlâ kazâ-i mezbûra tâbi' Yablanice¹⁶⁹ nâm karye ahâlîsi ol yaylağın hudûdî dâhilinde olan ba'zı yirlerine mezbûrlar koyun ve sâyir tavarların salıvirüp küllî gadreyledüklerinden(?) ol diyârun müsinn ü mu'temedün-aleyh kimesneler ile cânib-i şer'den üzerine varılup kadîmî hudûdî sü'âl olundukda Haravan(?) nâm nehirden Sokolçe ve Doviga(?) ve Galboğı(?) Kotel(?) ve Mizisto ve İstela(?) ve Yaska(?) nâm tarîk-ı âmma mahdûd ve muttasıl olan yirler mezbûr yaylağın kadîmî

168 Defter'in bu sahifesinin bu kayıttan sonraki yaklaşık yarım sahifelik kısmı boş bırakılmış ve bunu belirtmek üzere "Beyâz - Beyâz - Beyâz" kayıtları çekilmiştir.

169 Metinde "بدانجه" şeklinde geçmektedir.

sınırı olduğu şer'an sâbit ü zâhir olmağla mezbûr Lukova nâm karye ahâlîsine hükmolunup kat'-ı nizâ' u fasl-ı husûmet olmak için huccet-i şer'ıyye virilmişiken mezbûrlar kanâ'at itmeyüp huccet-i şer'ıyyeye mugâyir dahl ü te'addîden hâlî olmadukların ve bu bâbda bunların yedlerinde fetvâ-yı şerîfeleri olduğın" bildürüp mücebince amel olunup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfüm recâ eyledükleri ecilden **buyurdum ki:**

Hükm-i şerîfüm[le] varduklarında, husûs-ı mezbûra hakk u adl üzre mukayyed ve fetvâ-yı şerîfe ve huccet-i şer'ıyyelerine nazar idüp göresin; ol nizâ' olunan yaylağa dahliden mezbûr Yablanice nâm karye ahâlîsi kadîmden koyun ve sâ'ir tavarları ile yaylak zamânında çıkup yaylayup otından ve suyından intifâ' idegelmiş olmayup fi'l-vâkı' mezbûr Lukova nâm karye ahâlîsinün üzerine defter-i cedîd-i hâkânîde kaydolunup kadîmden eben an-ceddin koyun ve sâ'ir tavarları ile çıkup yaylayup otından ve suyından intifâ' idegeldükleri mahsûs u müstekıl yaylakları iken mezbûrlar kadîme muhâlif hudûdî dâhilinde olan ba'zı yirlerine dahlidüp te'addî vü tecâvüz eyledükleri vâkı' ise câ'iz değildir; men' u def' idüp vech-i meşrûh üzre olan yaylağı üslûb-ı sâbık üzre müstekıllen merkûm Lukova nâm karye ahâlîsine zabtitdirüp mezbûrları ol vechile dahl ü ta'arruz itdirmeyesin. Şer'-ı şerîfe ve fetvâ-yı münîfe ve huccet-i şer'ıyyeye ve kânûn ve emr-i hümayûnuma muhâlif kimesneye iş itdirmeyesin; kazıyyede medhali olmayanları dahlitdirmeyesin. İnâd üzre olanları ism ü resmleriyle vukû'ı üzre yazup Âsitâne-i Sa'âdetüm'e arzileyüp bu husûs için bir dahı şikâyet olunup emr-i âhar varmalu eylemeyesin. Şöyle bilesin; alâmet-i şerîfeme i'timâd kılasın.

Tahrîran; fî-evâyili şehri Ramazânî'l-mübârek, sene: seb'a ve hamsîn ve elf.

İNDEKS

A

- a'şâr fûrûht olunmak, 87
a'şâr-ı şer'ıyye, 22, 65, 118
a'yân, 433
— Aydın sancağı, 13
— u eşrâf, 41, 282, 352
— ı vilâyet, 79, 344, 430, 461 464, 472
A'zâz hâsları, Vâlide Sultânın paşmaklık hâslarından, 62, 107
— re'âyâsının de'âvî-i şer'ıyyeleri, 107
— voyvodası, 62
— zâbitları, 62
abâ, 89
— bâcı, 433
— getüren tüccâr, 433
— ların zirâ'a urmak, 433
Abâlu Cemâ'ati, Türkmen-i Haleb'e tâbi', 357
Abbâs, Emîr-oğlu, Maktûl İbrâhîm Paşa Evkâfı Mütevellîsi İbrâhîm'in hizmetkârı, şakî, 142
Abbâs, Van Azebler Ağası, 291
Abdî, Birecik kz., 320
Abdî, Mora muhâfızı Vezîr Yûsuf Paşa'nun Kapukethudâsı, 413
Abdî, müstahfız tâyifesinden, Diyârbekir, 434
abd-i
— memlûk, 290, 451, 467
— mu'tak, 438
— müşterâ, 186, 361
Abdullâh, Diyârbekir beğlerbeğisi Murâd Paşa'nun abd-i memlûki, Ayntâb kz.467
Abdullâh, Hatîb, İştib kz., 81
Abdullâh, İznik kz., 415
Abdullâh, Konya kz., 173
Abdullâh, Mevlânâ, Çorum Kâdisi Nâyibi, 37
Abdullâh, Mustafâ'nun babası, Konya, 71
Abdullâh, mütegalibeden, Övecli k., Tarhala kz., 116
Abdurrahmân Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşlarından, Mensûhât sancaklarında bedel cem'ına me'mûr, 24
Abdurrahmân, Dânişmendli ekrâd tâyifesinden, 183
Abdurrahmân, Dîvân-ı Hümâyûn kâtiblerinden, 181
Abdurrahmân, hâm-dest etmekci, Burusa, 449
Abdurrahmân, Kâdî, Ahî Hayreddîn Zâviyesi Zâviyedârı, 380
Abdurrahmân, Saydâ, 510
Abdülâzem Çavuş, Yemenli-oğlu, Şâm çorbacılarından, 455, 456
Abdülazîz Efendi, Mevlânâ, sâbık Rûmili Kâdî-askeri, Dimetoka kazâsı mutasarrıfı, 3, 73, 188, 218, 236
Abdülazîz, Gördos sâkinlerinden Müderris Abdülkâdir'in kardeşi, 204
Abdülazîz, Mora sâkinelerinden Rukıyye Hâtûn'un vasîsi olan ammisi, 326
Abdûlbâkî, Büyük Kirmedos k., Yedidîvân kz., 371
Abdûlbâkî, Çavuş, Büyük Yazır karyesinde zemeti olan, Rodoscuk kz., 435
Abdûlbâkî, Karahısâr-ı Sâhîb Dizdârı, 401
Abdûlbâkî, Mevlânâ, Burusa Kâdisi, 502
Abdûlbâkî, Mîr-livâ, 49
Abdûlbâkî, Rakka eyâleti mutasarrıfı, 324
Abdûlbâkî, Şâm-ı Şerîf'de Yeniçeri Kâtibi, 454
Abdülhalîm, Seyyid, Mevlevîhâne Şeyhî, Karahısâr-ı Sâhîb, 32
Abdülkâdir, dirlik sahibi, Rakka, 10
Abdülkâdir, Mora sâkinelerinden Rukıyye Hâtûn'un babası, 326
Abdülkâdir, Müderris, müteveffa, Gördos kz., 204

Abdülkerîm, Arkadya Kâdîsı, 143

Abdülkerîm, İznik kz., 305

Abdüllatîf, Boyalı kâdîsı, 170

Abdülmu'tî, Osmân'un babası, Konya kz., 71, 173

Abdûlmü'min, Eğil Hâkimi, 298

Abdünnebî, Çeltikî k., Görele kz., 262

Abdürrahîm, Mevlânâ, Rûmili Kâdî-askeri, 332

Abdürrezzâk, Kaysariyye'de koyun satıcısı, 403

Abdüsselâm, şakî, Kaysariyye, 403, 404

Âb-ı Köşk, Arguncuk k., Kaysariyye kz., 25

Âbsâfi Kazâsı, Hudâvendigâr, 72

Acem

— ipeği, 322

— tefârik, 296

acemî-oğlanı, 160

— İzmir, 442

— metrûkâtı, Selanik, 422

Adana

— beğlerbeği, 183, 307

— paşası, 19

— sancağı, 307

Adaya karyesi, Livadiye nh., Ağrıboz sn., 431

âdem

— helâk olmak, 13

— vekîl itmek, 427

— zâyi' olmak, 4

—lerin ahz ü habs itmek, 190

âdet-i ağnâmların virmemek, 357

âdet-i derbend, 14

Âdilcevâz Kal'ası neferâtı, 411

âfet-i semâviyyeden helâk olmak, 384

Âfiye(?) Hâtûn, maktul, Birecik kz., 320

Ağa hâssagîsi, 333

ağa hıdmetkârları, Medîne-i Münevvere, 447

ağıl, 460

— kuli, 398

ağnâm cem'ı, 259

Ağrıboz, 504

— alaybeğisi, 431

— kâdîsı, 299, 443

— sancağbeği, 299, 431

— sancağı, 431

ahâlî-i vilâyet, 205

—e zulmitmek, 254

Aharon, Yehûdî, Mihaliç kz., 377

âhen tahta işlenmek, 373

Ahîsha beğlerbeğisi, 408

Ahî Çelebî Evkâfı, 118

Ahî Erdinc Evkâfı hanı, İznik kz., 415

Ahî Hayreddîn Zâviyesi, İmrânlar k., Şeyhlü kz., 380

Ahlât Kal'ası neferâtı, 411

Ahmed Beğ, Hudâvendigâr Sancağbeği, 129

Ahmed Çavuş, Kaysariyye, 11

Ahmed Efendî, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 2, 8

Ahmed Paşa, Van Vâlisi, 430

Ahmed Paşa, Vezîr, 142, 151

Ahmed Paşa, Vezîr, Boğaz Hısârları muhâfazasında olan, 478, 479

Ahmed Paşa, Vezîr, Bozcaata muhâfazasında olan, 318, 468

Ahmed Paşa, Vezîr, Girit cânibine asker ihrâcına me'mûr, 80

Ahmed, Akkaya k., Yaban-âbâd kz., 157

Ahmed, Aksarây Sancağbeği Muslî'nin oğlu, 96

Ahmed, Bıçakçı-oğlu, Mütferrika, 405

Ahmed, Birecik Mütessellimi, 320

Ahmed, Bozöyük Kâdîsı, 64

Ahmed, Çalık, mübâşir, Gürle kz., 460

Ahmed, Çeltikî k., Görele kz., 262

Ahmed, Dergâh-ı Mu'allâ mütferrikası, Bıçakçı-oğlu, İlbasan kz., 487

Ahmed, Dergâh-ı Mu'allâ Yeniçerileri Ocağı'nun Piyâde beğlerinden, 287

Ahmed, Derzî, Peklin kz., 402

Ahmed, Dimyât sancağı mutasarrıfı, 91

Ahmed, Edirne, 264
 Ahmed, Ekrâd tâyifesinden, 183
 Ahmed, eşkıyâdan, Mazarak kz., 152
 Ahmed, Hâcî, dirlik sahibi, Rakka, 10
 Ahmed, Hâcî, Gracanice ks., Belgrad kz., 302
 Ahmed, Hasan Koçi-oğlu demekle ma'rûf Hüseyin'ün karındaşı, Peklin kz., 402
 Ahmed, İskenderiyye sancağı mutasarrıfı, 450
 Ahmed, İskilib hâssı zâbıtı, 413
 Ahmed, İslâmlı k., Eğribucak kz., 84
 Ahmed, İstanbul, 40
 Ahmed, Kâdirîler Tekyesi'ne vakfolunan Hâcî Pîrî'nin vakfeylediği nukûdun Mütevellîsi, 48
 Ahmed, Korofca k., Karatağ kz., 100
 Ahmed, Mevlânâ, Karatağ kazâsı Kâdîsı, 113
 Ahmed, Muhassıl-ı Emvâl, 461
 Ahmed, müderris, Mihaliç kz., 153, 482
 Ahmed, Müfettiş-zâde, Bolı kz., 258
 Ahmed, Ohri sancağı mutasarrıfı, 196
 Ahmed, Sipahi, 111
 Ahmed, Siroz kz., 74
 Ahmed, Sultân Selîm Hân Evkâfı mütevellîsi, 514
 Ahmed, Sultân Selîm Hân-ı kadîm Evkâfı zâbıtı, 245
 Ahmed, Şehsüvâr-oğlu, sipâhiyândan, şakî, Ankara, 323
 Ahmed, Şeyhu'l-İslâm, 217
 Ahmed, Tavas kâdîsı, 141
 Ahmed, toprak kâdîsı, Yeniçeri Serdârı Osman'ın kayınatası, 269
 Ahmed, Ürgüb kz., 99
 Ahmed, Vezîr Ahmed Paşa'nın Kapucıbaşı, 142
 Ahmed, Vîrânşehir kâdîsı naibi, 36
 Ahmed, Vulçitrın Sancağbeği, Ma'âdin-i Üsküb Nâzırı, 325
 Ahmed, Zü'amâdan, 80
 âhûr fûrûht olunmak, 317

Âhûzâr Hâtûn, Arac kz., 137
 Ahyolı kazâsı, 39
 — kâdîsı, 207, 333
 ahz ü
 — celb, 57, 79, 191, 208, 229, 237, 247, 306
 — habs tmek, 107, 190, 235, 310, 320, 372, 484
 — kabz itmek, 56, 66, 76, 111, 169, 223, 302, 340, 341, 369, 385, 436, 439
 Ak Mehmed, Büyük Kirmedos k., Yedidivân kz., 371
 Ak Süleymân, Büyük Kirmedos k., Yedidivân kz., 371
 akârât, 269
 Akça karyesi, Kepsud kz., 129
 akça(lar), 261, 265, 283, 295, 318, 374
 — alup zulm ü te'addî itmek, 129
 — cem' u tahsîl olunmak, 276
 — edâ itmek, 383
 — ile alıvirmek, 351
 — ta'yîn ü tevzî' u taksîmi, 371
 — taleb itmek, 160, 190, 196, 300, 373, 503
 — taleb ve rencide vü remîde eylemek, 260
 — teklîf itmek, 46
 — vakfitmek, 74
 —, nakd, 89
 —ın aldurmak, 346
 —ın almak, 12, 20, 45, 64, 72, 78, 81, 104, 107, 118, 141, 143, 165, 167, 170, 212, 224, 229, 233, 237, 243, 248, 259, 268, 292, 293, 320, 343, 354, 383, 384, 387, 400, 413, 466
 —ın alup rencide eylemek, 20
 —ın ve hayvânların gasbeylemek, 358
 —sın almak, 64, 71, 81, 99, 103, 105, 173, 202, 353
 —sın cebren almak, 124
 —ya kesmek, 129
 Akçahısâr nâhiyesi, Ohri sn., 14
 — kâdîsı, 14

Akçakavak mesîresi, Beğbâzârı kz., 222
Akçaşehir kâdîsı, 282
Akdeniz, 282
akd-i nikâh, 158, 259
— resmi, 64
Akhısâr kâdîsı, 466
Akıncı tâyifesin tahrîr ü defter eylemek, 225
Akkaya karyesi, Yaban-âbâd kz., 157
Akra, 339
Aksarây
— kâdîsı, 195, 484
— Sancağbeği, 96, 144, 438
Akseki kazâsı, 354
Akşehir
— kâdîsı, 235, 276
— kazâsı, 235
— sancağı, 391
— Sancağı Mütesellimi, 235
Alâ'yye kazâsı, 55
— kâdîsı, 55
Alabarda karyesi, Kepsud kz., 129
alaca sarık, 280
Alacahısâr kâdîsı, 335
Alamadin karyesi, Gönen kz., 67
Alaşehir kâdîsı, 166, 397
âlât-ı harb ü tüfenk, 210
alaybeği, 125, 325
Aleksan karyesi, Karatağ kz., 100
âlet ü esbâb, 288
âlet-i harb, 7
—le üzerine hücum etmek, 121
—le ebnâ'-i sebîlün yolına inmek, 61
—le gezmek, 209
Alî Abdülkerîm, kürekci, Halan(?) k., Bende-
regli kz., 115
Alî Ağa, Gümrük Emîni 217, 244
Alî Ağa, müteveffâ, Tophâne'de, 329
Alî Beğ, Ayntâb sâkinlerinden olup sâbıkâ
Diyârbekir beğlerbeğisi iken vefât iden
Murâd Paşa'nun oğlu, 467

Alî Beğ, Nasûh Paşa-zâde, Müteveffâ, 197
Alî bin Mustafâ, hayme-i mehterân-ı sultânî
zümresinden, şakî, 503
Alî Çavuş, Celeb, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşların-
dan, 194
Alî Hâce, Sultân Ahmed Hân vakfı yaylakları
mutasarrıfı, Eğridere kz., 304
Alî Kâdî Çiftliği, Alaşehir kz., 166
Alî Paşa, Kıbrıs Beğlerbeğiliği'nden ma'zûl, 38
Alî Paşa, müteveffâ, murâbahacı, Yanya kz.,
190
Alî Paşa, Vezîr-i a'zam iken şehîd olan, 82
Alî Rüstem, Hüseyin'ün babası, Peklin kz., 402
Alî Sebîb, Hantuman Kal'ası neferâtından, şakî
vü şerîr ü harâm-zâde, 219
Alî, Abâlu Cemâ'ati Kethudâsı, 357
Alî, Arım kz., 220
Alî, Âsaf oğlu, Abâlu Cemâ'ati'nden, 357
Alî, Atmacacıbaşı Yûsuf'un vekili, 56
Alî, Ayntâb Sancağbeği Yûsuf'un babası Mus-
tafâ'nın Kethudâsı, Ayntâb kz., 395, 396
Alî, Beğşehir Sancağbeği Mütesellimi, 260
Alî, Beğşehir sancağı mutasarrıfı Mehmed'in
Müsellimi, 283
Alî, Beğşehir Sancağı Mütesellimi, 270, 292
Alî, Berber, Peklin kz., 402
Alî, Bî-zebân Osmân'ın hıdmetkârı, 296
Alî, Bolı Sancağı Mütesellimi, 427
Alî, Bozulus cemâ'atinden, 390
Alî, Çengî-zâde, Zaim, Lubin kz., 358
Alî, Çıklova karyesi, Karatağ kz., 100
Alî, Çukadâr, Konya kâdîsının muhızırı, 464
Alî, Dergâh-ı Mu'allâ yeniçerilerinden, 500
Alî, dirlik sahibi, Rakka, 10
Alî, Dördüncü Hâssagî Sultân'un Amâsiyye ve
Tevâbi'ı Paşmaklık Hâsları Voyvodası, 22
Alî, Ebnâ-i sipâhiyândan, Bağdad, 192
Alî, Emîr-oğlu, Seyyid, İzmir kz., 314
Alî, evlâd-ı vâkıf, Sûfîler k., Vize kz., 366, 367

Alî, Frikoco(?) karyesi sâkinlerinden Hasan'ın oğlu, 152
Alî, Gümölcine kz., 89
Alî, Hâcî, dirlik sahibi, Rakka, 10
Alî, Hazînedâr, Kaftâncı, 470
Alî, İnegöl Kâdîsı, 440
Alî, İştib hâsları mutasarrıfı Yeniçeri Mahmûd'un adamı, İştib kz., 122
Alî, kasaba-i Göynük sâkinlerinden, 446
Alî, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., eşkıyâdan, 437
Alî, Kurd Alaybeği-oğlu, şakî vü ehl-i fesâd, Alacahısâr kz., 335
Alî, mecrûh, Birecik kz., 320
Alî, Mevlânâ, Bereketlü Kâdîsı, sâbık Drama Kâdîsı, 215
Alî, Mevlânâ, Karahısâr'da fetvâ hıdmetine me'mûr, 32
Alî, Mudanya kz., 257
Alî, müteveffâ Emrullâh'ın oğlu, Mudanya kz., 317
Alî, müteveffâ Seyyid Hüseyin oğlu, Burusa kz., 55
Alî, Odabaşı, 331
Alî, Seyyid, Abdûlbâkî Çavuş'un vekîli, Rodos-cuk kz., 435
Alî, Seyyid, Sâdât-ı kirâmdan, 26
Alî, Sinân Paşa Evkâfı'na müdahale eden, 515
Alî, Sipahi, 111
Alî, Sipâhî, Velî k., Çorlu kz., 238
Alî, Sultân Selîm Hân-ı kadîm Evkâfı zâbıtı, müteveffâ, 245
Alî, Şefâ'at oğlu, Abâlu Cemâ'ati'nden, 357
Alî, Şeyh, Safed mukâta'âtı re'âyâsından, 138
Alî, Tarsus, 19
Alî, Tavas kz., 141
Alî, Vize kz., 207
Alî, Yeniçeri Mustafâ'nın oğlu, Karaferiye, 269
Alî, Yeniçeriler Ocağı'nda Hâssagî, 36
Alî, Yeni-il ve Türkmen-i Haleb Voyvodası, 360, 364

Alîderzî karyesi, Bayramiç kz., 66
Allâhkulî, müstahfız tâyifesinden, Diyârbekir, 434
Altı Bölük halkı, Migalkara kz., 34
altun, 216
— arakıyye, 232
— bilazik, 232
— hâtem, 232
— küpe, 232
—(?) buğağı(?), 232
Amâsiyye ve Tevâbi'ı Paşmaklık Hâsları, Dördüncü Hâssagî Sultân'ın, 22
Âmid kâdîsı, 296, 434
Anadata(?) karyesi, Yanya kz., 452
Ananya, Baçkova Manastır'ı râhibi, 208
Anatoli, 374
— beğlerbeğisi, 4, 64, 141, 206, 227, 231, 259, 338, 380, 397
— eyâleti, 111, 182, 185, 458
— kâdî-askeri, 86, 218
— livâsı, 63
— mütesellimi, 352
— paşası, 63, 169, 255, 268, 353, 378, 401
— sancağı, 224
anbar
— tahtaları, 269
— a çuka teslîm olunmamak, 328
— ın bozmak, 415
Anbâr-ı Hâssa, 328
Anbâr-vîrânı mezra'ası, Kaysariyye kz., 249
Andal [Kavaklu] karyesi, Ata nh., Kocaili sn., 181
Angeli kâdîsı, 462, 508, 509
Ankara, 323
— kâdîsı, 323, 363, 425, 438
— paşası, 96
— sancağı, 111
— sancağı piyâde ve müselleme tâyifesi, 458

- ve Kütâhiyye sancaklarınınun piyâde ve müselleme tâyifesi, 334
- araba
- basmak, 223
- ve konak akçası, 160
- Arabgîr
- mütesellimi, 164
- sancağı, 164
- Arac kâdîsı, 137
- arak u hamr şûrb itmek, 319
- arakıyye, altun, 232
- arâzî-i
- hâliye, 29
- mîrî, 326
- Arguncuk karyesi, Kaysariyye kz., 25
- Arhos kazâsı, 204, 326
- kâdîsı, 204, 326
- Arım
- kâdîsı, 49, 220
- müftîsı, 49
- Ârif Mehmed, Fethu'l-İslâm kz., 159
- Ârifî, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 484
- Arkadya Kâdîsı, 143
- Armiye kazâsı, 114
- kâdîsı, 42, 114
- Arnada(?) karyesi, Büyük Çekmece nh., 481
- Arnavud
- Belgradı kâdîsı, 29, 150, 437
- eşkiyâsı, 444
- arpa, 3, 14, 27, 155, 156, 187, 243, 461, 502
- arabası, 417
- emîni, 27
- teklîfî, 10
- vü otluk u saman bey' itmek, 279
- ların hılâf-ı şer' almak, 163
- arpalık, 3, 11, 13, 19, 60, 61, 69, 76, 91, 109, 122, 125, 135, 151, 153, 159, 165, 169, 170, 198, 203, 215, 222, 241, 283, 315, 319, 332, 340, 341, 348, 361, 368, 415, 426, 450
- Arslan, Cum'abâzârı kz., 97
- Arslan, Ekrâd tâyifesinden, Şâm, 455
- Arslan, erbâb-ı tîmârdan, 182
- Arslan, Frikoco(?) karyesi sâkinlerinden Hasan'ın oğlu, 152
- Arslan, İznik kz., 305
- Arslan, Sivas Beğlerbeğisi Siyâvuş âdemi, mübâşir, 27
- Arslan, Vâlîde Sultân Kapukethudâsı, Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikalarından, 350, 351, 388, 453
- Arslan, Yehûdî, Burusa kz., 126
- Arslan, Yehûdî, Gümûlcine kz., 309, 337
- arz u mahzar ile i'lâm olmak, 180
- arz-ı hâliye, 2
- Âsaf, Seyfî oğlu, Abâlu Cemâ'ati'nden, 357
- Asâkir
- i İslâm, 453
- i nusret-me'âsir ihrâcî, 80
- Ashâb
- ı ağrâz, 321
- ı hayrât meremmet itmek, 153, 482
- ı hukûkun hakları alıvirilmek, 57, 64
- âsîler, 178
- Âsitâne-i Sa'âdet, 6, 11, 12, 13, 24, 27, 29, 31, 36, 38, 40, 41, 45, 49, 50, 52, 53, 55, 68, 69, 71, 79, 81, 82, 84, 87, 89, 92, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 105, 108, 110, 111, 116, 117, 121, 122, 123, 126, 127, 128, 129, 135, 137, 139, 140, 145, 146, 148, 149, 150, 157, 159, 162, 164, 165, 169, 173, 174, 179, 183, 186, 190, 191, 193, 194, 202, 205, 206, 207, 211, 212, 215, 216, 217, 220, 222, 223, 226, 228, 230, 231, 234, 235, 238, 250, 253, 255, 256, 258, 264, 265, 273, 274, 275, 278, 283, 284, 290, 292, 294, 295, 296, 301, 302, 304, 305, 310, 313, 314, 317, 319, 323, 325, 327, 331, 333, 334, 335, 342, 344, 346, 347, 349, 352, 353, 356, 358, 359, 361, 362, 365, 366, 367, 370, 372, 377, 378, 381, 385, 386, 387, 390, 391, 392, 402, 404, 405, 406, 413, 415, 426, 427, 438, 440, 441, 443, 448, 450, 451, 457,

- 459, 462, 464, 465, 472, 476, 480, 484, 485, 487, 500, 502, 503, 504, 506, 512, 513, 514, 516
- ve Tevâbi‘ı Kefere Patriki, 171
- 'den mübâşir ta‘yîn olunmak, 450
- âsiyâb-ı harâb, 181
- asker
- halkı, 238
- ihrâcı, 83
- süricileri, 125
- i İslâm, 468
- askerî
- cânibinden berât itdürmek, 515
- tarafından berât itdürmek, 153
- tarafından vazîfe ihdâs olunmak, 153
- tâyife, 199
- asl-ı mâl zimmetinde kalmak, 452
- Assâf Kabîlesi, Şâm, 455
- Assâf Kabîlesi'nin kapukethudâları, Şâm, 455
- âsûde-hâl ü müreffehü'l-bâl olmamak, 41
- aşîret perâkende vü perîşân olmak, 407, 408
- Aşkal‘ası karyesi, Erzurum, 274
- at(lar), 49, 121, 456
- u bârgîrlerin dutup ulağa virmek, 21
- u deve vü katır gâret eylemek, 183
- ın almak, 362
- ın cebren almak, 124
- ın gâret itmek, 455
- a ve tona kâdir müsellaah yarar âdemler, 282
- Ata nâhıyesi, Kocaili sn., 181
- atâk-nâmesin almak, 438
- âteşe düşüp fevtolmak, 259
- atlâs, 310
- atlu
- ağası, Medîne-i Münevvere, 447
- ile il üzerine çıkmak, 347
- sekbân cem‘ itmek, 461
- Atmacacıbaşı, 56
- attâr tâyifesi, Burusa, 8
- avârız, 78, 486
- bedeliyyesi, 42
- cem‘ı, 334, 458
- hâne, 79
- Avekiyus(?), Metropolit, Narda kz., 149
- avgâh, 3
- avk u te‘hîr, 392
- den hazer eylemek, 194
- den ihtirâz eylemek, 288, 328
- den ve ihmâl ü müsâheleden hazer eylemek, 504
- den ziyâde ihtirâz üzre olmak, 24
- Avlonya
- kâdîsı, 437
- sancağıbeği, 29, 52, 150
- Avraham, Yehûdî, Hayrabolî sâkinlerinden, 252
- avretün esbâbın yağmâ vü gâret, 461
- Ayasefid karyesi, İstanbul kz., 275
- Ayasluğ kâdîsı, 282
- Ayasofya-i Kebîr Câmî‘ı, İstanbul, 306
- Evkâfı, 2
- Ayaş
- kâdîsı, 111
- nâhıyesi, Ankara sancağı, 111
- Ayazma mevki, İznikmid kz., 151
- Aydın, 218
- kâdîsı, 386
- muhassılı, 386
- sancağı, 13, 236
- Sancağı Mütesellimi, 236
- Aydıncık kâdîsı, 67
- âyende vü revende
- ehl ü ıyâllerile sâkin oldukları evleri üzerine konup te‘addî vü tecâvüz itmek, 279
- tâyifesi, 286
- nün yollarına inmek, 94

Âyinecik kâzâsı, 50

— kâdîsı, 50

Âyişe Hanım, Diyârbekir beğlerbeğisi iken vefât iden Murâd Paşa'nun kızı, Ayntâb, 467

Âyişe Hâtûn, Drama kz., 54, Gelibolı kz., 344

Âyişe Sultân, 186

Âyişe

— Eski köyü, Yenişehir ü Fenar kz., 6

— Yeniçeri Mustafâ Beşe'nin kızı, Ubaguska k., Lubin kz., 75

Ayntâb

— Dimosı karyeleri, 198

— kâdîsı, 203, 395, 396, 467, 483

— Kazâsı Nâ'ibi, 124

— mollâsı, 198

— monlâsı, 193

— Sancağbeği, 395

— sancağı, 198, 203

— Sancağıbeği, 193

Aytos karyesi, Karlılı sancağı, 462

azeb ağası, Medîne-i Münevvere, 447

Azebler Ağası, Van, 291

azl ü nasb, 447

B

Baba Boyacı Çiftliği, İmrânlar k., Şeyhlü kz., 380

Baba Hasan, şakî Ebûbekir'in babası, Salina kz., 30

Baba(?) karyesi, Haleb, 16

Babanakkâş, Çatalca, 457

bâc

— emînleri, 374

—ı bâzâr, 263, 436

Bâcı Kâdîsı, 157

Baçkova Manastırı, İstanimaka k., Konuş nh., Filibe kz., 208

bâd-ı hevâ, 22, 62, 169, 245, 340, 341, 371

— Mukâta'ası, Ankara, 363

Badracık kâdîsı, 42

bâğ(lar), 257, 385

— garsitmek, 306

— u bâğçe kesmek, 444

— u bâğçe vü tarlalar, 285, 312

— u tarlasına handak kesdürmek, 285

— ve âhûr fûrûht olunmak, 317

— zabteylemek, 84

bâğât, 397

— mahsûli mîr-livâya hâsıl kaydolunmak, 315

bâğçe(ler), 262, 269

— kesmek, 444

Bağdâd, 424

— beğlerbeğisi, 192

— mollâsı, 192

— muhâfazası, 26, 424

—ı Dâru's-Selâm, 192

Bahşı, Haymâne sâkinlerinden, 323

Bahtiyâr(?) mezra'ası, Yakalukır mevzı', Karaca k., 182

bakâyâ mahsûli cem' u tahsîl, 87

bakır, 119

bal, 268, 461

— ve yağ, 170

Balogorgi(?) Aşîreti, Diyârbekir aklâmından, 426

Balat kazâsı, 254

Balâtî, Ayntâb sancağı mutasarrıfı müteveffa Mustafâ'nın eytâmı vasîsi, 198

balık saydeylemek, 229

Balıkesri, 21

— kâdîsı, 500

— mollâsı, 21, 319

— nâyibi, 319

Balıkhisârı karyesi, Ankarakz., Haremeyn Evkâfı'ndan, 425

Bâlî

— eşkıyâdan, Mazarak kz., 152

- Hâce-zâde, Peklin kazâsı sâkinlerinden, 402, 444
- balkamacı(?) yörükleri, 398
- balta, 503
- baltacı, 186
- balyos(lar), 510
- İngiliz, 256
- tezkiresi, 510
- Bandırma, 506
- gemileri, 512
- İskeleyi, 414
- kâdîsı, 506, 512
- serdârı, 414
- Baraklu(?) Halîl, Gemlik'in Katırlu karyesinde katledilen, 191
- Barçınî kâdîsı, 471
- bârgîr, 142, 333, 429
- beslemek, 160, 242
- celbitmek, 160
- taleb itdürilmemek, 284
- virilmek, 284
- lerin ahzitmek, 308
- lerin dutup ulağa virmek, 21
- barışdurmak, 416
- Bartın, 184
- kâdîsı, 184
- barut
- fûrûht itmek, 120
- çı tâyifesi, 120
- ı siyâh, 110
- ı siyâh kirâsı, 147
- basdırma
- emîni, 293
- zamânı, 374
- baş u
- buğ olmak, 169
- dil ile gelmek, 381
- baş
- ı hurde-hâş olmak, 222
- ına göğ sarınup kâfir olmak, 319
- Başaçık Meliki'nün oğlu, 416
- Başgelembe kâdîsı, 47
- baş-hâne, Karahısâr-ı Sâhib, 32
- Başkapucıbaşı, 76
- batman, 27
- battâl, 17
- Bâyezîd Hân, Sultân, 3
- Bâyezîdli karyesi, Zağra-i Cedîd kz., 41
- bayraklar açmak, 7
- Bayram Çavuş, 128
- Bayram, Kastamonî Mütessellimi, 340, 341
- Bayram, Ramazân k., Özi kz., 327
- Bayram, Yehûdî, Saydâ, 510
- Bayramîç kâdîsı, 66, 468
- bâzâr, 263
- kayıkları, 5
- Bâzârgâh-ı Cedîd, 221
- Bâzârköyi
- kâdîsı, 290
- serdârı, 290
- bâzergân(lar), 510
- tâyifesi, 23
- , İngiliz, İzmir, 256
- bedel
- akçaların cem‘ u tahsîl itdürmeğe mâni‘ olmak, 511
- cem‘ına me‘mûr olmak, 24, 511
- i avâriz cem‘ı, 170
- i kürekci, 64
- i nüzûl bedeliyyesi, 42
- i nüzûl cem‘, 488
- i nüzûl cümleden akdem ü elzem olmak, 475
- i nüzûl tahsîl olmayınca, cizye ve avâriz cem‘ı te’hîre konulmak, 475
- i nüzûl tahsîli, 475
- i nüzûl ü kürekci, 13

—i nüzûli virmekde te‘allül ü tereddüd üzere olmak, 488

—i öşr, 118

—ler, 507, 508

bedeliyye, 24

—sin taleb eylemek, 509

bedevre tahtası, 177

Bedil karyesi, Sarıçayır kz., 106

Bedşe(?), Derbend karyesi, Filorina kz., 12

beğ devri, 132

Beğbâzârı, 266

— kâdîsı, 266

— kazâsı, 222

— voyvodası, 222

—, Hudâvendigâr sancağı, 424

beğlerbeği, 103, 284, 320, 428

— voyvodaları, 46

beğlik saz, 414

Beğşehir

— kâdîsı, 260, 283, 292

— Sancağbeği Mütesellimi, 260, 292

— sancağı, 270, 283

Behrâm Dede, Sulehâdan, Hundî Hâtûn ve Şâh-ı Hûbân Hâtûn Evkâfı Mütevellisi, Kirmasti kz., 146

Behrâm Kethudâ, Dergâh-ı Mu‘allâ müteferrikalarından, 62, 270

Behrâm, Vâlîde Sultân'ın Kethudâlığı hıdmetinde, Dergâh-ı Mu‘allâ müteferrikalarından, 189

Bekir Paşa, taraf-ı Saltanat'dan mağzûben katlolunan, 16

Bekir, Lek tâyifesinden, 362

Bektaş Ağa, Bağdâd Ağası, 26

Belgrad

— kâdîsı, 168, 302

— mütesellimi, 302

bend, 25

Bendereğli

— İskeleyi, 293

— kâdîsı, 18

— kazâsı, 18, 115, 293

Bend-i Hâssa Bostâncılar hâssagîleri, 239

Bend-i Kebîr(?) karyesi, Kepsud kz., 129

bennâk, 62

berâ‘et-i zimmet, 352

berât, 515

— ihrâc, 140

— itmek, 56

— u evâmîr-i şerîfe virilmek, 31

—ı Askerî cânibinden olmak, 153

Bereketlü

— kâdîsı, 215

— karyesi, Drama kz., 215

Bergos kazâsı, 238, 285

— kâdîsı, 285, 286

— voyvodası, 285

Bertik(?) karyesi, Hezargrad kz., 201

Beşiktaş, 59

Beşîr Ağa, Medîne-i Münnevvere Şeyhu'l-Haremi, 447

Beşlik(?) çiftliği, Yenişehir ü Fenar kz., 127

beşlü ağası, 341

Bey [Big] karyesi, Kepsud kz., 129

bey‘

— itmek, 187

— u şîrâ eylemek, 23 263

— u şîrâ idenlerden bâc-ı bâzâr talebi, 436

— u şîrâ vü bâzâr olmak, 276

— u şîrâlarına müdâhale olunmamak, 279

—ı men-yezîd olmak, 257

beytül-mâl, 22, 215, 382, 442

—ci, 426

—ciler dahl ü ta‘arruz eylememek, 382

—i âmme ve hâssa, 59

bezzâzistân, 177, 232, 376

— hâlî vü mu‘attal kalmak, 23

— Husrev Kethudâ Evkâfı'ndan, İpsala, 23

— Rüstem Paşa'nun, Van, 430
 bıçak yarası, 222
 Bıçakçı-oğlu, fermân-ı hümayûnla katlolun, İl-
 basan kz., 405, 487
 bınar, 25
 Bınarhısâr
 — kâdîsı, 281
 — karyesi, Vize kz., 207
 — kazâsı, 39
 Bırvenik kâdîsı, 372
 biçilmek ve harmen olunmak, 330
 bid'at tekâlîfî men' olunmak, 230
 Big karyesi, Kepsud kz., bkz., Bey karyesi,
 Kepsud kz.
 Biga kazâsı, 176
 — kâdîsı, 180
 bî-garaz u ehl-i vukûf kimesneler, 25
 Bihlişte kazâsı, 79
 bilazik, 258
 Biller karyesi, Edremid kz., 90
 Bilvîrân kazâsı, 346
 — kâdîsı, 346
 bî-namâz
 — akçası, 78, 165, 260, 268
 — tefîşi, 64, 170, 260, 343
 bir akça ve bir habbe alınmamak, 1, 210
 Birecik
 — kâdîsı, 320
 — Mütessellimi, 320
 — sancağı, 320
 Bîretü'l-Furât kazâsı, 324
 Birkinik(?) karyesi, Arnavud Belgradı kz., 29
 Bitlis
 — Boğazı, 426
 — Kal'ası neferâtı, 411
 Biyüz(?), Frenk, 510
 Bî-zebân, 296, 298, 462
 Bodrum karyesi, 112

Boğaz Hısârları muhâfazası, 478, 479
 Boğdan
 — kapukethudâsı, 286
 — voyvodası, 285, 286
 — lılar, Kili İskeleyi'ne ticâret için gelen,
 463
 Bolavadin kâdîsı, 343
 Bolı
 — kâdîsı, 18, 44, 258, 427
 — kazâsı, 170
 — mütesellimi, 18, 202, 258, 293, 427
 — Mütessellimi Kâyim-makâmı, 258
 — sancağı alaybeğisi kâyim-makâmı, 202
 — sancağı, 18, 43, 109
 — sancağı kâdîları, 428
 Bosna
 — aklâmı, 381
 — eyâleti, 381
 bostân(lar), 25, 191, 361
 —cı ta'yîn olunmak, 333
 —başı(lar), 39, 61, 191, 210, 239, 361, 457
 Boyâbâd kâdîsı, 104
 boya-hâne, Kilis kz., 445
 boya-hânesinün işlemesine mâni' olmak, 445
 Boyalı kazâsı, 170
 Bozcaata [Bozcaadası], 318
 — karşusunda zahîre nakli mümkün olan yir-
 ler, 468
 — muhâfazası, 318, 468
 — muhâfazasında olan asker-i İslâm, 468
 —'da kışlanmak, 468
 —sı'na zahîre nakltdürülmek, 468
 bozdan kaydolunmak, 66
 Bozdepe karyesi, Sinob kz., 312
 Bozdoğan kâdîsı, 73
 Bozgan karyesi, Barçın kz., 471
 Bozyük kazâsı, 63, 64
 — kâdîsı, 64

Boztoğan kazâsı, Aydın sancağı, 13

Bozulus

— cemâ'ati, 390

— kâdîsı, 390

— voyvodası, 390

Bölük

— çavuşları, 185, 205

— Sipâhisi, 137

Brent(?), zimmi, İngiltere tâyifesinden tâcir, 350, 351

Bucyan Aşireti, 408

Bucyan Aşireti, Mefarkın, 407

Budun

— defterdârı, 65

— Dîvânı, 65

— kâdîsı, 65

— sancağı, 65

— vezîri, 65

buğağı(?), altun, 232

buğday, 3, 14, 45, 318, 342, 349, 453

— arabası, 417

— iştirâ etmek, 342

— naklîtdürilmek, 342

— tahmîl olunmak, 349

— virmek, 127

— ı der-mahzen olmak, 342

Burgaz kazâsı, 368

— kâdîsı, 368

Burusa, 8, 86, 440, 449

— kâdîsı, 8, 55, 86, 126, 129, 257, 319, 440, 502

— monlâsı, 146, 330, 449

Butlari(?) mezra'ası, Eçe k., Budun sancağı, 65
buyurıldı

— ile bârgîr taleb itdürilmemek, 284

— sı mütevellî temessüğü üzerinde olmak, 2

bükdükleri ipek ile işleyüp, 322

bükilmedük

— Acem ipeği, 322

— ipek ile kemhâ işlenmemek, 322

Büyük Çekmece nâhiyesi, 481

Büyük Kirmedos karyesi, Yedidîvân kz., 371

Büyük Tarla [İlyâs Çiftliği / Kızıklı Yiri], Kemer-i Edremid kz., 287

Büyük Yazır karyesi, Rodoscuk kz., 435

C

Ca'fer Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 356

Ca'fer, şaki, Edirne, 68

câbiler, 217, 287

câdde-i hakdan udûl itmemek, 57

câmi'-ı şerîf, 241

— Künbed k., Mürskulı nh., Erzurum kz., 46

—, Gönnye kz., 261

câmi'ı ta'mîr ü binâ itmek, 291

câmûs, 277, 374

—(?), Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., eşkıyâdan, 437

Canik beği, 49, 220

— sancağı, 22, 49

Câriye(ler), 121, 223, 264, 467

— sin almak, 19

cebeci

— İzmir, 442

— metrûkâtı, Selanik, 422

cebren

— almak, 300

— gurus almak, 4

— zevcesin tatlık itdürmek, 157

— zirâ'at olunmak, 410

Ced., Dîvân-ı Hümâyûn kâtip rumuzu, 15, 24, 371, 381, 489

cefâ vü te'addî üzre olmak, 58

Celâleddîn-i Rûmî, Mevlânâ, 32

celb

— ü ahz, 19, 25, 292

—i mâl, 513

celeb, 374

— kassâbları, 237

— koyunu bedeliyyesi, 42

— tâyifesi, 374

Celîl

— Dîvân-ı Budun çavuşlarından, 65

— Yenişehir kz., 102

cem‘ u tahsîl itdürilmek, 316, 509

cem‘ıyyet memnû‘ iken cem‘ıyyet itmek, 200, 336

cem‘ıyyet

— olmak, Medîne-i Münevvere, 447

— ve fırka fırka ol, 447

— ve fitne vü fesâddan hâlî olmamak, 240

cendereli sof, 126

cenderesüz sof, 126

ceng ü harbe kâdir kimesneler ile muhâfaza olunmak, 271

Cennet Hâtûn, Arım kz., 220

cerâhatden fevtolmak, 173

cerîme, 72, 372

— alınmak, 374

— vü harcı almak, 383

cevâhir kuşak satun almak, 377

cevâmi‘ u mesâcidün vakıf akçaları, 248

cevr ü cefâ itmek, 41

cibâyet, 221

Civân, Bî-zebân, Dergâh-ı Mu‘allâ müteferrikalarından, 462

cizye, 383

— ve avâriz cem‘ına varanlar mâni‘ olmak, 475

Crni Lug karyesi, Suhorika kz., 178

Cum‘a edâsı, 436

Cum‘a, Dânişmendli ekrâd tâyifesi kethudâsı Hasan Kethudâ’nın oğlu, 183

Cum‘abâzârı kâdîsı, 97

cürm ü cinâyet, 22, 62, 169, 245, 340

cüz’î vü küllî avâyid, 340

Ç

Çağlan mevki, İznikmid kz., 151

Çağlayık kâdîsı, 273

çakmaklı tüfenk, 503

Çakvar karyesi, Budun sn., 65

Çamlıca mevki, İznikmid kz., 151

çarhların basmak, 308

çarhların ortakçıları, 308

çârşû

— başında maktûl bulunmak, 444

— içinde katlitmek, 402

Çatalca, 457

— kâdîsı, 42

— nâyibi, 205

— Ustası, 205

Çatladıkapusı, İstanbul, 2

Çavaşa karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358

Çavdır karyesi, Tarhala kz., 116

çavuş, 33

— u sipâh u yeniçeri, 374

— başı, 6

Çay kazâsı, 343

— kâdîsı, 343

çayır(lar) , 46, 178

— bahâsı, 154

Çekmece nâyibi, 457

Çeltikî karyesi, Görele kz., 262

Çeltük yiri mevki, İznikmid kz., 151

Çeltükci karyesi, 311, Karamürsel nh., Kocaili sn., 289

Çerkeşli karyesi, Geçibuze nâhiyesi, 1

Çermenika nâhiyesi, İlbasan kz., 7

Çıklova karyesi, Karatağ kz., 100

Çıldır eyâleti, 448

çift

— hıdmeti, 464

— kurmak, 150

çiftlik(ler), 16, 66, 151, 166, 186, 204, 269, 286, 298, 326

— da'vâsı, 344

— kethudâları, 73, 82

— yiri bozdan kaydolunmak, 66

— i zabt u tasarruf itdürmek, 326

— in tapu ile almak, 188

— ine hayvânât girmeyüp zarar u ziyân itmek, 285

Çingân(e) tâyifesi, 88

— nün zabt u rabtı, 339

Çingâne Oruç, Gümülcine kz., 89

Çirmen sancağı, 435

Çırna Glava karyesi, Bırvenik kz., 372

çobân, 1

— eşkıyâsı, 333

Çoğulu karyesi, Gerece kz., 202

çorbacı, 475

Çorlı

— kâdîsı, 160, 205, 244, 306

— kazâsı, 238

— karyesi, Edremid kz., 90

Çorum

— Beği, 294

— kâdîsı, 37, 413

— Kâdîsı Nâyibi, 37

— sancağı, 139

— sancağı mütesellimi, 413

Çûb karyesi, Eskişehir kz., 63

çubuk koyun(lar)ı

— akçası alıvirilmek, 199

— akçasın virmemek, 201

— olanlardan akçasın taleb eylemek, 201

— resmi cem'ı, 199, 200, 201

çuka

— Ağası, Selanik, 328

— Emîni, 328

— vü kumaş bey' itmek, 332

Çulhalı keferesi tâyifesi, 274

D

da'vâ(lar)

— vü nizâ' itmek, 232

— vü taleb itmek, 204

— ı şer'le görilmek, 30

— ı şer'le görilmeyüp avk u te'hîr olunmak, 30

— ın şer'le gördürmek, 34

— sı lağv olmak, 255

— yı hakk itmek, 135

— yı şer'ıyye, 428, 447

— yı şer'ıyyelerin fasleylemek, 218

Dadyan Meliki'nün

— ilçisi, 416

— kızı, 416

dahl ü

— nizâ' eylemek, 206, 352

— nizâ'dan hâlî olmamak, 206, 262

— rencîde eylemek, 50, 306

— rencîde olunmamak, 147

— ta'arruz eylemek, 306

— ta'arruz itdürmemek, 326, 382

Dahuk, 339

Dâl., Dîvân-ı Hümâyûn Kâtib rumuzu, 235

dana, 374

dânişmend, 81

dânişmendli kâdîsı, 183

Danyel, zimmî, İngiltere tâyifesinden tâcir, 350, 351

darb

— u harbe kâdir il-eri, 238

— u işkence itmek, 173

— u let itmek, 273, 293

— u mecrûh eylemek, 146

— ve şütûm-ı galîza ile şetmidüp, 503

— dan fevtolmak, 273

— ı şedîd eylemek, 389

— ı şedîd ile muhkem darb itmek, 385, 464

- itmek, 81
- Dâru's-Sa'âdet
- Ağası, 56, 195, 384 425, 514
- Hazînesi, 425
- David, Frenk, 510
- Voniçe kazâsı keferesinün Piskoposı, 149
- Dâvûd Hân, müteveffâ, Alâ'yye kz., 55
- Dâvûd, Frengistân'da esîr olan Ya'kûb'un karın-
daşı, Sinob kz., 312
- Dâvûd, Hazo Hâkimi, 211, 212
- Dâvûd-oğlu, Üsküb'de sâkin mu'âmeleci, 45
- de'âvî-i şer'yye, 107
- ye müdâhale üzre olmak, 265
- Debre Kâdîsı, 516
- defâtir-i atîka ve cedîde, 182
- defter itmek, 123
- Defterdar(lar), 107, 203, 298
- olanlar nâ-ehl olmak, 213
- lık hâssı, 62
- Defter-hâne-i Âmire, 18, 66, 67, 118, 181, 182,
426
- Defter-i
- cedîd, 25
- i hâkânî, 14, 43, 59, 65, 66, 355, 516
- evkâf, 2
- hâkânî, 66
- icmâl, 24, 67
- icmâl ve mufassal, 287
- icmâl ve mufassalde mahalli tashîh olun-
mak, 393
- değirmen, 191
- mevki, İznikmid kz., 151
- müste'ciri, 295
- ler, 178, 295
- lerin ve evlerin ihrâk itmek, 152
- değnek urmak, 310, 438
- dekâkîn, 266, 314, 376, 436
- Rüstem Paşa'nun, Van, 430
- müste'cirleri, 177
- dekerek, katîfe, 310
- Delvine
- mütesellimi, 152
- sancağıbeği, 152
- dem ü diyet, 161
- talebi, 424
- Demürçi
- kâdîsı, 397
- karyesi, Galata kz., 239
- Denizlû voyvodası, 268
- Depedelen kâdîsı, 52
- der-anbâr itmek, 76
- Derbend
- karyesi, Filorina kz., 12, 14
- Limanı, Ya'kûbbeğ kz., 271
- e nüzûl itmek, 424
- Derbendci, 393
- liği Nişâncı kalemiyle tashîh itdürmek,
393
- Derçin ve Serçîn ve Mürde-bâc ve Tevâbi'ı
Mukâta'âtı, İstanbul, 374
- Dergâh-ı Mu'allâ, 24, 38, 42, 53, 59, 73, 75,
101, 117, 140, 182, 189, 250, 262, 281, 296,
336, 436, 448, 453, 458, 462, 475, 476, 513
- çavuşları, 24, 38, 103, 194, 206, 255, 319,
328, 338, 356, 380, 515
- kapucıbaşları, 119
- müteferrikaları, 62, 95, 129, 189, 217,
436, 453, 462, 486, 487
- Sipâhîleri Ağası, 148
- sipâhîleri bölükbaşları, 511
- yeniçerileri, 53, 281, 290, 448, 500
- Ocağı, 123, 287, 328
- kapucuları ve yeniçerileri, 489
- Dergâh-ı Sa'âdet-destgâh, 243
- Der-i Devlet, 31, 296, 346
- medar, 164, 205, 240
- Deriyye(?) Mahallesi, Birecik kz., 320

Dervîş Mehmed Paşa, Sâbık Anadolu Beğlerbe-
ğî, 148, 397

Dervîş, Aksarây kz., 195

Dervîş, Bozulus cemâ'atinden, mecrûh, 390

Dervîş, Dergâh-ı Mu'allâ kapucıbaşlarından,
458

Dervîş, Ekrâd tâyifesinden, Şâm, 455

Dervîş, Kaysariyye sâkinlerinden, şakî, 403

Dervîş, Kirmasti kz., 146

Dervîş, Köstendil sancağı mutasarrıfı, 215

Dervîş, Kütâhiyye kz., 334

Dervîş, Narda sancağibeyi, 149

Dervîş, Peklin, 444

Dervîş, Rûm Mehmed'ün karındaşı, 108

Dervîş, Vezîr Sefer Paşa'nun âdemi, Karahısâr-ı
Şarkî sn., 348

deryâ, 174

— beğleri, 326

Desterli Alî, sipâhî zümresinden Mahmûd'un
hıdmetkârı, şakî, kuttâ'-ı tarîk, Aydın kz.,
386

deve

— tülü, 310

— ile kirâlanmak, 391

devr, 260, 320, 343, 347, 466

— akçası, 224, 292

— harcı, 347

— ü selâmiyye, 155, 156, 169, 268

— e çıkmak, 42, 52, 64, 78, 112, 147, 155,
156, 248, 283

— e çıkmamak, 283

— itmek, 170

deyn

— almak, 49, 231

— i olmak, 317, 513

— sâhiblerine edâ olunmak, 317

— temessüğü, 139, 140

— virmek, 365

—i şer'îsin edâ itmek, 301

—ine mahsûb olmak, 411

Dikmetaş karyesi, Ayntâb Dimosı karyelerin-
den, 198

Dilâver Paşa, Rakka Beğlerbeğisi, 102, 124,
320

Dilâver, Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikalarından,
129

Dimetoka kazâsı, 3

Dimitri, zimmî, Pendik k., Üsküdar kz., 187

Dimos mukâta'âtı, 193

Dimyât sancağı, 91

dîndâr u müstekîm kimesneler, 219

direk ve seren

— getürmek, 184

— ciler, 184

Dişli(?), Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz.,
eşkiyâdan, 437

Dîvân -ı Hümâyûn, 7, 11, 29, 38, 40, 50, 52,
69, 71, 81, 90, 92, 106, 111, 117, 135, 142,
173, 181, 206, 220, 232, 258, 301, 313, 319,
352, 353, 365, 372, 385, 392, 405, 406, 415,
435, 464, 465, 467, 486, 487, 500, 507, 508,
509, 513

— kâtibleri, 181

Dîvân, 31, 253, 265

— tarafından virilen emr u berât, 316

—ı Âlî, 17

—ı Budun çavuşları, 65

dîvâr altında kalan, 384

Diyârbekir, 296, 434

— aklâmı, 426

— beğlerbeğisi, 298, 409

— defterdârı, 409

— eyâleti, 197

— Hazînesi, 409

— İç Kal'ası, 434

— monlâsı, 408

— muhâfazası, 296

— paşası, 211, 212, 434

dizdârlarına şirret itmek, 219

dolâb, 322
 — cı tâyifesi kethudâ vü yiğitbaşları, İstanbul, 322
 Dolyani Bâzârı Tevliyeti, Rüstem Paşa Evkâfi'ndan, 263
 Domuzderesi karyesi, Galata kz., 239
 Donanma-i Hümâyûn, 24
 — gemileri, 504
 — için kerâste virmek, 180
 Doviga(?), tarîk-ı âmm, Lukova k., Debre kz., 516
 Doyran karyesi Câmî'-ı Şerîfi, Potoroşiçe kz., 436
 Doyran karyesi, Potoroşiçe kz., 436
 döğün yakmak, 77
 Dömenik kazâsı, 101
 Drac kâdîsı, 405, 406
 Drama
 — bezi, 89
 — kâdîsı, 54, 148, 215
 — kazâsı, 54
 Duncce(?) kâdîsı, 300
 Durbâlî, kıbtı, Yeniceköy k., Ruscuk kz., 167
 Durgudlı kâdîsı, 397
 Duşniçe hâssı, Vezâret-i Uzmâ hâslarından, 45
 dükkân(lar), 267, 276, 290, 374
 — dan bey' u şîrâ vü bâzâr olmak, 276
 — gâret itmek, 444
 Dülger-oğlu Vakfı mütevellisi, Üsküb kz., 267

E

e'imme, 230, 248, 352, Aydın sancağı, 13
 ebnâ'-i
 — sebîl, 47, 205, 274
 — sebîlün yolına inmek, 61, 378
 — sipâhiyân, 185, 192, 346
 Ebûbekir, Avlonya beği Kethudâsı, 52
 Ebûbekir, bin Baba Hasan, şakî, Salina kz., 30
 Ebûbekir, eşkiyâdan, Mazarak kz., 152

Ebûbekir, Frikoco(?) karyesi sâkinlerinden Hasan'ın oğlu, 152
 Ebûbekir, maktûl bulunan, Gürle kz., 460
 Ebûbekir, sipâhî zümresinden Mahmûd'un hıdmetkârı, şakî, kuttâ'-ı tarîk, Aydın kz., 386
 ebvâb-ı mahsûlâtın
 — ahz ü kabz itdürmek, 341
 — cem' u tahsîl itdürmemek, 341
 ecr-i mislin virmemek, 269
 eczâ-hân u mürtezikalar, 241
 Eçe karyesi, Budun sancağı, 65
 Edirne kapısı, 374
 Edirne, 223, 242, 250, 252, 264
 — bostâncıbaşı, 3, 68, 252, 238, 273
 — kâdîsı, 41, 223, 242, 250, 252
 — mollâsı, 39, 68, 139, 264, 513
 — ve Tevâbi'ı Keferesi Metropolitidi, 513
 Edremid kazâsı, 90
 — nâ'ibi, 90
 Eflak
 — vilâyeti, 95
 — voyvodası, 48, 95, 123, 216
 Efrenç tâyifesi, 510
 Efrence
 — firâr eylemek, 510
 — göndermek, 510
 Eftim(?), Baçkova Manastır'ı râhibi, 208
 eğer, gümüş, 310
 Eğil
 — Hükûmeti, 298
 — kâdîsı, 298
 Eğin
 — kâdîsı, 164
 — kasabası, 164
 — kazâsı, 164
 Eğre Beğlerbeği, 225
 Eğribucak kazâsı, 246, 247, 248
 — kâdîsı, 84, 98, 246, 247, 248

- Eğridere kâdîsı, 304
- Eğrigöz kâdîsı, 321
- ehl ü ıyâl, 426
- lerine fi‘l-i şeni‘ kasditmek, 52
  - leriyle sâkin oldukları evleri üzerine konup te‘addî vü tecâvüz itmek, 279
- ehl ü üstâd olmamak, 449
- ehl-i fesâd, 346
- hımâyet olunmamak, 361
  - a hımâyet, 94, 191
  - un izdiyâd-ı ısyân u tuğyânlarına bâ‘ıs ü bâdî olmak, 265
- ehl-i örf
- tâyifesi, 50, 161, 208, 230, 268, 363, 424
  - e gamz itmek, 346
  - e virmek, 64, 383
- ehl-i
- sefere barut fûrûht itmek, 120
  - sûkun kârlarına gadrolmak, 363
  - vezâyif, 241
  - vukûf kimesneler, 25
  - vukûf muhamminler, 430
- ekinlü
- bennâklü re‘âyâ, 181
  - re‘âyâ, 181
  - toprak tasarruf ider re‘âyâ, 181
- ekl ü bel‘ itmek, 64, 82, 158, 215, 251, 269, 340
- Ekrâd tâyifesi, 183, 455
- , Kaysariyye, 404
- Elbistân nâhiyesi, Mar‘aş kz., 172
- Eleşkird sancağı, 316
- ellerine huccet-i şer‘ıyye virilmek, 29
- Elvân Beğ Evkâfı, Geyve kz., 392
- emânet vaz‘ itmek, 232
- Emed kasabası, Eğrigöz kz., 321
- Emellerde(?) karyesi, Bergos kz., 238
- emîn ü sâlim îsâl eylemek, 219
- Emîr Alî, Mukâta‘ât Emîni, 134, 138
- Emîr, Kilis kz., 445
- Emîrhân, zimmî, maktul, Hazo kz., 211
- Emîr-i Hacc, 131
- emlâk ü
- akârât, 73
  - akârât zabtı, 82
  - erzâk, 158, 218
  - erzâkın almak, 28
  - tarlaların almak, 98
  - tarlaların fuzûlen zabtirmek, 273
- emr-i şerîfe muhâlîf te‘allül itmemek, 28
- Emrullâh, müteveffâ, Yürükali k., Mudanya kz., 317
- emti‘a
- bey‘ u şirâ olunmak, 276
  - vü akmişe, 256
- emvâl
- akçasın ahz ü kabz idüp te‘addî vü fesâd üzre olmak, 212
  - erzâkın almak, 98
  - erzâkın gâret itmek, 7, 39, 89, 152, 183, 238, 239, 272, 333, 386, 391, 426, 500
  - erzâkın zabtirmek, 226
  - erzâkını ednâ bahâ ile fûrûht etmek, 256
  - erzâkların zâyî‘ olmak, 230
  - in fûrûht itmek, 487
  - in kısmet eylemek, 218
  - mîrîye zabtolunmak, 487
  - rızkların gâret itmek, 271
  - i hâssa, 203
- Enbiyâ Hâce Câmi‘-ı Şerîfi, Fatra k., Kastamonu kz., 60
- erâzil makûlesi, 233
- erbâb-ı timar(lar), 10, 103, 106, 109, 125, 182, 202, 206, 325, 501, 507, 508, 501, 509
- Erciş Kal‘ası neferâtı, 411
- Erdek, Galata kz., 385
- Ereğli, kâdîsı, 417

- Ergirikasrı kazâsı, 58
- kâdîsı, 58
- Erzurum beğlerbeği, 230, 274, 408
- eyâleti, 213
  - kâdîları, 230
  - monlâsı, 46, 408
  - muhâfazası, 213, 316
- Es'ad, Kâdî, Karaferiye, 269
- esâretten halâs olmak, 312
- esbâb(lar)
- u tavarlarına âhardan kimesne müdâhale itdürilmemek, 174
  - ü eskâller, 179
  - ın alup firâr eylemek, 310
  - ın gâret eylemek, 52
  - ın yağmâ vü gâret itmek, 415
- esedî gurusı virmek, 294
- eser-i binâsı kalmamak, 474
- esîr olmak, 271, 278, 312
- esîrlikten halâs olmak, 278
- Eski köyü, Yenişehir ü Fenar, 6
- Eski Sarây, İznik kz., 305
- Eskişehir
- kâdîsı, 63
  - sancağbeği, 63
  - sancağı, 391
- esnâf u müste'cirîne sâlyâne vü tekâlîf tekâlîf olunmak, 266
- esvâb u erzâkların yağmâ vü gâret itmek, 308
- eşedd-i hakâret ile hakkundan gelinmek, 110
- eşedd-i ukûbete mazhar olmak, 504
- eşirrâya mu'in olmak, 472
- eşkîyâ, 265, 390, 461
- âlet-i harble ebnâ'-i sebîlün yolına inmek, 61
  - elegetürilmek, 94, 333
  - ile ittifâk etmek, 7
  - tâyifesi elegetürilüp ahz olunmak, 209
  - tâyifesi zuhûr itmek, 209, 210, 272
  - teftîşi, 331
  - vü harâm-zâde vü kuttâ'u't-tarîk zuhûr itmek, 94, 251
  - yolların basmak, 57
  - zabtı, 341
  - nun def' u izâlesi, 205
  - ya ve eşirrâya mu'in olmak, 472
  - yı zabteylemek, 341
- eşyâsın
- ahzirmek, 296
  - serika eylemek, 258
- etmek, 187
- etmekci
- tâyifesi, 425
  - lere tevzî' u fûrûht olunmak, 425
  - lik işleyenler hâm-dest olmak, 449
  - lik itmek, 449
  - lik san'atından haberdâr olmamak, 449
- Etmekci-zâde Ahmed Paşa Evkâfı Mevlevîhânesi, Selanik, 338
- ev(ler)
- basmak, 6, 39, 81, 111, 152, 157, 319, 320, 386, 444
  - kethudâsı, 465
  - üzerine konup te'addî vü tecâvüz itmek, 279
  - in hırsuz açmak, 239
  - in ihrâk bi'n-nâr eylemek, 41, 152
  - in utekâyâ şartitmek, 162
  - in yıkmak, 58
  - inde maktûl bulunmak, 441
  - inün üzerine varmak, 426
- evkâf, 514
- karyeleri, 394
  - mahsûli, 338
  - Tevliyeti, 108
  - u akârât, 241
  - zâbitları, 224

evlâd

— ü vârisleri olmayanların bâğları, 306

—dan olduğın inkâr itmek, 11

—ı utekâ, 146

—ı vâkıf, 108

—ına meşrûl olmak, 108

Evliyâ, Hoşâb Sancağbeği Süleymân Beğ'ün
karındaşı, 426

Eynos, Barutçı tâyifesinden, 120

eyâletin zabt u rabtı, 307

Eymirazizli karyesi, Honaz kz., 268

Eysab(?) karyesi, Eskişehir kz., 63

eytâm akçası, 365

Eyyûb kâdisi, 51

Eyyûb, Yeniçeri, Otuzbeşinci Bölük, 175

Ezine kâdisi, 73, 282

F

fasl-ı husûmet, 467

— olmak, 267, 352

Fat., Dîvân-ı Hümâyûn Kâtib rumuzu, 71

Fâtıma Hâtûn, Mîr-livâ Mehmed Zemân'ın eşi,
Balıkesri kz., 319

Fâtıma Hâtûn, Yeniçeri Mustafâ Beşe'nin eşi,
Ubaguska k., Lubin kz., 75

Fâtıma Sultân, 2

Fâtıma, Drama kz., 54

Fâtıma, Frengistân'da esîr olan Ya'kûb'un kız
karındaşı, Sinob kz., 312

Fâtıma, İznikmid kz., 451

Fâtih Sultân Mehmed Hân Evkâfî karyeleri
zâbitları, Kemâller k., Çorlu kz., 306

Fatra karyesi, Kastamonu kz., 60

Fâyık Paşa, Rûmili Beğlerbeğisi, 80

Fâyık, Eski köyü, Yenişehir ü Fenar kz, 6

Fâyıkî, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 359, 463

Fâyide, Ayntâb sâkinlerinden olup sâbıkâ Diyâr-
bekir beğlerbeğisi iken vefât iden Murâd Pa-
şa'nun Habeşiyetü'l-asl câriyesi, 467

Fazlî Paşa, Vezîr-i Sâni, Niğbolu sancağı muta-
sarrıfı, 315

Fazlî, Atmacacıbaşı Yûsuf'un vekili, 56

Felamenk sefinesi, 309, 337

Ferhâd, Tarıovası k., Çağlayık kz, 273

fermân-ı âlî-şân, 12, 16, 24, 27, 28, 29, 31, 35,
38, 40, 41, 43, 49, 50, 57, 59, 64, 65, 66, 71,
83, 95, 101, 109, 123, 129, 133, 134, 148,
149, 160, 161, 165, 176, 183, 184, 191, 194,
198, 204, 205, 210, 211, 219, 230, 236, 238,
242, 254, 257, 258, 272, 279, 282, 284, 295,
298, 301, 304, 305, 311, 313, 315, 321, 324,
325, 326, 328, 333, 337, 341, 342, 349, 352,
353, 361, 365, 367, 373, 378, 392, 402, 403,
404, 414, 416, 425, 433, 448, 455, 456, 459,
461, 464, 476, 478, 479, 480, 502, 504, 509,
510

fermân-ı hümâyûnla katlolunmak, 487

fesâd ü şakâvet, 378

— idenleri ahzitmek, 169

— itdürilmemek, 272

— itmek, 94

— üzre olan eşkıyâyı elegetürmek, 265

— üzre olmak, 265

—e mübâşeret eylemek, 192

—leri şer'an sâbit ü zâhir olmak, 152

fesâd

— iden eşkıyâyı elegetürmek, 7

— ü şenâ'at olmak, 233

— ü şenâ'atden hâlî olmamak, 61

— ü te'addî eylemek, 87

—ların sicill ü huccet eylemek, 265

fethî müyesser olmak, 470

Fethu'l-İslâm kâdisi, 159

fetvâ, 16, 25, 32, 59, 77, 99, 105, 158, 192, 204,
262, 267, 278, 280, 291, 326, 338, 375, 376,
401, 516

— vü huccet mücebince amel olunmak, 59

—sına nazar itmek, 11, 59

Fevrî, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 78

findık, 243

fırka fırka olmak, Medîne-i Münevvere, 447

fî'l-i şenî'

— itmek, 273

— kasdı, 68, 386

Filat(?) kâdîsı, 50

Filibe kâdîsı, 208

Filorina kazâsı, 253, 265

— kâdîsı, 12, 253, 265

Finike kâdîsı, 259

fîrâr

— iden kürekçiler, 265

— itmek, 30, 36, 45, 68, 71, 95, 103, 121, 126, 173, 178, 202, 206, 272, 283, 313, 319, 346, 352, 365, 377, 388, 432, 458

fitne vü fesâddan hâlî olmamak, 240

France gemisi, Boğazhısâr'dan Âsitâne-i Sa'âdet-medâr'a gelecek olan, 478

Frengistân'a esîr olmak, 312

Frikoco(?) karyesi, Mazarak kz., 152

fuçı, 143

fukarâ

— vü re'âyâ, 271

— vü zu'afâ, 230

— hılâf-ı vâkı'mevâdd isnâd ve gamz itmek, 293

—ya te'addî eylemek, 26, 46

—ya zulm ü te'addî olunmamak, 44

—ya zulmi olmak, 426

—yı rencîde vü remîde itmek, 320

furun, 119

— açmak, 449

Fülfül, sâbık Diyârbekir beğlerbeğisi Murâd Paşa'nun Habeşiyetü'l-asl câriyesi, Ayntâb kz., 467

fürûhtı memnû' olmayan metâ', 293

G

gadr

— eylemek, 55

— u fesâddan hâlî olmamak, 273

— u hayf eylemek, 98, 116, 239, 352, 355

— u te'addî eylemek, 111, 127

— u te'addî olmak, 266

— u te'ezzî olunmak, 27, 63

Galata

— kâdîsı, 120, 239, 374, 414

— mollâsı, 329, 379, 385

— mukâta'ası, 217

— muzâfâtı, 379

— Sarâyı'nun eti alınmak, 329

Galboğı(?), tarîk-ı âmm, Lukova k., Debre kz., 516

galle, 60

gammâz ü

— ehl-i fesâd, 266

— kuttâ'u't-tarîk, 362

gamz itmek, 266

garaz u

— adâvet, 257

— ta'assub, 57, 79, 94, 191

gâret-i emvâl, 473

— iden harâm-zâde şakîlar, 272

— itmek, 378, 403

gavgâ itmek, 383

Gavrayıl, Yehûdî, Tüccâr tâyifesinden, Rodos-cuk kz., 332

Gâzî Hudâvendigâr Câmi'-ı Şerîfi, Gönen kz., 295

— Evkâfı Mütevellîsi, 153, 482

Gâzî Mehmed Beğ Medresesi, Karaferye, 269

Gâzî Sultân Murâd Han Türbe-i Şerîfi Evkâfı, 224

Gâzî Umûr Beğ, İncik'i fethiden, 161

Gâzî, cizyedâr, 480

Gâzî, Sipâhî, müteveffa Yeniçeri Mustafâ Be-ş'e'nin kızlarının vasisinin vekili, Ubaguska k., Lubin kz., 75

Gedelek karyesi, Gürle kz., 460

gedüğün müstehikkına arzeylemek, 447

- Gedük Ahmed Paşa Evkâfı, 177
- Geğibuze nâhiyesi, Üsküdar kz., 1
- Gelibolu kazâsı, 394
- müftüsü, 161
  - nâyibi, 92, 344, 359
  - voyvodası, 92
- gemi(ler) , 83, 127, 184, 459, 504, 510
- e yol virmek, 478
  - i İstanbul'a göndermek, 478, 479
  - ye tahmîl etmek, 342
  - ye yol virmek, 479
  - ye yük tahmîl olunmamak, 309
  - yi mîrî zahîre için ahz eylemek, 342
- gemici, 309
- leri taşıra çıkarılmamak, 337
- Gemlik
- kâdîsı, 370
  - nâhiyesi, 191
- Gerboy(?) hâsları, Rûmili eyâleti hâslarından, 80
- Gerede kazâsı, 202
- kâdîsı, 202
- germe, 161
- Geyve kâdîsı, 392, 466
- gırâr, 6
- Girid, 320
- cezâresi, 30, 453
  - 'e çuka irsâli, 476
  - cânibi, 80
  - Kal'ası, 342
  - Seferi, 50, 147, 169, 270, 283, 337,, 340, 430, 431, 453
  - Seferi mühimmâtı, 147
- Gladko, zimmî Re'îs, Selanik kz., 234
- Golemega(?) kazâsı, 114
- Golos [Koloz] kazâsı, 114
- İskelesi, 342
  - kâdîsı, 342
- Goneş karyesi, Ergirikasrı kz., 58
- Gor, Barutçı tâyifesinden, 120
- Goş, zimmî, Korite k., Eğribucak kz., 247
- Göbel karyesi, Kepsud kz., 129
- Göbin, bâzergân, Efrenç tâyifesinden, Saydâ, 510
- göğ sarınmak, 319
- gök terekelerin çiğnedmek, 29
- göl, 229
- Gölbâzârı kâdîsı, 466
- Göhlısâr kâdîsı, 165
- Gölikesri kâdîsı, 251
- Gönen kazâsı, 67, 295
- kâdîsı, 67, 295
- Gönük mezra'a, Sûfiler k., Bayramiç kz., 66
- Gönye
- beği, 261
  - kâdîsı, 261
- Gördos, 204
- Görel kazâsı, 262
- Görice kâdîsı, 79
- Göril
- Meliki, 432
  - memleketine firâr etmek, 432
- Göynük
- kâdîsı, 446
  - kasaba mahkemesi kitâbet hıdmeti, 446
  - kasabası mahkemesi, 446
- Gracanice kasabası, Belgrad kz., 302
- Grimlan karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358
- gulâmiyye, 170, 300
- guruş, 15, 123, 142, 144, 252, 261, 265, 332, 334, 409, 427, 430, 452, 480
- gücle halâs olmak, 403
- Gügercinlik kâdîsı, 180
- güherçile kâr-hâneleri, 147
- gümrük Emîni, 217, 244, 293
- Gümölcine
- kâdîsı, 89, 309, 337

— voyvodası, 309
gümüş
— eğer, 310
— kılıç, 310
— reşme, 310
— topuz, 310
Gündeğin(?) karyesi, Ahî Erdinc Evkâfı, İznic
kz., 415
Güneş Hâtûn, Kütâhiyye kz., 117
Güreci karyesi, Lapseki kz., 394, 399
Gürenis karyesi, Ayntâb Dimosı karyelerinden,
198
gürîhte(ler), 79, 246, 300
—i tahsîl olunmak, 90
—si hisâb olunmak, 79
Gürile kazâsı bkz., Gürle kazâsı
Gürle [Gürile] kazâsı, 272
— kâdîsı, 272, 290, 460
güz zamânı, 348
Güzelhısâr
— beği, 132
— kâdîsı, 282
— kazâsı, 73
— mollâsı, 73, 188
güzeştesiyle alıvirmek, 345

H

Hâ., Dîvân-ı Hümâyûn Kâtib rumuzu, 350, 388
Habeşiyetü'l-asl câriye, 467
Habîb, Arım Kâdîsı Mehmed'in adamı, 49
habs
— ü der-zencîr itmek, 243
— ü şikence itdürmek, 352
—den firâr itmek, 30
—den itlâk itmek, 194
—itdürüp gadritmek, 92
—itmek, 57, 81, 124, 157, 190
—olunmak, 30, 309

hâce-i sâhib-i devlet, 233
Hacılar Cemâ'ati, Ekrâd tâyifesinden, Kaysa-
riyye, 404
Hâcî Hüseyin Evkâfı, Üsküb kz., 267
Hâcî Pîrî, Kâdirîler Tekyesi'ne nukûd vakfeden,
48
Hadîce Hâtûn, İzmir kz., 314
Hadîce Hâtûn, müteveffâ Emrullâh'ın kızı, Mu-
danya kz., 317
Hadîce Hâtûn, Vezîr Ahmed Paşa'nın eşi, 151
Haham, 426
— Kudüs-i Şerîf'den ihrâc olunmak, 426
hakk üzre
— olmak, 57, 79, 127
— teftîş itmek, 65
hakk u adl
— üzerine görilmek, 161
— üzre görmek, 269, 331
— üzre mukayyed olmak, 58, 128
— üzre sınır uhudûdî ile teftîş ü tefahhus it-
mek, 311
— üzre teftîş ü tefahhus eylemek, 4, 25, 41,
50, 64, 78, 57, 81, 87, 158, 119, 170, 185,
254, 268, 270, 274, 317, 333, 352, 460,
500
— üzre tezkiye itdürmek, 257
—den rücû' itmek, 41
hakk-ı
— sükût, 456
— tapu, 326
haklaşmak, 409
Halan(?) karyesi, Bendereğli kz., 115
halat, 504
— irsâli, 504
Haleb, 31, 107, 140
— beğlerbeğisi, 16, 124, 140, 219, 320, 357
— defterdârı(ları), 31, 62, 107, 198
— eyâleti, 15, 107, 334
— kâdîsı, 16, 124, 140, 203, 320

- mollâsı, 31, 62, 198
- muhâfazası, 31, 107, 203, 324
- paşası, 62, 198
- urbânı, 15
- Halıcı Rıdvân, 184
- hâlî vü mu‘attal olmak, 388
- Halîl, Ahyolı Kâdîsı, 207
- Halîl, Akseki kâdîsı, 354
- Halîl, Bendereğli kz., 293
- Halîl, Demür, Gedelek karyesi, Gürle kz., 460
- Halîl, Dorla sâkinlerinden, 346
- Halîl, Haleb, 16
- Halîl, kâdî, 466
- Halîl, Lek tâyifesinden, 362
- Halîl, maktul, Turhanlı k., Eğribucak kz., 98
- Halîl, müteveffa Yeniçeri Mustafâ Beşe'nin kız-
larının vekili, Ubaguska k., Lubin kz., 75
- Halîl, Ohri sancağına mutasarrıfı, 50
- Halîl, Pesyan ve Zilan aşîretlerinün Mîr-i Aşî-
reti olan Receb Beğ'ün Kethudâsı, 409, 411
- Halîl, Rodos'un tevliyet ve avârızın iltizâm ola-
rak alan, 486
- Halîl, Sipâhî, Âyinecik kz., 50
- Halîl, Yeniçeri Ocağı'nun devecilerinden, 33
- Halîl, Zü'amâdan, 66, 67
- Hamd., Dîvân-ı Hümâyun kâtip rumuzu, 371,
445, 483
- hâm-dest olmak, 449
- Hamîd sancağı, 165
  - Mütessellimi, 169, 387
- hammâm, 153, 241, 482
- Hamza, Frengistân'da esîr olan Ya'kûb'un baba-
sı, Sinob kz., 312
- hân, 296
  - Başgelembe ks., 47
  - Rüstem Paşa'nun, Van, 430
  - Balıkesri'de müteveffâ İlyâs Paşa binâ ey-
ledüğü, 21
  - harâba müşrif olmak, 279
  - kapısı içün âhen tahta işlenmek, 373
  - mühimmâtı, 350, 351
  - cı nasb u ta'yîn olunmak, 279
- hançer çeküp urmak, 30
- handak kesdürmek, 285
- Handân Ağa
  - Ayntâb kz., 483
  - Câmî'ına kifâyet mikdârı su ifrâzı, 483
  - Vakfı, 2
- Handân, abd-i memlûk, İznikmid kz., 451
- hânelerin hedmitmek, 58
- hân-ı kebîr, 241
- Hanım Hâtûn, Karahısâr-ı Şarkî, 226
- Hânkâh kâdîsı, 188, 218
- Hantuman Kal'ası, Haleb, 140, 219
- Hanya Kal'ası'nun fethı, 14
- harâb olmak, 430
- harâc, 470
  - cem'ı, 300
  - taleb olunmamak, 463
- harâmî eşkıyâsı, 424
  - kal'aya zarar u gezend irişdürmek, 251
- harâmîler, 178
- harâm-zâde
  - elegetürilmek, 210
  - şakîlar, 272
  - vü eşkıyâ zuhûr itmek, 272
  - vü kuttâ'u't-tarîk zuhûr itmek, 251
  - ler muhkem zabtolunmak, 61
- Haravan(?) nehiri, Lukova k., Debre kz., 516
- harbî küffâra, 127, 342
  - zahîre virilmek, 342
- harbî memleketlere gitmemek, 349
- harc
  - akçası, 246
  - ı râh, 253
  - ların edâ itmek, 160

Haremeyn

- Muhâsebesi Halîfesi, 17
- i Şerîfeyn Evkâfı, 56, 425

Harem-i

- Hümâyûn mühimmâtıyçün hasır işlemek, 506, 512
- muhterem, 298
- muhterem musâhibleri, 298
- Şerîf ağası, Medîne-i Münevvere, 447

harîr, 510

hark, 25

harmen, 330, 348

Harprut kâdîsı, 297

hâs karyeler, 59, 336

hasâd, 439

Hasan Ağa, Bostâncıbaşı, 210

Hasan Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 380

Hasan Gürz(?), Hantuman Kal'ası neferâtından, şakî vü şerîr ü harâm-zâde, 219

Hasan İshâk, Hantuman Kal'ası neferâtından, şakî vü şerîr ü harâm-zâde, 219

Hasan Kethudâ, Dânişmendli Ekrâd tâyifesi Kethudâsı, 183

Hasan Koçi-oğlu, Peklin kazâsı sâkinlerinden, ehl-i sükun re'îsi, 402

Hasan Paşa Hânı, Diyârbekir, 296

Hasan Paşa, Vezîr, Trablusşâm eyâleti mutasarrıfı, 228

Hasan Sâni, Peklin kz., 402

Hasan Voyvoda, Filorina kasabası, 253

Hasan, Arnavud, Eski köyü, Yenişehir ü Fenar kz., 6

Hasan, Bereketlü k., Drama kz., 215

Hasan, Bölükbaşı, Şâm, 455

Hasan, Çatalca Ustası, 205

Hasan, Çavuş, 412

Hasan, Derçin ve Serçin ve Mürde-bâc ve Tevâbi'ı Mukâta'âtı Emîni, 374

Hasan, Divâne, Şâm, 158

Hasan, Edirne Bostâncıbaşı, 238

Hasan, Eleşkird sancağı mutasarrıfı, 316

Hasan, eşkiyâdan, Mazarak kz., 152

Hasan, fermân-ı hümâyûnla katlolun Mahmûd'un oğlu, İlbasan kz., 487

Hasan, Frikoco(?) karyesi sâkinlerinden, 152

Hasan, Gümülcine kz., 89

Hasan, Hâcî, İstanbul'da direk ve serencilerden, 184

Hasan, Hamîd Sancağı Mütesellimi, 169, 387

Hasan, Hasan Koçi-oğlu demekle ma'rûf Hüseyin'ün oğlu, Peklin kz., 402

Hasan, Hâssa Bostâncılarbaşı, 61

Hasan, Husâm nâm kimesnenün abd-i mu'takı, Murtaz-âbâd kazâsına tâbi' Örencik nâm karye sâkinlerinden, 438

Hasan, İbrâhîm oğlu, Lukova k., Debre kz., 516

Hasan, İlbasan sâkinlerinden maktûl Mahmûd oğlu, 405

Hasan, kâdî, Aksarây kz., 484

Hasan, Kâdî, Mihaliç kz., 153

Hasan, Kanlı Sinân Paşa-zâde, Mîr-livâ, 150

Hasan, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., eşkiyâdan, 437

Hasan, Kaysariyye, 11

Hasan, Kidişli(?), şakî vü ehl-i fesâd, Tariovası k., Çağlayık kz., 273

Hasan, Laniste k., Karatağ kz., 100

Hasan, maktûl Mahmûd oğlu, İlbasan, 406

Hasan, Miftâhî, Peklin kz., 402

Hasan, Millü(?) nâhiyesinün Başkethudâsı, 472

Hasan, Mudanya kâdîsı, 257

Hasan, Râ'î-zâde Mehmed'in kardeşi, 73

Hasan, Salina Kal'ası Kethudâsı, 30

Hasan, Saray Ustası, 3

Hasan, Sefîne re'îslerinden, Bandırma, 414

Hasan, Serdengeçtiler Ağası Hasan'un oğullarının vasîsi, 14

Hasan, Serrâc-oğlu, Peklin kz., 402

Hasan, silahdârlardan, 361

Hasan, Sipâhî, 66

Hasan, Sipâhî, Filorina kz., 265

Hasan, tîmâr sahibi, 289

Hasan, Yârângömi k., Tavas kz., 145

Hasan, Yeniçeri Mustafâ'nın oğlu Alî'nin vasîsi, 269

Hasan, Yeniçeri, Onsekizinci Bölük, korıcı, 281

Hasan, Zâ'im, Bosna, 381

Hasan, Zü'amâdan, 311

Hasbî Nâzırı, 177

hâsıl

— kaydolunmak, 66, 67, 206

— yazılmak, 255

Hasır İskeleyi, Rûmili Hısârı, 5

hasır

— işlemek, 506, 512

— sazi, 512

— sazi sefinelere tahmîl olunmak, 506

— u kamış, 206, 255

hasırcılar, 512

hâslar, 22, 76, 80, 114, 240

— kâdîsı, 345, 374

— a müdâhale vü mu'âraza olunmak, 107

— dan akça cem' u tahsîli, 353

hasmı ve şâhidleri ihzâr olunmak, 344

hâss

— mahsûli noksân olmak, 336

— mahsûline gadreylemek, 215

— re'âyâsı, 224

— ı cedîd emîni, 43

Hâssa

— bostâncılar, 1, 210, 272

— Bostâncılar Ocağı, 333

— Bostâncılarbaşı, 61

— hasırcılar, 512

— Kassâbbaşı, 2

— musâhibler, 462

— odaları, 489

Hâssagî Sultân, Dördüncü, 22

hâssagî, 191

Hâssagî, Yeniçeriler Ocağı, 36

hâtem, altun, 232

hatîb u mü'ezzin vazîfelerin edâ eylemek, 46

hatîb, 241

Hatîb, Dorla sâkinlerinden, 346

Hatîçe, Yeniçeri Mustafâ Beşe'nin kızı, Ubaguska k., Lubin kz., 75

hatt-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûn, 204, 301, 306, 326, 501

hâtûnın habsitdürmek, 359

Havâniye(?) mahalli, Mısır, 505

havâss

— karyeleri, 384

— toprağı, 107

— re'âyâsın der-zencîr itmek, 107

havâss-ı hümâyûn, 133, 134, 341

— karyelerinün re'âyâsı, Rakka, 10

— re'âyâsına zulm ü te'addî eylemek, 356

havfindan firâr itmek, 352

Havvâ, Yeniçeri Mustafâ Beşe'nin kızı, Ubaguska k., Lubin kz., 75

haydûd eşkıyâsı

— evin basmak, 39

— teftîşi, 238

— zuhûr itmek, 205

— n elegetürmek, 205, 238

hayf u gadr

— eylemek, 103, 232, 257

— olmak, 387

Hayım, Yehûdî, Rodoscuk kz., 332

Haymâne sâkinleri, 323

hayme-i mehterân-ı sultânî zümresi, 503

Hayrabolı, 252

Hayreddîn Hâce, Başgelembe ks., 47

Hayreddîn, Seyyid, Sâdât-ı kirâmdan, 139
hayvânât girmeyüp zarar u ziyân itmemek, 285
hayvânların
— gasbeylemek, 358
— sürmek, 7
hazîne
— göndermek, 228
— telef olunmak, 179
Hazînedâr, 470
Hazîne-i Âmire, 31, 316
Hazo
— Hâkimi, 211, 212
— hâssı re'âyâsı, 211, 212
— kâdîsı, 211, 212
Helâlce karyesi, Balıkesri kz., 500
Hersek sancağı, 76
hevâ vü heveslerinde olmak, 434
Hezargrad
— kâdîsı, 142, 199, 200, 201, 368
— kasabası, 142
— kazâsı, 368
hıdmet fermân olunmak, 325
hıdmetde mücidd ü sâ'î olmak, 339
hıfz u hırâset, 325
— itdürilmek, 251
— itmek, 281
— olunmak, 282
— ve emîn ü sâlim îsâl eylemek, 219
—i memleket, 325
—i re'âyâ vü berâyâ, 325
hılâf
— arzolunmak, 27
— inhâ, 274, 393
— inhâ ile emr almak, 256
—ı defter rencîde olunmamak, 46
—ı şart-ı vâkıf dahl ü nizâ' eylemek, 146
—ı şart-ı vâkıf dahlolunmamak, 60
—ı şer' dahl ü ta'arruzdan hâlî olmamak, 53

—ı şer' kimesneye te'addî olunmak, 57
—ı şer' rencîde vü remîde itdürilmemek, 53
—ı şer' u kânûn il üzerine devre çıkmamak, 44
—ı şer' u kânûn rencîde olunmamak, 20
—ı şer'-ı şerîf, 487, 489
—ı şer'-ı şerîf dahl ü rencîde eylemek, 50
—ı vâkı' inhâ itmek, 320
hımâyet ü sıyânet-i re'âyâ vü berâyâ, 325
hısâb-ı şatrancî, 2
Hısâr kayıkcıları, Rûmili Hısârı, İstanbul, 5
Hızır oğlu Mehmed, Ilıca kz., 162
Hızır, Eğre Beğlerbeğisi, 225
Hızır, maktul Halîl'in varisleri, Turhanlı k., Eğ-
ribucak kz., 98
Hızır, murâbahacı, Yanya kz., 190
Hızır, Safâ Hâtûn'un vekîli, Belgrad kz., 302
Hızır, Serdengeçtiler Ağası Hasan'un oğlu, 14
Hızır, Yanya kasabası, 452
hîle
— vü şirret itmek, 55, 153, 482
—ye sâlik olmak, 56
—ye sülûk eylemek, 294
Himmet, Âbsâfî kâdîsı, 72
Homa kazâsı, 206, 255
— kâdîsı, 227, 255
Honaz kazâsı, 268
Horpişte cizyesi, 480
Horsana karyesi, Kaysariyye kz., 25
Hoşâb Sancağbeği, 426
hubûbât, 397, 439
huccâc
— fevtolmak, 382
—ı menâzil ü merâhilde hıfz u hırâset itmek, 131
—ı Müslimîn, 131
—ı Müslimîni hıfz u hırâset ve emîn ü sâlim îsâl eylemek, 219

huccet

- akçası, 4, 72, 165, 259
- ibrâz itmek, 294
- itdürmek, 486
- peydâ itmek, 305
- resmi, 64
- virmek, 64
- i şer‘iyye, 4, 11, 16, 29, 54, 59, 75, 80, 96, 101, 128, 149, 151, 152, 159, 166, 214, 262, 278, 283, 289, 292, 296, 314, 317, 322, 332, 352, 380, 386, 404, 412, 445, 460, 467, 474, 502, 516
- i şer‘iyye virilmek, 29, 54
- i şer‘iyyelerine nazar itmek, 516

hucec-i şer‘iyye

- virilmek, 195
- vü evâmîr-i şerîfe virilmek, 287

Hudâvendigâr

- beği, 55
- kâdisı, 116
- koyunu, 67
- Sancağbeği, 67, 72, 129, 330
- sancağı, 424
- sancağı kâdîları, 424

hudûd

- u sınırı tebyîn ü ta‘yîn olunmak, 435
- nâme, 118

Hukûk

- u rûsûmların virmek, 224, 398
- ı şer‘iyye, 22, 340

Hundî Hâtûn ve Şâh-ı Hûbân Hâtûn Evkâfı, 146

Hundî ve Kızı Hadîce Hâtûn Vakfı, Mihaliç kz., 108

hurde şâb ve yapağı tahmîl olunmak, 337

Husâm, Örencik k., Murtaz-âbâd kz., 438

husamâ muvâcehesinde teftiş ü tefahhus itmek, 346

Husrev Kethudâ Imâret ve Suyolları Evkâfı, İpsala, 23

Husrev, Frikoco(?) karyesi sâkinlerinden Hasan'ın oğlu, 152

hutabâ, 13, 230, 248, 352

Hüseyin bin İlyâs, Peklin kz., 402

Hüseyin Efendi, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 7, 11, 78

Hüseyin Paşa, Vezîr, 30

Hüseyin, Berber, Peklin kz., 402

Hüseyin, Bereketlü k., Drama kz., 215

Hüseyin, Çavdır k., Tarhala kz., 116

Hüseyin, Çavuş-zâde, Yârângömi k., Tavas kz., 145

Hüseyin, Defterdâr-ı sâbık, 298

Hüseyin, değirmen müste‘ciri, Gönen kz., 295

Hüseyin, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 8, 478, 479

Hüseyin, Dorla sâkinlerinden, 346

Hüseyin, Ebnâ-i sipâhiyândan Alî'nin oğlu, Bağdad, 192

Hüseyin, Goneş k., Ergirikasrı kz., 58

Hüseyin, Hâcî, Tüccâr tâyifesinden, 294

Hüseyin, Hasan Koçi-oğlu, Peklin kazâsı sâkinlerinden, ehl-i sûkun re‘îsi, 402

Hüseyin, İpsala naibi, 23

Hüseyin, Karaman eyâletine mutasarrıf olan Vezîr Reşîd Mustafâ Paşa'nun Kâyim-makâmı, 464

Hüseyin, Kaysariyye, 11

Hüseyin, Keşan Hâssı Voyvodası, 318

Hüseyin, Küçük Çavuş-oğlu, Beşiktaş, 59

Hüseyin, menzilci tâyifesinden, Edirne, 242

Hüseyin, Mevlânâ, Kâdî, 178

Hüseyin, Mevlânâ, Karatağ Kazâsı Nâ‘ibi, 100, 113

Hüseyin, Mihaliç kz., 69

Hüseyin, Mihrimâh Sultân Evkâfı Mütevellisi, 349

Hüseyin, Mîr-alem, Şehzâde Sultân Mehmed Hân Câmi‘-ı Şerîf ve Imâret-i Âmireleri evkâfı Mütevellisi, 275

Hüseyin, murâbahacı, Yanya kz., 190

Hüseyin, Müteferrika, Kâtib, 75

Hüseyin, müteveffâ Emrullâh'ın evlâd-ı sığârı
vasîsi, Mudanya kz., 317

Hüseyin, Paşmakçı, Peklin kz., 402

Hüseyin, Peklin kz., 444

Hüseyin, Peklin Mütesellimi, maktûl, 402, 444

Hüseyin, pereme yapıcı üstâdlarından, Galata
kz., 379

Hüseyin, Rüstem Paşa Evkâfî'ndan Dolyani
Bâzârı Mütevellisi, 263

Hüseyin, Sol-kol Alaybeğisi, 79

Hüseyin, Tevgûr(?) Beği, Bölükbaşı, 456

Hüseyin karyesi, Harput kz., 297

hüsn-i hâline ahâlî-i vilâyet şehâdet itmek, 446,
460

hüsn-i tedbîr ü tedârûkle elegetürmek, 205

I

ıgvâ virmek, 266

ıkâb-ı azîme müstehıkk olmak, 38

ılâc için döğün yakmak, 77

Ilıca kâdîsı, 162

illetci(?) Çingân tâyifesinün zabt u rabtı, 339

Imâdiyye, 339

ımâret, 241

—i Âmire, 514

ırmak, 229

ıslâh-ı zâtü'l-beyn itmek, 416

Isparta kâdîsı, 387

Istabl-ı Âmire, 481

Istranca tağı, 205, 238

ısyân u tuğyân üzre olmak, 57

Işıklar karyesi, Kepsud kz., 129

ıtlâk olunmak, 194

Ivaz Paşa Câmi'-ı Şerîf Evkâfî, Silistre, 375,
376

Ivaz, Koyun-oğlu, şakî vü ehl-i fesâd, Bilvîrân
kz., 346

ızhâr-ı tezallüm eylemek, 52, 243, 304, 320,
347, 359, 387

İ

i'lâm

— itmek, 109, 122, 123, 238, 296, 310, 311

— olunmak, 211, 283, 314, 356

İbn-i Imrân, Yehûdî, Saydâ, 510

İbn-i Kâbidî(?), Yehûdî, Saydâ, 510

İbrâhîm Ağa, Dâru's-sa'âde Ağası, Haremeyn-i
Şerîfeyn Evkâfî Nâzırı, 56, 425, 514

İbrâhîm Beğ, müteveffâ, 223

İbrâhîm Çavuş, Bolı Mütesellimi, 18

İbrâhîm Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşların-
dan, 319

İbrâhîm Hân-oğlu, Kaysariyye kz., 249

İbrâhîm Paşa, Vezîr, Bağdâd muhafızı, 424

İbrâhîm Paşa, Vezîr, Haleb muhafazasında, 31,
107, 324

İbrâhîm Paşa, Vezîr, Ser'asker ü Serdâr, 381

İbrâhîm, Adana Beğlerbeğisi Osmân Paşa'nun
Mütesellimi, 307

İbrâhîm, Bolı Sancağı Mütesellimi, 43

İbrâhîm, Dâru's-Sa'âdet Ağası, 195

İbrâhîm, dirlik sahibi, Rakka, 10

İbrâhîm, Elvân Beğ Evkâfî Mütevellisi, Geyve
kz., 392

İbrâhîm, fermân-ı hümayûnla katlolun Mah-
mûd'un oğlu, İlbasan kz., 487

İbrâhîm, Filorina Kâdîsı, 253

İbrâhîm, Gürle Nâibi, 460

İbrâhîm, Hâcî, Şehir Kethudâsı, Birecik kz.,
320

İbrâhîm, Kastamonı sancağının bedel-i nüzülü
cem'ına me'mûr, 488

İbrâhîm, Maktûl İbrâhîm Paşa Evkâfî Müte-
vellisi, Hezargrad kz., 142

İbrâhîm, maktul, Birecik kz., 320

İbrâhîm, Mevlânâ, Eskişehir Kâdîsı, 63

İbrâhîm, Mevlânâ, Filorina Kâdîsı, 265

İbrâhîm, Mevlânâ, Kâdî, 236

İbrâhîm, Minare(?) hâssı re'âyâsının cizyeleri
cem'ına me'mûr, 389

İbrâhîm, Pîrî-oğlu, Bölük Sipâhîsi, Arac kz., 137
 İbrâhîm, Rodos'un tevliyet ve avârızın iltizâm olarak alan, 486
 İbrâhîm, Sipâhî, erbâb-ı tîmârdan, 106
 İbrice Limanı, Keşan kz., 318
 ibtida tezkiresi, 17
 îcâr olunmak, 291
 icâre, 21, 25
 — vü mahsûlün ekl ü bel' itmek, 269
 —i mu'accele, 2
 —i mu'accele ve mü'eccele almak, 195
 —i mü'eccele ile mutasarrıf olmak, 375
 —i mü'eccele ve mu'accele ile îcâr olunmak, 376
 —i zemîn, 276
 —lerin virmek, 23
 —yi virmemek, 376
 icmâllü tîmâr, 181
 icrâ-yı hakk
 — eylemek, 7
 — olmamak, 387
 — olunmak, 4, 45, 54, 65, 78, 84, 95, 105, 117, 128, 149, 222, 254, 262, 267, 292, 319, 362, 365, 376, 377, 386, 403, 405, 426, 428, 435, 437, 455, 458, 460, 467
 — olunmamak, 254
 iç kal'a, Diyârbekir, 434
 İçil sancağı, 57
 İdrîs, Haymâne sâkinlerinden, 323
 iftirâ vü bühtân itmek, 346
 İğdir kazâsı, 259
 ihkâk-ı hakk, 432, 434, 456
 — eylemek, 87, 163, 269, 434
 — olmak, 81, 323
 — olmamak, 68
 — olunmak, 69, 81, 92, 127, 139, 202, 216, 254, 301, 308, 361, 390, 432
 ihmâl ü müsâheleden hazer eylemek, 504
 ihrâk
 — bi'n-nâr olmak, 375

— itmek, 238
 — olunmak, 474
 İhsân, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 146
 İhtisâb Mukâta'ası, Ankara, 363
 ihtiyârları habsitdürmet, 41
 ihzâr-ı husamâ, 4, 113, 158, 170, 376, 415
 — kılmak, 128
 îkâz-ı fitne vü fesâd, 472
 İkerya(?) karyesi, Sultân Selîm Hân-ı kadîm Evkâfî'ndan, 245
 İkerya(?) mukâta'ası, 217
 il
 — masâlihına karışmak, 293
 — üzerine devre çıkmamak, 44
 İlbasan
 — kâdîsı, 405, 406, 444, 487
 — kazâsı, 7
 — mütesellimi, 487
 — sancağbeği, 7, 406
 il-eri, 238
 İlyâs, borçlusu Göril'e firâr eden, 432
 İlyâs, Çiftliği [Büyük Tarla / Kızıklı Yiri], Ke-mer-i Edremid kz., 287
 İlyâs, Hâcî, sulehâdan, 17
 İlyâs, Paşa, Balıkesri, müteveffâ, 21
 imâm, 241
 — Hüseyin, 26
 — Hüseyin kasabası, Bağdâd, 26
 — Mûsâ kasabası, Bağdâd, 26
 — olanlara vakf u şart olmak, 60
 —a meşrûta olan yirler, 60
 —ların kollarından ve sakallarından asmak, 268
 imdâd ü i'ânet eylemek, 138, 514
 imdâda irişmek, 282
 İmrânlar karyesi, Şeyhlü kz., 380
 imzâ resmi, 64
 incü, 89

İne kâdîsı, 468

İnebahtı

- kâdîsı, 114
- sancağı, 42
- sancakbeği, 42

İnecik kasabası, 161

- kâdîsı, 161

İnegöl kâdîsı, 440

İngiliz

- balyosları, 256
- bâzergânları, İzmir, 256
- gemisi, 350, 351
- gemisi, Boğazhisâr'dan Âsitâne-i Sa'âdet-medâr'a gelecek olan, 478
- zimmîleri, 441
- zimmîleri evlerinde maktûl bulunmak, 441
- 'ün kapukethudâsı, 441

İngiltere, 174, 350, 479

- gemisi, 350
- gemisine yol virmek, 479
- ilçisi, 174
- konsolosı, 174

inhâ

- ile gamzitmek, 283
- itmek, 320

İnöz

- kâdîsı, 459
- Memleha Mukâta'ası, 459

ipek ile işleyüp, 322

iplik ü bez, 276

İpsala

- kâdîsı, 163
- kasabası, 23
- monlâsı, 23

irs-i şer', 137, 302, 385, 467

Îsâ Efendi, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 252

Îsâ Evkâfı, Ankara, 363

Îsâ

- Büyük Kirmedos k., Yedidîvân kz., 371
- İştib kz., 81

İsak Sabac, Yehûdî Haham, Kudüs-i Şerîf, 426

İsak, Yehûdî, Burusa kz., 126

isbât-ı verâset eylemek, 487, 305

İshâk, Yehûdî, İzmir kz., 313

İshâklı kâdîsı, 235

iskele fukarâsı, 320

iskelede yir ta'yîn olunmak, 5

İskenderiyye

- Mısır, 505
- sancağı, 450
- sancağında vâkı' olan kâdîlar, 450

İskilib

- hâssı, 413
- kâdîsı, 413

İslâm, Preşbe Kâdîsı, 79

İslâmlı karyesi, Eğribucak kz, 84

İslice(?) Yaylağı, Lukova k., Debre kz., 516

İsmâ'il oğlu, Gedelek karyesi, Gürle kz., 460

İsmâ'il, Burusa, 86

İsmâ'il, Hersek sancağı mutasarrıfı, Başkapuçıbaşı, 76

İsmâ'il, Şıkk-ı Sâni Defterdârı, 329

İsmihân Hâtûn, Karahisâr-ı Şarkî, 226

isnâd ü iftirâ

- itmek, 84
- vü bühtân itmek, 346

İspaelmop(?) karyesi, İşim kz., 336

ispençe, 355

İstamo, zimmî, Selanik kz., 234

İstanbul, 2, 5, 17, 40, 49, 69, 75, 162, 184, 214, 241, 253, 275, 306, 313, 322, 342, 350, 351, 374, 427, 459, 478, 479

- kâdîsı, 2, 5, 214, 241, 301, 322, 374, 489

İstanimaka karyesi, Konuş nh., Filibe kz., 208

İstanköy kâdîsı, 82

İstar Eflak

- ahâlîsı, 473

— hâssı, 473
 — kâdîsı, 473
 — voyvodası, 473
 İstela(?), tarîk-ı âmm, Lukova k., Debre kz., 516
 İstemad
 — Baçkova Manastır'ı râhibi, 208
 — Vasil'in babası, eşkıyâdan, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., 437
 — zimmî, Selanik kz., 234
 İstepan, zimmî, Sultân Ahmed Hân Vakıfı ma'âdinîlerinden(?), 308
 istiklâlî tasarruf olunagelmek, 151
 istikrâz eylemek, 253
 istîlâ, 13
 İşbat kâdîsı, 444
 iş-erleri, 205, 238, 504
 İşim kazâsı, 196, 336
 — kâdîsı, 336
 işkence
 — [şikence] itdürmek, 352
 — itmek, 71
 —den fevtolmak, 71
 İşkozed(?) Çiftliği, İlbasan, 406
 İştib
 — hâsları, 122
 — kâdîsı, 122
 — kâzâsı, 81
 — mütesellimi, 122
 iştirâ itmek, 510
 itâ'at-i emr
 — itmemek, 147, 248
 — u şer' itmemek, 57
 —i şer' itmemek, 45, 116
 —i şer' olunmamak, 447
 —i şerîf eylememek, 160
 — itmemek, 101, 226, 356
 İvranya kazâsı, 308

— kâdîsı, 308
 izâlesi lâzim olmak, 472
 İzdin
 — Memlehası örisi, Vâlîde Sultân Hâslarından, 114
 — ve tevâbi'ı paşmaklığı hâssı, 453
 izin
 — temessüğü, 116
 —nâme akçası, 400
 İzmir, 174, 256, 314, 351
 — emîni, 256, 350, 351
 — İskelesi, 350, 351
 — kâdîsı, 313, 314
 — monlâsı, 256, 275, 350, 351, 441, 442
 izn-i
 — hümâyûn, 309
 — hümâyûn olmayınca salıvirilmemek, 337
 — mütevellî ile icâr olunmak, 291
 — şer'le habsolunmak, 472
 İznik
 — hâsları re'âyâsı, 179
 — kâdîsı, 179, 228, 415
 — kasabası, 228
 — kazâsı, 110
 — monlâsı, 305
 İznikmid, 53, 121, 151, 181, 186, 241, 451
 — kâdîsı, 53, 121, 151, 181, 186, 241, 451
 İzoli karyesi, 429

J

Jabyak Kal'ası dizdârı, 229
 Jabyaklı, 406

K

Ka'be-i Şerîfe giden Kırım huccâcı, 382
 kabâhat ü cürmleri sâdır olmak, 473
 Kabca harabesi, Eysab(?) k., Eskişehir kz., 63
 kaçgun müjdegânesi, 43

kadırga binâsı, Bartın'da, 184

kâdî(lar)

— arzı ile kimesneye vazîfe virilmemek, 241

— arzı ile ziyâde vazîfe itdürmek, 241

— ile yek-dil olmak, 215, 66

— oturageldüğü mahkemede oturmamak, 44

—, Niğbolı sancağı, 94

—dan huccet itdürmek, 206

kâdî-asker(ler), 29, 40, 69, 71, 76, 135, 220, 258, 317, 352, 365, 464, 467, 500, 513

Kadider(?) karyesi, Birvenik kz., 372

kadîfe abâyî, 207

kadîme muhâlif vaz' olunmamak, 5, 8

Kâdirîler Tekyesi, 48

Kadrî, Dergâh-ı Mu'allâ yeniçerilerinden Yûsuf'un ortağı, Bâzârköyü kz., 290

kâfir olmak, 319

kaftân-bahâ, 155, 156, 196

Kaftâncı, 470

kahveci, 104

kahve-hâne, 267

Kakarnaş(?) Kulluğu, Selanik, 421

kal'a

— ağası, Medîne-i Münevvere, 447

— müstahfızları teftîş ü tefahhus olunmak, 251

— neferâtlığından ref' olmak, 219

—da habsolunmak, 194

—da tavattun itmek, 411

—dan top atılmak, 282

—ya koymak, 28

Kal'a-i Kesriye, 251

kalbur, 45

Kaldırımbaş mahalli, Yalakâbâd kz., 210

Kalfa karyesi, Gümülcine kz., 89

kalye, 510

kamış, 206, 255

Kâmile Hâtûn, Arım kz., Canik sn., 49

Kangırı paşası, 125

kanlu tutılmak, 110

kânûn üzre öşrlerin almamak, 243

Kapan Hânı, Îsâ Evkâfı'ndan, Ankara, 363

kapan

— ihrâk olunmak, Selanik kz., 474

— nakli, 363

— olmağa mahall olmak, 363

kapu harcı, 140

Kapubeğ, Mîr Alî karındaşı-oğlu, Şâm, 455

kapucıbaşı, 110, 184, 342

kapucılar

— kethudâsı, 27

— ve yeniçerilerin üsküflerin işlemek, 489

Kapudân Paşa hâsları, 87

kapukulu, 374

kâr u kisb itmek, 20

Kara Abdullâh, Hantuman Kal'ası neferâtından, şakî vü şerîr ü harâm-zâde, 219

Kara Ahmed, sipâhî zümresinden Mahmûd'un hıdmetkârı, şakî, kuttâ'-ı tarîk, Aydın kz., 386

Kara Bayram, maktul, Karabınar k., Cum'a-bâzârı kz., 97

Kara Cehennem, Şâm tâcirlerinden, 456

Kara Haydar, şakî, Karaman, 378

Kara Hüseyin, Dânişmendli Ekrâd tâyifesinden, 183

Kara Kâdî Değirmeni harkı, İznikmid kz., 151

kara

— câmûz, 374

— sığır, 374

Karaağac-ı Gölhisâr kâdîsı, 169

Karaağaç kazâsı, 4, 59

— kâdîsı, 4

Karabaşlu karyesi, Bayramiç kz., 66

Karabınar karyesi, Cum'abâzârı kz., 97

Karabınar, Konya kz., 514

Karaca karyesi, 182

Karaca'fer karyesi, Yenişehir ü Fenar kz., 127
Karadeniz, 109
Karadiken karyesi, Ata nh., Kocaili sn., 181
Karaferye, 163, 269
— kâdîsı, 475
Karagöz karyesi, Kepsud kz., 129
Karagöz Odabaşı, Çorlu sükkânından, 238
Karahayıt karyesi, Saruhan kz., 365
Karahısâr
— kâdîsı, 136
— sancağı, 391
Karahısâr-ı Sâhib Kal'ası Dizdârı, 401
Karahısâr-ı Sâhib
— beği, 32, 343
— dizdârı, 401
— kâdîsı, 32, 343
— Kal'ası, 401
— Kasabası, 32
— sancağıbeği, 352
Karahısâr-ı Şarkî, 226
— Kal'ası müstahfizları, 136
— Sancağı, 348
— Sancağı kâdîsı, 226
— sancağıbeği, 226
Karaman
— beğlerbeğisi, 55, 71, 183, 354, 408
— cânibi, 110
— defterdârı, 147
— eyâleti, 57, 77, 260, 283, 464
— monlâsı, 346
— paşası, 173, 292, 346, 378
— (?), koyun, 374
Karaman-oğlu İbrâhîm Beğ Evkâfı, Aksarây kz., 195
Karamürsel nâhiyesi, Kocaili sn., 289
Karaova karyesi, 112
Karasu kâdîsı, 156
Karasu Yenicesi, 118

Karasu, Siroz kz., 74
Karatağ Kazâsı, 100, 113
Karataş kazâsı, İçil sn., 57
Karataşlar mezra'aları, Ayntâb Dimosı karyelerinden, 198
Karaürekli(?) re'âyâsı, 387
Karavîrân karyesi, Ahyolu kz., 39
Karesi
— beği, 90, 319
— sancağıbeği, 400, 500
Karı Köprü mevki, İznikmid kz., 151
Karlili
— alaybeğisi, 462, 507, 509
— mütesellimi, 462, 507, 508
— sancağı, 507, 509
Kars beğlerbeğisi, 408
karye(ler)
— ahâlîsî firâr eylemek, 90
— ahâlîsî perîşân olmak, 7
— basmak, 7
— masâlihına karışdırmamak, 383
— ortasında urup katlitmek, 437
— den ihrâc olunmak, 383
— ye nüzûl itmek, 461
karz, 12, 148, 234, 294, 327, 370, 432, 485
— almak, 144, 265
— virmek, 128
— ı şer'î, 139, 149, 159, 302, 313
kasabalar, 20
Kâsım, Alî Paşa'nun Kethudâsı, Yanya kz., 190
Kâsım, Bacı Kâdîsı, 157
Kâsım, eşkıyâdan, Mazarak kz., 152
Kâsım, Mi'mârbaşı, 342
Kâsım, Tekyacı, Peklin kz., 402
kassâb, 297
— dükkânı, Tophâne, 329
— tâyifesi, Harprut kz., 297
kassâbbaşı, 244, 417, 459

—, Hâssa, 2
kassâbiye emîni, 293
Kassâblar Kethudâsı, 9
kassâm
— kismet itmek, 305
— ta'yîni, 86
— a kismet itdürmek, 86
Kastamonı
— kâdîsı (kâdîları), 60, 340, 341
— kazâsı, 60
— müftîsı, 60, 119
— mütesellimi, 340
— paşası, 170
— sancağı, 60, 78, 340, 488
— sancağı alaybeğisi, 109
— sancağı mütesellimi, 109, 341
— yalıları muhâfazası, 109
kat'-ı nizâ', 467
— u fasl-ı husûmet, 29, 111, 278, 412, 467, 516
katır, 137, 190
— kışlası, 172
— ın serika itmek, 63
Katırlu karyesi, Gemlik nh., 191
kâtib-i hazîne, 204
katîfe, tonluk, 310
— dekerek, 310
— vü atlâs bahâsı, 140
kâtil(ler), 186
—(i) nâ-ma'lûm olmak, 1, 441, 457
— teftîş ü tefahhus olunmak, 222
katl
— kasdıyla mahkemeye gelmek, 30
— ve fesâdların sicill ü huccet itmek, 361
— ve mâl gâret itmek, 238
— eylemek, 97, 210
— i nüfûs eyleyen eşkıyâ vü harâm-zâde, 361

— i nüfûs ü gâret-i emvâl iden harâm-zâde şakîlar, 272
— i nüfûs ü gâret-i emvâl itmek, 94, 272, 378
— i nüfûs, 473
— itdürmek, 183
— itmek sadedinde olmak, 403
— itmek, 57, 68, 111, 121, 142, 211, 212, 222, 272, 320, 402, 424, 437, 450
— olunmak, 186
Kavak karyesi, Gönen kz., 67
Kavaklu karyesi bkz., Andal karyesi, Ata nh., Kocaili sn.
Kaya Alî, sipahi, 255
Kaya karyesi, Yenişehir kz., 465
Kaya Sultân'ın paşmaklık hâsları, 369
Kaya, maktûl, Tarıovası k., Çağlayık kz, 273
Kayacık kâdîsı, 398
Kayali, erbâb-ı tîmârdan, Homa kz., 103, 206
Kayalu(?) karyesi, Arnavud Belgrad kz., 437
kayd ü bend, 186
— ile göndermek, 31
kayık(lar)
— ihdâs itmek, 5
— üzerinden âdem çıkarmak, 5
— yüki odunların almak, 243
— ı ibtâl eylemek, 5
Kaysariyye
— kâdîsı, 25, 249, 403, 404
— kazâsı, 25
— mollâsı, 11, 56
— sancağı, 11
Kazak-ı bed-ahlâk eşkıyâsı, 271
Kebsud kazâsı, 129
— kâdîsı, 129
keçi, 374
— lerin almak, 259
kefâlet, 149

Kefe

— beğlerbeğisi, 355

— kâdîsı, 355, 469

— kulları ref' olunmak, 469

— müftisi, 355

Kefendür(?) Kal'ası neferâtı, 411

kefere, 374

— mahallesi, Hezargrad kasabası, 142

— memleketi, 349

— patriki, 171

— tâyifesi, 280

— ve harbî memleketlere gitmemek, 349

kefil(ler)

— bi'l-mâl, 513

— bi'l-mâl olmak, 327

— bi'l-mâl virmek, 159

—i olmamak, 217, 413

—ine buldurmak, 500

—nâme akçası, 42, 440

Kelâm-ı Şerîf, 258

Kelas suyu, İznikmid kz., 151

Kelikiras Tevliyeti, Haremeyn-i Şerîfeyn Evkâfı'ndan, 56

Kemah kâdîsı, 393

Kemâl, Eskişehir kz., 63

Kemâller karyesi, Çorlu kz., 306

Kemender karyesi, Ayaş nh., Ankara sancağı, 111

kemer raht, 310

Kemer-i Edremid kâdîsı, 287

kemhâ

— işlemek, 322

— cı tâyifesi, İstanbul, 322

Ken'ân, Kocaili sancağında tîmâr sahibi, 181

Ken'ân, Saruhan sancağı Mütesellimi, 412

Ken'ân, silahdârlardan Hasan'ın kölesi, maktul, Kirmasti kz., 361

kendir

— emîni, 504

— halatını yükletmek, 504

— irsâli, 504

kendü hâllerinde olmamak, 403

Kengırı

— kâdîsı, 233

— sancağı, 233

kenîse

— ihdâs itmek, 505

— sonradan ihdâs ise hedmolunmak, Tûr-ı Sînâ, 505

kepek arabası, 417

kerâste, 379

— kat' itdürmemek, 281

— kat'ı teklîfi fermân olunmak, 400

— tekâlîfi ile rencide vü remîde eylemek, 394, 399

— virmek, 180

—bahâ, 180

Kerîme Hâtûn, müteveffâ Emrullâh'ın kızı, Mudanya kz., 317

Kerpişhâne, Akçakavak mesîresi, Beğbâzârı kz., 222

kesim, 243, 293

Keslek(?)mevki, İznikmid kz., 151

Kesriye kazâsı, 251

— kâdîsı, 101

— voyvodası, 251

Kestel kazâsı, 461

— kâdîsı, 461

Keşan Hâssı, Vezâret-i Uzmâ hâslarından, 318

— muhâsebesi, 318

Keşan kâdîsı, 318

keşf

— defteri, 430

— ü huccet olunmak, 47

— ü sicill ü huccet olunmak, 47

keşîş, 505

— ü papas tâyifesi, 20

Kethudâbeğ, 246
kethudâlıkdan ref' etmek, 357
kethudâyiri, 34, 161, 185, 205, 238, 282, 323, 363, 428
— ta'yîn olunmak, 34
Kettânlik karyesi, Ahî Çelebî Evkâfı'ndan, 118
keyl, 14, 27, 453
—i İstanbûlî, 342
Kıbrus Beğlerbeğliği, 38
Kıbtıyân
— cizyesi, 331
— tâyifesi, konar-göçer, 233
kıbtıyye, 167
Kıbtî tâyifesi, İstar Eflak hâssı, 473
kılâ'
— ağaları, 282
— u kasaba zabt u tasarruf itdürilmek, 316
kılavuz virilmek, 136
kılıc(ç), 49, 333
— gümüş, 310
— ile hücum etmek, 353
— ile karye ortasında urup katlitmek, 437
— ile urup mecrûh etmek, 391
Kınalı-oğlu bölükbaşılarından, 169
kıntâr, 147, 304, 350, 351, 374, 481
Kırım huccâcî, 382
—nun beytü'l-mâli, 382
Kırımî, Dîvân-ı Hümayûn Kâtibi, 122, 125, 234, 382
Kırili kazâsı, 283, 292
— kâdîsı, 270, 292
Kırkkilise kazâsı, 39
kırmızı boğası, 296
kısmet, 86, 207, 218
— itdürmek, 86
— etmek, 305
kışla, 468
— akçası, 172

kışlak, 3, 29, 67
— ve yaylak tasarruf idenler, 507
—da olmak, 101
kışlamak, 51
— fermân olmak, 504
Kızıklı Yiri [İlyâs Çiftliği /Büyük Tarla], Kemmer-i Edremid kz., 287
Kızılkaya karyesi, Mazarak kz., 190
Kızılıpınar mevki, İznikmid kz., 151
kîle, 85, 349, 502
— tamgalu, 85
Kili
— İskelesi, 463
— kâdîsı, 463
Kilis
— ahâlîsi, 240
— kâdîsı, 240, 445, 472
— ve A'zâz hâsları, Vâlide Sultân'ın paşmaklık hâssı, 107
— voyvodası, 472
kirâ virilmek, 110
Kireçcibaşı, Hâssa bostâncı, 1
kiremit, 177
Kiremitliği(?) mevki, Âyinecik kz., 50
Kirmasti
— kâdîsı, 146
— kasabası, 361
— kazâsı, 361
kirpâs akçası tahsîli, 333
kîsedâr efendi, 111, 204
kitâbet hıdmeti, 446
Koca Alî, pereme yapıcı üstâdlarından, Galata kz., 379
Koca Anderye, zimmî, Selanik kz., 234
Koca Kayalu(?), eşkıyâdan, Arnavud Belgradı kz., 437
Koca Yûsuf, pereme yapıcı üstâdlarından, Galata kz., 379

Koca, Dergâh-ı Mu'allâ yeniçerilerinden, 124
Kocaili sancağı, 151, 181, 241, 289, 451
— mütesellimi, 451
— beği, 121
Koçer, Bozulus cemâ'atinden, 390
Kofî, zimmî, Eflak vilâyetine firâr etmiş, 95
Koloz kazâsı bkz., Golos kz.,
konak
— akçası, 160
— basmak, 333
konar-göçer yörük tâyifesi, 398
Konuş nâhiyesi, Filibe kz., 208
Konya, 391
— kâdîsı, 77, 464
— mollâsı (monlası), 71, 173, 292, 514
Kor(?) karyesi, Yaban-âbâd kz., 157
Korî (koru), 3, 61
—nun eşcârın kesmek, 151
—ya tavarların salıvirmek, 67
—yı kırdurmak, 3
korıcı nasb u ta'yîn olunmak, 281
korıcıbaşı, 281
Korî-i Koyunçalı, 67
Korite karyesi, Eğribucak kz., 246, 247
Korofca karyesi, Karatağ kz., 100
Kosta, zimmî, Edirne sâkinlerinden, 250
Kostantin, sürici, Yenişehir ü Fenar kz., 485
Kostantin, zimmî, Eflak'da, 48
koşa davarı, 374
Kote(?) Sinân, eşkiyâdan, Şişek-oğlu(?), Kaya-
lu(?) k., Arnavud Belgradı kz., 437
Kotel(?), tarîk-ı âmm, Lukova k., Debre kz.,
516
Kotez karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358
Kotoreçi karyesi, Yanya kz., 452
koyun(lar), 3, 7, 9, 29, 54, 104, 201, 300, 304,
362, 357, 374, 417, 455, 456, 461, 516
— ağılı, 460
— bey' itmek, 403

— iştirâsı, 142
— kışlakları, 244
— sürmek, 404, 456
— u kuzı vü keçi, 374
— u sığır getürmek, 237
—ın almak, 41
—ın cebren almak, 308
—ın gizlemek, 199
Kozan Çiftliği karyesi, Geyve kz., 392
köpri binâsı, 74
Köprilü kâdîsı, 81
Köse Alî, pereme yapıcı üstâdlarından, Galata
kz., 379
Köstendil
— emîni, 304
— kâdîsı, 308
— kazâsı, 304, 308
— mütesellimi, 304
— sancağı, 122, 215
Köşk kâdîsı, 73
Köşk Medresesi, Kaysariyye kz., 25
Köşk suyu, Arguncuk k., Kaysariyye kz., 25
Köteyli karyesi, Gönen kz., 67
Krepse karyesi, Arnavud Belgradı kz., 150
Kubâd, Lek tâyifesinden, 362
Kudüs-i Şerîf
— kâdîsı, 426
— mollâsı, 274
— sancağı, 139, 426
kul ve kul-oğulları, 282
kulle ta'mîr ü binâ eylemek, 58
kul-oğlu, İzmir, 442
Kumlu kasabası, Gemlik kz., 370
kurâ
— ahâlîsinün firârî[na] sebep olmak, 475
— üzerine çıkmak, 260
— vü mezâri' harâb olmak, 13
— zâbitları, 306

Kuriçeşme Kal'ası neferâtı, 88
Kuritoğan(?) Hisârı(?), Saruhan sancağı hâslarından, 412
kurşun, 350
Kurt, eşkiyâdan, Mazarak kz., 152
Kurveleş karyesi, Duncce(?) kz., 300
kuşak, sîm, 232
Kuşatası
— Kal'ası, 282
— Voyvodası, 282
Kutluşâh, Yapalı(?) karyesi, Kaysariyye, 404
kuttâ'-ı tarîk / kuttâ'u't-tarîk, 335, 362, 386
— ile yek-dil ü yek-cihet olmak, 472
— zuhûr itmek, 251
kuyu, 161
kuzât
— tâyifesi, 346
—dan birinün mahkemesine göndermek, 432
kuzu (kuzı), 357
— vü keçi, 374
küçük kayıkları iskelelerine getürmemek, 5
Küçük Mîr-âhûr, Manastır cânibinde(?) eşkiyâ teftîşine me'mûr, 402
Küçüksu mevki, İznikmid kz., 151
küfelâsından alıvirilmek (tahsîl olunmak), 100, 101, 115
küffâr
— askerine tereke virmek, 127
— zarar kasdına müstevlî olmak, 282
—a tereke virmek, 335
—ı hâksâra esîr olmak, 278
—ı hâksârın ziyâde hareket ü tuğyânı olmak, 282
küheyân
—, at, 27
—, kısarak, 277
külâh, 259

Künbed karyesi, Mürskulî nh., Erzurum kz., 46
küpe, altun, 232
Kürd, zimmî, çarhların ortakçıları, Noriçe nehri, 308
Küre
— kâdîsı, 119
—i Nühâs Emîni, 119
kürekci(ler), 42, 100, 101, 113, 115, 132
— akçası, 100, 143
— bedeli, 227, 265
— firâr itmek, 115
— harcı, 253
— ihrâcı, 79, 246, 253, 265
— tutmak, 265
— zimmî, 480
Kürt karyesi, Yaban-âbâd kz., 157
Küt(?) Latin, zimmî, Ürgüb kz., 99
Kütâhiyye Sancağı, 391
— piyâde ve müselleme tâyifesi, 458
—nun piyâde ve müselleme tâyifesi, 334
Kütâhiyye, 177, 511
— kâdîsı, 231, 334, 353, 401
— monlâsı, 117, 227, 255, 380, 458
L
La'îlî, Dîvân-ı Hümâyûn Kâtibi, 237, 292
Ladik Havâsları Zâbıtı, 185
lahm-i ganem, 459
Lala Sinân Paşa Evkâfı, 515
Laluka karyesi, Arhos kz., 204
Laniste karyesi, Karatağ kz., 100
Lapseki kazâsı, 394, 399
— kâdîsı, 394, 399
Lârende kâdîsı, 175
Latin Benarholo(?), zimmî, Ürgüb kz., 99
Lavro, Frenk, 510
Lâzikıyye kâdîsı, 384
leb-i deryâ, 271

Lek tâyifesi, 362
Lekvanik zâbıtı, 183
Leskovce kazâsı, 20
levendât ve erâzil makûlesi, 233
Leyhlü, Kili İskelesi'ne ticâret için gelen, 463
leyl ü nehâr şarâb hamîr olmak, 386
Lık(?), zimmî, Sultân Ahmed Hân Vakıfı ma'â-
dinîlerinden(?), 308
Licse(?), zimmî, Edirne kz., 250
liman, 271
Livadiye
— kâdîsı, 431
— nâhiyesi, Ağrıboz sancağı, 431
Liyonet, İngiltere gemisi, 479
Lubin kazâsı, Bosna-Hersek, 358
— kâdîsı, 75, 358
Lukova karyesi, Debre kz., 516

M

Ma'âdin-i Üsküb Nezâreti, 325
Ma'arra, 219
Ma'den, Hâcî, Frengistân'da esîr olan Ya'kûb'un
karındaşı Dâvûd'un oğlunun vasisi, Sinob
kz., 312
mâ'-i cârî, 151
mâbeynlerin bir hoşca görmek, 416
Macahil sancağı, 448
Madoh(?), eşkıyâdan, Kayalu(?) k., Arnavud
Belgradı kz., 437
madrab, pirinç zirâ'at olunur yir, 410
mağzûben katlolunmak, 16
mahall-i nizâ'un üzerine varılmak, 412
mahallinde
— dikkat ü ihtimâm ile görilmek, 254
— icrâ-yı hakk olmak, 92, 96, 97
— şer'le görilmek, 14, 19, 49, 72, 170, 435
— şer'le görölüp ihkâk-ı hakk olunmak, 4,
141, 456
— şer'le keşfolunmak, 50

— teftîş ü tefahhus olunmak, 211, 358
Mâhîhân Hâtûn, Diyârbekir beğlerbeğisi Murâd
Paşa'nun zevcesi, Aynâtâb, 467
Mahilo, zimmî, çarhların ortakçıları, Noriçe
nehri, 308
mahkeme, 169
— günü, 260
— kitâbet hıdmeti, 446
—yi basmak, 320
mahlût arpa ve tarı, 14
Mahmûd Beg, Sûfiler k., Vize kz., 366, 367
Mahmûd, Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikaların-
dan, 486
Mahmûd, dirlik sahibi, Rakka, 10
Mahmûd, fermân-ı hümâyûnla katlolun, İlbasan
kz., 487
Mahmûd, Hâcî Mehmed oğlu, Beğbâzârı kz.,
222
Mahmûd, maktûl, İlbasan kz., 405, 406
Mahmûd, Mesevli kz., 132
Mahmûd, Mevlânâ, Hâcî, Enbiyâ Hâce Câmi'-ı
Şerîfi İmâmı, Fatra k., Kastamonı kz., 60
Mahmûd, Mevlânâ, Rûmili Kâdî-asker, 29
Mahmûd, mütegalibeden Mustafâ Paşa'nun
kızı vekili, 178
Mahmûd, Sarıçayır kz., 106
Mahmûd, Seyyid, müteveffa Seyyid Hüseyin
oğlu Alî'nin vasîsi, Burusa kz., 55
Mahmûd, sipâhî zümresinden, şakî, kuttâ'-ı
tarîk, Aydın kz., 386
Mahmûd, Sultân Süleymân Câmi'-ı Şerîfi
Evkâfı Mütevellîsi, Akşehir kz., 276
Mahmûd, Tarsus sancağına mutasarrıfı, 19
Mahmûd, Yanya Sancağbeği, 452
Mahmûd, Yârângömi k., Tavas kz., 145
Mahmûd, Yeniçeri, Bendereğli kz., 293
Mahmûd, Yeniçeri, İştib hâsları mutasarrıfı, 122
mahsûl
—i cem' u tahsîle mâni' olmak, 169
—i vakf, 245, 338

—i yağmâ vü gâret eylemek, 87
 —in ekl ü bel‘ itmek, 269
 —ine gadritdürilmemek, 324
 —ine noksân müterettib olmak, 107
 —lerin fuzûlen alup kabzitmek, 501
 mahsûlât, 340
 — u rüsûmâtı ahz ü kabz itdürmek, 56
 —ı ahz ü kabz itmek, 181
 mahûf u muhâtara
 — mahal, 282
 — olmak, 251
 mahzar göndermek, 13, 41, 352, 461
 mahzen, 2
 Maksûd, Fethu'l-İslâm kz., 159
 Maksûdlar karyesi, Silistre kz., 88
 maktûl bulunmak, 1, 50, 68, 98, 441, 444, 457
 Maktûl İbrâhîm Paşa Evkâfı, 142
 mâl
 — gâret itmek, 238
 — tahsîli, 325
 —a kefîl olmak, 49, 217
 mâl
 —ı serika olmak, 274
 —ın ahz ü kabz itmek, 223
 Malâtıyye
 — beği, 429
 — kâdîsı, 429
 — kazâsı ahâlîsi, 429
 —'de vâkı‘ menzil bârgîrleri, 429
 mâl-ı mîrî, 228
 — cem‘ u tahsîl itdürilmek, 316
 — cem‘ u tahsîl olunmak, 193
 — cem‘ına kâdir olmamak, 307
 — tahsîli, 325
 —nün cem‘ u tahsîli, 307
 —ye gadritmek, 407
 —yi edâ itmekde te‘allül itmek, 138
 —yi tahsîl eylemek, 138

mâl-ı mukâta‘ât zâyî‘ u telef olmak, 133, 134
 mâl-ı vakf, 48, 245
 Mâliyye, 31, 46, 90, 112, 115, 170, 180, 215,
 225, 246, 253, 265, 369, 374, 394, 401, 463,
 471, 475, 488, 511
 — berâtı, 31, 33, 316, 360, 364, 515
 — emri, 132, 265
 Malyo, Frenk, 510
 Manastır bkz., Baçkova Manastırı
 Manastır Kazâsı, 331
 — cânibinde eşkıyâ teftîşi, 402, 405
 — kâdîsı, 331
 mandıra, 151, 304
 — basmak, 308
 — çobânları, 42
 Mankör(?) karyesi, Yanya kz., 452
 Mankufcılar(?) mezra‘ası, Yakalukır mevzı‘,
 Karaca k., 182
 Manol, zimmî, Galata kz., 385
 mansıb kazâ, 440
 Manyas kazâsı, 502
 — kâdîsı, 502
 Mar‘aş
 — beğlerbeğisi, 183, 362, 408
 — kâdîsı, 172
 — monlâsı, 362
 Mâr-Alî, eşkıyâdan, Mazarak kz., 152
 marangozluk hıdmeti, 288
 Mâre‘ karyesi, A‘zâz hâslarından, 62
 Margos, Barutçı tâyifesinden, 120
 Marhamen karyesi, Ayntâb Dimosı karyelerin-
 den, 198
 Marmara
 — gemileri, 414
 — kâdîsı, 398
 — sefineleri, 512
 martolos, 221, 308
 — eşkıyâsı, 304
 — re‘îsi, 304
 —başı, 308

- Marula İskeleyi, Gümölcine kz., 309, 337
- Maşkolor Panayırı Kulluğı, 419
- Matar(?), Melle, Ekrâd tâyifesinden, Şâm, 455
- Matbah-ı Âmire, 112, 459
- Mati Voyvoda, Eflak Voyvodası, 48
- matrabâzlar, 379
- Mazarak
- kâdîsı, 190
  - karyesi, Mazarak kz., 190
  - kazâsı, 152, 190
- mazınna ittihâz olunmak, 441
- meccânen almak, 461
- meclis-i şer‘a ihzâr itmek, 346
- mecrûh
- eylemek (itmek), 7, 30, 121
  - an maktûl bulunmak, 161, 191, 269
- Meded karyesi, Homa kz., 206, 255
- medîne-i Ayntâb, 467
- Medîne-i Münevvere, 447
- Şeyhu'l-Haremi, 447
  - 'de olan ağavât, 447
- medre, 14
- Medvege kazâsı, 20
- medyûn, 216
- Mefarkın, 407, 408
- Sancağıbeği, 410
- Mehammed, Çavdar-oğlu, Sipâhî, Drama kz., 148
- Mehammed, Çeltikî k., Görele kz., 262
- Mehammed, eşkıyâdan, Mazarak kz., 152
- Mehammed, Halîl nâm Sipâhî'nin ögey oğlu, Âyinecik kz., 50
- Mehammed, Kara Sipâhî-oğlu, Şeyh, Bendereğli kz., 293
- Mehammed, Mevlânâ, Seyyid, İvranya Kâdîsı, 308
- Mehammed, Mîr-âhûr-ı Sâni, Manastır'da eşkıyâ teftîşine me'mûr, 405
- Mehammed, Sinob kz., 278
- Mehmed Ağa, Eskişehir kâdîsının âdemi, 63
- Mehmed Ağa, Yeniçeriler Ağası, 123, 175
- Mehmed Big, Karaağaç kz., 59
- Mehmed Çavuş, Drama kz., 54
- Mehmed Çavuş, Kaysariyye kz., 249
- Mehmed Çavuş, Kocaili sancağında tîmâr sahibi, 181
- Mehmed Çavuş, Mustafâ [Karaala Mûsâ] mezzar‘asına müdahale eden, 289
- Mehmed Çavuş, Sakız kz., 301
- Mehmed Efendi Hânı, Ankara, 363
- Mehmed el-Kays, Assâf ve Nu‘aym kabîlesinden, Şâm, 455, 456
- Mehmed Kethudâ, Dimyât sancağı mutasarrıfı Ahmed'in Kethudâsı, 91
- Mehmed Paşa, Dergâh-ı Mu‘allâ Yeniçeriler Ağası, 269, 281, 296
- Mehmed Paşa, Gürci, Şâm-ı Şerîf eyâleti mutasarrıfı, 15
- Mehmed Paşa, sâbık Vezîr-i a‘zam, 430, 368
- Mehmed Paşa, Şâm muhâfazasında, 131
- Mehmed Zemân, mîr-livâ, Balıkesri kz., 319
- Mehmed(?), Kapucı, Hantuman Kal‘ası neferâtından, şakî vü şerîr ü harâm-zâde, 219
- Mehmed, Abdullâh oğlu, Beğbâzârı kz., 222
- Mehmed, Adana Beğlerbeğisi Osmân Paşa'nun Mütessellimi, 307
- Mehmed, ağnâm cem‘ına me'mûr, İğdir kz., 259
- Mehmed, Akşehir Sancağı Mütessellimi, 235
- Mehmed, Alî oğlu, üstâd cerrâh, Emed ks., Eğrigöz kz., 321
- Mehmed, Arab-oğlu, pereme yapıcı üstâdlarından, Galata kz., 379
- Mehmed, Arım Kâdîsı, 49
- Mehmed, Bâd-ı Hevâ Mukâta‘ası ve İhtisâb Mukâta‘ası Emîni, Ankara, 363
- Mehmed, Balat kâdîsı, 254
- Mehmed, Beğşehirli sancağı mutasarrıfı, 283

- Mehmed, Bekir Kethudâ-oğlu, Mütferrika, Sultân Selîm Hân Câmi‘-ı Şerîf Evkâfî Mütvellîsi, 217
- Mehmed, Bendereğli kâdîsı, 115
- Mehmed, Bend-i Hâssa Bostâncılar hâssagîlerinden, 239
- Mehmed, Benli, İznik kazâsı, 415
- Mehmed, borçlu, Göril'e firâr eden, 432
- Mehmed, Bozulus cemâ‘atinden, şakî, 390
- Mehmed, Büyük Kirmedos k., Yedidîvân kz., 371
- Mehmed, Cimik, Büyük Kirmedos k., Yedidîvân kz., 371
- Mehmed, cizyedâr, 480
- Mehmed, Çeltikî k., Görele kz., 262
- Mehmed, Çorum Beği, 294
- Mehmed, Dânişmendli Ekrâd tâyifesinden, 183
- Mehmed, Dergâh-ı Mu‘allâ mütferrikalarından Dilâver'in adamı, 129
- Mehmed, Dergâh-ı Mu‘allâ yeniçerilerinden, 53
- Mehmed, Dilâver Paşa'nun âdemlerinden, 320
- Mehmed, dirlik sahibi, Rakka, 10
- Mehmed, Diyârbekir İç Kal‘ası'nun Dizdârı, 434
- Mehmed, ebnâ-i sipâhiyândan, Ladik Havâsları Zâbıtı, 185
- Mehmed, Edirne, 264
- Mehmed, Ekrâd tâyifesinden, Şâm, 455
- Mehmed, Erzurum, 230
- Mehmed, Eski Sarây'un sâbık Kapucılar Kethudâsı, İznik kz., 305
- Mehmed, Eşekçekmez-oğlu, Konya kâdîsı, 71, 173
- Mehmed, eşkiyâdan, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., 437
- Mehmed, Etmekciler Kethudâsı, Burusa, 449
- Mehmed, Fâtîma Hâtûnun vekîli, Balıkesri kz., 319
- Mehmed, Gedelek karyesi, Gürle kz., 460
- Mehmed, Gedük Ahmed Paşa Evkâfî Hasbî Nâzırı, 177
- Mehmed, Gölhisâr Kâdîsı, 165
- Mehmed, Gönnye kazâsı Câmi‘ı İmâm ve Hatîbi, 261
- Mehmed, Gümrük Emîni Alî'nin âdemi, 217
- Mehmed, Hâcî, Aksarây kz., 195
- Mehmed, Hâcî, erbâb-ı tîmârdan, Çoğulu k., Gerece kz., 202
- Mehmed, Hâcî, İstanbul'da sâkin tüccârdan, 427
- Mehmed, Hâcî, Trablusşâm, 232
- Mehmed, Hâcî, Yeniçeri, Âhûzâr Hâtûnun karındaşı, Arac kz., 137
- Mehmed, Haydar-oğlu, Dorla sâkinlerinden, 346
- Mehmed, hıdmetkâr, Rûm eyâleti, 310
- Mehmed, Hudâvendigâr Sancağbeği, 330
- Mehmed, Husrev Kethudâ binâ eylediği Imâret ve Suyolları Evkâfî Şeyhı, 23
- Mehmed, Ivaz Paşa Câmi‘-ı Şerîf Evkâfî Mütvellî ve Nâzırı, 375, 376
- Mehmed, İznik kz., 415
- Mehmed, İznikmid kz., 53
- Mehmed, Kal‘a-i Kesriye Dizdârı, 251
- Mehmed, Karahısâr-ı Sâhib Kal‘ası Dizdârı oğlu, 401
- Mehmed, Karahısâr-ı Sâhib Sancağbeği, 352
- Mehmed, Karesi sancağbeği, 400
- Mehmed, Karlili Sancağı Alaybeyi, bedel cem‘ına me‘mûr, 507, 508, 509
- Mehmed, Kassâb, Peklin kz., 402
- Mehmed, Kassâbbaşı, 459
- Mehmed, Kassâblar Kethudâsı, 9
- Mehmed, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., 437
- Mehmed, Kirmasti kz., 146
- Mehmed, Kocaili sancağı mutasarrıfı, 241
- Mehmed, Kömürçi-oğlu, Seyyid, Kumlu ks., Gemlik kz., 370
- Mehmed, Kudüs-i Şerîf ve Çorum sacakları mutasarrıfı, 139

- Mehmed, Kul-oğlu, Ağrıboz, 443
- Mehmed, Küre Kâdîsı, 119
- Mehmed, maktûl bulunan, Gürle kz., 460
- Mehmed, Manyas Kâdîsı, 502
- Mehmed, Mesevli kz., 132
- Mehmed, Mevlânâ, Anadolu Kâdî-askeri, 86
- Mehmed, Mevlânâ, Salina Kâdîsı, 30
- Mehmed, Mevlevîhâne Tekyesi Şeyhî, Gelibolu, 394
- Mehmed, Muhib Çavuş-oğlu, Erzurum, 230
- Mehmed, mûmcı, mübâşir, Bâzârköyi kz., 290
- Mehmed, müderris, Aksarây kz., 484
- Mehmed, Müderris, şakî Ebûbekir bin Baba Hasan'ın damadı, Salina kz., 30
- Mehmed, Müfettiş-zâde Ahmed'in hizmetkârı, Bolu kz., 258
- Mehmed, müstahfız tâyifesinden, Diyârbekir, 434
- Mehmed, Özi kz., 327
- Mehmed, Peklin, 444
- Mehmed, Rûm eyâleti, 310
- Mehmed, Rûm eyâletinde kal'aya konulmuş, 28
- Mehmed, Rûm Mehmed'ün Kethudâsı, 108
- Mehmed, Rûm, katlolunan zorbâ, 108
- Mehmed, sâbîkâ Çorum sancağına mutasarrıf olan, 465
- Mehmed, Safer oğlu, Beğbâzârı kz., 222
- Mehmed, Sakız'un Sâlyâne Beği, müteveffa, 301
- Mehmed, Selanik sâkinlerinden, 474
- Mehmed, Seyyid, Aksarây kz., 195
- Mehmed, Seyyid, Nakîbü'l-eşrâf, 226
- Mehmed, Seyyid, Zağra-i Cedîd Kâdîsı, 41
- Mehmed, Sinân Paşa Evkâfî'na müdahale eden, 515
- Mehmed, Sipâhî, Hersek sancağı mutasarrıfı İsmâ'il'in adamı, 76
- Mehmed, Siroz kz., 74
- Mehmed, Sûfiler k., Vize kz., 366, 367
- Mehmed, Sultân Selîm Hân Evkâfî mütevellîsı, 514
- Mehmed, Sultân Süleymân Evkâfî, kasaba-i Varna ve Tevâbî'ı Zâbıtı, 433
- Mehmed, Sübaşı, Yazıcı, Derbend karyesi, Filorina kz., 12
- Mehmed, şakî, Edirne, 68
- Mehmed, Şeyh, Mevlevîhâne Tekyesi'nün Şeyhî, Gelibolu kz., 399
- Mehmed, Şeyh, Seyyid, Köşk Medresesi Müderrisi, mütegalibeden, 25
- Mehmed, Şıkk-ı Sâni Defterdârı, Rûmili câniblerinde Muhassıl-ı Emvâl, 7
- Mehmed, Talaklı, 121
- Mehmed, Tavla ve Tevâbî'ı Hâsları Voyvodası, 87
- Mehmed, Tekyacı, Peklin kz., 402
- Mehmed, Tüccâr tâyifesinden, 89
- Mehmed, Türkmen, Bölükbaşı, Şâm, 455
- Mehmed, Türkmen-oğlu, Şâm çorbacılarından, 456
- Mehmed, Umûrlu, şakî vü ehl-i fesâd, Alaca-hısâr kz., 335
- Mehmed, Uskumrı çayırı korıcısı, 239
- Mehmed, Ürgüb kz., 99
- Mehmed, Üsküdar kazâsı mutasarrıfı, 61
- Mehmed, Vezîr-i a'zam Alî Paşa'nın oğlu, 82
- Mehmed, Ya'kûb Ağa-zâde, Saruhan sancağı, 412
- Mehmed, Yeniçeri Ağası, Vezîr, Paşa, 469
- Mehmed, Yeniçeri, Hızır Bâlî-oğlu, Korucı-oğlu dimekle ma'rûf, Yundalanı k., Kırkkilise kz., 39
- Mehmed, Yeniçeri, Peklin kz., 402
- Mehmed, Zü'amâdan, 311
- Memâlik-i Mahrûse, 42, 240, 260, 466
- memhûr temessük, 9, 100, 148, 294, 413
- Memi, Sancakbeği, 58
- Memizot, eşkıyâdan, Mazarak kz., 152
- Memleha-i İnöz Mukâta'ası, 459

men' u def'

- eylemek, 153, 160, 169, 192, 270, 321, 322, 324, 326, 399, 463, 482
- itmek, 8, 37, 43, 51, 233, 297, 449
- olunmak, 3, 8, 20, 32, 35, 37, 44, 46, 51, 62, 67, 104, 118, 120, 127, 144, 147, 151, 153, 154, 155, 156, 160, 172, 178, 180, 187, 221, 224, 246, 260, 278, 284, 286, 287, 293, 297, 306, 317, 321, 394, 396, 398, 400, 412, 414, 417, 445, 482, 516

menâzil ü merâhıl, 174

Menemen

- hâssı, 388
- hâsları voyvodası, 388
- monlâsı, 388

Menli(?) re'âyâsı, 387

Mensûhât sancakları, 24

Menteşe

- beği, 132
- kâdîsı, 132
- sancağı mütesellimi, 347

menzil

- atı, 242
- bârgîrleri, Malâtıyye, 429
- çekmek, 481
- karyeleri harâbe olmak, 136
- zabteylemek, 84

menzilci(ler), 160

- bağlanmak(?), 481
- olmak, 481
- tâyifesi, 242, 284
- lik hıdmetinde istihdâm olunmak, 242
- yân defteri, 242

mer'â(lar), 29

- husûsı, 311
- ın âhara hükmitmek, 502

merkeb, 456

Merkere, zimmî, maktul, Hazo kz., 211

mescid

- binâ eylemek, 235

— ihrâk olunmak, 474

Mescid-i Şerîf, Sûfiler k., Vize kz., 366, 367

Mesevli kazâsı, 132

Meşeli(?) karyesi, Bergos kz., 285, 286

Meşkuna(?), zimmî, Galata kz., 385

metropolid, 149

metrûkât, 54, 123, 215, 329

— ü muhallefâtı düyûnına vefâ itmemek, 54

— ı ekl übel' eylemek, 215, 264

— ı kassâm ma'rifetiyle yazılmak, 49

— ın kassâm kısmet itmek, 305

mevkûfât defteri, 90, 481

Mevlevîhâne

— Tekyesi, Gelibolı kz., 394, 399

—, Karahısâr-ı Sâhib kasabası, 32

—, Selanik kz., 338

meyve ağacın kat' eylemek, 84

mezrû'âtları hısâb olunmak, 236

Mısır

— beğlerbeğisi, 91

— emîr-i hacı, 382

— monlâsı, 505

— paşası, 505

mi'mâr ve ehl-i vukûf ile üzerine varılup keşfolunmak, 177

Mi'mârbaşı, 342

— defterleri, 373

Midye kâdîsı, 281

Migalkara kâdîsı, 34

Mihaliç kazâsı, 69, 153, 482

— mollâsı (monlası), 108, 377

Mihraliç(?), Şâm-ı Şerîf, 456

Mihrimâh Sultân Evkâfi

— Imâret-i Âmireleri, Üsküdar, 349

— mütevellîsi, 349

— karyeleri, Ruscuk kz., 368

Millü(?) nâhiyesi, 472

— hassı voyvodası, 472

Minare(?) hâssı re'âyâsının cizyeleri, 389

Minnet, Bozulus cemâ'atinden, 390

Mîr Alî, Şâm tâcirlerinden, 455, 456

mîr-âhûr

—, Küçük, 402

—ı sâni, 331, 405

mîr-i mîrân, 55, 111, 155, 156, 164, 198, 203, 232, 235, 307, 324, 410

— âdemleri, 107, 172

— hâsları, 355

— kapu harcı, 140

— mîr-âhûrları, 46

— mütesellimleri, 384

— sübaşları, 172

— u mîr-livâ âdemleri ve sübaşları, 280

— voyvodaları, 154, 172

— a maktû', 277

Mîrî Selhâne Meydânı, 2

mîrî

— baruta hıdmet itmek, 147

— çayırklar, 239

— çuka, 328

— içün zabtolunmak, 244

— kapan, 363

— kassâblar, 9

— korılar, Üsküdar kazâsında, 61

— korıları tekayyüd ü ihtimâm üzre zabteylemek, 61

— korıların korıcıbaşısı, 281

— koruyı açdurmamak, 281

— koyun, 417

— koyun akçası, 9

— koyun kışlakları, 244

— resmi alınmak, 374

— rûsûmı elinden almak, 513

— sayd-gâhın tüfenk ile gezenler elegetürilmek, 61

— tağlar, 281

— tarafından bey' olunmak, 16

— ye kabzolunmak, 487

— ye zarar irişmek, 363

— yeniçeri çukası, 328

— zahîre tahmîl eylemek, 342

mîr-livâ, 4, 35, 37, 52, 55, 70, 112, 150, 164, 270, 301, 319, 330, 341, 348, 371, 398, 452

— âdemleri ve sübaşları, 229, 280

— hâsları, 260

— mütesellimleri, 233

— sübaşları, 341

— toprağı, 51

— voyvodalarına gamzitmek, 383

— ya hâsıl kaydolunan ebvâb-ı mahsûlat, 270

— ya hâsıl kaydolunan göl, 229

— ya hâsıl kaydolunan ırmak, 229

— ya hâsıl kaydolunan mahsûlât, 70

— ya hâsıl kaydolunmak, 43, 122, 315, 341

— ya hâsıl yazılmak, 43, 51, 169

Miruşa karyesi, Suhorika kz., 178

Mizisto, tarîk-ı âmm, Lukova k., Debre kz., 516

Moknor(?), Edirne ve Tevâbi'ı Keferesi Metropolitidi, 513

Mora

— ipeğı ile kemhâ işlemek, 322

— muhâfazası, 87, 127, 326, 413

— paşası, 143

— sancağı, 189

— sancağı mütesellimi, 326

Moreçi, Alekson k., Karatağ kz., 100

Mosi, Yehûdî, Mihaliç kz., 377

mu'âf-nâme, 46, 394

mu'âmele, 190

mu'temedün-aleyh (ve bî-garaz) kimesneler, 412, 472

Mudanya kazâsı, 257

— kâdîsı, 257, 317

— nâyibi, 257

Mudurnı kazâsı, 18
 — kâdîsı, 18
 — monlâsı, 202
 mugâyir-i defter akça teklîf etmek, 46
 muhâfaza hıdmeti, 125
 muhallefât, 40, 55, 99, 137, 204, 231, 312, 382
 —ı kısmet icâb etmek, 86
 —ı mîrîye kabzolunmak, 487
 muhammin, 430
 muharrir-i vilâyet, 46
 muhâsebe, 411
 — defterleri, 514
 — temessükleri virilmek, 203
 —lerin virmemek, 82
 —sin görmek, 465
 muhassıl-ı emvâl, 7, 398
 muhassılîn, 203
 muhdes olan kayık, 5
 muhkem habsitmek, 57
 muhtâc-ı arz olanlar, 57
 Muhtârî, Burusa Kassâmı'nın Kâtibi, 55
 muhterik olmak, 338
 Muhyiddîn, Yundalanı k., Kırkkilise kz., 39
 muhzır, 21
 mukâta'ât, 193
 — emîni, 133, 138, 134
 Mula(?) karyesi, Yanya kz., 452
 mûmcı(lar), 374
 — hirefi, Burusa, 8
 — tâyifesi, Burusa, 8
 —, Yeniçeri Ocağı, 296
 Munamak karyesi, Gönen kz., 67
 murâbaha, 45
 — ile akça almak, 190
 — ile para almak, 400
 Murâd Paşa, sâbık Diyârbekir beğlerbeğisi, Ayntâb, 467
 Murâd, Akkaya(?) k., Yaban-âbâd kz., 157

Murâd, Bölükbaşı, müstahfız tâyifesinden, Diyârbekir, 434
 Murâd, Karaman Defterdârı, 147
 Murâd, pereme yapıcı üstâdlarından, Galata kz., 379
 Murâd, zimmî, Konya kz., 77
 Murâdköyi karyesi, Terkoz nh., Hâslar kz., 345
 murâfa'a
 — olmak, 135, 289, 344, 405, 487
 —dan firâr etmek, 255
 —i şer', 29, 59, 65, 71, 159, 278, 322, 332, 346, 352, 376, 460, 467
 Murtazâ, Yeniçeri, 3
 Murtaz-âbâd kazâsı, 438
 — kâdîsı, 144, 157, 438
 Mûsâ Bâlî, İzmir, âdemleri mazınna ittihâz olan, 441
 Mûsâ Paşa, Rûmili eyâleti mutasarrıfı, 80
 Mûsâ, Büyük Kirmedos k., Yedidivân kz., 371
 Mûsâ, el-Hâc, Birecik kz., 320
 Mûsâ, Kırili kazâsı ahâlîsinden, 283
 Mûsâ, Kûtâhiyye kz., 231
 Mûsâ, maktul Halîl'in varisi, Turhanlı k., Eğri-bucak kz., 98
 Mûsâ, Yehûdî, Gümülcine kz., 309
 musâhib, 462
 Muslî Beğ-oğlu, Sandıklı kz., 352
 Muslî, Aksarây Sancağıbeği, 96, 438
 Muslî, Fazlî oğlu, Gelibolu kz., 344
 Muslî, Manastır kz., 331
 Mustafâ [Karaala Mûsâ] mezra'ası, Çeltükci k., Karamürsel nh., Kocaili sn., 289
 Mustafâ Beğ, Ayntâb Sancağıbeği, 193
 Mustafâ Beşe, Yeniçeri, Ubaguska k., Lubin kz., 75
 Mustafâ Mehmed, Yeniçeri, Altı Bölük halkı Kethudâyiri, Migalkara kz., 34
 Mustafâ Paşa, Ahmed Paşa-oğlu, deryâ beğlerinden, 326

- Mustafâ Paşa, Aydın sancağı mutasarrıfı, 13
- Mustafâ Paşa, Diyârbekir muhâfazasında olan, 296
- Mustafâ Paşa, mütegalibeden, 178
- Mustafâ Paşa, Vezîr, Diyârbekir eyâleti mutasarrıfı, 197
- Mustafâ Paşa, Vezir, Karaman eyâleti mutasarrıfı, 57, 77, 283
- Mustafâ Paşa, Vezîr-i A'zam-ı sâbık, müteveffâ, 18
- Mustafâ Paşa, Vilâyet Vâlîsi, 397
- Mustafâ, 17
- Mustafâ, Ahî Erdinc evkâfî'nın anbârın bozanzanlardan, İznik kz., 415
- Mustafâ, Ahmed Paşa-oğlu, Mîr-i mîrân, deryâ beğlerinden, 204
- Mustafâ, Aksarây Sancağbeği, 144
- Mustafâ, Alaşehir kz., 166
- Mustafâ, Ayntâb sancağı mutasarrıfı, 198, 203
- Mustafâ, Bayram-oğlu, eşkiyâdan, Helâlce k., Balıkesri kz., 500
- Mustafâ, Burusa'da vâkı' Ma'den Emîni, 440
- Mustafâ, Çukadâr, Şâm çorbacılarından, 456, 455
- Mustafâ, değirmenci, Katırlı k., Gemlik nh., 191
- Mustafâ, Dergâh-ı Mu'allâ kapucıbaşılarından, asâkir-i İslâm'a zahîre iştirâsı için me'mûr, Selanik, 453
- Mustafâ, Dergâh-ı Mu'allâ kapucıbaşılarından, sabık Küre-i Nühâs Emîni, 119
- Mustafâ, Dergâh-ı Mu'allâ sipâhîleri bölükbaşısı, 511
- Mustafâ, dirlik sahibi, Rakka, 10
- Mustafâ, Divitdâr(?), 401
- Mustafâ, ebnâ-i sipâhiyândan, Bilvîrân kz., 346
- Mustafâ, Eflak sâkinlerinden Porkolap Yorgo'dan alacaklı, 216
- Mustafâ, Emîn-zâde, Ağrıboz sancağı, 431
- Mustafâ, fermân-ı hümayûnla katlolun Mahmûd'un oğlu, İlbasan kz., 487
- Mustafâ, Frengistân'da esîr olan Ya'kûb'un karındaşı Dâvûd'un oğlu, Sinob kz., 312
- Mustafâ, Gâzî Hudâvendigâr Câmi'-ı Şerîfî'nde vâ'ız u nâsîh, Gönen kz., 295
- Mustafâ, Hâcî Süleymân'ın oğlu, Beğbâzârı kz., 222
- Mustafâ, Hâcî, Aksarây kz., 195
- Mustafâ, Hâcî, Hâssa Kassâbbaşı Hâcî Süleymân'ın oğlu, 2
- Mustafâ, Hâcî, Muturnı kasabası, 63
- Mustafâ, Hamîd Sancağı mutasarrıfı, 169
- Mustafâ, Hantuman Kal'ası Dizdârı, 140, 219
- Mustafâ, Hâssa bostâncılardan, 210, 272
- Mustafâ, Husrev Kethudâ Imâret ve Suyolları Evkâfı Kâtibi, İpsala, 23
- Mustafâ, İğdir kâdîsı, 259
- Mustafâ, İmâm, İştib kz., 81
- Mustafâ, İznikmid kz., 451
- Mustafâ, Kâdî, 502
- Mustafâ, Konya, 71, 173
- Mustafâ, Kuşatası Voyvodası, 282
- Mustafâ, Lek tâyifesinden, 362
- Mustafâ, Mesevli kâdîsı, 132
- Mustafâ, Mevlânâ, Nasîç Kâdîsı, 101
- Mustafâ, mîrî kassâblardan, Prevadi kz., 9
- Mustafâ, Müderris, İştib kz., 81
- Mustafâ, Müteveffâ Nasûh Paşa-zâde Ali Beğ'ün oğlu, 197
- Mustafâ, Nâblûs sancağı mutasarrıfı, 70
- Mustafâ, Nişâncı, 439
- Mustafâ, Nova(?) kz., 389
- Mustafâ, Rüstem Paşa Panayırı zâbıtı, 420
- Mustafâ, sâbık Çorum sancağıbeği Mehmed'in ev kethudâsı, Kaya k., Yenişehir kz., 465
- Mustafâ, Salina Kal'ası Dizdârı, 30
- Mustafâ, Samsuncı, Bağdâd muhâfazasında, 26
- Mustafâ, Saruhan Nâzırı, 356
- Mustafâ, Seferîhısâr ve Tevâbi'ı Hâsları Voyvodası, 369

Mustafâ, Sipâhi, 75
 Mustafâ, sipâhi, Geyve kz., 392
 Mustafâ, Sivas eyâletinin Defter Kethudâsı, 430
 Mustafâ, Siyâvuş Paşa-zâde, Mütevellî-i Kebîr, sâbık Anadolu Beglerbeğisi, Selanik kz., 338
 Mustafâ, şakî Ebûbekir bin Baba Hasan'ın kardeşi, Salina kz., 30
 Mustafâ, Şâm Emîr-i Haccı, 131
 Mustafâ, Şehremîni, 223
 Mustafâ, Tekyacı, Peklin kz., 402
 Mustafâ, tuğrâ-yı şerîf hıdmetinde, Âsitâne-i Sa'âdet, 353
 Mustafâ, Ürgüb kz., 99
 Mustafâ, Yazıcı, Sinob kz., 278
 Mustafâ, Yeniçeri, mecrûhan maktûl, Karafer-ye, 269
 Mustafâ, Yeni-il ve Türkmen-i Haleb Voyvodası, 360, 364
 Mustafâ, Yeni-il Voyvodası, Ayntâb Sancağbeği Yûsuf'un babası, müteveffa, Ayntâb kz., 395, 396
 Musul, 339
 — beğlerbeğisi, 339, 407, 408
 — eyâleti, 339
 — kâdîları, 407
 — paşası, 277
 Muş Kal'ası neferâtı, 411
 mutallaka olmak, 319
 mutrib ve illetci(?) Çingân tâyifesinin zabt u rabtı, 339
 Muturnı kasabası, 63
 Muzakye kâdîsı, 444
 muzâyaka
 — virmek, 25, 29
 — virüp gadreylemek, 29
 mü'ekked hükm-i şerîf, 509
 mü'ezzin, 241
 mübâşir, 27, 38, 55, 71, 101, 103, 107, 110, 111, 123, 164, 173, 180, 181, 193, 194, 207, 211,

228, 239, 254, 265, 269, 282, 283, 290, 319, 352, 358, 365, 385, 450, 451, 456, 460, 464, 481, 484, 503
 — eline virilmek, 71, 173
 — ta'yîni, 164, 292, 296, 356, 387
 mücidd ü sâ'î olmak, 325
 müdâhale vü mu'âraza itdürilmemek, 198, 341
 müderris, 430
 müezzin, 60
 müfredât defteri (defterleri), 338, 465, 487
 müft ü meccânen
 — nesnelerin almamak, 44
 — yim ü yimek ve arpa vü saman ve sâyir zâd ü zevâdelerin almak, 155, 156
 — yim ü yimek ve koyun u kuzı ve sâyir me'kûlâtların almak, 104
 — yim ü yimek ve odun u arpa vü saman almak, 46
 — yim ü yimek ve sâyir me'kûlâtların almak, 78
 — yim ü yimek ve sâyir zahîrelerin almak, 44, 64, 248, 347
 müftî, 430
 mühürlü
 — keşf defteri virmek, 430
 — mektûb, 26, 34, 86, 123, 148, 175, 245, 269, 281, 338, 369
 — mektûb virilmek, 26, 34, 86, 123, 148, 175, 269, 281, 338
 — sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî, 14
 — temessük, 48, 122, 139, 396, 465
 — temessük virilmek, 298
 mülk
 — bâğ, 257
 — bâğçe, 262
 — çiftlik, 16, 286
 — menzil satışı, 40
 mümzâ vü mahtûm defter virilmek, 135
 mürâsele
 — akçası, 132, 400

— ile karye ahâlisinden taleb eylemek, 101
 — resmî, 64
 — virmek, 141
 mürde-bâc koyun, 374
 Mürskulî nâhiyesi, Erzurum kz., 46
 mürtezika(lar), 168, 241, 338
 —nun mevâcibleri, 217
 mürûr u ubûr iden fukarânun yolların kat' eylemek, 335
 mürûr-ı eyyâm, 430
 müsakkafât, 153, 430
 müselleme tâyifesi, 458
 müsellim, 283
 — devri, 132
 müsinn ü ihtiyârlar, 79
 Müslimânlar, 30, 87, 181, 210, 271, 314, 365, 467
 —ı esîr itmek, 271
 —ı gamzeylemek, 230
 müstahfız, 251
 — tâyifesi, 434
 müste'cirine sâlyâne vü tekâlîf teklîf olunmak, 266
 müstehikkına arzilemek, 447
 müsvedde, 320
 müteferrika, 33, 412
 mütegalibe, 222, 291
 mütesellim, 35, 42, 122, 141, 233, 270, 352, 384, 391
 — nasbolunmak, 320
 — ta'yîn olunmak, 307
 mütevellî, 60, 214
 — temessüğü, 2
 —i kebîr, 221
 —sin rencide itdürmemek, 153
 müvellâ ta'yîn olunmak, 269
 müzevvec, 14

N

na'l-bahâ, 129
 nâ-bedîd olmak, 4
 Nâblûs sancağı, 70
 nafakaları için bey' itmek, 75
 nakd gurusu, 310
 Nakîbü'l-eşrâf, 226
 nâmzed olmak, 416
 Narda kâdisi, 149
 narh-ı cârî, 44, 174, 425, 453, 468
 — üzre akçalarıyla almak, 44
 — den ucuz fûrûht itmek, 120
 narh-ı rûzî, 468
 Nâsır, Şeyh, Birecik kz., 320
 Nasîç kazâsı, 101
 — cizyesi, 480
 — kâdisi, 101
 Nasûh Paşa, Müteveffâ, 266
 Nasûh, Tarhala kz., 116
 navlun, 512
 — virilmek, 506
 nâyib(ler), 293
 —, Dimetoka kazâsı, 3
 —in il üzerine göndermek, 44
 nâyibü's-şer', 153, 288
 —, Büyük Çekmece, 481
 nâzır ta'yîn olunmak, 338
 Nebî, Büyük Kirmedos k., Yedidivân kz., 371
 Nebî, Çay Kâdisi, 343
 neccâr
 — tâyifesi, Silivri, 288
 — zimmîleri, 288
 neferât nasbolunmak, 219
 Nefs-i Balıkesri, 319
 nehb ü gâret eylemek, 272
 Nenço(?), zimmî, Selanik kz., 234
 Nerkis, zimmî, Çulhalı keferesi tâyifesinden, 274

Neslihân Hâtûn, müteveffâ Dâvûd Hân'un zev-
cesi, Alâ'iyye kz., 55
nevâhî vü kılâ' u kasaba zabt u tasarruf itdüril-
mek, 316
Nevruz(?) karyesi, İlbasan kz., 7
Nif kâdîsı, 397
Niğbolı
— ahâlîsi, 85
— kâdîsı, 85, 307, 315
— Kal'ası, 307
— sancağı, 85, 94, 199, 200, 201, 315
— sancağı mütesellimi, 94, 167, 199, 200,
201
Niğde sancağı sübaşları, 147
nikâh idüp zulmeylemek, 290
Nikola, Yenice k., Gürle kz., 460
Nikoliçe karyesi, Preşbe kz., 79
Nikoroz, Barutçı tâyifesinden, 120
Nişâncı, 439
— hâssı olduğu yirlerün kâdîları, 439
— hâssı, 439
— kalemi, 311
— kalemiyle tashîh itdürmek, 393
— tarafından berât itdürmek, 515
Nişâncılık hâsları, 439
— hıdmeti, 439
nişânları virilüp alınmak, 416
niyâbet, 153
— itmek, 440
—den ref' olunmak, 440
nizâ' itdürmemek, 16, 345, 416
nizâ'ları olmak, 405
Nizâmeddîn, kuzât tâyifesinden, Bilvîrân kz.,
346
Noriçe nehri çarhları, 308
Nova(?) kazâsı, 389
Nu'aym Kabilesi, Şâm, 455
Nûh Halîfe, Sipâhî, Haleb, 16

Nûh, Mudanya kz., 257

Nûrşâh Hâtûn, müteveffâ Dâvûd Hân'un kızı,
Alâ'iyye kz., 55

Nusret karyesi, Safed kz., 280

O

oba kethudâları, 426

Odabaşı, 331

Odiri(?), Frenk, 510

odun, 45, 187, 268, 502

— u arpa vü saman almak, 46

— u kerâste emînleri, 399

— u kerâste tekâlîfi ile rencide vü remide
eylemek, 394, 399

— ve toprak virmek, 147

—ın almak, 243

—ın ve çalısın kat' itmek, 67

oğlan çekmek, 386

Ohri

— beği, 14

— kâdîsı, 7

— Kazâsı, 7

— Sancağı, 50, 196

— Sancağı mütesellimi, 335, 336

— Sancağıbeği, 7, 336

Olenus, Barutçı tâyifesinden, 120

Ondördüncü Bölük, 503

Onsekizinci Bölük, 281

ordu

— akçası, 8

— bâzâr, 320

— teklîfi, 8

Orman karyesi, Kemah kz., 393

Orman, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., eş-
kıyâdan, 437

ortakçı ta'yîn olunmak, 388

Oruç Gâzî, şakî vü ehl-i fesâd, Çüb k., Eskişehir
kz., 63

Oruç, Kırili kazâsı ahâlîsinden, 283

Osmân Ağa-oğlu, Sarıkavak kazâsı sâkinlerinden, 57
 Osmân Çavuş, Vulçitrın Sancağı Mütesellimi, 389
 Osmân oğlu Ömer, maktul, İncik kz., 161
 Osmân Paşa, Adana Beğlerbeğisi, 307
 Osmân, Ahî Erdinc Evkâfı, Gündeğen(?) karyesi Zâviyesi Mütevellişi, İznik, 415
 Osmân, Aksarây Sancağı Mütesellimi, 484
 Osmân, Bî-zebân, Harem-i muhterem musâhibi, 296, 298
 Osmân, borçlusu Göril'e firâr eden, 432
 Osmân, Çalık, Diyarbekir'de Yeniçeri Serdârı Osmân'un Kethudâsı, 296
 Osmân, Çeltikî k., Görele kz., 262
 Osmân, Dânişmendli ekrâd tâyifesi kethudâsı Hasan Kethudâ'nın oğlu, 183
 Osmân, dirlik sahibi, Rakka, 10
 Osmân, eşkıyâdan, Mazarak kz., 152
 Osmân, Gemlik kz., 370
 Osmân, Hâcî, Fethu'l-İslâm kz., 159
 Osmân, Hâcî, müteveffâ, Diyarbekir'de Yeniçeri Serdârı, 296
 Osmân, Hudâvendigâr Sancağbeği Ahmed Beğ'in adamı, 129
 Osmân, Konya, 71, 173
 Osmân, maktul Halil'in varisleri, Turhanlı k., Eğribucak kz., 98
 Osmân, murâbahacı, Yanya kz., 190
 Osmân, Peklin, 444
 Osmân, Ramazân'ın oğlu, Edirne, 68
 Osmân, sipâhî zümresinden Mahmûd'un hıdmetkârı, şakî, kuttâ'-ı tarîk, Aydın kz., 386
 Osmân, sipâhiyândan, Karavîrân k., Ahyolı kz., 39
 Osmân, Toğancı tâyifesinden, Rodoscuk, 435
 Osmân, Yeniçeri Serdârı, Yeniçeri Mustafâ'nın oğlu Ali'nin vasîsi, 269
 Osmâncık kâdîsı, 35
 ot
 — u saman bey' itmek, 279

—ın yidirmek, 67

—ından ve suyından intifâ' idegelmek, 516
 otalar, 269

Otuzbeşinci Bölük, 175

Ö

öküzlerin almak, 362

Ömer Ağa bıçkısı(?), İznikmid kz., 151

Ömer Re'îs Kadırgası, 100

Ömer, Bolı Mütesellimi Kâyim-makâmı, 258

Ömer, Büyük Kirmedos k., Yedidîvân kz., 371

Ömer, Deli, şakî vü ehl-i fesâd, Tariovası k., Çağlayık kz., 273

Ömer, eşkıyâdan, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., 437

Ömer, eşkıyâdan, Mazarak kz., 152

Ömer, Gedük Ahmed Paşa Evkâfı'na Kâyim-makâm-ı Mütevelli, 177

Ömer, Hâcî, Vulçitrın Kâdîsı, 81

Ömer, İnegöl Kâdîsı Ali'nün oğlu, 440

Ömer, İznikmid kz., 151

Ömer, Kaysariyye kz., 249

Ömer, Lek tâyifesinden, 362

Ömer, maktul, Cum'abâzârı kz., 97

Ömer, maktul, Kiremitliği(?) mevki, Âyinecik kz., 50

Ömer, maktul, Tariovası k., Çağlayık kz., 273

Ömer, Nasûh Paşa Evkâfı Mütevellişi, Beğbâzârı kz., 266

Ömer, Niğbolı Sancağı Mütesellimi, 94

Ömer, Seyyid, Hundî ve Kızı Hadîce Hâtûn Vakfı Mütevellişi, 108

Ömer, Tırhalalu, Gerboy(?) hâsları mahsûline müdahale eden, 80

Ömer, Tîmâr Tezkirecisi, 213

Örencik karyesi, Murtaz-âbâd kz., 438

öşr ü resm, 66, 287, 380

—ın ahzeylemek, 181

—ın almak, 412

- in edâ itmek, 116
- in sâhib-i arza edâ itmek, 278
- in vakf için almak, 287
- in vakfa edâ itmek, 306
- lerin alıvirilmek, 275
- lerin fuzûlî ahz ü kabz itmek, 66
- lerin kesime viregelmek, 275

öşr

- alınmak, 388
- ü sâlâriyye, 388
- i bâğât, 439
- i diyet talebi, 192
- i diyet, 384
- i gallât, 62
- i gılâl ve bennâk, 62
- i hubûbât, 439
- i mâhî, 229
- i penbe, 439
- i şıra, 14
- i şıraların(?) virmemek, 336
- e mu‘âdil sonradan ta‘yîn olunmak, 14
- i onda bir alınmak, 298
- in hükmidüp güzeştesiyle alıvirmek, 345
- in taleb eylemek, 345
- lerin aynıyla virmek, 243

Övecli karyesi, Tarhala kz., 116

Özi paşası, 88, 327, 375, 376

P

palanka

- ihdâs itmek, 401
- kapısı üzerine oda binâ itmek, 401

Palu Sancağbeği, 197

panayır(lar), 20

- ikâmet olunmak, 299
- turmak, 299

Panayot, Yenice k., Gürle kz., 460

Pandili, zimmî, Sakız kz., 128

Papa, zimmî, Hazo kz., 211

Papas Sart, zimmî, Sakız kz., 128

Papayani, zimmî, Selanik kz., 234

papaz, 286

Partelius, Âsitâne-i Sa‘âdet ve Tevâbi‘ı Kefere Patriki, 171

Paşa, Van muhâfazasında olan, Vezîr, 430

paşmak hâsları, 388

paşmaklık hâssı (hâsları), 62, 107

Payas Kal‘ası

— dizdârı, 472

—'nda habsolunmak, 472

Pâye-i Serîr-i A‘lâ, 204

peçe(?) yünü(?) ile kemhâ işlemek, 322

Peklin

— kâdîları, 402

— kâdisı, 402

— kasabası, 444

— kazâsı, 402

— mütesellimi, 402

pekmez, 243

penbe, 397, 510

pençik-oğlanı, 160

Pendik karyesi, Üsküdar kz., 187, 279

Penîr Hânı Mukâta‘ası, Haleb, 31

perâkende olmak, 37

perâkende vü perîşân olmak, 13, 24, 41, 51, 243

pereme yapıcı üstâdları, 379

Pertev Paşa, Müteveffâ, 241

Pervâne suyu, Arguncuk k., Kaysariyye kz., 25

Pesyan Aşîreti, 408, 409, 410, 411

Pesyan Aşîreti, Mefarkın, 407

Pîr Ahmed, dânişmend, İştib kz., 81

Pîr Mehmed, Çoğulu k., Gerede kz., 202

Pîr Mehmed, Hâssa Kassâbbaşı Hâcî Süley-mân'ın torunu, 2

Pîrî, Harprut'un Hüseyin karyesi sâkinlerin-den, 297

pirinc, 27
 pirinç zirâ'atı, Mefarkın sancağı, 410
 piyâde
 — beği yirleri, 287
 — tâyifesi, 458
 — yirleri, 287
 Piyâle, Pertev Paşa evkâfı Mütevellîsi, 241
 Platimana
 — kâdîsı, 423
 — kazâsı kulluğu, 423
 Plevne
 — kâdîsı, 105
 — kasabası, 105
 Podgoriste kâdîsı, 229
 Polad karyesi, Kepsud kz., 129
 Polîçe karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358
 Popova nâhiyesi, Lubin kz., 358
 Posti karyesi, Kemah kz., 393
 Potoroşîçe kâdîsı, 436
 Prastova karyesi, Sekbân Kara Ali Beğ Vakfı
 karyelerinden, 51
 Pravişte kâdîsı, 148
 Preşbe Kâdîsı, 79
 Prevadi
 — nâyibi, 9
 — voyvodası, 9
 — Yeniçeri serdârı, 9
 Prez Kal'ası neferâtı, 196
 Priştine kâdîsı, 389

R

Râ'î-zâde Mehmed, Yenişehir Kâdîsı, Rûmili
 Kâdî-askeri Mevlânâ Abdülazîz'in dâmâdı,
 73, 188, 218, 236
 Râbi'a Hâtûn, İznik kz., 305
 râhibler, 149, 208
 raht, 258, 310
 rakabe
 — olmak, 338

— olunmak, 338
 —ye muhtâc olmak, 47
 Rakka
 — beğlerbeğisi, 102, 124, 320
 — eyâleti, 324
 — kâdîsı, 10
 Ramazân karyesi, Özi kz., 327
 Ramazân, Edirne, 68
 Raron(?) karyesi, Ahyolı kz., 333
 Ravana karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358
 Ravar karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358
 Ravine kz., Yanya kz., 452
 Râyiha, sâbık Diyârbekir beğlerbeğisi Murâd
 Paşa'nun Habeşîyyetü'l-asl câriyesi, Ayntâb,
 467
 Râziye Hâtûn, Saruhan, 365
 Râziye Hâtûnı, Dergâh-ı Mu'allâ yeniçerilerin-
 den Yûsuf'un ögey kızı, Bâzârköyi kz., 290
 Razlık keferesi, 3
 re'âyâ
 — bârgîri, 136
 — cem'ıyyet ile üzerine varmak, 341
 — firâr u terk-i diyâr itmek, 107
 — fukarâsın habs ü der-zencîr itmek, 243
 — helâk olmak, 13
 — tâyifesin tahrîk itmek, 200
 — tekâlîfden(?) mu'âfiyyet ile menzîlci ol-
 mak, 481
 — vü berâyâyâ zulm üzre olmak, 141
 — vü berâyâyı gamzitmek, 164
 —dan bir akça ve bir habbe alınmamak, 107,
 191
 —dan iki def'a mahsûl alınmak, 37
 —nun ekseri perâkende vü perişân olmak,
 42
 —nun mâlların ve esbâbların gâret eylemek,
 52
 —ya cem'ıyyet itdürilmemek, 169
 —ya te'addî olunmamak, 42

—ya zulm ü te'addî ve cevri ü te'ezzî üzre olmak, 164

—yı ahz ü habs itdürmek, 235

—yı rencîde vü remîde eylememek, 356

Re'îs efendi, Re'îsü'l-küttâb, 69, 424

Re'îsü'l-küttâb-ı Dîvân-ı Âlî, 17

Receb Beğ, Pesyan ve Zilan aşîretlerinin Mîr-i Aşîreti, 409

Receb Beğ, Pesyan ve Zilan aşîretlerinin Mîr-i Aşîreti, 411

Receb Çavuş, Arım kz., 220

Receb Halef, Hantuman Kal'ası neferâtından, şakî vü şerîr ü harâm-zâde, 219

Receb(?) Aşîreti, Diyârbekir aklâmından, 426

Receb, Arım kz., 220

Receb, Ayntâb Kazâsı Nâ'ibi, 124, 483

Receb, Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikalarından, 436

Receb, Habîb-oğlu, Büyük Kırmados k., Yedi-dîvân kz., 371

Receb, Konya sâkinlerinden, 464

Receb, kürekci, Halan(?) k., Bendereğli kz., 115

Receb, Mefarkın Sancağıbeği, 410

Receb, Pesyan ve Mefarkın'a tâbi' Zilan ve Bucyan aşîretlerinin Mîr-i Aşîreti, 407, 408

Receb, Râziye Hâtûn'a eytâm akçasından deyni olan, Saruhan, 365

Receb, Vezîr Siyâvuş Paşa'nın âdemi, 310

Receb, za'im, Angeli kz., 509

rehn konılmak, 258

rencîde vü remîde

— eylemek, 155, 156, 189, 260, 270, 394, 399, 513

— eylememek, 160, 355, 394, 489

— itdürilmemek, 154, 172, 184, 489

— itdürmemek, 50, 107, 174, 270, 317, 321, 399, 482, 487

— itmekden hâlî olmamak, 246, 486

— itmemek, 184, 192

rencîde

— eylemek, 72, 178, 380

— itdürilmemek, 482, 487

— itdürmek, 514

— itmek, 503

— olunmak, 20

— olunmamak, 160, 189, 192, 196, 237, 243, 261, 270, 285, 355, 394, 398, 399, 414, 424, 482

— vü te'addî itmek, 396

resîd akçası, 143

resîdiye, 104

Resime Kal'ası, Girit, 470

resm

— cem'ı, 339

—i akd-i nikâh, 64

—i arûs, 14

—i dönüm, 315

—i duhân, 15

—i gorine, 51

—i gümrüklerin edâ itmek, 293

—i kısmet, 64, 247

—i kışlak, 181

—i mîrî, 374

—i ra'ıyyet, 224

—i yaylak, 14, 516

—i zemîn, 14

Resûl, Arım kz., 220

Reşîd Mustafâ, Vezîr, Paşa, Karaman eyâletine mutasarrıf olan, 464

reşme, gümüş, 310

revgan, 387

Rıdvân Hâtûn, 191

Rıdvân, 17

Rıdvân, Dergâh-ı Mu'allâ yeniçerilerinden, 448

Rıdvân, Ekrâd tâyifesinden, Hacılar Cemâ'atinden, Kaysariyye, 404

Rıdvân, vekîl, 48

Rikâb-ı Hümâyûn, 301, 326

rişvet almak, 301

riyal, gurus, 4, 15, 36, 48, 81, 128, 135, 142, 149, 154, 159, 231, 234, 247, 302, 313, 327, 333, 334, 352, 372

Rodos, 486

Rodocuk

— kâdîsı, 284, 332, 435

— Kazâsı, 40, 435

Rodri(?), Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., eşkıyâdan, 437

ru'ûs-ı hümâyûn, 515

Rukıyye Hâtûn, Gôrdos sâkinlerinden Müderris Abdülkâdir'in kızı, 204

Rukıyye Hâtûn, Mora kz., 326

Rûm

— beğlerbeğisi, 37, 408

— defterdârı, 49

— Eyâleti, 28, 310

— paşası, 185

Rûmili, 7, 374

— beğlerbeğisi, 80

— cânibi, 80

— Eyâleti, 80

— Hısârı, 5

— kâdî-askeri, 3, 29, 73, 153, 188, 218, 236, 332, 361, 482

—'nde mahâyif teftîşi, 444

Rus eşkıyâsı müstevlî olmak, 271

Ruscuk kazâsı, 167, 368

— kâdîsı, 76, 167, 199, 200, 201, 368

Rûsîkasrı kâdîsı, 59

Ruslar(?) Mahallesi, İznikmid kz., 451

rûz-nâmçe, 487

— kaydları, 213

— sûreti, 487

rûz-nâmelere kaydeylemek, 213

Rüstem Paşa, müteveffâ, 430

— Evkâfı, 263

— Panayırı, 420

Rüstem, Kûtâhiyye kz., 231

rûsûm, 65, 336, 348

— u ispençe, 355

—ı örfiyye, 22, 340

—ı ra'ıyyetlerin kânûn üzre almamak, 243

—ına noksân olmak, 200

rûsûmât, 104

—un ahz ü kabzı, 245

S

Sabo, zimmî, maktul, Hazo kz., 211

sabun, 510

sabuncı

— hirefî, Burusa, 8

— tâyifesi, Burusa, 8

saçın kolına dolamak, 319

Sâf., Dîvân-ı Hümâyûn Kâtip rumuzu, 26, 144, 145

Safâ Hâtûn, Belgrad kz., 302

Safed

— kâdîsı, 280

— mukâta'âtı, havâss-ı hümâyûndan, 133, 134

— mukâta'âtı re'âyâsı, 138

— re'âyâsı, 418

— Sancağı, 501

— voyvodalığı, 418

— zâbıtı, 138, 280, 418

sağ akça taleb eylemek, 190

Sağ-kol Alaybeğisi, 83, 470

sağmal sığır, 374

sâhib-i arz, 388, 516

— temessüğü, 502

— dan tapu temessüğü ile almak, 326

sâhte huccet ile dahlitmek, 255

Sakız(?) cezîresi muhâfazası, 464

- Sakız, 301
 — dizdârı, 301
 — kâdîsı, 128, 301
 — monlâsı, 82, 171
 — mütesellimi, 301
- Sâkine, Yeniçeri Mustafâ Beşe'nin kızı, Ubaguska k., Lubin kz., 75
- sako, 372
- saky ve isti'mâl itmek, 25
- salb
 — idüp zulmeylemek, 157
 — itdürmek, 81
 — itmek, 352
- salhâne içinde zebholunan sığırlar, 374
- Sâlih Paşa, Vezîr-i A'zam, 59
- Sâlih, Dergâh-ı Mu'allâ Yeniçerileri Ocağı'nun gedüklülerinden, 123
- Sâliha Hâtûn, İstanbul, 40
- Sâliha Hâtûn, Sinob kz., 278
- Sâliha Hâtûn, Üsküb kz., 223
- Salina
 — kâdîsı, 30
 — Kal'ası dizdârı, 30
 — Mahkemesi, 30
- Salman, Lek tâyifesinden, 362
- sâlyâne, 91, 266, 480, 502
 — beği, 301
 — vü tekâlîf teklîf olunmak, 266
- Samakov kâdîsı, 373
- saman, 187, 268, 461, 481, 502
 — bey' itmek, 279
- Samanlu kazâsı, 272
- Samarine karyesi, Nasliç kz., 101
- Samsun, 504
 — kâdîsı, 504
- sancakbeğ(ler)i, 51, 112, 325, 378, 428
 — sübaşları, 51
- Sandıklı
 — kâdîsı, 352
- Kasabası, 352
- Saravalos
 — kâdîsı, 112
 — karyesi, 112
- Sarây
 — kâdîsı, 281
 — Karyesi, Taşköpri kazâsı, Kastamonı, 78
 — nâ'ibi, 238
- sarây
 —, sâbık Diyârbekir beğlerbeğisi Murâd Paşa'nun, Aynâtâb 467
 —, Sultân Bâyezîd Hân'un binâ eyledüğü, Dimetoka kz., 3
 — ustası, 3
- Sarây-ı Atîk Matbah-ı Âmiresi, 459
- Sarây-ı Cedîd Ağası, 51, 506
- Sarây-ı(?) Hasanöldi dimekle ma'rûf olan menzil, sâbık Diyârbekir beğlerbeğisi Murâd Paşa'nun, Aynâtâb 467
- Sarı Derviş(?), Şâm tâcirlerinden, 456
- Sarıbâyezîd Mahallesi, Şeyh Vefâ, İstanbul, 214
 — Mescidi, Şeyh Vefâ, İstanbul, 214
- Sarıçayır kâdîsı, 106
- Sarıkavak kazâsı, 57
- Sarılar karyesi derbendi, Hudâvendigâr sancağı, Beğbâzârı kazâsı, 424
- Saru Ahmed karyesi, 412, Saruhan sancağı, 412
- Sarubanlar tâyifesi, Anadolu eyâletinde, 185
- Saruhan
 — mütesellimi, 356
 — nâzırı, 356
 — sancağı hâsları, 412
 — sancağı mütesellimi, 365
- Saydâ, 510
 — kâdîsı, 510
- saz
 — tahmîl itdürmemek, 414
 — u hasır u kamış, 206, 255
 — yükletmek, 414

sazlık, 103

Sebastiyo, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., eşkiyâdan, 437

sebb itmek, 503

sebeb-i tahrîr hükmi, 480

Sedlar karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358

Sefer Paşa, Çıldır eyâletine mutasarrıf, 448

Sefer Paşa, Vezîr, 416

Sefer Paşa, Vezîr, Karahısâr-ı Şarkî sancağı mutasarrıfı, 348

sefer(ler), 325

— eşer hıdmetkâr, 428

— imdâdı, 400

— munkatı' olmak, 468

—den gelmek, 307

—e gitmek, 325

—e gönderilmek, 325

—i hümayûn, 452, 504

—i hümayûna teveccüh eylemek, 341

Sefer, hâncı, Balıkesri, 21

Sefer, Kâtib, Erzurum eyâleti Tîmâr Defterdarı, 213

Sefer, Ulukuyucak k., Sandıklı kz., 352

Seferihısâr ve Tevâbi'ı Hâsları voyvodası, 369

sefîne(ler)

— ile gelmek, 349

—e tahmîl olunmak, 342, 506

Sehâ Alî Efendi, Dîvân-ı Hümayûn Kâtibi, 29, 289, 290

Sekbân Kara Alî Beğ Vakfı, 51

sekbân, 320, 461, 462

— cem' itmek, 461

— eşkiyâsı, 13

— lar, 192

— taleb itmek, 112

— talebiyle rencide olunmamak, 112

— u atlu, 42

— u eşkiyâ avretün esbâbın yağmâ vü gâret itmek, 461

Seksenvirân karyesi, Ayntâb Dimosı karyelerinden, 198

Selanik, 33, 83, 338, 349, 421, 422, 453, 470, 474, 475, 476

— ağaları, 419, 422, 423

— ağası, 33, 419

— cizyesi, 33

— emîni, 83

— kâdîsı, 83, 100, 113, 221, 246, 247, 248, 328, 338, 349, 421

— monlâsı (mollası), 33, 234, 253, 422, 470, 474

— sancağbeği, 100, 113

— sancağınun bedel-i nüzûl tahsîli, 475

— yeniçeri zâbitları, 476

—'de Çuka Emîni, 476

—'de işlenmesi fermân olan Dergâh-ı Mu'al-lâ yeniçerileri çukası, 476

selem akçası, 123

Selemciler(?) mezra'ası, Yakalukır mevzı', Karaca k., 182

Selhâne Meydânı, 2

Selîm, Gâzî Mehmed Beğ Medresesi'nün Müderrisi, Karaferye, 269

sell-i seyf ü tüfenkler itdürmek, 320

Selyani karyesi, Yenişehir ü Fenar kz., 383

Semed, Gümülcine kz., 89

serbest-nâmeler, 51

Serdengeçtiler Ağası, 14

serenciler, 184

serika, 274, 473

— olunan mâl-ı mîrî, 228

— olunmak, 228

sevb-i hıl'at bahâsı, 454

Seydî Ahmed, Haymâne sâkinlerinden, 323

Seydikâdî, 391

Seyfî Alî Çavuş, Dergâh-ı Mu'allâ çavuşlarından, 103, 206, 255, 380

Seyyid Hasan, İştib Kâdîsı, 81

sıbyânı sünnet itmek, 321
 Sıçanlı kâdîsı, 515
 Sıdkî Efendi, Re'îsü'l-küttâb-ı Dîvân-ı Âlî, 17
 sığır(lar), 7
 — u koyun getürmek, 374
 — ın sürmek, 462
 Sığla mütesellimi, 282
 sıhhati üzre tefahhus olunmak, 165
 sınır uhudûdî ile teftiş ü tefahhus itmek, 311
 sıyrılmış koyun u sığır yağları, 374
 sicill ü hucet
 — eylemek, 210
 — itdürmek, 210
 — itmek, 81, 127, 272, 311, 361
 — olmak, 234
 — olunmak, 16, 58, 110, 181, 219, 222, 240, 278, 296, 332, 383, 450, 467, 472
 — defter itmet, 13
 — leriyle arzeylemek, 211
 sicill
 — akçası, 466
 — itmemek, 387
 — resmi, 64
 Sihak, zimmî, maktul, Hazo kz., 211
 sikke, 168
 Silistre, 375, 376
 — kâdîsı, 88, 155, 375, 376
 — muhâfazası, 166
 — Sancağı, 130
 Silivri, 288
 — kâdîsı, 237
 — kazâsı, 237
 — nâyibi, 205
 — serdârı ve sübaşısı, 237
 sîm kuşak, 232
 Sinân Kâdî, Üsküb kz., 223
 Sinân, Berber, Peklin kz., 402
 Sinân, Çavuş-zâde, Karaca'fer k., Yenişehir ü Fenar kz., 127

Sinân, Hâcî Hüseyin Evkâfî'nun Mütevellîsi, Üsküb kz., 267
 Sinân, kasaba-i Peklin sâkinlerinden, 444
 Sinân, Mehmed oğlu, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., eşkiyâdan, 437
 Sinân, Tekyacı, Peklin kz., 402
 Sinâniye Câmî'ı, zelzeleden yıkılan, Van, 291
 — Evkâfî, Van, 291
 Sinob kazâsı, 341
 — kâdîsı, 278, 312, 341
 sipâh
 — tâyifesi, 265, Bolı sancağı, 428
 — u yeniçeri, 205, 238, 374
 — u yeniçeri ile dernek ü cem'ıyyet itmek, 205
 sipâhî(ler), 67, 182, 199, 243
 — Ağası, 34
 — tâyifesi, 201
 Siroz
 — beytül-mâli ve tevâbi'ı hâsları, 215
 — kâdîsı, 74
 Sis kâdîsı, 362
 sisam (susam), 397
 Sitti(?) karyesi, Ayntâb Dimosı karyelerinden, 198
 Sivas
 — beğlerbeğisi, 27
 — Eyâleti, 56, 430
 — Eyâleti defter kethudâsı, 430
 — kâdîsı, 515
 Siyâvuş Paşa, Kastamonı sancağı mutasarrıfı, 60
 Siyâvuş Paşa, Vezîr, Rûm eyâleti mutasarrıfı, 310
 Siyâvuş Paşa, Vezîr, Silistre muhâfazasında, 130, 166
 Siyâvuş Paşa, Vezîr, Sivas eyâleti mutasarrıfı, 27, 56
 Siyâvuş, Kastamonı sancağı mutasarrıfı, 109, 340, 341

Siyâvuş, Yelkenci karyesi Sipâhîsi, 118

Sofya mütesellimi, 389

Sokolçe, tarîk-ı âmm, Lukova k., Debre kz., 516

solak, 374

Sol-kol alaybeğisi, 79

su, 25

— ifrâzı, 483

subaşı(lar), 10, 12, 18, 21, 42, 46, 51, 103, 132, 147, 155, 156, 169, 172, 189, 229, 280, 293, 341, 371, 417, 428, 428, 511

— devri, 10

Sûfiler Karyesi

— Bayramiç kz., 66

— Vize kz., 366, 367

— Silistre kz., 88

Suhorika kazâsı, 178

— kâdîsı, 178

sûhte tâyifesi, 20

suların bend ü harklarına sedler çekmek, 25

sulehâ, 17, 230, 271, 295, 352

— Aydın sancağı, 13

— Kestel kazâsı, 461

Sultân Ahmed Hân Vakıfı

— karyeleri Zâbıtı, 308

— yaylakları, Eğridere kz., 304

— yaylakları çarh ortakları, Eğridere kz., 304

Sultân Bâyezîd-i Velî Evkâfı re'âyâsı, 163

Sultân Mehmed Hân-ı Gâzî Evkâfı, Terkoz nâhıyesi, Hâslar kz., 345

Sultân Selîm Hân Câmî'-ı Şerîf Evkâfı Müt-evellîsi, 217

Sultân Selîm Hân Evkâfı, Karabınar, Konya kz., 514

Sultân Selîm Hân-ı kadîm Evkâfı, 245

Sultân Süleymân Câmî'-ı Şerîfî Evkâfı, Akşehir kz., 276

Sultân Süleymân Evkâfı, 433

Sultân Yıldırım Bâyezîd Hân, 307

Sultân Hısârı kâdîsı, 73

Sultânîyye

— kâdîsı, 194

— Kal'ası Dizdârı, 194

Sun'u'llâh, Sâbık Anadolu Beğlerbeğisi Dervîş Mehmed Paşa'nun Voyvodası, 397

sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî, 14, 51, 393

surre-i şerîfeyi ve huccâc-ı Müslimîni hıfz u hırâset ve emîn ü sâlim îsâl eylemek, 219

Suruc kazâsı, 324

suyolları, Rüstem Paşa'nun, Van, 430

suyun maksemi, 483

sübaşı bkz., subaşı

Südde-i Sa'âdet, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 13, 14, 16, 18, 20, 24, 27, 28, 30, 35, 41, 43, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 58, 62, 63, 69, 70, 71, 74, 76, 77, 78, 79, 85, 86, 89, 91, 92, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 111, 112, 113, 114, 116, 118, 119, 120, 121, 124, 127, 129, 131, 132, 139, 141, 142, 145, 148, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 161, 165, 167, 172, 174, 176, 178, 180, 181, 183, 185, 190, 192, 195, 196, 197, 204, 207, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 218, 220, 224, 225, 230, 231, 232, 241, 242, 245, 246, 247, 248, 251, 252, 253, 254, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 263, 264, 266, 267, 268, 269, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 278, 279, 282, 283, 296, 297, 298, 299, 302, 308, 309, 312, 313, 314, 317, 318, 320, 321, 323, 326, 327, 331, 332, 333, 335, 337, 338, 339, 340, 342, 347, 349, 350, 351, 352, 355, 356, 358, 363, 365, 366, 367, 373, 383, 384, 386, 387, 391, 392, 394, 395, 396, 398, 399, 400, 402, 403, 404, 405, 406, 409, 412, 413, 414, 416, 417, 418, 424, 425, 426, 429, 432, 434, 435, 436, 440, 444, 446, 447, 452, 458, 459, 460, 461, 462, 464, 465, 471, 472, 475, 476, 480, 481, 487, 500, 501, 503, 506, 507, 509, 511, 512, 516

Süleymân Beğ, Hoşâb Sancağbeği, 426

Süleymân Çavuş, Galle-zâde, Dergâh-ı Mu'allâ Çavuşu, Sinân Paşa Evkâfı Müt-evellîsi, 515

Süleymân Paşa, Erzurum muhâfazasında, 316

Süleymân, Bayram adlı kişinin kefilî, Ramazân k., Özi kz., 327

Süleymân, Birecik Mütesellimi, 320

Süleymân, Frikoco(?) karyesi sâkinlerinden Hasan'ın oğlu, 152

Süleymân, Hâcî, Beğbâzârı kz., 222

Süleymân, Hâcî, Hâssa Kassâbbaşı, 2

Süleymân, Hâcî, Kırili kazâsı ahâlîsinden, 283

Süleymân, Husrev Kethudâ Imâret ve Suyolları Evkâfî Câmîsi ve Mütevellîsi Süleymân, Kâyim-makâmı, İpsala, 23

Süleymân, Jabyaklı, Beğ-zâde, İlbasan, 406

Süleymân, Konya sâkinlerinden, 464

Süleymân, Kütâhiyye kz., 231

Süleymân, Penîr Hânı Mukâta'ası mütesellimi, Halep, 31

Süleymân, Sâbık Vezîr-i a'zam Mehmed Paşa'nun oğlu, Kapucubaşı, Rüstem Paşa Evkâfî Mütevellîsi, 368, 430

Süleymân, Serdengeçtiler Ağası Hasan'un oğlu, 14

Süleymân, Şerîfe Hâtûn'un oğlu

Süleymân, Tapkatis(?) k., Arnavud Belgradı kz., 29

Süleymân, Toğancı tâyifesinden, Rodoscuk, 435

Süleymân, tuğrâ-yı şerîf hıdmetinde olan Mustafa'nun Voyvodası, 353

Süleymâniye Câmî'-ı Şerîfi Evkâfî, İstanbul, 17 sünnet itmek, 321

sürici akçası, 125

Ş

Şa'bân Kethudâ, Abâlu Cemâ'ati Kethudâsı, 357

Şa'bân, Eğribucak kz., 98

Şa'bân, Hâcî, Ulukuyucak k., Sandıklı kz., 352

Şa'bân, Harput'un Hüseyin karyesi sâkinlerinden, 297

Şa'bân, Kâmile Hâtûn'un oğlu, Arım kz., 49

Şa'bân, kürekci, Halan(?) k., Bendereğli kz., 115

Şa'bân, Safed Zâbıtı, 418

Şa'bân, Sipâhî, Sultân Ahmed Hân vakıfı yaylakları mutasarrıfı, Eğridere kz., 304

şâb

- fûrûhtı, 400
- tahmîli, 309
- ve yapağı alup tahmîl eylemek, 337

Şadan(?), Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., eşkiyâdan, 437

Şâh-ı Hûbân Hâtûn Evkâfî, 146

şâhidleri ihzâr olunmak, 344

Şâhîn, mübâşir, Sandıklı kz., 352

Şâhkulî, Hacılar Cemâ'ati, Ekrâd tâyifesinden, Kaysariyye, 404

şakâvet üzre olmak, 209

şakî(lar), 68, 142, 183, 272, 386, 402, 403, 500

- vü ehl-i fesâd, 273, 335, 346
- vü şerîr ü harâm-zâde olmak, 219

Şâm, 454, 456

- ahâlîsi, 455
- beğlerbeğisi, 158
- cânibi Defterdârı, 454
- çorbacıları, 456
- emîr-i hacı, 131, 382
- eyâleti, 15
- kâdîsı, 158, 455, 456
- muhâfazası, 131
- mütesellimi, 418, 454, 455, 456, 501
- tâcirleri, 456
- yeniçerileri, 131

şarâb hamîr olmak, 386

şart-ı iltizâmları mücebince zabtıtmeğe komamak, 293

şart-ı vâkıf, 11, 60, 74, 108, 146, 153, 241, 376, 392, 482

şatrancî hısâb, 2

Şavşad kazâsı, Macahil sancağı, 448

şaykalar, 109

Şehbâz, Şeyh, Safed mukâta'âtı re'âyâsından, 138

Şehîd Mehmed Paşa Vakfı, 221

şehîd olmak, 14, 470

şehre cârî olan suyun maksemi, 483

Şehreküsti Mahallesi, Ayntâb, 467

Şehremîni, 223

şehri basmak, 444

Şehr-i Zol

— beğlerbeğisi, 407

— kâdîları, 407

Şehvân Cemâ'ati ve Aşîreti, 277

Şehzâde Mütevellîsi, 275

Şehzâde Sultân Mehmed Hân Câmi'-ı Şerîf ve Imâret-i Âmireleri evkâfı, 275

şer'

— a da'vet olunmak, 346

— ı şerîf, 482, 487, 500, 501, 505

— ı şerîfe da'vete itâ'at itmemek, 484

— ı şerîfe ihzâr itmek, 500

— î da'vâsı olmak, 290

— le alıvirilmek, 9, 36, 76, 91, 354, 400

— le faslolmayan husûslar, 87

— le görilmek, 4, 19, 30, 45, 48, 50, 52, 55, 57, 58, 69, 72, 75, 78, 84, 89, 92, 95, 96, 98, 99, 105, 108, 115, 116, 117, 119, 124, 127, 128, 141, 144, 149, 152, 155, 156, 157, 170, 181, 215, 216, 231, 232, 250, 254, 259, 262, 267, 268, 287, 290, 291, 296, 301, 302, 308, 317, 319, 335, 346, 361, 365, 370, 376, 377, 389, 390, 392, 400, 404, 405, 412, 415, 427, 437, 444, 456, 460, 465, 467, 500, 513

— le görölüp faslolmak, 78, 92, 119, 158, 317, 333, 460

— le görölüp faslolmamak, 4, 57, 415, 500

— le görölüp faslolunmak, 331

— le görölüp faslolunmamak, 50, 128, 170, 268, 273

— le görölüp icrâ-yı hakk olmak, 52, 180, 404

— le görölüp icrâ-yı hakk olunmak, 30, 45, 48, 72, 75, 78, 87, 97, 98, 105, 106, 119, 140, 152, 166, 170, 176, 181, 185, 190, 204, 232, 235, 259, 268, 273, 290, 308, 335, 392, 412, 415, 427, 437, 444

— le görölüp ihkâk-ı hakk olunmak, 69

— le görmek, 58, 81

— le görüp icrâ-yı hakk itmek, 107, 143

— le hakk u adl üzre görilmek, 54

— le hakkı alıvirilmek, 252, 313

— le haklarında lâzım gelen icrâ olunmak, 94

— le keşfolunmak, 50

— le mahallinde teftîş ü tefahhus olunmak, 1

— le men' olunmak, 32, 154

— le men' u def' eylemek, 230

— le sübût bulan hakkı alıvirilmek, 250

— le taksîm itdürilmek, 203

— le taleb eylemek, 124

— le tefahhus olunmak, 1, 6, 461

— le teftîş itmek, 49

— le teftîş olunmak, 110

— le teftîş ü tefahhus eyleyüp ihkâk-ı hakk eylemek, 87

— le teftîş ü tefahhus olunmak, 1, 142, 272

— le zuhûr iden hakkın hükmitmek, 91

şeref-i İslâm ile müşerref eylemek, 448

Şerîfe Hâtûn, Tapkatis(?) k., Arnavud Belgradı kz., 29

şerîr ü şakî olmak, 352

şetm itmek, 5

Şevki Alî, Lek tâyifesinden, 362

Şeyh İbrâhîm Vakfı, Kaysariyye, 11

Şeyh Mûsâ, Assâf ve Nu'aym kabîlesinden, Şam, 455

Şeyh Mûsâ, Şâm-ı Şerîf, 456

Şeyh Sinân-ı Erdebîlî

— zâviyedârı, İstanbul, 306

— Zâviyesi, İstanbul, 306

Şeyh Vefâ, İstanbul, 214

Şeyhlü kazâsı, 380

— kâdîsı, 182, 380

şeyhu'l-Harem, 447

şeyhu'l-İslâm, 25, 59, 158, 192, 217, 262, 269, 278, 280, 291, 326, 338, 375, 376, 401

Şeyh-zâde Ahmed, Plevne Kâdîsı, 105

Şeyh-zâde, Beğşehirli sancağı mutasarrıfı Mehmed'in Müsellimi, 283

Şeymâ Hâtûn, Plevne ks., 105

Şeymâ(?) Hâtûn, Dergâh-ı Mu'allâ yeniçerilerinden Yûsuf'un eşi, Bâzârköyü kz., 290

Şikk-ı Sâni Defterdârı, 7, 329

şıra, 14

şiddet-i şitâ, 468

—da hıdmet üzre olmak, 274

şikence itdürmek bkz. işkence itdürmek, 352

şirret

— ü hîleden hâlî olmamak, 103

— ü şakâ ile meşhûr olmak, 202

—e sâlik olmak, 53, 144, 270, 396

—e sülûk itmek, 14, 54, 84, 98, 99, 140, 220, 257, 301, 451

—e ve tezvîrâta sülûk itmek, 312

Şirşe(?) karyesi, Kaysariyye, 11

şirûğân değirmeni, 269

şiş yarası, 222

Şişek-oğlu(?), Kote(?) Sinân dimekle marûf, eşkıyâdan, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., 437

şitâ, 468

şühûd

—ı udûl, 81, 274, 403

—ı zûr ikâme itmek, 55, 301

—ı zûrdan hazer itmek, 165

şûrb-i hamr itmek, 142

şütûm-ı galîza

— ile şetm itmek, 293

— ile şetmidüp, 5, 503

T

ta'cîz ü zulm ü te'addî itmek, 107

ta'mîr ü termîm, 46

— itdürmek, 338

— ve rakabe olmak, 47

—e ihtiyâcı olmak, 430

ta'mîre muhtâc olmak, 47

ta'sîr, 14

tâb-hâne, Başgelembe kasabası, 47

tâcir zimmîler, 350, 351

tag(lar), 272, 281

— başına götürüp katlitmek, 87

— korıcıları, 281

Tağlar voyvodası, 152

tahrîk ü idlâl itmek, 240

tahsîl-i hazîne te'hîrine bâ'ıs ü bâdî olmak, 472

taht-ı nikâh, 232, 319

tahvîl mektûbı virilmek, 339

talâk

—a şart itmek, 464

—ı selâse ile mutallaka olmak, 319

tamgalu kîle isti'mâl olunmamak, 85

Tanaş, zimmî, Gelibolu kz., 92, 359

Tapkatis(?) karyesi, Arnavud Belgradı kz., 29

tapu temessüğü ile almak, 326

tarafeynün ahvâli hakk u adl üzre göril, 450

taraf-ı Saltanat, 16

—'dan mağzûben katlolunmak, 16

Tarhala kâdîsı, 116

tarı, 14

— vü buğday u penbe mahsûli yağmâ vü gâret eylemek, 87

Tarıovası karyesi, Çağlayık kz., 273

tarla(lar), 25, 178, 269

— zabteylemek, 84

Tarsus

— kâdîsı, 19

— Sancağı, 19

Taşık-oğlu(?), Şâm çorbacılarından, 455, 456

Taşköpri kazâsı, Kastamonı sn., 78

— kâdîsı, 78

taşradan araba ile abâ getürmek, 433

Tatar, Eski köyü, Yenişehir ü Fenar kz, 6

Tatlar, 219

tatlık itdürmek, 157

Tavalusun karyesi, Kaysariyye, 11

tavar, 237

Tavas kazâsı, 141

— kâdîsı, 145

tavâyif-i askerın göndermek, 325

Tavîl, Saydâ, 510

Tavla ve Tevâbi'ı Hâsları, Kapudân Paşa hâslarından, Mora, 87

Tavşan Korısı, Dimetoka kz., 3

tavuk, 243, 461

te'addî

— üzre olmak, 19

— vü fesâd eylemek, 97, 335, 415, 444

— vü gadr eylemek, 4

— eylemek, 25

— itmek, 29

— itmekden hâlî olmamak, 336

— vü fesâd üzre olmak, 212, 230

— vü tecâvüz eylemek, 151, 359

— vü tecâvüz eylememek, 5

— vü tecâvüz itmek, 42, 279

— vü tecâvüz itmemek, 191

— vü tecâvüz olmak, 15

— vü tecâvüz ü gadr eylemek, 55

— vü zulm eylemek, 384

te'allül

— etmek, 485

— itdürilmemek, 371

— itmek, 332

— ü bahâne itdürilmemek, 133, 134

— ü inâd eylemek, 119, 149, 185

— ü inâd itdürmemek, 43, 348

— ü inâd itmek, 326

— ü inâd ü muhâlefet eylemek, 294

— ü inâd ü muhâlefet itdürmemek, 11, 70

— ü inâd ü muhâlefet itmek, 139

— ü tecâvüz eylemek, 118

— ü tereddüd eylememek, 83

te'dîb için değnek ile urmak, 192

tefahhus

— olunmak, 484, 510

— u tecessüs olunmak, 79

teftîş

— olmamak, 1

— olunup harâm-zâde elegetürilmek, 210

— olunup kâtil bulunmak, 191

— ü tefahhus eylemek, 4

— ü tefahhus itmek, 4, 7, 41, 57, 81, 110, 191, 211, 245, 254, 268, 333, 346, 358, 441

— ü tefahhus olunmak, 1

tefvîz u ferâgat itmek, 116

tegallüben

— almak, 232

— alup kabzitmek, 207

— zabt u kabz eylemek, 117

tekâlîf

— cem'ı, 189

— cem'ına me'mûr olanlar, 293

— teklîf olunmak, 189, 266

— virmek, 45

— den(?) mu'âfiyyet ile menzilci olmak, 481

— i örfiyyeden mu'âf u müsellemler olmak, 394, 399

— i şâkka teklîfi, 147

— i şâkka, 400

— i şâkkadan mu'âf olmak, 388

— i ta'yîn olunduğı üzre virmek, 176

— i virmek, 229

Tekir mevzı'ı, Kaysariyye, 404

Tekirtağı kâdîsı, 417

Tekirtağı kethudâyiri, 161

teklîf, 383

— ile rencide etmek, 51

— ve harc olunmak, 320

—den mu'âf olmak, 46

Telaşno(?), zimmî, Galata kz., 385

Telbîs İbrâhîm, şerîr ü şakî, Sandıklı kz., 352

Telmisme karyesi, Eğil Hükûmeti, Diyârbekir, 298

Temâşâlık karyesi, Edremid kz., 90

temessük, 95, 195, 374, 413, 432, 451, 487

— almak, 217

— virilmek, 2, 100

— virmek, 122

temessükât, 16, 96, 111, 166, 206, 215, 255, 331, 487

— zâyî' olmak, 2

terakkî, 454

tercemân, 256

tereddüd ü te'allül idürmemek, 126

tereke, 453, 459

— hasâdı, 330, 439

— hâsıl eylemek, 388

— ve üzüm hasâdı, 348

—den öşrin taleb eylemek, 345

terk-i

— evtân etmek, 164

— vatan u mesken eylemek, 266

Terkoz nâhiyesi, Hâslar kz., 345

Tersâne, 265

— emîni, 288

— harcı, 170, 227

—i Âmire, 100, 101, 113, 120, 246, 253, 288, 504

Tersiye karyesi, Ata nh., Kocaili sn., 181

tevakkuf u te'hîr

— itdürmemek, 133

— itmemek, 134

Tevğûr(?)

— Beği, Şâm, 456

— mevzı'ı, Şâm, 455

— toprağı, Şâm-ı Şerîf, 456

tevkî'-ı refî'-ı hümayûn, 464

tevliyet, 486

—i zabtimek, 108

tezallüm eylemek, 7

tezkireci, 213

tezkirelü ve tezkiresüz tîmârlar, 213

tezvîr

— arzlar peydâ etmek, 283

— ü telbîsden ve şühûd-ı zûrdan hazer etmek, 165

— ü telbîsden ziyâde ihtiyât eylemek, 127

Tırhala

— kâdîsı, 114

— mütesellimi, 485

Tırnovi kazâsı, 76, 368

— kâdîsı, 368

tırpan

— akçası, 481

— ve kıl akçası, 46

tırtıl akçası, 20

ticâret, 57

— için eşyâ almak, 296

— için geldüklerinde harâc taleb olunmak, 463

— etmek, 20

Tilsevad karyesi, Ayntâb Dimosı karyelerinden, 198

tîmâr, 24, 111

— defterdârı, Erzurum eyâleti, 213

— defterdârları, 213

— karyeleri, 289

— karyelerinün re'âyâsı, Rakka, 10

- mahsûline gadrolunmak, 65
- sipâhîleri, 33
- tezkirecisi, 213
- toprağı, 289, 392
- larun tahrîr olunan rûz-nâme kaydları, 213
- Timur, Maktûl İbrâhîm Paşa Evkâfî Mütevellîsi
İbrâhîm'in hizmetkârı, şakî, 142
- Timurcıborlu kâdisı, 503
- toğancı
  - tîmârı, 435
  - ve balkamacı(?) yörükleri, 398
- Tomarin Sakızlı, zimmî, İzmir kz., 313
- tonluk katîfe, 310
- Tonşa-i kebîr karyesi, Timurcıborlu kz., 503
- top atılmak, 282
- Topal Kosta, zimmî, Pendik k., Üsküdar kz.,
187
- Topcı karyesi, Silistre kz., 88
- topcı,
  - İzmir, 442
  - metrûkâtı, Selanik, 422
- Tophâne, 329
- toprak
  - kâdisı, 107, 181, 269
  - tasarruf itmek, 463
  - ların zirâ'at ü harâset iden re'âyâlarından
cem' u tahsîl eylemek, 511
- topuz, 207, 258, 404
  - gümüş, 310
  - ile karnına darbeylemek, 404
- torı at, 310
- Trablus beğlerbeğisi, 418
- Trablusşâm, 228
  - beğlerbeği, 232, 456, 510
  - Eyâleti, 228
- Trabzon
  - beğlerbeği, 243
  - Sancağı, 243
- Tu'me, Şeyh, Şehvân Cemâ'ati ve Aşîreti'nden,
277
- tuğrâ-yı şerîf hıdmeti, 353, 439
- Tuna yalısından koyun u sığır getürmek, 237
- Turak, Hâcî, Kırılı kazâsı ahâlisinden, 283
- Turhanlı karyesi, Eğribucak kz., 98
- Tûr-ı Sînâ, 505
- Turmuş, Bereketlü k., Drama kz., 215
- Turmuş, çubuk koyunu resmi cem'ına me'mûr,
199, 200, 201
- Tursunlu karyesi, Honaz kz., 268
- Turşan / Turşâh Hâtûn, Sûfîler k., Vize kz., 366,
367
- Tuş(?) karyesi, Ayntâb Dimosı karyelerinden,
198
- tuz
  - akçası, 338
  - arabası, 417
  - fûrûht olunmak, 114
  - getirilmemek, 114
- Tuzla kâdisı, 468
- tüccâr, 433
  - tâyifesi, 89, 263, 293, 294, 332, 363
  - u bâzergân bey' u şîrâ eylemek, 263
- tüfenk / tüfeng, 49, 137, 210, 333
  - ile gezenler elegetürilmek, 61
  - ile urup katlidüp, 320
  - ile urup mecrûh itmek, 320
  - ve âlet-i harble gezmek, 209
  - endâz, 169
- tülü deve, 310
- Tünb(?) karyesi, Ayntâb Dimosı karyelerinden,
198
- Türâbî, Hâcî, Ulukuyucak k., Sandıklı kz., 352
- Türâbî-oğlı, Mukâta'ât Emîni, 133, 418
- Türkmen
  - defterleri, 360, 364
  - tâyifesi, Şâm, 456
  - voyvoda(sı), 193, 408
  - i Haleb, 357
  - i Haleb kâdisı, 360, 364

Türkmenli karyesi, Çorlu kz., 160

U

Ubaguska karyesi, Lubin kz., 75

ucuz bahâ ile virmek, 187

ulak bârgîri, 136

—leri tedârük itdürilmek, 21

—n almak, 284

ulak(lar), 21, 136

—a bârgîr bulunmamak, 284

—a hıdmet idüp bârgîr virmek, 284

ulemâ, 41, 73, 86, 217, 218, 230, 271, 332, 352, 433

— Aydın sancağı, 13

— Kestel kazâsı, 461

— vü sulehâ, 41

Ulubat karyesi, Mihaliç kz., 69

ulûfe, 261, 295, 454

Ulukuyucak karyesi, Sandıklı kz., 352

umûm teftîşi, 57, 457

— olmamak, 68, 210

— yapılmaması, 1

umûmen teftîş olunmak, 209

umûr-ı mühimme ta'til olmak, 429

umûr-ı şer'ıyye, 447

Umûr-oğlu, eşkıyâdan, Helâlce k., Balıkesri kz., 500

Urgancı-oğulları, Eski köyü, Yenişehir ü Fenar kz., 6

urup mecrûh itmek, 209, 320, 390, 391

Uskumrı

— çayırı korıcısı, 239

— karyesi, Galata kz., 239

Ustoyko, Derbend karyesi, Filorina kz., 12

Ustrumca kâdîsı, 263

Ustuyan, zimmî, Sultân Ahmed Hân vakıfı yay-lakları mutasarrıfı, Eğridere kz., 304

utekâ, 162, 146, 451

Ü

ücret-i kadem, 352, 384

Üçdepe Alanı mevzı'ı, Menemen hâssı, 388

ümenâ

— tâyifesi, 293

—ya berâtları ve şart-ı iltizâmları mücebince zabtıtmeğe komamak, 293

Ümmî Hâtûn, Ürgüb kz., 99

Ümmühân Hâtûn, müteveffâ Emrullâh'ın kızı, Mudanya kz., 317

Ümmühânî Hâtûn, Sarıbâyezîd Mahallesi, İstanbul, 214

Ürgüb kazâsı, 20, 99

— kâdîsı, 99, 147

Üsküb, 223

— kâdîsı, 45, 223, 267

— Ma'âdini Nezâreti, 325

— sancağbeği, 45

Üsküdar kazâsı, 61, 349

— kâdîsı, 187, 279, 311, 374

— kâdîsının nâyibi, 311

— kassâbları ve koltukcuları, 374

— monlâsı, 1, 289

— re'âyâsı, 357

üsküf işlemek, 489

üstâda hıdmet itmek, 449

Üveys Beğ, sâbık Diyârbekir beğlerbeğisi Murâd Paşa'nun oğlu, Ayntâb 467

Üveys Beğ, Sûfiler k., Vize kz., 366, 367

üzüm hasâdı, 348

Üzümlü kâdîsı, 347

V

vâ'ız u nâsîh olmak, 295

vakf

— a gadritmek, 153

— a gadrolmak, 276

— a icâre hâsıl olmak, 266

- a müdâhale itdürilmemek, 217
- câbileri, 287
- için tahsîl eylemek, 245
- mahsûline gadrolunmak, 515
- zâbitları mahsûlâtı cem' eylemek, 368
- un an bârın bozmak, 415
- un mâlî zâyî' olmak, 217
- un re'âyâsı perâkende vü perîşân olmak, 51
- un toprakların fûrûht itmek, 249
- vakfiyye**
  - peydâ idüp gadritmek, 314
  - i ma'mûlün-bihâ, 436
- vakıf**
  - akça tefîşi, 248
  - akçaları, 248
  - bâzâr kayıkları, 5
  - bezzâzistân ve dekâkîn ihrâk bi'n-nâr olmak, 376
  - dekâkîn, 266
  - dekâkîn ü arâzî, 291
  - dükkân, 75
  - dükkânlara icâre-i mü'eccele ile mutasarrıf olanlar, 375
  - dükkânlardan bey' u şîrâ vü bâzâr olmak, 276
  - hammâm, Aksarây kz., 195
  - hânlar, 266
  - karye toprağı, 287
  - karyeler, 245
  - kayıkları, 5
  - zevâyidi, 153
- vakt-i salâtda Müslimânlar azîm usret çekmek, 483**
- Vâlide Sultân, 62, 107, 189, 373, 443, 453**
  - hâsları, 114, 240
  - Kapukethudâsı, 350, 351, 388, 453
  - paşmak hâsları, 388
- vâlidesi şeref-i İslâm ile müşerref eylemek, 448**
- Van, 291**
  - beğlerbeğisi, 291, 408, 426
  - Beylerbeyilik Dîvânı, 426
  - kâdîsı, 291, 408, 426, 430
  - muhâfazası, 430
  - Vâlîsi olan Ahmed Paşa, 430
- vârislerinden köle satun almak, 438**
- Varna**
  - kâdîsı, 217, 433
  - mukâta'ası, 217
  - ve Tevâbi'ı Sultân Süleymân Evkâfı, 433
- varsakla hücum itmek, 30**
- vasî**
  - nasbolunmak, 269
  - vü vârisleri şirrete sülûk itmek, 301
- Vasil, Arnavud Belgrad kz., 437**
- Vasilike, zimmiyye, Gelibolı kz., 92**
- vaz'-ı haml itmek, 188**
- vazîfe ihdâs itmek, 482**
- vazîfesi alıvirilmek, 261**
- vazîfeye**
  - arz almak, 153
  - mutasarrıf olmak, 295
- Vefder(?), zimmî ma'denci, Birvenik kz., 372**
- vekîl**
  - eylemek, 427, 430, 431
  - nasb u ta'yîn olmak, 48
- Velestin kâdîsı, 42**
- Velî karyesi, Çorlu kz., 238**
- Velî, Ankara ve Kütâhiyye sancaklarının avârî-zı cem'ına me'mûr, 334**
- Velî, avârız cem'i sipâriş olunan, 458**
- Velî, Dânişmendli Ekrâd tâyifesinden, 183**
- Velî, eşkıyâdan, Mazarak kz., 152**
- Velî, Ilıca kz., 162**
- Velî, İskilib hâssı zâbitı, 413**
- Velî, maktul Halîl'in varisleri, Turhanlı k., Eğri-bucak kz., 98**

Velî, sipâhî, 27
 Velî, Yeniçeri, 75
 Velican karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358
 vezâret, 469
 —i Uzmâ hâsları, 45, 318
 Vezir
 — Van muhâfazasında olan, Paşa, 430
 — Yûsuf Paşa'nun Kapukethudâlığı, 413
 vezîr-i a'zam, 18, 368, 430, 464
 Vilko, zimmi, Sultân Ahmed Hân vakıfı yay-
 lakları mutasarrıfı, Eğridere kz., 304
 Vidin sancağı, 159
 vilâyet a'yânı, 7
 vilâyetli muhâfaza eylemek, 271
 Vîrânşehir kâdîsı, 36
 Vişna karyesi, Ohri kz., 7
 Vize kâdîsı, 281, 367
 — monlâsı, 207, 244, 366
 — nâyibi, 205
 Vodine kâdîsı, 475
 Voniçe kazâsı keferesinün Piskoposı, 149
 Voyvoda(lar), 22, 107, 114, 237, 293, 337, 359
 — zimmeti, 318
 — ziyâde öşr taleb eylememek, 388
 Voyvodalık
 — mahsûli, 396
 —'dan fâriğ olmak, 369
 Vrisniçe karyesi, Popova nh., Lubin kz., 358
 vukıyye, 373, 387
 Vulçitrın
 — kâdîsı, 81
 — Sancağbeği, 325
 — Sancağı Mütessellimi, 389
 vüzerâ-yı ızâm, 69, 258, 365, 467, 513

Y

Ya'kûb Ağa, Saruhan sancağı, 412
 Ya'kûb, Sinob kz., 312

Ya'kûbbeğ kâdîsı, 271
 Yaban-âbâd kazâsı, 157
 — kâdîsı, 157
 — nâ'ibi, 157
 Yablanice karyesi, Debre kz., 516
 Yaçağaç kâdîsı, 42
 yağ, 268, 304, 461
 — u akça, 387
 —hâne, 143
 —ların almak, 143
 yağmâ vü gâret itmek, 89, 142, 152, 239, 308,
 386, 391, 415, 460, 461
 yağmurluk yavrisı sof, 126
 Yahyâ Çavuş, Muhassıl-ı Emvâl, Dergâh-ı
 Mu'allâ çavuşlarından, 338
 Yahyâ Çavuş, Selanik Çuka Emîni, Dergâh-ı
 Mu'allâ çavuşlarından, 328, 475, 476
 Yahyâ, Aydın Sancağı Mütessellimi, 236
 Yahyâlı Gâzî Mehmed Paş, Vakfı, Belgrad kz.,
 168
 Yakalukır mevzı', Karaca k., 182
 Yako, Yehûdî, Murtaz-âbâd kz., 96, 144
 Yakomi, Yehûdî, Gelibolı kz., 92, 359
 Yalakâbâd Kâdîlığı umûmen teftiş olunmak,
 209, 210
 yaldız cevâhir kuşak satun almak, 377
 yalı(lar), 61
 — muhâfazası, 109
 —, Niğbolı Sancağı, 94
 —a küffâr zarar kasdına müstevlî olmak,
 282
 Yalvaç Karaağaç karyesi, 165
 yamak, 8
 — olmak, 481
 Yani Kapucı, zimmi, Selyani k., Yenişehir ü Fe-
 nar kz., 383
 Yani, menzilci tâyifesinden, Rodoscuk kz., 284
 Yani, zimmi, Hâssa mi'mârlardan, 47
 Yani, zimmi, Selanik kz., 234

Yanikiyuz, Patrik, zimmî, İskenderiyye, Mısır, 505

Yanya

— kâdîsı, 190, 452

— kazâsı, 190

— mütesellimi, 152

— Sancağbeği, 452

yapağı

— alup tahmîl eylemek, 337

— tahmîl olunmak, 337

— ve şâb tahmîli, 309

Yapalı(?) karyesi, Kaysariyye, 404

Yârângömi karyesi, Tavas kz., 145

yarar kefilî

— alınmak, 217

— olmamak, 217

yasakcı, 263, 417

— göndermemek, 26

— nâmına akça taleb olunmak, 417

— olmak, 26

yasakcılık, 454

Yaska(?), tarîk-ı âmm, Lukova k., Debre kz., 516

Yaso(?), eşkıyâdan, Kayalu(?) k., Arnavud Belgradı kz., 437

yat u yarakları ile hâzır u âmâde bulunmak, 282

yava ve kaçgun müjdegânesi, 43

Yavice kâdîsı, 169

Yayabaşılığı, 123

yaylak

— tasarruf idenler, 507

— u kışlak zamânı, 51

— zamânı, 516

yaylamak, 51

yaylayup otından ve suyından intifâ' idegelmek, 516

yazıcı akçası, 104

Yazıcı-oğlu, Terkoz nh., Hâslar kz., 345

Yedidîvân kâdîsı, 371

Yediler Köprüsü, 353

Yeğen Hasan Hüseyin, Sipâhî, Güneş Hâtûnun kayınatası, Kütâhiyye kz., 117

Yehûdî eytâmı, 252

Yehûdî tâyifesi, Kudüs-i Şerîf'de sâkin, 426

yek-dil

— olmak, 253, 341

— ü yek-cihet olmak, 269, 472

Yelkenci karyesi

— Karasu Yenicesi, 118

— Gürle kz., 460

Yenice-i

— Taraklı kâdîsı, 466

— Vardar kâdîsı, 475

Yeniceköy karyesi, Ruscuk kz., 167

yeniçeri(ler), 158, 296 442

— acemî-oğlanı, kul-oğlu, topcı, cebeci bey-tü'l-mâli, İzmir, 442

— Ağası tarafından mektûb virilmek, 469

— Ağası, 26, 123, 175, 269, 281, 296, 442, 469

— çavuşları, 205

— çukası, 328, 475

— Kâtibi, 454

— metrûkâtı, Selanik, 422

— Ocağı, 36, 296, 454

— Ocağı'nun devecileri, 33

— serdârı, 39, 110, 238, 269

— Serdârı, Diyârbekir, 296

— serdârları, 205, 282

— ta'yîn olunmak, 131

— tâyifesi, 3

— in üsküflerin işlemek, 489

Yeni-il

— kâdîsı, 357, 360, 364

— kazâsı, 357

— ve Türkmen-i Haleb Voyvodası, 360, 364

— voyvodası, 357, 396
Yeniköy karyesi, İştib kz., 81
Yenişehir
— kâdîsı, 30, 102, 110, 188, 218, 236
— kasabası, 110, 453
— Metrepolidi, 485
— monlâsı, 139, 294, 419
— ü Fenar kâdîsı, 6, 30, 114, 127, 465
— ü Fenar monlâsı, 383, 485
yetimler, 314
Yezîdî, 219
yiğitbaşı, 449
yim ü yimek ve odun u arpa vü saman almak, 46
yir ta'yîn olunmak, 5
Yirliköyü karyesi, Galata kz., 239
yirlü yirinden teftiş ü tefahhus olunmak, 239
yoklama akçası, 125
yol basmak, 403, 500
yolına gelmek, 404
yollara ve billere inmek, 272
Yorah(?) karyesi, Yanya kz., 452
Yorgaki zimmî sefinesi, Selanik, 349
Yorgi, zimmî, Selanik kz., 234
Yorgo, Porkolap, Eflak sâkinlerinden, zimmî, 216
Yortan karyesi, Gönen kz., 67
Yovan Balaban, Martolosbaşı, Köstendil kz., 304, 308
Yovan, zimmî, Sultân Ahmed Hân vakıfı yaylakları mutasarrıfı, Eğridere kz., 304
yörük(ân)
— kulu, 398
— re'âyâsı, Boyâbâd kz., 104
— tâyifesi, 67, 398
yund, 137
Yundalanı karyesi, Kırkkilise kz., 39
Yûnus, çobân, Tapkatis(?) k., Arnavud Belgradı kz., 29

Yuroviko, Derbend karyesi, Filorina kz., 12
Yûsuf Ağa, Sarây-ı Cedîd Ağası, 51
Yûsuf Paşa, Vezîr, Mora muhâfızı, 87, 127, 413
Yûsuf Subaşı, Dergâh-ı Mu'allâ Yeniçerileri Ocağı'nda Yayabaşılığı'ndan mütekâ'id, 123
Yûsuf, Atmacacıbaşı, 56
Yûsuf, Ayntâb Sancağbeği, 395
Yûsuf, Dergâh-ı Mu'allâ müteferrikalarından, 95
Yûsuf, Dergâh-ı Mu'allâ yeniçerilerinden, Bâzârköyü kz., 290
Yûsuf, Drama kz., 54
Yûsuf, Eğribucak kz., 84
Yûsuf, Gâzî Hudâvendigâr Câmi'-ı Şerîfi Evkâfı Mütevellîsi, Mihaliç kz., 153, 482
Yûsuf, Hâssa bostâncılardan, 333
Yûsuf, Kocaili sancağında tîmâr sahibi, 181
Yûsuf, Mesevli kz., 132
Yûsuf, Mevlânâ, Mihaliç kazâsı mutasarrıfı, Sâbık Rûmili Kâdî-askeri, 153
Yûsuf, Mevlânâ, Sâbık Rûmili Kâdî-askeri, Kirmasti kazâsı mutasarrıfı, 361
Yûsuf, Resime Kal'ası'nda şehîd olan, Sağ-kol Alaybeğisi, 470
Yûsuf, Rûmili Kâdî-askeri, Mihaliç kazâsı mutasarrıfı, 482
Yûsuf, Sağ-kol Alaybeğisi, 83
Yûsuf, Sarây-ı Cedîd Ağası, 506
Yûsuf, sipâhî, Geyve kz., 392
Yûsuf, Sultân Mehmed Hân-ı Gâzî Evkâfı karyelerinden Murâdköyü Zâbıtı, 345
Yûsuf, Süleymân oğlu, Beğbâzârı kz., 222
Yûsuf, Vezîr-i A'zam Sâlih Paşa'nın Karaağaç ve Tevâbi'ı hâsları karyelerinin Voyvodası, Beytül-mâl-i Âmme ve Hâssa Emîni, 59
Yûsuf, Yahyâlı Gâzî Mehmed Paşa Vakfı'nun Mütevellîsi, Belgrad kz., 168
yük tahmîl olunmamak, 309
Yürükali karyesi, Mudanya kz., 317

Z

zâbıtlar, 224, 306

zabt u

- kabz eylemek, 117
- rabt itdürilmek, 339
- rabt-ı memleket, 325
- tahsîl, 325
- tasarruf eylemek, 22, 326
- tasarruf itdürilmek, 316

zâd ü zevâdelerin alıvmek, 155, 156, 174

Zağra-i Cedîd kazâsı, 41

Zâhide, Bekir Paşa'nun kızı, Haleb, 16

Zâhide, Kaysariyye sâkinelerinden, 11

zahîre, 83, 268

- akçası, 180
- cem'ı, 342
- gemileri, 414
- gemisine saz tahmîl itdürmemek, 414
- harmenden sonra güz zamânı cem' olmak, 348
- husûsında küllî zahmet ü usret çekilmek, 468
- iştirâsı, 453
- taşımak, 414
- virilmek, 342
- virilmemek, 337
- lerin almak, 170
- ye her vechile ihtiyâcları olmak, 468

zaleme ile yek-dîl ü yek-cihet olmak, 400

zarar

- irişdürmek, 109
- u te'addî eylemek, 58, 286
- u te'addîleri olmamak, 20
- u ziyân itmek, 285
- ı şer'î, 445

zarûret-i deyn, 257, 326

- ü nafakaları için bey' etmek, 75

ze'âmet, 24, 66, 206, 287, 380, 509

— karyeleri re'âyâsı, 189

— karyeleri, 67, 103, 129, 255, 299, 311

— karyelerinün re'âyâsı

— subaşıları, 189

— ü tîmârlar, 341

— ve tîmâr bedelleri, 511

— ve tîmâr sâhibleri, 511

— virilmek fermân olunmak, 381

—, Rakka, 10

—i mahsûline gadrolunmak, 66, 67

zebholunan sığırlar, 374

zehâyir lâzim olmak, 468

Zekeriyyâ karyesi, Galata kz., 239

Zekeriyyâ, Ivaz Paşa Câmi'-ı Şerîf Evkâfı Mütevellî ve Nâzırı, 375, 376

zelzele, 291

—i azîme, 13

zencîre urdurup ve cerîmeletmek, 383, 465

zevâyid-hôrân, 17

zevcelerine fi'l-i şenî' kasditmek, 386

zevcesin tatlık itdürmek, 157

Zeynel, Delvine Sancağıbeği, 152

Zılan Aşireti, Mefarkın, 407, 408, 409, 410, 411

Zile kâdîsı, 185

zimmet, 9

zimmî(ler), 57, 279, 313

— maktûl bulunmak, 441

— re'âyâ tâyifesi, 229

— re'âyâ, 7, 45

— tâcirler, 350

— tâyifesi, 304, 355

zinâ

— olunmak, 233

— ya izin vermek, 233

zirâ', 2

zirâ'at

— idenler, 507

— itmek, 236, 388

- olunan yirler, 29
- ü harâset iden re'âyâlarından cem' u tah-sîl eylemek, 511
- ü harâset itmek, 65, 116, 243, 278, 345, 388
- ü harâset olunmamak, 388

ziyâde

- akça talebiyle rencide olunmamak, 172
- bahâ ile bey' itmek, 187
- bahâ ile esbâb virmek, 261
- nesneleri alınmamak, 224
- resm alınmamak, 372

zulm ü

- gadr eylemek, 385
- hayf itmek, 7, 116
- te'addî eylemek, 12, 44, 45, 58, 77, 78, 99, 104, 105, 107, 117, 121, 129, 132, 137, 147, 150, 160, 166, 167, 176, 180, 190, 196, 204, 207, 211, 237, 247, 256, 268, 277, 300, 320, 343, 347, 356, 385, 387, 389, 426, 438, 450
- te'addî itdürilmemek, 34
- te'addî olmak, 28, 41

- te'addî olunmamak, 248
- te'addî vü gadr u te'ezzî olunmak, 27
- te'addîleri men' u def' olmak, 21
- te'addîlerinün nihâyeti olmamak, 243, 64

zûr

- şâhid ikâmet itdürmek, 257
- şâhid ikâmet itmek, 50, 53, 220, 513
- şâhid ile akçasın almak, 103
- şâhid peydâ itmek, 250
- ı bâzû ile kabzitmek, 65

zû'amâ, 10, 109, 125, 299, 311, 325, 501, 507, 508, 509

- vü erbâb-ı tîmârün bedelleri, 511

Zülfî, Cündî-oğlu, resm cem'ına me'mûr, Musul eyâleti, 339

Zülfikâr, dirlik sahibi, Rakka, 10

Zülfikâr, Kethudâyiri, sipâhiyândan, Eğin kasa-bası, 164

Zülfikâr, şakî vü ehl-i fesâd, Tariovası k., Çağ-layık kz., 273

Zülfikâr, Şam-ı Şerif mutasarrıfı, 501

Zülkadriyye beğlerbeğisi, 56

BELGE GÖRÜNTÜLERİ

[illegible]

صنیعو و سیوری ضلع سندھ

010

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

تاریخ و جغرافیہ

1892

1871

سید محمد علی بن ابی طالب

100

[Faint, illegible handwritten notes]

مجلس ۱۰۰

100

1870-1871

10. 11. 1918

1990-1991

18

$$\sqrt{104}$$

385

[illegible][illegible][illegible]

612

✓✓✓

24

صندوقه
نقطه ۱/۱

[illegible][illegible]

卷之四

2.7

۲۵۹

[illegible][illegible]

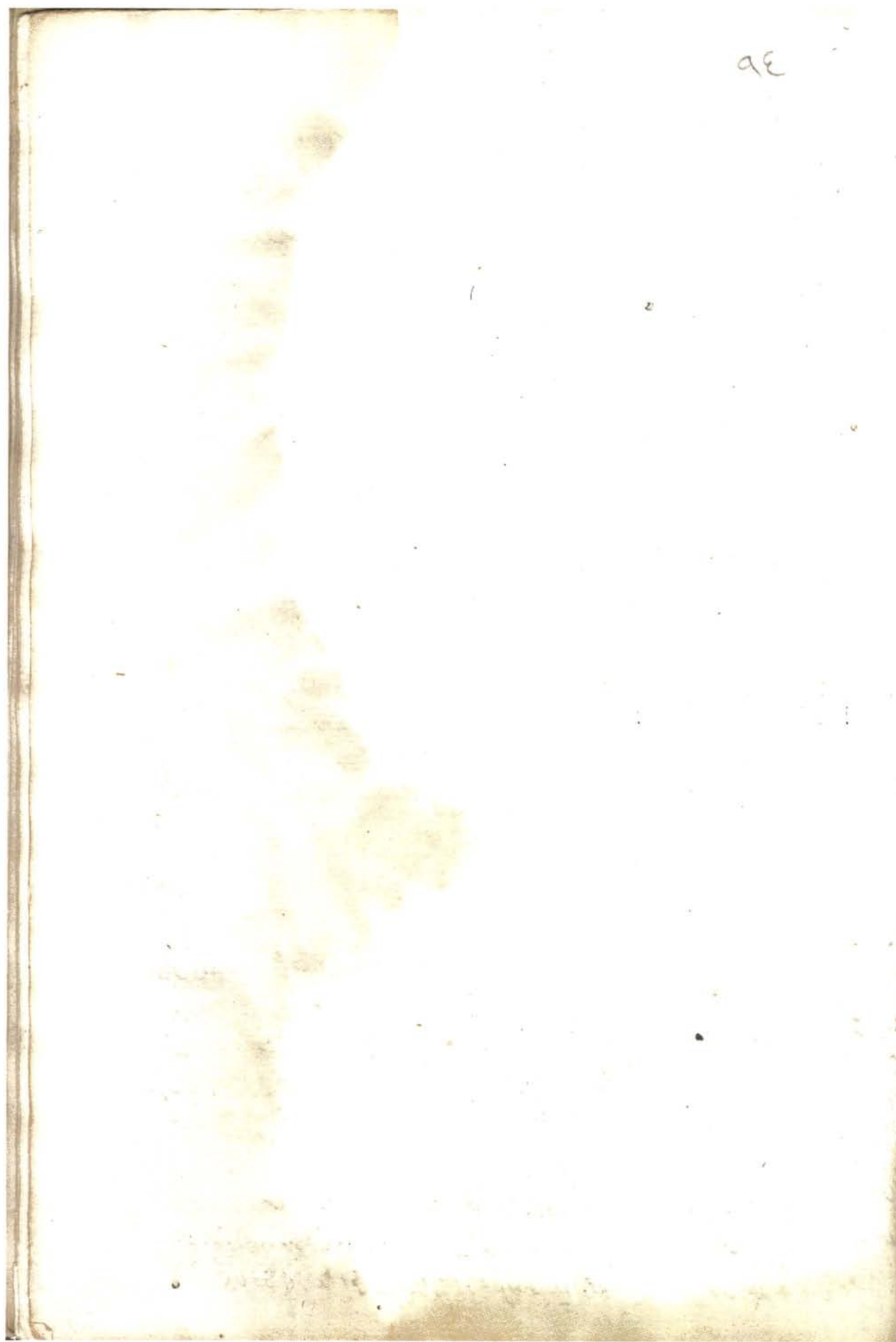

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible][illegible]

447

(Faint handwritten notes in Persian script)

روح بانه در تمام عالم حکم

دانا طوبی از انکه در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
لواحق و خواص او را در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
تعتبر و حق او را در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
برین معنیست که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
خداوند عز و جل در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
حققت این امر را در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
حکم بر این است که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم

از کتب معتبره که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
روح نوزدهم که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
مردم حکم بر این است که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم

لکن در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
از کتب معتبره که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
مردم حکم بر این است که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
خداوند عز و جل در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
حققت این امر را در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
حکم بر این است که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم

از کتب معتبره که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
روح نوزدهم که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
مردم حکم بر این است که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
خداوند عز و جل در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
حققت این امر را در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم
حکم بر این است که در حق او صانع عالم است و در حق او روح بانه در تمام عالم حکم

141

[illegible]

[illegible][illegible][illegible]

فصل پنجم در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره

و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره

فصل ششم در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره

و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره

فصل هفتم در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره

و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره

و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره
 و در بیان احوال و عیال و دین و دنیا و آخرت و غیره

[illegible][illegible]

مصدق طبعه (من روزنه ایوان) ، ملک و عوالم عالیقدر و روزنه صدق طبعه و ملک و عوالم عالیقدر
مالک مصطفی خضیه و ملک و عوالم و روزنه صدق طبعه و ملک و عوالم عالیقدر
طریق علم تره بر وجه تعلیم و بهاء (در هر یک که پیش از این در این عالم بود و بود)
مصدق عالیه و ملک و عوالم و روزنه صدق طبعه و ملک و عوالم عالیقدر
و عوالم و روزنه صدق طبعه و ملک و عوالم عالیقدر

[illegible][illegible][illegible]

سَنَدِ کَافِرِ کُورِ کُورِ حَاقِ حَاقِ

[illegible][illegible][illegible][illegible]

129

۱۵۰
توق

122

ساقون فوسفه ولند بكون فوسفه حليم
معدن و راجع الی کتب شمس اوده علم بکمال (و غلبه محمد ز محمد بکون کبر و صدم کرم و افعی املک و عفار اقصی اعلی)
کند و کلوه حی که خون و صون کبر و نور ارض و کون (و ر و س عود اعلی) حصه کبر و کبر و س و ارض اودن و س و ارض اودن
و معدن کبر و ارض اودن و کبر و ارض اودن (و ر و س عود اعلی) حصه کبر و کبر و س و ارض اودن و کبر و ارض اودن

[illegible][illegible][illegible]

روم را رویه بیانی و قصه است معروف اندوده
 حکم که جایی نماند که در حاله کلر و قور و زله از غلی
 نماند که در حاله کلر و قور و زله از غلی
 حکم که جایی نماند که در حاله کلر و قور و زله از غلی
 نماند که در حاله کلر و قور و زله از غلی

مانند سینه در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی

قوله ای که بکشد و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی

فانسه حکم که در صاف قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی
 در دوده و قور و زله از غلی

7/c

Handwritten signature or mark.

Handwritten signature or text at the bottom right.

